Bánszky Mihály alkotásai

Makó, evangélikus templom 1903.

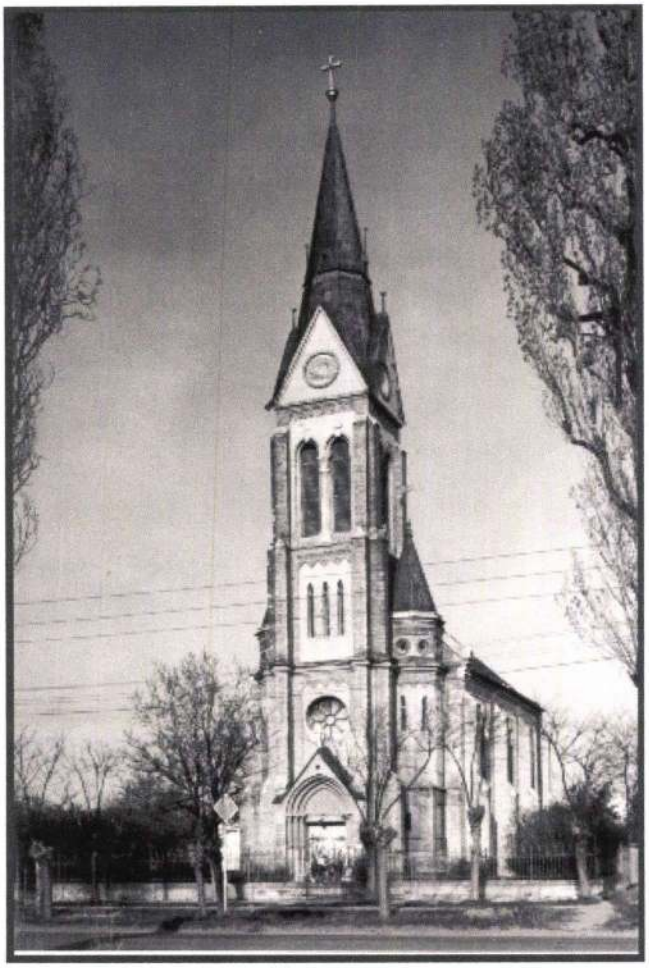

Makó, evangélikus templom

A telepes templomokra(Szabadka körül) kiírt pályázat nyertese Bánszky Mihály, 1903.
Kapuvár/Garta, Szent Sebestyén templom 1906.-1907. (a makói ev. templom mása?)
Erzsébetfalva (Pestszenterzsébet), római katolikus templom 1907. (makói ev. templom mása?)

Kapuvár, Szent Antal temetőkápolna (vagy más néven: milenniumi kápolna) 1908-ban

Törökbálint, egyemeletes iskola

. „Notre Dame" apácarend kétemeletes zárdája

Makó, katolikus plébániatemplom 1912-13

Makó, rk. templom

Elek, hősi emlékmű (feszület) és kálváriastációk 1915-1924.

Pestszentimre (Soroksárpéteri), református templom 1927.

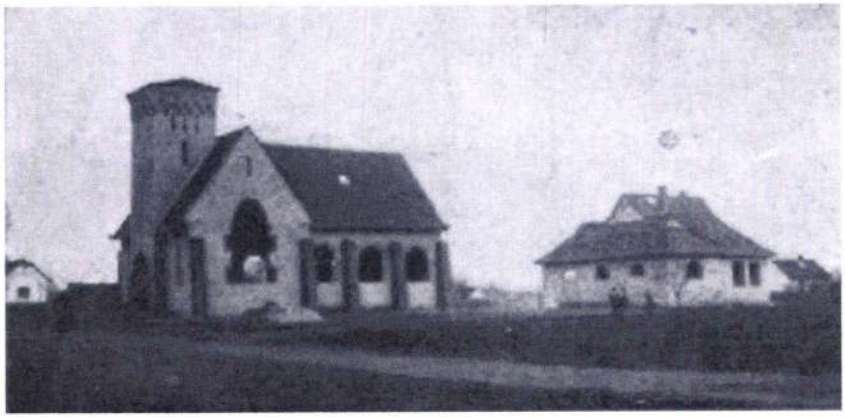

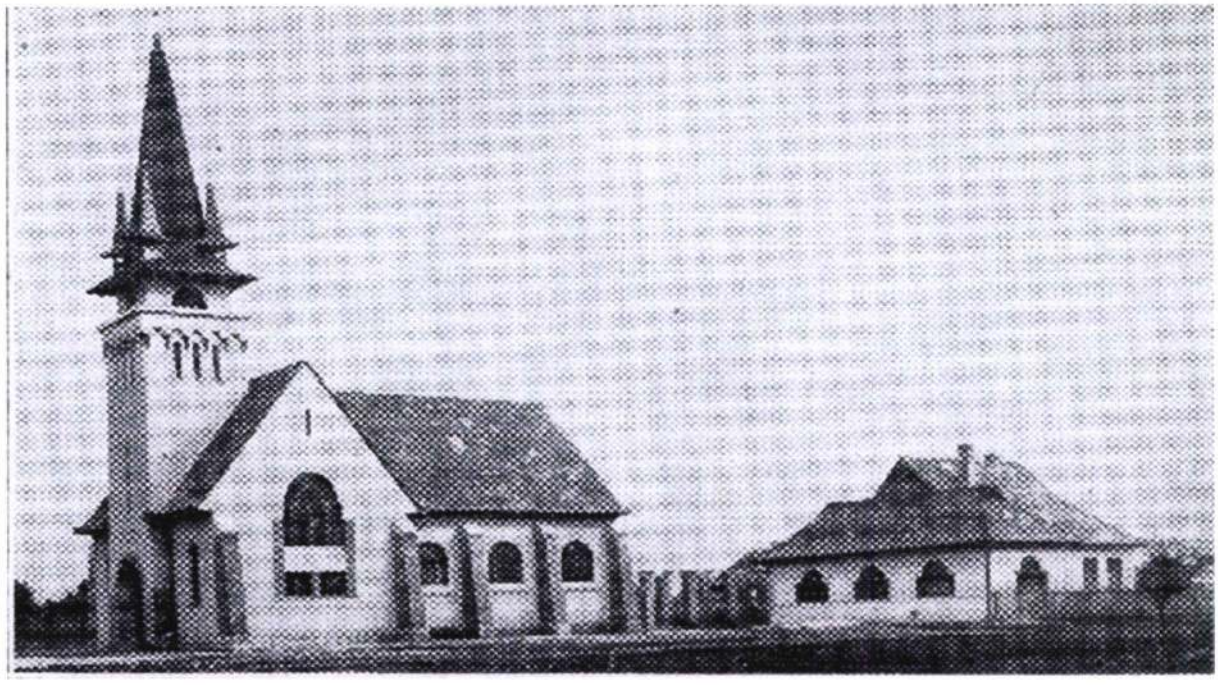

1944 decemberében, a harcok közben, elpusztult a templom

Érd-újfalu, Jézus Szentséges Szíve templom 1929. (a makói ev. templom mása?)

Gyón(Dabas) Szent Péter plébániatemplom 1930-32 1939-ben épült a torony.

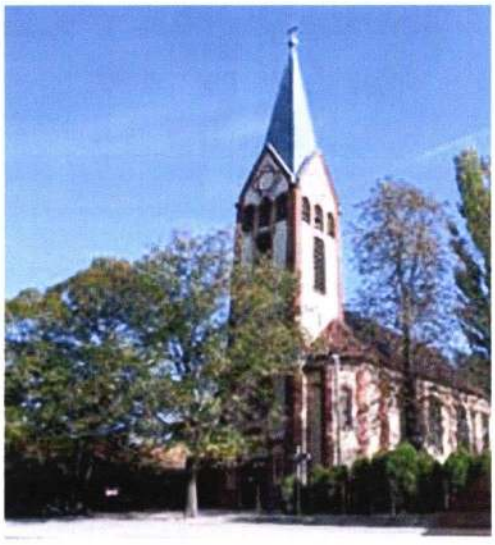

Pestszentimre (Soroksárpéteri), Szent Imre plébániatemplom 1927.

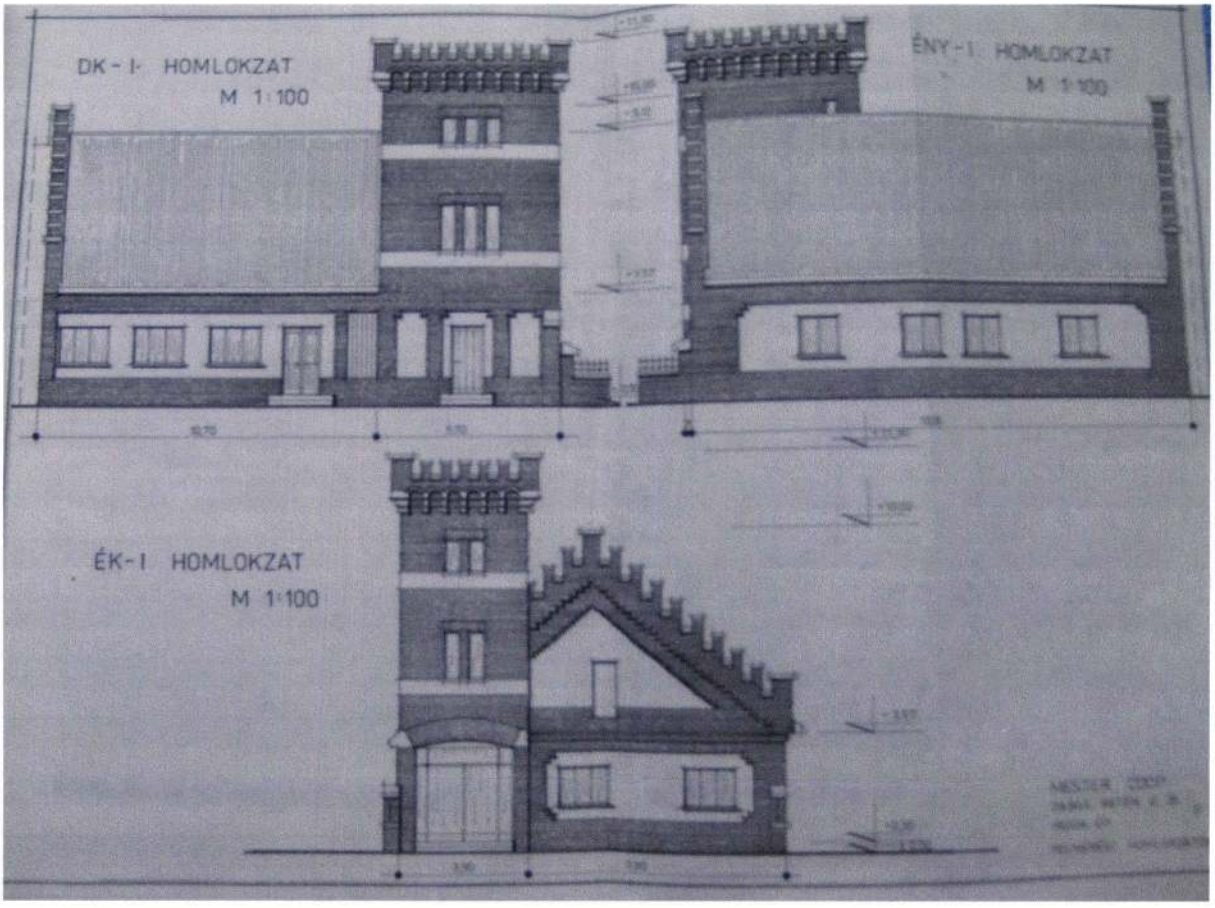
DK - I. HOMLOKZAT
M 1:100
ÉNY - I. HOMLOKZAT
M 1:100
ÉK - I HOMLOKZAT
M 1:100

Gyón présház 1938. Építtető: Lindmayer Nándor szőlőbirtokos

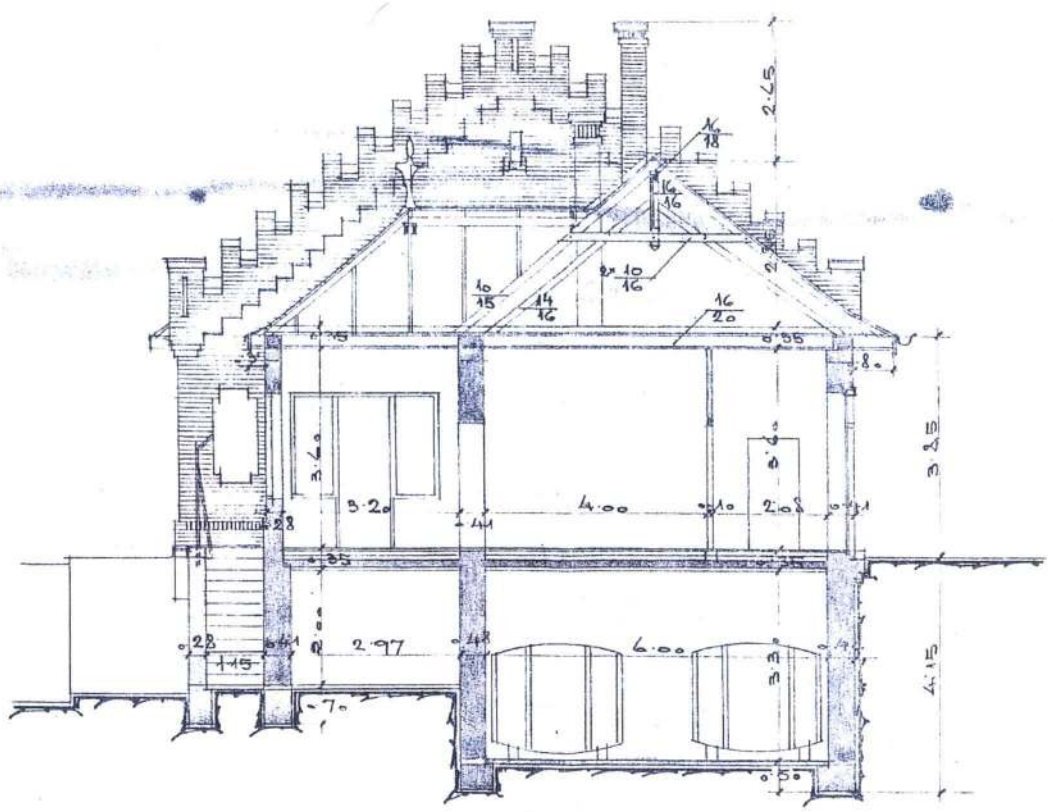

Lindmayer Nándor
építkl.

BÁNSZKY MIHÁLY
ÉPÍTÉSZ ÉS ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST, IX. KINIZSI UTCA 25.
TELEFON:

megírva

Bánszky Miklós

építész U. 953

Budapesten minkö-
dött. A makó-új-
varosi Sk. templom
terveröje. Átmeneti
stilben terveze-

Makói Ujság

1913. nov. 13 Kepjel

citált cikk mellett
a templom
tervrajza repr-

...orm. Egyhár lelkési hivatalától.

...s Bizottsága Méltóságos

...tói gérel.

Budapest.

...ged 168/1938 s. a. nagybecsü
...ing az abaújalpári ref. templom
...ez való kiszájónálás ciminen
...be a Müemlékek Országos Bizottsága
...vetésébe, minthogy az épitte-

Bánszky M i h á l y, építész. Makón született és tanulmányait Budapesten végezte. A földmívelésügyi miniszter által telepes templomokra kiírt tervpályázaton 1903-ban első díjat kapott, 1905-ben pedig a garthai rk. templom tervpályázatán nyert első díjat. B. tervezte és építette a makói (újvárosi) rk. templomot (felszentelték 1913 nov. 25-én).

Magyar Pályázatok. 1904—5. 3. sz. (A telepes templomok tervpályázata; képekkel.) — 1904—5. 5. és 7. sz. — *Makói Ujság.* 1913 nov. 25. (Az újvárosi rk. templom története.) — *Művészet.* 1903. 335. l. — 1905. 126. l.

nov. 13. (Kapjd) 1913. nov 25.

Bainszky Mihály

Bánszky Mihály

[vezette az építkezést a Fábián Gáspárról tervezett a Miauszonymuk-ról nevezett iskolanőrél-rek legkedi polgári leány-iskolája építkezésénél 1929-30-ban.]

Kolofont

189. l.

ra jogositó i-	20	-
itási dija		
	18	-

t 30 fillér

·ilis 5

Foglárné dr. Tomka Nona

42.804. — K. M. E. Ny.

Bánszky Mihály

l.

Evang. templ.

208. l.

Kemény Lajos —

Gyimesy Károly dr. —

Evangelikus templomok. Bp. 1944

208. l

yv, pa
• ujságárudá
NAGYMEGYER

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Bánszky Mihály

bpesti építész

1906. ban gót stílusban

épitette a gartai (Kapuvár)

rk. templomot

irod

=

Csatkai Endre dr.

Sopron vármegye

műemlékei. II. sor.

Sopron, 1935. 45. l.

Iparmüvészet

Dorigo Gioacchino Cé

Palack, ~~szélsinxtrébeltxrézben~~ tré

~~Hornyoltxedény~~Vázaidomu edény. Hor

tal.

Faipari Kisérleti Is

Fa urna. Váltakozó állásu eres dis

Bánszky építész

tervei szerint
építették az erzsébet-
falvai rk. plébá-
nia templomot 1909.
ben neogót stílus-
ban Szent Erzsébet
tiszteletére 180,000 K
költséggel

Chobotvác

239. l.

MÁRAMAROSUGOCSAI REF. EGYHÁZMEGYE ESPERESI HIVATALÁTÓL, TÉCSŐ

137 /1971 szám

Mélt.ságos

Műemlékek Országos Bizottságának,

Budapest, IX.

ivatalból

u. p. Ferenc-ut 1

Bánszky Mihály

építész

tervezte és kivitelezte

a pestszentimrei rk.

templomot.

irgd

Biertempl

VI. l.

...össég.

. sz. e.

3'3 cm.

TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

...:

Felületét elborító, lombos leveles
...a karélyai között, szűz Maria, a három
...János öntött alakjai. Csészéje harang-

Bánszky Mihály

budapesti építész

tervezte a makó-újvárosi rk. templomot 1912-ben neogót stílusban. Felszentelték 1913-ban.

Barna János dr.

Makó és Csanád-Torontál vármegyei Községek Bp. 1929. 241 l.

Ugyanezek ő tervezte a makói ág. ev. templomot neogót stílusban. Felavatták 1903-ban

u. o. 245. l.

HORNYÁNSZKY
VIKTOR

cs. és kir. udvari
könyvnyomdája

BUDAPESTEN

Áradi-utcza 14.

KIADÓHIVATAL
Akadémia-u. 4.

Telefon

Alapítva 1863.

Ar els
levona
Forste
gánat
adtuk
kel saj
szolg

Bánszky Mihály

szul. 1870 k. Makón
+ 1934 körül Bpesten

A felsőépítőipariskolában Hofhauser Asztal tanítványa volt. s azó modorában dolgozott.

1909. megkapta építőmesteri képesítő

Az első világháborúban Fabián Gaspar terve szerint építette a Kiskőrösi rk. plébániát

Saját terve szerint Jalsovszky Jenő ~~[illegible]~~ fürfői villáját

Lehner Lorant tervei szerint a terverő zamárdi villáját

Lechner Lorand kitelező építésze volt.

Fabián Gáspár dr. építész közlése 1907. jan. 22

metszetrajzát.

Budapest, 1912, október hó 25-é

A székesfőváros tanácsának XI

főmérnök

Központi nyomtatványok **XXIX.** csoport **2.** sz.

Bánszky Mihály

építész.

L.

Szendrey-Lentiványi

146.l.

(Címzett neve és lakása): _____

(Utolsó távirda): _____

Schwarcz Jenő, Szeged.

Bánszky Mihály

A garthai róm. kath. templom tervpályázatán a 600 koronás pályadíjat Bánszky Mihály kapta.

Budapest 1905. 12/1.

Művé

Szerkes

Lyka K

Negyedik

Bánszky Mihály.

M.D.K.

bpesti épitőmester nyert megbizást a sopronmegyei Kapuvár körtéptben a sirkertben felépitendő gótstilü r.k. kápolna megtervezésére.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1906. XXVII. évf.

jan. 24 sz. 6 old.

Bánszky Mihály M.D.K.

Bpesti építész

szűrebbkörű pályázaton elfogadott „tiszta gót stílű" terve alapján Kapuvár nagyhörség millénium képeknél építtet 22.000 K. költséggel

Vállalkozók Lapja, Bp. 1908. XXIX. évf.

ápr. 22. sz. 10 old.

M.D.K.

Bánszky Miháy, épitőmester

terve és kivitelezése szerint felépült erzsébetfalvi uj r.k. templomnak ünnepélyesen felavattatott.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf.

máj. 25. sz. 10. old.

M.D.K.

Bánszky Miklós. budapesti építész

terve első díjat nyert a

telepes templomokra kiírt

pályázaton.

Vállalkozók Lapja, BP. 1903. XXIV. évf.

jul. 8. sz. 4. old.

Bánszky Mihály, építész

A kapuvári temető bejáratánál romantikus ízlésű kápolnát épitett Magyarország ezredéves fennállásának emlékére. 1906-ban a gartai templomot is ő tervezte 270. old

Faragó Sándor: Adatok a kapuvári temetők történetéhez. 268. old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XVIII. 1964. Sopron

Bánszky Mihály M.D.K.

építész

nyert megbízást - szűrebb
körű pályázat alapján -
az Erzsébetfalván emelendő
r.k. templom részletterveinek
és költségvetésének elrészi-
tésére.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1908. XXIX. évf.

febr. 26. sz. 9-10 old.

M.D.K.

Bánszky Mihály, bpesti épitész

terverte a dec. 13-án felavatott makói ág. ev uj templomot „tiszta góth stilben", melyet Kövecs Antal makói hőmüves mester épitett fel 36.000 koronáért.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1903. XXIV. évf.

dec. 16. sz. 6. old.

M.D.K.

Bánszky Mihály, Budapesti építész

készítette a makói rom. kath egyházhőrség megbízásából az ujvárosi részen épitendő háromhajós templom terveit, 2400 hívő befogadására méretezett nagságban.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1912. XXXIII. évf.

ápr. 17. sz. 14. old.

M.D.K.

Bánszky Mihály, főv. építész

terve nyerte el a garthai
r.k. templomra kiírt pályá-
zat 600 koronás díját.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1905. XXVI. évf.

márc. 1. sz. 10. old.

Bánszky Mihály,

épitész. ~~Makon nőletett, tanulmányait a fővárosban végezte s ugyanott működott. A Földmivelésügyi minisztérimtól telepes~~ 1902-3. B. tervei szerint épült a makói ág. ev. templom ~~neog~~ uj gót stílusban; a Földmivelésügyi minisztérimtól a szabadkai tanyai telepes templomokra kiírt pályázaton 1903. I. díjat nyert; 1905. a gartai rk. templom tervpályázaton I. díj, e tervek alapján 1906.

PESTVIDÉKI NYOMDA, VÁCON

13.

ugyot stilben épitette a
templomot, közvetlen
meglatással ~~tervezte és~~
~~épitette~~ 1906. a kapuvári
temető ~~[illegible]~~ kápolnáját,
veszere negot stilú tervet
készitett, melyet Vogel
József sopron mérnök
kivitelezett 1908. Ugyan-
csak közvetlen meglatás
alapján tervezte és
épitette 1912–13. a
makó-ujvárosi rk.
templomot átmeneti
stilusban
1909. B. tervezte ~~[illegible]~~
~~épült~~ ~~az erzsébetfalvai~~
a pesterzsébeti
rk. plébánia templomot
szintén ugyot stilben

ula Ferencz urnak

Budapest.

ére hivatkozva az ügyigazgató-
adnia nem áll hatáskörében.-
ek orsz.bizottságához fordulni s
illetve a netán nyert halasztást

912.november 12.

Az elsi világháború
után ~~[illegible]~~ terverte és
~~[illegible]~~ kiviselerte a
pest rentmesei Vh.
Banyalomot

< >

KÖZALAPÍTVÁNYI
KIR. ÜGYIGAZGATÓSÁG.
IX. ker., Csillag-utca 2.

16290. szám.

191 2.

A válaszban szíveskedjék e számra hivatkozni.

Tekintetes

Mik

Ideintézett kérvén
ság értesiti, hogy halasztást
Sziveskedjék evégből a Müemlé
az eredményt itt bejelenteni,
igazolni.-

Budapest, 1

Kedves Gyula Bárátom!

Dánszkyvel míg a következőket
épitette. 1914 Törökbálintos
Notre Dames apáczák rázda iskola
T. em. A képolna mig nagyobbítása
Érd-en: Uj gótikus templom terveinek
szerint 1920tól
Pest Szentlőrinc III em. iskola épitése
Bpest IX. Mester u. gymnásium
Tervezte: Lechner Lorand és Fábián Gy.
Kuttyville átépitése a II. Ker. beg.
és a más felirtak.
NB. Pirtét Lianat, felhivtam az
eletrajz ugy adésárt!

Szeretettel ölel hiv

T/20 Fábián Gyorgy

LEVELEZŐ LAP.

Ny

Dr Kentiványi Gyula
tanár úrnak

Bp. XI

Lágymányosi u. 16.
T. cm.

Balázsy Mihály, iparművész

Győrben állít ki.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1973 jún. 29.

Bansy (Pántsi) Miklós M.I.K.

kőmives

1724 aug. 16. negőelőtt Hölblingher
inasnak

Schoen A.: Hölbling ejtőmester Budán
kiürtört. Ért. 1958 (VII.) 2-3 n. 145

VILLAMOS BERENDEZÉSEK,
központi telepek, electromos világitás és erőátvitel, dynamók, motorok, ivlámpák, mérőkészülékek, izzólámpák, csillárok, telefonok, csengők, jelzők,
Telefon 91–40. **FEJÉR és SCHMIDT Budapest, Eötvös-tér 2. szám.** Telefon 91–40.

natpénzül csatolandó. A bánatpénz a szállitási ajánlat elfogadásával 15%-ra lesz óvadékul kiegészitendő. Az ajánlatok a m. kir. földmivelésügyi ministerium hegyvidéki kirendeltségéhez Munkácsra, 1906. f e b r u á r 5-éig küldendők be.

c) **Adás, vevés bérbeadásra.**

Budapest. (F o g a t o k s z o l g á l t a t á s a.) Budapest székesfőváros tanácsa az I—III. kerületi utaknak és tereknek 1906. évben való locsolásához, továbbá ugyanezen területekben a hóekék vontatásához és a hófuvarozáshoz szükséges kettős előfogatok előállitására nyilvános pályázatot hirdet. Felhivatnak mindazok, a kik e munkákra vállalkozni kivánnak, hogy 1 kor. bélyeggel ellátott, zárt ajánlataikat 1906. f e b r u á r 14-ik napjának d e. 10 órájáig Viola Imre tanácsnok úrnak vagy helyettesének (központi városház I. em. 82.) adják át. Ajánlati minta árlejtési feltételek és szerződés minta a tanesi X-ik ügyosztályban (központi városház I. em. 86.) ingyenesen kaphatók.

Csikszereda. (F a e l a d á s a.) Csikvármegye magánjavainak igazgatósága közhirré teszi, hogy a vármegye közönsége tulajdonát képező Uz és Veresvizvölgyi erdőségeiben 320·304 k. holdon megbecsült 332.331 m³ gömbölyü lucfenyő, 66.370 m³ gömbölyü jegenyefenyő, 9348 m³ gömbölyü erdei fenyő haszonfa, valamint 251,731 m³ gömbölyü bükkhaszonfa és tüzifa 1.601.100 kor. kikiáltási árban 1906. m á r c i u s 5-én d. e. 10 órakor a megyei magánjavak igazgatósága irodájában Csikszeredán megtartandó nyilvános árverésen szó és zárt irásbeli ajánlatok mellett el fog adatni. A kikiáltási ár 10%-a bánatpénzképen az árverezést vezető bizottsághoz lefizetendő. Az egy kor. bélyeggel ellátott irásbeli zárt ajánlatok szintén 10% bánatpénzzel vagy megfelelő óvadékképes értékpapirral látandók el. Az árveresi feltételek és a becslésre vonatkozó közelebbi adatok Csikvármegye havasijavak igazgatóságánál, megtekinthetők.

Magyarigen. [Alsó-Fehér] m. (E r d ő e l a d á s.) A magyarigeni volt urbéresek Igenpatak község határán Magyarigentől mintegy 8 kilométer távolra fekvő 80 holdnyi 120 éves 0·7 zárlatu 20,000 ürköbméterre becsült bükk erdejének Magyarigen községházánál, tartandó nyilvános szó és irásbeli árverés utjáni eladására f. é. j a n u á r 26-án d. e. 9 órája tüzetik ki. Kikiáltási ár méterölenként (4 ürköbm.) 2 kor. Bánatpénz 800 kor. Részletes árverési feltételek Magyarigenben a volt urbéresek elnökénél tekinthetők meg. Irásbeli ajánlatok 1 kor. bélyeggel és 800 kor. bánatpénzzel ellátva a kitüzött időig a volt urbéresek elnökéhez adandók be.

Csikszentkirály. [Csik m.] (F a e l a d á s) A csikszentkirályi közbirtokosság birtokosság tulajdonát képező „Sugó feje“ nevü erdőrészben üzemterv szerint esedékes vágásterületen 30 7 k. holdon megbecsült 6927 m³ gömbölyü lucfenyő haszonfa és 748 m. kéreg 42000 kor. kikiáltási árban Csikszentkirály községházánál 1906. f e b r u á r 19-én d. e. 10 órakor megtartandó nyilvános árverésen szó és zárt irásbeli ajánlatok mellett el fog adatni. A kikiáltási ár 10 százaléka bánatpénzképen az árverést vezető bizottság kezéhez leteendő. Az 1 kor. bélyeggel ellátott irásbeli zárt ajánlatok szintén 10 százalék bánatpénzzel vagy megfelelő óvadékképes értékpapirral látandók el. Az árverési feltételek és a becslésre vonatkozó közelebbi adatok a csikszentkirályi előljáróságnál tekinthetők meg.

Egeg. [Hont m.] (H e l y p é n z s z e d é s i j o g b é r b e a d á s a.) Egeg község által eddig házilag kezelt vásári-helypénz beszedési jog f. é. j a n u á r 29-én d. e. 9 órakor a jegyzői hivatalban megtartandó nyilvános árverésen 6 egymást követő évre a legtöbbet igérőnek haszonbérbe fog adatni. Kikiáltási ár évi 505 korona. Bérbevevő köteles biztositékul 100 kor. készpénzt a község pénztárába befizetni. A községnek évente 4 állat és 4 kirakó vására van. Közelebbi feltételek Egeg község jegyzői hivatalban tudhatók meg.

Garamberzence. [Zólyom m.] (F a e l a d á s.) Vaségető község volt urbéresei erdejéből kikerülő 345 drb s mintegy 2083 ürméterre becsült bükfa 1906. f e b r u á r 6-án d. e· 9 órakor a garamberzencei vasuti állómáson megtartandó zárt irásbeli versenytárgyalással egybekötött nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni. Kikiáltási becsár 1978 K 85 fill. Bánatpénz 197 K 88 fill. Bővebb felvilágositás a községi erdőket kezelő zólyomi m. kir. erdőgondnokságnál nyerhető.

Rozsnyo. [Brassó m.] (F a e l a d á s). A rozsnyói ev. luth. egyházközség tulajdonát képező 815.498 m³ haszonfa, 93·5 m³ hasábfa, 264·8 m³ dorong és 315·1 m³ galy és ágfa eladására f. é. j a n u á r 27-én d. e. 11 órakor Rozsnyó községházánál árverés fog tartatni. Bánatpénz 10%. Az árverési és szerződési feltételek a m. kir. erdőgondnokságnál Brassóban és a rozsnyói ev. luth. egyházközségnél betekinthetők.

Alsórákos. [Brassó m.] (T ü z i f a e l a d á s.) Alsórákos közbirtokossága nyilt árverésen elad 1000 öl száraz tüzifát. Kikiáltási ár 7000 kor. Bánatpénz 700 kor. Az árverés Alsórákos községházánál 1906. j a n u á r 29-én d. e. 9 órakor fog megtartatni. Az árverési feltételek az alsórákosi községi jegyzőnél tekinthetők meg.

Töttelke. [Kolozs m.] (T ü z i f a e l a d á s.) Töttelke község tulajdonát képező erdő, legelő területen, levő 250 urköbm. bükk és gyertyán tüzifa, 450 kor. kikiáltási ár mellett, 1906. f e b r u á r 2-én d. e. 10 órakor Töttelke községházánál nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni. Bánatpénz 10%. Árverési és szerződési feltételek a nagypetri-i körjegyzői irodában tekinthetők meg.

Kisrákóc. [Ugocsa m.] (F a e l a d á s.) A bilkei közbirtokosság tulajdonát képező és Kisrákóc község határában fekvő Demjanij, Vásinec és Holihrunki erdőrészekben fekvő mintegy 200 kat. holdnyi területen fekvő s hozzávetőleg 6400 ürköbméterre becsült nyirfa állomány egy ürm³-kinti 50 fill. tő ár mint kikiáltási ár mellett 1906. f e b r u á r 5-én d. e. 9 órakor a kisrákóci gk. lelkész hivatal helyiségében zárt irásbeli ajánlatokkal egybekötött szóbeli árverésen fog eladatni. Bánatpénz 480 kor. Árverési és szerződési feltételek a kisrákóci gk. plébánián és a nagyszőllősi erdőgondnokságnál tekinthetők meg.

Bácsfalu. [Brassó m.] (F a e l a d á s.) Bácsfalu község előljárósága 1906. j a n u á r 31-én d. e. ½9 órakor a községházánál tartandó nyilvános szóbeli árveréssel egybekötött zárt irásbeli versenytárgyalás utján eladja a határában fekvő és a rendszeres gazdasági üzemterv szerint kihasználható alábbi fahozamokat. Eladásra kerül: Az „A“ ü. o. „Koba“ nevü részben V—VI. parcellában felvett rendes vágásban lévő mintegy 1800 köbméterre becsült jegenyefenyő fahozam m³-kint 4 kor. kikiáltási ár mellett. Kihasználati határidő 1906. december hó 31-ike. A zárt irásbeli ajánlatok parcellánként külön—külön, vagy az egész fatömegre együttesen téve s 10% bánatpénzzel ellátva az árverés napjának d. e. ½9 óráig a községi jegyző kezéhez adandók be. A szóbeli árverésnél az egész V—VI. parcellában levő fatömegre 720 kor. bánatpénz lesz leteendő. Bővebb feltételek Bácsfalu község előljáróságánál a hétfalusi járási főszolgabirónál és a hosszufalusi m. kir. járási erdőgondnokságnál tudhatók meg.

Besenyő. [Beszterce-Naszód m.] (F a e l a d á s.) Besenyő község tulajdonát képező erdőben 62.50 kat. hold területen található 6260 darab tölgytörzs eladására f. é. f e b r u á r 5-én d. u. 2 órakor Besenyő községházánál tartandó árverés hirdettetik. Kikiáltási ár 84.200 kor., bánatpénz ennek 10%-a. Az árverési és szerződési feltételek a besenyői körjegyzőségnél tekinthetők meg.

Gyümölcsénes. [Szilgy m.] (F a e l a d á s.) A gyümölcsénesi v. urbéresek, g. kath. lelkész és g. kath. tanitó tulajdonát képező Gyümölcsénes község határában fekvő Paduricsa nevü mintegy 167 k. hold kiterjedésü erdőterületén található s mintegy 2585 üm³ tölgygyel vegyes cserhasáb tüzifára 3989 üm³ tölgygyel vegyes cser dorong tüzifára, 360 üm³ nyir dorong tüzifára, és 203 üm³ cserkéreg termelésre alkalmas tölgyfára (1-1-1. 25 m.) becsült lábon álló összes faanyaga. melyben mintegy 100 drb. műfára alkalmas tölgyfatörzs foglaltatik Gyümölcsénes községházánál 1906. f e b r u á r 14-én d. e. 11 órakor kezdődő szó és zart irásbeli árverésen eladás alá bocsáttatik. Kihasználás és kiszállitási határideje 1908. április 1-je. Kikiáltási ár 6931 kor. bánatpénz 693 kor. Zárt, lepecsételt, bánatpénzt készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban tartalmazó irásbeli ajánlatok 1906. f e b r u á r 14-én d. e. 10 óráig Pintye Simon g. kath. lelkész urbéres elnök, az árverés megkezdése előtt, illetve d. e. 11 óráig az árverési elnök kezéhez adandók be. A részletes árverési szerződési feltételek a gyümölcsénesi körjegyzőség illetve a szilágysomlyói m. kir. járási erdőgondnokság hivatalos helyiségében tekinthetők meg.

Szirb. [Hunyad m.] (F a e l a d á s·) A valealungai görög keleti egyház és iskola egyház tulajdonát képező mintegy 7·68 kat. holdat kitevő erdőterületen található összes tölgy-, bükk- és gyertyántüzifaállomány 1906. j a n u a r 31-én d. e. 8 órakor a szirbi körjegyző irodájában nyilvános szóbeli és zárt irásbeli ajánlat utján el fog adatni. Kikiáltási ára 700 kor. Bánatpénz 70 korona. A részletes árverési feltételek a marosillyei m. kir. járási erdőgondnokságnál és a szirbi körjegyző irodájában tekinthetők meg.

Baromlaka. [Nagy-Küküllő m.] (T ü z i f a e l a d á s.) Baromlaka község tulajdonát képező s az erdőgazdasági üzemterv szerint a folyó évre kijelölt vágásterületen termelt bükk tüzifa nyilvános árverésen leendő eladásának határnapjául 1906. j a n u á r 26 ik napjának d. e. 8 órája tüzetik ki. Kikiáltási ár 3400 kor. A közelebbi feltételek nevezett község előljáróságánál betekinthetők.

Nyirbátor. [Szabolcs m.] (H e l y p é n z s z e d é s i j o g b é r b e a d á s a.) Nyirbátor község tulajdonát képező 1906. évben március 29, junius 7 és november 15 napjára eső, illetve előjegyzett 3 országos vásár vám, piac helypénzszedési joga 1906. nyilvános árverésen 1906. j a n u á r 30. napján d. u. 3 órakor Nyirbátor községházánál nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni. Közelebbi feltételek Nyirbátor községházánál betekinthetők.

Zágráb. (F a t ö r z s e k e l a d á s a.) A zágrábi kir. erdőigazgatóságnál f. é. f e b r u á r 14-én d. e. 11 órakor irásbeli ajánlatok utján eladatni fognak a vranovinai kir. erdőgondokság IV. vágássoroztának 19—23. tagjaiban előforduló, már felbecsült, széldöntött, szél- és hótörött, valamint a 22 és 23. tagban található álló, részben megrongált törzsek összesen 28215 m³ törzsfatömeggel. Ebből esik tölgyre 22978 m³, gesztenyére 2369m³ és bükkre 2868m³ Az összes becsértéke mint kikiáltási ár 117263 koronát tesz ki. Az árverési és szerződési feltételek a zágrábi kir. erdő-

TELEFON 28—29.

POSNANSKY ÉS STRELITZ

Városi iroda: **VI., Podmanicky-u. 27.** — Gyárak: **Erzsébetfalva, Bécs, Witkovitz.**

Aszfaltmunkálatok valódi természetes aszfalttal.

Kátránypapirlemez, kátránymentes **„GLÓRIA"** cement-aszfalt-fedéllemez, elszigetelő lemez ólombetéttel vagy anélkül; **facement-tetőfedés.** Nedves falak szárazzá tétele. — **Szab. hővédő anyag** gőzcsövek, gőzkazánok stb. részére. **Hütőkészülékek és hidegvizcsövek** elszigetelése bevált rendszer szerint. **Carbolineum, vasmáz, szurokfáklya.**

igazgatóságnál és a vranovinai kir. erdőgondnokságnál (Vasuti állomás Topusko fürdő) megtekinthetők s kivánatra posta utjan is megküldetnek.

HAZAI GYÁRTMÁNY!

Versenytárgyalások eredményei.

a) Épitő munkálatok.

Budapest. (M ű k ő m u n k a.) A brassói m. kir. posta távirda és távbeszélő hivatal elhelyezése céljából emelendő egy emeletes épület felépitése alkalmával teljesitendő portland-cement, részben vasbetétes mükő munkák elkészitésére a kereskedelemügyi ministeriumban j a n u á r hó 23-án árlejtés volt. Ajánlatot tettek: G ä r t n e r Demeter és tsa (Brassó) 5588 kor. 71 fillérrel, M e l o c c o Péter (Budapest) 9880 kor. 06 fillérrel.

Az ajánlatok döntés alatt állanak.

Budapest. (K ő m ü v e s m u n k a.) A székesfőváros VI. ker. előljárósága f. é. j a n u á r 15-én árlejtést tartott a kezelése alatt álló épületekben az 1906. esetleg 1906—1908. években előforduló kőmüves munkára. Ajánlatot tettek: özv. B ő h m Nándorné 3%, K l e i n H. János 8%, M a r t o n Jenő 15%, D u l i t z k y és D v o r z s á k 15·2% árengedéssel.

D u l i t z k y és D v o r z s á k épitőmesterek ajánlatát fogadták el.

Budapest. (I p a r o s m u n k á k.) A m. kir. államvasutak budapest-terézvárosi osztálymérnöksége f. é. j a n u á r 18-án árlejtést tartott a kezelése alatt álló vasuti szakaszán és annak állomásain a pálya és tartozékainak fentartása keretében az 1906. évben teljesitendő üveges, kövező és utépitő munkákra, valamint egy és két fogatu kocsikkal való fuvarozásra. Ajánlatot tettek:

a kövező és utépitő munkákra: H o f f e r Alajos, R e i n i s c h Henrik, H i r s c h Mihály, S c h ä f f e r Károly;

az üveges munkára: K i r c h k n o p f István, G a á l Lajos, P a l k ó József;

a fuvarozásra: S z t a c h ó Károly, K u t s a Tamás.

Az ajánlatok döntés alatt állanak.

Budapest. (H i d v a s s z e r k e z e t.) A dunaföldvár — debrecen — mármarosszigeti II. alföldi transversalis áll. közut 134—135 kilométer szakaszán Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében részben átalakitandó, részben pedig ujjáépitendő I. és II. számu Tiszaártéri hidak 12 | 8·66 m. és 13 | 9·837 méter nyilásu vasszerkezeteinek munkálataira a kereskedelemügyi ministeriumban f. é. j a n u á r 18-án árlejtést tartottak. Ajánlatot tettek: F a b r i t i u s tetstv. (Nagyszeben) 3370 métermázsa sulyban 39 koronával, S z a b. o s z t. m a g y. á l l a m v a s u t t á r s a s á g. 2970 mm. sulyban 35 kor. 50 fillérrel, G y ő r i v a g g o n é s g é p g y a r 3132 mm. sulyban 39 kor. 50 fillérrel, D a n u b i u s-S c h o e n i c h e n-H a r t m a n n-féle egyesült hajó és gépgyár 2950 mm. sulyban 34 kor. 98 fillérrel 100 kgr.-ként, S c h u s t l e r József vasbetonból és pedig 12 drb 866 m. nyilásu vasszerkezetre darabonként 3525 koronával, összesen 42300 koronával, 13 drb 9·837 m. nyilásu vasszerkezetre darabonként 3955 koronával, összesen 51415 koronával, 483 folyóméter vaskorlátra fm.-ként 17 koronával összesen 8211 koronával, vagyis az összes vasmunkára 101.926 koronával, a burkolatra aszfalt betonnal 6 koronával, aszfalt couléval 2 kor. 20 fillérrel m²-ként, B u d a p e s t i s z i v a t t y ú é s g é p g y á r r. t. 3200 mm. sulyban 37 kor. 15 fillérrel 100 kgr-ként, F o d o r B é l a és M á r k u s Lajos és Jenő (Budapest) 3171 mm. sulyban 100 kgr-ként 33 kor. 90 fillérrel, S c h l i c k gyár 2994 mm. sulyban 34 kor. 40 fillérrel, W e i t z e r János (Arad) 2270 mm. sulyban 37 kor. 85 fillérrel, O e t l Antal 2978 mm. sulyban 36 kor. 50 fillérrel, N i c h o l s o n gépgyár 2911 mm. sulyban 100 kgr.-ként 34 koronával.

Az ajánlatok döntés alatt állanak.

Kapuvár. (Sopron m.) (T e m p l o m é p i t é s.) A Garta községben tervezett r. k. templom épitésének 50.000 koronával előirányzott munkálataira a kapuvári r. k. plébánia hivatalban f. é. j a n u á r 7-én árlejtést tartottak. Ajánlatot tettek: B á n s z k y Mihály (Budapest) 51800 koronával, H o l c z m ü l l e r Károly (Sopron) 49300 koronával.

B á n s z k y Mihály budapesti épitész ajánlatát fogadták el.

Sepsiszentgyörgy. (I s k o l a h e l y r e á l l i t á s.) A középajtai állami elemi iskolaépület helyreállitásának 1291 kor. 72 fillérrel előirányzott munkálataira a sepsiszentgyörgyi m. kir. államépitészeti hivatalban f. é. j a n u á r 16-án árlejtést tartottak. Egyedül O r o v e c z József sepsiszentgyörgyi vállalkozó tett ajánlatot 2·4% árengedéssel vagyis 1260 kor 75 fillérrel.

Az ajánlatot elfogadták.

Nyitra. (E g y h á z i é p ü l e t e k h e l y r e á l l i t á s a.) A szebedrázsi rom. kath. egyházi épületek helyreállitásának 1401 kor. 67 fillérrel előirányzott munkálataira a nyitrai m. kir. államépitészeti hivatalban f. é. j a n u á r 15-én árlejtést tartottak. Ajánlatot tettek: R a j n o h a József (Nagy-Ugróc) 15%, T r g y n a József (Privigye) 8% felülfizetéssel.

T r g y n a József privigyei épitőmester ajánlata került elfogadásra.

Nyitra. (K a v i c s s z á l l i t á s.) Nyitra vármegye területére eső alábbi törvényhatósági közutakra az 1906—1908. években szükséges kavics szállitását az alispáni hivatalban Nyitrán f. é. j a n u á r 15-én megtartott árlejtésen két cég nyerte el és pedig: G l a s n e r József (Budapest) a nagyszombat—vágujhelyi, verbó—dejtei utakra, valamint a vágőr—brezova—joblonici ut 0—3 km. szakaszára, W e i s z Simon (Miava) a vágujhely—szenic—sasvári, miava—brezovai, verbó—miavai utakra, valamint a vágőr—brezova—jablonici ut 3—26 km. szakaszára. Vállalatnyerteseken kivül még G á l és T y r n a u e r budapesti vállalkozók tettek ajánlatot mind a 6 tvhat. utra saját egységárakkal.

Eperjes. (I s k o l a h e l y r e á l l i t á s.) A kajatai rom. kath. iskola helyreállitásának 2286 kor. 58 fillérrel és ugyanazon iskola kibővitésének 2801 kor. 55 fillérrel előirányzott biztositására az eperjesi államépitészeti hivatalban január 22-én árlejtést tartottak. Ajánlatot tettek: H o r o v i t z Simon (Zboró) 8% felülfizetéssel, S c h r e i b e r és S z á n t ó (Eperjes) 7¾% árengedéssel.

S c h r e i b e r és S z á n t ó eperjesi cég nyerte el munkát 4693 kor. 80 fillérért.

Déva. (H i d a k é p i t é s e.) A tiszapozsogai tvh. közuton Tisza községben és annak határán tervezett két hid épitésének 3729 kor. 44 fillérrel előirányzott munkálataira a dévai m. kir. államépitészeti hivatalban f. é. j a n u á r 18-án árlejtést tartottak. Ajánlatot tettek: F é d e r Mihály (Segesvár) 6.7%, L ő b l Ignác (H.-Dobra) 2·5%, K r a u s z Henrik (Déva) 7·2%, árengedéssel.

K r a u s z Henrik dévai vállalkozó ajánlata került elfogadásra.

Keszthely. (V a s s z e r k e z e t ü e r k é l y é p i t é s e.) Keszthely város előljárósága árlejtést tartott a Balaton szállodára tervezett vasszerkezetü erkély épitésére. Ajánlatot tettek: B e r é n y i Béla 4095 kor. 73 fillérrel, V e h á p Imre 3919 kor. 39 fillérrel, V e h á p Lajos 4063 koronával, P r i s z n y á k István 4061 kor. 48 fillérrel.

Az ajánlatok elbirálás alatt állanak.

Torontálsziget. [Torontál m.] (A s z t a l o s m u n k a.) Torontálszigetközség előljárósága az iskola-épületben szükséges 17 db. téli ablak és 4 db. iskolapad elkészitésére f. é. j a n u á r 9-ére árlejtést hirdetett, mely azonban ajánlattevők hiányában megtartható nem volt.

b) Szállitások.

Budapest. (S á s g y é k é n y e k s z á l l i t á s a). A m. kir. államvasutak részére 1906., esetleg 1906—08. években szükséges III. oszt. kocsikhoz és ajtók elé való sásgyékények szállitására az anyag- és leltár beszerzési szakosztályban f. é. j a n u á r 19-én árlejtést tartottak. Ajánlatot tettek: M e z ő f e l e és v i d é k e s z á s z f o n ó i p a r i s z ö v e t k e z e t III. osztályu kocsikhoz szükséges sásgyékények szállitására és pedig 2 m. hosszura 1 kor. 30 fillérrel, 1 m. 85 cm. hosszura 1 kor. 10 fillérrel, 1 m. 35 cm. hosszura 80 fillérrel, 85 cm. hosszura 50 fillérrel, ajtók elé szükséges sásgyékényre 40 fillérrel darabonként egy vagy három évre, N á d u d v a r k ö z s é g e l ő l j á r ó s á g a fenti sorrendben 2 koronával, 1 kor. 80 fillérrel, 1 kor. 10 fillérrel, 65 fillérrel, 55 fillérrel darabonként 1 vagy 3 évre.

Az ajánlatok döntés alatt állanak.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

LUDOVÉ NOVINY

1974 NOV 7

Michal Bánszky
1021

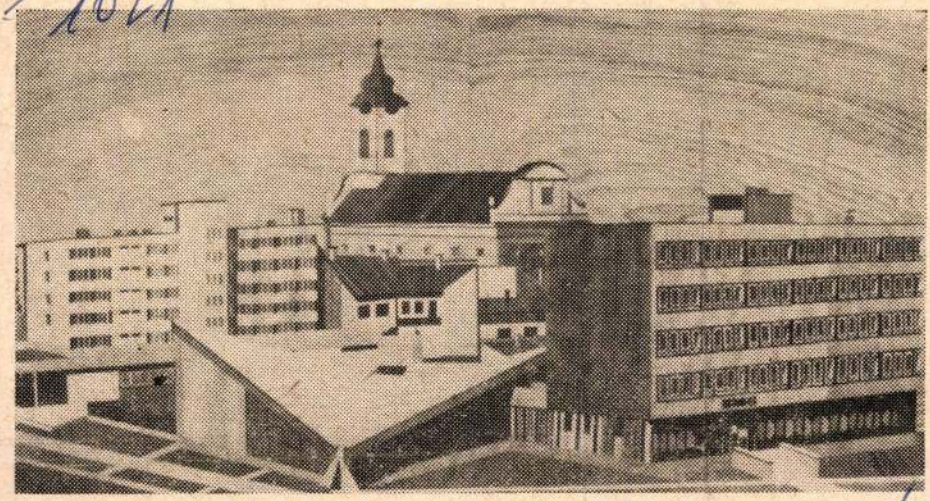

Michal Bánszky: Békésška Čaba (intarzia)

apest, VI. Nagymező u. 49. Tel.: 319-184, 123-158. Vydáva *Lapkiadó Vállalat*, Budapest doručovateľov, v poštových novinových predajniach a v kancelárii „Posta Központi Hír-č. KHI 215-96162. V zahraničí rozširuje „Kultúra" Könyv- és Hírlap Külkereskedelmi odp. vedúci: gen. riaditeľ Béla Soproni.

INDEX: 25505

Má moje pero, čo o láske píše,
o zlatom lístí tichej jesene,

k tvrdému slovu dakedy i bližšie
keď dotknú sa ho žhavé plamene

Má moje pero, čo o kráse píše,
od hĺbin zeme až po nebies báň,

k úderu slova dakedy i bližšie,
má páľu v sebe ako mocná zbraň.

To pre červenú žiaru októbrovú,
čo zahorela jednej jesene

nad zlaté lístie, horu javorovú —
pred ľudskú vôľu k veľkej premene,

keď na čierťaži vekov samodruhých
celého sveta stál si proletár

prezerať navždy gágor chlipnej dúlky
a ukázať jej ligotavú tvár.

Lisla sa krvou jesení i jarí
i znojom dlhých, obťažkaných liet,

pila krv mladým, keď už vyschli starí,
studnicou pre ňu — celý šíri svet. —

i z prašín vzratých starú dedovizňu
a dedičom jej zažal zrenice

plamienkom teplým, čo sa volá nádej,
budúcnosť, cesta, nad ňou jasný svit,

aby raz tí, čo budú kráčať tade,
sa iba vtedy chceli zastaviť,

keď na Október zdvihnúť treba čašu,
rok sedemnásty a na Lenina —

I moja pieseň ku tomuto hlasu
už slová slávy snovať začína,

no pokiaľ čujem sipieť vlkolaka
a vidím gánit hnevom jeho škraň —

mne pero bdie i keď ho krása láka,
pre Október ho držím ako zbraň!

MDK

Banszky

Debreceni művész alkotásai az 1930.febr.-ban Békéscsaban rend. varosközi tarlaton.

Cikk: Városközi kiall.Békéscsaban.

Képzőművészet, 1930.IV.évf.29.sz. 103.l.

M.D.K.

Bánszky Balázs épitész

Résztvett a pályázaton

7000,- Ft dijazásban részesült

Társtervező: Schulteisz Imre

repr.

Szabadonálló könyvtár tervpályázat

Magyar Épitőművészet 1962 /4. 4.l.

M.D.K.

BÁNSZKY Balázs építész

Nagyobbméretü könyvtár dijnyertes ~~pályázatax~~
pályaműve

Társtervező: Schulcz J
~~Berkes István~~

Döntöttek a könyvtár épitési tervpályázat ügyében
Magyar Nemzet 1961. december 31. 6.l.

Bánszky Balázs

Bánszky Balázs és Horváth László építészek vezetésével épült együttes ismertetése /képekkel/

Zádor Z. - Bánszky B. - Horváth L. - Bácsevszky T.: Borsodi Ércelőkészitőmű, Miskolc-Sajókeresztúr. - Magyar Építőművészet, 1970. 1.sz. 30-33. l.

Bánszky Balázs

a Miskolc-Sajókeresztúri Borsodi
ércelőkészítőmű építésszeként említve

Magyar építészet 1945-70
163. old.

Bársky Balázs

az alábbi pályázaton rangsorolás nélkül megosztott első díjat /50.500 Ft/ nyert 5. sz. pályaterv egyik szerzője.

Hofer Miklós: Szombathelyi városháza tervpályázata 1970. - Magyar Építőművészet, 1971. 2.sz. 3-6. l.

Bánszky Balázs

terve 2te a sorozatban építhető kő-jünerkezetes tornacsarnokot

/rövid képes ismertetés/

Magyar Építőművészet, 1972.3.sz.
/építészet és szabadidő/

47.l.

BÁNSZKY BALÁZS

ÉPITÉSZ (KGMTI)

HORVÁTH LÁSZLÓVAL EGYÜTT A MISKOLC-SAJÓKERESZTÚRI BORSODI ÉRCELŐMŰ-KÉSZITŐMŰ VEZETŐ TERVEZŐJE.

1 RAJZ, REPR.

4 FOTO, -"-

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZET, 1970/1 30-33. LAP.

Bánszky Pál

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLMAGYARORSZÁG

Szeged

1979 MÁJ 16

4021

— **Kiállítás.** Csongrád megye képzőművészeti szakköreinek tagjai mutatják be legszebb munkáikat a május 17-én, vasárnap délelőtt 11 órakor, a makói József Attila Múzeumban megnyíló kiállításon. Megnyitó beszédet mond: Bánszky Pál festőművész, a Népművelési Intézet munkatársa.

— **Öregek napja.** Minden [illegible] megrendezik a tápéi

KV, Ady tér, 9 ora (Szecsi A.).

A szegedi városi KISZ-bizott-

ág felszabadulási KISZ

Bánszki Pál művészettörténész

Szv. Bacsai Andrásné tér képét megvásárolta a Népművelési Intézet, az Intézetben dolgozó Bánszki Pál a nénit nem, náv festőnek tartja, hanem népművésznek.

Szombat délelőtt.

1974. III. 16. Petőfi 10.00 Gué.

Bánszky Pál, művészettörténész

Tóth Menyhért festőművész tárlata egy hét-tel ezelőtt nyílt meg Kecskeméten. A kiállítást Bánszky Pál és Sümegi György rendezte. – Bánszky Pál kismonográfiája is hozzájárult ahhoz, hogy Tóth Menyhért művészete is méltó visszhangra találjon.

Petőfi Népe, 1949. jan. 21.

Bánszky Pál, művészettörténész

Bossányi Ervin festőművész kiállítását nyitja meg Bánszky Pál, a Budavári Palota D-épületében, 1980. ápr. 22.-én

Meghívó

1980. ápr. 22.

Bánszky Pál, művészettörténész, múzeumvezető.

A magyar naiv művészek múzeumának állandó kiállításában az avatott, szakszerű rendezés – Bánszky Pál munkája – jól, rokonítottan csoportosította a különböző törekvésű műveket. A rendezés a művészek rövid életrajzával is megismerteti a látogatókat.

D. J.: Magyar Naiv Művészek Múzeuma. Napló (V. szprém), 1979. jan. 20.

Bánszky Pál, művészettörténész

Kecskeméten működik a Magyar Naiv Művészek Múzeuma. – a magyar naiv művészet, második, máig tartó virágzása a 60-as években indult el. – a Magyar Naiv Művészek Múzeumának állandó, kiállításának avatott szakszerű vezetője Bánszky Pál, múzeumvezető, művészettörténész.

Döntött János: Magyar Naiv Művészek Múzeuma.
Nógrád, 1979. jan. 19.

Bánszky Pál, művészettörténész

Kecskeméten látható a Magyar Naiv Művészek Múzeuma. E múzeum állandó kiállításában az évtized szakszerű rendezés – Bánszky Pál múzeumvezető munkája – jól csoportosította a különböző törekvésű műveket.

Dömötör János: Naiv Művészek Múzeuma
Vas Népe, Szombathely, 1979. ápr. 8.

Bánszky Pál, művészettörténész.

1974-ben jelent meg Bánszky Pál kismonográfiája Németh József festőművészről.

Grezsa Ferenc: Műteremlátogatás Németh Józsefnél, Tiszatáj, 1979. 2. 88 old.

Bánszky Tal, művészettörténész.

Kiskunhalason a Thorma János múzeumban megnyílt Diószegi Balázs gyűjteményes kiállítása. Bánszky Tal a kiállítás katalógusában elemzi a művész festészetét.

Pavlovits Miklós: Diószegi Balázs négy évtizede.
Petőfi Népe, 1979. ápr. 8.

Bánszky Pál művészettörténész

A Kecskeméti Múzeumban márc. 21,- ig látható özv. Czene Jánosné nair festő és grafikus kiállítása. Bánszky Pál művészettörténész elemzi Czene Jánosné művészetét, munkáit.

Néhány szó zene közben.

1979. III. 6. Petőfi, 11.30 /11/ - Vné.

Bánszky Pál, művészettörténész

A székesfehérvári Ikarus Gárdonyi Géza Művelődési Háza autodidakta cigányművészek kiállítását rendezte meg. Az alkotások tudományos összegyűjtése, elemző értékelése csak évtizedünkben kezdődött meg, a filmrendező Moldován Domokos, a művészettörténész Bánszky Pál szenvedélyes munkásságával.

Á: Szabó János: Cigány festők az Ikarus Gyárban. Fejér Megyei Hírlap, 1979. dec. 11.

1021

1979.X.22.Petőfi, 13.25/KJné/
A paraszttháztól a toronyházig

- Kedves hallgatóink ! Sipos Zsuzsával, Bánszki Pállal és Tusics Istvánnal beszélget Vasoni Imre.

- Életmód vizsgálatok az Alföldön cimmel szeptemberben tudományos tanácskozást rendezett a karcagi Győrfi István Nagykun Muzeum. És nyilván nem véletlenül ezzel egyidőben került sor a Paraszttháztól a toronyházig cimü kiállitása is.
A tanácskozáson több előadás is elhangzott, amely az Alföldön élők, az alföldi kisvárosok, elsősorban Karcag társadalmának napjaiban is zajló átrétegeződéséről szólt. Mi most az épitészet életmód, a lakáskultura összefüggéseiről beszélgetünk Tusics Iván szociológussal, Sipos Zsuzsa néprajzossal és Bánszki Pál művészettörténésszel. Amint tudom Tusics Iván is elsősorban a karcagi tapasztalatai alapján vizsgálta az életmód váltás okait, jelenségeit. De gondolom ezekből a tapasztalatokból egy kicsit következtethetünk általában az Alföldön végbement életmód változásokra is.

- Amiről most röviden beszélni fogok azt egy város városiasodásaként foghatnám össze.
Ez a város Karcag harmadik legnagyobb alapterületü város a magyar városok sorában. Mindig mezőgazdaság volt az elsődleges a város ipari és gazdasági szerkezetében, ennek következtében csak olyan ipar jöhetett és jött Karcagra, amely valamilyen szempontból kapcsolódott a mezőgazdasághoz. További tényező, ami a város történetéhez igen fontos, az hogy nincs olyan nyersanyag a városban, ami hasznositható lenne és amelyre valamilyen iparág szerveződhetett volna.

Az első világháboru után kezdődött az iparosodása ennek a városnak és jellemző az a két világháboru közti korszakra, hogy csak külső xxx tőke segitségével mehetett végbe ez az iparositás. De olyan iparok jöttek ide, amelyek kapcsolódtak a város hagyományaihoz, malomipar, téglaipar, üveggyártás.
Ezek az iparok nem kivántak nagy szakképzettséget, tehát tulajdonképpen nem hatottak sem életforma váltó sem életmód módositó erővel.

A második világháboru után valamelyest megváltozott a helyzet. Elsősorban az a változás igen kismértékü, a szövetkezeti ipar fejlődését láthatjuk, illetve megint csak a mezőgazdasághoz kapcsolódó iparok fejlődtek.

1960-ig a város népessége állandó volt, sem bevándorló, sem elvándorló nem,volt jelentősebb mértékben és a népesség szám is szinte teljesen ugyanaz volt,mint a század elején. 1960-ban kezdődött a város népességének csökkenése. Ez annak a hatására történt, hogy a környék, főleg Szolnok

1021

1979.X.22.Petőfi, 13.25/KJné/
A paraszttháztól a toronyházig

- Kedves hallgatóink ! Sipos Zsuzsával, Bánszki Pállal és Tusics Istvánnal beszélget Vasoni Imre.

- Életmód vizsgálatok az Alföldön cimmel szeptemberben tudományos tanácskozást rendezett a karcagi Győrfi István Nagykun Muzeum. És nyilván nem véletlenül ezzel egyidőben került sor a Paraszttháztól a toronyházig cimü kiállitása is.
A tanácskozáson több előadás is elhangzott, amely az Alföldön élők, az alföldi kisvárosok, elsősorban Karcag társadalmának napjaiban is zajló átrétegeződéséről szólt. Mi most az épitészet életmód, a lakáskultura összefüggéseiről beszélgetünk Tusics Iván szociológussal, Sipos Zsuzsa néprajzossal és Bánszki Pál művészettörténésszel. Amint tudom Tusics Iván is elsősorban a karcagi tapasztalatai alapján vizsgálta az életmód váltás okait, jelenségeit. De gondolom ezekből a tapasztalatokból egy kicsit következtethetünk általában az Alföldön végbement életmód változásokra is.

- Amiről most röviden beszélni fogok azt egy város városiasodásaként foghatnám össze.
Ez a város Karcag harmadik legnagyobb alapterületü város a magyar városok sorában. Mindig mezőgazdaság volt az elsődleges a város ipari és gazdasági szerkezetében, ennek következtében csak olyan ipar jöhetett és jött Karcagra, amely valamilyen szempontból kapcsolódott a mezőgazdasághoz. További tényező, ami a város történetéhez igen fontos, az hogy nincs olyan nyersanyag a városban, ami hasznositható lenne és amelyre valamilyen iparág szerveződhetett volna.

Az első világháboru után kezdődött az iparosodása ennek a városnak és jellemző az a két világháboru közti korszakra, hogy csak külső tőke segitségével mehetett végbe ez az iparositás. De olyan iparok jöttek ide, amelyek kapcsolódtak a város hagyományaihoz, malomipar, téglaipar, üveggyártás.
Ezek az iparok nem kivántak nagy szakképzettséget, tehát tulajdonképpen nem hatottak sem életforma váltó sem életmód módositó erővel.

A második világháboru után valamelyest megváltozott a helyzet. Elsősorban az a változás igen kismértékü, a szövetkezeti ipar fejlődését láthatjuk, illetve megint csak a mezőgazdasághoz kapcsolódó iparok fejlődtek.

1960-ig a város népessége állandó volt, sem beingázó, sem elingázó nem,volt jelentősebb mértékben és a népesség szám is szinte teljesen ugyanaz volt,mint a század elején. 1960-ban kezdődött a város népességének csökkenése. Ez annak a hatására történt, hogy a környék, főleg Szolnok

ipartelepitése ettől elvonzotta az embereket a városból, a városba magába pedig nem volt vonzó ipari munkahely. Talán elég ha azt mondom, hogy ha az egyik ktsz-be egy uj ipari munkahely alakult arra rögtön volt lo jelentkező is.

- A legszembetlőbb változás az végülis mikor történt, mikor zajlott le ?

- A legszembetlőbb változás a hatvanas évek végén zajlott

- gondolom a mai napig is tart ez a változás

- A mai napig is tart ez a változás igen. A hatvanas évek végére a város népessége 2-3 ezer fővel csökkent és tulajdonképpen akkor érte el az ipartelepités a várost és 1969-ben egyszerre két ipari üzem is a városba költözött. Ennek a jellemzője megint csak az, hogy tulajdonképpen külső ipartelepitésről külső tőkéről van szó és ami a leginkább eltér az előző korszak ipartelepitésétől az, hogy szakképzettséget kivánó iparok költöztek ide Karcagra. Abba a városba, ahol semmiféle ipari hagyomány nem volt.

- Az emberek nyilván a termelésben elfoglalt helyük szerint is megváltoztatták életformájukat, életmódjukat. TSZ parasztokká váltak az egyéni gazdálkodók, vagy számos paraszti emberből munkás lett, vagy értelmiségi és igy tovább.

- Én a SZIM karcagi Gépgyárában végeztem egy kisebbfajta vizsgálatot, ott ugy tünt ki, hogy a munkáslétszám 65 %-a fiatal, 30 év alatti. Ebből arra következtethetünk, hogy ez a bizonyos ipartelepités leginkább a fiatalabb rétegeket érintette. Nekik volt alkalmuk arra, hogy megszerezzék a megfelelő szakképzettséget ahhoz, hogy az ipari üzemekben el tudjanak helyezkedni.

- A középgeneráció és az idősebbek rétegében nem tapasztalhatunk változásokat ?

- természetesen tapasztalunk változásokat, de ezeket nem ugy kell elképzelni, hogy a paraszt amikor meglátja azt, hogy a város határában magasodik egy uj gyár, akkor eldobja ásóját, kapáját és elindul a gyár felé és ott elkezd dolgozni. Pl. jön egy ruhaipari szövetkezet, vagy valamilyen női munkavállalásra alkalmas cég, akkor azt a nők egyrésze kipróbálja, egy-két hónapig dolgozik, nagyon pontosan kiszámolja azt, hogy ez most megéri vagy nem éri meg, ezek a hirek elterjednek a városon belül és tulajdonképpen egy cégnek a jövője attól függ, hogy tud-e annyit fizetni, hogy a munkavállalók ebben a kalkulációban előnyösnek lássák, hogy ők ott dolgozzanak.

- A megváltozott életmódot számos jelenség tükrözi nyilván, ezek között talán az épitészet, a lakáskultura alakulásában követhetjük a legkönyebben nyomon. Hiszen az ujfajta lakások tükrözik az uj életmódot is.
Azt hiszem erre jó példa, hogy amikor rendezték a Paraszthóztól a toronyházig cimü kiállitást, akkor bizonyos régi tárgyaknak a felkutatása elég nagy gondot okozott. Tehát valójában rendkivül gyorsan történik ez a változás.

- Amit mindenütt szemmel követhetünk, hogy egymás mellett élnek a társadalmi történeti lenyomatok. Tehát azt mondhatnánk, hogy a hajdani legszegényebbeknek és a legmódosabbaknak a házai, vagy a legrégebben épült és a legfrissebben épült házak, portái egymás mellett épülnek, tehát nem mondhatjuk azt most ma még, hogy teljesen egyszinüek lennének ezek a települések.
Én azt hiszem, hogy ez a szinesség, ez a gazdagság nagyon jó és nagyon jó is lenne megőrizni, természetesen bizonyos modernizálással a régebbi tipusu házakat is, ugyanis igen sok tanulsága van a régi tipusu házaknak is.

- Az hogy itt egymás mellett élnek ezek a házak ez tulajdonképpen annak a következménye, hogy Karcagon állami lakásépités gyakorlatilag nem folyt egészen a legutóbbi időkig. Azokban a városokban, amelyek előrébb kerültek ebben a rangsorban, pl. Szolnok, ahol évente százszor annyi lakást, állami lakást épitettek mint Karcagon ott sokkal gyorsabb volt az ilyen régi lakásoknak, régi házaknak a lebontása, utcák lebontása, mint Karcagon.

Karcag abban az idézőjelbe tett szerencsés helyzetben van, hogy kizárólag magánerős épitkezések folytak egészen a legutóbbi időkig, amikor megkezdődött a városközpont átalakitása.

- De gondolom azért állami lakásokban is élnek ezek az emberek.

- Igen, emeletes házakban laknak. Na most ez megint nagyon sokféle. Nem mondhatjuk azt, hogy aki emeletes házban él az sokkal boldogabb és jobban meg van elégedve azzal a lakással, mint az akinek saját háza van, saját kertje és portája van. Ugyanis azon is mulik, hogy ki lakik az emeletes házakba és ezekbe az bérlakásokba, mert ha ott olyan nyugdijasok, akik magatehetősek még, vagy olyan értelmiségi családok, akik nem kötődnek a mezőgazdasághoz, hanem olyan speciális szakmájuk van, amit munkaidejükben és szabadidejükben egyaránt müvelnek, vagy fiatal induló házasok, akiknek nincs akkora tehetős induló tőkéjük, hogy mindjárt családi házat tudjanak épiteni, vagy olyan családi hátterük, azoknál nyilvánvaló, hogy egyfajta megoldás ez a lakástipus is.

- A kiállitás ime kifejezi azt, hogy az egyszerü paraszthóztól az emeletes, esetleg a toronyházakig laknak az emberek ?

- A kiállitás kétségtelen ad egy keresztmetszetet, de bármennyiré változásról beszélünk hadd kezdjem á egy másik póluson.
Több idős ember lakását néztük meg és magam sem hittem, hogy az idősebb generáció körében a lakáskultura mennyire a harmincas évek, negyvenes évek lakásait tükrözi. A két egymás mellett lévő ágy, melletto éjjeli szekrényekkel, komóddal, tehát az ami egy negyven évvel ezelőtti képként kialakulhatott és megdöbbentő az a példa, hogy az idős generáció körében közel 6o %-a az ágyaknak még felvetett ágy, tehát ami dunyhával, párnával fel van vetve és ez nem teszi lehetővé azt a korszerü lakáskultura igényt, hogy napközben is le tudjon az illető pihenni, tehát egy kicsit még mindig ugy van, ahogy Veres Péter megfogalmazta, hogy azt hiszem 1937-es Tér és formába jelent meg az a cikk, amiben azt mondja az alföldi munkás a földmunkás a házba nem lakik, hanem csak tartózkodik.
Persze nem csak ez a jellemző, és elsősorban nem ez a jellemző, hanem az aki jobb keresettel rendelkezik, tehát dinamikusabb volt az él tmód változása mondjuk ezt a középréteg. Itt pedig ugy tünik, mintha a családi ház lenne az idea az elérhető cél.
Egy érdekes dolog játszódik le, olyannyiram mint a Sipos Zsuzsa emlitett a városi vagy az előárosi emlékképnek a hatása, hogy egyre inkább kikopnak az udvarról a gyümölcsfák, egyre inkább helyébe kerülnek a fenyőfák, ehhez nem kell nagyon vizsgálatot folytatni, csak végigmenni az országon, hogy mennyire a diszkultura terjed el a növényzetben is

Kétségtelen, hogy az uj lakásokban, legyen az családi ház vagy lakótelepi ház jobban tudják az emberek szervezni az életüket, inkább megfelel a korszerü követelményeknek, Gyereknek is tudnak külön biztositani tanulási lehetőséget, vagy játszási lehetőséget és egy nagyon alapvető változás van a hagyományos lakásokkal szemben. Az, hogy amig a hagyományos paraszti házban elsődleges volt, hogy a lakás gazdasági szintérként is, a kisüzem szintereként is megjelent és ott babfosztástól a legkülönbözőbb munkáig teret kellett biztositani különböző folyamatoknak, ezzel szemben valahol az uj lakásokban felerősödött a lakás kulturális funkciója. Az, hogy van televizió, könyv, lemezjátszó. Ezen kivül azt is emliteném, hogy az ujonnan épült lakásoknál a hagyománnyossal szemben ahol nyitott tornácok voltak és közvetlen az ugynevezett szemétteljáró munkák a tornácon zajlottak, ezzel szemben az uj lakásokba a tornác, a gang már beüvegezett verandaként jele-

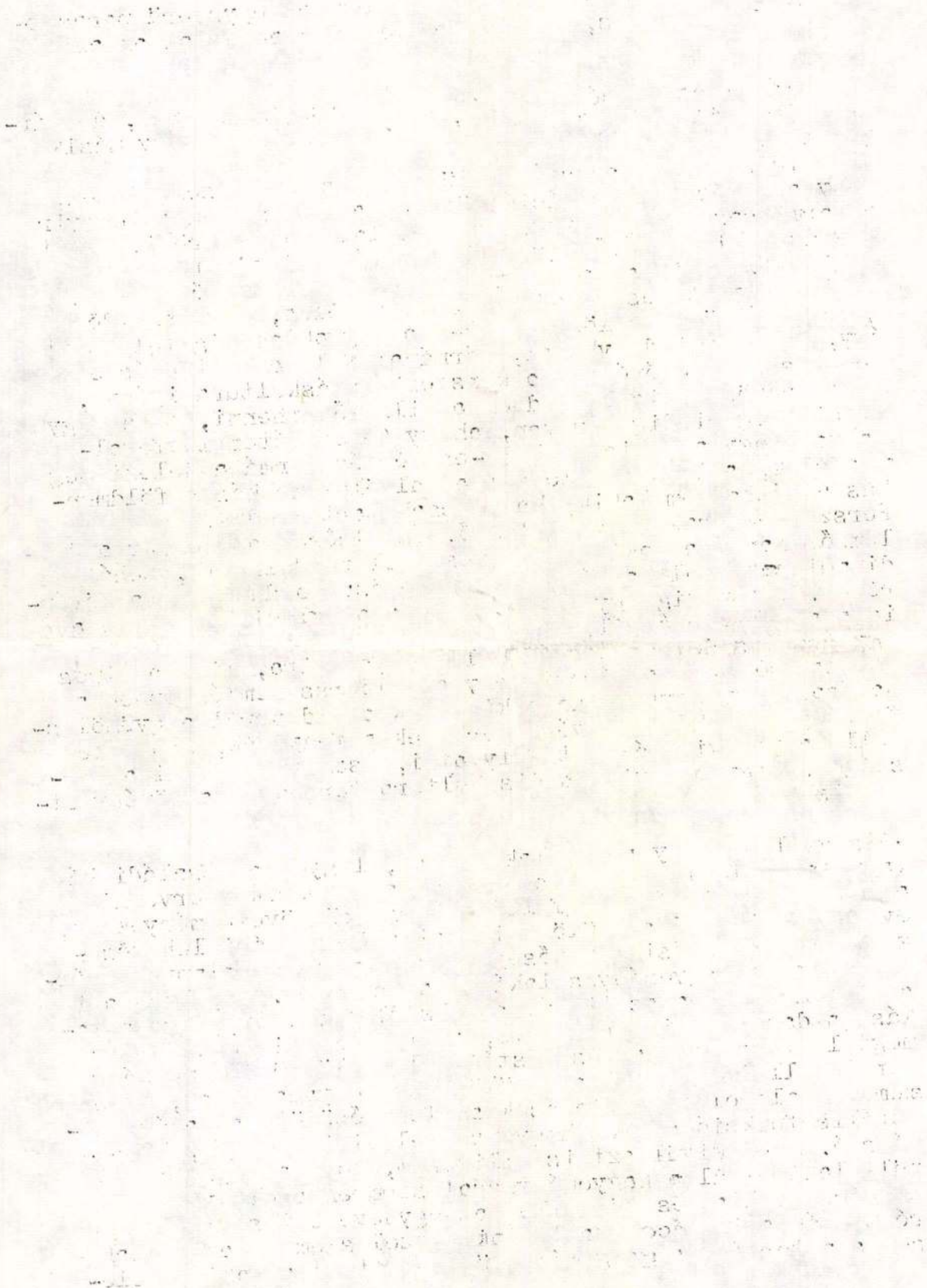

nik meg, ami korábban kint volt az udvaron a virág, addig azzal szemben az uj lakásokba bekerült a verandára a virág, a zöld növényzet. Ebben van egy érthető folyamat, van egy olyan is, hogy jobban elzárkózik az ember a természettől, tehát disztingvál, vagy hosszabban ugyanakkor igénybe akarja venni azt a tornátot, tehát nemcsak tavasztól őszig, hanem téli időszakban is.

- No most miután megváltoztak a lakások, a lakóterek funkciói vagyjon ezek az uj lakások alkalmasak- e ezeknek a funkcióknak a kielégitésére, betöltésére ?

- Azt hiszem, hogy részben alkalmasak, de nem biztos, hogy erre a választ a lakáson belül kell keresni az igent, vagy a nemet.
Régebben akár a paraszti családokban, akár az iparosoknál vagy bármelyik társadalmi rétegnek volt olyan egyesülete, olvasókör, gazdakör, stb., stb., ahova eljártak akár a férfiak külön, a nők külön, a fiatal lányok külön, a fiatal legények, de volt olyan, amikor együtt is eljártak ezekre a helyekre.
No most rendkivül sajnálatosnak tartom azt, hogy ezek az egyesületek megszüntek. Mert egy családnak az élete nemcsak egy házon egy lakáson belül zajlik, hanem nyilvánvaló összekötődik a társadalommal és nemcsak a munkával, hanem annak a szórakozási, a társas, a baráti funkcióival is.

- Szorosan kapcsolódik ehhez a témához az, hogy az az országosan jellemző kulturális befelé fordulás, amit lemérhetünk az egyrészt a televizió elterjedésnek a következménye és az országosan egységesen jellemző.
Viszont a kisebb településekre kisebb városokra, falvakra, apróbb falvakra azt mondhatjuk, hogyha most megint egy sajátos társadalmi réteget a fiatalokat vesszük szemügyre, hogy szintén egységesen az a véleményük ezekről a településekről, hogy nincsen szórakozási lehetőség. Tehát tulajdonképpen nem találják meg azt a fajta lehetőséget, amit régebben, ahogy Sipos Zsuzsa mondta, a körök nyujtottak. Ahol azonos érdeklődésü vagy valamilyen szempontból azonos rétegek összejöhettek.
Itt tulajdonképpen a diszkózáson kivül ifjusági presszón kivül, ahol egy kólát meg lehet inni nincsenek olyan lehetőségek, olyan müvelődési intézmények, amelyek lekötnék tartósan a fiatalokat, amelyek alternativát nyujtanának a kulturális befelé fordulással szemben.

Kétfajta alternativa létezik most, vagy meg tudja egy fiatal ezt a bizonyos kulturális érdeklődését szervezni, vagypedig eltávozik olyan városokba, ahol erre lehetőséget lát. Márpedig Karcag utóbbi évtizedére utóbbi volt jellemző, hiszen a város lakossága nagymértékben csökkent

és feltehetően a gazdaságilag legaktivabb része hagyta el a várost.

- Egy településben ha gondolkodunk, akkor ugy látjuk tehát, hogy a fiatalokban bizonyos feszültségek érlelődtek meg. Gondolom ez nem annyira jellemző az idősebbekre, ők nem kivánnak olyan mértékben diszpókba járni.
De egy portán belül, egy lakáson belül a különböző generációk élnek együtt, akkor is az izlésbeli különbségből származó esetleges diszharmónia is okozhat gondot, problémákat.

- Én azt hiszem, hogy ez nemcsak paraszti családokban és nemcsak vidéken van igy, hanem mindenütt igy van. Általában az a szokás, hogy a hozomány az az asszony viszi a családba, akkor amikor férjhez megy.
Most nyilvánvalóan, hogyha nagymamák és fiatal menyecskék és unokák élnek együtt, akkor ez a hozomány most ezesetben tárgyakban és ez izlést is jelent ez nyilvánvalóan egymás mellett van és ezek ütközhetnek.
Ütközhetnek akkor különösen, hogyha nem tudnak elég külön válni a különféle generációk. Mert olyanról is tudunk, amikor nagyon szépen együtt élnek. Tehát az idősek élnek a maguk által megszokott és megszeretett tárgyak között és a fiatalok a maguk izlésének megfelelően rendezkednek be, egészen fiatal tinédzserek azok megoldják ha másként nem a saját ágyuk fölötti plakátokkal és a fiatalság körében divatos diszitésekkel, amelyikben egymás iránti türelem, egymásnak a megbecsülése is jelentkezhet. Ugyanakkor természetesen feszültségeket is hordozhat ez magával.

- Egyes szakemberek szerint a lakás a ház, tulajdonképpen az emberek anyagi viszonyainak a kifejeződését is jelenti. Tehát egyfajta felhalmozása a javaknak, amely egy társadalmi rangot is jelenthet.

- Kifejeződik a lakásban a benne lakók gazdasági helyzete, legalábbis legtöbb esetben

- Saját tapasztalataim szerint is van ilyen, hogy zsufoltakká válnak, ennek következményeképpen a lakások, mert talán nem is a célszerűség, a praktikusság az ami inditékként a háttérben áll, hanem egy kicsit a vagyoni állapotnak a felmutatása.

- Előfordulhat ilyen jelenség is, de természetes folyamatnak látom azt, hogy az emberek bizonyos területekkel tudják a pénzüket beruházni és talán éppen napjainkban több jut arra, hogy a keritás anyaga ne léckeritás legyen, hanem fémkerités, vagy több pénz jut arra, hogy bizonyos anyagokat megengedjenek magunknak, pl. hogy ne legyen nedves a lakás ezért természővel, olykor még többet is

tudnak alárakni mint ami a mai követelmények szerint, a korszerű követelmények szerint kellene. Tudnillik tudott dolog, hogy a modern épitészetnek egyik alaptétele, hogy minél kevesebb anyagot használjunk fel.

Én azt hiszem, hogy ha ilyen jelenségek vannak, amik mondhatnám, hogy nem szerencsések nem az emberek hibásak. Megtanitjuk őket arra, hogy hogyan épitkezzenek, kapnak-e elég segitséget ahhoz, hogy a korszerű lakáskultura követelményei szerint rendezkedjenek be, hogy az funkcionálisan megfeleljen, célszerű legyen, kényelmes legyen. Kapnak-e elég segitséget ahhoz, hogy a lakásba kerülő disztárgyak, vagy nem disztárgyak milyenek legyenek? Nagyon sokszor a boltokba olyan disztárgyakat lehet kapni, ami arzjóizlésnek a mércéjét sem ütik meg és az emberek ezt látják és veszik.

- Beszélgetésünk során arról ejtettünk elsősorban szót, hogy az emberek életmódja megváltozott, ennek következtében más lakásban élnek. Vajon elégedettek lehetünk azzal a fajta lakás tipusokkal, azzal a fajta kulturával, amelyet az emberek magukévá tettek ?

- Amikor azt mondom, hogy jártam az egyik uj budapesti lakótelepen és láttam egymásután tiz lakást, ami alapterületre és minden egyéb adottság szempontjából ugyanazok voltak és a tiz lakást kb. ötféleképpen rendezték be az emberek, akkor ezzel azt mondhatom, hogy van ennek a lakáskulturának egy olyan része, amely az emberek szabad elhatározásától függ.

Én azonban ugy érzem különösen a kis és középátlagosok esetében, mint amilyen Karcag kisváros, ilyen esetben nem ez a döntő szempont.
Amikor eldől egy településen az, hogy ott sohasem lesz állami lakásépitési, amikor az emberek sohasem készen kapják a lakásokat, hanem maguk épitik föl, akkor tulajdonképpen a döntő, az első döntő kérdés ott van, hogy megfelelőképpen csatornázott-e az a település, meg vannak e azok az infrastrukturális kommunális adottságok, amelyre lehet egy olyan házat épiteni, amit az ember ki is használ. Hogyha lehetősége van fürdőszobát csinálni, akkor azt a fürdőszobát használhatja is, mert van csatorna a környéken.

Ez lenne tehát szerintem az első és egyik legfontosabb tényező, hogy meg kell teremteni az adottságokat ahhoz, hogy az emberek ugy rendezhessék be a lakásukat ahogyan akarják, hogy megvehessék azokat a butorokat, amiket meg szeretnének venni, ne kelljen 5o, 1oo 2oo km-re elmenni érte, mert akkor van aki elmegy érte és van aki nem.

Bánszky Pál, művészettörténész

Kecskeméten működik a Magyar Naiv Művészek Múzeuma, melyben állandó kiállítást rendezve, a kezdetektől a ma élő művészekig terjed a hatalmas anyag. A szakszerű rendezés Bánszky Pál művészettörténész és múzeumigazgató munkája.

Dömötör János: A magyar naiv művészek múzeuma.
Szolnok Megyei Hírlap, 1979. jan. 9.

Bánszky Pál művészettörténész

a Miskolci Galériában e hó 19.-én megnyílt a Magyar Naiv Művészek kiállítása. A Naiv Művészek Múzeuma Kecskeméten van, most válogatott darabjait Miskolcon láthatjuk. Bánszky Pál 22 festő és 10 szobrász alkotásaiból rendezte a kiállítást.

(gyarmati): Naiv művészek a Galériában.
Észak-Magyarország, 1979. okt. 28.

Bánszky Pál, művészettörténész.

Gubányi Imréné a homokmégyiek Csöre nénije: a beszéd emléket idéz, messzire tünt múltat: Bánszky Pál kereste fel Csöre nénit, mikor meglátta a naiv festő kukoricafosztás képét, el csodálkozott és mondta, hogy sajnálja azt, hogy előbb nem talált rá. Biztatta, hogy dolgozzon és mondta, a márciusi kiállításra négy-öt kép kellene tőle.

Benke Ferenc: „Nagyon szerettem festeni".
Petőfi Népe, 1948. szept. 20.

Bánszky Pál, művészettörténész

A II. Orsz. Képző- és Iparművészeti Kiállítást rendezte Bánszky Pál. Okos meggyondolással egymás mellé állította azokat az alkotókat, akiknek a pályája összekapcsolódott e törekvésekkel.

Csaky L. György: A Katona József Múzeum Kiállítása.

Petőfi Népe, 1977. júl. 5.

Bánszky Pál, művészettörténész

A Mai magyar művészet sorozatban megjelent Bánszky Pál Tóth Menyhért c. kötete. Jól válogatott képanyag, valamint bibliográfia gazdagítja a kötetet.

Heltai Nándor: Könyv a napba néző festőről.
Petőfi Néke, 1978. jún. 14.

Bánszky Pál, művészettörténész

a kecskeméti Katona József Múzeumban rendezték meg Kada István naiv művész kiállítását. – A katalógus előszavában ír Bánszky Pál a művész egyéniségéről, életéről.

dr. Egri Mária: Egy naiv festő tárlata.
Élet és Tudomány, Budapest, 1948. febr. 24.

Bánszky Pál, művészettörténész
Nemeth József festőművész kiállítá-
sát rendezte a Kiskun Múzeumban.

Csáky L. György: Nemeth József kiállítása
Kiskunfélegyházán.
Petőfi Népe, 1977. jún. 25.

művészettörténet

ÚJJÁSZÜLETETT A „GÓLYÁS HÁZ" GYŰJTEMÉNYE

A naiv művészeti múzeum csodái

1021

Talán meglepetésnek hat, hogy a szellemi, alkotói műhelyeket bemutató sorozatunk a naiv művészet kecskeméti múzeumával folytatódik. Hiszen első ránézésre inkább az derül ki, hogy végre állandó és minden másnál teljesebb bemutatkozási lehetőséghez jutottak a hazai magyar naiv művészek, akiknek a munkásságát sokféle vélemény kísérte és kíséri. A 18. században épült, úgynevezett Bánó-házban olyan seregszemléjük tárul fel, amelyhez fogható nincs másutt.

Átrendezett kiállítás

De ennél is többről van szó. Az állandó kiállítás nemcsak számbaveszi az értékeket a fölfedezés láza és a mindent fölkapó divat szélsőséges megnyilvánulásai után, hanem jogosan igényt formálhat a művészi és tudományos megtermékenyítő hatásra. A bemutatótermekben összemérhető az ihlet ereje, a fölkészültség mesterségbeli tudása. A néprajz és a művészettörténet kutatói már eddig is randevút adtak itt a szakmabelieknek és a közönségnek.

A múzeum gondozói érzik a felelősségüket. A műhely önálló szerepkörét tükrözi, hogy az ünnepélyes megnyitó után fél év elteltével *Bánszky Pál* művészettörténész átrendezte az eredeti és időközben kibővített anyagot. Tíz alkotó most lép először nyilvánosság elé a Bánó-házban. *Moldován Domokosnak* az alapítást jelentő gyűjteménye jórészt kicserélődött és felfrissült. A továbbiakban is várható, hogy újabb és újabb szerzeményekkel, meglepetésekkel találkoznak a látogatók.

Szemléleti csoportosításban

Megjött a tavasz, a kecskeméti „gólyás ház" füstös szegélyű kéményének hosszú csőrű és hosszú lábú lakója visszatért a fészkére. Erre az időre esett a naiv művészeti kiállítás újjászületése. A korábbiakhoz képest jóleső újdonságot jelent, hogy több mint száz festmény és szobor átgondolt, szemléleti csoportosításban követi egymást.

Az őstehetségeket fölvonultató teremben a XX. század első felének maradandó értékei kaptak helyet. Az Uszódról elszármazott *Benedek Péter* Pótszemléje elsősorban az arányok megválasztásával hat a látogatóra. Itt látható eredetiben *Homa János* Hegyibeszéde is, amely régóta a magyar népi szobrászat legjelentősebb szemléltető darabja. *Mokry Mészáros Dezső* ábrázolásmódja is főként az arányokkal és az alakok csoportosításával érzékelteti a sajátos kifejezésmódot.

Az immár klasszikusnak számító alkotásokat követik a mához közelebb álló, élő naiv művészek festményei és szobrai. Külön csoportosítás hangsúlyozza a népművészet és a gyermekvilág közelségét. „...E művészet tanulmányozása során, szemünk láttára lépnek ki az évszázados, hagyományok őrizte formák, a névtelen közösségi hagyomány művészi kötöttségei közül azok a paraszti személyiségek, akik már az egyéni kifejezés tartalmait, formáit keresik" — jellemzi *Ortutay Gyula* mindazokat, akik ebbe a körbe tartoznak. *Pozsgai Pálné* a felnőttek valóságmegfigyelését kapcsolja össze a gyermekrajzok vonalvezetésével és színhasználatával. *Özv. Bácskai Andrásné* Kék virág című festménye a hímzés díszítő jegyeit menti át a csendélet műfajába. *Gáspár Juliska* művei már-már a teljes természethűségre törekednek. *Tőke Imre* szoborfaragásai az elrejtés és kibontás ritmusával lepnek meg. A gyermekjáték és az önálló plasztikai igény kettősségét viseli magán *Homonnai György* Magvetője. Egy-két igazi népművészeti ihletésű alkotás mutatja be a lajosmizsei *Szőrös József* képességeit. *Vankóné Dudás Juli* méltó szereplője a rangos tárlatnak.

Teljesen új együttest ad a „Kötődve a valósághoz" című realista jellegű gyűjtemény. A törökszentmiklósi *Kada István* kimerevített, fotószerű művét *Pethő János* Hagymaszárítása és Újszegedi búcsúja követi. Eleve határozott véleményformálást sugall a fehér-fekete színek használata. *Borosné Endresz Teréz* megható szépséggel varázsolja vissza a gyermekkori tisztaszobát. *Dévényi Antal* ugyancsak egykori emlékekből, múlt idők hangulatából építkezik. A kunszentmártoni *Katona József* plasztikái tökéletesen megmunkáltak, a Matkópusztán élő *Polyák Ferenc* fafaragásai pedig a továbbfejlődés szükségéről árulkodnak kimondatlanul is.

● Homa János: Hegyibeszéd.

● Dévényi Antal: Újlaki búcsú.

A belső látás világába kalauzol a következő egység. A személyiség rejtett titkainak festészeti, szobrászati kivetítését, a képzelet működését követhetik nyomon ebben a szobában a látogatók. *Balázs János* látomásosan fogja át az emberiség történetét, s hasonló módon idézi meg Vidróczki, a Mátra-vidéki betyár környezetét, *Tóbiásné, Palcsó Mária* sejtelmes, álomszerű táncot fest, *özv. Czene Jánosné* fakéregre rögzített háborús emlékeket idéz. A kecskeméti születésű *Orbán István* az Öregasszony és az Angyal subán című szobraival egészíti ki a sort. *Süli András* az egyéniségét kifejező alkotásokkal ad hírt gazdag munkásságáról.

Alkotók és alkotások

A művek mögött olyan alkotói életpályák húzódnak meg, amelyek szinte az emberi sorsok végleteit szemléltetik. *Gyovai Pál* például 80. életévében készítette első szobrát, a szegedi Tóbiásné Palcsó Mária csaknem negyven esztendei szünet, kihagyás után fogott a kezébe újra ecsetet, Katona József csonka, lefagyott ujjakkal farag. Ilyen és hasonló csodákba, az emberi képességek felszínre törésének és kibontakozásának titkaiba is beavat a tárlat.

Műfajilag ugyancsak sok meglepetést tartogat a kiállítás. A politikai jelképek közé tartozik özv. Bácskai Andrásné Aratása, Borosné Endresz Teréz varrott-ragasztott kollázsos eljárással dolgozik. S végül a nagy meglepetés *Örsi Imre*, aki pop-art irányzatoktól távol hozott létre pop-art szobrokat. Eddigi leggazdagabb, kecskeméti önálló kiállítása ősi, bálványszerű kőszobrokkal, szép állatfigurákkal teszi teljesebbé az újjárendezett naiv művészeti múzeumot.

Halász Ferenc

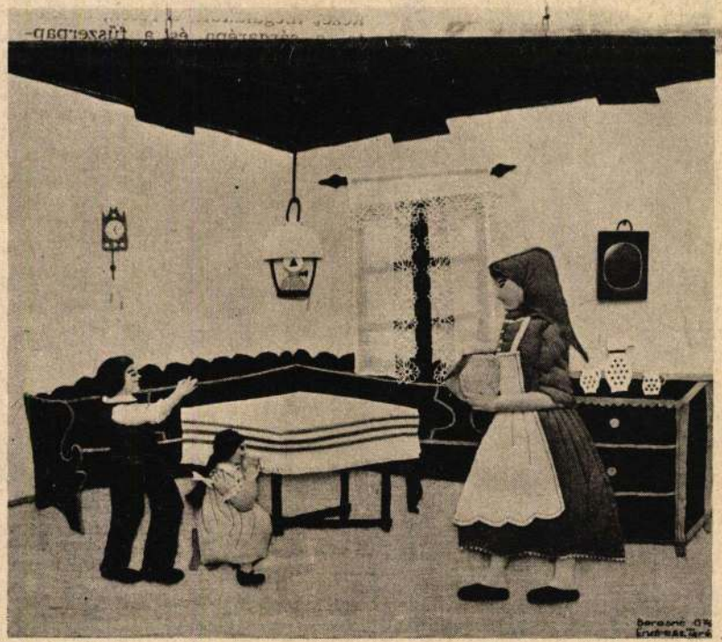

● Borosné Endresz Teréz: Az első szobánk.

Bánáthy Tibi

PETŐFI NÉPE
BUDAPEST, IX., DÉLI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 APR 24

MUNKAALKALOM

A BÁCS-KISKUN megyei Beruházási Vállalat felvételre keres műszaki előkészítői és műszaki ellenőri munkakörökbe építészmérnöki, vagy építőmérnöki diplomával és gyakorlattal rendelkező szakembereket. Jelentkezés személyesen a vállalat irodaházában. Kecskemét, Villám István utca 4. I. emelet 101. sz. alatt. 1470

KECSKEMÉTI színház felvételre keres színpadi segédmunkásokat. Munkaidő osztott. Munkásszállást biztosítunk. Továbbá takarítónőket három műszakba. Jelentkezés a színház portáján 8—10 óráig. 530

AZ ALSÓ-DUNAVÖLGYI Vízügyi Igazgatóság Hírközlési Üzeme felvételre keres légvezetékes távbeszélőhálózat-építésben vagy rokonszakmában nagy gyakorlattal rendelkező, az idevonatkozó műszaki adminisztrációban jártas, megfelelő szakképzettségű, jó szervező és vezetőképességű távbeszélőhálózat-építő brigádvezetőt. Érdeklődni: Baja, Bajcsy-Zs. u. 8. Tel.: 954. hírközlési üzemvezetőnél. 317

A KECSKEMÉTI Baromfifeldolgozó Vállalat Kiskunhalasi Gyára közgazdaságtudományi egyetemi végzettséggel rendelkező üzemszervezőt keres felvételre. Kiskunhalas, Állomás u. 7. 464

FOTOLABORÁNST az Alföld Kereskedelmi Vállalathoz azonnali belépéssel felveszünk. Jelentkezés a vállalat személyzeti vezetőjénél. Kecskemét, Május 1. tér 6. 1422

KECSKEMÉTI Közúti Építő Vállalat azonnali belépéssel felvesz hídépítő szak- és segédmunkásokat (komplex brigádokat). Jelentkezés a vállalat központjában, Kecskemét, Bocskai u. 5. sz. Telefon: 12-420. Bacsó. 584

A KISKUNHALASI MÁV Vontatási Főnökség felvételt hirdet olyan 18—40 életév közötti férfi munkavállalók részére, akik villanyszerelő, illetve vasipari szakmával rendelkeznek és vállalják, hogy részt vesznek a Budapest—Kelebia közötti vasútvonal villamosításában. A villamosítás befejezése után a felvételre kerülő dolgozókat karbantartó munkakörben alkalmazzuk. Felveszünk még érettségi bizonyítvánnyal rendelkező fiatalokat, akiket Diesel-mozdony-, a későbbiek folyamán villamosmozdony-vezetőnek képezünk ki. Részletes felvilágosítást a vontatási főnökség személyzeti irodájában adunk. 450

GÉPKOCSIVEZETŐT F
vánnyal felvesz a DÉMÁS
deltsége. Kecskemét, Cson

KECSKEMÉTI Aranyhom
felvételre keres szakácsot
letvezetőt, italmérőt, szo
dinert, éttermi számlázót

Közlemények

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondunk mindazon rokonoknak, ismerősöknek, szomszédoknak, akik szeretett feleségem, drága édesanyánk, nagymamánk, anyósunk

KOVÁCS JÁNOSNÉ
Herceg Anna

temetésén megjelentek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, mély fájdalmunkban velünk együtt éreztek. Gyászoló férje és családja, Kecskemét. 1578

* * *

Köszönetet mondunk mindazon rokonoknak, ismerősöknek, akik felejthetetlen édesanyánk

NAGY LÁSZLÓNÉ
Csorba Anna

temetésén részt vettek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, és részvétükkel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Gyászoló család. 1573

A Volán 9. számú Vállalata

hivatásos B+C kategóriás tanfolyamot szervez,

18 életévét betöltött, kecskeméti és bajai lakosok részére.

Jelentkezés:
Kecskeméten, Csáktornyai u. 4—6. személyzeti és oktatási osztályon, Baján, Nagy István út 39. személyzeti és oktatási csoportnál.

1397

Mezőgazda

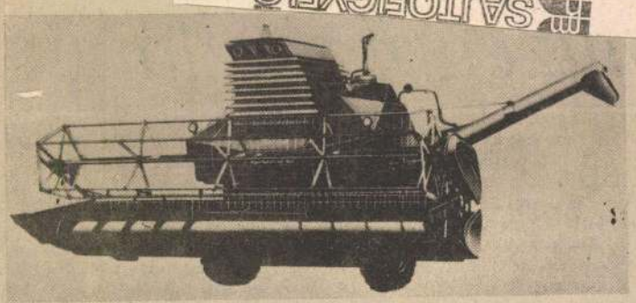

Gondoljanak már most az aratási munkákra,
a gabonabetakarítás sikeres végrehajtása,
a veszteségek csökkentése érdekében

Már most vásárolja meg kedvezményes feltételekkel a jól bevált: SZK—5, SZK—6 gabonakombájnt, csak 1977. július 31-ig

VÁSÁRLÁSI KEDVEZMÉNY!
SZK—5 gabonakombájn esetében **10 000,— Ft**
SZK—6 gabonakombájn esetében **16 000,— Ft**

RÉSZLETTÖRLESZTÉSEKKEL a kombájn átvehető és elszállítható!
Bővebb felvilágosítást ad a géposztályunkon:
Csörögi Gyula osztályvezető-helyettes

AGROKER VÁLLALAT
6000 KECSKEMÉT,
Halasi út 29.
Telefon: 12-550/14.
Telex: 26-230.

588

A BÁCS-KISKUN MEGYEI GABONAFORGALMI ÉS MALOMIPARI VÁLLALAT

molnár
iparitanulónak beiskoláz

az 1977/78-as tanulmányi évre 8 általános iskolát most befejező, vagy már elvégzett fiatalokat.

A 3 év tanulmányi idő alatt biztosítunk díjmentes tanfttatást, tanszerellátást, munkaruhát, diákotthoni elhelyezést, napi 4-szeri étkeztetéssel. A tanulmányi eredményektől függően 560 Ft-tól 1100 Ft-ig terjedő ösztöndíjat adományozunk.

A szakmunkásvizsga letétele után kizárólagosan szakmunkás munkakörben 11—12 Ft-os kezdő órabér besorolással foglalkoztatást biztosítunk.

Jelentkezni lehet a járásokban levő üzemeink vezetőinél, valamint a vállalat központjában, Kecskemét, Villám István u. 12., a személyzeti osztályon.

503

Tehéndadusok

Szellemes módszert kísérleteztek ki az Állattenyésztési Kutató Intézet szakemberei a borjúnevelés gazdaságosabbá tételére. Kutatásaikhoz az a köztudott tény adta

képül is állítható kapcsolatát. Ez a viszony a tehéndajkaság intézményével kitágul, gazdagodik. Mondhatni marhaközösségivé bő-

Felhívás!

Értesítjük kiskunfélegyházi földgázfogyasztóinkat, hogy Kiskunfélegyháza várost ellátó nagy nyomású

SEK

ost vizs-
tvadkert.
418

tel

: cserép.
ádák, mo-
. ablak.
. Baja.
ági autó-
tt). 1544
ÓL eladó:
faanya-
Horváth
ÁBC-vel
1542
1500-as
Kecske-
Tormási
9149
ő eladó.
ecskemét.
1536
hónapos
Városföld.
29. Már-
1553
ősi Arany
elősözvet-
szokhordó
b szállító
700 literig.
-80 literes
szőlőda-
sek. Cím:
Tsz 2750
ti u. 3.
594
A. különb-
Lajosmi-
Benzinkút
9147
uvarosnak
ocsi. Páhi.
9163
Neumann"
otban el-
ő: Bodó-
kereskedő-
Kisfái 170.
1561
niskocsival
ét. Akácfa
1565
LEM. autó-
ngrád. Ke-
va 7-től 16
835
óklub autó-
mot indít
Kecskemé-
n. Hartán.
áron. Sza-
zsákon. Je-
Kecskemét.
8—16 óráig.
csoportok-
am díjának
észletfizetési
történhet.
568

KIADÓ üzlethelyiséget keresek Kecskeméten, 4x6 méterest. Leveleket: „Fényképész 63 891" jeligére a kecskeméti Magyar Hirdetőbe kérek. 1494

VILLAMOSMÉRNÖK Kecskeméten elhelyezkedne. Ajánlatokat „Orosz nyelven perfekt" jeligére a kiadóba kérek. 9135

LAKÁSOMON gépírást vállalok. Leveleket „Perfekt gépírás 63 979" jeligére a kecskeméti Magyar Hirdetőbe kérek. 1579

BÚTOROZOTT szoba kiadó. Kecskemét, Honvéd u. 10. 9062

FIÚ fogtechnikus tanulót felveszek. Kecskemét, Csáky utca 16. 1602

ELVESZETT április 22-én, fekete-fehér-tarka süldő. Kecskemét, Székelytelep II. u. 15. alól. Nyomravezetőt jutalmazom. Faragó Ferenc. 1601

Házasság

58 ÉVES, 170 cm magas, műszaki vezető beosztásban dolgozó, káros szenvedélyektől mentes, szépen berendezett saját házzal rendelkező özvegy férfi megismerkedne házasság céljából nem dohányzó, intelligens, egyedülálló nővel 55 éves korig. Leveleket „Kecskemétiek előnyben" jeligére a kiadóba kérek. 9125

32 ÉVES, önhibáján kívül elvált, 180 cm magas, barna férfi megismerkedne korban hozzáillő leánnyal, vagy elvált asszonnyal, házasság céljából. Fényképes levelek előnyben. Leveleket „Megértés 63 955" jeligére a kecskeméti Magyar Hirdetőbe kérek. 1555

22 ÉVES, jó megjelenésű szakmunkás férfi házasság céljából megismerkedne korban hozzáillő leánnyal. Leveleket „Szegfű 63 782" jeligére a kecskeméti Magyar Hirdetőbe kérek. 1409

39 ÉVES, középmagas, barna férfi, városi kertes lakással megismerkedne házasság céljából óvónő, vagy pedagógiai pályán dolgozó nővel. Leveleket „Harmónia" jeligére a kiadóba kérek. 9134

29 ÉVES, 184 cm magas, érettségizett, komoly életfelfogású férfi megismerkedne szolid, otthonát szerető lánnyal házasság céljából. Fényképes leveleket „Diszkréció" jeligére a kiadóba kérek. 9171

Bánszky Pál, művészettörténész

Oriszekné Farsang Erzsi tíz éve kiállító művész. Sok segítséget, hasznos tanácsokat kapott Bod László festőművésztől, Bánszky Pál művészettörténésztől.

(cím): Tíz éve vándorúton.

Fejér Megyei Hírlap, 1980. júl. 6.

Bánszky Pál, művészettörténész

özv. Bornyák Istvánné, szül. Takács Ilona fafaragó, 1971-be még gipsz faragványokat készített, ezekből beküldött nyolc darabot Népművelési Intézetbe, amelyből hármat elfogadtak. Bánszky Pál megkérte, hogy próbáljon meg fából faragni, azóta igen sok fafaragványt alkotott.

Fába faragott falu.

1981. V.R.H., III.20. 20.40 (Gné).

Bánszky Pál, művészettörténész

Kupai Sándor fafaragó – aki most 80 éves – és a tiszakürtői alkotótábor vendége elmondja, hogy mikor Bánszky „úrék" megrendezték először a náv művészek országos tárlatát, ő ott a második díjat kapta. – Bodrogi Sándor népművész Bánszky Pál biztatására indult a lószőr-ékszerkészítéssel.

Alkotótáborban.

1980. X. 19. URH 20.36 (Áné).

1) Folytatás

Bánszky Pál, művészettörténész, a Katona József Múzeum igazgatója

Kalmárné Horóczy Margit festő-grafikusművész egyik legutóbbi kecskeméti kiállítása, kapcsán írta Bánszky Pál: „A művész alkotásaiban ott érezzük a felnőtt alkotóember által megidézett gyermekilágot, ami viszont mentes a természetes gyermeki vidámság kacajától, zsivalyától. Valami sejtelmes, kozmikus csend tölti be a mozdulatlanba merevedett gyermek és emberpárok, magányosan és párban megjelenők környezetét. Művészete őszinte emberi érzelem, szeretet és aggodalom minden élőlény és főként az emberek iránt. Legyen az akár életet kezdő, vagy az élet alkonyához közeledő ember."

A színek csendjében.

1981. okt. 5. URH 20.25 /VGné/.

Bánszky Pál, művészettörténész, a Katona József Múzeum igazgatója | 2) Folytatás

Még egy mondat a kiállítási megnyitójából: „Aki hosszabb ideje kísérni figyelemmel Kalmárné Horóczy Margit művészetének alakulását az jól érzékelheti festészetének állandó gazdagulását. Ebben a folyamatban a technikai eszközskálájának a kiterjedése is figyelmet érdemlő szerepet játszik. Az olajpasztel mellett gyakran használja újabban az akrilt. Változik a festmények textúrája, mélyebbé, ugyanakkor részleteiben gazdagabbá válnak színei. Végül is érett, egyéni stílust teremtett a művész, amely érzelmileg gazdag, női-esen törékeny lélekrezdülés."

A színek csendjében.

1981. okt. 5. URH 20.25 /VGné/.

dr. Bánszky Pál, művészettörténész, a náv művészek kecskeméti Múzeum igazgatója.

dr. Bánszky Pál – Örsi Imre munkásságának kiváló ismerője, a náv művészek kecskeméti múzeumában – őrzi, védi a műveit, olyan szeretettel, ami ezeknek a maga nemükben remek ember-jeleknek kijár.

Akácz László: Örsi Imre fababái.

Fejérmegyei Hírlap, 1984. szept. 20.

dr. Bánszky Pál, művészettörténész

a Kecskeméti Galéria Képtár földszintjén helyezkedik el a Tóth Menyhért emlékkiállítás. Táblákon festmény, grafika és szobor, dr. Bánszky Pál a Katona József Múzeum igazgatója vezette ezt az állandó kiállítást és ő írta meg Tóth Menyhért művészi életútját is, egy monográfiában. – Az adásban Bánszky Pál részletesen elmondja a művész nehéz, sok megpróbáltatású életútját.

Kapcsoljuk a szolnoki Stúdiót.

1984. III. 22. Petőfi 13.00 | Sz. Zné. |

1021

Bászki Pál, a naiv művészek múzeumának igazgatója.

1979.II.22.Petőfi, 12.55/KJné/
Kapcsolás a szolnoki, a nyiregyházi és a pécsi studióba

- Három vidéki studió munkatársai ezuttal Kecskemétre, Karcagra, Pécsre és Mátészalkára kalauzolják el Önöket. Páréti Ágoston Bács megye székhelyén egy olyan muzeumban járt, ahová kis tulzással mint alkotók valamennyien bekerülhetünk.

Pajzs Judit a Nagykunság központjában készitett hangfelvételt. Távoli századok kerámiáit mutatja be, amelyeket hosszulábu gázló madarak és sárkány alakok diszitenek.

Ugyancsak itt tekinthető meg az a kiállitás, amely bizonyitja, hogy mai lakásaink is izlésesen berendezhető elődeink parasztbutoraival.

Reze Zsuzsa interjuja is lakberendezésről szól, méghozzá arról, hogy olcsón kis ügyességgel a modern szinek és formák is uralhatják a lakótelepi otthonokat.

Végül Fodrászki Zsuzsa lesz utikalauzunk Mátészalkán, ahol paraszt szekér muzeum létesitésén munkálkodnak.

- Kecskeméten gólyás háznak nevezik azt a parasztházi portát, amelyben helyet kapott a naiv müvészet muzeuma. Az épitészetileg szemrevaló házra valóban rendszeresen visszajár a gólya.
De amióta a naiv müvészek otthona a gólyás ház, azóta látogatói is rendszeresen visszatérnek ide ujra és ujra elgyönyörködni Benedek Péter, Dudás Juló, Süli András és a többiek alkotásaiban.

Bászki Pál a muzeum igazgatója értő szeretettel beszél a naivokról.

- Ahány kiállitó van ebben a muzeumban az mind külön személyiségként, a maga stilus jegyeivel jelenik meg és ez egy alapvető különbség a népmüvészettel szemben.

- Benedek Pétertől Balázs Jánosig, aki sajnos utóbbi már nem él itt mindenki megtalálható, aki Magyarországon ebben a müfajban ebben az évszázadban számottevőt alkotott.

- Hadd reagáljak a két emlitett névre, tudniillik lényeges két pontról van szó.
A két világháboru közötti időszakban volt nálunk egy ugynevezett őstehetségek mozgalma, akik fiatalon indultak, lényegében müvészek akartak lenni, közülük többen el-ju-

tottak főiskolára is, igy emlithetem Gajdos Jánost, Győri Eleket, Káplár Miklóst. Tehát valami másról van szó. A mostaniak akár már sajnos nincsenek közöttünk, de vannak kebben a muzeumban élő mesterek is, ők szinte kivétel nélkül idős korban kezdtek el dolgozni, gyermekkorukban is meg volt bennük ez a fajta készség, tehetség, de valamilyen ok folytán, a legdöntőbb ok az hogy nem volt anyagi lehetőség arra, hogy tanuljon megkésve akkor kezdtek el tevékenykédni, amikor idejük is volt hozzá, tehát általában nyugdijba kerülésükkor.
Balázs János is igy későn kezdett el, tehát ő a hatvanas években fellépett nevezzem uj hullámhoz tartozik, tehát itt van egy alapvető különbség.

Na most én azt hiszem, hogy az idelátogató közönségnek rendkivül izgalmas magát a muzeum épületét látni. Tudnillik egy XVIII.századi elföldi nemes polgári nagyon szép mivü lakóházat lát, gazdaportát lát, azt a házat itt Kecskeméten szinte már egyetlen, ahova visszajár tavasszal a gólya és itt tartózkodik augusztusig, ezért gólyás háznak is nevezik itt, azonkivül megpróbáltuk itt az állandó kiállitásunkat ugy csoportositani, hogy a látogató figyelmét is vezessék, bemutassuk hogy nem teljesen egységes homogén anyagról van szó.
Vannak alkotók akik még jobban kötődnek a népművészet világához szerkezeti, szemléleti kompozicionális problémákban jelentkezik ez, hivatkozhatok özv. Bacskai Andrásnéra, aki Nagyhalászban él akinek ilyen jellegü festményei vannak itt, vagy Tőke Imrére Nagytilajból, aki pedig a fafaragásban részben a pásztor hagyományokat is őrzi, valami rokonságot mutat a néger plasztikával is furcsa módon, mutatva ennek az internacionális jellegét, közös, egyetemes szemléletét.

Másik teremben olyan müveket állitottunk ki, akik idős korukban is megőrizték gyerekségüket és közel van a gyerekvilághoz, gyerekrajzokhoz az általuk megfogalmazott kép és szobor.
A következő teremben inkább ugy jellemezhetném a belső látásuaké, azoké akik valahol azért mert le kellett mondaniok 30-40 éven keresztül arról, hogy fessenek már bizony pszichés sérülést is szenvedtek, hogy nem tudták évtizedeken keresztül ezt a tevékenységet folytatni.

A következő parányi szobában olyan ember kapott külön helyet szobraival Gyovai Pál, aki 80 éves korában kezdett el szobrokat készitení Mindszenten és joggal kérdezhetik meg Önök, hogy miért ilyen későn ? Egyszerüen Mindszentenebben a kőszegény alföldi faluban nem volt kő és akkor javitották az utat és kért az utkészitő emberektől követ és első nagyon jelentős szobra a Család 80 éves korában igy készült el.

- Mi talán a legfőbb varázsa vagy vonzereje mindannak ami együtt van ?

- Különböző müveltségü, különböző érdeklődésü felkészültségü emberek szerintem hozhatnak létre esztétikai értelemben is értékeket és ez egy nagyon döntő dolog, hogy ezeket őrizzük és ha olyanok nyilvánosság elé hozzuk.

A másik, ami hasonló jelentőségü az, hogy egyre több ember jut szabadidőhöz, s a szabadidővel együtt egyre több ember próbálja ki ki festészetbe, ki szobrászatba, de másfajta tevékenységeket is sorolhatnék azt amire gyerekkorától vágyott. Tehát amire igazán a legjobb képessége és tehetsége van. Általánosabb értelemben mondhatnám, hogy azt az emberi kreativitást, alkotó vágyat, amely minden emberben különböző fokon adva van.

Vannak emberek, akik nem tudnak élni kellően a tehetségükkel és ezek az itt bemutatott alkotók valahol abban mutatnak óriási példát, hogy nyugdijas korukban időmilliomosként sem azt csinálják, hogy hanyatfeküdve a plafont nézik, hanem egy pillanatra nem szünnek meg tevékeny emberek lenni és valami olyasmit hoznak ki magukból, ami már gyerekkoruktól bennük volt, de végre most megvalósithatják. Azt hiszem ez valamennyiünk számára olyan tett, amin érdemes elgondolkozni.

- Amit itt elmond abból kiderül, hogy ez fölöttébb időszerü muzeum. Szóval ide majdnem azt mondom mindannyian bekerülhetünk

- Kis tulzással igen. Az időszerüség kétségtelen és jellegzetes vonása is ennek a muzeumnak, hogy élő alkotóktól is kerülnek be munkák.
Én sem hiszem azt, hogy a naiv müvészet mint olyan egy adott kornak a talán olykor egy kicsit divatosabban felkapott terméke, hanem az általános emberi alkotó tevékenységnek egy most szabadabban fellő megnyilatkozása. Attól is függ, hogy milyen mértékben és meddig, milyen nagy perspektivával bontakozhat ki ez a tevékenység, hogy a társadalom mennyire figyel rá, mennyire kapja meg a müvészetpolitikai támogatást, mert mindig meg van ez valahol, ha olykor buvópatakként is,
Fontos hogy mennyire tartja a közösség fontosnak és mennyire támogatja ezt a fajta tevekenységet.
Szerintem ez társadalmilag rendkivül fontos és hasznos és hogyha senki nem tartja fontosnak ezt a tevékenységet csak az alkotó önmaga az azért nem olyan, mintha a szomszéd is azt mondja, hogy ez igen jó, vagy a kiállitáson szerepel.

Bárány Pál,
a Népművelési Intézet művészettörténész
főosztályvezetője Tóth Menyhért festő-
művész Kalocsán rendezett kiállítá-
sán a művész munkásságát méltatta.

H. F.: Kiállításról kiállításra.
Petőfi Népe, 1974. ápr. 30.

Bánszky Pál művészettörténész.

A nyári velencei alkotótáborban a tanfolyam hallgatóinak a képzőművészetről adott elő, a nair festők, szobrászok sarsáról, alkotásairól.

Fejér Megyei Hírlap, Székesfehérvár, 1972. júl. 15.

Bánszky Pál művészettörténész.

Özv. Bacskai Andrásné és özv. Pazsgai Pálné festők kiállítását jan. 22.-én nyitja meg a Csepel Galériában.

Meghívó

1974. jan. 22.

Bánszki Pál művészettörténész

Dér István szegedi festőművész kiállítását nyitja meg Tokajban, vasárnap.

Nógrád, 1974. júl. 19.

Bánszky Pál művészettörténész.

Békéscsaba és Zvenjanin testvérvárosi kapcsolatának keretében ebben az érben a Békés m. Népújság kamaratárlat-sorozatának kiállítói gyűjteményes tárlaton mutatkoznak be a jugoszláviai városban. Koszta Rozáliával zsűrizte a tárlat anyagát.

Békés m. Népújság, 1973. ápr. 7.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉSZAK-MAGYAR-
ORSZÁG
1968 MÁR 23

1021

Filmvetítés, képzőművészeti kiállítás, ankét a fesztivál második napján

Gazdag programmal folytatódott pénteken a felsőoktatási intézmények foto-, film és képzőművészeti fesztiválja a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen. Délelőtt a fesztivál vendégei különautóbusszal Lillafüredre látogattak, közvetlenül ebéd után pedig megkezdődött, illetve folytatódott az I. sz. előadóban a fesztivál filmjeinek vetítése. Ezzel párhuzamosan a zsüri *Jancsó Miklós* elnökletével külön is megtekintette a filmeket.

Délután négy órakor nyílt meg a képzőművészeti kiállítás a II. emeleti kiállítási teremben. 88 alkotó küldte be 294 alkotását. A zsüri alapos mérlegelés után 43 alkotó 94 művét bocsátotta a nyilvánosság elé. A tárlat megnyitásakor *Bánszki Pál* művészettörténész mondott rövid beszédet, majd ezt követően a kiállítás részvevői ankéton találkoztak *dr. Major Máté* Kossuth-díjas akadémikussal és a zsüri más tagjaival, hogy baráti eszmecserén értékeljék a bemutatott anyagot, levonják a kiállítás tanulságait.

A képzőművészek ankétjával párhuzamosan folyt az I. sz. előadóban a fesztiválfilmek vetítése. Késő este baráti vacsora és eredményhirdetés, illetve bankett zárta a fesztivál második napját.

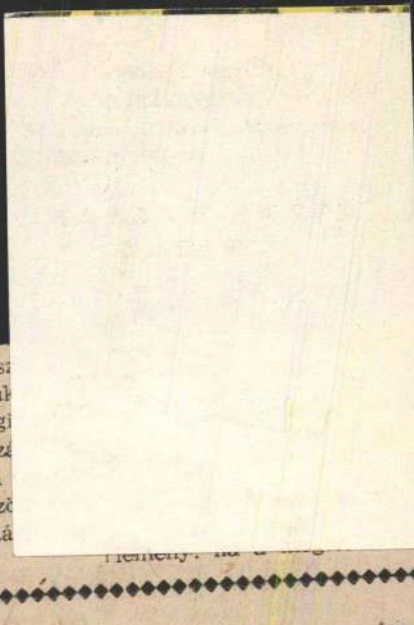

...ista Párt viszont a s...
...ta bányászokra, munk...
a radikális értelmiségi...
„klubok" fiataljaira szá...
ő segítségükkel akarja ...
fejleszteni a mai közö...
formot baloldali kormá...
rammá.

...lt
...őrség

...az gyok az a bizonyos Ives őr-
...l, nagy, akivel kapcsolatban ma-
...e. gának annyi kellemetlensége
...t. volt... De csukja be a száját

...len hozzájuttatta az óra tit-
...kához, amit annyi hozzáértő
ember hiába keresett...

— Jó, hogy említed! — mondta Delahay felkönyökölve az ágyban, mert valósággal újult erőre kapott a megviselt kis öregemben. — Csak ne pihenjünk, amíg a szokoták támadása váratlanul érhet bennünket.

— Ez most már nem olyan veszélyes — legyintett Ives. — Elsősorban ma március nyolcadika van, és nem valószínű, hogy négy-öt napnál előbb járható legyen a Batalanga-földre vezető út. Russel térké-

Bánszky Pál festőművész

Július 14.-én nyitotta meg Sarna Géza szobrászművész kiállítását, a Kossuth utcai kiállítóteremben.

Hajdu-Bihari Napló, 1975. júl. 16.

Bánszky Pál művészettörténész

a Népművelődési Intézet osztályvezető

F. Mihály Ida művészettörténésszel közösen válogatta meg a magyar náv művészeti ismert alkotóitól és a nyugdíjasok pályázatára beküldött műveket, melyek kiállításra kerültek.

Gergely Mihály: Náv művészetünk.

Kortárs, 1942. szept. (?) 1508. o.

Bánszky Pál művészettörténész

Tiszadobon, a Népművelési Intézet zsüri tagja.

B.E.: Arcakat őrző füzek.

Keletmagyarország, 1972. szept. 28.

Bánszky Pál művészettörténész.

a Nemzeti Galériában ma megnyílt magyar náv művészek tárlatának X rendezője, közösen Mihály Ida művészettörténésszel.

Esti Krónika.
1972. V. 27. Kossuth, 19.00 / 6 / Rj.

Bánszky Pál művészettörténész

a Nemzeti Galériában megnyílt „Magyar náv művészek a XX. században" c. kiállítást együtt rendezte F. Mihály Ida művészettörténésszel.

Harangozó Márta: Magyar náv művészet.
Esti Hírlap, 1972. máj. 29.

Bánszky Pál művészettörténész, a Népművelési Intézet osztályvezetője.

1973. okt. 18.-i „Nagy István Művészete" c. tudományos tanácskozás egyik előadója. Előadásának ánve: „Nagy István festészete és a népművészet".

Meghívó: A Magyar Nemzeti Galéria, Baja, Város Tanácsa, a Fegyveres Erők Klubja, a Nagy István Emlékbizottsága.

Bánszky Pál művészettörténész

Megnyílt a Kossuth u. 1. sz. kiállítóteremben a népi szobrászok beküldött és a pályázaton elfogadott műveinek kiállítása.
A kiállítás munkájában részt vett.

Szabó Ernő: Népi szobrászat 1944.
Hajdúbihari Napló, 1944. jún. 26.

Barinszky Pál művészettörténész

Samu Géza szobrászművész alkotásait bemutató tárlatot július 14.-én nyitja meg. Debrecenben.

Hajdu-Bihari Napló, 1975. júl. 12.

Bánszky Pál, művészettörténész

A tokaji Tisza-parton megnyílt a Népművelési Intézet nyári tábora. – Bánszky Pál a tábor vezetője.

(gyármati): alkotótábor Tokajban.
Déli Hírlap (Miskolc), 1976. júl. 8.

Bánszky Pál, művészettörténész

május 26.-án, Budapesten, a Stúdió Galériában megnyitotta Szabó Loránd grafikusművész kiállítását.

Hajdu-Bihari Napló, 1976. június 1.

Bánszky Pál, művészettörténész

A nagy művészek kecskeméti, múzeumának újjárendezett és kicgészített kiállítását nyitja meg ma dr. Szabó Júlia a rendezés Bánszky Pál munkája és ő ismerteti Örsi Imre eddigi legfelsebb szobrászati kiállítását is a kamaraterem.

Petőfi Népe, 1977. márc. 27.

1021 Bánszki Pál

BÁNSZKI PÁL:

A képzőművészeti ízlésről

A művészetek és a közönség viszonyával s ezen belül az ízlés fogalmával, szerepével, jellemző jegyeivel manapság jónéhány cikk és tanulmány, filozófiai, esztétikai, művészetpolitikai megközelítésű írás foglalkozik. Kevesebb azonban *az egyes művészeti ágak specifikumaiból* és még kevesebb az *emberek véleményéből* kiinduló elmélkedés. Biztató jel, hogy az irodalom területén már kezd kibontakozni a szociológiai szempontú vizsgálódás és annak elméleti általánosítása.

A képzőművészeti ízlés *szociológiai* jellegű felmérésében azonban még csupán az első szerény lépéseknél tartunk, és elméleti fejtegetésünk is elsősorban egy még nem túl széles körű felmérésre támaszkodhat. (E felmérést a Népművelési Intézet és a Képzőművészeti Alap támogatásával, Heves megyében, Hódmezővásárhelyen és Budapesten, a Fiatal Művészek Stúdiója 1966. évi kiállításán, mintegy 2000 ember körében, kérdőívekkel végeztük. A 2000-ből 1000 személy — hozzávetőleg felefele alapon — az 1966. évi vásárhelyi őszi tárlat és a „Stúdió 66" kiállítás látogatói közül került ki. A többieket — foglalkozásuk szerint a helyi statisztikai arányoknak megfelelően kiválasztott személyeket — lakásukon kerestük fel.)

A képzőművészetek (festészet, szobrászat, építészet, iparművészet) szerves részét alkotják az emberiség szellemi és anyagi kultúrájának; az egyes műfajok természetszerűleg magukon hordozzák a művészetek általános érvényű ismérveit, ugyanakkor meghatározott specifikumaik is vannak. Ezeket a sajátosságokat, a művészetek különböző ágainak a jellegzetességeit hagyja figyelmen kívül az irodalomcentrikus megközelítés, amely ma még sajnálatosan gyakori.

A sajátos formajegyek megkülönböztetése

Ahhoz, hogy egy művészeti területet — adott esetben a képzőművészetek világát — vagy közönségének ízlésállapotát és az ebben érvényesülő tendenciák okait helyesen értékeljük, szükséges megkeresnünk

azokat a sajátos formajegyeket, amelyek többé-kevésbé *csak rá vonatkozhatnak*. Ebben segítségünkre lehet az irodalommal való összevetés módszere.

Milyen *alapvető* különbségeket, sajátosságokat mutatnak a képzőművészetek az irodalommal szemben?

Mindenekelőtt alapvetően különböznek „materiális helyzetükben" és „nyelvi" anyagukban. Az irodalom alapanyaga a *nyelv*, tehát az irodalom a szó művészete; a képzőművészetek viszont az anyagi szférákhoz kötődnek, minden kifejezési módjuk *anyagban* jelenik meg, s egyes műfajaik kimondottan a hasznosság, valamilyen gyakorlati funkció betöltésének igényével lépnek fel. Továbbá a képzőművészetek területén hangsúlyozottan a térbeliség, valamint a szín, fény, tömeg formanyelvi készlete lép előtérbe.

A képzőművészetek *„időbeliségükben"*, befogadásuk időtartamában és módjában is különböznek az irodalomtól. A képzőművészeti alkotások aktuális hatása (különösen a festészeté) jobban függ a befogadó *pillanatnyi diszpozíciójától*, mert az a dolgokat rendszerint rövid idő alatt ítéli meg, s döntését számottevően befolyásolja pillanatnyi hangulata, érzelmi állapota. Az irodalmi művekben (különösen az epika műfajában) a cselekmény nagyobb lélegzetű kibontása módot ad a mű *szakaszos értékelésére*, átgondolására és bizonyos érzelmi áthangolódásra is. Ugyanakkor az irodalom mondanivalója (az alkotások „tartalma") *könnyebben és közvetlenebbül fogalmazható meg*, mint a festészeté vagy a szobrászaté, ahol az eszmei-esztétikai lényeget nehéz, s nem is mindig lehet megfelelő szavakba átültetni. Az irodalom legtöbb műfajában (például a versben, a drámában és sokszor a prózában is) az egyes művek *előszavas tolmácsolás* útján is eljuthatnak a közönséghez. Ez az előzetes érzelmi feldolgozás általában megkönnyíti a befogadónak a művek tartalmi megértését. A képzőművészetek esetében ez nem lehetséges, pedig az írásos vagy élőszó segítségével való közvetítés iránti szükséglet (éppen ezért is) jelentős, bár ma még lényegében megoldatlan.

Ezek az alapvető különbségek felhívják a figyelmet az egyes művészeti ágak ízlésvizsgálatában a specifikus, a műfaj által determinált szempontok felderítésére, továbbá arra is, hogy — esetünkben a képzőművészeti alkotás megközelítésénél — hogyan határoljuk el azokat a kategóriákat (irodalmi, erkölcsi stb. normatívákat), amelyek nem közvetlenül a mű esztétikai lényegéből adódnak.

A képzőművészeti ízlés rétegződése

A képzőművészetek világa rendkívül tág, sokoldalúan fogja át egész életünket; az utcák, terek, parkok kiképzésében, a kirakatok díszítésében, plakátokban, építészeti alkotásokban, épületek külső és belső kiképzésében, lakásunk berendezésében és díszítésében, iparművészeti tárgyakban, a ruhák színében, háztartási gépek, eszközök formáiban,

könyvek grafikai illusztrációiban, festményekben, köztéri szobrokban és még számtalan más módon hat ránk. A műfaji skála valami *sajátos hierarchiát* mutat: *a világnézeti, politikai, erkölcsi, esztétikai nevelést szolgáló törekvésektől az élet mindennapi gyakorlatát, praktikumát szolgáló műfajokig.* Ez a hierarchia, a műfajok szerinti differenciáltság az emberek ízlésében is kitapintható. A ma emberének nem azonos a viszonya — a korszerűség, modernség feltételezett azonos szintje és stílusbeli törekvése mellett sem — az építészet, az ipari formatervezés (pl. gépkocsi, vasaló), az iparművészet (textil, kerámia, bútor stb.), a festészet és a szobrászat egyes alkotásaihoz. Az esztétikailag iskolázatlan, kiállításokat nem látogató, legkevésbé műértő embereknek is tetszik a legmodernebb törekvés akkor, ha használati tárgyakról, ipari formákról van szó. A Hórmezővásárhelyen végzett ízlésfelmérés során a megkérdezettek 99 százaléka feltétlen tetszéssel fogadta az „áramvonalas" ipari formákat. A különböző korok textilmintájának, divatjának megítélésében már bizonyos differenciáltság volt kimutatható életkor, foglalkozás és műveltségi szint szerint.*)

A mai szobrászat megközelítése — az ízlésállapotnak megfelelően — megint másfajta képet mutat, s ennek szimbolikus kifejeződése a Hódmezővásárhelyen felállított Szántó—Kovács-szobor. A szobor leleplezésekor hangos morajban fejeződött ki az elégedetlenség, a nem tetszés. A televízió és egyéb népművelési hatások, viták eredményeként azóta sokat változott Hódmezővásárhelyen az emberek véleménye. Az ízlésvizsgálat már ezt a megváltozott állapotot fogta meg. „Kezdetben szokatlan volt, később a viták és a látvány hatására megszoktam és megszerettem" (munkás, 42 éves). Az idézett vélemény azt mutatja, hogy a megkérdezett korábban — egy másfajta formanyelv és szépségidea birtokában — idegenkedett a szobortól, de egyrészt a felvilágosító, oktató munka eredményeként, másrészt az állandó látvány hatására eloszlottak aggályai, közelebb került Somogyi József szobrászművész alkotásainak formavilágához, annyira, hogy értékelése, esztétikai reakciója pozitívvá változott. A televíziós adás és a viták után lényegében ezt az utat járta be, illetve hasonló véleményt táplál e szoborról a megkérdezett

tanulók	88%-a
értelmiségiek	42%-a
parasztok	21%-a
munkások	27%-a
alkalmazottak	31%-a

* Az ízlésvizsgálat során — a „Knaur" viseleti kötetből és divatlapból kiválogatva — hat különféle kort és ízlést képviselő ruhát mutattunk be, s a megkérdezettek tetszésük szerint a következőképpen választottak:

— renaissance	3%
— barokk	2%
— rokokó	5%
— díszmagyar (főleg parasztok)	18%
— 1952-es párizsi divat (főként alkalmazott, munkás és értelmiségi rétegek)	26%
— op-art (többségében fiatalok)	46%

Ez a megoszlás egyértelműen érzékelteti, hogy a foglalkozás és különösen az ezzel összefüggő műveltségi szint a képzőművészeti ízlés alakulásának is fontos befolyásoló tényezője.

A vizsgálatok és a tapasztalatok azt mutatják, hogy a modern ipari formákat az emberek — viták és tudatosító előadások, valamint esztétikai előképzettség nélkül is — szinte egyik pillanatról a másikra megszokják és megszeretik.

Ezek a jelenségek — ha nem is támaszkodhatnak reprezentatív felmérésekre — szilárd tényeknek látszanak, s azt bizonyítják, hogy az esztétikában nem járatos emberek a maguk mindennapi „praktikus esztétikai" igényei, a köznapi tudat síkján könnyen képesek esztétikai szelekciókra, *a funkció és az esztétika jegyeit együtt hordozó legkorszerűbb* ipari forma és használati tárgy aktív támogatására. Úgy tűnik, hogy a legáltalánosabb köztudatban benne rejlik a legmodernebb ipari forma igenlése. A képzőművészeti műfajok sajátos hierarchiájában tehát — legalábbis politikai, világnézeti, erkölcsi tartalmakat nem hordozó műfajokban — a köztudat „maga" elvégez bizonyos praktikus esztétikai nevelést.

Ezt a tételt látszik bizonyítani a *helyi, lokális ízlés* is, amely a képzőművészetek szociológiai vizsgálata szempontjából lényeges tényező. Pl. az olasz művészettörténetben önálló jelentőségre, sajátos helyi karakterre tettek szert — társadalmi, történelmi, gazdasági, földrajzi helyzetüknél fogva és az ott működő művészektől függően — egyes városok (pl. Firenze, Siena, Nápoly, Róma). Sok tekintetben még ma sem más a helyzet, jóllehet a tömegkommunikáció szélesedésével egyenes arányban csökken a helyi kulturális tényező szerepe. Ma is teljesen azonos lehet két vagy több város lakóinak az esztétikai kulturáltsága, ettől függetlenül az emberek ízlésállapotában mégis jelentkezhet lényeges eltérés. Ezt pedig az emberek temperamentumán, szubjektív diszpozícióján, előképzettségén és neveltetésén, valamint minden egyéni ízlésbeli különbségén túl mindenekelőtt a város történelmileg kialakított esztétikai képe (műemlékei, stílusjegyei, köztéri szobrai stb.) határozzák meg. Ez a közös „közeg" tartós, sőt állandó hatást gyakorol a lakosság művészi szemléletére, ízlésének helyi hagyomány alapján kialakított jellegére.

Hasonlóképpen nem csak esztétikai, hanem társadalmilag tágabban meghatározott tényezője is az érdeklődés és ízlés helyi alakulásának a *művész személyes ismerete, illetve alkotásainak közelsége.* A képzőművészetek műfajai közül ez a jelenség az építészet mellett legérzékletesebben a helyhez kötött szobrászatban mutatkozik meg. Vizsgálatunk szempontjából, a kvalitás és a stílusirányzat érték- és szemléletmérő szerepét félretéve, nem véletlen, hogy Egerben a Dobó szobrot, vagy a Megyei Tanács — Fazola Henrik által készített — kovácsoltvas kapuját, Hódmezővásárhelyen pedig a legismertebb művészekként Pásztor Jánost, Kisfaludy Stróbl Zsigmondot, Somogyi Józsefet, Med-

gyesi Ferencet és Szabó Ivánt jelölték meg (akiknek a szobra a városban áll). A festészet területéről véve a példát — ugyanitt — az ismert művészek rangsorolásában (értékmérőként az említés gyakoriságát véve alapul) Tornyai (a város szülötte) megelőzi Rembrandtot, Raffaellót, Gauguint, Van Goghot stb.

A kellő megalapozás hiánya és következményei

A köznapi tudat síkján való megközelítés nem jelent azonos beállítódást és *nem vezet azonos, pozitív eredményre* a táblakép esetében, de a szobrászati alkotások és közönségük viszonyai, valamint ezen belül az ízlésállapot vizsgálata szempontjából sem. Hódmezővásárhelyen 860 személytől kérdeztük meg (560 személytől az eredeti művek alapján, az 1966. évi őszi tárlaton, 300 személytől pedig 1967 tavaszán, a lakásán, színes reprodukciók segítségével), hogy melyik tetszik neki leginkább a következő négy kép közül: Kurucz D. István: Állami gazdaság csikósa, Németh József: Hóolvadás, Orosz János: Nap, Hold és állatok, Kondor Béla: Repülés. A négy kép más-más felfogást tükröz a valósághoz való viszonyában, a lényeges különbség alapvetően az elvonatkoztatás fokában és módjában van közöttük.

A pozitív állásfoglalást tartalmazó vélemények többé-kevésbé elfogadhatóan jellemzik az egyes műveket. Kurucz D. István realista felfogású képét szinte egybehangzóan a „legélethűbb"-nek, a „legközérthetőbb"-nek tartják; Németh József képét „jelképibb", „dekoratívabb" megfogalmazásúnak minősítik, „barlangképekre emlékezteti" egyes kedvelőit. Orosz János mitológiai témájának feldolgozását „újszerű"-nek, „ötletes"-nek, „szimbolikus"-nak ítélik, mely „ősi", „pogány" asszociációkat ébreszt. Kondor Bélának oeuvréjére jellemző Repülés c. képét „nehéz gondolat", az „örök emberi gravitáció" kifejezésének, „korszerű"-nek minősítik.

Ezek a vélemények a képek karakterét adják, de talán nem érzékeltetik elég választékosan azt a szemléleti és ízlésbeli állapotot, amelyet a megkérdezettek tetszésének százalékos arányú megoszlása önmagában is kifejez. A kiállításlátogatók választása:

	Az összes megkérdezettek százalékában	vásárhelyiek %	szegediek %	budapestiek %	falvakból %	városiak %
Kurucz D.	39,8	61,0	35,7	28,5	45,2	28,5
Németh	22,9	24,0	26,1	26,1	21,4	21,2
Orosz	13,1	8,3	19,8	23,8	10,5	28,3
Kondor	11,1	8,3	19,8	7,1	9,5	27,2

	30 év alatt %	30 év fölött %	tanuló %	főiskolás %	értelm. %	munkás %	alkalm. %
Kurucz D.	49,0	56,7	55,2	32,6	44,9	69,2	61,3
Németh	26,0	17,9	21,9	31,7	20,3	25,6	21,0
Orosz	15,4	8,6	8,5	22,7	14,4	11,5	8,2
Kondor	13,9	5,5	16,2	12,8	9,3	12,8	19,1

Az otthonukban felkeresett vásárhelyi lakosok választása:

	Valamennyi megkérdezett	tanuló	értelm.	paraszt	munkás	alkalm.
Kurucz D.	64,2	52,1	55,3	68,4	73,8	75,0
Németh	21,7	33,3	34,7	6,1	13,6	18,1
Orosz	5.8	8,7	4,2	5,2	2,3	5,5
Kondor	10,3	5,8	4,2	10,5	15,8	12,5

(Az egyes számoszlopok végösszegének 100-tól való eltérését a kérdőívek kitöltésének egyenetlensége okozta.)

A táblázatok érzékeltetik a különböző társadalmi rétegekhez tartozó és más-más műveltségi szinten álló emberek szemléleti beállítottságának differenciáltságát. A statisztikai kép a különbségek megvonása mellett felhívja a figyelmet az emberek képzőművészeti szemléletének és ízlésének jelenlegi állapotára, a *fő tendenciákra.* A megkérdezettek jelentékeny hányada — különösen a kiállítást rendszeresen nem látogatók körében — a táblakép műfajánál is — a köznapi tapasztalat és tudat síkján, minden vizuális-esztétikai-képzőművészeti műveltség nélkül kénytelen megközelíteni a műalkotást. Amikor tehát *elvontabb eszközökkel élő* képzőművészeti alkotással találja magát szemben a társadalomnak ez az igen széles rétege, „úgy vágja ki magát" pillanatnyi zavarából, hogy egyetlen ismert értékmérőjével, *az őt körülvevő természeti valóság tükrével* „hasonlítja össze" a dolgokat, a „valóságot" és a képet; „érthetetlen"-nek, „nevetséges"-nek, „nem művészet"-nek, „sznobizmus"-nak minősít mindent, ami nem a természeti valóság részletező, naturalista ábrázolásának követelményét teljesíti. Akiknek tehát nincs elegendő képzőművészeti-esztétikai műveltségük, arra vannak ítélve, hogy olyan művészetszemléletet kövessenek, amely kategóriát a *mindennapi tapasztalatból kölcsönzi,* és amely kimerül az ábrázolt tárgy *szimpla felismerésében.* Ezeknek az embereknek a műalkotásokon végigfutó tekintete nem képes mást látni, mint az érzékletes valóságot; a műalkotást tisztán materiális jelenségként fogják fel, vagyis úgy, ahogy a világ legegyszerűbb tárgyait. Hozzátehetjük: minthogy speciális fogalmak, formanyelv és stílusismeret híján képtelenek más megközelítést találni a művekhez, ezért választják a „hasonlóságot".

A műalkotások megítélésében jelentkező fő tendenciát még az alábbi kérdésre adott válaszok is megerősítik. Arra a kérdésre, hogy: „Mit ábrázolna az a kép, amelyet legszívesebben helyezne el lakásában?", a túlnyomó többség a természeti valóság egyik érzékletes darabját, a tájképet választotta magának.

Tényszerű bizonyítékokra alapozott elméleti fejtegetésünk *nemcsak a táblakép műfajára vonatkozik.* Ezt szemléletesen bizonyítják a Szántó Kovács szoborral kapcsolatos szociológiai vizsgálat további részletei. A tapasztalatok azt mutatják, hogy az emberek igen gyakran *kizárólag demostratív fogalmakkal, csak* politikai, erkölcsi és szociális kategóriákkal közelítenek a műalkotásokhoz, s ítéleteik mögött gyakran valami hamis reprezentatív igény húzódik meg: másnak látszani, mint ami a valóságos és igaz. Másrészt a vélemények többsége nagyfokú konzervativizmust is tükröz. Ezekről a leghívebben az alábbiakban idézett nézetek vallanak: „A központba előkelőbbet kell tenni" (paraszt, 64 éves), „Mezítláb a főtéren?! Tisztességtelenség!" (paraszt, 46 éves), „Elcsúfítja a főteret" (alkalmazott, 53 éves), „Soha így kubikus ki nem állt volna a főtérre!" (raktári dolgozó, 26 éves), „Nem munkás, nem paraszt, hanem koldus" (munkás, 35 éves), „Nem volt ilyen elesett a magyar paraszt" (paraszt, 65 éves), „Ez nem kubikus, hanem tapasztócigány, Szántó Kovács úriember volt" (zongorista, 37 éves), „A kubikusok nyalkábbak voltak" (munkás, 58 éves), „Ha tönkrement embert akarok látni, láthatok eleget. Szépet akarok látni!" (asztalos, 26 éves), „A roggyantságot a nép nem kedveli" (értelmiségi, 48 éves) stb. Itt talán nem a megértés hiányáról van szó, hanem arról, hogy túl közeli még a tegnap mezítlábas agrárproletárjának emléke. „A roggyantságot a nép nem kedveli" — de sokan még szobor alakjában sem.

Milyen okok vezettek ehhez az állapothoz?

Ez a szemléletbeli és ízlésbeli helyzet, a műalkotás itt vázolt megközelítése *társadalmilag és történelmileg kialakított és hátrahagyott káros örökség.*

A nagyközönség szemléletét és ízlését — elsősorban a festészetben és a szobrászatban — alapvetően befolyásolta az a tény, hogy több mint egy évszázadon keresztül történelmi és irodalmi tankönyvekben, reprodukciókon, kiállításokon stb *főként az akadémizmus és a naturalizmus termékeivel árasztották el.* Az 50-es évek elején gyakorlattá lett művészetpolitikánk pedig a fotonaturalizmust támogatta, illetve ez vált uralkodó stílusirányzattá, s fékezőleg, sőt rombolólag hatott a korszerű művészetszemlélet és az ízlés alakulására.

Az *iskolai oktatás,* ez a rendszeres és tartós tevékenységre épülő művelődési forma sem látta el az embereket még a *minimális esztétikai és formanyelvi ismeretekkel* sem. Manapság pedig majdnem teljesen felhagy a képzőművészeti kultúra közvetítésével. Nem segített abban,

hogy megszűnjön az emberek nagy többségére jellemző képzőművészeti tájékozatlanság.

A jóízlést sokan valami velünk született adottságnak tekintik, vagy annak csupán egyéni és ösztönös oldalát hangsúlyozzák, pedig ennek kialakításában — legalábbis a világnézeti esztétikai tartalmat hordozó műfajok vonatkozásában — fontos szerepe van a *sajátos ismeretanyagnak, a vizuális-esztétikai műveltségnek.* A vizsgálatok azt bizonyították, hogy a vizuális-esztétikai ismeretekkel rendelkezők már többnyire tudatosan, a képzőművészeti formakészlet sajátos elemeinek: a színnek, térnek, tömegnek, fénynek, szerkezetnek stb. a kiemelésével fejezik ki véleményüket, ítéleteiket az egyes festészeti és szobrászati alkotások megközelítésében. Amikor Hódmezővásárhelyen a felmérés kérdései között elhangzott, hogy „Eddig milyen művelődési forrásokból volt alkalma megszerezni képzőművészeti tájékozottságát?", a válaszok legtöbbje három forrást jelölt meg: a *kiállítást,* a *könyvet* és a *televíziót.* Tágabban szabva meg a határokat pedig a legtöbb néző hét forrást jelöl meg: a kiállítást, a könyvet, a televíziót, a múzeumot, a folyóiratokat, a napilapokat és a középiskolát. Ezeknek a forrásoknak mélyen alattuk marad az általános iskola, a főiskola és az egyetem.

Mégis *milyen műveltségi anyag* jutott el az emberekhez a különböző művelődési csatornákon? Kiket ismernek és kik tetszenek leginkább a művészek közül? Milyen arányban népszerűek az egyes művészettörténeti stílusok? Ezekre a kérdésekre többé-kevésbé választ adnak a különböző helyeken, más-más érdeklődési szinteken és eljárással végrehajtott szociológiai vizsgálatok. (A különböző rétegek, műveltségi szintek és korosztályok szerinti összefüggések feltárása a későbbiekben még külön elemzést igényel, itt csupán a művész említésének gyakorisági száma alapján soroljuk fel — minden esetben 10-ig — a neveket.)

A *hatvani járásban* a lakásán felkeresett 300 személy közül az előzetesen meghatározott művészek névsorából *ismerte:*

1. Munkácsy Mihályt	237 személy
2. Szinyei Merse Pált	140 személy
3. Picassot	135 személy
4. Leonardo da Vincit	117 személy
5. Derkovitsot	114 személy
6. Székely Bertalant	110 személy
7. Michelangelot	108 személy
8. Rembrandtot	97 személy
9. Benczur Gyulát	95 személy
10. Rippl Rónait	83 személy

Ebből a „rangsorolásból" — ha az ilyen adott keretből való választásnak nem is szabad túlzott jelentőséget tulajdonítani — világosan kitűnik *Munkácsy és a XIX. századi magyar mesterek, valamint a „nagy*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-290, 188-307
1967 SZEP

klasszikusok" viszonylag előkelő szereplése. A megkérdezettek ismereteiről talán többet árul el a további 5 művész „helyezése". A 300 megkérdezett közül csupán 20—40 személy ismerte: Cézanne, Rodin, Le Corbusier, Chagall és Kandinszky nevét.

Hódmezővásárhelyen, ugyancsak a lakásán felkeresett 300 személy közül *emlékezetből, kedvenc* művészeként említette:

1. Munkácsy Mihályt	112 személy
2. Picassót	58 személy
3. Leonardo da Vincit	54 személy
4. Michelangelót	54 személy
5. Szinyei Merse Pált	33 személy
6. Tornyai Jánost	30 személy
7. Raffaellót	24 személy
8. Rembrandtot	21 személy
9. Gauguint	15 személy
10. Székely Bertalant	12 személy

A tapasztalat körülbelül megegyezik a hatvani járásban szerzettekkel, Munkácsy itt is messze az élen halad. Az „élmezőnyben" erőteljesen képviselteti magát az *egyetemes renaissance és a XIX. századi magyar képzőművészet.* E rangsorban a modern festészet szimbolikusan Picasso személyében kap viszonylag „előkelő helyet" — a hatvani járásban és Hódmezővásárhelyen egyaránt.

A „hídépítés" néhány lehetősége

Hódmezővásárhelyen a *kiállításlátogatók* körében végzett felmérés — az *egyetemes festészet* mestereit *stíluskorokba* besorolva — a következő képet mutatja:

Renaissance előtt (Giotto, Cimabue)	5
Renaissance	32
XVI—XVII. századi Német-Alföld, Spanyolország	42
XIX. sz. impresszionizmus előtt	9
Impresszionizmus	17
Posztimpresszionizmus	100
Expresszionizmus	5
Szürrealizmus	12
Kubizmus	11
Nonfiguratív törekvések	10

E táblázat jól tükrözi az aktív művelődők, a tárlatlátogatók szemléletét és ízlését. E réteg is számottevő arányban választ kedvencet a renaissance és a barokk művészet köréből, de az érdeklődés fokában

alacsonyabb intenzitású hatvani járási és hódmezővásárhelyi megkérdezettektől eltérően, a kiállításlátogatók szinte egyértelműen a *poszt-impresszionizmus igenlésénél* tartanak. Meglepően kevesen választják az impresszionizmus mestereit. Csak néhányan jelöltek meg kedvenc művészt a „klasszikus" (vagyis megközelítőleg a kezdeteitől a harmincas évekig terjedő) avantgarde egyes irányzataihoz tartozók közül, s jóformán senkit sem neveztek meg a második világháború után fellépett képzőművészeti irányzatok művészei sorából. Következésképpen az ismeret és különösen a megértés napjaink modern művészete területén *még a kiállításlátogatók körében sem fejlődik együtt a művészettel.* Bármennyire törvényszerűen állandó is bizonyos fáziskülönbség, a művészet és a közönség közötti szakadék nálunk mégis túl szélesnek tűnik. A modern festészet és szobrászat több mint fél évszázados késéssel jut el még a képzőművészet iránt leginkább érdeklődő rétegekhez is.

Mindezek után sem volna helyes *egyértelműen elmarasztalni* a képzőművészetek közönségét, korszerűtlennek minősíteni képzőművészeti szemléletét, rossznak az ízlését. A mai közönség ízlése másféle „szerkezetű" ugyan, de nem kevésbé differenciált, mint maga a kortárs művészet. Az ipari formák, a használati tárgyak, és a velük közvetlenül érintkező építészet iránt fellépő igény határozottan az emberek jó ízléséről, fejlett formaérzékéről tanúskodik.

Ezt a pozitív jelenséget, bármennyire szembetűnő is, *kevesen értékelik jelentőségének megfelelően.* A lényegében művészközpontú művészettörténet-írás — bizonyos arisztokratikus szemléleti talajon állva — nem foglalkozik megfelelően az iparművészet, az ipari formatervezés kérdéseivel és ennek a közönségre gyakorolt hatásával. Az emberek művészeti szemlélete és ízlése tárgyában fogant írások többségükben a hibák és hiányosságok felsorolását, a negatív jelenségek gazdag tárházát nyújtják. Természetesen szükség van kritikai észrevételekre, elemzésekre, ezek objektivitására, de nem jutnánk-e előbbre vizsgálódásaink során, ha a dolgok, jelenségek *pozitív töltésű oldalát vennénk számba* — esetleg mint kiindulási alapot —, ha ezekből a tapasztalatokból próbálnánk transzponálni, átvinni a kevésbé jó szemlélettel és ízléssel megközelített műfajok területére is? Az esztétikai kategóriák nélkül, spontánabb módon megközelített gyakorlati-esztétikai viszonyok feltárása talán az esztétikai és formanyelvi ismereteket is javíthatná, és megadhatná a bázisát a társadalmat átfogó vizuális-képzőművészeti-esztétikai nevelésnek.

A modern festészet és szobrászat körül kialakult, itt érzékeltetett szemlélet és ízlésállapot alapvetően az esztétikai-formanyelvi iskolázottság, a művekből kiinduló és érzékletes élményekre épülő ismertetés és hozzászoktatás, valamint minden ember manuális és intellektuális személyes erőfeszítése útján mozdítható ki mai állapotából.

dr. Bánszky Pál, művészettörténész, megyei múzeumigazgató.

Heltai Nándor-Koloh Elek: A rendezők véleménye.

V.M.: Képtár a Cifrapalotában.

Petőfi Népe, 1983. okt. 9. ./.

A RENDEZŐK VÉLEMÉNYE

Azért ajánlom, mert...

A Kecskeméti Galériában három állandó kiállítás látható. Az egyik a XIX—XX. századi magyar képzőművészetet, a másik a Bács-Kiskun megyei kötődésű *Tóth Menyhért* festőművésznek a képeit, míg a harmadik a megyeszékhelyen meghonosodott Nemzetközi Zománcművészeti Alkotótelep munkáit mutatja be.

Dr. Bánszky Pál művészettörténész, megyei múzeumigazgató rendezte Tóth Menyhért életmű-kiállítását.

— Hetvenkét évet kellett várni arra, hogy az a kezdeményezés, mely *Nemes Marcell jóvoltából* 1911-ben felragyogott Kecskeméten, végül megvalósuljon. Persze nem véletlen, hogy éppen most köszönthetjük a „megvalósulást" — magyarázza a múzeumigazgató — Kecskemét az utóbbi évtizedben igen látványosan fejlődött kulturális téren is, s e progresszív folyamat újabb, nagyszerű eredményének mondható e képtár megszületése. Határozott profil alakult ki a város művészeti életét illetően, a népművészet, a népi kultúra jegyében. Gondolok itt a Naiv Múzeumra, a játékmúzeumra, a Kerámia Stúdióra, a Kodály Intézetre (hiszen a zenei profil nagyon fontos) ... Ebben a közegben született meg a Kecskeméti Galéria, amely mindenképpen új színfoltja művészeti életünknek, hiszen nagyszerű kitekintést ad a magyar képzőművészet XIX—XX. századi történetére. Emellett bemutat egy kitűnő festőt, akinek a munkái ilyen rendszerezett, összegyűjtött formában sehol máshol nem láthatók. Az évtizedekig Miskén alkotó Tóth Menyhért életmű-kiállításáról van szó. Olyan művész volt ő, aki mindvégig ehhez az alföldi világhoz, a falusi, a paraszti életformához kötődött, mégis „antennát tudott építeni" a huszadik századi képzőművészeti törekvések irányába anélkül, hogy festészetét rokonítani lehetne bárkiéhez, vagyis mindvégig egyéni karakterű tudott maradni.

Azért ajánlom a tárlatlátogatók figyelmébe alkotásait, mert annyira sajátos vizuális nyelven beszél, olyan egyenes ívű, tiszta az az út, amelyen művészete szemmel követhető, hogy képeit a világ bármely pontjáról érkező megértheti. Csaknem száz festménye, több mint harminc grafikája és tíz szobra van jelenleg kiállítva. A földszint termeit az ő alkotásai töltik meg, sőt még az első emelet egy részét is, ahol a grafikái láthatók. Egyébként a Tóth Menyhért-hagyaték körülbelül tízezer alkotást jelent...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

PEDAGÓGUSOK LAPJA
1966 JÁN 7.

104

Somogyi hírek

EGYÜTTES MEGBESZÉLÉST tartott a szakszervezet Somogy megyei bizottsága és a kaposvári tanítóképző intézet szakszervezeti bizottsága a tanítóképző végzős hallgatóival. Rózsa András, a megyei bizottság titkára ismertette a szakszervezet tevékenységét és feladatait, majd a tanítójelöltek mondták el, hogy mit várnak pályájuktól és a szakszervezettől.

A SOMOGY MEGYEI SZAKSZERVEZETI HÓNAP keretében az 503. sz. helyiipari iskola a pályaválasztási tanács segítségével pályaválasztási kiállítást rendezett a Szakszervezetek Megyei Tanácsának székházában. A kiállítás alkalmából a szakszervezet megyei bizottsága és a helyiipari iskola ankétot szervezett, amelyen *Nádor György*, a MüM. szakoktatási főosztályának helyettes vezetője tartott előadást a szakmunkásképzés időszerű problémáiról.

A SZAKSZERVEZET MEGYEI BIZOTTSÁGA december 14-én rendezte meg a megye nyugdíjas pedagógusainak találkozóját az SZMT székházában. Szőke Pál, az SZMT vezető titkára az új gazdasági mechanizmus célkitűzéseiről és a szociális juttatások várható alakulásáról tájékoztatta a nyugdíjas kartársakat, a műsorban pedig a kaposvári tanítóképző intézet énekkara szerepelt.

A BALATONBOGLÁRI PEDAGÓGUS KÉPZŐMŰVÉSZETI STÚDIÓ kamarakiállítását *Tari János* művelődésügyi osztályvezető helyettes nyitotta meg december 3-án Kaposvárott, a Megyei Művelődési Házban. A megye rajzpedagógusai szép számmal vettek részt a kiállítást követő konferencián is, amelyen *Bánszki Pál*, a Népművelési Intézet tudományos munkatársa számolt be a legújabb képzőművészeti szociológiai kutatásokról. *Dr. Szirmai Endréné* tanítóképző intézeti tanár a prágai nemzetközi rajzpedagógiai konferencia tapasztalatairól, *Bagó Bertalan* tanár pedig a balatonboglári képzőművészeti stúdió munkájáról adott tájékoztatást.

folyamatá[illegible] nda-
sok — ig[illegible] re. A
konfliktus [illegible] elért
fejlettségi [illegible] tik a
gyermeke[illegible] szerű
volna! H[illegible] lynek
során dö[illegible] szám-
tanpéldát [illegible] egyest
kijavitan [illegible]

Enne[illegible] zött a jutalmazás-büntetés dialektikus egysége.

Nem csodálkozom, hogy sem az általános, sem a középiskolában nem »nevelési alapmódszer« a jutalmazás. Nevelési alapmódszer ugyanis nem létezik. A nevelésnek vannak módszerei: a követelés, a meggyőzés, a jutalmazás és büntetés, a példaadás és gyakorlás. ezek azonban mellérendeltségi viszonyban állnak, egyik sem alap a többihez képest. A pedagógiai elmélet és gyakorlat szerint egyébként jutalmazás és büntetés csak együttesen képzelhető el, okos arányban, különben mindkettő elveszti hatását, azaz értelmét. Kétségtelen, hogy a jutalom önbizalmat kelt, energiát szabadít fel, sikerélményt ad, túlzott és egyoldalú adagolása azonban ellustít, leszoktat az erőfeszítésekről. A büntetés általában gátló nevelési módszer. Persze, az adott helytelen cselekvéstől való visszatartás nem végső nevelési cél, hanem átfutó feladat a nevelési folyamatban. Nem megtorlás, hanem nevelő célzatú módszer, s mert segit feloldani a konfliktust, a maga módján pozitív célzatú. A jutalmazás és büntetés időnként még egymásba is átcsaphat. A büntetés is lehet megtiszteltetés, bizonyos vonatkozásban jutalom. Makarenko telepén például nem is lehetett büntetni az újoncot. Követelek, tehát tisztellek. Tisztellek, tehát követelek.

Hogy az általános iskolában »talán inkább, mint a gimnáziumban« túlteng »a különféle nyílt vagy burkolt retorzió alkalmazása«? Az általános iskolai pedagógusok közismertek [illegible]. Gyakran éri őket a liberaliz-
[illegible] dves Katona Éva, legalább any-
[illegible] megalapozatlan.
[illegible] ntő bejelentések természetesen
[illegible] kesek«, akikre Ön is hivatkozik,
[illegible] lni, ám a végén igen gyakran
[illegible] csináltak elefántot,

dr. Bánszky Pál, művészettörténész

özv. Gubányi Imréné, naiv festő a népművészet mestere 1975 óta fest, Hajóson él. Felkeréste dr. Bánszky Pál, megnézte a munkáit és értékesnek mondta és biztatta a további festésre, mert az utánunk való generációnak fontos az akkori életet a falusi életet megismerni.

Előttünk a vasárnap

1984. VII. 15. Kossuth 5.00 /Fr./

dr. Bánszky Pál, művészettörténész

B. Mikli Ferenc festő- és grafikusművész tájképeiről ír dr. Bánszky Pál: „Pillanatnyi reflexiók, a táj hangulatának, karakterének festői értelmezései... Egymás mellé felsorakozó és egymásba áttűnő színek: lilák, barnák, sárgák, aranylóan mellegek és hidegen kékek, jó hangulatra derítők és szomorúságot sugárzók, érzelmeket és gondolatokat hordozó színek..."

Kolok Elek: B. Mikli Ferenc.

Petőfi Népe, 1984. jan. 29.

Bánszky Pál

Beszámoló a "Társadalmunk képzőművészeti, esztétikai műveltségének kérdései" c. konferenciáról. Előadások tematikája: Bánszky Pál, Balogh Jenő, Xantus Gyula. - Rajztanitás, 1968. 2.sz. 1-2. l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Írt. 1971.2.sz.149-182. l.

150. l.

MDK

Bánszki Pál

Kiállitási kritika

Északmagyarország 1968 juli.31.

dr. Bánszky Pál, művészettörténész

Tóth Menyhért festőművészről írt könyvének – 1978-ban megjelent – irodalomjegyzéke két cikket említ, amelyek a festő 1941-es budapesti kiállításával foglalkozik, majd a huszonnyolc évet mjilván kényszerűségből ugorva át, – 1969-től folytatja a felsorolást. Azóta viszont jó néhány cikk, készülőben levő monográfia foglalkozik ezzel a páratlanul gazdag és különös életművel.

P. Szabó Ernő: „Naparcinak kell lennie..."
Magyar Ifjúság, 1983. dec. 30. 30.-old.

dr. Bánszky Pál, művészettörténész

Dallos Marinka festőművész kiállítását dr. Bánszky Pál művészettörténész nyitja meg a perkali Falusi Galériában 1995. okt. 5.-én.

Meghívó

1021

1984. XI. 24. Kossuth 4.25

Jó reggelt!

- A magyar naiv művészet. Ez a cime Bánszki Pál most megjelent könyvének. Ezt ismerteti Bánkuti Gábor.

- 1886-ban - tiz évvel a magyar millénium előtt - a párizsi függetlenek szalonjában megnyilt egy képkiállitás. A magukra adó hivatásos művészek az akadémikusok alighanem kéz legyintéssel intézték el az egészet, hiszen a kiállitó egy vámtisztviselő volt. Egy mükedvelő, aki ráadásul mindenféle más művészetbe is belekapott. Hegedült, klarinétozott, verseket és drámákat is irt, és harminenyolc éves volt, amikor elhatározta, hogy ő pedig festő lesz. Hogy nit fest és hogyan? Ugyan kérem, hát milyen lehet az a kép, aminek ilyen cimet ad a szerző. Egy oroszlán éhes és egy antilopra veti magát és szöttópi, miközben egy párduc mohón lesi ezt a pillanatot. Ilyen hosszu a cim. Egy szóval az akadémizmus magaslatáról senki sem esjthette, hogy a vámtisztviselő A. Rousseau kiállitásának óriási következménye lesz. Pedig lett. Ettől a tárlattól számitják a primitiv vagy mai szóhasználattal a naiv művészet felfedezését. Persze ha az iménti időszámitást emlitettem, meg kell mondani volt a mai időszámitás előtt is naiv művészet. P. Kli szavaival "vannak a művészetnek ős kezdetei, amiket inkább az etográfiai gyüjtőnyekben vagy otthon a gyermek szobájában talál meg az ember. A párhuzam nem véletlen. A gyerek és a környezetét ábrázolni kivánó egyszerü ember látja a lényeget csak nincs technikailag fölkészülve az ábrázolásra. Ennek az az előnye, hogy müvük sosem lesz üres látszat, nagyobb hangsúlyt kapnak a belső összefüggések. Mindezt most azért mondom el, mert megjelent egy nese szép könyv Bánszki Pálé. A naiv művészet Magyarországon, a Képzőművészeti Kiadó gondozásában sok képpel és hatvannégy szines reprodukcióval. Imen tudom, hogy a legelső nagyar naiv festő, akiről tudunk, Parajdi Illyés János, a tancsi református templom kazettáinak festője. A nosszuai és a Magyasszói református templom diszitése két niskolai mesterember, Asztalos Imre és István müve a 18. századból való. A párizsi Rousseau tárlat utáni időkből az első nagyar naiv Mokri Mészáros Dezső, akinek 1912-ben Párizsban is volt kiállitása. Gulácsi Lajos festőművész ösztönzésére, aztán Finnországban és Uj-Zélandban is. Huszonhárom nagy pesti szenzációja Benedek Péter tárlata. Nem kisebb nagyságok méltattak müveit, mint Szabó Lőrinc és Vaszary János . De nem sorolom Sánuel Pál szeglövésztől Balázs Jánosig vagy a ma is alkotó Oláh Jolánig mindazokat, akiknek a müvei mellett életrajzuk is szerepel a kötetben, hiszen kép mutatás nélkül, képtelenség képet adni róluk. Mondanán vegyék meg a kúszázhusz forintos könyvet ajándóknak is szép, de tartok tőle nem tul nagy a példányszáma. Talán rászánhatna még annyi energiát az

ügyre a kiadó, hogy az eredeti képekből rendez egy kiállitást. Végtére még galériája is van. De azt hiszen az sem túlzás, hogy volna keresni valónk egy ilyen tárlattal, a külföldi kiállitó csarnokokban is.

dr. Bánszky Pál,
művészettörténész

A kecskeméti Magyar náv művészek Múzeumát Bánszky Pál vezeti, vezetése alatt egyre fejlődik, gyarapodik, mind rangosabbra válik.

Hevesi Szemle,
1981. 1., 4-old.

Szelesi Zoltán: Medgyessy és az alföldi művészet,

Észak-Magyarország 1996 dec. 23.

Az eltemetett „elszerető”

A művészettörténész a naivan személyes mitológiáról

Dobos Klára

BÁNSZKY PÁL

Kecskemét (ÉM) – **Vannak olyan alkotók, akik nem vettek részt semmiféle szakmai képzésben, nincs semmi nemesítettségük, de gyermekkoruktól bennük van az igény saját világképük vizuális kifejezésére. Többségük idős korában kezdi a festést, faragást. Ők a képzőművészet vadvirágai. Bánszky Pál művészettörténész róluk beszélt nemrégiben A naiv művészet napjainkban című előadásában a miskolci Herman Ottó Múzeumban.**

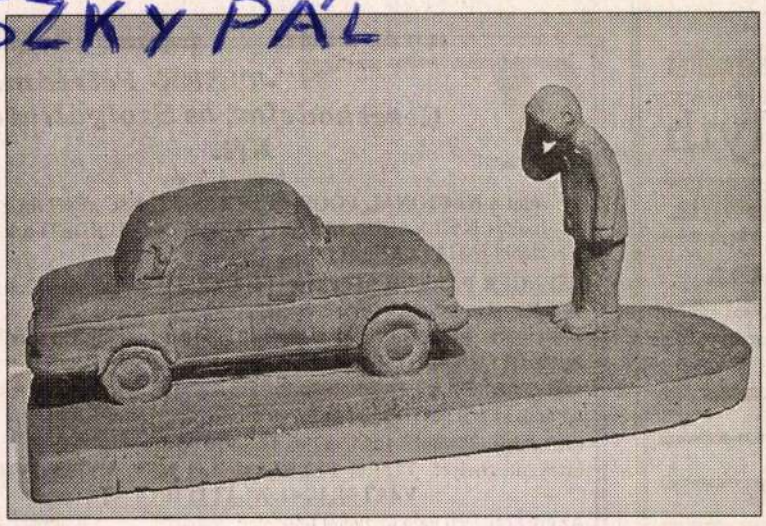

Stefanovits Elemér: Tisztelgés – „Másfél millió kilométeres balesetmentes vezetésemnek és 30 éves munkásságomnak leköszönésem alkalmából”

A művészettörténész a naiv művészetet a népművészet folytatásának tartja. Mint mondta, a 20. században elnémult a folklór, hiszen az emberek már nem készítik szerszámaikat, hanem vásárolják azokat. A népművészet olyan változáson megy keresztül, amely lehetővé teszi, hogy a különféle alkotások kimondottan esztétikai céllal készüljenek. És ez már elvezet a naiv művészethez.

Több név elhangzott az előadásban, például Süli Jánosé, aki Algyőn élt, baromfiudvart festett, illetve vasútállomást, mert mindig utazni szeretett volna. Ő már a naiv művészet klasszikusa.

Van a naiv művészetnek egy rendkívül archaikus rétege, amely fetis funkciót is betölt. Jó példa erre egy kondói cigánylány festménye. Elszerették tőle a barátját, ő meg az „elszeretőt” eltemette a képén. Kifestette magából a fájdalmat, dühöt, s ettől aztán megnyugodott.

De említhetnénk Gombkötőnét, Gubányinét, Bacskay nénit (aki régebben elégette a képeit, mert attól félt, hogy festeni bűn), Pozsgay nénit, (aki 70 évesen kezdett festeni, és a népi szürrealizmus irányzatához tartozik. Érdekes képe, mikor a katona karácsonykor álmodik, s az álom, – a karácsonyfa – megjelenik a barakk falán).

*

❑ *Lehet, hogy naiv a kérdés, de miért volt szükség egy naiv múzeum létrehozására? – kérdeztük előadás után a művészettörténészt.*

● A kecskeméti Naiv Művészeti Múzeum 1976 szeptemberében jött létre, most 20 éves. Ebből az alkalomból a közelmúltban nyitottunk egy új állandó kiállítást. Ennek címe: A modern művészet forrásvidéke. Az első ilyen jellegű kiállítást 1923-ban Benedek Péternek rendezték, a '30-as években pedig Budapesten még volt több ilyen őstehetség alkotásait bemutató tárlat. E múzeum létrehozását az motiválta, hogy mind több ilyen alkotóra figyeltünk fel, akik született tehetségek, nem jártak képzőművészeti körbe, tehát ilyen vadvirág módjára fogtak hozzá a vizuálus művészetekhez. Először ez festészetben jelentkeztek, később az autodidakta szobrászat is mind gazdagabb lett. A mostani kiállításunkon közel hetven képet tettem ki, és ugyanennyi szobrot. Elképesztő, milyen gazdagok vagyunk a népi szobrászat műfajban. Ez az utóbbi 30-40 évben tört elő, korábban nem volt jellemző... Tehát ilyen embereket találtunk, akiket nem lehetett se a profi, se az amatőr képzőművész, se a népművész „skatulyába” behúzni... Megalakulásunk óta hét állandó kiállításunk volt. Jelenleg ötévente cseréljük az állandó kiállítást, és közte mindig csinálunk egy népi szobrászati országos pályázatot. Vannak időszaki kiállításaink is, eddig 82 ilyen tárlatot rendeztünk, 114 alkotóval.

❑ *Végül is ez könnyen „megfogható” kategória?*

● Nem nagyon. Főleg elméletileg nehéz megfogalmazni, mi is ez. Már nem népművészet, valahol kitanulatlan, nemesítetlen, de mindenképpen született tehetségre épülő ösztönös megnyilatkozás.

❑ *Érdekes volt, ahogy mesélt a képekről. Általában elmondta a hozzájuk tartozó történetet is. Azt hiszem, a hallgatóság igazából ezzel együtt tudta értékelni az alkotásokat. Vajon a háttérinformáció nélkül, önmagukban ugyanúgy megállnának ezek a művek?*

● Szerintem mindenképpen. Csak mivel ez speciális, vagyis egyszerre esztétikai és társadalmi jelenség, többet ad, ha tudjuk a mögöttest is az alkotóról. Azt hiszem, nemcsak művészettörténeti, nemcsak esztétikai kategóriaként kellene kezelni ezt a kérdést, érdemes lenne ezzel külön foglalkozni szociológusoknak, pszichológusoknak. Főként szegénysorú emberekről van szó, tehát nem arról, hogy valaki jómódjában nem tud mit csinálni, és elkezd festeni, mint valamikor egy bizonyos réteg. Hanem mikor szabadidőhöz jut, mikor nyugdíjas lesz, akkor kezdi azt csinálni, amit már gyermekkorában is szeretett volna.

❑ *Az egyáltalán nem jellemző, hogy egy naiv művész elkezdi magát képezni?*

● Van ilyen, de nálunk nem, inkább Nyugat-Európára jellemző, ahol ezek az alkotók neoprimitíveknek nevezik magukat. Ez egy tudatos program. De az én Bacskay nénimnek nem volt programja, neki egyszerűen csak szüksége volt rá, hogy vizuálisan kifejezze magát. Többen kezdeményezték már, hogy csináljunk közös alkotótábort, de én nem vagyok híve ennek. Kikerülhetetlen lenne az egymásra hatás. A naiv művészet nagyon személyes dolog, nagyon sok az az individuális vonás, ami ezt hitelesíti. Tehát éppen a népművészettel szemben, sokkal inkább személyes mitológia.

❑ *A profi vagy amatőr képzőművészettől tehát leginkább abban különbözik, hogy nincs mögötte a tanulás során felépült tudás.*

● Erről van szó. A hivatásos művész tudja, hogy neki meg kell ismerni, ami eddig történt a képzőművészetben, és hogy valaki legyen, azt meg is kell haladnia. A naivaknál ilyen nincs. Ott nem mérce Leonardo vagy Michelangelo. A naiv művész „gátlástalanul” a maga útját járja, és ennek külön varázsa van. Valahol ez ad tisztaságot, egy gyermekien őszinte rácsodálkozást a világra. A professzionális ember pontosan tudja, mit miért kell csinálni. De ők nem.

❑ *Az ön véleménye szerint ezek inkább csak olyan „kedves” dolgok, vagy pedig művészettörténeti jelentőségük is van?*

● Mindenképpen van művészettörténeti jelentőségük. A tízkötetes Pannon művészettörténeti kiadvány századforduló kötetén belül például külön fejezetet kapott a naiv művészet. Nálunk – sajnos – ez még nem így van. De egyre több művészettörténész már nagyon pozitívan foglalkozik ezzel a témával, elismeri ennek az önálló esztétikai értékét.

❑ *Egyébként ön keresi az alkotókat, vagy véletlenül akad rájuk?*

● Is-is. Foglalkozom a népművészettel is, sok zsűriben benne vagyok. Így egyre több az ismeretségem, egyre többen tudják, hogy van egy ilyen intézmény Kecskeméten. Rengeteg levelet kapok, nem is győzöm idővel a válaszokat, megkereséseket. Ráadásul nagyon sok kiállítást csinálunk külföldön és az országban is. Tavaly például Japánban öt városban állítottunk ki, Jugoszláviában szitén, Németországban két helyen, de voltunk már Londonban, Delhiben, a környező országokban. A múzeum húszéves története során pedig itthon mintegy száz kiállítást rendeztünk.

❑ *A külföldi visszajelzések milyenek? Jellemző például Londonban is a naiv művészet? És érdeklődnek az ottaniak más országok ilyen jellegű művészete iránt?*

● Igen. Londonban például egy kollekció árusításra is került, és majdnem minden képet megvettek. Egyébként ott hat ország mutatkozott be, és a katalógus címlapjára a mi Sülinknek a képét tették.

❑ *A naiv szónak még van némi rossz íze. Az alkotók nem tiltakoznak e jelző ellen?*

● Nem. Megértették, hogy ez nemzetközileg elfogadott jelző. Persze, én sem mondom mindig, tudva a magyar jelentésnek ezt a fajta pejoratív tartalmát. De akikkel kapcsolatban vagyok, szinte kivétel nélkül vállalják ezt a jelzőt, ami azt jelenti, hogy ezek az alkotók tiszta, hiteles élményeket közvetítenek. Miért kellene tiltakozni ellene?!

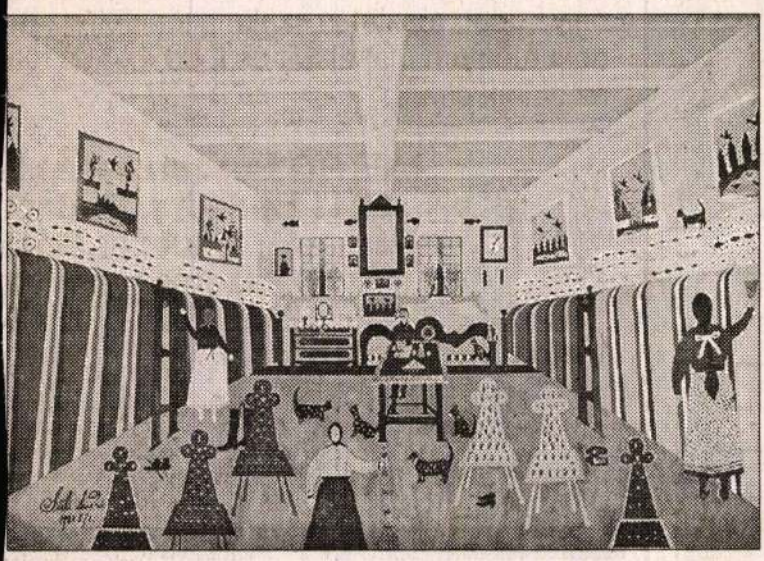

Süli János: Sógornőm szobája reggel, takarítás után

Kereskedelmi Rt.
Debrecen, Jókai u. 1/c.
Tel.: 52/414-559
412-660
417-570
83322/1H

1 800 Ft – 6 500 Ft-ig
Miskolcon
a VASAS MŰVELŐDÉSI HÁZBAN
(Andrássy u. 36.)
82740/1H

■ MISKOLC, ZS
irodaházát (has
■ MISKOLCTAPO
alatti közös tula
■ 1 db 5,5 tonnás
val, lejárt műsza
Felvilágosítást ad:
Tel.: 46/411-076, 41
Raab Karcl
Észak Tüzép
3527 Miskolc
Zsolcai kapu 28.

T -TÍZEK- Felszámoló Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.

mint a NACIONAL FOOD PROCESSING Kft. „FA" felszámolója NYILVÁNOS ÉRTÉKESÍTÉSRE MEGHIRDETI a kft. alábbi INGATLANAIT:

CSENGER PARADICSOMSŰRÍTŐ ÜZEM (Csenger, Ady E. u. 133.)
—Telek—Üzemépület—egyéb építmények.
Teljes terület: 30 811 nm, Haszn. alapterület: 3980 nm. **Irányár: 130 millió Ft.**

MISKOLC DISCO (Miskolc, Nagyváthy u. 6.)
Teljes terület: 721 nm, Haszn. alapterület: 593 nm. **Irányár: 80 millió Ft.**

Az árak az áfát nem tartalmazzák.
Értékesítés időpontja: **1996. május 15-én 10.00 óra**
Értékesítés helye: **TÍZEK FELSZÁMOLÓ KFT. NYÍREGYHÁZA, VÁCI M. U. 41. ALATTI IRODÁJA**

Az értékesítésen való részvétel feltételei:
— Az irányár 10%-ának bánatpénzként történő befizetése a TÍZEK KFT.-nek a KONZUM BANK-nál vezetett 11300153-00830508-00010009 számú számlájára, legkésőbb 1996. május 13-án 12.00 óráig.

A kiíró fenntartja magának a jogot, hogy az értékesítést minden indok nélkül eredménytelennek nyilvánítsa.

Felhívja a hitelezőket és más elővásárlásra jogosultak figyelmét, hogy ezen jogukat a nyilvános értékesítés keretei és feltételei között gyakorolhatják.

Érdeklődni: Dr. Bornemisza Lajos felszámolóbiztosnál a 42/313-205, vagy a 06-30/435-682 sz. telefonon lehet. *191340/1K-04.23/06*

S
A SZŰV RT. Miskolci Területi Igazgatóság
MARKETING- és
felsőfokú s
MARKETING- é
középfokú
A képzés TA
A képzésről felvilágosítás kaphat
Tel.: 46/361-6
EDE

Nyaraljon a Balatonon!

Nyaralók, szállodák - vállalkozások, intézmények és magánszemélyek részére - **kedvezményes áron kiadók.**

Színes katalógusunkból választhat.

Információs tel.:
Budapest 268-0000
Happy Balaton Kft.

BUTIKÉT EBES
NYÍLÁSZÁRÓ-VÁSÁR A BUTI-TÜZÉPEN

FAROSTBORÍTÁSÚ AJTÓK:		
TELE:	75x210	6 800 Ft
	90x210	7 200 Ft
	100x210	7 800 Ft
FÉLIG ÜVEGES:	90x210	7 700 Ft
	100x210	8 000 Ft
BETÉTES AJTÓK: 13 200 Ft-tól 16 100 Ft-ig		
BEJÁRATI AJTÓ 3 üvegcsíkos:	100x210	20 000 Ft
DUPLA BEJÁRATI:	100x210	39 000 Ft
HŐSZIGETELT ÜVEGEZÉSŰ ABLAKOK:		
OLDALT NYÍLÓ:	60x60	4 800 Ft
	90x150	13 200 Ft
KÖZÉPEN NYÍLÓ:	120x150	19 600 Ft
	150x150	22 500 Ft
	180x150	25 900 Ft

Az árak az áfát tartalmazzák!

Ebes, Útőrház 57.
Tel.: (52) 366-146
42311/3H

50 éve a megyében
MISKOLCI RÁDIÓ
Az AM 1116 kHz középhullámú, valamint az FM 66 MHz (miskolci), 71,21 MHz (kékesi) és a 71,33 MHz (tokaji) URH adókon

ám: _____
_____
nan: _____
_____
_____
_____
az ÉSZAK-Magyarországnak? ☐ igen ☐ nem

METR
A vállalkozók partnere

A **METRO** az egyik legsikeresebb vállalatcsoport. Meggyőződésünk, hogy munkatársunk jó munkája jelentőse

Csapatunk bővítése céljából a cash and carry Miskolcon nyíló nagykereskedelmi egysé

3 fő alkalmazásg

korszerű számítógépes árugazdá üzemeltetésére.

Elvárásaink Önnel szemben:
- ❖ szakirányú felsőfokú végzettség
- ❖ számítástechnikában szerzett gyakorlat (DOS, UNIX)
- ❖ SQL-ismeret (Oracle)
- ❖ alapfokú angol- és/vagy németnyelv-tudás

Ajánl
- ❖ szé
- ❖ inte
- ❖ szé tova

Érdekli Önt? Ha igen, ne késlekedjen, mé pályázatát, részletes szakmai önéletrajzát, dokumentum másolatát és 2 db 4x4-es fén az alábbi címre:

METRO Beszerzési és Ig
2041 Budaörs, Budapa
Czuczor Gásp
személyzeti ve

Várjuk jelentkezését!

METR

BÁNSZKY Pál művtört.

M. Köztársasági Érdemrend Kiscserentje

1994. aug. 20.

AZGATÓSÁGA - FERENCZY MÚZEUM

Ügyiratszám:
Ügyintéző:
Hiv. szám:
Tárgy:

úzeumok Igazgatóságának
mitatensia 21. és 22. kötete -
ből.
Est megyei régészeti kutatások
óval, rajzzal 431 + 494 oldalon.

n Torma István és Simon László
alga-vidék -közelebbről **Verseg-**
helyeit ismertetik T.Dobosi Viola,
nulmányai. A bronzkorral foglalkozó
antropológiai (K.Zoffmann Zsuzsanna)
temető régészeti (V.Kocztur Éva),
és állattani (Vörös István) publi-
val foglalkozó tanulmány kapott még
kötetében.

a **leányfalui** későrómai őrtorony
nyi Katalin. A **Hévízgyörkön** feltárt

Bánszky Pálné

Madách születésének 150. évfordulója alkalmával a Mű. Minisz. Képzőművészeti Osztálya meghívásos pályázatot hirdetett. Ennek teljes anyaga a Petőfi Irodalmi Múzeum tulajdonába került. A Művészeti Tár munkatársait: Bánszky Pálné és Somogyi Ágnest dicséri a gonddal és ízléssel elrendezett anyag.

byp: Látható irodalom
Magyar Hírlap, 1943. jún. 26.

1021

VARGHA BALÁZS

Az alkotó gyermek

Ilyen még nem volt! Gyerekrajzok, gyerekplasztikák hullámpapír-vár és játék repülőgép a szentelt falak közt. Sok szép gyerekrajz-kiállítást láttunk az elmúlt években, de ez mindegyiktől különbözik. Mindenekelőtt azzal, hogy a gyerek-művek nem csak a kiállítás idejére kapnak itt helyet. Ezek itthonvannak, mert a múzeum gyerek-látogatói készítették őket.

De az is megkülönbözteti a megszokott gyerekrajz-kiállításoktól, hogy az artisztikumra itt nem esik olyan nagy hangsúly. Egykori gyerekrajz-kiállítások nagydíjasai sajnálatos gyorsasággal süllyedtek el a rutinos semmitmondásban. Valami más értékét kell keresni a gyerekek munkáiban, mint azt, hogy nagy művekhez hasonlítanak.

A Szépművészeti Múzeum gyerekei nem győztesek, nem kiemelkedő tehetségek, hanem egyszerűen gyerekek. Óvodások és nagyobbak, akiknek kedvük volt itt pacsmagolni, mintázni, konstruálni, játszani.

Ez a kiállítás nyíltan vitázik azzal a téveszmével, amely sokféle megfogalmazásban ott kísért hivatalos oktatási dokumentumokban. A *Nevelőmunka az általános iskolában* című kézikönyvben például ez olvasható: „Ha egy gyerek azt mondja, hogy ő kitalált valamit, tapintatosan világosítsuk föl, hogy ez csak az öntudatlan plágium egyik esete, mert gyerek semmi újat nem tud kitalálni."

Az igazság — a századunk eleje óta már ismeretes igazság — ezzel szemben az, hogy

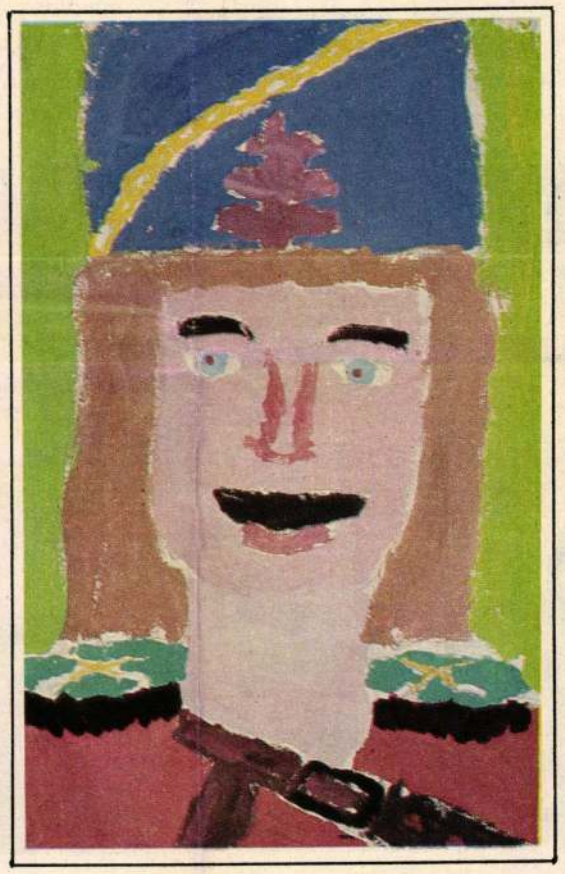

Wilkommen in Ungarn

Welcome to Hungary

Soyez le bienvenue en Hongrie

kel mindenki a kör közepe felé tolakszik, a legszélső asztal végéről, dallamos olasz biztatás. Gulyásparti vasárnap este. Német, francia, cseh, szovjet, olasz csoportok kanalazzák a tűzforró levest. Pereg a műsor. Közben rögtönzött daltanítás és nemzetközi teát-cumisüvegből bajnokság. Az asszony boldog vigyorral mutatja fel a győztesnek járó pezsgőt, mézeskalács szívet. A német csoport győzelmétől mámorosan nyeli a forró réteseket.

A pincérlányok, akár az árnyak, ürítik a hamutálakat, a poharak mindig újra töltve, az üvegekben mindig félig van a bor.

A gulyáspartinak évente 40 ezer látogatója van, s ennek jó része újra visszajön. Nem a mindent elsöprő kultúréhség miatt, csak mert itt mindig tiszta az abrosz, forró az étel, nincs szünet és nincsenek rosszkedvű, mérges arcú emberek.

*

A zsebkendőnyi nadrág fölött, valamivel jobban mint illenék, domborodik a has. Vastag zöld csík a szemhéj fölött. Babaarcon megfagyott mosoly. A vastag combokon a fekete neccharisnya itt-ott lyukas, a fehér csizmák sarkairól rég lekopott a műbőr. Maxim bár este nyolckor. Az első műsor kispénzűeknek. A belépő csak ötven forint, egy kóla huszonöt. Túlerősített szalonzene. Termetes dzsesszénekesnő talán angolul énekel, egy számot, kettőt, sokat. Lemezről a Kalinka harsog, a lányok szoknyájáról a prém több helyen leszakadva.

A műsor után tánc. A zenekar három számot játszik, majd abbahagyja. A hangszóróból egy kedves női hang, angolul, németül, oroszul megköszöni, hogy meglátogattuk, s elbúcsúzik.

11-kor jön a következő csoport, előtte még ki kell takarítani.

*

A Belkereskedelmi Minisztérium Vendéglátó és Idegenforgalmi Kutató Intézete most készíti az idegenforgalom hosszú távú fejlesztési tervét. Felméréseket és kimutatásokat csinál, idegenforgalmi vonzerőink versenyképességéről, műemlékeink területi alakulásáról, kulturális rendezvényeinkről, s a gyógyturizmus lehetőségeiről.

A legnagyobb magyar utazási iroda, az IBUSZ is már az 1978-as év programtervezetén dolgozik. Felajánl számtalan különféle programot. Lakodalmat, csárdásvetélkedőt, lovasbemutatót, balatoni és folklór túrákat, főzőtanfolyamot, gyermekdélutánt, orgona-, citerahangversenyeket. Ki-ki választhat, ízlése, kedve, fantáziája szerint. És választ is. A gulyás-partinak évente negyvenezer, a Kőrös-hegyi orgonahangversenynek évente négyezer látogatója van.

Végül is nem baj, hiszen az idegenforgalomban a valuta kitermelése éppen ezért hatékonyabb harminc százalékkal, mint az iparban. Akkor pedig minden úgy van jól, ahogy van?

Bár könnyű nekünk bölcselkedni. Talán ezt akarta mondani az illetékes osztályvezető, aki amikor nála jártam, bizalmasan hozzám hajolt és megkérdezte.

— Mondja, de őszintén, ez most valami központi utasítás, hogy idén a sajtóban mindenki az idegenforgalmat akarja megváltani?

DOGOSSY KATALIN

WÉBER LAJOS felvételei

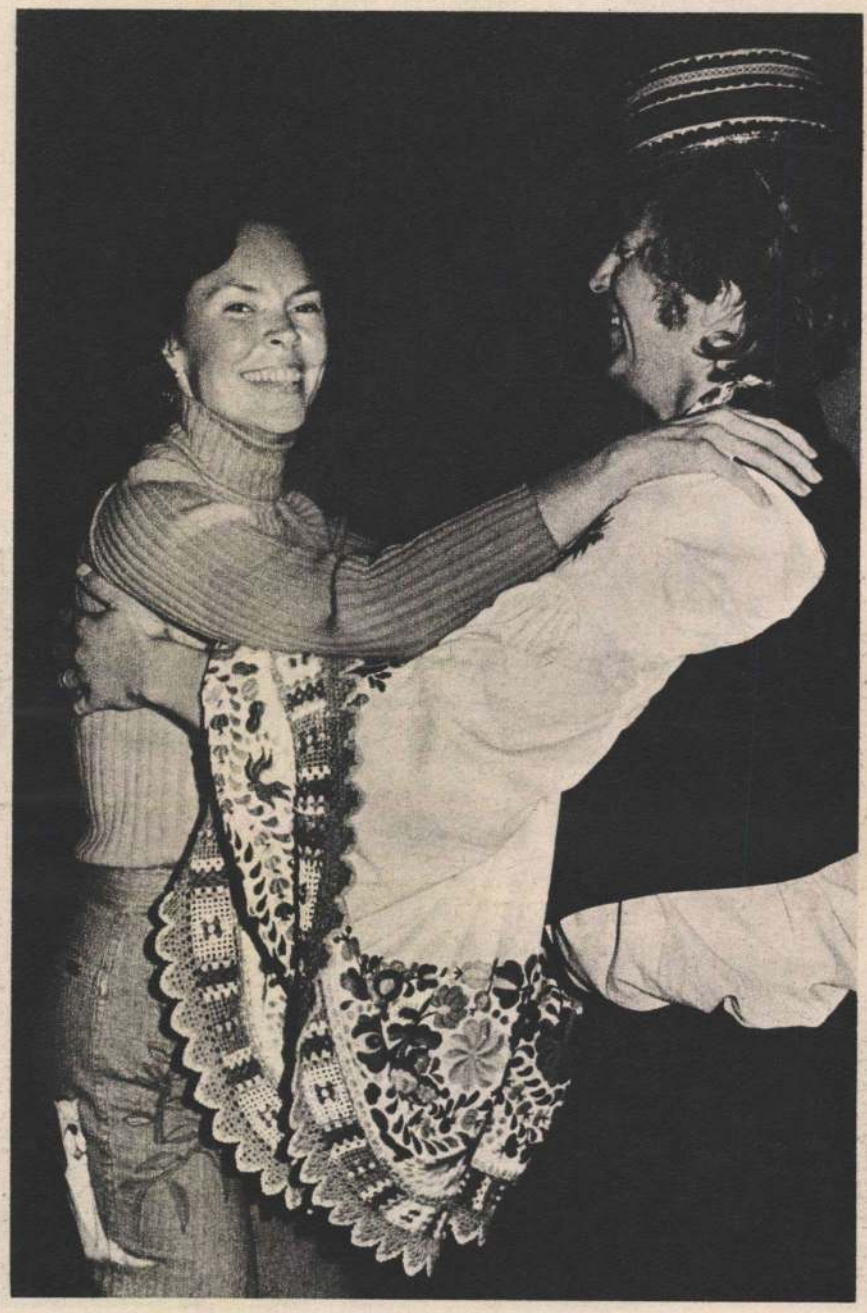

minden kisgyerek alkot. Pici korában új szavakat, szóképeket alkot. Aztán verset, dallamot, rajzot, táncot. És csak a legnagyobb erőfeszítéssel lehet elrontani az alkotókedvét. Mégis vannak, akik elrontják. Szülők, a művészi ambíciók túlcsigázásával. És az iskola, alkotás-ellenes módszereivel. Egészen a legújabb időkig képtelen utasítások béklyózták a tanítókat és a gyerekeket. Fogalmazásból például az, hogy a harmadikosok csak egyszerű mondatokat írhatnak, összetett mondat csak negyedikben engedélyeztetik. Mintha bizony a kétéves gyerek nem mondana már összetett mondatot is.

Rajzolni az eddigi tanterv szerint mit kellett? Lila papírba kötött füzetet vinyettával, aktatáskát, zoknit, galuskaszaggató deszkát. Arra vigyázva, hogy a festék ne szaladjon túl a vonalon.

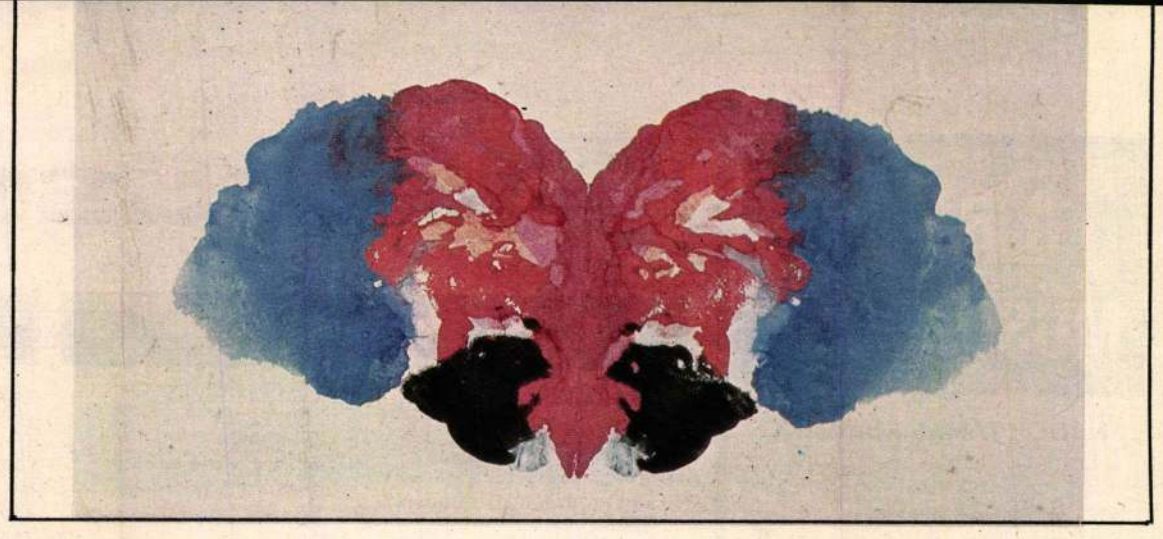

Azért írták elő éppen ezeket a tárgyakat rajzolásra, mert ezek állítólag közel vannak a gyerekhez. Mintha nem az autó, a repülőgép, a rakéta, a dzsungel, a hétfejű sárkány volna igazán közel hozzá.

A sivár tanterv sikeresen újratermelte az ízlés sivatagát. Tessék megnézni a mai kamaszlányok emlékkönyveit. Tele vannak kikopírozott Donald kacsákkal. Igaza van tehát a kézikönyvnek: a gyerekek csupa epigonok?

Nem. Mert ha itt körülnéznek a kiállításon, véletlenül sem találnak semmi ízléstelent, semmi rajzos közhelyet.

Akik ezekkel a gyerekekkel foglalkoztak — Bánszki Pálné és Ásztai Csaba — problémamegoldó, teremtő szituációt, közös jó atmoszférát hoztak létre a csoportokban. Ebben a szituációban a gyerekeket egyébként körülvevő giccses formák elvesztik virulenciájukat. Alkalmuk nyílik a gyerekeknek, hogy ősi mesterségekkel, technikákkal ismerkedjenek. Elég utalnom az agyaghurkákból felépített, emberi ábrázattal továbbfejlesztett munkákra. Mi derül itt ki? Hogy időben és térben távoli népművészeti formákra bukkannak a gyerekek, félig-meddig öntudatlanul. A fejek, amelyeket formálnak, feltűnően hasonlítanak naiv művészek plasztikáihoz.

Nézzünk már szembe egyszer azzal a téveszmével, hogy a folklór az valami parasztdolog. Krokodilkönnyeket ejtő szakemberek állnak a parasztfolklór halálos ágyánál, lesve, hogy végre utolsót rúgjon ez a gyanús szörnyeteg, a parasztromantika és a sovinizmus bacilushordozója. Pedig a parasztfolklór az ember egyetemes alkotóképességének maradványa. Erősen pusztuló maradványa.

A gyerekekben viszont él, sőt lobog ez az alkotóképesség. A városi gyerekekben is. Bár az egész kulturális gőzhengert mozgásba hoztuk, hogy kitapossuk belőlük, még mindig tündöklő jelei vannak ennek az általános gyermeki tehetségnek.

A gyerekalkotások megbecsülése századunk vívmánya. Szerte a világon kísérleteznek gyerekcsoportok művészi rögtönzéseivel: iskolákban, könyvtárakban, művelődési házakban, múzeumokban, színházakban alakítanak gyerekcsoportokat. Kórházakban is, mert azt is felfedezték, hogy a beteg és egészséges gyerekeknek egyaránt gyógyszer, lelki vitamin az alkotás. A túlságosan kordában tartott, fizikai mozgásában korlátozott, monoton szellemi tevékenységre szorított gyereknek áldás az, ha az alkotásban megistenülhet.

Üdvözlöm a magas művészet fellegvárát, amely leeresztette felvonóhídját az alkotó gyerekek előtt.

SZALAY ZOLTÁN felvételei

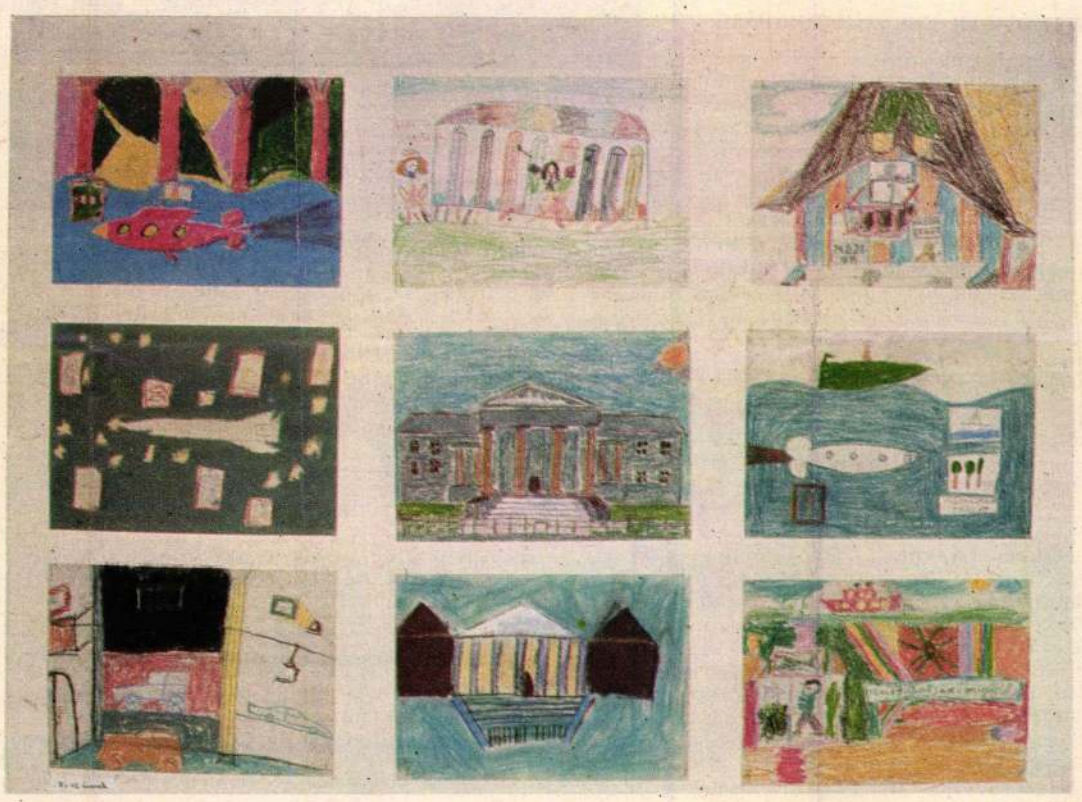

A RÁDIÓ MŰSORÁBÓL

NÁDOR TAMÁS AJÁNLATA

„...a költő nem tesz mást: csak tűzliliomot ültet a lét szívébe. Elmondja a világot és meg akarja változtatni a világot. A jóság küldötte ő. Az élet énekese és társa a halálnak. Énekel, amíg száját be nem tömi a föld. És mindenkinél jobban vágyódik a szabadságra és a szeretetre."

JUHÁSZ FERENC

mondja ezt egyik régebbi írásában. Most ő *a hét költője*, több adásban is figyelhetünk hát verseire. (VII. 4., hétfő, K. 9.00; 8., péntek, K. 10.29; 9., szombat 3. m. 16.25.)

Egy másik idézet, ezúttal Thomas Mann tollából: „Mennyire túllépi a költői elem Wágnernél, már kezdettől fogva a libretto-szerűség határait! Mégpedig nem is annyira nyelvileg, mint inkább lélektani tekintetben."

A BOLYGÓ HOLLANDI

című opera *(A hét zeneműve)* zeneszerzőjéről-írójáról mondja a fentieket, s hozzáfűzi: „Korábban még sohasem biztak ilyen bonyolult, lelkileg ennyire összekuszálódott anyagot az énekre!" A titokzatos hajós mondájából, Heine nyomán, immár valódi wagneri szenvedéllyel írt műről előadást hallhatunk (VII. 4., hétfő, K. 9.10), s maga a mű háromszor is felcsendül a hét műsorában. (VII. 5., kedd, K. 9.07; 6., szerda, P. 21.40; 8., péntek, 3. m. 18.29 — ez utóbbi: sztereóban.)

Megkésettnek, másodlagosnak nevezték bírálói

A MAGYAR FELVILÁGOSODÁS

irodalmát, melynek rádiós „hetei" most remélhetőleg segítenek cáfolni ezt a (többször is cáfolt) hiedelmet. Valójában nemcsak eszmét honosított meg — alkalmas termőföldben — ez a literatúra, termettek itt elsőrendű értékek is. Bessenyei, Batsányi, Csokonai elhangzó alkotásai is igazolhatják ezt, s bizonyára a többi előadás, összeállítás, adaptáció, kisportré szintén sikerrel szegődik az értékfelmutatáshoz. (Első adás: VII. 4., hétfő, K. 17.33: Az ifjú Bessenyei portréja.)

Néhány darab erejéig bepillanthatunk egy érdekes rádiójáték-műhelybe a

LENGYEL HANGJÁTÉKOK

szemléjén. A varsói rádió főrendezője, Nardelli Zdyslaw vitte magyar hangszínpadra *Stanislaw Grochowiak A mélységből kiáltok* című alkotását, mely az összeállításban elsőül elhangzik. (VII. 10., vasárnap, 3. m. 15.08.) Jerzy Janicki *Jelige* című rádiójátéka, Varga Géza rendezésében, Mádi Szabó Gábor főszereplésével — már a jövő hét eseménye. Bárdos Pál dramaturg szerint különösen ez utóbbira érdemes figyelni. (VII. 15., K. 17.37.)

TV-műso

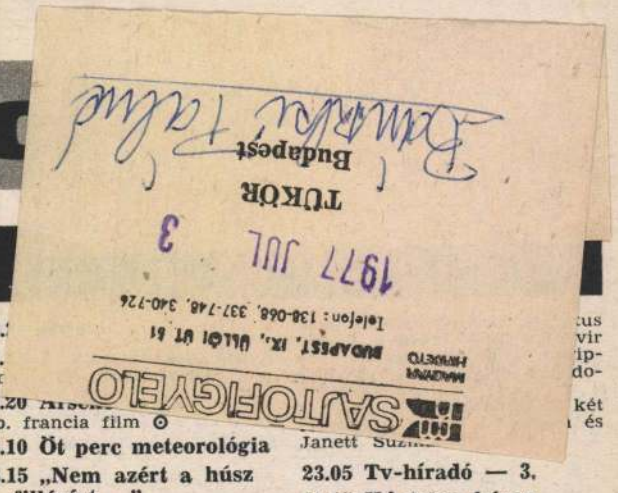

KEDD

16.28 Hírek
16.35 Egészségünkért!
16.40 Húros hangszerek
Lengyel film
16.50 Óvodások filmműsora (ism.)
17.25 A nyelv világa
18.10 Földön, vízen, levegőben
Horizont-műsor
18.35 A munkapad nagy öregei
19.10 Esti mese ⊙
19.20 Tévétorna ⊙
19.30 Tv-híradó
20.00 MÁJUSBAN TÖRTÉNT
Mb. szovjet film
21.55 Tv-híradó — 3.
22.05 Tv-Tükör
Dr. Szecskő Tamás jegyzete

2. MŰSOR

20.00 Milyenek a magyar férfiak?
Róbert László riportfilmje (ism.)
20.40 Tv-híradó — 2.
21.00 Szabadlábon
Riportfilm
21.30 Arany Orfeusz Dalfesztivál
Zenés film

SZERDA

9.05 Focisuli
9.55 Delta
10.20 Madigan
Mb. amerikai film (ism.) ⊙
16.28 Hírek
16.35 Gyere velünk, csináld velünk...
17.25 Marina
Szovjet népzenei műsor ⊙
17.50 VI. Pécsi Ipari Vásár
18.20 Az Andok lakói
Dokumentumfilm ⊙
18.45 Szépen, jól magyarul...
19.10 Esti mese ⊙
19.20 Tévétorna ⊙
19.30 Tv-híradó
20.00 AZ ISTEN IS JÁNOS
Tévéjáték ⊙
Szép Ernőnek a századeleji Pest világát idéző novelláiból Sipos Tamás írta a tv-játék forgatókönyvét. Hőse Árva Pál, egy álmodozó, magányos, félszeg fiatalember; alakja — még külsőségekben is — Szép Ernőt, a költőt formázza. Az ő személyével látjuk az orfeumok, olcsó kis mulatók táncosnőit, a cirkuszi bohócokat, a pénzhamisító filozófust, Czüpös Kis Jánost — Szép Ernő novellahőseit — akik akárcsak az író, egy mesés, boldogabb világ után vágyódnak.
Rendezte: Békés András
Főbb szereplők: Józsa Imre fh. (Árva Pál szerepében), Major Tamás, Agárdy Gábor, Harsányi Gábor, Lukács Margit, Sinkovits Imre, Margittay Ági.
20.55 Panoráma
Jelenségek a világpolitikában
21.20 Fiatalok órája
22.20 Tv-híradó — 3.

2. MŰSOR

18.28 A Magyar Televízió Szabadegyeteme ⊙
19.30 Tv-híradó
20.00 Autó-Motor Sport
20.20 Mérleg
20.55 Tv-híradó — 2.
21.15 Imádlak, de elválok
Mb. amerikai film

CSÜTÖRTÖK

16.28 Hírek
16.35: Hat húron pendülünk
16.45 Francia rövidfilmek ⊙
16.55 Farkasfej
Mb. angol tévéfilm
17.40 Zászló a Huascaran csúcsán
Lengyel rövidfilm ⊙
18.00 Telesport
18.25 Falu a hegyek alatt
Riportfilm
19.10 Esti mese
19.20 Tévétorna ⊙
19.30 Tv-híradó
20.00 ÁLARCBAN
Mb. NDK tévéfilmsorozat 7. ⊙
21.20 Munkásírók a felszabadulás előtt
Benjámin Lászlóval beszélget Dorogi Zsigmond
21.50 Tv-híradó — 3.

2. MŰSOR

20.00 Zenés Nyári Esték
Sárközy István: Itt járt Mátyás király 3. ⊙
21.00 Tv-híradó — 2.
21.20 Germinal
Mb. angol tévéfilmsorozat

TV-ELŐZETES

JÚLIUS 12—17-IG

Július 12. kedd: 20.00: Kisfilmek a nagyvilágból. **2. műsor:** 20.01: Nyári Színházi Esték — Don Carlos — a Kecskeméti Katona József Színház előadása.

Július 13. szerda: 20.00: Fórum. **2. műsor:** 21.35: Ha majd nagy nő leszek — NSZK film.

Július 14. csütörtök: 20.00: Álarcban — NDK filmsorozat 8. **2. műsor:** 20.01: Még egyszer! Ismétlés a júniusi műsorokból.

Július 15. péntek: 22.00: Gálaest a Margitszigeten. **2. műsor:** 21.25: Germinal — angol filmsorozat 5.

Július 16. szombat: 20.00: Metronom '77. **2. műsor:** 20.01: Halálfánc — amerikai film.

Július 17. vasárnap: 20.15: A halál 50 órája I—II. amerikai film.

VÁLTOZÁS LEHETSÉGES!

16.
16.
Szc
17.20 A
Mb. francia film ⊙
18.10 Öt perc meteorológia
18.15 „Nem azért a húsz fillérért..."
19.10 Esti mese ⊙
19.20 Tévétorna ⊙
19.30 Tv-híradó
20.00 Delta
20.25 ANTONIUS ÉS CLEOPATRA ⊙
A Royal Shakespeare Company egyik legszebb előadását dolgozta át televízióra Cecil Clarke, a társulat művészeti vezetője. Az Antonius és Cleopátrában Shakespeare időben és térben hatalmas történelmi eseményanyagot dolgozott fel: a világtörténelem 14 mozgalmas és bonyolult esztendejét. A római köztársaság legzavarosabb időszakát kevesen láttatták oly tisztán, mint Shakespeare e
Janett Su
23.05 Tv-híradó — 3.
23.15 Képtelen képes történelem
Rajzfilmsorozat

2. MŰSOR

20.00 Tv-Bérlet
Beethoven: Coriolan nyitány ⊙
20.10 Vezetők Klubja
Nyugdíj után
20.45 Sakk-matt
Beszámoló a Portisch—Szpasszkij világbajnokjelöltek páros mérkőzéséről
21.00 Tv-híradó — 2.
21.25 Az áruló fénykép
Mb. NDK bűnügyi tévéfilm
22.35 Életem, szerelmem
Cleo Laine műsora ⊙

SZOMBAT

9.05 Óvodások filmműsora
9.40 Alarcban
Mb. NDK tévéfilmsorozat ⊙
11.00 Drezda '75
Intervízió-átvétel az NDK Televízió szórakoztató műsorából ⊙
15.02 Fejezetek az állatlexikonból
15.35 Quintipor és Titanilla
Portréfilm Váncus Istvánról
16.05 Hírek
16.10 Kisfiú korcsolyával
Ifjúsági tévéjáték (ism.)
16.45 A Góbi állatvilága
Riportfilm
17.40 Parabola
18.00 Nem mondhatom el senkinek..
Karinthy Frigyes versei
18.25 A 12-es számú vonat
Dokumentumfilm ⊙
19.10 Cicavízió ⊙
19.20 Tévétorna ⊙
19.30 Tv-híradó
20.00 METRONÓM '77
I. Elődöntő ⊙
Öt évi szünet után a televízió ismét megrendezi közkedvelt táncdalfesztiválját, pontosabban: könnyűzenei versenyét. Az új meghatározás azt jelenti, hogy nem dalok, hanem produkciók versenye lesz a metronóm '77, külön kategóriában az énekeseké és külön az együtteseké. Eltérés a hagyományoktól, hogy ezúttal a meghívott előadók szabad választása alapján állt össze a zenei anyag. A verseny, melynek színhelye a Nemzeti Színház, három elődöntőből és egy döntőből áll — ezt követi augusztus 7-án a gálaest, melyen a győztesek mellett neves külföldi énekesek és együttesek is fellépnek. Mindegyik döntő után közel egy órás mini-gálaest lesz, amelyen már „befutott", népszerű énekesek és együttesek szerepelnek. A verseny teljes zenei anyaga — 42 dal és zenekari szám — hanglemezen és kottán az adással egyidőben üzleti forgalomba kerül.
22.00 Tv-híradó — 2.
22.20 A Veszprémi Tévétalálkozó díjnyertes filmje

2. MŰSOR

20.00 Grisa őrmester
Mb. NDK film
22.00 Tv-híradó — 2.
22.20 Egészségünkért!
22.25 A kétbalkezes
Mb. angol tévéfilm-sorozat

VASÁRNAP

9.05 Focisuli
9.55 Laki, a kutya
Mb. jugoszláv film ⊙
10.20 Hírek
10.30 XIII. Nyári Úttörő-olimpia
Filmbeszámoló
11.10 Nehéz pingvinnek lenni ⊙
14.18 Kincsek titkos dossziéja
Francia—magyar film ⊙
15.15 A Magyar Televízió Szabadegyeteme ⊙
16.50 Magyar Derby Ügetőverseny
Közvetítés a Kerepesi úti pályáról
17.30 Lehet egy kérdéssel több?
Vetélkedőműsor
18.00 A Mongol Népköztársaság nemzeti ünnepén
18.35 Esti mese ⊙
18.50 Tévétorna ⊙
19.00 A Hét
20.00 Hírek — Sporthírek
20.10 ÖNÖK KÉRTÉK...
Különkiadás a MÁV dolgozóinak kívánságai alapján
22.35 Hírek

A ⊙ jelzésű műsorok színesek.

Bánszky Pálné

1977.VI.26.Petőfi, 11.38/KJné/

Láttuk, hallottuk

Nemrégiben zárult a Szépművészeti Muzeum nagy visszhangot keltett gyermekrajz kiállitása.
A tanulságokról és a lehetőségekről beszél Varga Balázs.

- Molnár Ferenc irja a Pál utcai fiuk-ban, hogy a Nemzeti Muzeum-ot öreg, mogorva 48-as honvédek őrizték. Ugy látszik, hogy ennek a hagyománynak a nyomai még az utóbbi időkben is meg voltak a muzeumokba, a gyrekekre rá szoktak szólni a muzeum őrök, tovább küldik őket, cendre intik őket, tehát a fegyelmezésnek olyasfajta gesztusait gyakorolják, amit az iskolába szoktak.

Ha néha tárlat vezetés van muzeumokba gyerekek számára az se viszi őket közelebb az ott látható alkotásokhoz, mert csak sok szépet mondanak róluk akárcsak az iskolai müelemzésekben,

de ettől még nem értik meg a gyerekek, hogy mi is az, hogy született, mi benne az igazi szépség.
A legujabb muzeumi tendencia, muzeumi találmány, amit azt hiszem, hogy kicsit a gyerekkönyvtáraktól tanultak a muzeumok, hogy a gyerekeket be kell ereszteni a muzeumokba, de még külön mühelyt is lehet számukra nyitni, ahol a muzeumban látottak ihletésére ők maguk is alkothak.

Hogy a gyerekek számára milyen érték az alkotás, hogy gyógyszer szinte nekik, hogy megistenülhetnek az alkotásban ezt a lélektan és a pedagógia mostkezdi felismerni.
Nyissuk ki a mjzeumokat a gyerekek előtt, ezt most a budapesti és vidéki muzeumok mint nagyon szép akciót kezdték.

A Szépmüvészeti Muzeumban Bánski Bálné és Pásztai Csaba vezetésével müködnek a gyerekek, A Várban a Nemzeti Galériában pedig Szabados Árpád és Várnagy Ildikó a munka vezetője.

Legutóbb a Szépmüvészeti Muzeumban láttunk nagyon szép kiállitást, amely azt mutatta, hogy a gyerekek ötleteket kapnak a mjzeumban lévő tárgyak, főleg a régi egyiptomi tárgyak ihletésére, de ugyanakkor egészen modern ötleteik is vannak, például megrajzolják a jövő muzeumát és látszik az alkotásaikon, hogy ez nem valami müvészkedés, ők nem artisztikus alkotásokat akarnak létrehozni, hanem jól érzik magukat a muzeumban és meghálálják azt a szeretetet, amivel a muzeumbeliek fogadják őket.

1021

1976. V. 10.33. Petőfi V.

Bánszki Pálné művészettörténész

Láttuk, hallottuk - a kiállitótermekben

- Mai adásunkban beszámolunk a SZépmüvészeti Múzeum gyermekrajz akciójáról. Méltatjuk KIss István szobrászmüvész kiállitását a Csepel Galériában. Turi Levente kerámikusmüvész tárlatát a Fényes Adolf teremben. Ezüst György festőmüvész kiállitását,

- Svirkiewicz Róbert bemutatójáról számolunk be, majd néhány könyvujdonságot ismertetünk.

- Elsőnek hallgassák meg Patkós Judit riportját, a SZépmüvészeti Nyi Múzeumból.

- A Szépmüvészeti Múzeum egyik termében, 40-60 gyerek elmélyülten dolgozik. Rajzolnak, gyurmadarabkákat alakitgatnak, szine s papir és bábfigurákat készitenek. Győri Attila, ugy látom a gyurmát és az agyagot szereti a leginkább. Legutolsó müvel egy trójai faló.

- Gyurmával és agyaggal szoktam dolgozni legtöbbet, hát igen először még ez a trójai faló egy darab gyurma volt, aztán kialakult minden testrésze, és amikor lefestettem, rárajzoltam a szemét, a számát is, meg ami látszik rajta, azután gondoltam, hogy már valahogy igy nagyjából már hasonlit rá.

- Szóval elégedett vagy a munkáddal.

- Hát eléggé.

- A gyerekek egyik csoportja, köztük Réki Teri és Pásztor Zsolt, mindketten hatodikosok, a Régi képtárban jártak. Melyik kép tetszett a legjobban ?

- Nekem Olaszország festményeiből egy városi jelenet. Bernardo Belotta, a Firenzei tér. Nagyon szép a kép, olyan mint ha fénykép lenne, a festő nagyon jó szineket használt. Még az árnyakat is tökéletesen meg lehet találni, szépek az épületek és a szobrok.

- És neked Zsolt ?

- Belotto A bécsi .. Palota és kertje, olyan mintha fénykép lenne. NFagy müvész lehetett, ha ilyen jól forgatta az ecsetet. Valami jó érzést lehetett a képen látó ember arcán látni.

- És a délután hátralevő részét mivel töltötted ?

- Rajzoltam, de csak kapásból rajzoltam le e gy bandität.

- Az éppen egy éve kezdődött, játékos, vonzó képzőmüvészeti kirándulásokat, Bánszki Pálné müvészettörténész vezeti. Kik vehetnek

részt a rajzdélutánokon ?

- Ezeken a foglalkozásokon tulajdonképpen bárki részt vehet, iskolák jönnek osztályokkal, tanitók, tanárok vezetésével, vagypedig gyerekek, akik a környékben laknak és sőt, igen messziről is jönnek időnként.

- Mi volt a célja a múzeumnak, amikor életre hivta ezt az érdekes kisérletet?

- A cél az volt, hogy valamiképpen a múzeum anyagát, ezt a nagyon szép, gazdag képzőművészeti gyüjteményt, a gyerekek esztétikai nevelésének szolgálatába állitsuk, hogy hozzáférhetőbbé tegyük, hogy igy a jövő számára neveljünk müvészetszerető közönséget és múzeumlátogatókat.

- A kisérlet sikeresen indult, hiszen rendkivül nagy az érdeklődés. Hogyan, milyen módszerekkel dolgoznak ?

- A csoportosan érkező gyerekekkel, fölmegyünk a képtárba, vagy szoborkiállitásra, vagy akármelyik régészeti kiállitást nézzük meg, egy-egy problémát beszélünk meg, arra törekszünk, ők beszéljenek és ők mondjanak itéletet a képről. Utána visszatérünk a rajzterembe és itt a látottakkal kapcsolatos feladatot kapnak. Mindenképpen az a cél, hogy a saját élményeiket mondják el és ne a látottat igyekezzenek ujra reprodukálni.

- Hogyan nyilvánul meg a gyerekek egyénisége az elkészitett kis müvekben ?

- Igen, határozott látásmóddal rendelkeznek. Van olyan gyerek, aki csak agyagozni, gyurmázni szeretne és rajzben sokkal nehezebben fejezi ki magát , nincs is kedve ehhez, ugyanakkor van aki a szinektől idegenkedik, csak fekete-fehér rajzokat készit.

- Érdekes módon a gyerekek a müvészi erőt a fényképszerüséggel fejezték ki. Hogyan fogadják a modern müvészetet?

- Megnéztük velük több izben a XX. századi kiállitást is és kezdetben idegenkedve fogadták. Azután megpróbáltunk olyan feladatot megoldani, hogy egy rajzlapon szinfoltokat elhelyezni, ugyhogy a kompoziciója is és a szinek egymásmellettisége is kellemes legyen, vagy esetleg kifejezzen valamit. Eleinte nagyon nehezen ment nekik, volt olyan gyerek, aki nem is tudta megoldani, mindenesetre valahogy közelebb kerültek hozzájuk ezen a feladaton keresztül Nazarelli, Schöffer, és a XX.századi kiállitáson bemutatott müvek. A képzőművészeti műhelynek nem az a feladata, hogy müvészeket neveljen, csupán a szép iránti érzékenységet, a környezetükkel szemben támasztott igényességet akarja felkel-

teni a gyerekekben.

- FEltétlenül, ezeknek a g yerekeknek, akik majdnem minden kedden és pénteken ujra visszatérnek, a Népmüvelési Intézet támogatásával egy ujabb alkalmat iktattunk be egy csütörtök délutáni szakkört. Egy iparmüvész vezetésével it mód nyilik a manuális tevékenységgel kapcsolatos képzésoktatásra is, ki lehet dolgozni egy programot, ami az egyszeri látogatások esetében nem lehet megoldani. Ennek a munkának a módszere, ezt mi is érezzük itt nálunk, és általában a magyar muzeumokban még nagyon kialakulatlanok, még sokat kell kisérleteznünk. Az egyik ilyen módja lenne talán, ha olyan müvészeket bevonhatánk a munkába, akik már foglalkoztak müvészeti neveléssel, rajzpedagógiával, és velük együtt próbálnánk meg 6-8 alkalomból állósorozatokat összeállitani, ahol egy-egy müvész vezetésével a gerekek a múzeum anyagához alkalmazkodó speciális feladatokat ldanának meg.

309.

309. BÁNSZKY SÁNDOR: ZENEMŰVÉSZ SÍREMLÉKE.
TANÁR: MARÓTI GÉZA, MÁTRAI LAJOS.

MONUMENT FUNEROIRE
D'UN MUSICIEN.

SZEMELVÉNY AZ ORSZ. M. KIR. IPARMŰVÉSZETI ISKOLA TANÍTVÁNYAINAK EZ IDEI MUNKÁIBÓL.
TRAVAUX DES ÉLÈVES DE L'ÉCOLE DES ARTS DÉCORATIFS.

Magyar Iparművészet 1909.

310.

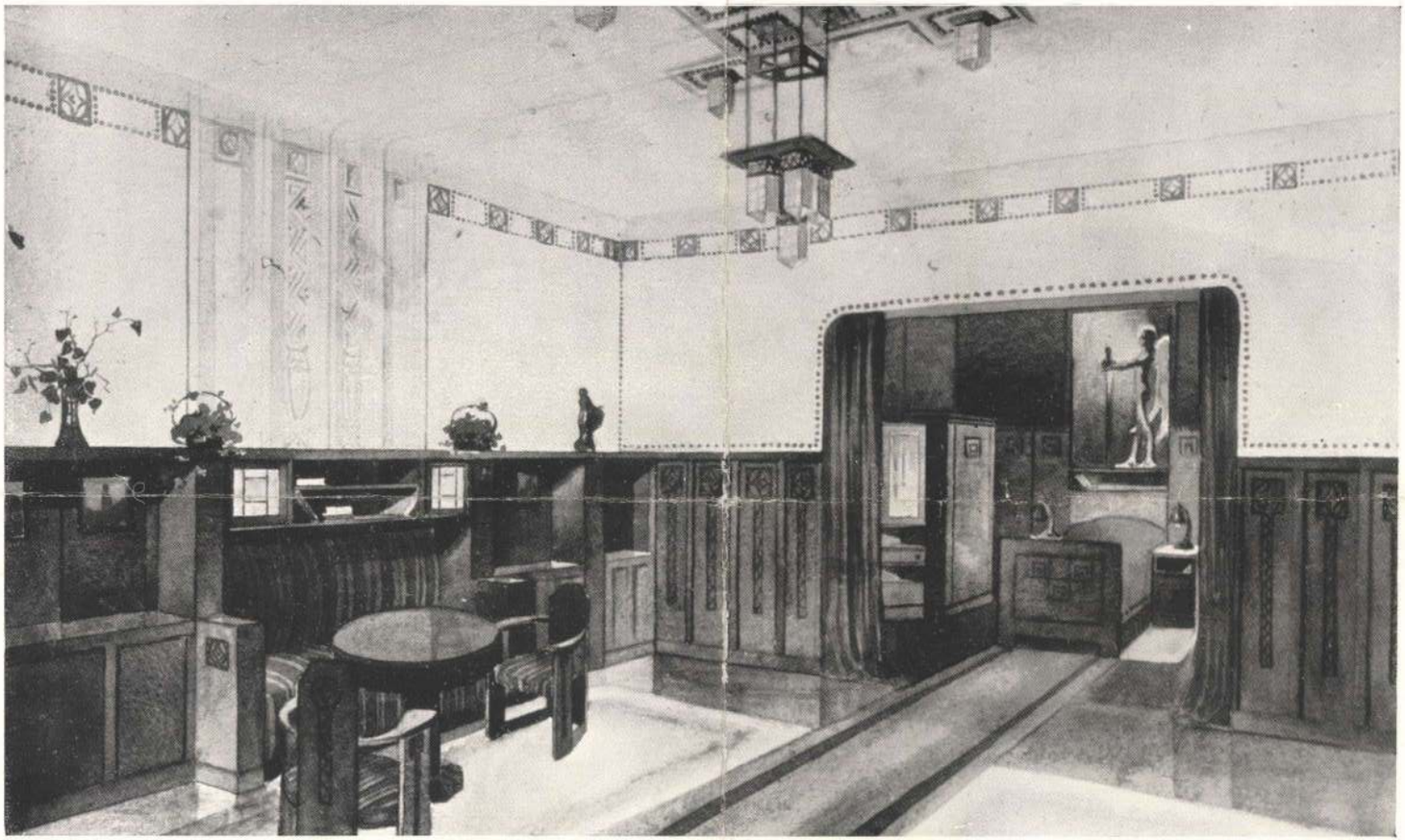

310. PETTEN SÁNDOR: URI NAPPALI SZOBA.
TANÁR: GYALUS LÁSZLÓ.

ETUDE. UNE CHAMBRE
DE GARÇON.

SZEMELVÉNY AZ ORSZ. M. KIR. IPARMŰVÉSZETI ISKOLA TANÍTVÁNYAINAK EZ IDEI MUNKÁIBÓL.
TRAVAUX DES ÉLÈVES DE L'ÉCOLE DES ARTS DÉCORATIFS.

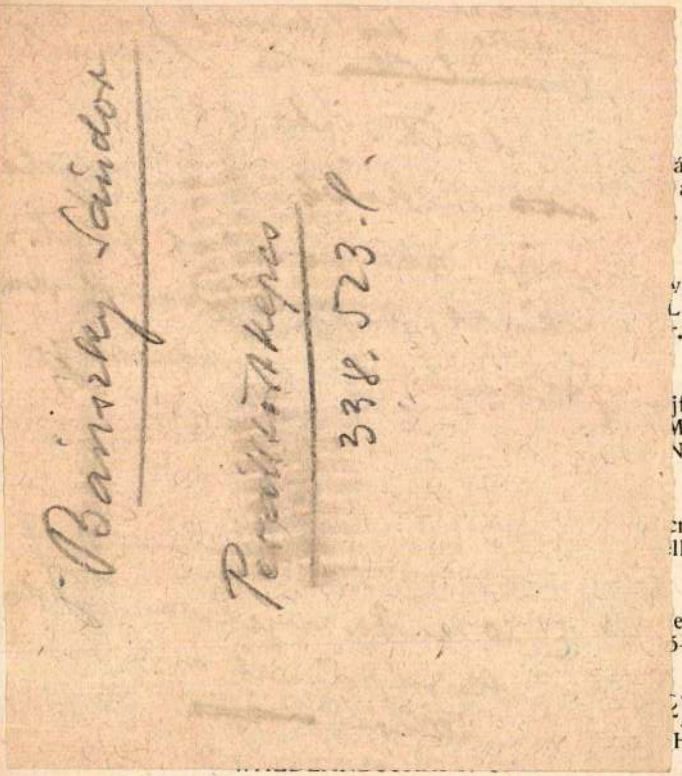

ászon. 67—103 cm. Jelezve alul jobbra:
auf Leinwand. Bezeichnet rechts unten:

vászon. 225—150 cm. Jelezve alul jobbra:
L VON TARPATAK. Öl auf Leinwand.
.

jfestmény, fa. 31—22 cm. Jelezve alul
MERUNG AM WALDESRANDE. Öl auf
Nándor.

:m. (Hátán Kelety hagyatéki bélyege.) —
ll. (An der Rückseite Nachlasstempel.)

elezve alul jobbra: Herrer Cézár hagya-
5—22 cm. — SPANIERIN. Öl auf Holz.

:):
Hátán hagyatéki bélyegző. 43—69 cm.

27/c. **Kőrösfői Krisch Aladár** (1863—1920):

34. **Lotz Károly** (1833—1904):

FÁMA. Olajfestmény, vászon. 52—37 cm. Jelezve alul jobbra: Lotz K. — FAMA. Öl auf Leinwand. Bezeichnet rechts unten: Lotz K.

35. **Lotz Károly** (1833—1904):

NŐI AKT. Olajfestmény, fa. 30—23 cm. Jelezve alul jobbra: Lotz K. — WEIBLICHER AKT. Öl auf Holz. Bezeichnet rechts unten: Lotz K.

36. **Lotz Károly** (1833—1904):

DAPHNIS ÉS CHLOE. Olajfestmény, papirlemez. 20—20 cm. — DAPHNIS UND CHLOE. Öl auf Pappe.

37. **Lotz Károly** (1833—1904):

VENUS AMORETTEKKEL. Akvarell, selyem. (Legyezőkompozició.) 25—45 cm. — VENUS MIT AMORETTEN. Aquarell auf Seide. (Fächerkomposition.)

38. **Lotz Károly** (1833—1904):

ÁMOR ÉS PSYCHE. Akvarell. (Freskókompozició.) 21—40 cm. — AMOR UND PSYCHE. Aquarell. (Entwurf zu einem Fresko.)

39. **Lotz Károly** (1833—1904):

A TRAGIKUS MUZSA. (Vázlat az Operaházban levő freskóhoz.) Akvarell. 11—22 centiméter. — DIE TRAGISCHE MUSE. (Skizze zu dem Wandgemälde im Opernhaus.) Aquarell.

40. **Lotz Károly** (1833—1904):

A TÁNC. Olajfestmény, papirlemez. (Színvázlat mennyezetképhez.) Ovális. 84—62

Bauszky Sándor

U. 2252
l. 82

~~Aquila tartomány V. 22.~~

Bánszky Sándor

C.
u. 2008

Gatti, Giuseppe V. 206.

Bánszky Sándor

osobrány 1888 —

lásd

Cs-érem 64. l.

magyar állítólag

1918-ban

16684-88. Posner, Budapest.

Bánszky Sándor

wobrasz

Arv. Kőr

56. n (1930)

vetés és aratás,
két férndomborun

NÉPKÖNYVTÁR ÚTÁNYOS ÉS ÚTÁNYOS
Érk. 1927 18. 27. 18.

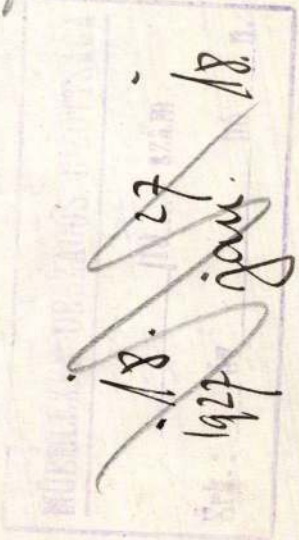

Ann. Birotságától

Múzeum részére átvett

9460. Klg vált

2507. Klg. vált

926. December 13. án

Farkas József

Saláth ferenc

Bánszky Sándor

1324. Bánszky Sándor.

Sz. Szegeden 1888 február 11-én.

Schulek Frigyes.

Egész alakban, balrafordultan, arczélben, asztalnál ülve munkaközben és sima karimájú, de egyoldalú plaquetten van ábrázolva. Bal kezét papiroson nyugtatja, jobb kezével pedig körzőt kezel. Haja, bajusza és körszakálla hosszú. Öltözete: munkáskabát felgyűrt ujjakkal és derékon megkötve, szűk nadrág és topán. Felirata az emelkedett perem alatt: »SCHVLEK FRIGYESNEK 1911 NOVEMBER 19 A MVEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA«, jelzése pedig az előlapon fölül jobbra: »BÁNSZKY« és a hátlapon alól jobbra: »JUNGFER GY.«.

Bronz, méretei 10·4 : 7·9 cm. — Lelt. sz. 1324. — Vétetett 1911 deczember 27-én a Műemlékek Országos Bizottságától 12 K-án (2179–911). — Kifizettetett 1912 január 11-én. — Elszámoltatott 1912 február 8-án (666–912). — Az elszámolásra nézve lásd a 31326–912 szvsz. előadmányt.

Peregriny János

60. **Schulek Frigyes emlékplaquetteje.** Bronz. Schulek Frigyes építész rajzoló asztal mellett ülő jobbra forduló egész alakját ábrázoló dombormű, alján

Bánszky

felirattal: Schulek Frigyesnek 1911 november 19. A Műemlékek Országos Bizottsága. Jelzése: Bánszky. 104—78 mm.

Divald Akad. palotája
115. l.

Balatonalmádi gyógyfürdő

Vasutállomás
Posta
Táviró
Távbeszélő

Főidény:
Június 16-tól augusztus 31-ig

Részletes hirdetés e katalógus 40. oldalán!

Bánszky Sándor

Bánszky *Sándor*, szobrász, *1888, †1917.
Plaketteket, emlékérmeket mintázott.

Uj Idők lex.

III K. 709 l.

BANSZKY *Sándor*, szobrász, * Szeged 1888 febr. 11, † 1918. Ungváron, Székelyudvarhelyen, a bpesti iparművészeti iskolában (Maróti Gézánál és Mátrai Lajosnál) és Párizsban végezte tanulmányait. Főleg plakettjeivel aratott sikereket. Egyéb művei: Vak ember, Ecce Homo, Mater Dolorosa, Mózes stb.

Eg I. fol.

balra ~~nézve~~ fordult, tojásdad medaillonban, melyet
diszitenek, ~~ll~~ alól pedig palmák, kard, turbán, puzdra,
sisak, félholdas lófark és nyilvessző vesznek körül.
k fürtjei vállaira omlanak, bajusza és szakálla le
értbe ~~van~~ öltözött s köntösének brokátujai láthatók

PHILIPPUS DUX PALATINUS RHÉNI.

tei a vonalkeretnek 11.4 : 14.5 cm.

255.

140/95 No 160.

Bánszky Sándor †.

Geboren am 11. September 1888, zu Szeged. In Paris im Jahre 1917 während seiner Internierung gestorben. B. besuchte nach 4 Gymnasialklassen in Szeged und zwei Gewerbeschulklassen in Ungvár 2 Jahre lang die Töpfergewerbeschule in Székely-Udvarhely. In Ungvár von János Petrides, in Székely-Udvarhely von Sándor Kargita modellieren lernend, ging B. 1907 nach München. Zurückgekehrt, fand er in der Zsolnay'schen Fayence-Fabrik zu Pécs Anstellung, um nach einigen Monaten Schüler an der Budapester Kunstgewerbeschule zu werden, wo Géza Maróti, Lajos Mátrai und Henrik Papp seine Lehrer waren. Nach einem Wiener Aufenthalte und einer Studienreise nach Italien ↔

Visegrád.

A középtért a város
nen a hegy tetején levő erőd
térben balra Maros épületei
dig három naszád köti le figy
datszalagon:

VICEGRADIA cŭ
PLINDEBURGI

fölül a jobbsarokban: Pag. 1
magyarázó szövegének kezdete
ante sub tributo inhabitat

Rm., mér. a vk. 18.7:

Tolli: Epistolae Itine

Bánszky Sándor

Schulek Frigyes bronz arckép-érme, 1911,-

A Sopron-megyei Gazdasági Egyesület bronz érdem-érme, ~~xxxxxx~~ Első magyar szakácsmüvészeti és rokonipari kiállitás bronz érdem-érme, 1910,- Vető paraszt, egyoldalu bronzplakett,- Szántó paraszt, egyoldalu bronzplakett,- Salome, egyoldalu vasplakett,- ~~xxxxxxxx~~ Az első csók /Le premier baiser/, egyoldalu vasplakett,- Michelangelo Mózesének mellképe,, egyoldalu vasplakett,- Beethoven mellképe, egyoldalu vasplakett,- Wagner Richard mellképe, egyoldalu vasplakett,- I.Napoleon arcképérem, egyoldalu vasplakett,- Ecce Homo, egyoldalu vasplakett,- Mater dolorosa, egyoldalu vasplakett.-

tásügyi miniszter 1909. január 23.
pénztárhoz intézett rendeletének
:

lampénztárt, hogy a Műemlékek Orszá-
jtsik Károly által szállitott fény-
ben Kettőszáztizenöt /:215:/ K 54 -
Bizottsága elnökének hivatalos nyug-
telezettsége mellett fizessen ki, s
jelölt alnaplóban kiadáskép számol-
anuár 23. A miniszter meghagyásából:
iniszteri tanácsos.

Bánszky Sándor

diszítő zobrászatból

I. díj

Értimisk 1907/8.

15. l.

LXXXIV

E. apsis

Bánszky Sándor

várlatrajz pályázaton

I. és II. díj és babérág

Értimisk

1907/8. 17. l.

Bánszky Sándor

tanári ösztöndíjból

120 K

Eritimisk

1907/8. 20 cl

NEMZETKÖZI VASÁR
MESSE-FOIRE
BUDAPEST

Bánszky Sándor

Plakett, repr.

Kőtimisk

1907/8. XIII. t.

Bánszky Sándor

Szünidei pályaraton

II. díj

Érsekújvár 1908/9. 10. l.

Bánszky Sándor

zook államsegély

Értimisk 1908/9

13. l.

Bánszky Sándor

Igen szomorú sir-
emlékterv, repr.

Értimisk 1908/9.

V. t.

~~Bártfai öbvösök VIII. 29, 30.~~

magyar

Bánszky Sándor, szobrász

Végbiz. jeles credm. és képesítő oklevél.

Értimisk 1909/10. 10. 1.

ber 14-én.

Gyarapodás.

. Hosszú haja, bajusza és szakálla őszbe-
elejü fekete kabátjának gallérja lehajtott,
obbra: „Madarász 1883“.

m.

X. 5-én [illegible] (217/94).

26(42)

219.

Bánszky Sándor

A soproni gazdásági egyesület jutalom-érme

Repr.

Értimisk 1910/11.

Pisa h.n. III. 154.

Bánszky Sándor

a diszítőszobrászati szakosztály tanársegéde

Értimisk 1911/12.

17. l.

Bánszky Sándor

szobrász

L.

Szendrey-Szentiványi

146. l.

Poprádí muzeum III. 180

MDK

Bánszky Séndor

a szobrászati szakosztályon tamársegédi tisztet töltött be.

Mátrai Lajos tanár mellett az épitészeti szobrászatott tanitotta az I.- és III. éveseknek.

Iparmüvészeti Iskola Értesitője. 1911-12.
Jelentés az 1911-12-iki iskolai évről. 9-12.l.

Bánszky Sándor

nebrász

1907 – 9.

Éminsk 1930. 81. l.

NT E

festőmú

EMÉNYE

rcius 24-t

Belépőd

chmidek Tibor dr.

Bánszky Sándor

1911–12. diszítő zobrát
nat tanársegéde.

Éimisk 1930 78. l.

Banszky Sándor
szobrán

l.
Ipann. isk. ért
1910-11. 12. tábla

tt-e

tsé-

é-

KÖZOKTATÁSÜGYI

800 -
----------szám.
73 - 1930.

A jóhi

nyilvánitott Röser- féle

állami, vármegyei, államv

pénzügyminiszter ur egyön

fogva - kivánságához képe

kedjék engem tájékoztatni

intézmény létszámában van

leg szerzett, de érvényte

bizonyitvány felhasználás

MDK

Bánszky Sándor, ~~[illegible]~~ vobrász.

321. Arczmás. Gipsz-vobor.

322. Arczmás. Gipsz-vobor.

A Szegedi Képzőmův. Egy. műkiáll. Szeged. 1907. III.

Kat. 17. l.

1-127.

Bánszky Sándor
Arczmás, gipsz
" "

Szegedi Képzőműv. Egyesület kiáll. 1907. márc.
17 l.

MDK

Bánszky Sándor

Képzőm. Társ. 1909. tav. kiáll. kat. 44.l.

MDK

Bánszky Sándor

Műcsarnok 1909. tav. kiáll. kat. 44.l.

MDK

Bánszky Sándor

Vak ember, szobormü

Műcsarnok 1909 tav. kiáll. kat. 35.l.

BÁNSZKY SÁNDOR

2o2. Vak ember. Szobormü.

Képzőm.Társ.19c9.tav.kiáll.kat. 35.oldal

Bánszky Sándor

MDK

Vak ember, szobormü

Mücsarnok 1909. tavaszi kiáll.

MDK

Bánszky Sándor

Képzőm.Társ. 1909/10. téli kiáll.kat. 62.l.

MDK

Bánszky Sándor

Műcsarnok 1909/1910. téli kiáll. kat. 62.l.

MDK

Bánszky Sándor

Hangulat

Képzőm. Társ. 1909/1o.téli kiáll.kat. 45.l.

MDK

Bánszky Sándor

Hangulat

Műcsarnok 1909/10. téli kiáll. kat. 45.l.

Mücsarnok

1909 ďav

Vak ember

tili = Hanzulat

Bánszky szobrászművész

Két plakettjét bemutatja a lap: "Ecce homo" c
és "Mater Dolorosa" cimmel.
Repr.

ÉLET, Bp. 1909. ápr. 11. I. évf. 15. sz.
500. lap.

Bánszky Sándor MDK

Zenemüvész siremléke.Repr.

Magy.Iparmüvészet,19o9,287 l.

Bánszky Sándor

Bánszky Sándor plakettjei. Jeltelen cikk. Ország Világ, dec. 25.

1909

(Művészet 1910. 94. l.)

Magyar Iparművészet. 1911. 255. l. (A turini világkiállítás magyar háza.) — 1911. 286. l. — *Ország Világ.* 1909 decz. 25. (Bánszky Sándor plakettjei, képekkel.) — *Pesti Hirlap.* 1909 szept. 21. — *Róna Dezső:* Bánszky Sándor. *Színházi Ujság.* (Szeged), 1911 febr. 26. (arczképpel) és a művész közlése nyomán.

lcásbot-
gdisszel

kraimat.
ki növé-
s zöldek-
lövirág-

téseimet

st a leg-
itelig a
Kivánsá-
emutatok.

kérem ügyelni!

ol megtenné, engem nb. látogatásával
z aznapra rendelt csokrokat — termé-
lkül — bemutathassam.
rem, vagyok

kiváló tisztelettel

GELB MALVIN

virágkereskedése

IV., MUZEUM-KÖRUT 23-25.

Bánszky Sándor

irod

2

Magyar Iparművészet

1911. 255. l. (A turini világkiállítás magyar háza.)

MDK

Bánszky Sándor iparművész

A turini világkiállitás magyar házának, a nagy és kis kupola szines üvegmunkái Bánszky Sándor és Greff Lajos iparművészek közreműködésével Róth Miksa üvegfestő műtermében készultek.

Cikk: A turini világkiállitás magyar háza.

Magyar Iparművészet, 1911.évf.253-257.l.

Bárczky Sándor

A Sopronmegyei Gazdasági Egylet jutalomérme

repr.

Magyar Iparművészet

1911. 112. l.

HIVÓ

június hó 30. napján, vasárnap, d. e.
en (VIII, Főherceg Sándor-u. 8) kezdődő

ZGYŰLÉSÉRE.

ROZAT:

sítása.
ny javaslata alapján a kormányhoz
pítása.
vizsgálása és a fetmentvény megadása.
állapítása és a fedezetről való döntés.
t vizsgáló bizottság kiküldése.
ézett önálló indítványok benyujtásának
29. évi június hó 1. napjának déli 12
em azóta nem érkezett.)

MDK

Bánszky Sándor, szobrászm.-ip.m.

123. Sopronmegyei gazdasági egylet jutalom-érme. Repr. 112.1.

Az iparművészeti iskolából.

Magyar Iparművészet. 1911. 112.1.

Bánszky Sándor

3 ook államsegély

Kritinusk 1909/10. 8. l.

Bánszky Sándor, szobrász; szül. 1888 febr. 11-én Szegeden. Négy középiskolát Szegeden végzett, két ipari szakiskolát Ungváron és két évet töltött a székelyudvarhelyi agyagipari szakiskolán. Ungváron Petridesz Jánostól, Székelyudvarhelyen pedig Hargita Nándortól tanult mintázni. Tanulmányai alatt Szeged város árvapénztára támogatta. 1907-ben Münchenbe ment, honnan visszatérve Pécsett, Zsolnayéknál kapott alkalmazást. Nehány hónap mulva azonban otthagyta Pécset s a budapesti iparművészeti iskola növendéke lett, hol Maróti Géza, Mátrai Lajos és Pap Henrik voltak tanárai. 1908-ban Bécsben járt, 1909-ben pedig az iparművészeti iskola utazási ösztöndíjával beutazta Olaszország egy részét. A Képzőművészeti Társulat kiállításain 1909-ben állított ki először és pedig a tavaszi tárlaton Vak ember, a téli tárlaton pedig Hangulat cz. szoborművét. Ugyanez évben egy dombormű sorozatot készített, amelyből kiválnak Mater dolorosa, Ecce Homo, Mózes, Wagner és Beethoven. 1911-ben az iparművészeti iskolában a szobrászati tanszéknél nyert tanársegédi megbízást.

Esztergom.

A háttérben az IL DANVBIO
ján pedig PARCAN látkép
di S.A.E. di Baviera elhelyezé
LA GRANA mentén REWEST épülete

L'ACCAMPAMto D
l LE GENTI DEL
PIANTATO A DI

fölül jobbra: 3.

Rm., mér. a rl. 2

198-91-24

Bánszky Sándor

5. A Salon többi magyarja közül meg kell még említenünk Bánszky Sándort. Monumentális Férfifej-e becsületesen és lelkiismeretesen megcsinált, jó munka s ha így halad tovább, még sok szépet várhatunk tőle.

Raith Tivadar:

Magyarok a Salon des Artistes Independents-ban. Nyugat 1914. április.

tehet mást, végre nem tehet mást. Ah, bizonnyal . . . titokban még azt is remélte, azt a szót: Maradok! Veled maradok! Csak a szót, csak hogy mondja! . . . Csak egy kis alamizsnát. Aztán . . . elereszti. Aztán nem számít többet az egész örökkévalóság. Elereszti örökre: éljen, menjen, mindegy, ő ki van fizetve, örökre gazdag lesz, megnyugszik, evvel az egy szóval, ennek az egy szónak emlékével. Csak mondja, hogy marad . . .

A teste, a szépsége, meg nem nyugtatja soha. Hiába van vele, hiába néz rá: új kín, új kétség minden pillanat. Nem is az kell, hogy lássa, hogy birja talán testét, hanem, hogy biztos, hogy nyugodt legyen szerelmében. Ez a gondolattalan gyermekfej, mely tisztán szétmosolyog a világba, mint egy tudatlan fény, e hosszú, lanyhán lenyugvó pillák nagy két fekete croissant-ja, e kétfelé huncutkásan karikázó göndör fürtök csöndes csobogása, e bájos, máslis lilapántlikás plissé főkötő, a jobbra-balra ujjongva felduzzanó nagy hófehér vánkos fodros, hullámos csipkekerete, s maga az ágy kerete is a vánkos mögött, a rokokó-ágy kerete a vánkos körül, a könnyű, omló, kacskaringós lombok és voluták, — két-két ily csöpp voluta szaladva röpke csókban illetik egymást és visszakanyarodnak aztán önmagukba —: mindez omló, futó, csobogó, könnyű formák, melyekben semmi állandóság, az elmulás, az idegenség folytonos gyanujával rettentették és kínozták lelkét. Nyugtalan volt,

Ezután Bánszky Párisba ment, hol még egy évig élvezte a város ösztöndiját. Azóta nem is jött haza, hanem állandóan Párisban dolgozott.

A fiatal szobrászmüvész bizonyára nagy ambicióval fog a Szegedről, szülővárosától kapott megbizatás teljesitéséhez, amit nagy érdeklődéssel várnak idehaza is.

A levélben emlitett Csáky szintén szobrászmüvész, Szegednek fia, aki hat évvel ezelőtt elnyerte a müvészeti ösztöndijat Párisban, most Afrikában van, hogy kezdődő mellbaját gyógyittassa. *Csáky* József igen tehetséges szobrászmüvész, akinek munkája már a párisi szalon kiállitásán elismerést nyert. Egy tanulmányfejet küldött Szegedre is a képzőmüvészeti kiállitásra, ahol azt meg is vásárolták.

SZEGEDI KRÓNIKA

*

Van, de nincs

Tudod-e, szivélyes olvasó, hogy mi az, ami van, de nincs?

Azt mondod:

— Persze, hogy tudom: a pénz, a petróleum, a tej, a cukor, meg amit akartok.

Igazad van, szivélyes olvasó, de van még valami, ami kizárólag minket, Szegedieket érdekel: A városi gőzfürdő.

Én hallottam már igen sok rossz viccet emberekről, akik esztendőben egyszer veszik igénybe ezt a kultur intézményt. Olyat is hallottam, aki tiz esztendőben egyszer undorodik bele a jó meleg vizbe, de nem hittem. Azt mondtam, hogy olyan nincs.

Most aztán kisült, hogy olyan van. Szerdán délután megcsendült a szerkesztőségi telefon:

— Halló, itt Szegedi Hiradó, — mondta bele a szerkesztő erős, de kellemetlen baritonján.

— Halló, — beszélt vissza egy női hang — nem tudják kérem, mikor lehet a városi gőzfürdőben fürdeni?

— Kegyednek?

— Kegyemnek.

— Női nap csak pénteken van, esetleg pénteken sincs.

— Oh, Istenem, pedig ugy szerettem volna ünnep előtt megfürödni.

— Melyik ünnep előtt?

— Hát most az izraelita ujév előtt.

— Miért éppen most?

— Én mindig ugy szoktam, kérem.

Hát ennek a nagyságának nem nagy baj, hogy a szegedi gőzfürdő van, de nincs. Annak a barátomnak se baj, ki a kávéházban husz négyzetméternyi körzeten belül egyedül ül, elriasztván maga körül igen olcsó, de annál intenzivebb parfümjével minden jótét lelket.

Mert: Ha az a nagysága megtudott lenni 365 napig fürdő nélkül, megtud lenni még 365 napig, a barátom pedig, miután gyermek korában, a személyes szabadság erőszakos megsértésével több izben megnedvesitették, fogadást tett, hogy szabad akaratából sohasem fog ilyen fajta vállalkozásokba bocsátkozni. Ha majdan az entprepriz emberei jónak látják kihült tetemeit mosott állapotban koporsóba helyezni, ám legyen; ő erről már nem fog tudomással birni. 2

Vannak nékem azonban másfelé és egész barátaim, akiknek viszont más, sokkal ferdébb nézeteik vannk a higieniáról, akik ugy tartják, hogy nemcsak illik, de muszáj is hetenként legalább háromszor belecsuzni abba a gőzölgő, meleg pocsolyába.

Ezeket már messziről riogatja a városi fürdőre kiakasztott tábla, valahányszor azzal a gyanus szándékkal közelitenek, hogy abban a feredőben megfürödjenek.

A nyáron észre se vettük, hogy a városi gőzfürdőben állandóan táblás ház van. Ott volt a jó öreg Tisza; befogadott az bennünket, ha még annyian lettünk volna is és befogadta volna a fent tisztelt barátomat is. A Tisza egy jó gyomru folyam; nem undorodik az semmitől.

Ámde kissé hüsre fordulván az idő, sóvár szemünk mégis csak a városi fürdő felé tekint, de hajh! — hiába.

A város tanácsa semmivel sincs tisztába, ugy véli tehát, hogy miért legyenek akkor tisztába a város polgárai.

Tisztára igaza van. *Vész.*

SZINHÁZ és ZENE

—

Csodacsók

— Bemutató előadás —

Ujból egy unalmas, sivár szinházi est. *Strauss* Oszkár, a Varázskeringő nagyhirü komponistája ez alkalommal nagyon is méltatlannak mutatkozott a népszerüségre. Egyedüli enyhitő körülménye a libretto végtelen gyatrasága, mert az a vékonyka kis ötlet, melyből a darab felépült, igazán nem adhatott alkalmat ihletre. A darab maga táncos operett, a melódiát, ha ugyan egyáltalán van, összesen egy polka, a Csodacsók keringő és a Zerkovitz nivóju, szirupos „Bohémvilág" képviseli benne.

Az előadás a sablonos operett-együttes volt, minden élet és szin nélkül. *Sugár* Gyulát kivéve, aki Kalmár zeneszerző szerepét ambicióval és igazán sikerrel alakitotta, a többiek nagyon, de nagyon közepes produkciót nyujtottak. *Solymossy* unottan és langyosan humorizált, *Kunosi* Ella, *Déri* Rózsi és *Ocskai* Kornél közönyösen játszották hálátlan szerepeiket, mig *Viola* Margit artistaszerü táncaival iparkodott feltünést kelteni. És végül az összjáték, a régi recept szerint, döcögős és rossz volt.

A szinház ugyan megint megtelt, de sikerről, hacsak egypár erőltetett ujrázást nem számitunk, szó sem lehet. A közönség fásultan és bosszusan távozott, a direkció pedig ujból fontolóra vehetné, hogy nem kell *minden operettet* bemutatni, ami Budapesten is szinrekerült és főként nem, ha ott is csufosan megbukott. *(e.—)*

—

A szinház heti müsora. Szombat: Másodszor *A csodacsók*, operett. (Páros egyharmados). Vasárnap délután: *Tatárjárás*, operett. Vasárnap este: Harmadszor *A csodacsók*, operett. (Páratlan kétharmados.)

NAPI HIREK

—

— Országos halászati felügyelő Szegeden. Időközönként ellátogat hozzánk az országos halászati felügyelő, *Répási* Miklós miniszteri osztálytanácsos, hogy a fehértói halászatot megszemlélje. Csütörtökön is itt járt a halászati felügyelő Szegeden, aki *Unger* Emil dr miniszteri titkár szakelőadó kiséretében érkezett ide a déli gyorsvonattal. Ebédre a polgármester látta vendégül a földmivelésügyi miniszterium szakközegeit a Tiszában, délután pedig a Fehértóra rándultak ki, hova *Somogyi* Szilveszter dr polgármester, *Bokor* Pál helyettes polgármester, *Scultéty* Sándor főszámvevő és *Jakabffy* Ferenc városi mérnök kisérték ki. Künn a Fehértó halállományát megvizsgálta a felügyelő, méréseket végzett, sőt fel is boncolt halakat. Megállapitotta, hogy a Fehértó vize gazdag haltáplálékban és a halak fejlődése elsőrendü. Ajánlotta, hozasson a város a jövő év tavaszán nemes ponty ikrákat, ő pedig megigérte, hogy a miniszterium fogas süllő ikrákat fog a városnak küldeni. Elismerését fejezte ki a halászati felügyelő a polgármesternek azon intézkedéséért, hogy a város házi kezelésben halásztatja a Fehértót. A házi kezelés meg fogja győzni a város hatóságát, milyen jelentékeny jövedelmi forrást rejteget a halászat, főképen, ha azt szakszerü kezeléssel tervszerüen és teljes mértékben kifejleszti. *Répási* felügyelő csütörtökön este Torontálba utazott, *Unger* Emil dr halszakértő még itt maradt s pénteken délelőtt a Holttiszához ment ki, ott is megvizsgálta a tenyésző halak fejlődését. Unger Emil dr pénteken a délutáni gyorsvonattal visszautazott Budapestre.

— Uj koronaőr. Budapestről jelentik: Az országgyülés két házának közös ülését *Jósika* Samu báró, a főrendiház elnöke pénteken délben pontban tizenkét órakor nyitotta meg. Üdvözölte a főrendeket és a képviselőket, a miniszterelnök nevében is. Közli, hogy a közös ülés egyetlen tárgya a *Wesselényi* Miklós báró halálával megüresedett koronaőri tisztség választás utján való betöltése. A királyi kéziratot *Vermes* Zoltán jegyző olvassa föl, amelyben a király üdvözli az egybegyült országgyülést és rendelkezik a koronaőri tisztség betöltéséről. Az ajánlások a következő sorrendben történnek: *Ambrózy* Gyula báró, kamarás, *Dégenfeld* Lajos gróf, kamarás, *Csáky* Vidor gróf v. b. t. t. és *Erdődy* Rudolf gróf v. b. t. t. Tiz percnyi szünet után Jósika báró elnök, miután szavazást nem kértek, Ambrózy Gyula bárót közfelkiáltással, egyhangulag megválasztott koronaőrnek jelenti ki. A választás eredményét a miniszterelnök utján megerősités végett fölterjesztik a királyhoz.

— Árdrágitási felebbezés a tanács előtt. Augusztus 1-én itélkezett *Temesváry* Géza dr az árdrágitással vádolt *Csányi* Pál törvényhatósági bizottsági tag és *Nagy* Ferenc cséplőgéptulajdonos fölött és mindkettőt külön-külön 3600 korona főbüntetésre, behajthatatlanság esetén 180 napi elzárásra, 2220 korona mellékbüntetésre, behajthatatlanság esetén 110 napi elzárásra itélte és kötelezte őket, hogy a vevőknek a makszimális árakon felül fizetett összegeket visszafizessék. Erre a sulyos itéletre a vádlottak azzal szolgáltak rá, hogy az árpa métermázsáját 68 koronáért, tehát csaknem 40 koronával a makszimális áron felül árusitották. A kihágási biró indokolása szerint Csányi és Nagy aljas indokból, nyereségvágyból követték el cselekményüket. Csányinál még sulyosbitó körülmény, hogy igen tekintélyes vagyona van és mint a törvényhatósági bizottság tagja, a lakosság bizalmát élvezi. Az

itélet kiszabásánál viszont tekintetbe vette a kihágási bíróság hetvenkétéves életkorát. Az itélet ellen mindkét elitélt felebbezett és pedig Csányi mivel azt sulyosnak találta, Nagy pedig, mivel bünösnek mondták ki. A hétfői tanácsülés foglalkozott a felebbezéssel és Gaál Endre dr referálása alapján az itéletet helybenhagyta.

— **A liszthivatal figyelmeztetése.** A liszthivatal azt tapasztalta, hogy egyes családok sokkal több családtagot jelentettek be közellátásra, mint ahány tagja a családnak tényleg van. A liszthivatal figyelmezteti az érdekelteket, hogy a hiányzó családtagok törlése végett mielőbb mutassák be lisztfüzeteiket, mert ellenesetben szigoru büntetéseknek teszik ki magukat, miután a rendőrség október elsején meg fogja kezdeni a lisztfüzetek ellenőrzését és mindazok ellen, akik nem létező családtagokat jelentettek be, meg fogja inditani a kihágási eljárást.

— **Ezüstpénzzel álmodni jó.** Egy sebesült székely katonát ápolnak egyik szegedi kórházban. Állapota már annyira javult, hogy a mult héten már állandó sétákat tett a kórház udvarán, sőt e hét egyik napján már kiballagott az állomásra is. Az ujságok naponta hoztak hireket az erdélyi menekültekről, hajtotta tehát a vágy, vajjon nem találkoznék-e háromszéki menekültekkel? Szeged-állomáson találkozik egy székely őrmesterrel s beszéli neki, hogy az éjjel azt álmodta, miszerint nővére neki két koronás ezüstpénzt adott. Mikor pedig ő ezüstpénzzel álmodik, mindig valami rokonával szokott találkozni. — Éppen ekkor egy menekült vonat állott az állomáson. A vonat felé igyekezik tehát, hogy megszemlélje, nincsenek-e háromszéki ismerősök a vonaton. Hát uramfia, a legelsö kocsiban meglátja feleségét és gyermekeit. Volt nagy öröm a véletlen találkozás fölött. Az asszony váltig mondta urának, kisérje el őket Torontáiba, ahova vinni fogják. De az bár ment volna szivesen, nem akart kötélnek állni; nekem holnap — mondá — superra kell mennem Nagyváradra. Ha elmennék veletek, nagy baj lenne abból. Igy csak menjetek magatok, vigyázz a gyerekekre. Ez délelőtt tizenegy órakor történt, tizenkét órakor elindult a vonat Torontálba, a rokkant székely pedig szomoruan ballagott a kórházba, hogy másnap ő meg mehessen: superra.

— **A lovászpatonai rémdráma.** Röviden közölték már, hogy Eszterházy Pál gróf lovászpatonai birtokán *Pozsgay* Kálmán uradalmi intéző három embert agyonlőtt, azután pedig önmagát lőtte halántékon. Pozsgay Kálmán nemrég mult el 34 éves. Öt évvel ezelőtt került a lovászpatonai uradalomhoz intézői rangban. Azóta itt élt feleségével és négy gyermekével. A háboru előtt beosztották mellé segédtisztnek *Karkesz* Jánost. A háboru kitörésekor Pozsgay bevonult katonának. Felesége szerint Karkesz azóta több apró bosszantással kellemetlenkedett neki. Pozsgay most szabadságon volt. Reggel nyolc órakor távozott el a lakásáról. Karkeszhez ment, akivel vidám telefonbeszélgetést folytattak közös barátjukkal, a gyömrői állomásfőnökkel. Fél 9 órakor Pozsgay elővette a revolverét és rálőtt Karkeszre, aki összeesett. A lövést meghallotta az éppen udvaron tartózkodó *Siroki* Ferenc uradalmi igazgató. Be akart menni, de csak a folyosóig jutott. Pozsgay leakasztotta Karkesz vadászfegyverét és agyonlőtte vele Siroki Ferencet. Ezután vállára akasztotta a fegyvert és megindult a lakása felé. A felesége, aki hallotta a lövéseket, rémülten kérdezősködött, mi történt. Háta mögött voltak a gyermekei, akik szoknyáiba kapaszkodtak. Az udvaron találkoztak Marosy Jenőnével, Pozsgay egy budapesti barátja feleségével, aki idegbaja gyógyitása miatt üdülésen tartózkodott náluk. Pozsgay ráfogta a fegyvert:

— Berta most meghalsz!

— Miért akarsz megölni? — kiáltotta rémülten az asszony — én sohasem bántottalak téged.

Marosyné egyik fától a másikhoz futva menekült, az őrült mindenütt a nyomában. Végül sikerült bemenekülnie a ház legutolsó szobájába. Itt tarózkodott *Birstinger* Ella is, a gyermekek nevelőnője. Magukra zárták az ajtót. Pozsgay az ajtón keresztül lőtt, a golyó a nevelőnő kezét surolta. Rémületében erre az ágy alá buit. Az őrült ezután betörte az ajtót. Marosyné térdenállva könyörgött kegyelemért. Amikor látta, hogy Pozsgay csak ráemeli a fegyvert, kézbetemetett arccal az ágyra dobta magát. Pozsgay háromszor lőtt, mind a három lövés az asszony hátába furódott. Néhány perc mulva kiszenvedett. A nevelőnő fölmenekült a padlásra, majd, mivel azt hitte, hogy Pozsgay oda is követi, az épület hátsó oldalán leugrott az utcára. A karját eltörte. Pozsgay tiz órakor bement a házba, magára zárta a lakás ajtóit. A pápai csendőrőrmester fölszólitotta, hogy adja meg magát. A gyömrői állomásfőnök, jó barátia felhivta telefonon, hogy adja át a fegyvereit. Délután öt óra előtt megérkezett a gyömrői állomásfőnök, kérte fegyverét, de Pozsgay nem ada ki. Szerdán délelőtt megérkezett *Eszterházy* Pál gróf. Az ablakrácshoz emelte Pozsgaynét, férje a rácson keresztül megcsókolta.

— Csak még a gyermekeimet szeretném látni.

A házat 8 polgárőr, két csendőr és katonák és nép vették körül. A csendőrök ujból fölszólitották, hogy adja meg magát Bár agyon akarták lőni eredetileg, nem tették, mert nem akarták a falu összegyülemlett bámész tömege előtt lelőni. Pozsgay azonban most nem is reagált a fölszólitásra. Szerdán délután öt órakor az utcáról lehetett látni, hogy Pozsgay a szobában áll a kályha előtt. A csendőrök már akkor feszegették az ajtót. Az őrült halántékához emelt fegyverrel megvárta, mig enged az ajtó és belép a csendőr. Abban a pillanatban, mikor a szuronyával ki akarta ütni a kezéből a revolvert, halántékon lőtte magát.

— **Sóhaj.** Egyik szegedi kórházban az ezredorvos egy ötös honvédot vizsgált. A legénynek a tüdeje körül volt valami hiba. Az orvos kopogtaja, amint már ezt szokták, majd fülét a hátához illesztve biztatja:

— Na, sóhajts, fiam.

A baka felnéz a menyezetre, jobbra, balra megingatja a fejét és bus, panaszos hangon rákezdi:

— Hej haj, azt a jóröggelit!

— **A tej ára Bécsben.** Bécsből jelentik: A helytartóság tegnap kelt rendelete szerint Bécsben tejelosztó-hivatalt létesitenek, amely Alsó-Ausztria többi községeire is kiterjed. A tej árát a háboru alatt immár negyedszer emelték, de azért október elsejétől kezdve a palacktej literje csak ötvenhat fillérbe kerül, ami a budapesti árnál kedvezőbb. Az alapárhoz Bécsben házhozszállitás esetén még további két fillér költséget engedelmeztek. A kannatej ára literenként csak negyvennyolc fillér. Vajjon mit szólnak ehhez Szegeden azok, akik a tejárakat még most is emelni akarják.

!!

Hirdetéseket

jutányosan

vesz fel

lapunk

kiadóhivatala..

!!

Szeged szab. kir. város nyelviskolájának igazgatósága (Városi felsőkereskedelmi iskola) tisztelettel értesiti a város közönségét, hogy a nyelviskolában

október hó folyamán uj magyar, német, francia, angol és olasz tanfolyamokat szervez, melyekre **már most lehet beiratkozni.**

Gyakorlati, társalgási módszer, kezdők és haladók, felnőttek és gyermekek külön-külön csoportokban.

Irodalmi, nyelvtanitói és nyelvtanitónői vizsgálatra előkészitő kurzusok. Német levelezési tanfolyamok. Modern és **felnőtteknek** is kényelmes berendezés. **Beiratkozások naponta délelőtt 9—12-ig** és **délután 3—8-ig.** — Tanitások délután 4—9-ig tartatnak. **Telefon 1411.**

Tanári kar:

Pauperi Józsefné, Rózsa Endréné, Heinrich Margit k. a., Pogány Margit k. a., dr Lindenschmith János, Striegl József, Kovács Samu.

Igazgatóság.

240

gazdasági terményeit, mindenki becsületesen segitse a kormány törekvését. Három minisztérium fog a közélelmezés ügyével foglalkozni, az élén szakavatott emberrel. A Ház tudomásul vette a miniszterelnök beszédét.

Az elnök bejelentette ezután, hogy a parlament csak december 7-én ül ujra összse, addig elnapolja magát. Az ülés fél hét órakor végződött.

Legujabb események

Német hivatalos jelentés

Berlin, szeptember 29. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Rupprecht bajor trónörökös hadseregcsoportja:

Ellenség szeptember 27-iki támadásainak véres visszaverése után tegnap a Somme-csata hevessége lényegesen csökkent.

Ankre—Courcelette között nyugati szárnyon kis árokrészek feladása után közelharcban visszavertünk egy erős angol támadást, amely Courcelettetől északnyugatra és északra tüzünkben omlott össze.

Eaucourt l'Abbyénél ellenség gyenge támadása szintén balul ütött ki.

Ludendorff, első főszállásmester.

(Közli a miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Svédország döntés előtt

Budapest, szeptember 29. A Budapesti Tudósító jelenti Zürichből: Stockholmi távirat szerint Svédország részéről az ántánt növekedő nyomása következtében legközelebb nagy kihatásu elhatározás várható. A helyzet komolyságára való tekintettel a király az országgyülés titkos bizottságát ülésre hivta össze.

Az erdélyi harcok

Budapest, szeptember 29. Biró Lajos jelenti a sajtóhadiszállásról a Pester Lloydnak: Meglátogattam a Maroshéviztől délre a Kelemen és Görgényi hegységig terjedő frontot. A románok nem jutottak tul azon a vonalon, mint ameddig szeptember tizedikéig jutottak. A románok itt beszüntették a további előnyomulást, nemcsak az általános hadihelyzet miatt,, hanem a rendkivül sulyos veszteségek miatt is, amelyeket szeptember 8-án szenvedtek. A két front nagyon távol van egymástól, néhol több kilométer választja el frontunkat a román fronttól. Ezen belől csak járőrharcok folynak. A románok a hegyekben lévő állásaikat igyekeznek megerősiteni. A mi frontunkon szintén zavartalanul folynak a pozició háboru munkái. A frontról sétautat tehettünk a gyönyörü Maros-völgybe, mintha a közelben nem is volnának harcok. Hogy meddig tart a nyugalom, nem lehet tudni. Bizonyos az, hogy a járőrharcok és apróbb csatározások a mi kezdeményezésünkre történnek. Minden föltevésünk jogosult arra a reményre, hogy a viszonyok rövidesen végérvényesen megváltoznak és mihelyt arra kerül a sor, elüzzük a románokat, még pedig gyorsabban, mint az előnyomulásuk volt. Erdélyben minden programszerüen folyik és rövidesen nagy és örvendetes események várhatók.

Táviratok

A bukaresti léghajótámadás

Amszterdam, szeptember 29. A Tyd jelenti Bukarestből: A hétfői léghajótámadás alkalmával ötven bombát dobtak le. Ötven ember, köztük sok asszony és gyermek életét vesztette.

Zürich, szeptember 29. Svájci lapok Bukarestből jelentik: A román főváros lakosságának kétötöde, majd minden jómódu ember, a Zeppelin támadások borzasztó hatása miatt elhagyta Bukarestet.

Genf, szeptember 29. A lyoni Nouvelliste jelenti Bukarestből: A román hatóságok az osztrák, magyar és német alattvalókat a királyi palotával szomszédos házak és a minisztériumok legfelső emeletén helyezték el, hogy a királyi palotát támadó Zeppelinek bombái először az ellenséges alattvalókat érjék.

A görög válság

Genf, szeptember 29. Lyoni lapok jelentik Athénből: A görög helyzeten szerdán este megtörtént a döntés. Konstantin király beadta derekát az ántánt éles ultimátuma előtt, amely követelte az azonnali beavatkozást a háboruba az ántánt oldalán vagy a teljes demobilizációt. Az ultimátumnak az az oka, hogy Konstantin legutóbb szerződést ajánlott, amely csak bizonyos klauzulák mellett csatolta volna Görögországot a négyesszövetséghez, ugy hogy Görögország az utolsó pillanatban kiugorhatott volna. Venizelosz Krétában várja be a döntést.

Genf, szeptember 29. A lyoni Progres jelenti: Görögország intervencióját csak elvben határozták el. A tényleges intervenció Görögország zilált belső viszonyai miatt legkorábban csak egy hónap mulva következhetik be.

Az Éclaire jelenti Athénből, hogy eddig hat görög hadihajó lázadt föl és csatlakozott az ántánthoz.

Terjed a görög forradalom

Rotterdam, szeptember 29. Athénből jelentik: A tengerészeti miniszter szigoru intézkedései ellenére a flotta körében is terjed a fölkelési mozgalom. Egy tengerész kapitány, az ó-paleroni repülőtér parancsnoka huszonnyolc repülővel együtt a forradalmi mozgalomhoz csatlakozott. A mozgalom a hadsereg körében is egyre terjed. A miniszterelnök és a külügyminiszter fölkérték a királyt, hogy sürgősen határozzon.

Venizelosz Krétában

Rotterdam, szeptember 29. A Daily Chronicle jelenti Athénből: A görög főváros a válság kezdete óta tegnap élte át az első, valóban izgalmas órákat. Krétából megérkeztek az első hirek, amelyek szerint Venizeloszt ott rendkivül nagy lelkesedéssel fogadták. Athénben ez mély hatást kelt. Még Venizelosz legádázabb ellenfelei sem tagadják már a forradalmi mozgalom jelentőségét. Az athéni tisztikar proklamációja, két hadihajó legénységének a forradalmi szervezethez való csatlakozás, a patraszi és korfui lakosság magatartása nagy hatást keltenek.

Francia hazugság Belgium kiürítéséről

Berlin, szeptember 29. A párisi Havas-ügynökség ama jelentése, amely szerint Belgium német főkormányzója fölszólította a tisztek és hivatalnokok családtagjait, hogy október 1-ig távozzanak Belgiumból, éppen olyan valótlan, mint az ehhez füzött kommentár, amely szerint ez az intézkedés Belgium kiürítését jelenti. Valóban már régen az a rendelet volt érvényben, hogy a Belgiumban lévő tiszteket és hivatalnokokat csak kivételes esetben láogathatták meg családtagjaik. Minthogy tulságosan nagyarányu volt már a látogatás, a főkormányzóság ismét fölhivta a figyelmet a rendelet betartására.

A bukaresti állapotok

Stockholm, szeptember 29. Az orosz lapok jelentik: Bukarest katonai parancsnoka a nyilvános helyiségeket, vendéglőket, kávéházakat, cukrászdákat, klubokat bezáratta, mert a közönség ezeken a helyeken a háboru tárgyalása közben rémhireket terjesztett. A Birsevija Vjedomoszti megjegyzi erre: „Miután Bratianu kormánya megkötözte a sajtót, most ehhez a végső eszközhöz kell folyamodnia, hogy a nép kitörő dühét visszafojtsa. Ujabb rendeletek megtiltják már azt is, hogy a kirakatok előtt állva maradjanak.“ A rendőrségen most állitják össze azoknak a jegyzékét, kiket kiutasitanak Bukarestből. Közöttük lesz *Mille,* az Adeverul szerkesztője és *Mainescu* ezredes, kik eddig a legvadabb uszitók voltak. A kormány, ugylátszik, erőszakos megbuktatásától tart.

Jonescu és Filipescu Bratianu ellen

Zürich, szeptember 29. A Schweizerische Telegraphen Information stockholmi jelentése szerint folytatják a *Bratianu* elleni harcot. Az oroszbarátok pártja minden erejével azon van, hogy Bratianut megbuktassa és célját valószinüleg el is éri. A kabinetet orosz kezdeményezésre akarják megbuktatni. *Jonescu* és *Filipescu,* akik nem voltak hajlandók Bratianu kormányába belépni, ul miniszteriumot akarnak alakitani s ebbeli törekvésükben támogatja őket az orosz követ is. Ebben a kabinetben nem lenne hely Bratianu számára. Az oroszbarátok a király ellen is támadásokat intéznek, akinek szemére hányják, hogy türi a sajtó guzsbakötését, mert Bratianut, az ingadozót, csak igy lehet a kormányon megtartani. Ugylátszik, Oroszország egészen magához ragadhatja Románia politikájának vezetését.

A Szegedi Hiradó telefonszámai:

Szerkesztőség nappal	14—30
Szerkesztőség este 8-tól	102
Kiadóhivatal	107
Nyomda	102

Séta Kanaánban

—

A Felső-Tiszaparti kincsei

Szeged, szeptember 29.

Nem mentünk vissza a sok ezer év előtti időkbe, hogy a tejjel és mézzel folyó Kanaánban sétát tehessünk. Kanaán dus bőségét, a szárnyasok kövérségét, a tehenek duzzadó emlőit, a sertések szép fejlődésnek induló háját, a bő halfogást itt láttuk Szegeden, még pedig nem a béke gondtalan nyugalmában, hanem most, a zsirtalan és hustalan napok korában. Nem kellett messze mennünk, hogy lássuk, hogy távolról bámuljuk, csak a Felső-Tiszaparton tettünk sétát. Rövid háromnegyed óra alatt elsétáltunk a körtöltésig és vissza. Ezalatt tapasztaltuk mindazokat, melyeket alább leirunk.

Délután három óra tájban indultunk sétára a Stefánia parkból. Az őszi napfény hervadt aranya beözönli a házak falát, meg csillan a sárgult faleveleken, fürdik a lágy szelidséggel folyó Tisza vizében s megtörik az állami főgimnázium nagy, vörös épületének ablakain, melyeken belül sebesült katonák várják a gyógyulást. Gyönyörü őszi délután, mely valami jól eső buval itatja át a lelket. Ki gondol most a háborura? Az élelmiszer inségre? Hogy amikor van hus, nincs zsir s amikor van zsir, nincs hus? Ki gondol árdrágitásra, ügynökre, busás haszonra, hamisitásra, huszonnégy dekás napi kenyéradagra?

Csöndes béke, enyhe nyugalom honol végig az egész Tiszaparton s a csöndbe csak ritkán koppanik bele egy-egy fejszecsapás. A szomszéd parton gyakorlatoznak az utászok. Az innenső parton idillikus az élet. Alig hogy elhagyjuk a modernebb épületeket, a töltés oldalában már egész libanyájakkal találkozunk. Próbáljuk megszámolni a ragyogó, fehértollu szárnyasokat. Egy... kettő... három... tiz::: husz;;; csak ötvenig tudunk eljutni s megunjuk.

Gá... gá::: gá... mondják a libuskák s jóizüket harapnak a selymes füből, melyet a Tisza árja termelt. Egymás mellett legelnek a libanyájak. Végig a parton, egymásután következnek s kis leánykák tartják fönn köztük a rendet, hogy el ne keveredjenek valahogyan. Szóba állunk néhány kis libapásztorral.

— Eladók a libák? — kérdjük az egyiket.

— A libák? Mán nem eladók.

— Hát már megvették őket?

— Hogyne. Még egészen kicsinyek voltak, mán mögvötték üket. Mind a tizenkettőt.

— Hogy lehet az?

— Az bizony löhet — mondja a kislány. — Mindre adtak mán foglalót a nagyságák, akik a városbul kigyüttek, mög urak is. Mink most csak tartjuk üket, mig egészen mög nem hiznak.

— Aztán mennyi foglalót adtak a libákra?

— Egy-egyre tiz forintot szoktunk kapni, de van, aki többet is ad. Igy aztán most csak a másét őrizgetem.

Tovább megyünk s egy másik kis libapásztorral próbálunk szóba állni. Előbb megolvassuk a libáit. Nyolc darab, sovány és hizott, vegyesen.

— Kié ez a sok liba? — kérdezzük.

— Édösanyámé, a Kovácsnéé, innen a Háló-utcábul.

— Aztán eladók-e?

— Nem eladó mán ebbül egyetlen egy sé.

A további kérdésekre elmondja, amit előbb hallottunk. Hogy a városból kijöttek nagyságák és urak, akik még kicsi korukban megvették őket, foglalót adtak rájuk s Kovácsnénál, a Háló-utcából csak kosztban vannak. Ha mind meghizik szép kövérre, akkor a nagyságos urak és nagyságák elviszik őket.

— Amazokat a kövéreket már holnap haza külgyük — mutat a kislány néhány hizott libára.

Végigjártunk a Tiszaparton s legalább tiz libaőrző leánykával beszéltünk, de a válasz mindig ugyanaz volt, mint amelyet az első kettő adott. Legalább háromszáz libát legeltettek ezen a délutánon a tiszaparti dus pázsiton s már mindegyiknek van gazdája, már mindegyikre vár valahol egy lábas, melyben szép pirosra fognak sülni s mindegyikre vár egy bödön, melyben a zsirjukat fogják őrizni, mint féltett kincset. Érdekes következménye ez a háborus piaci uzsorának. A kiuzsorázott középosztály asszonyai talán már tojáskorukban vásárolják meg a ibákat, mert igy esetleg megtakaritathatnak néhány koronát. Ez a vásár ugyan kockázatos, de gyakran haszonnal is jár. A vevő megalkuszik egy kis libára, hogy az esetleges sulyától függetlenül ötven koronát fizet érte, mire lud lesz belőle. Ha aztán a lud tiz kilóra hizik, a veyőnek egy hetven-nyolcvan koronás ludja van ötven koronáért. Ha csak öt kiló marad, akkor is ötven koronát fizet érte. Valahogyan igy megy ez az üzlet.

De nemcsak libát, ludát láttunk a Tisza parton. A csirkék, tyukok egész légiója futkározott ott s ezeknek nagyrésze is eladó dott már. Találkoztunk még mindenféle állatfajtával, melyek emberi táplálkozásra teremtődtek. Láttunk juhokat, hallottunk kecskéket mekegni, láttunk nagyszarvu, jámbor teheneket békésen legelni.

— Eladó ez a kecske? — kérdeztük egy fiutól.

— Ez nem eladó, csak a teje.

— Sokan veszik a tejét?

— Sokan bizony.

— Mennyiért adjátok?

— Litörjét husz krajcárért. Urak vöszik röggelre, mög uzsonnára.

Benn a Tisza közepén halászok dolgoznak. Amint huzzák kifelé a hálót, látszik, hogy nagyon erőlködnek. A fogás meg is érdemli a fáradtságot: a nagy háló félig megtelt ficánkoló, menekülni vágyó hallal.

Végig a Tisza partján Kánaán bőségének képét látjuk, a tejjel és mézzel folyó Kánaánét, hol még nem ismerték a vizes tej fogalmát; ahol hizottan teremtek a libák s ahol két ember dorongon cipelt egy szőlőfürtöt.

Elhagyjuk a gágogó, mekegő, bégető és csipogó társaságot s visszatérünk a városba. A kávéházban vajat rendelünk. A pincér nem szolgál vele. Ma zsirtalan nap van.

Párisi levél

—

Bánszki Sándor szobrász-müvész levele Balogh Józsefhez

Lázár György dr polgármester siremlékének felállitása hosszabb idő óta foglalkoztatja a város tanácsát.

Gaál Endre dr tanácsnok megfelelő tervet akar minedenekelőtt a tanács elé terjeszteni. Eddig már van egy terv, amit a városi mérnöki hivatal készitett, amely azonban nem felel meg teljesen a várakozásnak. azért az előadó arra törekszik, hogy több tervet készittessen, amik közül majd könnyebb lesz a legmegfelelőbbet kiválasztani.

Igy jutott Gaál tanácsnok arra a gondolatra, hogy Szegednek él egy jeles, tehetséges müvész fia Párisban, aki mintegy négy év óta él künn. Ez a fiatal alig 27 éves szobrász-müvész *Bánszky* Sándor.

Bánszky Sándort *Balogh* József a városi árvaháznak igazgatója szólitotta föl arra, hogy néhai *Lázár* György dr polgármester siremlékét tervezze meg, aki erre készséggel is vállalkozott, vállalkozását levélben tudatta Párisból, amit nagy kerülő uton tegnap kapott meg Balogh József.

A francia nyelven irott levél magyar forditásban a következőképen szól:

Villefranche de Roue que.

Kedves Igazgató ur!

Most kaptam meg julius 8-iki lapját a szomoru ujsággal, hogy volt képviselőjök és Szeged város polgármestere elhunyt. Nagyon jól emlékszem rá és nagyon szivesen foglalkozom siremlékének vagy szobrának tervezésével, amelyet a temetőben emelni szándékoznak. Mivel nagyon fontos, kérem Igazgató urat, küldje el nekem a müvemnek szánt terület méreteit. Várakozva csinálok nehány tervet s ha a méretet megkaptam, befejezem s igyekszem a legrövidebb idő alatt a méreteknek legjobban megfelelő tervet elküldeni. Ha ez tulnehezen menne, ugy fotografiában küldöm. Én mindig mindenütt, kövön dolgozom. Van már egy gyász szobrom a villefranchei temetőben. Csináltam más dolgokat is kőből s pár miniatur portrait (plaqquettet) és müveket készitettem magamnak tanulmányként agyagban és gipszben.

Üdvözlöm Gaál dr tanácsos urat. Nagyon hálás vagyok a jóságáért, hogy rám gondolt.

Csáky még mindig Afrikában van. Miután kiállta a lázt, azóta jól érzi magát.

Az én egészségem állandóan jó, amit Önnek is kivánok éppen ugy mint kedves nagys. Asszonyunknak. Nagyon az öné

Sándor.

Bánszk szegény szülők gyermeke volt, de azokat is 7—8 éves korában elvesztette, ugy, hogy a városi árvaházba került a kis Bánszky fiu; itt végezte el jeles sikerrel a polgári iskola négy osztályát, ahol *Bőhm* Antal polgári iskolai tanár fedezte fel a fiu kiváló tehetségét, mely különösen kitünő rajzolásban nyilatkozott meg.

Innen az ungvári agyagipar iskolába került, amelynek négy évfolyamát két év alatt bevégezvén, a város ösztöndijjal a budapesti képzőmüvészeti iskolába küldte, amit szintén elvégezvén, 22 éves korában megkapta a szobrászmesteri oklevelet.

E vizsgálatra készitette első nagyobb szabásu munkáját: Krisztus sirba tételét, a melyről müvészek nagy elismeréssel nyilatkoztak.

E szobormü a fogadalmi egyik oltárát fogja disziteni.

Bánszky Sándor

A züllött gyermekekről

Gyermektanulmányi Társaság ülése

Szeged, január 20.

A Magyar Gyermektanulmányi Társaság szegedi fiókköre szombaton délután hat órakor a belvárosi óvodában *Orkonyi* Ede kuriai biró elnöklete alatt ülést tartott.

Az ülésen beható megvitatás tárgyát képezte a züllött gyermekek megmentésének, megóvásának és megjavitásának kérdése, egy olyan fontos társadalmi jelenség, amit a háboru élezett ki jelentékenyen.

A gyermek elzüllésének esetei és körülményei szemünk előtt folynak le és naponként tanui vagyunk a gyermekek erkölcsi sülyedésének, utcai csatangolásaiknak, dohányzásaiknak nyolc éves gyermekek dohányzásainak, szóval mindazon excessusoknak, a melyeket ezideig a felnőtt társadalom bizonyos rétegeiben is csak szórványosan tapasztaltunk.

A Gyermektanulmányi Társaság tegnapi értekezletének keretében behatóan foglalkozott a gyermekek züllésének okaival és a gyermekek erkölcsi védelme érdekében folytatott társadalmi munka programját nagy vonásokban megállapitotta.

Klug Péter igazgató megemlékezett arról, hogy a fiatalkoruak birósága felhivta az iskolaszék figyelmét is a gyermekek züllésének nagyarányu elterjedésére. És javaslatot tett arra, hogy a Gyermektanulmányi Társaság is tegyen kezdeményező lépéseket a züllött és romlás veszélyének kitett gyermekek megmentése érdekében.

Galler Kristóf képezdei igazgató inditványozza a társaságnak, hogy minden hatósági és társadalmi eszközt ragadjon meg arra nézve, hogy eltiltsa a 16 éven aluli gyermekek korcsmázását és dohányzását.

Kérje fel a rendőrkapitányi hivatalt, továbbá a katonai parancsnokságot és a társadalom tagjait segitő, támogató munkára, hogy ahol átnak dohányzó vagy korcsmázó gyermeket, erkölcsi kötelességüknek ismerjék a gyermekek és a szülők felvilágositását, annak káros veszedelmétől.

Orkonyi Ede dr a katonaság bevonását nem tartja célravezetőnek, helyesnek tartaná, ha a lelkészi hivatalokat megkeresné a társaság és kérné a közönségnek szószékről ilyen irányu felvilágositását és kioktatását.

A választmány elhatározta, hogy felkéri a pedagógiai szakosztályt megfelelő irányu előadások tartására, amik a gyermekek megmentésének lehetőségeit tárgyalják.

Klug Péter igazgató bejelentette, hogy a társaság február 11-én nyilvános értekezletet tart, melyen *Angyal* Pál dr, a gyermeki tanuvallomás értékelését fogja fejtegetni.

Klug Péter igazgató bejelenti, hogy *Zsoldos* Benő a jogi szakosztály elnöke felkérte a szegedi kir. tábla területén működő törvényszékek fiatalkoru biróságait, hogy züllésnek indult vagy züllött gyermekek életviszonyainak, züllöttségük és bünözési hajlamaikat előidéző vagy azt elősegitő körülményekről adatokat gyüjtsenek és ezeket a Gyermektanulmányi Társaság rendelkezésére bocsássák. Továbbá, hogy a fiatalkoruak ottani birósságánál tárgyalásra kerülő ügyeknek az illető züllött gyermekek családi körülményeire vonatkozó adatait időnként közöljék.

A választmány a jogi szakosztály ügyködését köszönettel vette tudomásul.

A választmány végül elfogadta a mult évi számadást és megállapitotta a jövő évi költségvetést.

Az ülésen jelenvoltak *Orkonyi* Ede dr, *Klug* Péter, *Galler* Kristóf, *Zsoldos* Benő, *Lovács* József, *Kádas* Mihály, *Ábrahám* Jenő, *Máhr* Irén, *Pogány* Margit, *Székely* Gáborné.

Harminc milliós lószállitási üzlet

Fővárosi munkatársunk telefon-értesitése

Az a nagy lószállitási üzlet, amelyről *Teleky* József gróf munkapárti képviselő nevével kapcsolatban célzásokat tettek, a következő:

Teleky gróf volt az elnöke a Magyar Földbirtokosok és Bérlők Szövetkezetének, amely 1914. májusában alakult. Tagjai lettek az igazgatóságnak még *Pongrácz* János gróf, *Szinyei-Merse* Félix képviselők, akik a harctérre kerültek, továbbá még egy országgyülési képviselő, *Hajós* Kálmán. Vezető tag a nevezett 4 képviselőn kivül *Halmos* József dr fővárosi ügyvéd.

Összeköttetéseik révén a munkapárti képviselők megtudták, hogy a német hadügyi kormány tizezer lovat vásárol Magyarországon. Erre Teleky gróf, Hajós és Halmos dr fölutaztak Bécsbe, ahol kieszközölték, hogy az ő szövetkezetük kapja a vásár lebonyolitását. Amikor eljárásuk eredményes volt igazgatósági ülést hivtak össze Budapestre s bejelentették, hogy megkapták az üzletet . . .

Ez ideig 30 millió koronás forgalmat csináltak Teleky grófék. A magyar lókereskedők kezdetben azt hitték, hogy nekik is hasznuk lesz az üzletből, — de Telekyék csupa külföldi kereskedőt használtak közvetitésre. A magyar lókereskedők erre a hadügyminiszteriumhoz fordultak, ahol azt a felvilágositást adták, hogy már nem segithetnek. Erre tényleg nem is lehetett alkalom, amit a magyar lókereskedők szintén belátták.

Telekyék a mult hetekben összehivták Budapestre a szövetkezetet. A tagoknak, — akiknek más közük és szerepük a kezdő és mostani ülésen kivül nem is volt, — bejelentette Halmos doktor az igazgatóság és elnökség nevében, miszerint a tiszta haszon két és fél millió korona, — ebből a szövetkezet tagjainak számára 125 ezer koronát adnak át. Igy is történt.

Az igazsághoz tartozik még hogy a harctéren küzdő Pongrác gróf és Szinyei-Merse Félix ebből a 125 ezer koronás haszonból részesültek, amiről Budapestről Teleky grófék értesitették őket.

A gyógyszertárak munkaszünete.

A Szegedi Gyógyszerész Testület tudatja a t. közönséggel, hogy **ma, vasárnap délután** a következő gyógyszertárak vannak **nyitva** és egész héten, minden **éjjel is, csak ezen gyógyszertárak szolgáltatnak ki gyógyszereket:**

Barcsay Károly, Széchenyi-tér;
Bokor és Vajda, Kállai Albert- (Hid)-utca;
Borbás Gyula, Ujszeged;
Borbély József, Tisza Lajos-körut, Gróf-palota;
Löbl Imre dr, Gizella-tér;
Salgó Péter, Alsóváros, Szt. Mátyás-tér;
Török Márton, Csongrádi-sugárut 14.;
Zakár Sándor, Valéria-tér.

A többi gyógyszertár vasárnap délután zárva van és ezek egész héten éjjel sem tartanak szolgálatot. A

SZEGEDI KRÓNIKA

*

Mi van az apróhirdetésekben?

Egy idő óta ugy vagyok a lapokkal, hogy leginkább az apróhirdetéseket kedvelem bennük, mert a háborus hirek már egyáltalán nem izgatnak. Egészen mindegy, hogy máma, meg holnap, meg holnapután mit jelent a Höfer, én már előre tudom, hogy végeredményben győzni fogunk s ami a végleges nagy diadalig még történik, az csak epizód. És mi is történhet? Ha ma egy lépést hátrálunk, holnap tizet megyünk előre, tehát az arány: tiz az egyhez.

A békehirek se izgatnak, mert biztosan tudom azt is, hogy az ántánt már ugy van, mint az egyszeri cigány, mikor összeverekedett a parasztlegénnyel, aki földre teperte és elkezdte a torkát szigoruan markolászni. A cigány kétségbeesetten kapálódzott.

— Ériggy le rulam te bibas — hörögte — ha megharagsom, bizonvisten, ágyonitlek.

Amit a kollegáim irnak, azt irigységből nem olvasom el, amit én magam irok, azt meg többféle okból nem merem elolvasni, igy tehát marad az, amit a közönség ir: az apróhirdetések.

Ezeket aztán annál szorgalmasabban olvasom s egy kis fantaziával egész regényeket alkothatok belőlük.

Itt van például egy eset:

„*Tisztességes* csinosnak mondott fiatal leánynak, mely igazi uriember kölcsönözne harminc koronát? Leveleket „*Édes kamat*" jeligére a kiadóhivatal továbbit."

Másnap:

„*Édes kamat*" jeligére levél ment a kiadóhivatalba, *Ganteman*tól."

Harmadnap:

„*Gentleman*" levelét késön vettem. Uj találkát kérek „*Édes kamat*".

Negyedik nap:

„*Édes kamat*" levelemben jelzett helyen vártam. Miért nem iött? „*Genteman*".

Ötödik nap:

„*Édes kamat*" kéri „*Gentemant*" hogy holnap délután 5 órakor legyen a Boldogasszony-sugárut és Zerge-utca sarkán. Ismertetőjel: ujság a kézben.

Hatodik nap:

„*Édes kamat*" Elhanglatságom miatt találkáról elkéstem. Ne ha-

ragudjék. Imádom. Holnap jelzett időben ott leszek. A viszontlátásig is aranyos kacsóit sokszor puszilja
„Gentleman".

Hetedik nap:

„Édes kamat" Ott voltam. de hiába vártam. Haragszik? Esedezem, adjon alkalmat, hogy találkozhassunk. Ugy látszik itt valami borzasztó tévedés játszik közre. *„Gentleman"*.

Nyolcadik nap:

Rendőri hir. A rendőr tegnap délben egyik harmadrangu szállodában letartóztatta Talpas Ludmilla kávéházi felirónőt, aki hetek óta foglalkozás nélkül csavargott a városban és abból élt, hogy apróhirdetések utján ismeretségeket kötött és a léprement emberektől kisebb-nagyobb összegeket csalt ki.

Hát nincsenek az apróhirdetésekben regények? Ime, még tragédiák is vannak.
Vész.

SZINHÁZ és ZENE

—

A szinház heti műsora. Vasárnap délután: *János vitéz,* daljáték. Vasárnap este: *A csárdáskirályné,* operett. (Bérletszünetben). Hétfő: *A csárdáskirályné,* operett. (Páros kétharmados). Kedd: *A csárdáskirályné,* operett. (Páratlan háromharmados). Szerda: *A csárdáskirályné,* operett. (Páros egyharmados). Csütörtök: *A csárdáskirályné,* operett. (Páratlan kétharmados). Péntek: *Hamlet,* tragédia. Előadás előtt Móra Ferenc konferál. (Páros háromharmados.

Őcska, használt
ólomcsöveket
:: vagy egyéb ::
ólomtárgyakat
megvételre keresek.
Endrényi Imre

NAPI HIREK

—

— **Kitüntetés.** A király elrendelte, hogy *Jeskó* János 46. gyalogezredbeli főhadnagynak az ellenséggel szemben tanusitott vitéz magatartásáért a legfelső dicsérő elismerés ujólag tudtul adassék.

— **Lázár György dr siremléke.** *Gaál* Endre dr tanácsnok fölkérte levélben a Párisban élő szegedi fiatal szobrász-művészt *Bánszky* Sándort, hogy *Lázár* György dr siremlékét mintázza meg. Bánszky azóta már irt Szegedre és tájékozást kért arra nézve, hogy mennyi hely áll a kérdéses célra rendelkezésre. A kivánt felvilágosítást megadta a tanácsnok. Tegnap levél érkezett Párisból Bánszky Sándortól, amelyben tudatja a tanácsnokkal, hogy elkészült a siremlék modelljével. A levél még a mult év szeptember 29-én kelt és csak tegnap érkezett Szegedre. A levél tehát közel négy hónapig tette meg az utat Párisból Szegedig. Lázár György dr emlékére alapitványt is tesznek, amelyre adakozásból 3500 korona gyült össze, a gyüjtést azonban folytatják s ahhoz a város is több ezer koronával fog hozzájárulni. Az alapitvány kamatait valószinüleg művészi célokra fogják forditani.

— **A 302. honvédgyalogezred uj zászlója.** A 302. honvédgyalogezred uj zászlójára *Szalay* József dr főkapitánynál 138 korona adomány folyt be. A zászlót most már elkészitik. A kivitel munkálatait a Nőipar-Egyesület vállalta magára, aki azt teljesen ingyen fogja elkésziteni. A terven *Sebestyén* Károly polgári iskolai tanár dolgozik, akinek magyar motivumu diszitései már eddig is feltünést keltettek. Az ő terve szerint ugyanazzal a szinezéssel fogja a zászlót a Nőiparegyesület megcsinálni. Dr *Orkonyi* Edéné vezeti a zászlókészités munkálatait. Miután ő arról értesült, hogy a város hölgytársadalma állandóan és élénken érdeklődik a zászló munkája iránt és többen azt az óhajtásukat fejezték ki, hogy részt kivánnának venni a zászló elkészitése munkálataiban: erre való tekintettel kéri dr Orkonyi Edéné azokat a hölgyeket, akik e munkában segédkezni kivánnak, miszerint kedden délelőtt 9—11 óra között a Nőipariskolában (Demke palota II. emelet) jelentkezzenek. A zászlón elhelyezendő szalag fölirását különösen a hölgyek kivánják végezni, nemkülönben a szalag beszerzését is a hölgyek adományaiból akarják eszközölni. — Mindezek a dolgok kedden nyernek megbeszélést.

— **Tanyai deputáció a polgármesternél.** A hetek óta szakadó esőzések miatt megujulnak a tanyai lakosság panaszai, amelyek az elmult évben is számtalanszor hangzettak föl. A tanyákon a lapályok már ismét teljesen megteltek vizzel, sőt számos helyen elboritották a szépen zöldelő és fejlődésnek indult vetéseket. Ezen kártételek ellen természetesen védekezni kell. Szombaton délelőtt *Korom* Pál felsőtanyai gazda vezetésével küldöttség jelent meg *Somogyi* Szilveszter dr polgármesternél és arra kérte a polgármestert, hogy mivel a Vetró-tanyától délfelé, Fehértó felé huzódó völgyeletben a viz fönnakadt, mert valaki a viz folyása elé töltést emelt, kérik a polgármestert vizsgáltassa meg a helyszinen a bajokat, deritse föl, ki az, aki a viz lefolyását gátolja. Ezenkivül intézkedjék a polgármester az iránt is, a Fehértóból a vizek akadálytalanul folyhassanak le a Tiszába. A polgármester a panaszt jegyzőkönyvbe vétette és megigérte, hogy a vizrendőri hatóság meg fogja vizsgálni az állapotokat; a helyszinén tanukat fognak meghallgatni arra nézve, hogy a viz folyása elé e sakugyan emelt-e valaki töltést.

— **A kereskedelmi főiskola ügyében felirat a kormányhoz.** A november havi törvényhatósági bizottság a kereskedelmi főiskola ügyében terjedelmes határozatot hozott, melyben a többek között az is foglaltatik, hogy a kormányt felkérik, miszerint a Szegeden felállitandó kereskedelmi akadémiát megfelelő államsegéllyel támogassa. A törvényhatóság felterjesztése ma már elkészült, amit egy küldöttség fog átnyujtani a miniszterelnöknek, a kereskedelmi és közoktatásügyi minisztereknek. A küldöttséget maga *Cicatricis* Lajos dr főispán fogja vezetni, részt vesz benne *Somogyi* Szilveszter dr polgármester, *Gaál* Endre tanácsnok és a kereskedelmi és iparkamara elnöksége.

— **Változások a rendőrségen.** *Fodor* Jenő rendőrkapitánynak tanácsnokká történt megválasztásával megüresedett egy rendőrkapitányi állás, amelyet a főispán fog legközelebb kinevezés utján betölteni. Mióta ez a helyzetváltozás történt állandó a kombináció abban az irányban, hogy milyen változások fognak legközelebb bekövetkezni a rendőrség státusában. Biztosat ebben az irányban egyelőre nem lehet tudni, mivel a megüresedett első osztályu rendőrkapitányi állását a főispán tölti be és amig ez meg nem történik, addig minden további kombináció céltalan. Munkatársunk ma kérdést intézett ebben az ügyben *Szalay* József dr főkapitányhoz, aki a következőket mondotta:

— A megüresedett első osztályu rendőrkapitányi állást a főispán ur kinevezés utján tölti be és pedig a polgármester ur és az én együttes javaslatunk alapján. Egyelőre nem határozott még a főispán ur, de valószinü, hogy a jövő héten ismét Szegedre jön és akkor fog dönteni Összesen három elsőosztályu kapitányi állás van és ezeket most *Temesváry* Géza dr és *Follráth* Gyula töltik be; a harmadik az, amely betöltendő. Ha a kinevezés megtörtént, akkor azzal megüresedik egy másodosztályu rendőrkapitányi állás, amilyen szintén három van és amelyeket *Szakáll* József, *Borbola* Jenő és *Dreyer* József töltenek most be. Csak ezek közül nevezheti ki a főispán az elsőosztályu kapitányt és pedig a szolgálatban eltöltött évek és a rátermettség figyelembevételével. A kinevezéssel azonban nem jár együtt az iparhatósági biztosi állás is, mivel erre a helyre a rendőrfőkapitány osztja be a megfelelő tisztviselőt és ezért 400 korona külön dijazás jár. Amint tehát a most üresedésben lévő állás be lesz töltve, megüresedik egy második osztályu rendőrkapitányi állás. Erre az állásra is a főispán nevez ki, de nem előterjesztés alapján, hanem pályázat utján, mivel alkalmat óhajt adni a harctéren levőknek is a pályázatra. Az itthon lévők közül ugyanis mindössze *Tóth* Béla dr osztályjegyzőnek van meg a képesitése és jogosultsága az állásra, mig *Szendrey* Jenő, *Schäffer* Lajos, *Gera* József és *Ördög* Lajos osztályjegyzők és *Papp* Menyhért tb. kapitány a harctéren vannak. Ezenfelül érdeklődnek már a szegedi rendőrkapitányi állások után vidéki rendőrkapitányok is. Ha a kinevezés a rend-

Bánszky ~~Lajos~~ Sándor

1906 után a Isol-
nay-gyárban dol-
gozott rövid ideig.

Nikelszky Géza

Pécsi képrömüvesek
Baranyai Magyar-
ság. 1922. máj.
28.

Bánszky Sándor

Schulek plakettje

vő

Forster Gyula báró

Schulek Frigyes emlé-
kérete. Bpest 1925.
33. l.

es hepei. Lesette

XXVII. A., Borsos József

XXVII. B, 1.) Medve Imre:

2.) Gróf Andrássy

XXVII. Cauri Ágost: Kure

XXIX. 1.) 3/25. Pesti

2.) 4142/2 Buda

XXX. 2.) Prestel és Clar

1.) — " —

XXXI. 1.) Lántz József

2.) — " — : ~~A~~

XXXII. Szerelmey M: A j

Magyar haj

XXXIII. Heiche J: Gr. So

MDK

Bánszky Sándor szobrászművész

Emlékplakettet készitett, Schulek képmásával, a mester 70.-ik születésenapja alkalmából.

B.Forster Gyula: Schulek Frigyes t.tag emlékezete.

A Magyar Tudományos Akadémia elhúnyt tagjai fölött tartott emlékbeszédek.XIX.k.6.sz.33.l.

MDK

Bánszky Sándor

1911-12 diszitő szobrászat

Az Ipm. Isk. ...tanárai...szakoktatói... Iparmüv. Isk. Évk. 1934-36. Bp. 1936. 46 l.

Bánszky Sándor

l.

Nüm Körl

1941. 89. l

Salome és Orpheus
ólomplakettek
G. M.)
az Tört. Muz. éremtárába
bérült

munkája adhat, melyet különben sem szoktak a helyszínén felvenni.

Az eddig ösmertetett illusztrációk arra szolgáltak, hogy az értelmet fejleszszék, valamit megmagyarázzanak, könnyebben felfoghatóvá tegyenek, és azért csak a való hűséges visszaadására szorítkoztak, a nélkül, hogy szépek akartak volna lenni vagy művészi alkotásra igényt tarthatnának.

A «szép» képek sorába tartoznak legelőször az olyanok, melyek nem képeznek önálló művészi alkotást, hanem valamely irodalmi műfaj szövegéhez ragaszkodva, abban áll feladatuk, hogy a költemény, rajz, beszély vagy regény művészi szépségét emeljék. A művészet az irodalom szolgálatába lép, hogy az eszme és érzelem teljes magasztosságának felfogását érzékítés által könnyítse és ez által nagyobb szellemi élvezete tnyújtson.

De épen ebben rejlik egyúttal azon visszásság, mely által sem az írók, sem a valódi műízlésű emberek az ilyen fajta illusztrációkat nem szeretik.

MDK

Bánszky Sándor, szobrászm.

1906-tól a Zsolnay gyárban dolgozott 1 éven át.

Nikulszky Géza: A Zsolnay gyár művészei és kivitele-
Pécs. 1949.ápr.12. zői.

MDK

Bánszky Sándor

szobrász

a Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közreműködött 1906-7.

70.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete. Pécs. 1959.

MDK

Bánszky Sándor MDK

szobrász a Zsolnay-gyárba

Született: ?

A gyárban dolgozott: Kapás Nagy mellett

34.o. és 75.o. 26. jegyz.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

BÁNSZKY SÁNDOR, szobrász

Az első világháborúban a franciák internálták a délfranciaországi Villefranch de Rousrugeba. Ott 1918-ban spanyoljárványban meghalt. 30 éves korában. Együtt volt Szolcsányi Gyula szobrászművésszel a táborban.
18/330/.old.

SZIGETI ISTVÁN: Szolcsányi Gyula szobrászművész érmei és plaketjei 18/330/.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XVII. 1961. 18.sz. Bp.

M.D.K

Bánszky Sándor
rajzai

A korán elhalt rajzai inspirálta Csáky József a természet iránti rajzolgatásra.

Szelesi Zoltán: Levél Csáky Józsefnek Párizsba
Művészet, 1964. március - 35 kép

Bánszky Sándor
testő

M.D.Y

Művészetén az École de Paris
hatása érződik.

Szelesi Zoltán: Szegedi képző művészek tárlata.
Művészet, 1968. szamár - 21 kap.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968 OKT

TISZATÁJ

KRÓNIKA

lampolgár volt. A villefranche-i gyűjtőtáborban Bánszky és Szolcsányi egészen a háború végéig együtt voltak. Itt rajzokat és kisebb plakettokat készítettek. De volt egy közösen létrehozott síremlékük is, amelyet egy ottani gazdag francia családnak faragtak ki kőből. Közvetlen hazatérésük előtt, 1918 őszén a villefranche-i táborban kiütött spanyolnáthának Bánszky is áldozatul esett. A fiatalon — harmincéves korában — elhunyt talentumos szegedi szobrász torzóban maradt modern művészeti törekvéseiről csak néhány érdekes megoldású plasztikai vázlata vall, amelyeket — egyéb személyes dokumentumaival együtt — az emlékezet számára a Móra Ferenc Múzeum őriz.

SZ. Z.

azok a jellemző par[illegible] niségét adják. Másrészt olyan univerzális törvényszerűségek keresése, amelyek több nyelvben is megtalálhatók. Ezeknek segítségével hasonlíthatók össze azok a nyelvek, melyek nem állnak egymással rokonságban.

— *Mióta beszélünk ilyen modern értelemben vett nyelvtipológiáról?*

— Az univerzáliák kutatása tíz évvel ezelőtt indult meg a Szovjetunióban és az Egyesült Államokban. Ná-

Egy elfelejtett szegedi szobrász:

BÁNSZKY SÁNDOR

Nyolcvan évvel ezelőtt, 1888-ban született és ötven éve, 1918 őszén hunyt el a franciaországi villefranche-i internálótáborban Bánszky Sándor szobrászművész, a század elején Szegedről induló magyar avantgard művészek egyike. Barátja és küzdőtársa volt Csáky Józsefnek, valamint Szolcsányi Gyulának, két szegedi szobrásztársának, akikkel együtt a kor hívó szavára ő is Párizsba ment, hogy az ottani tanulságok alapján megújítói közé tartozhassson az elöregedett századvégi szobrászatnak.

Alapképzését Bánszky 1906-ban a Székelyudvarhelyen működő agyagipari iskolában nyerte, majd Csákyval — fiatalkori pajtásával — egy ideig a pécsi Zsolnay-gyárban dolgozott. Utána elvégezte Budapesten az Iparművészeti Iskolát, melynek tehetséges növendékei közé tartozott. Munkáira többször kitüntetést kapott és szorgalma révén állami segélyben részesült. Mint teljesen árva gyerek élt és kellett gondoskodnia önmagáról. Oklevele megszerzését — 1910-et — követően a fővárosban tevékenykedett. De rövidesen Párizsba utazott — mint előtte Csáky —, hogy a század első évtizede körül itt kibontakozó modern művészet alakulásába ő is bekapcsolódhasson. Szolcsányi pedig 1914 januárjában kereste fel Párizsban kollégáit. Így a három szegedi szobrász jóbarát ismét egymásra talált. Bánszkynak szép kis műterme volt ekkor a Rue Vaugiardon, ahol az ismerősök és szakmabeliek, köztük Szobotka Imre és Bosányi Ervin festőművészek sokszor összejöttek. A nyelvész Eckhardt Tibor is megfordult itt, akiről Bánszky egy portrét mintázott. Csáky, Bánszky és Szolcsányi nemcsak tanúi, de részesei is lettek annak a művészeti forradalomnak, amely Picasso és társaival az élen a francia fővárosban ez idő tájt már javában zajlott.

Párizsban 1914 tavaszán nyílt meg a Független Művészek Kiállítása, az Exposition des Artistes Independant. Ezen akkor Bánszky és Csáky is szerepeltek, s nem sikertelenül, mert nevük a nagy világváros napilapjaiba belekerült. További fejlődésüket azonban a közben kitört világháború megakasztotta. Bánszkyt, valamint Szolcsányit — a Párizsban élő osztrák és magyar kolóniával együtt — internáló táborba vitték. Csákynak nem kellett velük menni, mert ő már akkor francia ál-

politikai megfontoltságnak.

Az első rész egyértelmű elmarasztaló megállapításokat fogalmaz meg Szeged képzőművészetéről és „érdekes" felfedezéssel hívja fel magára a figyelmet: „A budapesti körutakhoz hasonló eklektikus palotasorok, a dominókból összerakosgatott neoóstílusú dóm, és a régi halászbárkákat buzgón elfelejtő Tisza-part kevéssé alkalmasak arra, hogy művészetet inspiráljanak." (A megállapítás továbbgondolása folytán a világnak művészetet inspiráló és nem inspiráló részekre való felosztásának gondolata, ha bevonul a szakirodalomba, az egész eddigi művészettörténeti kutatás átértékeléséhez vezethet.) És hogy a megállapítás mégse legyen lehangoló azoknak a művészeknek a számára, akik mindezek ellenére szegedieknek vallják magukat, az olajmezőnek a *vonat ablakából megpillantott* látványának „művészi gondolattá" való formálására hívja fel azok figyelmét, akik együtt élnek, alakulnak Szeged változó világával, s nyilván többet és mélyebben látnak, mint ami egy vonatablak perspektívájába belefér.

A második rész az éppen megtekintett (?) IX. Szegedi Nyári Tárlatról mond sommás ítéletet. Megállapításait azzal a merész fordulattal köti az első részhez, hogy a „... gyökértelenség miatt sok a kölcsönzött darab". És valóban így van, mert a tárlaton kiállító 102 fővárosi és más, vidéken élő művész mellett szinte eltörpül a szegediek alig 20 fős együttese. De hát kinek sikerült már *országos* tárlatot *egy város* képzőművészeti anyagából létrehozni? A szegedi nyári tárlatok egyébként sem szándékoznak csak a város képzőművészeinek fórumává válni, hanem egyrészt a város kulturális vonzáskörének kívánják megkönnyíteni az ország képzőművészeti helyzetéről való tájékozódást, másrészt a Szabadtéri Játékokra érkező nagyszámú vidékinek kívánják lehetővé tenni a képzőművészettel, mai képzőművészetünkkel való megismerkedést.

A kritika azon megállapítása pedig, amely szerint a kiállított alkotások — Kurucz D. Istvántól Ábrahám Rafaelen át Szabó Iváníig „... lapos rutinmunkák csak koptatják az ember szemét és a gondolattalanság kényelmes álláspontjához szoktatnak", a magyar képzőművészeti élet differenciálatlan szemléletére vall.

Az unalom ugyanis nem esztétikai értékmérő, és a vidéki tárlatok „lekezelésének" divatjával sodródni a természetes emberi érdeklődés feladása árán is lehet kényelmes állapot, de mindenképpen káros.

A harmadik rész konkrét műelemzésének megállapításaival is vitatkoznunk kell. Ebben a részben a szerző bővebben ér-

Bánszky Sándor

Plakettje ott. P. F. gyűjteményében.

Lossonci M.: Egy budai műgyűjtő otthonában; Műgyűjtő, 1930. 4. sz. 14. l.

Bánszky Sándor, szobrász

- negedi, Braunsi - követő, korán meghalt. Szelesi Zoltán ír róla a Párizsba induló negedi művészek a század elején c. tanulmányában (1969.)

D. I.: Új művészeti könyvek
Vigília, 1971. febr. 139. l.

Bánszky Sándor szobrász

Szepedről indult. Párisban élt,
de fiatalon meghalt

D.J. : Képzőművészet

Vigilia 1971 II. 138 old.

Bálványi Sándor

Az Iparművészeti Iskola szobrász
szakosztályán tanult a mű-
vész

Gádor István: Pályám emlékeiből
Művészet, 1975. november - 6 oldal.

Banszky Sándor, szobrasz

--

Az Orsz.M.Kir.Iparmüvészeti Iskola tanárai, tanársegédei/segédtanarok/,-Banszky Sándor,-1911-1912.-Diszitő szobrászat. 52.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/ oktatasi rendszere és ~~formai~~ forrásai 37.old

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp.

Bánszky Sándor, szobrász

Művészek, tervezők, akik az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola beiratkozott növendékei voltak 1896 és 1910 közt
Bánszky Sándor, szobrászat, diszitőszobrászat szakon
54.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/
oktatasi rendszere és forrásai 37.old

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Bánszky Sándor, szobrász. 2) Folytatás

1904-ben Gádor István az Iparművészeti Iskola szobrász szakára került, akkor tanult itt Bánszky Sándor, Bíró Mihály és még mások!

* Gádor István Pályám emlékei. Kritika, Budapest 1976. aug. 4. old

Bánszky [Sándor], [ ]

L.: Gáky József

Bodri J.: Vélemények ... [1] -- 91-93.

TISZATÁJ, Szeged, 1976. [91-96]

6. június XXX/6

Bánszky Sándor, szobrász 1.)

Szegeden született 1888-ban, elhúnyt Párizsban 1917-ben. – 1913-tól Párizsban élt.

Herczeg Ibolya: Jeggyűtek.
Kritika, Budapest, 1976. aug. 12, old.

Bánszki Sándor

Sajnos a szegedi ~~fes~~ művészek tragikus sorsa valamilyen módon összefonódik. Bánszki Sándor az első háború után egy internálótáborban, – Franciaországban – halt meg spanyolnáthában. – Csáky József-fel együtt dolgozott Párisban, akkurek már megvolt az ~~al~~ francia állampolgárságd, de Bánszkinak nem.

Művészeti magazin

1977. máj. 26, TV, 21.50 V Gné.

Bánszky Sándor, Szobrász

A gazdasági helyzet és a művészeti kilátástalanság több szegedi művészt késztetett arra, hogy Párizsban keresse boldogulását. Így Bánszky is az első világháború kitörése előtt kiment. 131.old

Szelesi Zoltán: Párizsba induló szegedi művészek a század elején 131.old.

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve. 12 1969.-1-Szeged, 1969. Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor, szobrász

Szegedről indult. Párizsban halt meg. Csáky József szintén szegedi szobrásznak ő adta az első impulzusokat, ő biztatta a természetutáni rajzolásra, amit Csáky Tápé parasztkörnyezetében nagy kedvvel művelt is. 135.old

Szalesi [illegible] Zoltán: Párizsba induló szegedi művészek a század elején 151.old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve. 1969-1. Szeged, 1969 Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor, szobrász

Szegedről indult. Párizsban élt. Az avantgardista művészek egyike. Csáky József és Szolcsányi Gyulának, szintén szegedi szobrászok küzdőtársa volt és együtt mentek ki Párizsba. 145.old.

Szelesi Zoltán: Párizsba induló szegedi művészek a század elején 131.old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve, 1969-1. Szeged, 1969
Szegedi Nyomda

B6

Bánszky Sándor, szobrász

Szegedről indult. Párizsban élt. 1888. febr. 11-én született Szegeden. 1918 őszén a franciaországi Villefranche-i internálótáborban hunyt el. 145. old. 29. jegyz
Az új magyar szobrászat egyik elfelejtett alakja volt

Szelesi Zoltán: Párizsba induló szegedi művészek a század elején 131. old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve, 1969-1. Szeged, 1969
Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor, szobrász

Szegeden végezte középiskoláit. 1906-ban a Székelyudvarhelyen működő agyagipari iskolában nyerte alapképzését. Költségeit a szegedi árvaszék fedezte. Münchenbe ment, majd hazatérve egy ideig Csákyval/Szegedi Szobrás a pécsi Zsolnay Gyárban dolgozott. 145.old

Szelesi Zoltán: Párizsba induló szegedi művészek a század elején 131.old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve, 1969-1. Szeged, 1969
Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor,szobrász

Szegedről indult.Párizsban élt.1909 körül elvégezte a Bpesti Iparmüvészeti Iskolát Maróti Géza és Mátrai Lajos irányitásával és tehetséges növendéknek bizonyult.Több kitüntetést kapott,állami segélyben részesült. 145.old.30.jegyz.

Szelesi Zoltán: Párizsba induló szegedi művészek a század elején 131.old.

A Móra Ferenc Múz.Évkönyve,1969-1.Szeged,1969
Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor,szobrász

Szegedről származott,Párizsban élt.Az Bpesti Iparmüv.I
Iskolában állami segélyt kapott.1909-ben Bécsbe,majd
Olaszországba mehetett Árva volt,magának kellett gon-
doskodnia magáról.1910 utána fővárosban dolgozott.Az
iparmüv.iskola szobrászati tanszékén tanársegéd lett.
145.old.

Szelesi Zoltán: Párizsba induló szegedi művészek a
század elején 131.old

A Móra Ferenc Múz.Évkönyve.1969-1-Szeged,1969
Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor, szobrász

1910 után a bpesti iparművészeti iskolán a szobrászati tanszéken tanársegéd lett és alkotásaival a Képzőművészeti Társulat kiállitásain szerepelt. 145.old

Szelesi Zoltán: Párizsba induló szegedi művészek a század elején 151.old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve.1969-1. Szeged.1969 Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor, szobrász

Szegedről indult. Párizsban élt. Az bpesti iparművészeti iskolában a szobrászati szakon betöltött tanársegédi állását otthagyván, 1913 tavaszán Párizsba utazott, hogy ő is bekapcsolódsason az ott kibontakozó modern művészet alakulásába-mint előtte a szintén szegedi Csáky József és egy évvel később Szolcsányi Gyula is. 145.old.

Szelesi Zoltán: Párizsba induló szegedi művészek a század elején 131.old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve. 1969-1. Szeged. 1969. Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor, szobrász

Szegedről indult. Párizsban lakott. Az övé, Brummer József, Csáky József szintén szegedi szobrászok útja a század elején Párizsba vezetett. Sorsuk különféleképpen módosult, de valamennyiüket az École de Paris más-más eredményű szegedi követői közé kell számítanunk.
146. old

Szelesi Zoltán: Párizsba induló szegedi művészek a század elején 131. old.

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve. 1969-1. Szeged, 1969. Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor, szobrász

Szegedről indult. Párizsban élt. Csáky, Szolcsányi szint
tén szobrászokkal nemcsak tanúi, de kisebb nagyobb
sikerrészesei is lettek annak a művészeti forrada-
lomnak, amely Picasso és társaival az élén a francia
fővárosban végbement. 146. old

Szelesi Zoltán: Párizsba induló szegedi művészek
a század elején 131. old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve. 1969-1. 1969 Szeged.
Szegedi nyomda

Bánszky Sándor, szobrász

Szegedről indult. Párizsban dolgozott. fiatalon való elhalálozása miatt torzóban maradt modern művészeti törekvéseiről csak néhány érdekes megoldású plasztikai vázlat vall, amelyeket a Szegedi Móra Ferenc Múz. őriz. 146.old.

Szelesi Zoltán: Párizsba induló szegedi művészek a század elején 131.old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve. 1969-1.1969 Szeged. Szegedi nyomda

Bánszky Sándor, szobrász

Szegedről indult. Párizsban élt. 1914-ben szép műterme volt a rue Vaugirard-on, ahol az ismerősök és szakmabeliek, közöttük Szobotka Imre és Bosányi Ervin festőművészek sokszor összejöttek. A nyelvész Eckhardt Tiborról Bánszky egy portrét mintázott. 146. old.

Szelesi Zoltán: Párizsba induló szegedi művészek a század elején 131. old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve. 1969-1. Szeged, 1969. Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor, szobrász

Szegedről indult. Párizsban élt. Párizsban 1914-ben tavasszal nyilt meg az Exposition des Artistes Indépendants-a Független Művészek Kiállitása-, melyen Ő és Csáky József, szintén szegedi szobrász is szerepeltek. Sikeresen, mert nevük a világváros napilapjaiba is belekerült. 146.old.31.jegyz.

Szelesi Zoltán: Párizsba induló szegedi művészek a század elején 131.old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve. 1969-1. Szeged, 1969. Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor, szobrász

Szegedről indult. Párizsban élt. Művein a konstruktiv, geometrikus mintázásra való törekvést tapasztalhatjuk Jól tükrözi ezt a Félelem c. női félakt, továbbáegy 1917-ből való állatábrázolás, a Galamb. 146.old.

Szelesi Zoltán: Párizsba induló szegedi művészek a század elején 131.old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve, 1969-1. Szeged. 1967. Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor, szobrász

Szegedről indult. Párizsban élt. Az első világháborúban internáló táborba vitték, fejlődése elakadt. Szolcsányi, szintén szegedi szobrászt is. Csáky József szegedi szobrász már francia állampolgár volt. Ő elkerülte az internálást. 146.old.

Szelesi Zoltán: Párizsba induló szegedi művészek a század elején 131.old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve. 1969-1.1969 Szeged. Szegedi nyomda

Bánszky Sándor, szobrász

Szegedről indult. Párizsban élt. Szolcsányi Gyula, szintén szegedi szobrásszal együtt egy gazdag francia család rendelésére siremléket készitettek. 146.old.

Szelesi Zoltán: Párizsba induló szegedi művészek a század elején 131.old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve. 1969-1. Szeged. 1969. Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor, szobrász

Szegedről indult. Párizsban dolgozott. 1914-ben internálót táborba került a szintén szegedi Szolcsányi szobrász-szal együtt. Itt rajzokat, kisebb plaketteket és szobor-vázlatokat készítettek. Ezek közül több, mint 40 drb. gipsz kisplasztikai tanulmány 1922-ben a szegedi múz-ba ker ült. Legtöbbjük közben tönkrement. Helyi tulajdonban lév munkái elkallódtak. 146. old. xxxxxxx 32. jegyz

Szelesi Zoltán: Párizsba induló szegedi művészek a század elején 131. old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve. 1969-1. Szeged, 1969. Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor, szobrász

Szegedről indult. Párizsban élt. 1922 után szegedre került gipszművei elkallódtak. - "Bánszky Sándor nagyértékű szobrai a szegedi rongypiacon." Irta a Délmagyarország 1927. ápr. 2.-án. 146. old. 32. jegyz

Szelesi Zoltán: Párizsba induló szegedi művészek a század elején 131. old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve. 1969-1. 1969 Szeged. Szegedi nyomda

Bánszky Sándor, szobrász

Szegedről indult. Párizsban élt. az első világháborúban a Villefranche-i internálótáborba került a szintén szegedi Szolcsányi Gyula szobrásszal együtt. Bánszky ott hazatérésük előtt 1918 őszén spanyolnátha-járvány-ban meghalt. 146.old. A hazatért Szolcsányi közölt róla adatokat. 146.old. 33. jegyz

Szelesi Zoltán: Párizsba induló szegedi művészek a század elején 131.old.

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve. 1969-1. Szeged, 1969. Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor,szobrász

Szegedről indult.Párizsban élt.Lyka Károly a Salome,az Orpheus és az Ecce Homo c.alkotásait kiemelésre méltónak tartotta a századforduló körüli magyar szobrászatból. 146.old. 34.jegyz

Szelessi Zoltán: Párizsba induló szegedi művészek a század elején 131.old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve,1969-1.Szeged.1967.
Szegedi Nyomda

Bánszky Sándorszobrász

Bánszky Sándor: Galamb /1917/. Fekete repr. 147.old

Szelesi Zoltán: Párizsba induló szegedi művészek a század elején 131.old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve, 1969-1-Szeged, 1969
Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor, szobrász

Szegedi művész. Teljes egészében közölték a korán elhunyt művész érmeit, mert müveit hirdető árjegyzék megvan. Párizsban korán elhunyt tehetséges szobrász volt. 154.old

Csongor Győző-T. Simon Ilona: Szegedi emlékérmek és plakettek 153.old

A Móra Ferenc Múz. Evkönyve. 1969-1. Szeged, 1969
Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor, szobrász

85. Emlékplakett./Műemlékek Orsz. Bizottsága/. Tervrajz fölé hajló építőmester/Schulek/. Alul: SCHULEK FRIGYESNEK 1911 NOVEMBER 19 A MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA Jobsarokban fent: BÁNSZKY/Sándor/. Hátlap sima. Bronz öntvény. 80+10? mm. Téglalapalakú. 175.old

Csongor Győző-Simon Ilona: Szegedi emlékérmek és plakettek 153.old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve, 1969-1. Szeged, 1969
Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor,szobrász

86.Plakett./Hölgy a szélben/.Kalapos nő széltől fölfujt szoknyával,balra halad.Balkezében muffot tart. Jobbra lenn9BÁNSZKY.Hátlap sima.Csak fényképe ismeretes?-Fémkompozició,6-ezüstre galvánozva.140+210 mm. Téglaalakú. 175.old

Csongor Győző-T.Simon Ilona: Szegedi emlékérmek és plakettek 153.old

A Móra Ferenc Múz.Évkönyve,1969-1.Szeged,1969
Szegedi Nyomdá

Bánszky Sándor, szobrász

87. Plakett./Az első csók/. Ülő gyermekpár/Meztelen/. Alúl mélyitett keretben: LE PREMIER BAISER. Jobbsarokban fent: BANSZKY. Hátlap sima. Csak fényképe ismeretes!- Fémkompozició, ó-ezüstre galvánozva. 150+220 mm. Téglalap alakú. 175. old

Csongor Győző-T. Simon Ilona: Szegedi emlékérmek és plakettek 153. old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve, 1969-1. Szeged, 1969
Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor, szobrász

88. Plakett./Orpheus/. Jobbra álló, meztelen férfi, kezében lanttal. Mélyített keretben. Alál: ORFEUS. Jobbsarokban ment: BÁNSZKY. Hátlap sima. Csak fényképe ismeretes!. Fémkompozició, ó-ezüstre galvánozva. 140+220 mm. Téglalaku. 175. old

Csongor Győző-T. Simon Ilona: Szegedi emlékérmek és plakettek .153. old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve, 1969-1. Szeged, 1969
Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor, szobrász

---

89. Plakett./Salome/. Meztelen férfi tálcán fejet nyújt csókra meztelen nőnek. Mélyitett keretben: SALOMÉ. Jobb sarokban lent: BÁNSZKY. Hátlap sima. Csak fényképe ismeretes. Fémkompozició, ó-ezüstre galvánozva. 140+220 mm. Téglaalakú. 175. old

Csongor Győző-T. Simon Ilona: Szegedi emlékérmek és plakettek 153. old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve, 1969-1. Szeged, 1969 Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor, szobrász

---

90. Plakett./Kaszáló paraszt./. Balra álló paraszt, kaszálás közben. Jobb sarokban lent: BÁNSZKY. Hátlap, sima. Csak fényképe ismeretes! Fémkompozició, ~~xxxxxx~~ ó-ezüst re galvánozva. 140+210 mm. 175. old

Csongor Győző-T. Simon Ilona: Szegedi Emékérmek és plakettek 153. old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve. 1969-1. Szeged, 1969 Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor, szobrász

---

91. Plakett./Magvető/. Jobbra haladó magvető paraszt reliefje, jobb kezével kötényéből magot hint. Balsarokban lent: BÁNSZKY. Hátlap sima. Csak fényképe ismeretes!. Fémkomkozició, ó-ezüstre galvánozva. ~~xxxx~~ 140+210 mm. Téglaalakú. 175. old

Csongor Győző-T. Simon Ilona: Szegedi emlékérmek és plakettek 15[illegible].old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve, 1969-1. Szeged, 1969 Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor, szobrász

---

99. Plakett./Mózes/. Jobbranéző Mózes-relief, födetlen fejjel, szakállal, jobb hóna alatt két kőtáblával, jobbra lent: a sarokban: BANSZKY. Hátlap sima. Csak fényképe ismert! - Fémkompozició, ó-ezüstre galvánozva. 150+230 mm. Téglaalakú. 176. old

Csongor Győző-T. Simon Ilona: Szegedi emlékérmek és plakettek 15[illegible]. old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve, 1969-1. Szeged, 1969 Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor, szobrász

---

97. Plakett./Napóleon/. Álló Napóleon-relief, köpennyel, háromszögü kalappal, jellemző kéztartással. Bal sarokban fent: 1769.1821, jobb sarokban fent: N, bal sarokban lent: BÁNSZKY. Hátlap sima. Csak fényképe ismert ! Fém-kompozició, ó-ezüstre galvánozva. 120+310 mm-Télaalakú 176. old

Csongor Győző-T. Simon Ilona: Szegedi emlékérmek és plakettek 153. old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve. 1969-1. Szeged, 1969 Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor,szobrász

94.Plaket./Beethoven/.Jobbra néző Beethoven-relief /mellalak/,alul:BEETHOVEN.Jobb sarokban BANSZKY.Hátlap sima.Csak fényképe ismert! Fémkompozició,ó-ezüstre galvánozva.150+230 mm. Téglaalakú. 176.old

Csongor Győző-T.Simon Ilona: Szegedi Emékérmek és plakettek 153.old

A Móra Ferenc Múz.Évkönyve.1969-1.Szeged,1969
Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor, szobrász

---

95. plakett./Wagner Richard/. Balra néző Wagner Richard-r
relief/ mellalak/. Alul: WAGNER, balsarokban: BÁNSZKY. Hát-
lap sima. Csak fényképe ismert! Fémkompozició, ó-ezüstre
galvanizálva. 150+230 mm. Téglalapalakú. 176. old

Csongor Győző-T. Simon Ilona: Szegedi emékérmek és
plakettek 153. old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve. 1969-1. Szeged, 1969
Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor, szobrász

---

96. Plakett./Fájdalmas Mária/. Jobbra néző Mária-relief körülötte csillagok, a fej mögött stilizált liliomág részlet, mélyített keretben, alatta sugárzó szív. A Szív fölött: MATER DOLOROSA. Szegélyen baloldalt, középen: BÁNSZKY. Hátlap sima. Csak fényképe ismert! Fémkompozició, ó-ezüstre galvánozva. 140+210 mm. Téjaalakú. 176. old

Csongor Győző-T. Simon Ilona: Szegedi emlékérmek és plakettek 153. old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve. 1969-1. Szeged, 1969 Szegedi Nyomda

Bánszky Sándor, szobrász

---

97. Plakett./Ime az ember/. Balra néző Krisztus-relief, körülötte csillagok, a fej mögött stilizált tövis-koszorú, mél-itett keretben, alatta sugárzó oltáriszentség IHS felirattal/az ostyában/, felette: ECCE HOMO Szegélyen jobbra: BÁNSZKY. Hátlap sima. Csak fényképe ismert! Fémkompozició, ó-ezüstre galvanizálva. 140+210 mm. Téglalapalakú. 176.old

Csongor Győző-T. Simon Ilona: Szegedi emlékérmek és plaketten 153.old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve. 1969-1. Szeged, 1969 Szegedi Nyomda

309.

309. BÁNSZKY SÁNDOR: ZENEMŰVÉSZ SÍREMLÉKE.
TANÁR: MARÓTI GÉZA, MÁTRAI LAJOS.

MONUMENT FUNEROIRE
D'UN MUSICIEN.

SZEMELVÉNY AZ ORSZ. M. KIR. IPARMŰVÉSZETI ISKOLA TANÍTVÁNYAINAK EZ IDEI MUNKÁIBÓL.
TRAVAUX DES ÉLÈVES DE L'ÉCOLE DES ARTS DÉCORATIFS.

Magyar Iparművészet
1909

310.

310. PETTEN SÁNDOR: URI NAPPALI SZOBA.
TANÁR: GYALUS LÁSZLÓ.

ETUDE. UNE CHAMBRE
DE GARÇON.

SZEMELVÉNY AZ ORSZ. M. KIR. IPARMŰVÉSZETI ISKOLA TANÍTVÁNYAINAK EZ IDEI MUNKÁIBÓL.
TRAVAUX DES ÉLÈVES DE L'ÉCOLE DES ARTS DÉCORATIFS.

Bánszki Tamás
festőművész

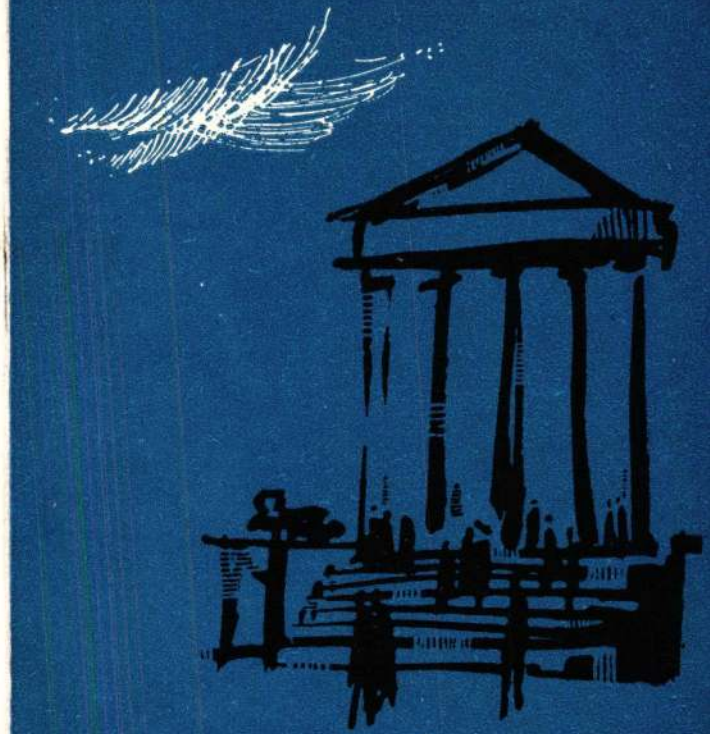

MÓRA
FERENC
MÚZEUM
SZEGED

SZEGED MJ. VÁROS TANÁCSA VB.
MŰVELŐDÉSÜGYI OSZTÁLY ÉS A
MÓRA FERENC MÚZEUM MEGHÍVJA

Önt

Bánszki Tamás

festőművész

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND: DÉR ENDRE
JÓZSEF ATTILA-DÍJAS ÍRÓ

1965. OKTÓBER 24-ÉN, VASÁRNAP
DÉLI 12 ÓRAKOR A MÓRA FERENC
MÚZEUM KUPOLACSARNOKÁBAN

F. k.: dr. Bálint Alajos — SzSz

Kiállított művek jegyzéke

BALLA LÁSZLÓ

Erdőrészlet, 1936
Bécs, Károly templom, 1936
Hegyes táj, 1936
Cséplés, 1936
Fürdőzők, 1936
Temetőrészlet, 1936
Fény és árnyék, 1937

BÁNSZKY TAMÁS

Debreceni róm. kat. templom, 1927
Szántás, 1930
A kis kéregető, 1935
Grósz töröl, 1935
Házsor, 1935
Füzér I. és II., 1935
Nagycserei tanya, 1935
Hála („első ünnepi nyomat"), 1936
Menyhárt József rajzol, 1936 (akvarell)
Nagyerdő, 1937
Tanyaudvar, 1937
Gólyafészkes kútgém, 1937
Velemi gesztenyefák, 1937
Csikós, 1938
Kapoli bácsi, 1939
Cséplés, 1939
Szénásszekér, 1944
Fa alatt, 1944
Árnyékban, 1944
Pihenő, é. n.
Ex libris Bánszky Tamás, é. n.
Dobi Oláh István portréja é. n.
Pipázó magyar, 1938
Krasznahorka, 1939
Aratók, 1939 (fametszet)

MENYHÁRT JÓZSEF

Favágók, 1925
Fürdőzők, 1927
Favágók II., 1935
Favágók, 1936
Forgó („első ünnepi nyomat"), 1936
Önarckép, 1936
Tavasz, 1939 (fametszet)
Szegények fája, 1939 (fametszet)
Mezei munkások, é. n.
Ásó parasztok, é. n.

NAGY FERENC

Olasz falu, 1935
Hazafelé, 1935
Önarckép („első ünnepi nyomat"), 1936
Nagyerdő, é. n.
Kiszáradt vízimalom, é. n.
Esztergom, é. n.
Faluvége, é. n.

DOBI OLÁH ISTVÁN

Erdőrészlet, 1924
Vihar, 1931
Dürnsteini halászházak, 1931
A Széchenyi utca, 1935
A Fűvészkert utca este, 1935
Déri téri részlet, 1935
Libakerti részlet, 1935
Téli vásár („első ünnepi nyomat"), 1936
Lombok között, 1936
Ónod, 1937
Érdekes olvasmány, 1938
Kölcsey diákkori lakóháza, 1939
Utcarészlet, 1939
Rozsnyói világos utca, 1941
Rozsnyói részlet, 1944

Felelős kiadó: Dr. Dankó Imre

BÁNSZKY Tamás

GRAFIKAI MŰHELY I.

Debreceni Grafikai Műhely
(1926—1944)
emlékkiállítása a Déri Múzeum kiállítóhelyén
(Hámán Kató út 17.)

1979. augusztus 28.—szeptember 15.

Bánszky Tamás

Menyhárt József

Nagy Ferenc

(dobi) Oláh István

GM
I.

A GRAFIKAI MŰHELY sorozat első kiállítását a Déri Múzeum
és Debrecen megyei Városi Tanács Művelődésügyi Osztálya rendezi

A sorozat szerkesztője, a katalógus írója, a kiállítás rendezője:
SZ. KÜRTI KATALIN

Fotó: Fekete Gáborné

Tipográfia: Molnár László
Alföldi Nyomda, Debrecen

Debreceni Grafikai Műhely (1926—1944)

„Műhely" címmel indít egy kamarakiállítás-sorozatot a Déri Múzeum azzal a céllal, hogy megismertesse a látogatókat a „műhelytitkokkal". A három részből álló grafikai tárlat első kiállítása az 1926—44 közt működő Debreceni Grafikai Műhelyre emlékeztet, második a magasnyomású technikák jelenlegi debreceni művelőit, harmadik része pedig a mély- és síknyomású grafikákat mutatja be, ugyancsak kortárs debreceni alkotóktól.

A Debreceni Grafikai Műhely elnevezés egy művészkört és egy helyiséget jelöl egyszerre. E művészkör a debreceni grafikai élet fénykorában jött létre és végigkísérte az egész korszakot, a két világháború közti intenzív művészeti életet egészen 1944-ig. Debrecenben ebben az időszakban, 1924—27 között működött az országos érdeklődésre számot tartó Művészház. 1935-ben alakult a Debreceni Ajtósi Dürer Céh, amely a Magyar Ex libris gyűjtők és Grafikabarátok Egyesülete (MEGE) és a szegedi Grafikabarátok Köre mellett az ország legfontosabb grafikai szervezete volt. A Debreceni Grafikai Műhely valamennyi tagja egyúttal részt vett a Művészház és az Ajtósi Dürer Céh tevékenységében is, s valamennyien képviselték a magyar sokszorosító grafikát a külföldi, nemzetközi grafikai, kisgrafikai kiállításokon, pályázatokon.

1926-ban vált ki a debreceni Művészházból *Dobi Oláh István* festőművész és grafikus vezetésével az a négytagú művészcsoport, amely 1944-ig együtt maradt és közös rézkarc-levonó gépen dolgozott az egykori Fém- és Faipari Iskolában. A grafikai műhely nagyméretű, tágas, jól felszerelt tanterem volt, amely lehetővé tette a közös munkát, a technikai kivitel magas színvonalát. Az itt levont alkotások egy példányát *Dobi Oláh István* összegyűjtötte egy nagyméretű mappában, így maradt meg az 1926—1944 közt készült alkotások teljessége: *Dobi Oláh, Bánszky Tamás, Nagy Ferenc, Menyhárt József* rézkarcainak egész sorozata, valamint a műhelyhez hosszabb-rövidebb ideig csatlakozó fiatal alkotók pár műve. A műhelyt 1944. szeptember 1-én bombatalála érte, csak az album és a rézkarc-levonó gép maradt meg. A műhely vezetője *Dobi Oláh István* (1890—1944) volt. A sokszorosító grafikai technikákat igen magas szinten művelte, emellett állandó kísérletekkel gazdagította. Minden mélynyomású technikát ismert és alkalmazott: aquatintát, a vernis-mou-t (lágy alapot), a hidegtű karcot, a mezzotintót. Emellett készített egypár fa- és linómetszetet is. Élete, sorsa összeforrott a grafikai műhellyel. Halála is itt következett be: 1944. szeptember 1-én, a nagy debreceni bombázáskor, a műhelybe menet érte a halál az iskola pincéjében, óvóhelyén. Legjobb műveit a család és a Déri Múzeum őrzi: maradandó értékűek debreceni vedutái, tiszai, Hernád-parti tájképei, finom tónusokra épített portréi, jelenetei, finom könyvjegyei és alkalmi grafikái.

Barátja, *Bánszky Tamás* (1892—1971) egyaránt készített mély- és magasnyomású grafikákat. 1936-ban a varsói nemzetközi kiállításon például díjat nyert Madonna című lapjával, az 1939-es chicagói kiállításon „Aratók" című fametszetével. 1937-ben önálló album is jelent meg fametszeteiből. A grafikai műhelyben elsősorban rézkarcokat készített, azokat mezzotintós, aquatintás részletekkel gazdagította.

Nagy Ferenc (1892—1970) 1915-ben végezte el a Képzőművészeti Főiskola rajztanár szakát. 1924—25-ben, kiegészítve tanulmányait, elvégezte a főiskola ötödik évét, a frissen szerzett grafikai tudását a debreceni grafikai élet fejlesztésében kamatoztatta. Elsősorban rézkarcokat készített a debreceni Nagyerdőről, s a híres proletárnegyedről, az Olajütőről. A grafikai műhely legfiatalabb tagja volt a nemrég elhunyt *Menyhárt József* (1901—1976). Mint fametsző vált ismertté a harmincas évek végén hazánk határain túl. Részt vett a varsói, a clevelandi, oslói nemzetközi kiállítá-

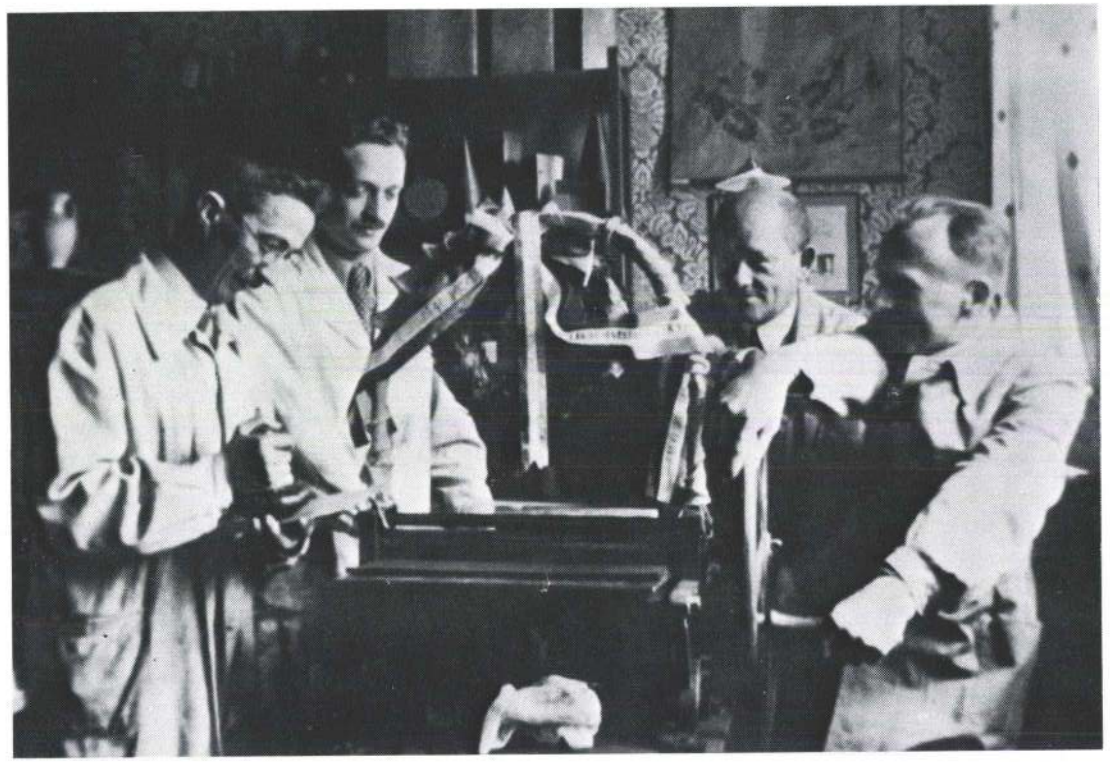

Bánszky, Menyhárt, Nagy, Oláh megkoszorúzza a rézkarc-levonó gépet 1936-ban

sokon, önálló tárlata volt Amsterdamban, az Akos kiállítóhelyen. A grafikai műhelyben gyakran készített rézkarcokat, hidegtű karcokat is a 30-as évek végén. Szép tanulmányt írt a debreceni grafikáról.

Hosszabb-rövidebb ideig csatlakozott a Grafikai Műhelyhez a ma is élő Dely István, Aczél Viktor, 1936—37-ben pedig a műhelyben készítette szép rézkarcsorozatát Balla László (1906—1975). Balla 1936—37-ben készült karcaiból is bemutatunk egy válogatást Bánszky, Oláh, Menyhárt és Nagy Ferenc munkái mellett.

Köszönet illeti özv. Menyhárt Józsefnét, özv. Oláh Istvánnét és két leányát. Értékes ajándékokkal, adatszolgáltatással segítették gyűjtőmunkánkat, amely révén lehetővé vált a Grafikai Műhely emlékkiállításának megrendezése.

SZ. KÜRTI KATALIN

Bánszky Tamás

Résztvesz a kiállításon
A katalógust ld. Alexin
Andornál

Délalföldi Tárlat I-X.
1965 - 1974.

Bánszky Tamás

50 lapon aluli mennyiséggel szerepelnek művei Soó Rezső ex libris Tisgrafika gyűjteményében

Weiner Mihályné: Magyar ex librisek Soó Rezső Tisgrafika gyűjteményében

Művészettörténeti Értesítő 1974/1

79. l.

Bánszky Tamás
festő

A Debreceni Műrészhiár anyagi
alkotjat a 12 alapító-művész egy-
egy grafikáját tartalmazó, 50 példány-
ban kiadott albuma terenette meg.

Sümegi György: A Műrészhiár
Műrészet, 1974. [illegible] - 45 lap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Banki Tanár
1021

Magyar Szó 67 III 31

Szegedi képzőművészek Szabadkán

A Palicsi Képzőművészeti Találkozó és a szabadkai városi múzeum szervezésében ma, március 31-én este 19 órakor nyílik meg Szabadkán a városi kiállítási csarnokban a szegedi képzőművészek kiállítása.

A magyar képzőművészek dél-magyarországi csoportjának tagjai közül ez alkalommal kiállít Banszki Tamás, Berkecz Éva, Csizmadia Kálmán, Dénes János, Dér István, H. Dinynyés Éva, Dorogi Imre, Erdélyi Mihály, Fontos Sándor, Hemmert János, Kovács József, Kovács Margit, T. Nagy Irén, Papp György, Papp Sándor, Cs. Patay Mihály, Pintér József, Ponicsán Ádám, Sági József, Sándor János, Simon Miklós, Szűcs Árpád, Tápéi Ferenc, Tóth Sándor, Urbán László, Veress Mihály, Vincze András, Vinkler László, Vlasics Károly, Zoltánffy István, Zombori László képzőművész.

Bánszki Tamás

festő

M.D.Y.

Fiatal korában Debrecenben néhányadmagával rézkarcoló műhelyt létesít – Majd Párizs, München, Bécs és Olaszország képtárainba látogat el.

Dér Endre: Bánszki Tamás kiállítása Szegeden

Művészet, 1966. január – 46 lap

M.D.K

Bálványi Tamás
festő

Miótta Szegeden él és munkálkodik
témakörei a városi élet, falusi
utcák, tanyaudvarok. —

Déri Endre: Bálványi Tamás kiállítása Szegeden.
Művészet, 1966. január - 46 lap

Bánszki Tamás M.D.K.

szegedi festőművész-rajztanár

Kiállitás müveiből

Makó József Attila Muzeum

Napló

Magyar Nemzet 1966. jan. 18. 4.l.

Bánszki Tamás

Kiállítása nyílt a szegedi Móra Ferenc Múzeum Kupolacsarnokában.

Tiszatáj 1965. dec.

Bánszki Tamás
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP

1966 JAN 20.

Bánszki Tamás kiállítása Makón

1021

A tárlatot a József Attila Múzeumban nagyszámú érdeklődő jelenlétében nyitotta meg Szalma István városi művelődési osztályvezető. A kolorit élénksége és gazdagsága, valamint a friss és biztos ecsetvezetés az első benyomás, amit a képek kiváltanak a szemlélőben.

A festmények tárgyát a szülőföld, valamint hajdani és jelenlegi lakóhely szolgáltatja. A földeáki faluvég, a makói cséplés, a tápéi Tiszapart, valamint számos szegedi városkép tanúja annak, hogy a művész szeretettel tükrözi azokat lazúrosan fénylő rajzlapjain. Nem ragad meg a részletekben, szeme mindig a tárgy egészére szegeződik, és így alkotásai a pillanat impresszióit rögzítik.

Bánszki akvarelljeinek két fő vonása van: egyik a ragyogó színhatás; másik a természetes mozgalmasság. „Ősz Tápén" és „Tavaszi délután" című képe az ábrázolt évszak jellegzetes színfoltjait és hangulatát mesteri módon tükrözi. Alakos képei „Csónakok az árban" „Táncoló lányok" — az élet lüktetését éreztetik.

Az ősz mester nagy figyelmet szentel az emberi munkát ábrázoló témáknak is. „Homokszállítás", „Cséplés" és „Aszfaltozó" című képei teret betöltő mozgalmasságuk mellett szociális gondolatkörben fogantak.

Bánszki sem témáiban, sem ábrázolási módjában nem keres semmi feltűnőt. A kiállítás közönsége előtt teljes sikert aratott.

óta Dél-Viet
cselekményekr
zett jelentés.

*

Magas rangú
mélyiségek és v
politikusok legs
háborús csoport
telik, hogy a né
tével az ameri
indítsanak nagyszabású tá
madásokat a szabadsághar
cosok ellen. A New York Ti
mes szerdán arról ad hírt,
hogy a saigoni amerikai
tisztviselők nyomást gyako
rolnak Washingtonra: jelent
se ki, hogy még esetleges bé
ketárgyalások során sem haj
landó a fegyverszünetre.

Rusk külügyminiszter és
Averell Harriman, aki kü
önleges elnöki megbízott
ként számos országban foly
tatott tárgyalásokat az USA
vietnami politikájáról, szer
dán visszaérkezett Washing
tonba.

*

„Egy percig sem kételke
dem, hogy az Egyesült Álla
mok megoldhatja a vietnami
probléma katonai oldalán...
De megölhetünk minden
Dél-Viet-

ésének remek módszere...

Az események hátter

Párizsban isn
a Ben Bar

**Ben Barka marokkói elle
politikai botrányt robbanto**

A világot az elmúlt év
vége óta foglalkoztatja a
Ben Barka-ügy, pontosab
ban 1965. október 29-e óta.
Ezen a napon találkozott
volna a világszerte ismert
marokkói ellenzéki politikus
Párizs egyik luxusétterme
ben három állítólagos fil
messel, hogy megbeszélje

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bánszki Tamás

CSONGRÁD MEGYEI HIRLAP

1966 MAR 18

RLAP 1021 1966. MÁ

GONDOLATOK EGY KIÁLLÍTÁSRÓL

Gyermekkorunk kedves élménye volt, amikor nyaranta megjelent kis székével, festőállványával falunk szülötte, Bánszki Tamás festőművész Földeák főterén, utcáin, a piacon. Mindig népes gyermekhad vette körül. A mindig csendes, mosolygós művészt azonban ez a nagy érdeklődés nem zavarta.

De nemcsak a faluban dolgozott, olykor kiült a cséplőgépek mellé is, hogy a félmeztelen, bronzbarna testű munkásokat is megörökítse.

Minden nyarát a földeákiak között töltötte. Szülőfaluja ihlette műveinek legjavát — a földeáki táj és annak népe néz vissza ránk vásznairól. Az eltelt évek bebizonyították, hogy a Földeákon töltött hónapjai gazdag termést hoztak, hogy az itt készült alkotások maradandóan örökítik meg a tájat és annak embereit...

Amikor szülőfalujába is elhozta életművét, Földeák lakosai tisztelettel írták be nevüket a kiállítás vendégkönyvébe, hogy lerójják tiszteletüket Bánszki Tamás művészete előtt.

SÍPOS ERZSÉBET
Földeák

ÍRLAP

AZ MSZMP LAPJA

XXIII. ÉVFOLYAM
65. SZÁM

munkáját Budapesten
láglanács elnöksége

értekezletét készítették elő. A jelenlegi nemzetközi helyzet, a világban lezajlott változások tükrében fesszornak, a Béke-világtanács akkori elnökének memoranduma alapján bontakozott ki a helsinki béke-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bánszki Tamás

DÉL-MAGYARORSZÁG

1968 FEB 6.

1031

BÁNSZKI TAMÁS OTTHON AZ ÚJKUKORIC

SÍK MIHÁLY

Ünnepség a MÁV Igazgatóságon

Szombaton délelőtt bensőséges ünnepség keretében búcsúztatták a MÁV Igazgatóságon a nyugalomba vonuló *Borsodi* Jánost, a MÁV Szegedi Igazgatóságának eddigi vezetőjét. Az ünnepségen a többi között részt vett *Rödönyi* Károly miniszterhelyettes, a MÁV vezérigazgatója, *dr. Komócsin* Mihály, az MSZMP Csongrád megyei bizottságának titkára és *Juhász* Miklós, az MSZMP Központi Bizotttága ipari és közlekedési osztályának munkatársa. *Rödönyi* Károly miniszterhelyettes bejelentette, hogy *Kiss* Károlyt, a MÁV Szegedi Igazgatóságának eddigi helyettes-vezetőjét nevezték ki az Igazgatóság vezetőjévé.

Előadás a politikai akadémián

Az MSZMP Szeged városi bizottságának gazdaságpolitikai kérdésekkel foglalkozó tagozatán február 8-án, kedden délután fél 3 órakor lesz előadás. Ezúttal a Vörös Csillag Filmszínházban Imre Ottó egyetemi adjunktus a szocialista bérezés elvi és

Téved

BEMUTA

Syracusai Antipholus (Király I
ból. M

A szikrázó humorú szín-
házi estből még ma is

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG

Bánszki Tamás
1965 DEC 5

1021

HALÁSZBÁRKA

BÁNSZKI TAMÁS

SZEGEDI KÖLTŐK

Az ötéves terven felül

A Tatabányai Szénbányászati Tröszt dolgozói szombat reggelre teljesítették második ötéves tervüket. Az idén naponta ötven vagonnal adtak többet, mint 1961-ben. Úgy számítják, december végéig 260 000 tonna szenet adnak második ötéves tervünkön felül.

Görög narancs, kubai grape-fruit

Az idén — az olasz narancs lassúbb érése miatt — csak későbbre, december közepére ígért narancsot a kereskedelem. A „határidőt" azonban sikerült megrövidíteni. A külkereskedelem érdeme, hogy a vártnál hamarabb jött s már a mikulási ajándékok között is ott lehet a kedvelt déligyümölcs.

Az idei első narancsszállítmány — görög nevelés —

Közös úton — közö

A pedagógusok és a KISZ kapcsola a gépipari technikum

Tanulságos, élénk és hasznos vitát kiváltó előadást tartott a szegedi Déri Miksa Gépipari Technikum tanári kara számára *Csöme* Lajos, az iskola KISZ-szervezetének patronáló tanára.

Elmondotta a többi között, hogy az iskola fiatalságának összetétele kivételesen jó, hiszen évente többszörös a túljelentkezés ebben az intézetben, s mód van arra, hogy a legrátermettebb gyerekeket válogassák össze. *A tanulók többsége határozott híve a szocializmusnak.* A KISZ-szervezet a közelmúltban is jelentékeny mértékben segítette elő azt, hogy az ifjúság marxista világszemléletét megszilárdítsa, s a

Bölcsészettudományi Ka harmadéves hallgatói ve zetik. Azok a vi- tafórum-vezetők jártak e helyesen, akik nem „előadá sokat" igyekeztek tartani hanem közvetlen hangú ba ráti beszélgetésekké képesel oldani az összejöveteleket.

E vitákon persze, olykor megnyilvánulnak túlzott kö vetelések is a fiatalok ré széről, hiszen az ő számuk ra természetes életforma szocializmus, olykor képtele nek — élmények híján — összevetni reálisan eredmé nyeinket a múlt sötét és sivár jelenségeivel, igazság talanságaival.

Színes programot!

A konkrétumokban gaz-

Bánszki Tamás

MDK

Pihenő, vizf.

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállítás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Bánszki Tamás
DÉLMAGYARORSZÁG
1965 OKT 26

Bánszki Tamás kiállítása

Bánszki Tamás festőművész Földeákon született. Középiskoláit Szegeden végzi, s 1913-ban, rögtön az érettségit követően, a képzőművészeti főiskolára kerül, ahol Révész Imre, a Panem nagynevű alkotója, valamint Edvi Illés és Boznai István a mestere. 1920-tól Tarpán, a Tiszahát e sajátságos atmoszférájú helységének gimnáziumában tanít, majd 1922-ben az egyik debreceni középiskola tanárául szegődteti az ottani intézmény igazgatója, Ady Endre öccse, Lajos. Közben ki-kilátogat Párizsba, Münchenbe, Bécsbe s Olaszországba. Tanulmányútjai során különös hatást gyakorol rá mindenekelőtt a *barbizoni iskola* — s az iskolával rokon szemléletű Corot művei —, akiknek úgynevezett „intim táj" nevű felfogása tudvalevően új irányt szabott a modern, realista tájképfestészet kialakításának, megtörve az akadémizmus béklyóit.

A honi festők közül tapasztalhatóan a nagybányai iskola kiemelkedő alakja, *Réti* István van rá intenzív hatással, elsősorban Rétinek az akadémizmus jellegzetes *műtermi* színezését elhagyó, Nagybányán alkotott *tájképei*, melyeken a *kivilágosodott színkészlet* uralkodik el, s a színekkel érzékeltetett, áradó napfény.

Ahogyan a magyar festőművészeknél szinte törvényszerű, Európa ragyogó képtárainak tanulmányozása után Bánszki Tamás is fokozott lendülettel, s az egyszerű, falusi emberek vagy városi munkások és életkörülményeik, környezetük iránti olthatatlan érdeklődéssel dolgozik tovább; a köznapok, a *hazai táj költészetté lényegítése* — mind elementárisabb igényként ég benne. A kertásó parasztemberek, meghitt hangulatú falusi utcák, melegbarna színekben pompázó paripák ábrázolása 1937-ben rendezett debreceni s 1961-es szegedi önálló kiállításainak egyaránt jellegzetessége. Az *ember s a táj viszonyulásának* finom líraiságú, ízléssel, mértéktartással megoldott képpévetítése, a hol opálszínű, hol mesehangulatba oldódóan sejtelmes tiszai víztükör, a vonalak és színek arányos ritmikája, poétikus vibrálása — mind-mind a táj, s a tájban szorgoskodó, azt átalakító ember küzdelmének szépségeit sugallja.

A Móra Ferenc Múzeum kupolacsarnokában vasárnap megnyílt kiállítás érett, egységes szintű akvarelleket tár a műpártolók elé.

Dér István

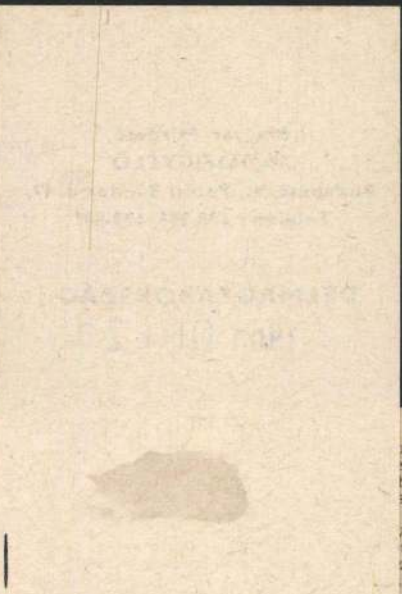

mintak mikroszkóp
rülnek: tudomány
szerességgel meg
az „egészségi" ál
csíraképességüket,
ges fertőzöttségü
eredményekről f
készítenek és meg
termelő üzemeknek. A cél
az, hogy a szabolcsi burgonya visszanyerje korábban híres „egészségét", s ezzel együtt jó hírét.

Nem tartotta be a követési távolságot a gépkocsival közlekedő Farkas István Szeged, Borbás utca 21. szám alatti lakos. Ezért nekiütközött egy lakodalmas gépkocsisor utolsó autójának. Szerencsére sérülés nem történt, az anyagi kár azonban jelentős.

A Magyar Autóklub mozgó szervize

A Magyar Autóklub országos segélyszolgálatot ellátó szervizkocsijai téli segélyszolgálati programjukban október 31-én Szegedre érkeznek. Két, műszerekkel felszerelt gépkocsin, különlegesen képzett szerelők jönnek Szegedre az említett napon és délelőtt 9-től délután 4 óráig az MHS székházban (Kossuth Lajos sgt. 29. sz.) a Magyar Autóklub Csongrád megyei tagjainak gépkocsijait díjmentesen megvizsgálják. Az autóklub helyi csoportja ezúttal mintegy 25 gépkocsi felülvizsgálatát tudja elvégeztetni (motorteljesítmény, gyorsulás, fékhatás, akkumulátor állapot, fényszóró beállítás). Éppen ezért a Csongrád megyei klubtagok október 27-ig jelentkezhetnek a felülvizsgálatra, az Autóklub helyi csoportjánál. A vizsgálat időbeosztásáról — a kocsitípust is meg kell jelölni — visszaigazolást adnak.

Egyhetes eltűnés után holtan találták meg egy kisfiút

Az elmúlt vasárnap, október 17-én a Somogy megyei Kutas községben lakó Gyergyák János feleségével és négyéves kisfiával Szabás községbe ment rokonaihoz. A kisfiút édesapjával a rokoni háznál hagyták, s míg az apa bement a lakásba, a kis Gyergyák Jancsika édesanyja keresésére indult és nyomtalanul eltűnt. Megmet-

tanulmányozása után a rendőrökkel folytatta tovább a kutatást. A már átfésült területet ismét lépésről lépésre alaposan átvizsgálták, s már-már feladták a reményt, amikor Kiss Lajos őrmester — egy hetes próbálkozás után — ráakadt Gyergyák Jancsikára: arcra borulva feküdt kis holttestje egy 80

MDK

Bánszki Tamás

Kalászszedő, fam.

Disznópörzsölés, fam.

Aratók, fam.

Szegedi graf. kiáll. kiáll. 1960. Móra F.kiáll. Muz.

MDK

Bánszki Tamás

Favágók, cer.

Fiufej, "

Kövezőbrigád, tusr.

Lovaskocsik I-II., cer.

Szegedi graf. kiáll. kiáll. 1960. Móra F.kiállx Muz.

Bánszky Tamás, Debrecen

Ősz, vizf.
Falusi vásár, "
Tavaszi fény, "

Magy. Képzőművészek Szabadszervezete I. kiáll.
Ernst Muz. 1947. jul. 5 l.

Bánszki Tamás, Tompa Mihály-u.6.

Falusi vásár, vizf.
Abrakolás, "
Elvonult a vihar,"

Magy. Képzőművészek Szabadszervezete debreceni csoportjának kiáll. 1946. jun. Déri Muz.

Bánszki Tamás

Friedberg főtere, vizf.
Fény és árnyék, "
Dürnstein, "
Feszület, "
Friedberg, "
Hegyoldal, "

Debreceni Müpártoló Egyesület kiáll. 1929.

Bánszki Tamás

Buzakereszt, olaj
Tavaszi viz, "
Ház előtt, "

Debreceni Műpártoló Egyesület kiáll. 1929.

MDK

Bánszki Tamás

Chiogiai sárga vitorla, vf.

Chiogga, vf.

MAPE 13. kiáll. N.Szal. 1927. máj.
4. l.

Bánszki Tamás grafikus M.O.K.

Karácsony. – (fametszet
" – nincs fametszet

Ujévi köszöntő – fametszet

Nagy József, karácsonyi üdvözlet.

repr:

Fametszetek. Debrecen 1938

Bemerkungen über Sprache und

Bezeichnung — (Name)

" Meine Namen

Mein Name - Namens

Mein Name, Bezeichnung: Adresse

Name:

Tonaufzeichnungen [illegible]

Bánszki Tamás

MDK

Patak, vizf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Bánszki Tamás

Ócska ház, vizf.

Miccarnok 1931 őszi tárlat

MDK:

BÁNSZKI TAMÁS

Anyagi hozzájárulás a Debrenceni-Művészház alapi ásához.

Menyhárt József: Thoroczkai Oszvald emlékezet

A Debreceni Déri Muzeum Évk. 1958-59.p.169.
Debrecen 1960.

Bánszki Tamás

M.D.K.

festő

Tradicionális uton haladó művész.

Szelesi Zoltán: Képzőművészeti napok Szegeden.
Művészet, 1961. október — 441.

HDK

Bánszki Tamás (grafikus)

Főleg vízfestményekkel és rézkarcokkal szerepelt a (debreceni) Műpártoló Egyesület következő (1938? 1939?) téli kiállításán. A grafikai műfajok csaknem valamennyi ágát művelte.

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéből.
Alföld, Debrecen 1961. 3. sz. 201. l.

404

Baánszki Tamás (grafikus)

Az Ajtósi Dürrer Céh megrendeli a piarista gimnázium (Debrecen) rajztermében fűlnyomórészt grafikai lapokból álló tárlatát (1940-ben).

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéből.
Alföld, Debrecen, 1961. 3. sz. 202.l.

·HDK

Bánszki Tamás (grafikus)

A piarista gimnázium volt tanára. A II. világháború után végleg elkerült Debrecenből. Említve: fametszései, rézkarcai.

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéből.

Alföld, Debrecen 1961. 3. sz. 202. l.

Barúszki Tamás
festő

M.D.K.

Szegeden rendezett kiállítást

Hírek
Művészet, 1961. december. — 42 l.

Bánszki Tamás M.D;K.

Olajütő./linómetszet/ repr.

Szelesi Zoltán: Szeged uj képzőművészetének bibliográfiája 1945-1960.

Móra Ferenc Muzeum Évkönyve 1960-1962,

Szeged, 1962. 197.1.

MOK

Bánszki Tamás

Részt vett a vidéki művészek I. kiállításán.

Rabinovszky Mariusz: Vidéki művészeink.

Szabad Művészet, 1947. 8.sz. 154.lap

Bánszki Tamás festő MD.K.

Önálló kiállítása Szegeden

Szelesi Zoltán: Szeged uj képzőművészetének bibliográfiája 1945- 1960.

Móra Ferenc Muzeum Évkönyve 1960-1962.

Szeged, 1962. 174.l.

MDK

Bánszki Tamás
grafikai műve:

Pihenő. Vizfestmény.

Az Orsz. Magy. Képzőm. Társ. jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója. 1936. maj-jun. 19.1.

MDK

Bánszki Tamás

Kisgrafika 194o. 1-2.sz. 7.l.

MDK

Bánszki Tamás, festőm.

297. Ócska ház. Vizf.

Műcsarnok. - XII. terem ?.
Kat. 39.l. Ksz.?

Bánszki Tamás

Szerepelt a Képzőművének Szakszerzete Debreceni Csoportjának kiállítása 1946 ban

A Képzőművészetek Debrecenben, 1961.

5 Soldal

Bánszki Tamás

Aratók (matszet rajzo)

A képzőművészetek Debrecen ven
1961 109 kép

Bánszki Tamás

A grafikai műfajok csaknem valamennyi ágát művelte
1938-ban nevezett a Debreceni Műpártoló Egyesület téli tárlatán akvarelekkel és rézkarcokkal
1940-ben az Ajtósi Dürer Céh rendez grafikáiból kiállítást a piaristа gimnáziumban.
A debreceni olajütőt és a füzéri várat gyakran megörökíti.
A képzőművészetek Debrecenben 1961 r 71 oldal

Bánszki Tamás (1892-) festő

A debreceni „Művészház" (1924) alapító tagja

A képző művészetek Debrecenben. 1961.

55 oldal

MDK

Bánszki Tamás

Patak, vf.

Képzőm. Társ. 1931. őszi kiáll. kat. 37.l.

MDK

Bánszki Tamás

Párás hegyek.

Debrecen festőművészetének 200 éve.
Kiállitás a Debreceni Déri Múzeumban 1950-ben.

MDK

Bánszki Tamás

Klauzál tér, akv.

Képzőművészetünk a felszab. után kiáll. Szeged
196o. jul.

Bánszki Tamás

MDK

Aratók, vizf.

Műcsarnok 1941 Jubileumi kiállítás

NDK

Bánszki Tamás festő, Szeged

Dél-alföldi képzőm.kiáll. a szegedi Móra F. Muz. 1961. jul.

MDK.

Bánszki Tamás

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1967 juni.2o.

Bánszki

festőművész

Képzőművészeti Egyesület tárlata - Szegeden a Kultur-palotában - képével szerepel.

Szegedi Uj Nemzedék
1929.V.26.

Bánszki Tamás.

rajzpedagógus, a piarista gimnáziumban.

A debreceni Művészházban kollektív kiállítás keretében – Balázs Árpáddal – mutatta be akvarelljeit, délbajorországi és alföldi falvak tájképei szerepelnek.

Magyarság, 1926. ápr. 28.

Bánszki Tamás

festő.

M.D.L.

A szegedi Móra Ferenc Muzeumban rendezett tárlatot. – A művész 1912-ben Budapestre a Főiskolába jart, 1920-ban a tarpai gimnázium rajztanára lett.

Dér Endre: Bánszki Tamás kiállítása Szegeden Művészet, 1966. január – 46 kep

Bánszki Tamás

1946.jun. 22-30. "Debreceni Napok" kapcsán rendezett kollektiv kiállitáson szerepelt.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk.Bőgel József/
1961.Debrecen 58.1.

Bánszki Tamás
/1892 - /

Debrecenben a Művészház megalapitására összeállitott albumhoz egy grafikai lapját adta.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk. Bőgel József/
1961. Debrecen 55.l.

Bánszky Tamás

Akvarelljei, rézkarcai 1938. debreceni Müpártoló Egyesület téli tárlatán.

1940. Ajtosi Dürer Céh a debreceni piarista gimn. ban grafikáiból tárlatot rendez.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk. Bőgel József/ 1961. Debrecen 71.1

Bánszki Tamás
1892 -

Grafikus. Néhány olajképe is van. Ceruzarajz , akvarell fametszet, de főleg rézkarcokat készitett.
Olajütő; a füzéri vár részletei rézkarcain.
Martonyiban Nagy Ferenc is dolgozott vele.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk Bőgel József/
1961. Debrecen 76.1

Bánszky Tamás

Aratók /repr./

A képzőművészetek Debrecenben /szerk.Bőgel József/
1961.Debrecen **Képjegyzék** 109.

Bánszki Tamás

Menyhárt József, Nagy Ferenc, (dobi) Olák István együtt az Ajtosi Dürer Céhet mintán megalakították a debreceni ipari szakéskola műtermének rézkarclevonó gépén dolgoztak.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk.Bőgel József/
1961.Debrecen 68.l.

Bánszky Tamás

Szepeden él: szerepel vásárhelyen az alábbi tárlaton

Ö. L.: Dél-Alföldi tárlat

Dél-Magyarország 1969 V-6

MDK

Bánszky Tamás

Galambvásár, o.

Délalföldi Tárlat 4. 1968. - Hmvhely, Szeged, Gyula, Szentes

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1965 OKT 22

DÉLMAGYARORSZÁG

Bánszky Tamás

Előadások, rendezvények

1021

— Bánszky Tamás festőművész kiállítása nyílik meg október 24-én, vasárnap délben 12 órakor a Móra Ferenc Múzeum kupolacsarnokában. Megnyitó beszédet Dér Endre József Attila-díjas író mond.

Bánszki Tamás

1. Tanyaudvar Ősszel akvarell
35 x 31

Délalföldi Tárlat 1969. V.

Bánszki Tamás

Festőművész kiállítása. Makó, József Attila Múzeum. – Ism: – k. f. Csongrád Megyei Hírlap, 1966. jan. 20. – Szeged, Móra Ferenc Múzeum. – Dér Endre; Művészet, 1966. 7. évf. 1. sz. 46. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./

~~252~~. 265. l.

MDK.

Bánszky Tamás

Müveinek makói szerepléséről

Csongármdegyei Hirlap 1965 ápr.17.lap-

Bánszky Tamás MDK

Falusi ház

Mücsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Bánszky Tamás.

festő,

a debreceni Művészházban Barcsay képeivel együtt megnyílt a kollektív képkiállítása.

Magyarság, 1926. ápr. 21.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bánszky Tamás

DÉL-MAGYARORSZÁG

1966 SZEP

1021

BÁNSZKY TAMÁS — TÁNCOLÓ LÁNYOK

Fontos tanácsok

Az iskolaév kezdetén

Az, hogy gyermekünk iskolába jár, nemcsak a tanulmányi eredmény utáni érdeklődést jelenti — ami nagyonis természetes —, hogy esetleg kikérdezzük a leckét s elmegyünk a szülői értekezletre: a szülő feladata meghatározni a napi programot is, mert ez fontosabb szerepet játszik, mint azt sokan gondolnák, a tanulmányi előmenetelben éppúgy, mint a gyermek egész életrendjének kialakításában.

Az egész napi program kialakítása nagyon sok kö-

jünk, hogy nappal olvasson, s ne az ágyban, a késő esti órákban.

4 Reggel ne sajnáljuk felkölteni „szegénykét", mert ha este idejében ment aludni, kialudta magát, másodsorban pedig az a néhány perc, amennyit lustálkodik, igencsak hiányzik az öltözködésnél, a reggelinél.

5 Az iskolásgyereknek feltétlenül egyedül kell felöltöznie, ha eleinte lassan is megy; szokja meg az önállóságot.

6 Az első tanítási naptól kezdve ügyeljünk arra, hogy a gyerek rendesen, nyugodtan reggelizzen. Reggeli alatt nem a kávé gyors lehörpintését értjük s

7 Elegendő időt kell hagynunk az útra is. Ha a gyerek rohan az iskolába, jó ideig eltart, míg idegrendszere lecsillapodik, s ez abban is hátráltatja, hogy figyelmesen kövesse a magyarázatot.

8 Gondoskodjunk róla, hogy a gyerek minél többet legyen levegőn, sportolással biztosítsuk egészséges fejlődését.

9 Ha kérdéssel fordul hozzánk, ne intézzük el azzal, hogy „hagyj békén, most nincs időm" vagy „majd apuka megmondja". Válaszoljunk neki értelmesen, kielégítően.

Túl soknak, s talán fölöslegesnek tűnik mindez? Nem az, és betartani is csak

első napokban nehéz, ha

Bánszky Tamás

Művével szerepel a Szegedi
Képzőművészeti Egyesület
mai Tárlatán.

Szegedi Új Nemzedék, 1934, XI. 18

Bánszky Tamás,

Borus táj, vízfestmény, 50×60

Csongrádmegyei képzőművészeti kiáll.
Szeged, 1959. kat. bev. Osváth Béla.

5

Bánszky Tamás MDK

Elvonult a vihar

Mücsarnok 1943 Téli kiállitás

Bánszky Tamás

MDK

Abrakolás

Műcsarnok 1943 Téli kiállítás

MDK

Bánszky Tamás

Falusi vásár

Műcsarnok 1943 Téli kiállítás

Bánszky Tamás

MDK

Cséplés

Műcsarnok 1943 Téli kiállítás

Bánszky Tamás MDK

Dinnyepiacon, vizf.

Műcsarnok 1942 Tavaszi tárlat

Bánszky Tamás MDK

Krasznahorka, vizf.

Mücsarnok 194o tavaszi tárlat

MDK

Bánszky Tamás

MDK

Piac, vizf.

Mücsarnok 194o tavaszi tárlat

Bánszky Tamás MDK

Tanya, vizf.

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Bánszky Tamás MDK

Csőszkunyhó, vizf.

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Bánszky Tamás MDK

Dinnyepiac

Mücsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Kiállított művek jegyzéke

BALLA LÁSZLÓ

Erdőrészlet, 1936
Bécs, Károly templom, 1936
Hegyes táj, 1936
Cséplés, 1936
Fürdőzők, 1936
Temetőrészlet, 1936
Fény és árnyék, 1937

BÁNSZKY TAMÁS

Debreceni róm. kat. templom, 1927
Szántás, 1930
A kis kéregető, 1935
Grósz töröl, 1935
Házsor, 1935
Füzér I. és II., 1935
Nagycserei tanya, 1935
Hála („első ünnepi nyomat"), 1936
Menyhárt József rajzol, 1936 (akvarell)
Nagyerdő, 1937
Tanyaudvar, 1937
Gólyafészkes kútgém, 1937
Velemi gesztenyefák, 1937
Csikós, 1938
Kapoli bácsi, 1939
Cséplés, 1939
Szénásszekér, 1944
Fa alatt, 1944
Árnyékban, 1944
Pihenő, é. n.
Ex libris Bánszky Tamás, é. n.
Dobi Oláh István portréja é. n.
Pipázó magyar, 1938
Krasznahorka, 1939
Aratók, 1939 (fametszet)

MENYHÁRT JÓZSEF

Favágók, 1925
Fürdőzők, 1927
Favágók II., 1935
Favágók, 1936
Forgó („első ünnepi nyomat"), 1936
Önarckép, 1936
Tavasz, 1939 (fametszet)
Szegények fája, 1939 (fametszet)
Mezei munkások, é. n.
Ásó parasztok, é. n.

NAGY FERENC

Olasz falu, 1935
Hazafelé, 1935
Önarckép („első ünnepi nyomat"), 1936
Nagyerdő, é. n.
Kiszáradt vízimalom, é. n.
Esztergom, é. n.
Faluvége, é. n.

DOBI OLÁH ISTVÁN

Erdőrészlet, 1924
Vihar, 1931
Dürnsteini halászházak, 1931
A Széchenyi utca, 1935
A Fűvészkert utca este, 1935
Déri téri részlet, 1935
Libakerti részlet, 1935
Téli vásár („első ünnepi nyomat"), 1936
Lombok között, 1936
Ónod, 1937
Érdekes olvasmány, 1938
Kölcsey diákkori lakóháza, 1939
Utcarészlet, 1939
Rozsnyói világos utca, 1941
Rozsnyói részlet, 1944

Felelős kiadó: Dr. Dankó Imre

GRAFIKAI MŰHELY I.

Debreceni Grafikai Műhely
(1926—1944)
emlékkiállítása a Déri Múzeum kiállítóhelyén
(Hámán Kató út 17.)

1979. augusztus 28.—szeptember 15.

Bánszky Tamás

Menyhárt József

Nagy Ferenc

(dobi) Oláh István

GM
I.

A GRAFIKAI MŰHELY sorozat első kiállítását a Déri Múzeum
és Debrecen megyei Városi Tanács Művelődésügyi Osztálya rendezi

A sorozat szerkesztője, a katalógus írója, a kiállítás rendezője:
SZ. KÜRTI KATALIN

Fotó: Fekete Gáborné

Tipográfia: Molnár László
Alföldi Nyomda, Debrecen

Debreceni Grafikai Műhely (1926—1944)

„Műhely" címmel indít egy kamarakiállítás-sorozatot a Déri Múzeum azzal a céllal, hogy megismertesse a látogatókat a „műhelytitkokkal". A három részből álló grafikai tárlat első kiállítása az 1926—44 közt működő Debreceni Grafikai Műhelyre emlékeztet, második a magasnyomású technikák jelenlegi debreceni művelőit, harmadik része pedig a mély- és síknyomású grafikákat mutatja be, ugyancsak kortárs debreceni alkotóktól.

A Debreceni Grafikai Műhely elnevezés egy művészkört és egy helyiséget jelöl egyszerre. E művészkör a debreceni grafikai élet fénykorában jött létre és végigkísérte az egész korszakot, a két világháború közti intenzív művészeti életet egészen 1944-ig. Debrecenben ebben az időszakban, 1924—27 között működött az országos érdeklődésre számot tartó Művészház. 1935-ben alakult a Debreceni Ajtósi Dürer Céh, amely a Magyar Ex libris gyűjtők és Grafikabarátok Egyesülete (MEGE) és a szegedi Grafikabarátok Köre mellett az ország legfontosabb grafikai szervezete volt. A Debreceni Grafikai Műhely valamennyi tagja egyúttal részt vett a Művészház és az Ajtósi Dürer Céh tevékenységében is, s valamennyien képviselték a magyar sokszorosító grafikát a külföldi, nemzetközi grafikai, kisgrafikai kiállításokon, pályázatokon.

1926-ban vált ki a debreceni Művészházból *Dobi Oláh István* festőművész és grafikus vezetésével az a négytagú művészcsoport, amely 1944-ig együtt maradt és közös rézkarc-levonó gépen dolgozott az egykori Fém- és Faipari Iskolában. A grafikai műhely nagyméretű, tágas, jól felszerelt tanterem volt, amely lehetővé tette a közös munkát, a technikai kivitel magas színvonalát. Az itt levont alkotások egy példányát *Dobi Oláh István* összegyűjtötte egy nagyméretű mappában, így maradt meg az 1926—1944 közt készült alkotások teljessége: *Dobi Oláh, Bánszky Tamás, Nagy Ferenc, Menyhárt József* rézkarcainak egész sorozata, valamint a műhelyhez hosszabb-rövidebb ideig csatlakozó fiatal alkotók pár műve. A műhelyt 1944. szeptember 1-én bombatalála érte, csak az album és a rézkarc-levonó gép maradt meg. A műhely vezetője *Dobi Oláh István* (1890—1944) volt. A sokszorosító grafikai technikákat igen magas szinten művelte, emellett állandó kísérletekkel gazdagította. Minden mélynyomású technikát ismert és alkalmazott: aquatintát, a vernis-mou-t (lágy alapot), a hidegtű karcot, a mezzotintót. Emellett készített egypár fa- és linómetszetet is. Élete, sorsa összeforrott a grafikai műhellyel. Halála is itt következett be: 1944. szeptember 1-én, a nagy debreceni bombázáskor, a műhelybe menet érte a halál az iskola pincéjében, óvóhelyén. Legjobb műveit a család és a Déri Múzeum őrzi: maradandó értékűek debreceni vedutái, tiszai, Hernád-parti tájképei, finom tónusokra épített portréi, jelenetei, finom könyvjegyei és alkalmi grafikái.

Barátja, *Bánszky Tamás* (1892—1971) egyaránt készített mély- és magasnyomású grafikákat. 1936-ban a varsói nemzetközi kiállításon például díjat nyert Madonna című lapjával, az 1939-es chicagói kiállításon „Aratók" című fametszetével. 1937-ben önálló album is jelent meg fametszeteiből. A grafikai műhelyben elsősorban rézkarcokat készített, azokat mezzotintós, aquatintás részletekkel gazdagította.

Nagy Ferenc (1892—1970) 1915-ben végezte el a Képzőművészeti Főiskola rajztanár szakát. 1924—25-ben, kiegészítve tanulmányait, elvégezte a főiskola ötödik évét, a frissen szerzett grafikai tudását a debreceni grafikai élet fejlesztésében kamatoztatta. Elsősorban rézkarcokat készített a debreceni Nagyerdőről, s a híres proletárnegyedről, az Olajütőről. A grafikai műhely legfiatalabb tagja volt a nemrég elhunyt *Menyhárt József* (1901—1976). Mint fametsző vált ismertté a harmincas évek végén hazánk határain túl. Részt vett a varsói, a clevelandi, oslói nemzetközi kiállításokon, önálló tárlata volt Amsterdamban, az Akos kiállítóhelyen. A grafikai műhelyben gyakran készített rézkarcokat, hidegtű karcokat is a 30-as évek végén. Szép tanulmányt írt a debreceni grafikáról.

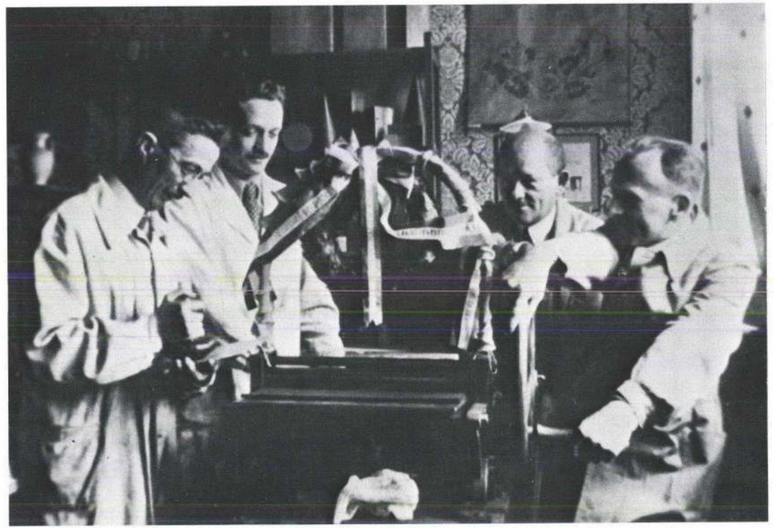

Bánszky, Menyhárt, Nagy, Oláh megkoszorúzza a rézkarc-levonó gépet 1936-ban

Hosszabb-rövidebb ideig csatlakozott a Grafikai Műhelyhez a ma is élő Dely István, Aczél Viktor, 1936—37-ben pedig a műhelyben készítette szép rézkarcsorozatát Balla László (1906—1975). Balla 1936—37-ben készült karcaiból is bemutatunk egy válogatást Bánszky, Oláh, Menyhárt és Nagy Ferenc munkái mellett.

Köszönet illeti özv. Menyhárt Józsefnét, özv. Oláh Istvánnét és két leányát. Értékes ajándékokkal, adatszolgáltatással segítették gyűjtőmunkánkat, amely révén lehetővé vált a Grafikai Műhely emlékkiállításának megrendezése.

SZ. KÜRTI KATALIN

MDK.

Bánszky Tamás

Kiállitási hiradás

Szocialista müvészetért 1966 febr.

MDK.

Bánszky Tamás

Kiállitási kritika

Müvészet 1966 jan.lap 46.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1966 JAN 15.

DÉLMAGYARORSZÁG

Bánszky Tamás

— **BÁNSZKY TAMÁS** szegedi festőművész alkotásaiból nyílik kiállítás január 16-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a makói József Attila múzeumban. A kiállítást Szalma József, a városi tanács művelődésügyi osztályának vezetője nyitja meg.

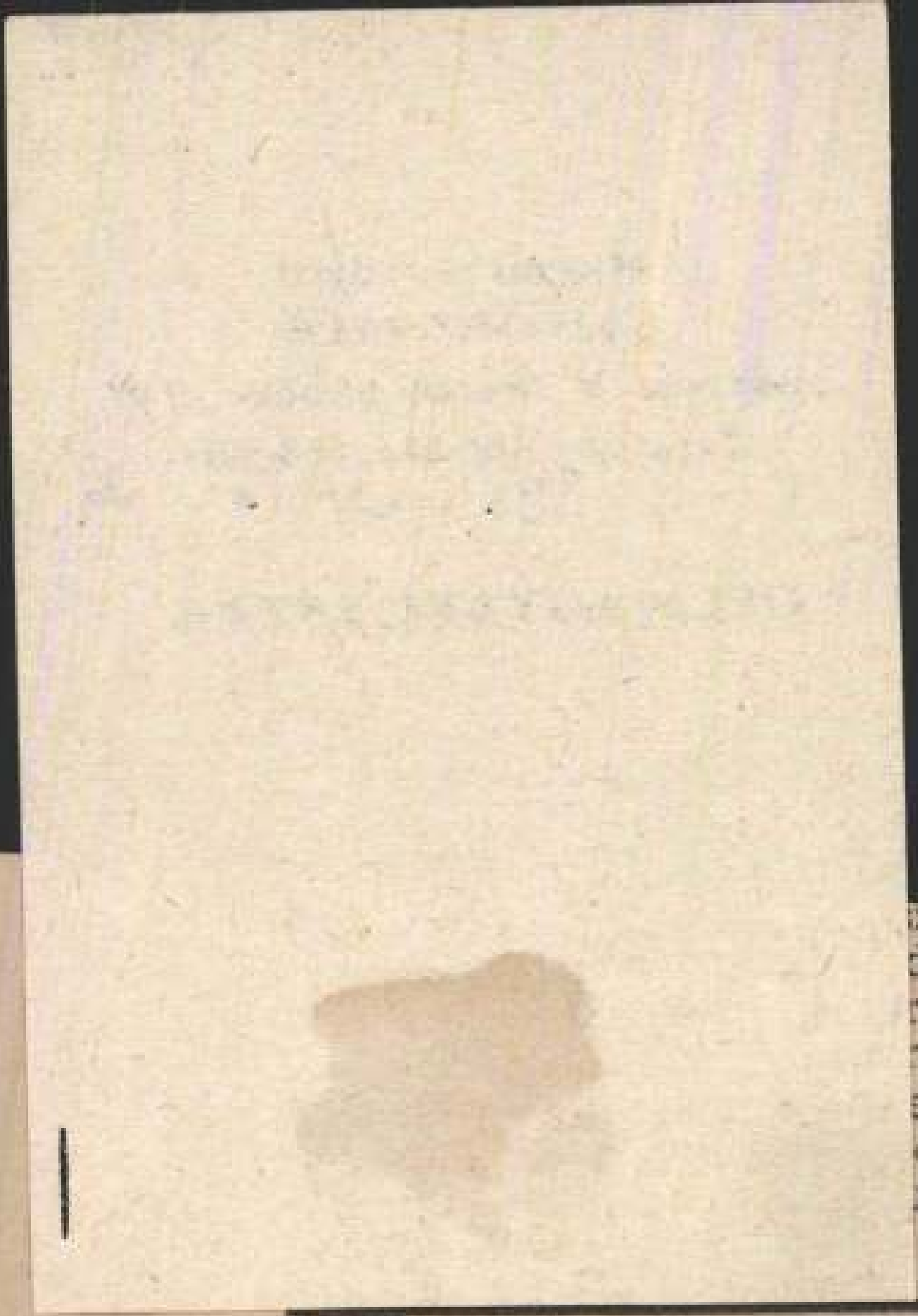

z-
dő
rfi
n,
en
é-
ni

Ne halassza holnapr

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 JAN 14.

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP

Bánszki Tamás

*

A sikeres szegedi tárlat után a makói közönség is láthatja Bánszki Tamás akvarelljeit. Január 16-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a József Attila Múzeumban Szalma István, a városi tanács vb művelődési osztályának vezetője nyitja meg a kiállítást, amelyen mintegy harminc kép szerepel.

Egy 180 kilós hízó ela
utca 2.

Kisebb-nagyobb hízó

Bánszky Tamás MDK

Falusi templom, vizf.

Hűcsarnok 1931 őszi tárlat

Bánszky Tamás

Kisgrafika 1942. 1-2.sz. 7 l.
/Karácsonyi és ujévi lapok/

Bánszky Tamás

Feszület
Chioggia.
Kukorica törés után
Nyári délután

Debreceni Műpártoló Egyesület kiáll. 1926.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉL-MAGYARORSZÁG

1971 JAN 16

Bánszki Tamás halálára

1021

Tisza-parti városunk idősebb festői közül, 79 éves korában, a napokban hunyt el Bánszki Tamás. A földeáki születésű művész a gimnáziumot Szegeden végezte. 1912-ben a Képzőművészeti Főiskola növendéke lett, ahol Révész Imre és Boznai István voltak a mesterei. Tanulmányait az első világháború félbeszakította, ezért csak 1918-ban tudta megszerezni rajztanári oklevelét. Pályáját 1920-ban Tarpán kezdte, s nevével ugyanez évben találkozunk a szegedi újságokban először, amikor is Góth Imre és Devich Sándor festőtársaival együtt itt kiállítást rendezett. 1922-ben a debreceni gimnáziumhoz került, ahol több mint negyedszázadig rajztanár volt. Az ottani grafikusok hatására fogott a rézkarcok és fametszetek készítéséhez, melyekből többet — a művész ajándékaként — a Móra Ferenc Múzeum őriz. 1949-ig a debreceni tárlatokon kívül Budapesten, a Műcsarnokban, sőt olykor külföldi grafikai kiállításokon is szerepelt.

Szegedre 1952-ben tért vissza, s itt 1955-ig, a gépipari technikumban tanított. Az utóbbi két évtized során a szegedi művészek tárlatain rendszeresen részt vett. Főleg vízfestményekben megjelenítő alföldi témájú képei önálló tárlatokon (1961, 1965) is bemutatta a szegedi és makói múzeumokban. A végtelenül szerényen és magányosan élt idős művészt mindenki tisztelte, szerette. „Tamás bácsi" úgy szórta szét közöttünk finom lírájú akvarelljait, mint egy lehulló öreg fa, mely épp oly észrevétlen távozik a természetből, mint ahogyan ő „elment" most a mi körünkből.

Szelesi Zoltán

Bánszki Tamás

seges hatal.

Női tőr: 1. ra 5 győzelen Wutsch Ilona Debreczeni E lem, 4. Baricz zelem, 5. Bo győzelem néll

Fiú tőr: 1. győzelem, 2 győzelem, 3. győzelem nélk

S=O=R=O=K=B=A=N

Georgi Aszparuhov, a bolgár válogatott híres csatára, az egyik bécsi klinikára került. Bokaízület-sérülése műtétet igényel.

*

A beverwijki, hollandiai nemzetközi sakkverseny harmadik fordulójában ismét fél pontokat szereztek a magyarok. A három döntetlen közül a nagymesterek csoportjában Lengyelé a legérdekesebb, mert a kiváló szovjet Korcsnoj ellen osztozott a pontokon. A mesterek csoportjában Forintos és Adorján holland versenyzőkkel került szembe. A nagymesterek csoportjában az izlandi Olafsson vezet, Lengyel negyedmagával holtversenyben hatodik. A mesterek csoportjában a holland Timman áll az élen, Forintos és Adorján még három versenyzővel együtt második, holtversenyben.

*

A Kékestetői Sas SC vasárnap óriás-műlesikló versenyt rendez a Mátrában.

*

Sízés lámpafénynél. A Budapesti Síszövetség felhívta a nagyközönség figyelmét, hogy a Normafánál kivilágított esti sípálya áll rendelkezésre.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Bánszki Tamás

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged

1971 JAN 19

OLVASÓINK ÍRJÁK

Bánszki Tamás emlékezete

1021

Tehetséges alkotó mesterrel lett szegényebb a Szegeden virágzó piktorkollektíva. Ugyanis: a napokban 78 éves korában elhunyt Bánszki Tamás festőművész. Földeákon született. A középiskola végeztével a Képzőművészeti Főiskolán folytatta tanulmányait, ahol 1918-ban középiskolai rajztanári oklevelet nyert. Révész, Bosznay és Edvi Illés professzorok tanítását, valamint Párizsban és Rómában gyűjtött élményeit saját egyéniségére szabott stílusba olvasztva, azt a haladó kor kívánalmai szerint fejlesztette. Az első világháború után rajztanári állást vállalt egy azóta megszűnt vidéki gimnáziumban, ahol két évtizedig kiváló eredménnyel dolgozott.

A fiatal művész neve már a 20-as évek közepén grafikái révén országosan ismertté vált. Az Új Idők reprodukciókban közölte e nemű alkotásait, a Budapesti Hírlap pedig elismerő cikk kapcsán mutatta be olvasóinak. Ezek a nagy számban fogant grafikák — fa- és rézmetszetek — családias hangulatú életképeket, ünnepváró áhitatot vagy csendes, holdvilágos téli tájakat rögzítenek. A korabeli kritika igen sikerült alkotásnak minősítette az „Újságolvasók" c. grafikus életképét.

Bánszki alkotóképességének igazi tere az akvarell festés volt. Benyomásainak és hangulatának tolmácsolása ezen az úton vált legsikeresebbé. Nagyszámú ilyen képének fénylő vagy halk koloritja megragadja a szemlélő képzeletét is. A „Táncoló lányok" könnyed mozgása és ragyogó színhatása kitörölhetetlenül belevésődik a néző emlékezetébe. A művész a haladó idővel mindig lépést tartott. Ipari és mezőgazdasági munkákat ábrázoló akvarelljei (a Klauzál tér aszfaltozása, Cséplés) nemcsak a munka folyamatát, hanem az abban fáradozó emberek jókedvű iparkodását is tükrözik.

Kisebb számban alkotott olaj képei is (Tápéi komp, Itatás, Önarcképek) életteljes látványt nyújtanak, plasztikájukkal és jó anatómiájukkal. Önarcképei a művész típusalkotó készségének kifejezői.

A művész értékes örökséget hagyott az utókorra, amit Szegeden és környékén jól ismernek. Két évtizedet töltött Alföldünk nagy városában, ahol egy évtizedig egyik ipari technikum rajztanáraként működött, majd nyugdíjba vonult. Művei a délalföldi képzőművészek 1961. évi kiállításán Szegeden, majd 1966-ban egy makói tárlaton keltettek meleg érdeklődést.

Akik ismerték kedves személyét és alkotásait, azok sokáig emlékezni fognak reá.

KELEMEN FERENC

...ret
...tán

...nak adni

...látni, Nagylak, Csanádpalota, és Kövegy lakóit. A szakmunkások jól keresnek. Pestl Géza havi keresete 4 ezer forint körüli, feleségéé, aki betanított munkásként dolgozik, megközelíti a 2 ezer forintot.

...yeret sütni

minőségű. *Megesik sokszor, hogy zsákonként más és más.* Ha a technológia által készített normákat vesszük figyelembe, akkor sokszor rossz a kenyér. *Ha azonban a pék saját belátása szerint alkalmazza az adalékokat, akkor nem lehet rossz kenyeret készíteni.* Az országos normákon belül vagyunk így is. A kenyeret pedig — teszi elém a szép cipót — tessék megkóstolni és véleményt mondani.

Köztudott, hogy hazánkban a kenyér előállítása dotációval történik. *Mindezt megkapja a szövetkezeti sütőüzem is.* A jövedelmezőséget is ennek alapján számolják. Az elmúlt két hónap azt bizonyítja, hogy érdemes sütőüzemet létesíteni. *Persze mindezt a szövetkezetiek mondják, akikkel jelenleg nemigen tud már konkurrálni az a sütőipar, mely évek óta változó kenyérminőséget produkál.* A vevő szövetkezeti kenyeret keres a boltban, mondván, hogy az napokig eláll, minősége nem változik, s olyan, mint a régi, tehát 3—4 kilós.

...ma a jelölés

...növelik; vissza még egyetlen egy kenyér sem érkezett.

Egyet el kell ismerni; a vásárlóknak jó, a sütőiparnak pedig gondot okoz a sütés napjának feltüntetése.

A makói járásban és Makón olyan hír terjedt el, hogy a közeljövőben Maroslelén, és Makón is üzemet létesítenek. Ezek csak kósza hírek. Egy azonban tény; *a sütőipari vállalatnak ma már figyelembe kell vennie a versenytársat.* Különben úgy jár, mint Csanádpalotán, ahol a 100 ezer forintos bevétel 2—3 ezer forintra csökkent.

FÖRGETEG SZILVESZTER

...edménye mindig jó volt, de ...koztak. Negyedikes korukra ...k senkire, gyerekes módon, Korábban szamár csínyekben ...luralkodott a társaság nagy...unk" hiedelem. Azt, hogy ...vették észre. Azt sem, hogy ...ényeikben csiszolatlanok, szó...nek. Alig olvastak. Tárlatra, ...oz, filmhez nem mentek el. ...or, aki KISZ-vezető is volt, ...ük. Azt, hogy a fiam nem... osztály végére versolvasóvá

MDK.

Bánszky Tamás (festő)

Szociális és bibliikus témákkal is-
askodott. (Futólag említve.)

Tóth Ervin: Fejezetek a debreceni
grafika újabb évtizedeiből.
Alföld, Debrecen, 1960. 1. sz. 121. l.

Bánszky Tamás. MDK

Ftrnyékok játéka, vizf.

Mücsarnok 1934 téli kiállitás

MDK

Bánszky Tamás

művével résztvett a kiállításon.

KmTars. 1943.márc.-ápr. tav.kiáll.
Kiállító művészek névsora. 23.lap

Bánszky Tamás festő

Pesti Hirlap. 1926. ápr. 21. 8

kiphiállítás Debrecenben

Bánszky Tamás festő

Szabad Művészet. 1951 V. 1. 31

(szegi) Miskolci és debreceni
művészek eserdiáltitása

Bánszky Tamás festő

Szabad Művészet, 1949.

III. évf. 1. sz. 48. o. Szabadszervezeti körkemények (Debreceni Csoport)

MDK

Bánszky Tamás

Krasznahorka. Vf.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 24.l.
Mücs.

MDK

Bánszky Tamás festő

Szerepelt a Dél-alföldi képző-
művészek kiállításán, Szegeden.

Szelesi Zoltán: Dél-alföldi kép-
zőművészek kiállítása Szegeden.

Tiszatáj, Szeged 1961. szeptember.
9. l.

MDK

Bánszky Tamás

Piac. Vf.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 24.1.
Mucs.

Mercury Terms

Plate VI.

Mucs.

MDK

Bánszky Tamás graf.

a debreceni csop. kiáll. a Déri Muz.-ban
Szabadszervezetű közlemények. Szabad Művészet,
1949. 43. l.

Bánszky Tamás MDK

Cséplés

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Bánszki Tamás MDK

Pihenő, vizf.

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

MDK

Bánszky Tamás

a debreceni Müvészház alapitó müvészeinek
csop.képe fénykép után

Szinházi Élet, 1925. 5. sz.

MDK

Bánszky Tamás

Egy tál, egy alma. Tiszántuli Néplap, 1948.dec.12.

Bánszky Tamás

MDK

Elvonult a vihar

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Bánszky Tamás MDK

Abrakolás

Mücsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Bánszky Tamás MDK

Falusi vásár

Mücsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

MDK

Bánszky Tamás, festöm.

müvei figyelmet érdemelnek.

Vidéki centrumok. - Hét magyar város képkiállitása Miskolcon.
Képzömüvészet.1929. 21.sz. 150.l.

Bánszky Tamás grafikus M.D.K.

BUÉK Lehotaiék — fametszet

repr:

Bort, Buzát Bézességet. Bp. 1938. A Magyar Exlibrisgyűjtők .... kiadványai. VII.

M.D.K.

Bánszky Tamás grafikus

Házasságkötési emléklap, fametnet reprodukálva.

Családi ünnepek a grafika nyelvén. Bp. 1940

Bánszky Tamás
festő
Debrecen
Tompa Mihály u. 6.

MKSz 1947

Bánszky Tamás

festő

1933 dec – 1934. jan.

részt vett a Debreceni

Képzőművészek

Műpártoló Egyesülete

kiállításan

Erik Dezi 1933. 46. d.

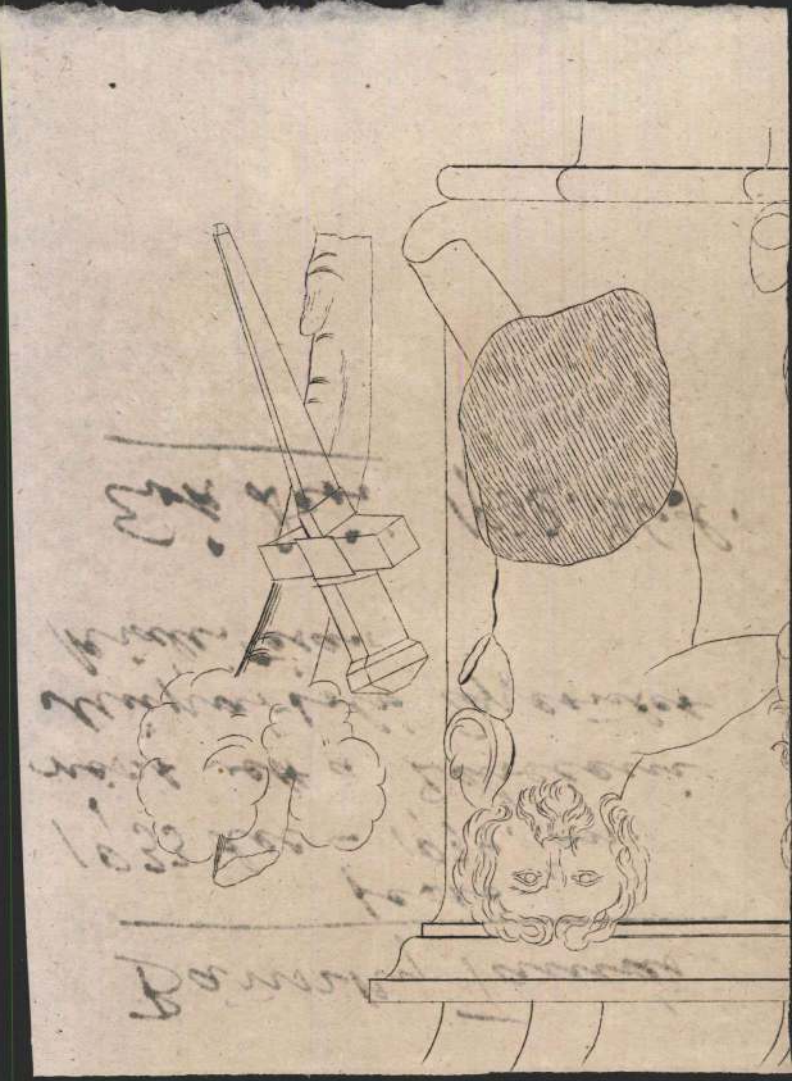

Bánszky Tamás

Párás hegyek c. olajf. vésel 1937.

Évk Déri 1937. 95. l.

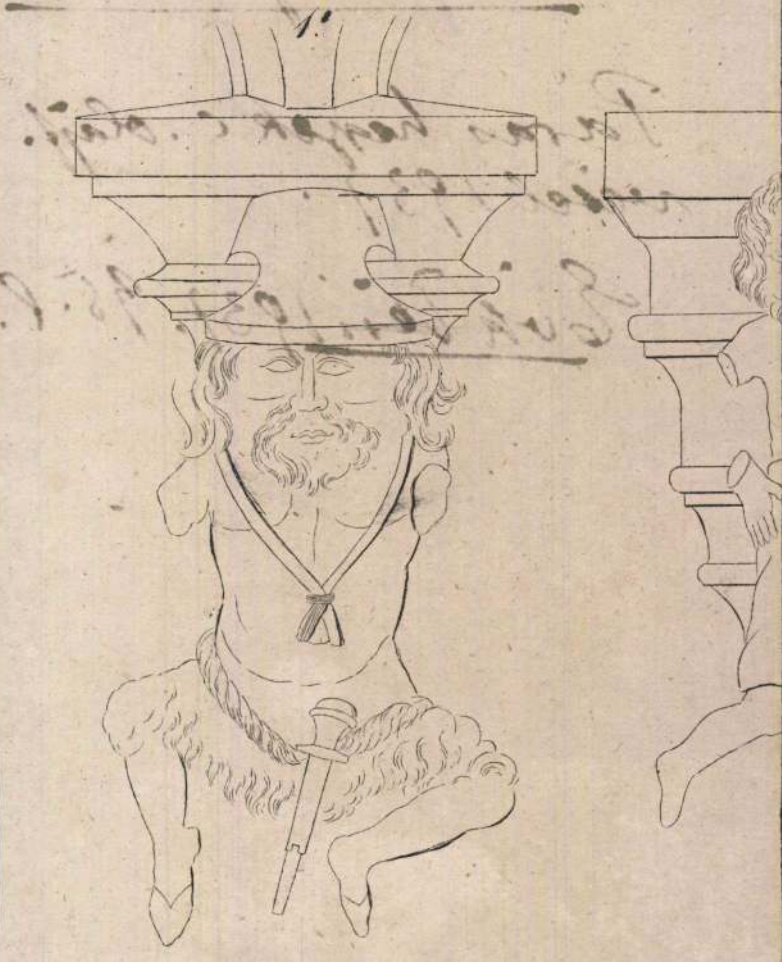

Bánszky Tamás

1912/13 - 1914/15 I., 1917/18

Ferkéjszemfőiskérk

66. l.

1912-15. Háború

miatt megszakítás

Folytatta az 1917-18

tanévben, melynek

végén rajzlanár

oklevelet szerzett.

dese a Vermeer-évél párhuzamosan indul meg s delfti időzése alatt festi művészete legérettebb, eredeti alkotásait. Mindennapi egyszerű jeleneteket ábrázol delfti szobákban, amelyekből még egy-két más helyiségbe, a tornácra vagy a kertre nyílik kilátás. A napfényes, levegős interieurök hangulatainak utolérhetetlen mestere volt, akinek képei a köz- és magángyüjtemények legdrágább kincsei közé tartoznak. Az amsterdami Rijksmuseum öt szép művét őrzi (Az éléskamra, Zenelecke, Anya és gyermeke a pinceajtóban stb.). Több kiváló képe Párizs, London, Bécs és Brüsszel képtáraiban. 1664. évszámmal jelzett szép képe, a Levelet olvasó nő, a bpesti Szépműv. Múz.-ban. H. 1674 után festett képei nagy hanyatlásról tanuskodnak. — Irodalom: A. D. *Rudder* (Brüsszel—Párizs, 1914). *Valentiner* (Stuttgart, 1903. H. és néhány követőjének összes műveivel.)

HOOGSTRATEN, *Samuel van*, holland festő, * Dordrecht 1627., † u. o. 1678. Apjának, H. *Dirk*nek (1596—1640) és Rembrandtnak tanitványa. Külföldön is járt, állandóan Dordrechtben élt. Finom mester, akinek intim hatású családi interieurjei (pl. Beteg hölgy, Amsterdam, Rijksmus.) Pieter de Hooch remekművei mellett is megállnak. Mária halálát ábrázoló rajzát sokáig Rembrandtnak tulajdonították. Saját rézkarcaival illuszrtált könyve: Inleyding tot de hooge skoole der schilderkonst (Rotterdam, 1678).

HOPFER, *Daniel*, német grafikus, működött Augsburgban 1493—1536 körül. Nem kiváló művész, de a grafika történetében az elsők egyike, aki a rézmaratás technikáját, amely a fegyverkovácsok díszítményeiből ered, kép nyomásra vitte át. Fiai, *Hieronymus* és *Lamber* H., teljesen az ő modorában dolgoztak.

HOPPNER

Bánszky Tamás

festő

1.

KMT. 1943. nov.-dec

419. 437. 443, 489

ágos Bizottságának,

Budapest.

László, államsegélyben részesülő buda-
tólag Cimednél értéket képviselő letét-

t.Országos Bizottságot annak a mielőb-

Bánszki Tamás festő

Debrecen, Varga utca 27.
Műcsarnok

1934. téli kiáll. 378, 402

ár nyéhor játéke } vízf.
utcarészlet

Jókai-Könyvnyomda r. t. IX. 181

Bánszki Tamás

festő Debrecen

Műcsarnok

1931. őszi tárl. XII. 251,

297, III. 323

Patak, vízf.

bécsre hiz "

Bánszki Tamás

grafikus

l.

Évk Déri 1941

64. l.

Kétszer

U.a.

~~Sörgi J~~

U.a. u.o. 1941.

Debrecen 1942. 64. l.

Bánszky Tamás

l. wód

Evk. Déri 1939-40

61. l.

u. a.

~~Sörégi János~~

A Debreceni Déri
Muzeum ci konyvé
1939-40. Debrecen
1941. 61. l.

Bánszky Tamás

szül. 1892. Földeákon

l.

Sörvezető 294. l.

Sörösi Zains Emordi:

Vezeti Debrecen ~~a kis~~
vezet Déri [illegible]
Debr. 1939. 294. l. —

3.

4.

Bánszky Tamás

festő

Műcs. kiáll. 1931 tól

Pipics 109. l.

MEGHÍVÓ

DR. VITÉZ JÓZSEF FERENC KIRÁLYI HERCEG ÚR Ő FENSÉGE ÖRÖKÖS ELNÖKLETE ALATT ÁLLÓ ORSZÁGOS MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT TISZTELETTEL HÍVJA MEG

GEREVICH TIBOR
EGYETEMI TANÁR,

A MILANÓI VII. NEMZETKÖZI IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS KORMÁNYBIZTOSÁNAK „A MILANÓI TRIENNALE" CÍMŰ VETÍTETTKÉPES ELŐADÁSÁRA 1940. NOVEMBER 21-ÉN, DÉLUTÁN 6 ÓRAKOR A TÁRSULAT ELŐADÓTERMÉBEN (V. MÁRIA VALÉRIA-UTCA 12. SZÁM). BELÉPŐDÍJ 1·— PENGŐ. A TÁRSULAT TAGJAI ÉS CSALÁDTAGJAIK TAGSÁGI JEGYÜK FELMUTATÁSA ELLENÉBEN AZ ELŐADÁST DÍJTALANUL LÁTOGATHATJÁK

Ajtósi Dürer Cék

(Debreceni Déri Múzeum)

oroz-grafikai kiáll.

1941. több nüve kiállí-

va.

Debreceni Képzőmű-
vészek és Műpártolók
Egyesülete. 1941. dec.
kiadt: Veszvetel.
jub.

Nagyvigos

Szentiványi Gyula dr. urnak

Budapest

IX. Rákos-u. 10.

Műemlékek bizt. Bizottsága

Bánszky Tamás

1935 nov. 24 — dec. 1.

Résztvett a Debrecen [illegible]

e Műpártolók Egyesületének

a Déri Múzeumban ren-

derett kiállításán -

Évk Déri. 1935. 88. l.

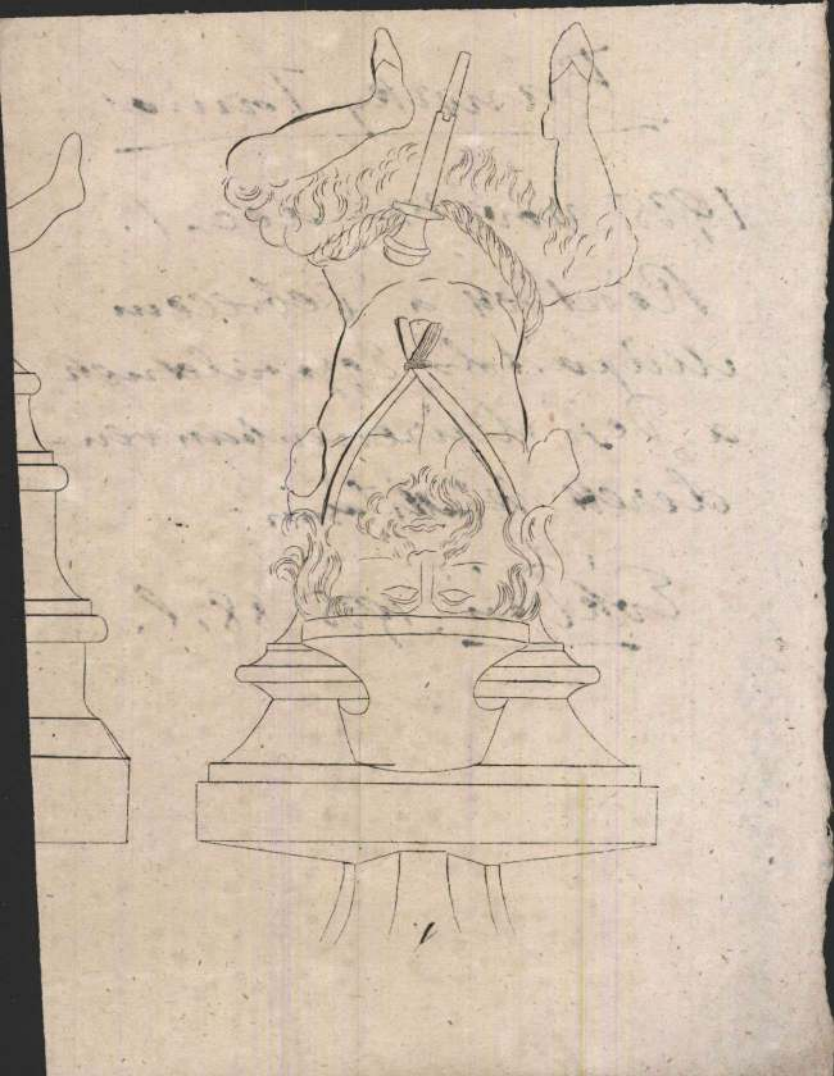

U. a

D. Sió Reydó:

B. T. famatsolci

Debr. 1937, ~~M. Exlebris~~

1936. u.o. ~~II. 4. 1.~~

72. l.

orgonagyárosnak hozzám beadott kér-
ó értesitése végett visszavárólag
ágnak, hogy a koronázó Mátyás-temp-
ontjának folyó évi junius hó 8-ig
n.

január 18.-án.

r meghagyásából:

Bánszki Tamás

lásd okv

Magyar Exlibris

1936. II. ~~cvf~~ 4. sz.

61. l. 62. l. 66. l.

~~67. l.~~

~~1066 sz.~~

U. a.

B. Soó Rezső dr.:

Debrecen exlibris-

munkái II. négyel

U. o. 1936. II. cvf.

4. sz. 72. l

lezettsége mellett fizessen k

kiadáskép számoljon el.

A hivatalos más

inodati

Bánszki Tamás

grafikus

szül. Földeák 1892

Bő, vészl. életrajz

lásd okv

Soódebrgraf 9. l.

Soó Rezső dr: A mai debreceni grafika. Debr. 1935.

SCHILLER

BUDAPEST

VII., Erzsébet-körút 42.

Telefon: 45-3-51.

Női vagy **férfi kézzel** vagy **géppel varrott**

BŐRKEZTYŰK 4.90

az összes különleges divat fazonokban.

Minden pár keztyűért teljes szavatosságot vállalunk.

Rétry István:

Az ajtósi Dürer Cék
élete 1936-ban

M. Ex libris

1936. II. 4. n. 67. e.

Müemlékek országos
gának

Budapest

ár ho 19 én 820/908 szám alatt
lán a helybeli várhoz tartozó in=
ig fenállott adotartozások fede=
nyi összeg átvételét és elszámolá
tát ./. alatt zárva tisztelettel

Bánszki Tamás

debreceni grafikus

U.a.

~~B. Soó Rezső~~

Modern magyar kisgrafika

MAGYAR MUVESZET

1938. 348. l.

Bánszky Tamás

1937. III. 29 — IV. 5.

Koll. kiáll. a Déri Múzeumban.

Évk Déri 1937. 112. l

Életrajz

Bánszki Tamás

l.

Kisgrafika

1942. 1–2. sz

4. ~~[illegible]~~ 7. l.

kir járásbíró

E l n ö k e .-

c e b á n y á n .-

Szól a karácsonyi csengő

és gondolatban látjuk sok-sok ezer magyar leány mosolygó arcát, akik örömöt igyekeznek adni szeretteiknek s akiknek örömöt hozott az ünnep. Adja Isten, hogy ne legyen fiatal leány mosolygás nélkül ezen a napon.

Mi is hozzájuk sietünk a magunk ajándékával, küldjük nyomtatott sorok között szeretetünket minden hívünknek, minden magyar lánynak, minden magyar családnak.

Karácsonyi számunkban befejezzük *Beczássy Judit: Gabi elindul* című regényét is. Újévi számunkban két új regényt kezdünk.

Bokor Malvin: A két szomszédház

című regényében a mai fiatal leány hol mosolygó, hol könnyes életét meséli el s bizonyosan tudjuk, minden olvasónk érdeklődve várja majd a folytatásokat. Régi kedves írója leányainknak

Z. Tábori Piroska,

akitől nagyon szép, félévre terjedő regényt kapott a Magyar Lányok.

«Üzent az orgonás!»

Az író a falut szereti, a természet ragyogóan gazdag, lüktető életét s odavezeti most is olvasóinkat, hogy szívhezszóló, kedves történet keretében mindnyájukkal megszerettesse a magyar falut.

A magyar és külföldi irodalom jeleseitől közlünk novellát, verset, érdekes és ismeretterjesztő cikkeket, színdarabot.

Új rovatunk: Válasz az édesanyák leveleire. Sok levél érkezik az édesanyáktól s a közérdekű kérdéseket ezentúl lapunkban közöljük. Népszerű rovatainkat is folytatjuk: *Egymás között, Segítsünk egymáson, Hírek* híveink életéből, stb. A *Szerkesztői üzenetekben* szeretettel foglalkozunk híveink ügyes-bajos dolgaival.

Fénykép- és rajzpályázatunk döntése az újévi számban jelenik meg. Mai számunkban közöljük az édesanyák nyári pihenésére vonatkozó pályázat eredményét. Mult számunkban tűztük ki a *Magyar Lányok vándordíjára* vonatkozó önképzőköri pályázatot s hamarosan megindul a minden télen oly örömmel várt rejtvényolimpiász is.

Az Otthonunk, lapunk havonkint megjelenő melléklete, egyre nagyobb örömmel várt kedves vendége minden magyar lányosházunak. Szép, magyaros ízlésű ruhái, kézimunkái, konyhreceptjei, háztartási tanácsai közismertek.

Szeretettel várunk minden magyar leányt s minden édesanyát. *Kívánunk Istenáldotta, szép magyar Karácsonyt és újévet.*

Magyar Lányok szerkesztősége.

A Magyar Lányok előfizetési árai az Otthonunkkal együtt:

negyedévre 4 pengő,
félévre 8 pengő.

A *Magyar Lányok*, hogy híveinek jó ifjúsági irodalmat adhasson kezébe a fejlődés válságos idejében, havonkint 1—1, évenkint tehát 12 ajándékkönyvet küld minden olvasónknak, aki a postaköltséget, akár bélyegben is, beküldi.

A postaköltség kötetenkint fűzve 10, kötve 50 fillér. Az ajándékkönyvek minden hó 20-án jelennek meg. Minden számhoz mellékeltünk befizetőlapot. Akinek most nem jár le, kérjük, adja át egy barátnőjének.

Férjhez megy a kedves leánya?

Akkor vásároljanak részére gyönyörű kelengyét a kitűnő áruival előnyösen ismert

KLEIN ANTAL

DIVATHÁZÁBAN

Budapest, VII., Király-utca 49.

Selymek, szövetek, vászonáruk, fehérneműk, ágyneműk, törülközők, damasztok, anginok, paplanok, kesztyűk, harisnyák, zsebkendők, teljes női-, férfi-, gyermekkelengyék, legújabb divatú női kabátok, ruhák!

Lőrinczy György 80 éves

Megható szép ünnepe van a magyar ifjúsági irodalomnak. Egyik legkedvesebb írójuk, Lőrinczy György 80-ik születésnapját ünneplik. 1860-ban született Lőrinczy György. Kisgyermek kora óta még a szabadságharc utáni idők gyászos, de már a reménykedő évei voltak. Ízzó hazafiságát, magyar érzését ekkor szívta magába, amikor a «nagy idők tanui» még kortársak voltak, amikor lépten-nyomon találkozott, beszélt a 48-as idők hőseivel.

Pedagógus volt Lőrinczy György, de elsősorban azért mindig író. A felnőtteknek is sok gyönyörű elbeszélést, regényt, verset írt, legkedvesebb közönségét akkor találta meg, amikor Pósa Lajossal együtt megteremtették a magyar gyermekirodalmat, amikor megindult a Magyar Lányok és Lőrinczy György egyik gyönyörűbb hazafias történelmi regényt a másik után írta a legfogékonyabb és lelkesebb olvasótábornak, a fiatal leányoknak. A törökvilág, de még inkább a 48-as idők epizódjait dolgozta fel olyan szépen, annyi költői erővel és olyan ízzó magyar érzéssel, mint senki más. Nem is csoda, hogy olvasói olyan lelkes hazafiak, honleányok lettek.

Multak az évek, Lőrinczy György búcsút vett, mint pedagógus, a fiatalságtól, nyugalomba vonult és most már csak tollával szolgálta a magyar irodalom, a magyar művelődés ügyét. Valahányszor új munkáját olvassuk, azt mindig az irodalom ünnepnapjának tekintették, kicsik és nagyok boldogan üdvözlik Lőrinczy Györgynek minden új írását.

Pósa Lajosnak hűséges barátja volt Lőrinczy György. Azóta is lelkesen dolgozik, hogy Pósa emlékezetét szolgálja, hogy se gyermekek, se felnőttek ne feledkezhessenek meg kedves költőjükről. Pósa Lajosra vonatkozó emlékeit a «Pósa-asztal» című könyvébe gyűjtötte össze. Ez a kötet egyike a magyar memoár-irodalom értékeinek.

Ezt a szép ünnepet csak egy szomorú felhő homályosítja el, hogy Lőrinczy György kedves leánya. Erzsébet, az Ifjúsági Vöröskereszt egyik megteremtője, aki maga is lelkes és tehetséges munkása volt az ifjúsági irodalomnak, nem érhette meg. Reméljük, hogy sok-sok olvasójának, a magyar fiatalságnak és sok jó barátjának, mindenkinek, aki Lőrinczy György nagyszerű irodalmi munkásságát ismerte és élvezte, a szeretet és hálája kárpótolja az ünnepeltet ezért a nagy veszteségért. Reméljük, hogy Lőrinczy György még sokáig örvendeztet meg mindnyájunkat lelkes, szép írásaival.

kék és egy doboz sárga olajfestéket. Egy-egy hatalmas biztosítótűt felöltöztetett ikerbabának, a család legkisebb tagja számára. A többit megfestette a két szín különböző keverékéből — még virágokat is festett rá — és összefonva, a nappali szoba függönytartójának csinálta meg.

Mivel a szalag túldrága volt számunkra, különböző színű pamutból láncszemeket horgoltunk, majd összefontuk és azzal kötöttük át ajándékainkat.

Legnagyobb örömünkre szolgált, ha régi játékainkat, babáinkat új ruhában, új alakban láttuk viszont. Hétéves koromban egyik nagynénimtől kaptam egy szép babát, ez minden évben ott volt a karácsonyfa alatt és én mindjobban szerettem.

Kilencéves korunkban részt vehettünk a karácsonyi süteménysütésben. Itt bő alkalom nyílt fantáziánk részére, kis csillagokat, virágokat sütöttünk és vontuk be különböző színű cukoroldattal, kis emberkéket formáltunk mézeskalácsból, a szemeit és a gombokat a ruháján mazsolával helyettesítettük.

Nem emlékszem, hogy valaha is siettünk volna karácsony előtti este. A karácsonyfa, amit mi magunk vágtunk a közeli erdőben, már napokkal ezelőtt feldiszítve állott és mindennap tettünk rá valamit, mindennap díszítettünk rajta. Idejében odakészítettük a leghosszabb és legerősebb harisnyáinkat az ajándékok számára. Állatainkról sem feledkeztünk meg; a cica harisnyájában benne volt az egér, amit szürke posztóból varrtunk, kutyánknak ott volt a kemény csont, egy gumilabda, sőt szamarunknak is volt ajándékos harisnyája, tele sárgarépával és cukorral. Nem dolgozhattunk karácsony előtti este, mert atyánk akkor olvasta mindig Dickens «Karácsonyi Éneké»-t.

Ezekre gondoltam ébren fekve, hallgatva Newyork zaját. Emberekre, akik túlságos fáradtak ahhoz, hogy boldogok lehessenek az év legboldogabb napján. Csak az a megnyugtató, hogy kicsiny falukban még mindig szívvel-lélekkel ünneplik a karácsonyt, úgy, mint 30 évvel ezelőtt.

Bánszky Tamás fametszete: Magyar Karácsony

FORDÍTOTTA: DR. PELLÁTHY ISTVÁNNÉ

Égig érő rózsafa

TUTSEK ANNA ÚJ KÖNYVÉRŐL.

A könyvismertetés az írásmunka egyik, legnehezebb fajtája. Pár mondatba, rövid sorokba tömöríteni a költő, író egész lelkét, álmait, tudását magába foglaló írásművét, úgy, hogy abból az olvasó mégis valami képet kapjon a könyvről!

És hogyan ismertessen az ember olyan könyvet, amelyet áhítattal vett a kezébe, megsímogatta minden sorát, mert nemcsak a költőt, írót, annak lelkét, álmait, hanem egy egész világot talál benne, amelyről ő is mindig álmodott, amely ma is minden tisztalelkű, jó, becsületes ember eszményképe! Ennek a könyvnek egy fejezete, egy elbeszélése többet mond, mint a könyvismertető szegényes dadogása tudna!

A könyv az egyik elbeszélés, a karácsonyi legenda címét viseli. Egig érő rózsafa! De aki a könyvet végigolvasta és meghatott szeretettel leteszi, az már azt is tudja, hogy ez, a tiszta szívből kihajtott rózsafa ,nemcsak az égig nőtt fel, Isten elébe állván, hanem oldalt is dúsan hajtott, egy hosszú, drága, munkás életen át, ezernyi ága fészek volt, pihentető otthona az emberiség legdrágább virágainak: a fiatal lányoknak. Ez a rózsafa a Tutsek Anna lelke, munkássága és — igaza van az előszóban — három leánynemzedék élvezte, három leánynemzedéknek volt biztonsága, tanítómestere, szerető édesanyja, írója, költője.

Mindez benne van ebben a könyvben. Ó, nem életírás, több annál, egy élet gazdag aratása, termésének java, drágagyöngyei annak a világnak, amelyből minden szép és jó emberi dolog születik! Az a halhatatlan lélek szól ebből a könyvből, amely Isten része és amely embert formál a hitvány agyagból. A lélek szavakba öntött formáját pedig a legkényesebb, legszigorúbb írói készség formálta ki.

Tutsek Anna írói munkássága nélkül nagyon szegény volna a magyar irodalom, mert ő nemcsak magának, nemcsak a Magyar Lányoknak nevelt olvasókat, de a szép, zengőnyelvű, igazi, tiszta, felnőttirodalomnak is. Aki az ő nevelése, a Magyar Lányok gyermeke volt, az mindig az igazi irodalom pártolója, olvasója lesz. Azért a Tutsek Anna munkássága egy darab magyar művelődéstörténet!

Ez a könyve, az «Égig érő rózsafa» pedig koronája munkásságának, egy gazdag, nagyon munkás élet gazdag ajándéka. Azoknak küldi, akikért élt, akik legkedvesebbek neki: a fiatal lányoknak!

Testvéreim, ne legyen senki, akinek karácsonyfája alól ez a könyv hiányzik! És köszönjük meg írójának, hogy ma is, még mindig adni tud azoknak, akik testvérek a szép, jó, nemes szeretetében! Z. T. P.

Magyar Lányok 1940. 13. 14
161. l. (Keppel)

Bánszki Tamás, grafikusművész

Dobi Oláh István 1926-ban a debreceni Művészházból egy csoporttal együtt kivált: Bánszki Tamás – Nagy Ferenc, majd a fiatal Menyhárt József. A Pirry Béla által készített rézkarc levonógépen kezdtek együtt dolgozni a fémipari szakiskola második emeleti műtermében.

Sz. Kürti Katalin: Dobi Oláh István.
Hajdú-Bihari Napló, 1983. dec. 10.

Bánszky Tamás, grafikusművész

Nagy Ferenc karáti köre a debreceni Művészházi Grafikai Műhely tagjai sorából került ki. 1926-ban alakult meg a Grafikai Műhely, Dobi Ilkó István vezetésével, Bánszky Tamás, Nagy Ferenc, Menyhárt József részvételével.

Sz. Kürti Katalin: Nagy Ferenc (1892–1940).
Hajdú-Bihari Napló, 1984. febr. 18.

Bánszky Tamás, rajztanár

Móré Mihály a piarista-gimnáziumba járt Debrecenben, rajztanára Bánszky Tamás volt, kinek igen sokat köszön a művész. – Debreczeni Tivadar szobrász-művész magániskolájába járt, közben dolgozott, 1946-ban belivták katonának.

Bakó Endre: A Napló Tárlata: Móré Mihály.
Hajdu-Bihari Napló, 1982. jan. 16.

Bánszky Tamás

Sz. Kürti Katalin: A debreceni művészház története

Művészet, 1982. junius

Bánszky Tamás

A debreceni Grafikai Műhely
egyik alapító-tagja Bánszky
Tamás (1892–1971)

Sz. Kiss István: Képzőművészeti kiállítás...
Művészet, 1981. június – 57 lap.

Bánszky Tamás, grafikusművész

A közelmúltban elhúnyt Menyhárt József kivételével jószerint belepte a feledés Bánszky Tamás, Nagy József és Doli Oláh István nevét is. A négy grafikus pedig egy igen jól szervezett alkotóközösséget hozott létre a városban: Debreceni Grafikai Műhely címmel, mely 1926-tól 1944-ig működött.

Bakó Endre: Grafikai Műhely Debrecenben. Szocialista Művészetért, 1979. Nov.

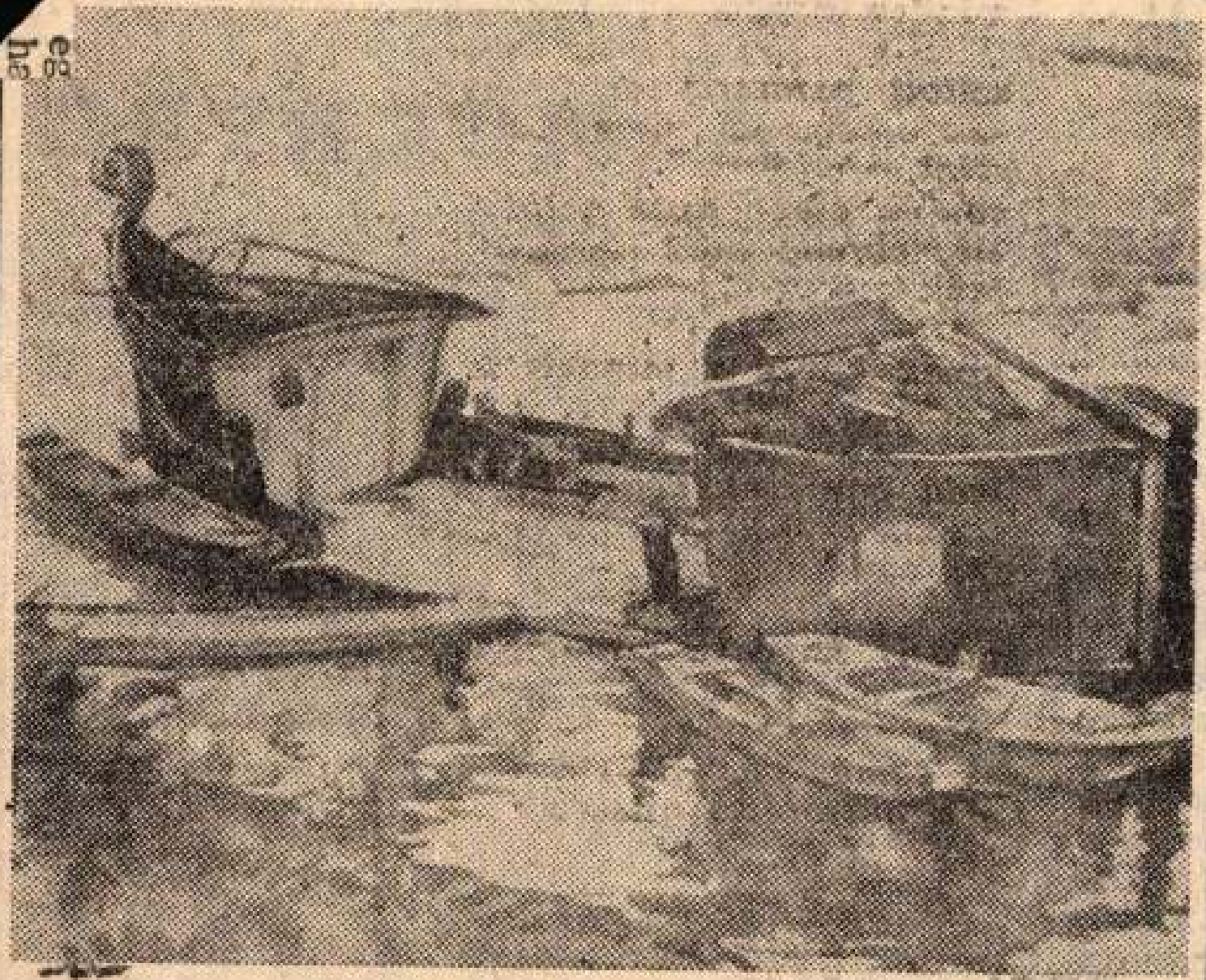

BÁNSZKI TAMÁS

HALÁSZBÁRKÁK

Bánszki Tamás

Delmagyarország
1924 febr. 22

Olcsó és praktikus
A MŰANYAG

A műanyag ma már nemcsak az iparban, hanem a háztartásokban is egyre nagyobb tért hódít. Sok háziasszony azonban csak kívülről nézegeti a szegedi műanyagbolt ízléses, praktikus holmijait, mert azt sem tudja, mire lehet használni. Ezért szeretnénk a segítségükre sietni néhány hasznos tanáccsal, tájékoztatóval: mi minden kapható a műanyagboltban, ami *megkönnyíti a háziasszonyok munkáját*, s hogyan kell a műanyagokat kezelni.

Gyakran hiánycikk a zománcos mosdótál. Helyette *nagyszerűen bevált* a szebb és praktikusabb műanyag- *és süteményes készlet*. A háziasszonyok jól tudják, hogy általában ezekből törik össze legtöbb, a műanyagnak viszont óriási előnye az üveggel szemben, hogy *nem törik*, és emellett igen olcsó, hiszen 6 tányéros kompótos készlet 32,70 forintba kerül. Most szállították le az árát, korábban 40 forint volt. Egyébként a műanyagok árát éppen a háziasszonyok érdekében szállították le. Igen ízlésesek és modern formájúak a gyümölcsös tálak. Ismét kaphatók a műanyagból készült mély- és lapostányérok.

A bolt vezetőjének tájékoztatása szerint a közeljövőben több érdekes *újdonságot*

BÁNSZKY Tamás

Kiállít: Debrecen, Kossuth Lajos Tudományegyetem, díszudvara. „Megújítva őrzik a művészeti hagyományokat!"
LÁSD: BAKOSS TIBOR.

Hajdú-Bihari Napló: 1996. aug. 6. hedd

ab, korponai aranyműves: Ipolyi A.: Besz-
bánya városa műveltségtörténeti vázlata.
74. 63.

oly Róbert ajándékai a visegrádi talál-
Dercsényi 1941. 41.

reklyetartók: Eger. 1323. X. 16: Dl.
2: 1467. IV. 24: Dl. 72.256; Gyulafehérvár:
1958. 143.

esztercebányai Szent Borbála-oltár felsze-
1478. III. 14: Dl. 45.711; 1481. V. 9: Dl.
).

mond Krakkónak elzálogosított tárgyai:
k, J.: Cracovia artificum 1300–150.
w 1918. 113–114.

udai várkápolna ezüstszobrai: Balogh
335.

*újévi ajándékozások*ról: Ofner Stadtrecht
logh 1966. 362. skk.

ötövek: Mihalik J.: A verseczi ötvös-
öl. AÉ. Ú. F. XIX(1899) 34–41; Vattai
1953. 156: Srednovekovna umetnost u
(Katalógus, Narodni Muzej.) Beograd
28. 316–318. sz.; I. Lajos 1982. 302. 157. sz.

b műhelytartozékok és -leletek: I. Lajos
301. 154. sz. (pomázi öntőtégely); 302.
(bánkúti ötvösműhelylelet); 302. 156. sz.
préselőminta); továbbá: Kalmár J.: A
Fil'akovo) vár XV–XVII. századi emlé-
gészeti Füzetek. Ser. II. 4. sz. MNM –

Bánszky Tamás

A Debreceni Grafikai Műhely
1926-ban alakult meg a
csoport tagjai közé tartozik
a művész is.

Sz. Kurti Katalin Grafikai műhelybemutatók a ...
Művészet, 1979. november – 47. lap.

Bánszki Tomás, grafikus

L: Dobi Oláh István

7.

–: Grafikaimühely – kiállítás Debrecenben

Nirszabadság, Bp. 1979. aug. 29.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Bánszky Tamás, grafikus

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

1979 SEP 13
festőművész

1021

Bánszky Tamás emlékezete

Földeákon (Csongrád megye) született 1892. december 18-án. Szülei módos parasztok voltak, a polgári iskola elvégzése után a szegedi gimnáziumba íratták be legkisebb gyermeküket. Itt végezte Bánszky Tamás középiskoláit 1908—12 között, majd a budapesti Képzőművészeti Főiskola rajztanárképző szakára iratkozott be. Tanárai: Révész Imre, Bosznay István, Edvi Illés Aladár voltak. Első alapvizsgái (1914) után megszakadtak tanulmányai, frontszolgálatra hívták be. 1918 tavaszán rendkívüli szabadságot kapott, s befejezhette tanulmányait. A második vizsga letétele után 1918 májusában megkapta tanári oklevelét. A háború végén, 1918 novemberében olasz hadifogságba került, a montecassinói táborban volt egy teljes évig. Szerencsére hozzájutott festékhez, papírhoz, így szüntelen munkában telt el a fogság ideje.

Földeáki madonna

1920-ban Tarpán, 1921-ben Fehérgyarmaton tanított. Első kiállítását Szegeden rendezte 1920-ban két társsal. 1922-ben a debreceni piarista gimnáziumba nevezték ki, ettől kezdve 26 évig Debrecenben élt, aktívan kapcsolódott a város pezsgő képzőművészeti életéhez. Tagja és állandó kiállítója lett a Debreceni Műpártoló Egyesületnek, alapítótagja a Művészháznak (1924), az Ajtósi Dürer Céhnek (1935), a debreceni grafikai műhelynek (1926). Külföldi útjai is művészi fejlődését szolgálták: 1925-ben Ausztriában és Németországban, 1926-ban Olaszországban, 1928-ban Franciaországban, 1929-ben Ausztriában, 1937-ben ismét Itáliában járt.

Akvarelljeivel, sokszorosított grafikáival országos és nemzetközi tárlatokon egyaránt szerepelt. 1927-ben a Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének (MAPE-nek) XIII. csoporttárlatán vett részt, 1931—43 közt a Műcsarnok kiállításain nyolc alkalommal vett részt. Legjelentősebb sikerét az 1937 áprilisában rendezett Déri Múzeum-beli egyéni tárlata jelentette. Madonna c. fametszetét a II. varsói nemzetközi fametszet-kiállításon mutatta be 1936-ban, „Aratás" c. metszete pedig az 1939-es chicagói fametszet-kiállításon vett részt.

A piarista gimnáziumhoz, a Szt. Anna templomhoz szorosan kötődött. 1927-ben illusztrálta Láng Nándor-Sümeghy: Debrecen katolikus múltja és jelene c. könyvét, 1930-ban pedig megtervezte Szt. Imre szobrát, amely — Harkányi Ede kivitelében — ma is látható a Szt. Anna templom melletti épületben. 1940-ben a piarista gimnáziumban volt kiállítása, majd megszervezte több debreceni grafikus egyéni tárlatát is, ugyanott Kankszky Márton előszavával jelent meg önálló albuma 1937-ben.

Az iskolák államosítása után Debrecenben, Makón, Földeákon tanított általános iskolákban, majd 1952—1955. között Szegeden, a gépipari technikumban. Akaraterejét, szellemi frisseségét bizonyítja, hogy nyugdíjba menetele előtt, 1952—55. közt végezte el az Eötvös Loránd Tudományegyetem ábrázoló-geometria szakát.

1946-ban belépett a Képzőművészek Szabadszervezete debreceni képzőművészeti csoportjába, részt vett kiállításain 1948-ig. Szegeden ugyancsak bekapcsolódott a képzőművészeti szervezeti életbe, részt vett csoporttárlatokon. 1961 augusztusában —szeptemberében a Móra Ferenc Múzeum kupolacsarnokában rendezték meg 52 alkotásból gyűjteményes kiállítását. Ezt követte az 1965 októberében, ugyanott nyílt tárlata, amelynek megnyitása alkalmából 25 grafikát ajándékozott a szegedi múzeumnak.

Fa alatt (Fotó: Fekete Gáborné)

1971. január 2-án halt meg Földeákon.

Műveiből jelentős kollekciót őriz a makói József Attila Múzeum, a szegedi Móra és a debreceni Déri Múzeum. Emlékét idézi a Debreceni Grafikai Műhely emlékkiállítás, amely szeptember 15-ig látható a Hámán Kató úti kiállítóteremben.

Sz. Kürti Katalin

HÁZ

Kétszoba-komfortos házrészemet elcserélem tanácsi központi fűtéses, másfél szobásra, II. emeletig. Megegyezés szerint. Virág u. 27.

Elcserélem egy szoba, konyha, előszoba, teraszos saját házrészemet másfél szobás összkomfortos tanácsi vagy szövetkezeti lakásra. Érdeklődni vasárnap egész nap, Barcsa, Nyugati u. 46.

Házrész beköltözhetően eladó. Apafi u. 29., Tóth István.

Egy lakásból álló 2 szobás, komfortos házrész azonnali beköltözéssel eladó. Gyöngyvirág u. 21., Ráti Gábor.

Eladó családi ház lebontásra. Nagy-Sándor-telep, Tegez u. 11.

3 szoba-összkomfortos családi ház eladó. Érdeklődni lehet szombat, vasárnap, Virág u. 34.

Tanya eladó Vedresdűlő elején 1 kh földdel. Érdeklődni a helyszínen, Helmeczinél.

Eladó egy kis családi ház 150 négyszögöl kerttel. „Konzervgyárnál" jeligére a kiadóba.

Eladom vagy elcserélem 2 szobás házamat egy hold termő gyümölcsössel. Ilk, Kossuth u. 51. sz. Vásárosnaményhoz 6 km távolságra.

Eladó 2 szoba-összkomfortos utcai új házrész, 100 négyszögöl telekkel, a melléképület, kerítés is új, azonnal beköltözhető. Új u. 20. szám.

Eladom vagy bérházira cserélem 2 szoba-összkomfortos, OTP-mentes kertes családi házamat. „Jó levegő" jeligére a kiadóba.

LAKÁS

Elcserélem Fényes udvari 1 + 2 fél szobás szövetkezeti lakásom, másfél szobás + étkezős szövetkezeti lakásra. „Lehet erkélyes" jeligére a kiadóba.

Eladnám vagy debrecenire cserélném Hajdúszoboszló, Vörös Hadsereg u. 29. alatti, II. emeleti 2 szobás szövetkezeti lakásomat kp.-ért, Dedi-né.

Vennék másfél szobás, hallos, kicsi kertrészes összkomfortos lakást vagy házrészt régi épületben, részletes ajánlatot „Villamos mentén" jeligére a kiadóba.

Belvárosi, II. emeleti 3 szoba-összkomfortos, központi fűtéses, erkélyes tanácsi lakásom elcserélem kettőszobás kertes házra. „Szép 006 006" jeligére a Hirdetőbe.

AL

Nagyerdőn 3 szoba társasházi lakás garázzsal eladó. Poroszlay út 7/B fszt. 2.

100 ezer Ft kp. + OTP-átvállalással mindenféle lakásmegoldás érdekel. „Minél hamarabb" jeligére a kiadóba.

INGATLAN

Puspokladányban a vasútállomástól 200 m-re, kövesút mellett, Kolozsvári út 9/1. sz. alatt 250 négyszögöl telek eladó. Érdeklődni lehet a Könyvtárban, telefon: 93.

800 négyszögöl szántó, gyümölcsös kis házzal eladó, vagy szoba-konyhára cserélhető. Pallag, Monostor-dűlő 6. Eszenyi-tanya mellett érdeklődni.

ALBÉRLET

Külön bejáratú bútorozott szobába két kislányt albérletbe felveszek. Ágyneműt is adhatok. Tulajdonos nem lakik ott. Bercsényi u. 61.

Főbérlő nélküli albérlet kiadó igényesnek. Telefon: 14-309.

Központi fűtéses lakásban két egyetemista lánynak külön bejáratú bútorozott szoba, fürdőszoba-, konyhahasználattal kiadó. Kardos u. 8. fszt. 2. Naponta 18 óra után.

Egészségügyben dolgozó házaspár 2 kisgyermekkel albérletet keres, idős személy gondozását vállaljuk. „Sürgős megoldás" jeligére a kiadóba.

Külön bejáratú bútorozott szoba albérletbe kiadó. Cegléd u. 10.

Egy diáklányt albérletbe felveszek. Bethlen u. 48. IV. emelet. 24-es ajtó.

ÁLLÁS

Trafikban vagy ajándékpavilonban, amely a kereskedelmi vállalathoz tartozik, munkát vállalnék. Ajánlatot „Kereskedő vagyok" jeligére a kiadóba.

Gyermekgondozást vállalok 3 éves kortól. Dózsa Gy. u. 16. IV. 16.

3 éves kortól gyermekgondozást lakásomon vállalok. Mikszáth K. u. 61. fszt. 1.

Személygépkocsik hétvégi bérvezetését vállalom. „Volán" jeligére a kiadóba.

Lakásomon gyermekgondozást vállalok. Csapó u. 78. X. 28.

Káros szenvedélyektől mentes, 59 éves özvegy férfi, rendezett anyagiakkal, nyaralóval, gépkocsival, keresi hasonló adottságokkal rendelkező csinos, művelt nő ismeretségét házasság céljából. Válaszokat „Jobb kettesben" jeligére a kiadóba kérem.

BÚTOR

Mindenféle szép bútor vétele és eladása. Arany János utca 13. Telefon: 20-019.

Mindenféle szép bútor vétele és eladása. Hagyatékot is veszek. Hajdúhadház, Mester u. 43.

Piros kárpitozással egyszemélyes, ágyneműtartós heverő eladó. Debrecen, Karácsony György u. 11. I. 7.

EGYÉB

Parkett-, padlócsiszolást, -lakkozást garanciával, vidéken is vállalok. Deák, Csapó u. 84. Telefon: 10-523.

8. (Mono
temetővel
Cserépká
lakosság
ciával vál
József, Deb
Endre u. 1
Bontott
régi íróasz
veket, régi
veszek. „A
a kiadóba.
Irhabund
nyabb ter
Megtekinth
vasárnap. S
I. Szabóné.
Modern
mázolást,
lalok. Hara
Szegedi Ge
Eladók
pu alatt cí
lor kályha,
rekamié,
ros cserge
liszter ko
János u. 5
let.
Eladók
rítésbetétek
Malvin u.
du. 4 óra
5000 né

EXPRESSZ

Kétszobás, 56 négyzetméteres szövetkezeti lakásom 370 ezer Ft készpénz + 60 ezer Ft OTP-átvállalással eladom. „Elfoglalható" jeligére a kiadóba.

Víkendháznak alkalmas faház eladó. „Bontva" jeligére a kiadóba.

Másfél, kétszobás lakást vennék kp. + OTP-átvállalással. „Most épülő is érdekel" jeligére a kiadóba.

Belvárosi másfél szobás, II. emeleti, távfűtéses, szövetkezeti lakás azonnali beköltözéssel eladó. „350 ezer + OTP" jeligére a kiadóba.

Értelmiségi házaspár, gyermekkel, főbérlő nélküli üres vagy bútorozott másfél vagy egyszobás, összkomfortos albérletet keres október 1-től. „Villamoshoz közel" jeligére a kiadóba.

2-3 szobás üres albérletet keresünk egy évre. Legány, Sétakert u. 8.

Szoba, konyha, előszoba kiadó. Vántus Károly u. 33.

Garzont, egy- vagy 1 + fél szobás, összkomfortos főbérlő nélküli lakást bérelnénk üresen. „Kisgyermekkel" jeligére a kiadóba.

Külön bejáratú kis szoba, konyha kiadó. Lahner utca 16.

Egyszobás, összkomfortos, berendezett, főbérlő nélküli lakást bérelnék klinikához közel. „Nagyerdő" jeligére a kiadóba.

Villamosipari technikus munkahelyet változtatna. Termelőszövetkezet is érdekel. Ajánlatokat „Október vége is" jeligére a kiadóba.

Fiatal tanárnő orosz, angol órákat ad, humán tárgyakból korrepetál, gyermekgondozást vállal. „Audiovizuális" jeligére a kiadóba.

Idős nyugdíjas férfi gondozónőt keres október 1-re. Érdeklődni délután, Két malom u. 15.

Két dolgozó nő részére albérlet kiadó, lehetőleg egyműszakosnak. Vígkedvű M. u. 37.

Eladó új tv jutányos áron. Vörös Hadsereg útja 1. II. 8.

Lada 1200-as 4 éves, olajzöld, kitűnő állapotban eladó. Tanácsköztársaság útja 7. III. 15., délután 5-től.

ZB rendszámú Wartburg de Luxe eladó. Malvin u. 7.

ZA rendszámú 1200-as Zsiguli kitűnő állapotban eladó. Dr. Kárpáti, Vörös Hadsereg útja 71., délután 4-től.

VW 1600-as automata 5 éves, 82-ig vizsgázva eladó. Debrecen, Ember Pál u. 4/A, Kerekes.

Garázs kiadó belvárosban. Érdeklődni 17 óra után, telefon: 14-290.

Bálázott szalmát, lucernát és réti szénát nagyobb mennyiségben keresünk megvételre. Érdeklődni lehet: ÁFÉSZ felvásárlási osztály, Debrecen, Kossuth u. 27., Szűcs László előadónál.

Üres szoba, fürdőszoba-, konyhahasználattal két évre házaspárnak kiadó. Érdeklődni Klapéda u. 12. fszt. 2.

HÁZASSÁG

39 éves, 170 cm magas, független technikus, házasság céljából megismerkedne korban hozzá illő hölggyel. Egy gyermek nem akadály. „Szeptemberi randevú 006 014" jeligére a Hirdetőbe.

73 éves, 170 cm magas, nyugdíjas özvegyember vagyok, korban hozzám illő asszony levelét várom, aki saját házamba élettársamnak jönne. „Egészséges" jeligére a kiadóba.

48 éves, 174 cm magas, gyermektelen elvált férfi, aki minden káros szenvedélytől mentes, házasságot kötne komoly életfelfogású nővel 40 évesig. Fényképpel ellátott válaszokat várok. „Megértés 79" jeligére a kiadóba.

Jó megjelenésű, sportot, utazást kedvelő, 170 cm magas barna fiatalember házasság céljából megismerkedne 20—28 éves nővel. Fényképes levelek előnyben. „A gyermek nem akadály" jeligére a kiadóba.

Debreceni Iparvállalat pályázatot hirdet

munkaügyi csoportvezetői

állás betöltésére.

A munkakör betöltéséhez szakirányú felsőfokú képzettség és 5 éves gyakorlati idő szükséges.

A jelentkezéseket részletes önéletrajzzal ellátva, „Munkaügyi szakember 28 966" jeligére a Magyar Hirdetőbe kérjük leadni.

BŐRIPARI SZÖVETKEZET

felvételre keres

gyakorlattal rendelkező bőr vagy cipőipari technikust, üzemmérnököt

üzemvezetői munkakörbe

Jelentkezni lehet: Hatvan utca 55. szám.

Bánszky Tamás

Bánszky Tamás „Hálá"-jának egy-egy példányát a csoport vezetőjének Oláh István csa-ládja megőrizte.

Sz. Kiszti Katalin: Grafikai műhelybemutatók...
Művészet, 1979. november — 47. lap.

Bánszky Zoltán építész

MDK

30.sz. terv repr.

Schmiedl Ferenc:Négytanteremes felsőtagozatu általános iskola tervpályázata Magyar Építőművészet 1955. IV.évf.7-8.sz. 230.l.

Ø Bánszky Zoltán

építésthallgató

rajzai az alábbi év-

kömpben

Megfagyott Murinkus

1930.

RERRICH E.
a Magyar Királyi Osztálysorsjáték
főelárusitója
IV., BÁSTYA-UTCA 15. SZ.

TELEFON: AUT. 862-43.

Budapest, 1930 apr. 23.

Nagyságos
Dr Szentiványi Gyula úrnak

Van szerencsém Nagyságod / Méltóságod -nak idezár-
tan a magy. kir. Osztálysorsjáték XXIV sors-
játéka II osztályának ½ drb. sorsjegyét
megküldeni, melynek ellenértékét

P 12·30

MDK

Bántó Mihály dijnok, graf.

kis br.érem

Sportoló, szobrász és festőm. rendőrök. Pesti Napló
1937. jun. 2. 12. 1.

M.D.K.

Bautzauer Tobias
orgonaműves

1838-ban 500 forintért javította ki az orgonát.

Bachó Károly: A gyönygösi templomok története 40 l.
A Szent Bertalan templom története.

Bánusz Ernő MDK

Rajzaival szerepelt a Zrinyi emeleti társalgójá
ban megnyilt kiállitáson.

—: Fetók, himzések, rajzok kiállitása.

Uj Komló, 1963. ápr. 2.

Bánvölgyi Kálmán

az alábbi tervpályázaton III. díjjal jutalmazott terv egyik szerzője.

dr. Reischl Antal: A budapesti Népliget rendezésének tervpályázata. 1970.
Magyar Épm.műv. 1971.4.sz.2-4.l.

Bánvölgyi Kálmán építész

Tervezőcsoportjának tervét 40.000 Ft-ért
megvették az alábbi pályázaton

Kovács Ferenc: A Szabadm. Rákóczi gyógy-
fürdő tervpályázata 1969

Magyar Építőművészet 1970/4 2 old.

BÁNVÖLGYI László

V.dij.

szegedi áldozatok emlékműve a
második világháboruban pályázaton

ld. Szeged, 1993. 5. l.p.

BÁNVÖLGYI László szobrász - rest.

Szegedi 3. Honvéd Huszárezred
emlékművének felújítása

Szeged, 1995. 7-12 93-94. ll

olvasható benne
kincs 200 euró-

ön csoportot ké-
a Régi Magyar
A valóság azon-
nek, hiszen nem
zetet kapott, 16.
színezett ábrákat
ide. Ma 36 ős-
k, ebből 8 egye-
Cca 340 antikvát
lt RMK anyag is
e, ma már nem
ja, de ezen nem

önyvgyűjtésében
et a régi magyar
a fontos, nem a
úság. Mégis neki
olta miatt beszer-
ny kötetei között
at ezekre cserélte
l.

A gyűjtemény feltárása

Az alfabétikus katalógust a porosz instru
szerint szerkesztették. A kéziratos fólapok
mörkény István, majd *Móra Ferenc* kézírás
őrzik. A kötetek raktári helyének meghatároz
a 'szakozás' az igazgató feladata volt. Hel
(szak-)katalógust is készítettek. 1956-ig
rendszer működött, akkor tértek át a szak
raktározásról a nagyságrendire, s kezdték é
a szabványos cédulakatalógust. A mai napig
jobban használható tárgyszókatalógust 191
1923 között *Fischhof Ágota*, a könyvtár első
képzett könyvtárosa készítette, az addigi telj
lományról.

Szeged könyvtára ma

Az 1883-ban megnyitott könyvtár folya
san szolgálja a város közönségét. Az e
43 701 kötet mára 740 000-re gyarapod
korábbi, csak prézens gyűjteményt kölcsön
tő állománnyal egészítették ki. Kialakult a fi
lózat, hogy az egyre növekvő város új rész
maradjanak könyv, könyvtári szolgáltatás
1973-tól megyei könyvtári szerepet is be
könyvtár.

KIÁLLÍTÓ MŰVÉSZEK:

Bánvölgyi László

Beliczay Mária

Fritz Mihály

Fűz Vera

Józsa Gábor

Kalmár Márton

Kligl Sándor

Lapis András

Popovics Lőrinc

Szathmáry Gyöngyi
Munkácsy-díjas

Tóth Sándor
Munkácsy-díjas

F. k.: dr. Trogmayer Ottó — Officina Nyomda 96-33

BÁNVÖLGYI László

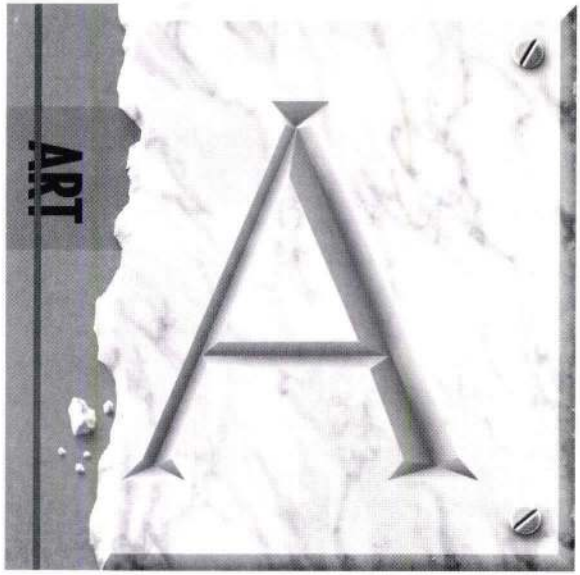

MÓRA FERENC MÚZEUM
KÉPTÁRA (HORVÁTH M. U. 5.)
1996. JANUÁR 19 – MÁRCIUS 3.

Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata
és a Móra Ferenc Múzeum

tisztelettel meghívja Önt és barátait
a Képtárba (Szeged, Horváth M. u. 5.) a

SZEGEDI SZOBRÁSZOK

című kiállítás megnyitására

A tárlatot ***dr. Ványai Éva*** alpolgármester
bevezetője után

MELOCCO MIKLÓS szobrász
Kossuth-díjas, Érdemes művész
nyitja meg

19-én, pénteken du. 1/2 5 órakor

Közreműködik
a Tömörkény István Gimnázium leánykara
Dohány Gabriella vezetésével

A kiállítás megvalósítását támogatta:

Nemzeti Kulturális Alap
Szegedért Alapítvány
RePro Studio

SZERZÕ	Bánvölgyi László
CÍM	Klasszikus elõdök útján : Bánvölgyi László tárlata a képtárban / Hollósi Zsolt
MEGJEGYZÉSEK	Interjú a mûvésszel In: Délmagyarország. - 90.évf. 232.sz. (2000. okt. 3.) : ill.
ETO JELZET	929(439.181Szeged)
TÁRGYSZAVAK	1. Bánvölgyi László 2. Szeged 3. Szobrászat--kiállít Szeged
EGYÉB NEVEK	I. Hollósi Zsolt
LELÕHELY	periodikatár
HELYRAJZI SZÁM	H 236

CÍM	2000. május 20. A Dóm téren fölavatták az elpusztult Szentháromság szobor mását. Alkotója Bánvölgyi László Litoszféra Bt.
MEGJEGYZÉSEK	Ismertetõ: Délmagyarország, 2000. máj. 22., p. 4. + fk
TÁRGYSZAVAK	1. Eseménynaptár--Szeged--2000 2. Szoboravatás
EGYÉB NEVEK	I. Bánvölgyi László II. Panek József
LELÕHELY	periodikatár
HELYRAJZI SZÁM	H 236

SZERZÕ	Tóth Attila
CÍM	Hagyomány és küldetés : Bánvölgyi László szobrairól / Attila
MEGJEGYZÉSEK	In: Szeged. - 12.évf. 10.sz.(2000. okt.), p. 44-45. :
TÁRGYSZAVAK	1. Bánvölgyi László 2. Szeged 3. Szobrászat--Szeged-kiállítás 4. Szobrok--Szeged
EGYÉB NEVEK	I. Bánvölgyi László
LELÕHELY	periodikatár
HELYRAJZI SZÁM	G 622

Bánvölgyi László

keres | rövid | kölcsön | letölt | státusz

MDK

Bányai és Vértes

Weekend-ház, állandó tipus, repr.

Perspektiva 1935. 97,98.1.

MDK

Bányai és Vértes

Üzletberendezés és portálépités. Perspektiva 1935. 137.l.

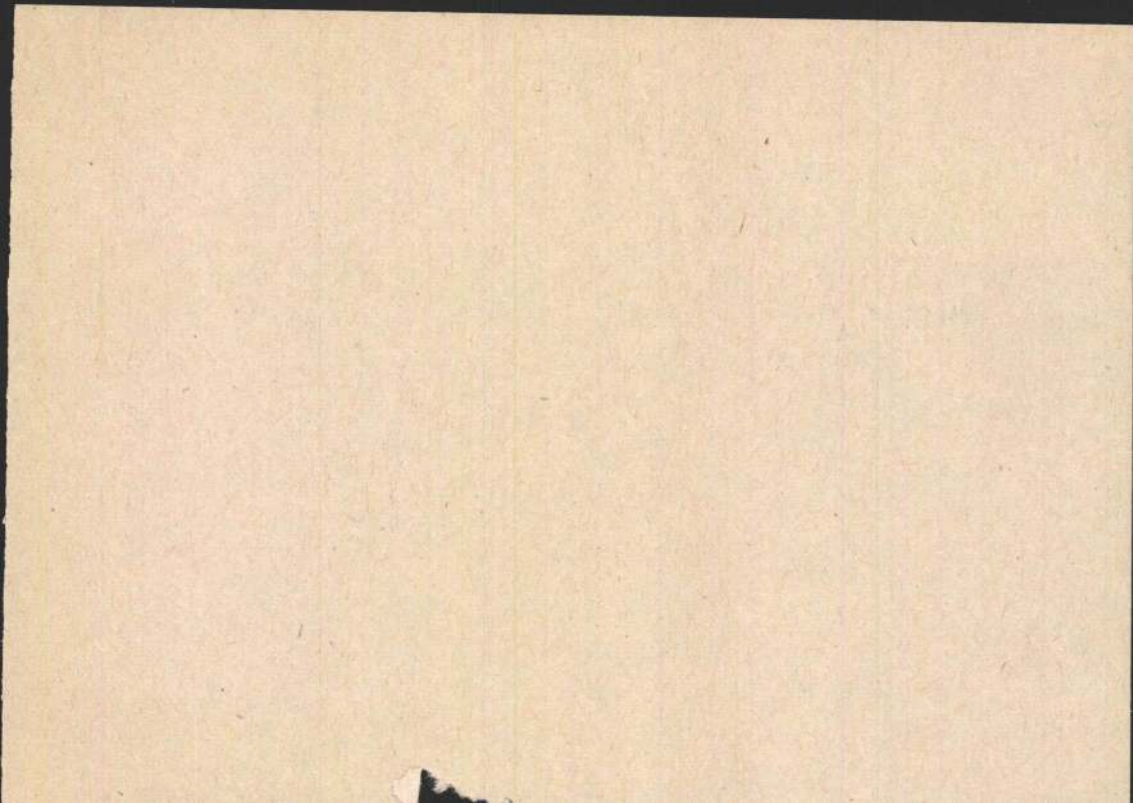

MDK

Bányai és Vértes

Szétszedhető weekend-ház tipus. Repr. Tervpályá zaton megvásárolták

Perspektiva 1935. 95.1.

Bányai és Vértes

Weiss Manfréd
gyár árumintavásári
pavillon pályázata -

III. díj:
Repr. -

MAGYAR IPARMUVÉSZET

1936. 73. l.

k. 126 l. Kassa, 1931.

Győző: Késmárk Szabad Királyi Város

. 8 o. 24 k. 80 l. Eperjes, 1908.

Wilhelm: Hermannstadt in Siebenbürgen.

. 112 l. Lipcse, é.n.

igmond: Magyarországi Várak és Városok-

yar Nemzeti Muzeumben létező fa- és

tei. 4 o. 22 k. 104 l. Budapest, 1880.

igmond: Templomszentelési emlék. 4 o.

. Budapest, 1896.

fedezett gazdag sirbolt, melyben hihe-

alin, Mátyás király első hitvesének és

György leányának teteme találtatott.

22 l. Budapest, 1827.

épitményei. Szerkeszti Rozinay István.

ban közli Divald Károly. I-IV. kötet.

perjes, 1880-1884.

n Bildern. Aufnahmen von Bruno Reiffen-

ausgegeben von Alexius Petrovics. 8 o.

Bányai és Vértes

Szétszedhető weekend-
ház, fentiek terve
repr.

Perspektíva
1935. 95. l.

ARCHITECTU
ZEITSCHRIFT
RIVISTA DI AR
REVUE D'ARC

A VÁLLALKOZÁS ÉPI

I. ÉVFOLYAM · 1935

Állandó típus. Alaprajzi koncepciója egészséges, de részleteiben több figyelmet érdemelt volna (hálófülke keskeny, nem kívánatos a W. C. és zuhanyt egy helyiségbe tenni). A pályázaton „első" III-ik díjat nyerte.
Bányai és Vértes terve.

Weekend-ház.
Perspektíva
1935. 97. l.

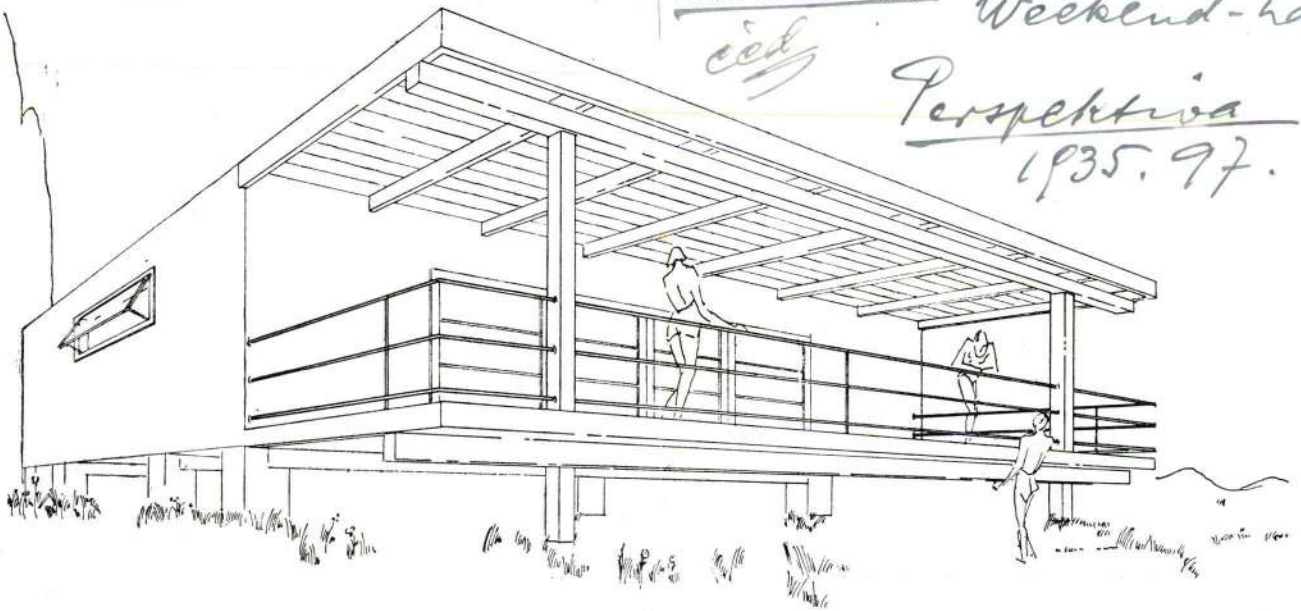

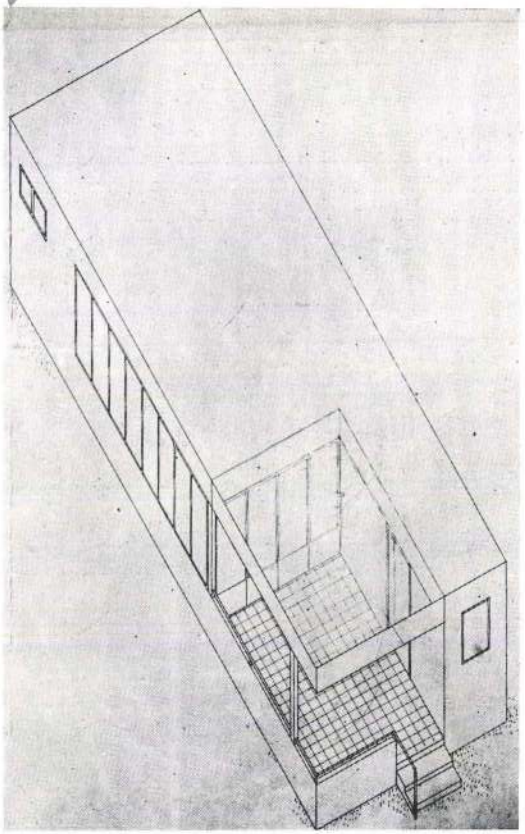

W. C.-je csak a fürdőn át közelíthető meg és távol esik a konyhától.

Tervpályázaton harmadik megvételt kapta.

Bányai és Vértes terve.

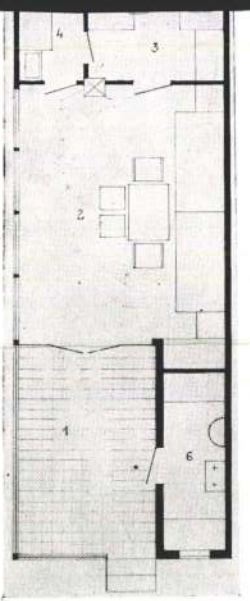

Jelmagyarázat: 1 = veranda, 2 = nappali, 3 = hálófülke, 4 = fürdő, 5 = W. C.

Állandó típus. Alaprajzi koncepciója egészséges, de részleteiben több figyelmet érdemelt volna (hálófülke keskeny, nem kívánatos a W. C. és zuhanyt egy helyiségbe tenni). A pályázaton „első" III-ik díjat nyerte.
Bányai és Vértes terve.

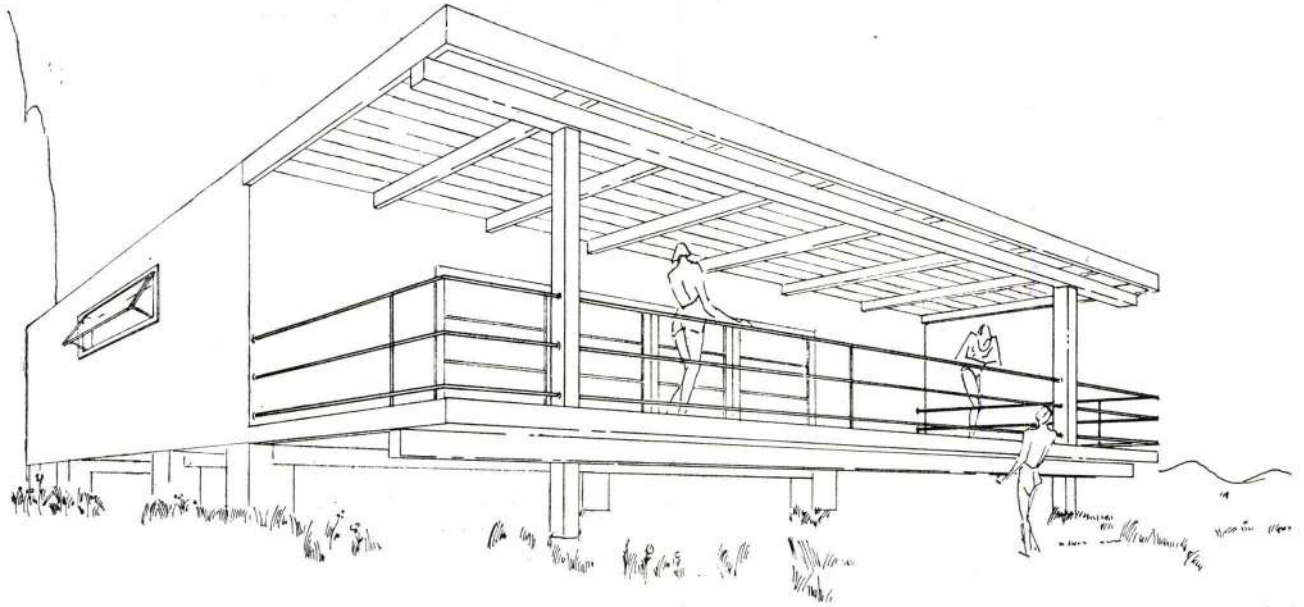

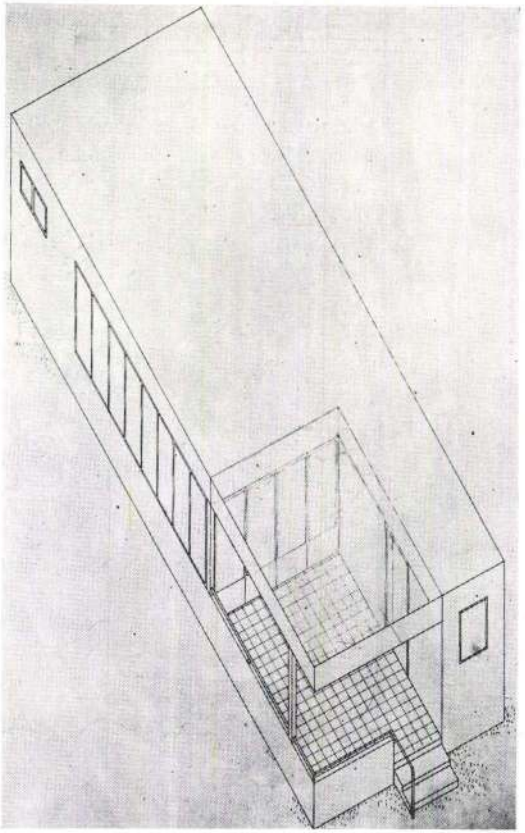

Állandó típus. Keskeny fesztávolsága miatt szériagyártásra nagyon alkalmas típus. Hibáztatandó, hogy W. C.-je csak a fürdőn át közelíthető meg és távol esik a konyhától.

Tervpályázaton harmadik megvételt kapta.

Bányai és Vértes terve.

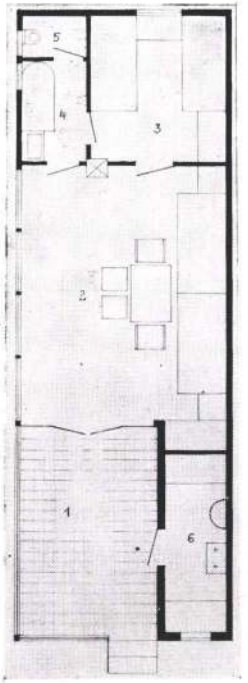

Jelmagyarázat: 1 = veranda, 2 = nappali, 3 = hálófülke, 4 = fürdő, 5 = W. C.

Perspektíva 1935. 98. l.

Üzletberendezés és portálépítés.

Tervezte: Bányai és Vértes.

A homlokzati szimmetria kedvéért eredetileg házközépen épült kapubejárat áthelyezése a lépcsőház tengelyébe logikus.

A sütődéből az üzletbe vezető folyosó tengelyébe helyezkedik el az iroda stb. előtere és az üzletbe vezető kis lépcső. (Hátsó traktus süllyesztése pincepoltozat miatt igen költséges.)

Iroda beépített pénzszekrénnyel, aktaszekrénnyel és figyelőablakkal.

Fentírt ablak alá, nyílásba épített pénztár.

Üzletberendezés krómozott fém, üveg és márvány; a víznek és kopásnak kitett részek (lábak, padlómosás miatt, jégszekrényburkolat, piaci táskatartó) tömör alumínium.

Engros-áru pultok lépcső kétoldalán, ill. falnyílásban: ez előtt csak ideszolgáló elszámoló-pult, forgalmuk periodikus beosztás szerint.

Kisegítő áruvitrin és falba épített vitrin: mellette fogyasztó asztal és szék.

Minden detail-áru (igen sok cukrászáru is) csak a kirakatban és a kirakat felé fordított állványokon, tehát egész árukészlet egyúttal kirakati tárgy is.

Pult és személyzet ezért kívülről és belülről látható, árukészlet szintén; pszihikai kényszer alatt álló személyzet = tisztaság. (Lisztesládák teljesen, jégszekrény külső és belső trontja üvegből.)

Fűtőtestek falmélyedésekben: fűtőcső a belső kirakat-parapet előtt a padlón; melegszolgáltatás a személyzet részére és egyben külső üvegezés fűtése a kirakati szellőző-nyílások munkájának kiegészítéséül.

Kirakatszekrény rejtett alsó és felső szellőző nyílásokkal, melyek az említett fűtőcsővel összedolgozva minden páralecsapódást megakadályoznak; üvegezés osztás nélkül, e miatt konzolnélküli, e célra először alkalmazott napellenző szerkezet.

Külső burkolat klinker és műkő, belső burkolat műkő, padló à la mettlachi; kapubejárat u. a. Kapu és szélfogóajtó amerikai vörösfenyő, alizarol pácolással.

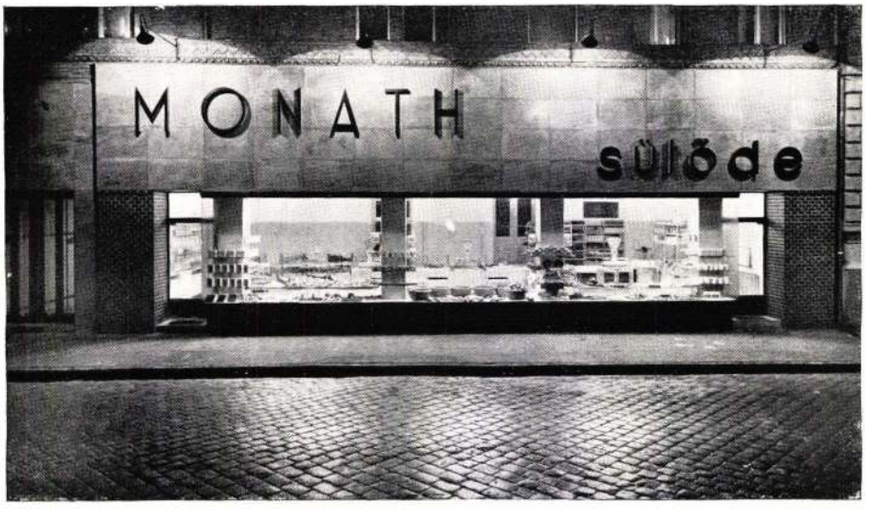

Régi alaprajz.

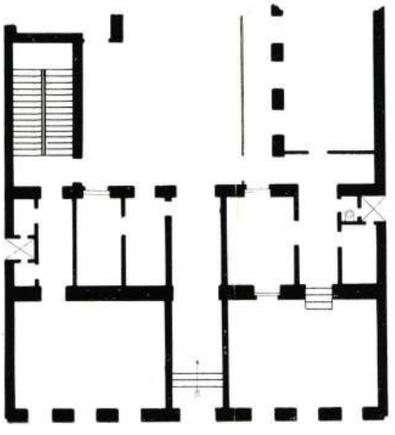

Új alaprajz.

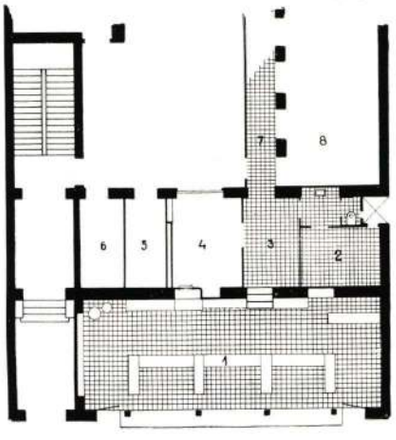

Perspektiva
1935. 6. 4.

GYERMEKRUHAÜZLET A KIRÁLY-UTCÁBAN.
Tervezte: Kovács Zsuzsa.

Ki ne emlékezne gyermekkorából, hogy micsoda boldogság volt az üzletek előtt az utcára kiálló lépcsőfokokon végig nyargalni. A portál lépcsőjéhez ez adta az ötletet, mely igen jól bevált. Minden arra haladó gyerek felkapaszkodik reá s a kísérő felnőtt is így kénytelen akár akar, akár nem megállni a kirakat előtt. A meglévő falnyílás nem változott. Anyagai: fehér opak-üveg, fekete tölgyfa, krómozott fémrészek. Lépcső és lábazat fekete à la mettlachi lapburkolat. A kirakat belül szürke fényezett madárjávor. A cégtábla transzparens-üveg, mely nem veszi el az üzlet világítását. A felirat kék vonalozás között fekete betűk (stilizált irkalap). Az üzlet belsejében is a gyermeklépteket és a gyermek színeit tartottam szem előtt. Pl. az elárusítóasztal alá gyermekkocsi betolható. Linóleumpadló és tapéta világoskék. A bútorok mályvaszínben lakkcsiszolva, részben fényezett fekete fa, tetőlapok és lábazatok fekete linóleum. Úgy a portál, mint a berendezés minimális költségekkel a tervezés megkezdésétől számítva három hét mulva készen állt.

Magyarázat az alaprajzhoz: 1. kirakat; 2. szekrény; 3. árusítóasztal; 4. ülőláda; 5. feljárat a raktárba; 6. próbafülke.

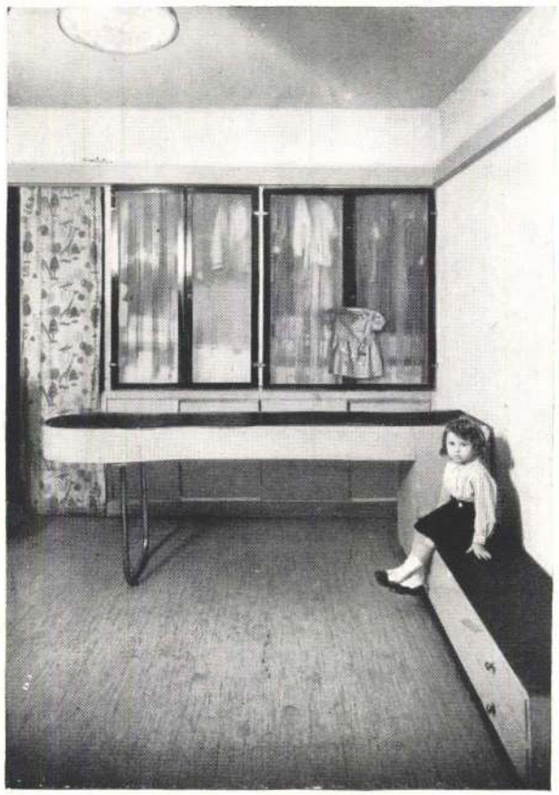

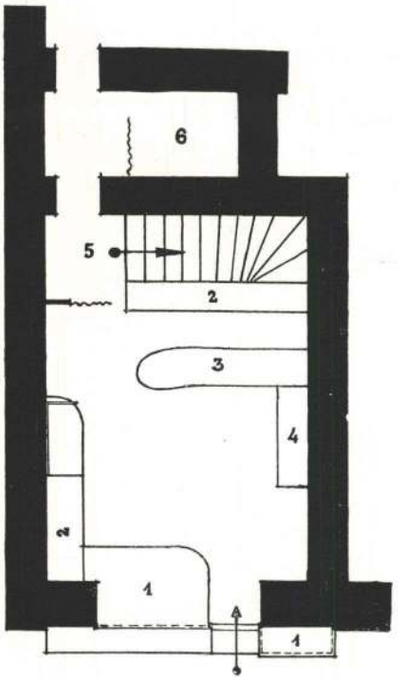

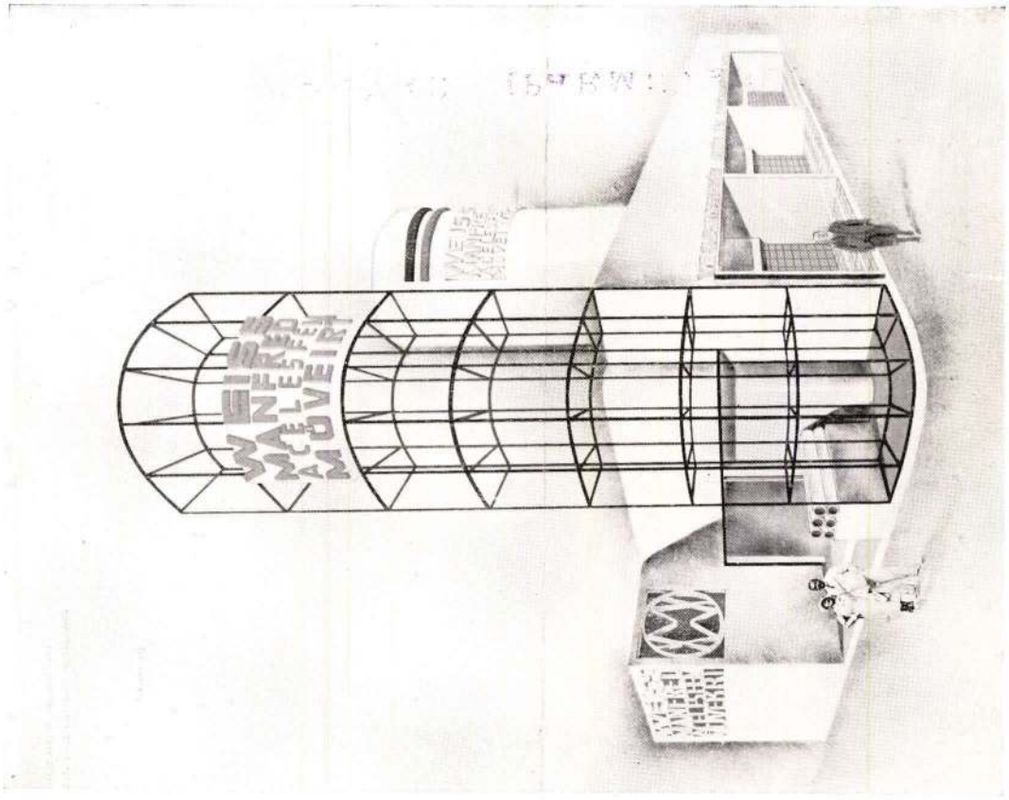

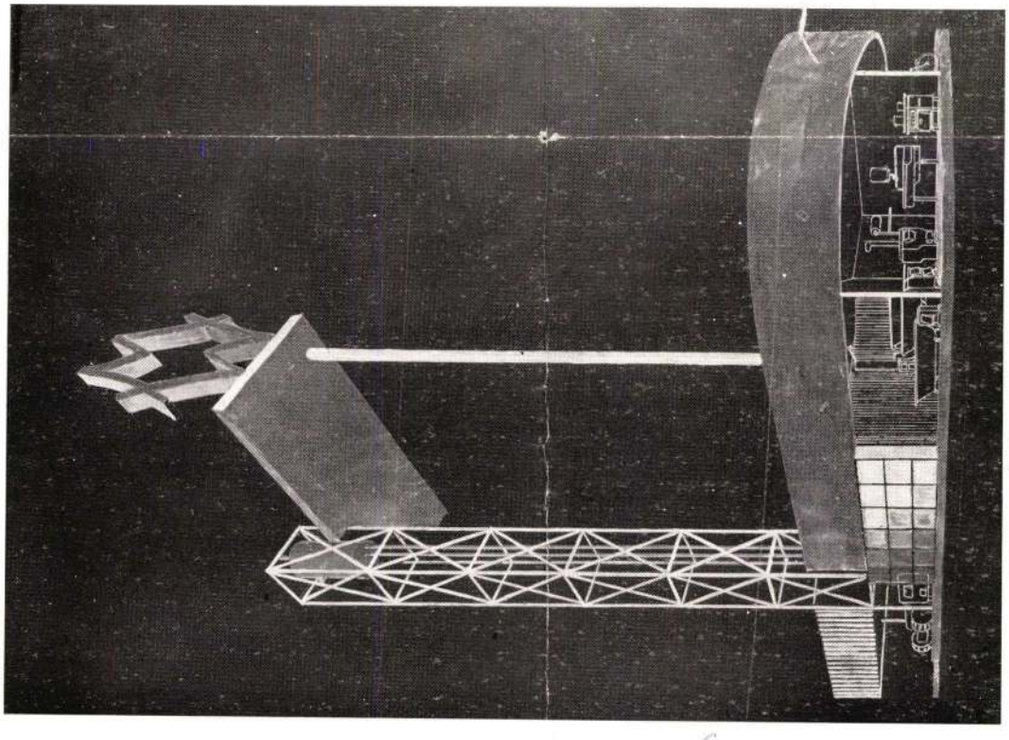

A Weiss Manfréd gyár árumintavásári pavillonpályázatáról. Fent: Bakos István (I. díj), lent Bányai és Vértes (III. díj). — Von der Preisausschreibung der Fabrik Manfréd Weiss für einen Pavillon auf der Mustermesse. Oben: Entwürfe von St. Bakos (I. Preis), unten: Bányai und Vértes (III. Preis). — From the prize competition of the Weiss Manfred Works for a pavilion on the sample-fair. Above: Design of Stephen Bakos (Ist prize), below of Bányai and Vértes (IIIrd prize).

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1936.

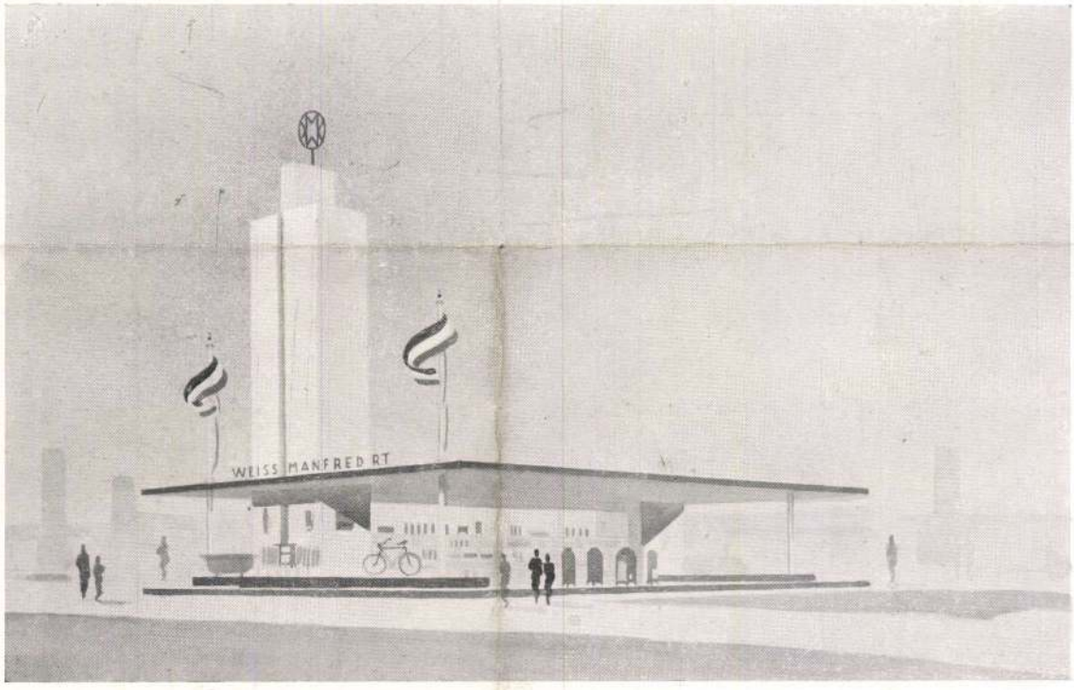

A Weiss Manfréd gyár pályázatáról. Fent: Nándor Kató (II. díj), lent: Zrinszky József (Vásárlás) terve. — Von der Preisausschreibung der Fabrik M. Weiss für einen Pavillon auf der Mustermesse. Oben: Entwürfe von K. Nándor (II. Preis), unten: J. Zrinszky (Kauf). — From the prize competition of the Weiss Manfréd Works for a pavilion on the sample-fair. Above: Design of K. Nándor (IInd prize), below: of J. Zrinszky (bought).

Bányai

Bányai Erzsébet és Biró Ilona közös tárlaton szereplt a Fáklya Kulpban, melyet 1976. december 8án nyitottak meg.

Rajztanitás 1976/2/32

FK:Kiállitásrok

B

Bányai Alfonz

Ladányi János kontstruktiv tollrajzzal,
Kovács Gábor, Maróti xx József, Földi János
Novák Béla /azzódi táj/, Bányai Alfolnz,
/ Major Tamás és István szeberportré/ Bacsó
Márta szerepeltek többek között a Pesterzsébeti
Muzeumban a pesterzsébeti rajztanárok kiálli
tásán

Rajztanitás 1974/1/3o

Dr Maksay: Pesterzsébeti rajzt. kiállitása

Bányai Alfonz
szoborportrei közül külösen Major
Tamás és István képmása feszett.

Dr. Maksay László: Pesterzsébeti rajztanárok
kiállítása.

Rajztanítás 1974/1 30 old.

M.D.K

Bányai
szobrász

Nem vett részt a tárlaton

O.Á. Biennale Pécsett

Délmagyarország, 1969 okt 4

Bányai A., festöm. MDK

Rózsacsendélet. Olf. 60x50 J.f.j.

Árv.Közl. 1930.4.rk.sz.55.szám 1

Bányai Adél

MAGYAR MUVESZET

1931. 112

szinháztechnikus. Kiskun-
félegyházáról ment Párisba,
hol 1925-30 szt. ~~atlédgyes~~ László
szinháztechnikai iskolájában 1
~~végezte tanulmányait a~~
Werfelnek Spiegelmensch c
szinmüvéhez ~~készített~~
a valósagtól elvonat-
koztatott szinpadter-
vét a Magyar
müvészet közölte
~~Munkabér kimutatás és~~
~~Balesetbiztositási előleg kirovás~~ (1931. 112)
1 tanulta a Diszlet, kosztum
maszk stb. tervezést
s a szinpadi technika
egyéb ~~fortélyait~~ fogásait.

Kerekes I

(lakik: Szegeden, Széchenyi - tér 6. sz.

megjelen személyesen, iparjogosultsa
illetve címaláírása a kereskedelmi egyén
Kerekes István füszer és gyarma
kereskedő

miután személyazonosságát Kiss I
tagok előtt ismeretes alulirt tanuk b

ekkép jegyezte be: Kerekes István.
Ezzel a jegyzőkönyv bezáratott s alái

Kmf.

Kiss Imre

Nagy József
személyazonossági tanuk

- hird. díj
készpénzben lefizetv

Bányai András

budapesti építész

tervezte a kőrösi

ref. templomot 1928-

ban.

vod

A Biertempl

I. l.

össég.

. 32 .

TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

szűr, sodromy komárszos. —

Bányai Andás

építőmester

Békéscsaba.

l.

Váljubal

449. l.

Bányai András 2

1598 febr. 5. Kvár ykve: Ismét adnak
nekik ~~[illegible]~~ Köszegésre 6 forintot (VII/XVI.)

1530 nov. 6. Szegedi Borbély János vallomásában
mint az egyik megbízottja ugyanel Benedictus Walazuthy
éspedig együtt Georgius Kewmíjessel és az utóbbi
feleségével, Magdolna asszonnyal (O.L. D1. 36404. 11.6.–
12.6. – Entz 1957. 256.)

Balogh Jolán: Késő renaissance kőfaragómühelyek II.
A kolozsvári mühelyek – Ars Hungarica 1974/2

Bányai András 3

1531 dec. 19. Kvár. Georgius lapicida özvegye, Magdolna asszony-nagyakozása szerint végrendeletének egyik végrehajtója: „Benedictus lapicida" (Jakab okl. I. 1870. 375)

1555. Kvár szkve: adófizető polgár Keonyes Benedek a Farkas utcába – Platea Luporum (I/IV. 81. 157)

Balogh Jolán: Késő renaissance kőfaragómühelyek II. A kolozsvári mühelyek – Ars Hungarica 1974/2

Bányai Béla.

Vásárhelyen, a Petőfi Művelődési Központ képzőművészeti körének alkotásaiból megrendezett kiállításon szerepeltek művei.

Fülöpsi F. Lajos: Egy szakköri kiállítás margójára.

Csongrád m. Hírlap, 1943. máj. 4.

† Bányai Béla

festő

1884–85

Emlékek 1930. 81. l.

ÁNT E

festőmű

EMÉNYE

rcius 24-tő

Belépőd

Schmidek Tibor dr.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 APR 7

NAPLÓ
(Veszprém)

Bányai Erzsébet
1921

Megszerettetni a szépet

Gondolatok a pedagógus festők kiállításán

A pedagógus festő olyan, mint az újságíró író: örökké kacérkodik a művészettel, de csak ritka pillanataiban emelkedik azokba a magasságokba, ahol a múzsák kézzelfoghatóan közel vannak hozzá. Kétirányú hivatása van. Közvetítenie kell közönségének, diákjainak, mindazt az értéket, amit az emberiség létrehozott, de ehhez az értékhalmazhoz hozzá kell adnia saját egyéniségét is. Tanítania kell, meg kell szerettetnie a szépet, alkotó munkájával pedig hitelessé kell tennie mindazt, amit hirdet.

Kétirányú hivatás? Nevezhetnénk két, egymástól merőben különböző hivatásnak is, hiszen mindkét régió — a tanítás is, a művészet is — teljes embert kívánna. A kettősség aztán, tudom, mert pedagógus festőink közül sokat személyesen is jól ismerek, véget nem érő, belső vivódásokat szül. A két véglet közül az egyikbe azok tartoznak, akik a tanítástól szabadulni szeretnének, mert olyan nyűgnek érzik, amely legjobb energiáikat a napi iskolai munkában köti le, a másikba pedig azok, akik elsősorban rajztanároknak tartják magukat, s csak kedvtelésből kalandoznak a művészi jellegű alkotómunka területeire.

Születhet ebből a kettősségből valami jó?

A megyénkben élő pedagógus festők közül jónéhánynak a példája azt bizonyítja, hogy igen. Jónéhány iskolánkban, szakkörünkben színvonalas esztétikai nevelés folyik, s azok közül, akik az ifjúság képzőművészeti ízlését, kultúráját ilyenformán sikerrel alakítják, sokan rendszeres szereplői a megyei, területi, olykor országos tárlatoknak is.

Ez a mostani kiállítás is (Veszprémben, a Szakszervezetek Megyei Tanácsának székházában) bizonyítás, annak ellenére, hogy eléggé ellentmondásos a kiállított képanyag.

A kiállítók nevének említése önmagában is jelentős. Huszonegy pedagógus festő szerepel a kiállításon: *Bányai Erzsébet, Bertalan Rózsa, D. Hódosi Piroska, Fülöp Lajos, Halmai László, Heitler László, Hernádi Judit, Józsa Lajos, Kóbor Jenő, Kovács Béla, Kovács József, K. Nagy Emerencia, Lendvai József, Mészárosné Lendvai Katalin, Saller Endre, Somfainé Pados Mária, Szabóné Török Mária, Szelestey László, Szőllősy Máté, A. Tóth Sándor és Ujhelyi Gábor.*

De a névsor egyúttal már ennek a kiállításnak az elsietett voltára is felhívja a figyelmet. Hiányoznak innen még azok közül is, akiknek a nevével már találkoztunk más, rangos kiállításokon (például Sz. Gémes Éva, Kallay Sándor vagy Hajós Balogh János). Ennek a távollétnek az okát persze nem tudom. Lehet, hogy meg sem hívták őket, lehet, hogy valami miatt ők zárkóztak el a mostani kiállítás elől. Ha az előbbi az igaz, könnyen lehet, hogy néhányan mások is kimaradtak a meghívandók névsorából, elsősorban olyanok, akik még nem kapcsolódtak be abba a vérkeringésbe, amelynek az eredménye ez a kiállítás is, fiatalok kezdők. Az előkészítés tehát lehetett volna alaposabb is.

Az is lehet persze, hogy aki most kimaradt, azért maradt ki, mert nem volt készen olyan újabb műve, amit szívesen elküld a kiállításra. Ez a feltételezés is az előkészítés elhamarkodottságára utal, mert ha időben értesültek volna az összes érdekeltek arról, hogy készül a pedagógus festők kiállítása, a lehetőség valószínűleg azokat is mozgósította volna, akik alkotókként csak ritkábban nyúlnak az ecsethez.

Nem szerencsés az a megoldás sem, hogy nem a legjobb művek kerültek ki a falra. Mostanában lesz ugyanis Pécsett a pedagógus festők országos kiállítása is, s a két kiállításra együtt zsürizték a beküldött műveket. Az anyag egy része Pécsre került, a maradék pedig Veszprémbe. Kétszeresen is bántó ez. A kiállítók számára azért, mert az országos helyett a megyei kiállításon való részvétel inkább csak vigasztalásnak számíthat, a közönség számára pedig azért, mert így a rendezők megfosztották őt attól a lehetőségtől, hogy a megyében élő pedagógus művészek legjobb alkotásait itt, a megyében lássa. Nem hiszem, hogy ezt a visszás helyzetet ne lehetett volna kikerülni, akár úgy, hogy előbb rendezik a megyei kiállítást, akár úgy, hogy később zsürizik a képeket az országos kiállításra. Mindenképpen nyertünk volna az ügyön.

A bemutatott művek többsége jó színvonalú, élményt nyújtó alkotás. Ahelyett, hogy egyes alkotókat és egyes műveket emelnék ki, ezúttal inkább a tárlat színes, változatos összhatására hívnám fel a figyelmet. A most először látható képek közé jól illeszkednek azok, amelyek már szerepeltek a közelmúlt valamelyik veszprémi kiállításán.

Az persze, hogy már „ismerős" képek is láthatók a mostani kiállításon, újra csak jelez valamit.

Részben azt, hogy pedagógus festőink nem túlságosan termékenyek — ez az ő számukra lehet elgondolkodtató. Részben pedig azt, amiről már szó volt itt, hogy ha ilyen átfogó igényű kiállítási alkalmat akarunk teremteni pedagógus festőink számára, azt legközelebb sokkal körültekintőbben, alaposabban kell előkészítenünk. Úgy, hogy pedagógus festőink vonzó elve, a „megszerettetni a szépet", maradéktalanul, aggályok nélkül juson érvényre ne csak a katedrán, hanem a kiállítási teremben is.

Balogh Elemér

Állást keres? Itt talál!

A Veszprém megyei Vendéglátó Vállalat gépkocsivezetőt vesz fel. Jelentkezni lehet a szállításvezetőnél, Veszprém, Sip u. 14. (44)

A Veszprémi Ingatlankezelő Vállalat takarítónőket felvesz. Jelentkezni lehet szombat kivételével minden nap 8—16 óráig a vállalat telephelyén: Bajcsy-Zs. u. 48. Fizetés megegyezés szerint. (32)

VTVB Közületi Szolgáltató Üzeme Pápa, Kerekes testvérek útja 13. felvesz önálló kontírozó könyvelőt ipari képesítéssel, takarítónőt 8 órás munkaidőre, éjjeliőröket napi 15, ill. 24 órás munkaidőben. Fizetés megegyezés szerint. (538)

„DUNA" Vas-Műszaki Kereskedelmi Vállalat azonnali belépéssel felvesz személygépkocsivezetőt, éjjeliőrt, valamint számla gépelőket. Jelentkezés: Veszprém, Partizán u. 30. (95)

Magyar Ásványolaj és Földgáz Kísérleti Intézet felvételre keres vegyésztechnikust és vegyipari szakmunkást. Cím: Veszprém, József Attila u. 26. (94)

A Tanácsi Építőkőfejtő Vállalat alsóörsi üzeme felemelt bérezéssel, jó kereseti lehetőség mellett kőfejtő, kőfaragó, rakodói és földezési munkára férfi dolgozókat vesz fel. Munkásszállás havi 25,— Ft-ért, napi egyszeri meleg étkezés, napi 2,10,— Ft-ért biztosított. Utazási térítés, szabad szombat. Jelentkezni lehet az üzemben szombat vasárnap kivételével 6—13 óráig. (552)

Az AFIT XV. sz. Autójavító Vállalat veszprémi üzemegysége felvételre keres éjjeliőrt, karosszéria lakatost, autószerelőt, tmk-lakatost, esztergályost és adminisztrátort. Fizetés megegyezés szerint. (107)

A „November 7" Hőerőmű Vállalat felvételre keres gyakorlattal rendelkező gép- és gyorsírónőt. Fizetés kollektív szerződés szerint. Jelentkezés a vállalat címén Várpalota 4. pf. 7. vagy személyesen a vállalat személyzeti osztályán. (521)

Városgazdálkodási üzem felvételre keres gépkocsivezetőket, traktorvezetőket, férfi és női segédmunkásokat (rakodói, útépítői, kertészeti munkakörbe). Fizetés megegyezés szerint. Jelentkezés: Veszprém, Hámán Kató u. 1. szám alatt. (52)

Volán 15. sz. Vállalat felvesz anyagbeszerzőt, valamint felvételt hirdet segédmunkás és fűtő munkakörbe. Jelentkezés: Veszprém, Pápai út 28. Munkaügyi önálló osztály. (113)

VESZPRÉMI

TÜZÉP

TÜZELŐUTALVÁNYRA — OLAJ IS!

Veszprém megyében a TÜZÉP-telepeken

tüzelő-olajat

kívánságra

tárolóedényt, kannát, pumpát is

kiszolgálunk

Házhozszállítás!

Kényelmes tüzelőanyag beszerzés

VESZPRÉMI TÜZÉP VÁLLALAT

(108)

Veszprém megye területén

VILLANYSZERELŐ

LAKATOS

ÉS KÁLYHÁS

munkát vállalunk

Sümegi Épületkarbantartó Ktsz, Sümeg.

(86)

ÉPÍTŐK, ÉPÍT

bányakavics

kívánt minőség

APRÓHIRDETÉSEK

Ház, ingatlan

Balatonarácson központban romos pince eladó. Gergely, Veszprém, Martos Flóra utca 1. (104)

Révfülöpön szép kilátással, a Balatonhoz közel telek eladó. „Méltányos ár" jeligére a kiadóba, Veszprém, Szabadság tér 15. (99)

Balatonalmádiban 200 négyszögöl kordonos szőlőtelek eladó. Balatonnál. Gépkocsit beszámítok. „Balaton" jeligére a kiadóba, Veszprém, Szabadság tér 15. (98)

Ábrahámhegyen 200 öl szőlő eladó. Érdeklődés: Nagy Imre, Balatonfüred, Vörösmarty u. 4. (527)

Pápán, a Táncsics Mihály utca 30. szám alatt, háromszoba és két konyhából álló kertes családi ház beköltözhetően eladó. Érdeklődés: Pápa, Fecske u. 10. sz. Varga János (540)

Jenő községben kétszobás családi ház eladó 400 négyszögöl telekkel. Jenő, Battyáni út 11. (550)

900-as Wartburg eladó. Érdeklődni: Veszprém, Csererdő, Csertán. (116)

500-as teher Puch jó állapotban eladó. Pápa, Petőfi u. 15. (502)

CA rendszámú Oktávia, 71-ben műszaki vizsgázott garázsban tartott 23 000-ért eladó. Ajka, Pálma u. 7. Csongrádi. (42)

AUTÓSOK FIGYELEM! Megjelent akkumulátorának őre „Akuvit" akku regeneráló adalék, továbbá alkatrészek, díszítő tárgyak, öntapadó matricák, tömítések, műszaki gumiáruk nagy választékban. „STOP" Műszaki Bolt Veszprém, Diófa u. 1. Nagyállomással szemben. (71)

Skoda 1000 MB eladó. Ajka, Tanácsköztársaság útja 9. I. em. 3. Pankovits. Telefon: 14/226. (516)

1 éves P—20-as eladó, vagy ráfizetéssel kocsira cserélném. Veszprém, Partizán úti benzinkút (524)

Vennék 2 évesnél fiatalabb Wartburg Touristot. Árajánlatokat: Kirsch Mihály Bakonyszentlászló címre kérek. (39)

601-es Trabant eladó. Ajka IV. Vö-

Vegyes

Tíz mázsa répa sürgősen eladó, Rompos Lajosné, Vigántpetend. (101)

Kezdő gépkocsivezető állást keres. Ajánlatot: „Sürgős" jeligére a kiadóba, Veszprém, Szabadság tér 15. (97)

Szikvízüzem, felszereléssel eladó. „Üzemképes" jeligére a kiadóba, Veszprém, Szabadság tér 15. (40)

Garanciális olajboyler, mosógép, centrifuga eladó. Balatonalmádi Széchenyi sétány 5. (35)

Sezlonok, ágybetétek 900 forinttól. Mintát küldök, szállítás díjtalan. Heimlich kárpitos Pápa, áruházzal szemben. (515)

Garnitúrát, ágybetétet, sezlont, készítek. Mintát küldök, szállítás díjtalan. Horváth Dezső kárpitos Ajka, Benzinkútnál. (514)

GORDON SETTER kéthónapos szuka vadászkutya díjnyertes szülőktől eladó. Érdeklődni lehet: dr. Imreh Zoltán, Veszprém, Vörösmarty tér 5. sz. Telefon: 116-50

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR IFJÚSÁG

Bányai Erzsébet
1973 FEB 9

1021

Egyedül

— Fogadok, hogy nincs hatvan centi a dereka.

— Szerintem sincs.

Az első mondatot az idősebb, fekete férfi mondta a fiatalabbiknak. Egymás mellett, a lány felé fordulva hasaltak a fűvön.

A lány törökülésben a napnak fordította a hátát, előtte kékbe csomagolt fizikakönyv. Nyáron történt, de még ma is bennem él a kép.

Rendkívül zsúfolt volt a napozó. A lány erőszakkal a könyvre irányította ugyan a figyelmét, de nem sikerült belemélyednie. A két férfi tovább beszélt, feszes bőrről, túlságosan ledér fürdőruháról. A lány megállapította magában, hogy a méreteihez képest aránytalanul drága volt ez a fürdőruha.

A két férfi egy harminc év körüli nő társaságában birtokolta a lány melletti öt négyzetmétert. A nő háttal feküdt neki, olvasott.

A lány észrevette, hogy huszadszor kezdi el az áramlás erősségére vonatkozó bekezdést: I egyenlő vé per té. A férfi elkapta a pillantását, kajánul az arcába vigyorgott. „Pimasz hülye" — gondolta válaszul. Egyáltalán nem tetszett neki a férfi stílusa. Tüntető közönnyel bámulta a könyvét, és már éppen elhatározta, hogy másik helyet keres, amikor a két férfi elhallgatott. Látta, hogy elmennek a medence irányába. Amikor eltűntek, a nő hasra fordult, és leplezetlenül megbámulta a lányt. Az összerázkódott.

Újra olvasta a bekezdést: „A cső keresztmetszetén áramló folyadék (gáz) térfogatának és az áramláshoz szükséges időnek a hányadosával meghatározott fizikai mennyiséget az áramlás erősségének nevezzük. I egyenlő vé per té."

Tíz perc elteltével feltűnt a fekete hajú, egyedül. Megállt a lány fölött, és a testéről rázta a vizet. Hangosan röhögött. A lány elpirult dühében, de most sem látszott rajta, hogy észrevette volna a férfit.

Becsukta a könyvét, hanyatt fordult, és a feje alá tuszkolta a táskáját, lehunyta a szemét. „Nagyon semmibe tudok venni valakit, ha formában vagyok."

A fekete hajú szemlátomást a szerelem művészének, nőszakértőnek képzelte magát. A lány formában volt, ezért a férfi végre igazi, alig leplezett dühös megvetéssel azt mondta a nőjének:

— Csirke ez még, anyukám. Fogalma sincs az életről.

A lány megmerevedett, majd szép lassan az oldalára fordult. Már csak azt látta, hogy a férfi a nő hátát masszírozza, csókolóztak. A nő kuncogott. Túlságosan fehér bőre ésráncos hasa volt.

A lány felült. Megfordult a gyomra, hisztériás undort érzett. Elhatározta, hogy csak a dombot fogja nézni. A domb mögül, a medence felől érkező ismerős zajokra figyelt. Magányosnak, keservesen elhagyatottnak érezte magát. Gyűlölte ezt a fekete hajú férfit. Hirtelen hasra fordult, megrázkódtak a vállai, és egyre erősebben, kínlódva, de hang nélkül sírni kezdett. Az életre gondolt, amiről — a fekete hajú szerint — fogalma sincs.

BÁNYAI ERZSÉBET RAJZA

A fiatalabb férfi csuromvizesen közeledett. Egy pillantással felmérte a helyzetet, és homályos összefüggést sejtve oldalba rúgta a barátját. A fekete hajú ijedten kérdezte:

— Mi van?

A másik a lány felé intett. Társa értetlenül, zavart arccal nézett a barátjára. A nő is felült, és mindhárman a hang nélkül zokogó lányt nézték, aki füléig felhúzott, rángatódzó vállaival most nagyon szánalmas volt.

A hangszóróban kétszer elismételték, hogy árnyékban harminckét fok van.

Mohácsi Zsuzsanna

...gyolcadik.
...élegzete. „Ugye, most viccelsz?" — kér-
...m neki, miért viccelnék? Tizenkilenc
...mi ebben olyan hihetetlen. Azt mond-
...om. Még a legbutább lány is azt mond-
... ha már nem szűz: te vagy a második.
...azudnék, hiszen nem a második vagy?
... nem olyan nagy öröm hallani ilyes-
...ól.
...getés után jött a fal szöveg, hogy ne
... egy ideig, hogy neki magányra van
...szóval ő is lelépett. Hogy miatta? Igen,
...niatta jöttem haza. Nehéz lett volna
...mre járni, hogy nap nap után látom,
...t róla az én egész hülye életem.
...z vagyok én? Ostoba vagyok? Mi van
...ogy nagyon kibillentem. Az első srá-
...utolsót nem tudom megbánni. Szeret-
...dig valahogy minden elromlott. Már
...amikor kiderült: terhes vagyok. Lát-
...mületét! Pénzt akart rám tukmálni és
... hogy elvetetem. Mit tehettem volna
...tségbeesése megalázott, mint egy po-

...vet — a hat alkalmi sráccal együtt —
...lni az életemből. Hiszen ha tudná elő-
...ogy ilyen módon nem lehet felejteni.
... így nem lehet.
...an lehet? Azt mondod te is, amit tu-
...ivatást találni.
...ült a fejemben, hogy talán meg kel-
...n a felvételit az ELTE programozó
...akán. Ez a lyukkártyás dolog érde-
...mliről nézve is, ahol pillanatnyilag
...t úgy érzem, kész vagyok, kiütöttek,
...píró. Nem tudom, lesz-e erőm kilenc
...ni.

*

...inzóan őszintén mondta el életét, hogy
...kozott a nyilvánosság ellen – a saját
...éreztem, kötelességem megváltoztatni
...et színhelyét. Kati valójában nem pesti

...em is fontos. Fontosabb, amivel Kati
...:
... hogy eltoltam az életem. Tizenkilenc
... megoldás? Van-e megoldás számom-
... akitől tanácsot kérhetnék. Arra gon-
...Magyar Ifjúság olvasói nagyjából ko-
...egíthetnek a véleményükkel."

Bedecs Éva

KÖ...

Fél éve írták alá a KISZ központi bizottságának és a vietnami Ho Si Minh Dolgozó Ifjúsági Szövetség központi bizottságának megállapodását, melynek értelmében a magyar fiatalok segítségével 1000 személyes szakmunkásképző intézet épül a Vietnami Demokratikus Köztársaságban. A megállapodás aláírásakor még hullottak az amerikai bombák Vietnam földjére. Ma már hallgatnak a fegyverek és végre elérkezett az újjáépítés korszaka. A háborús károk helyreállítása újabb nagy erőpróbát jelent a vietnami népnek. S ebben a munkában bizonyára jelentős segítség lesz ez a szakmunkásképző is, amely a magyar fiatalok szolidaritását hirdeti majd a hős ország földjén. Erről beszélgettünk *Váczi Istvánnal*, a KISZ KB osztályvezető-helyettesével:

— Ifjúságunk a harcok fellángolásának pillanatától szolidaritást vállalt a vietnami néppel, a hazafiak nemes küzdelmével, és ezt számtalan példával bizonyította. Emlékeztetőnek elég felidézni azokat az akciókat, amelyeknek eredményeként például több ezer kerékpárt, tranzisztoros rádiót, takarót vagy

...éppen vért küldtünk
...Vagy a vasúti szerelv...
...amit szintén magyar f...
...tek, s amely most Har...
...között robogva demonstrálja segítőkészségünket. Most, a fegyvernyugvás napjaiban, amikor az újjáépítés az első számú feladat, úgy érzem, igazán fontos, hasznos segítség lesz az 1000 személyes szakmunkásképző iskola.

— Milyen tennivalókat jelent szövetségünknek az iskola felépítése?

— Mi készítjük a tanműhelyek elrendezésének tervét, főbb műszaki dokumentációit. Ezenkívül a fém- és villamosipari gyakorlati képzéshez szükséges tanműhelyek, a TMK-, illetve előkészítő műhelyek és raktárak berendezése is a mi feladatunk. Segítséget nyújtuk a tanműhelyek villamosszerelési terveinek elkészítéséhez, és a vezetékhálózat kiépítéséhez. Elvállaltuk, hogy oktatási dokumentációkat és oktatási segédeszközöket is adunk. Végül magyar szakértőket küldünk a képzés megszervezésére, beindítására.

— Jelenleg hogy állunk vállalásaink teljesítésében?

...kidolgozta a megállapodásban
...teljesítésének ütemtervét. Enn...
...felelően — az ÉVM-mel konzu...
...az Iparterv fiataljai elkészítette...
...műhelyek építészeti tanulmá...
...Kész van már a tanműhelyei...
...dezésének jegyzéke is, amely...
...ban a KGM, a Gépexport Vé...
...több szakmunkásképző iskolár...
...munkája.

— Hallhatnánk egy-két jellet...tot az iskoláról?

— 5000 négyzetméteres terül...lyezkedik majd el. A szállíta...rendezések, eszközök köztük ...komoly szerszámgép súlyát 250 ...becsültük. Segítségünk értéke p...rülbelül 50 millió forintot tesz ...

— Milyen forrásokból terem...KISZ ezt az összeget?

— A befektetett értékek jele...szét a Szolidaritási Bizottság sz...ra befizetett összegből kívánjuk...ni. Titkárságunk felhívására ...elmúlt esztendőben több mint 1...

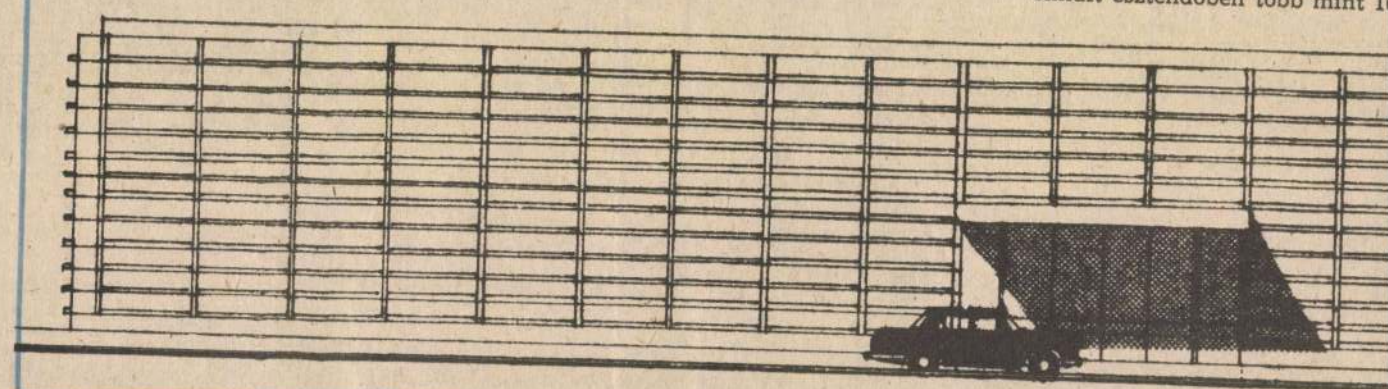

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napló (Veszprém)

1968 DEC 1

M. Bányai Erzsébet 31

(M. Bányai Erzsébet rajza)

a vendég

kopott füzetek, lmi versek, kő- ó és „miniszteri" ősz házigazda , a bort kortyol- a szemüvegét is or beszél, a sze- l.

a vendég —

indenegyes be- valamilyen emlé-

gkedvesebbek? ek. Itt, a Feketeg a tábort is, és élelmiszerraktár akoltunk egy ko- vittük a fapuská- ségesen szórako- zomszéd községbe táborhelyünknek, ől is rákaptak. ndégszeretetet di- ; cirill-betűkkel olvasható. testvére járt ná- l. Mikor is volt? égy június tizen- tunk, amikor be- ánt, a kővágóőrsi n csak azt látom, gem meg az újon- néz, gyanakodva ég az izmaikat is birkózni készülné- negjiedni, amikor ölelik egymást... udapesti szovjet ak idején egymás

Hegyi Lajosnak Csehszlovákiából. ugoszláviából, és g minden vidéké-

vissza?

— Nem. Mert még a Gyenge kevény volt ez a erdőben a társa présházba, még pincébe nem tu honnan szerezt a rendőrök elf a betörést. Gye a lábán. A nyo bort. „No, koc mondta nekik. bilincs van a k del azért tuds- dott ez a betyár? Még máig is nevetek rajta, ha eszembe jut: „De százados úr, bal kézzel nem illik." Erre aztán levették a bilincset. Hát még erre a vendégemre is szívesen emlékszem vissza.

Az egyik vendégkönyvből hiányzik néhány oldal. Akik azt kitépték, azok sem voltak a legkellemesebb látogatók. Fiatalkorú betörők, ők is kedvet kaptak Hegyi Lajos présházához. Kitépték a vendégkönyv lapjait, és azzal gyújtottak be, mert otthonosan akarták érezni magukat.

— Ezek is jópofák voltak — mondja a házigazda, és előveszi az egyik sárguló füzetet. — Nézze ezt a fakó írást.

A szöveg tisztán kibetűzhető: „Itt voltam, jól ettem. Lőrincz Ferenc."

— Ők is jól érezték magukat nálom. Még be is írtak a vendégkönyvembe. Szerencsétlenségükre, mert a rendőrök így fogták el őket. Csak azért haragszom rájuk, hogy kitépték a lapokat. A bitangok találtak volna más papírost is a présházban.

Hegyi Lajos nem számolta össze, hogy hány vendége volt már Balatonhenyén, és nem is akarja még összeszámolni sokáig. A háza nyitva áll, a vendég nála nem idegen", s ha betelik az egyik füzet, újat kezd az új vendégeknek. Ezért is szeretik őt mindenki.

Balogh Elemér

BÁNYAI ERZSÉBET

Bányai Erzsébet rajza

Magyar Hirlap 1975/192/8

BÁNYAI ERZSÉBET

Magyar Nemzet, LIII.évf. 135.sz.1990
junius 11. 7.p.

6324. sz. jegyzék

Bányai Erzsébet rajza

-. Debrecen, 1915, Városi ny.
20 p. 20 cm.

Egységár: 20.-Ft

Bányai Erzsébet

Részvett a kiállításon
(A katalógust ld. Bányai Erzsébetnél)

XIII. Veszprém m-i Őszi Tárlat
1971. nov.

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő

Magyar Hirlap

1973 Máj. 11

Bányai Erzsébet

milyen egyforma helyzet
sír két bolond
s mind a kettő ugyanazért sír
csak másképp érzi

1021

Bányai Erzsébet rajza

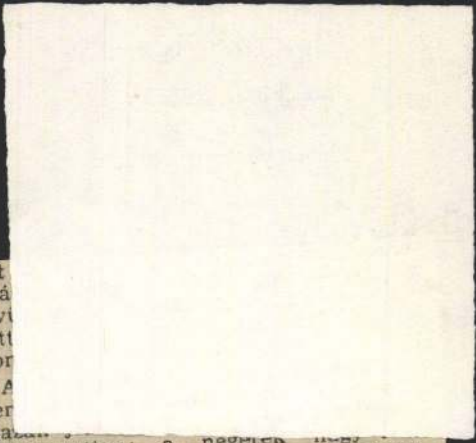

kát
adá
kivi
zött
tion

A
ner
iga

Vitathatatlan: a négerek [illegible] városban él. Ők ülnek a kormányhivatalokban, övék a rendőrség is (az állam egyetlen fegyveres szervezete). A miniszterelnök, *dr. Eric Williams* — és kabinetjének legtöbb tagja — néger. Már a városi életformából is következik, hogy iskolázottabbak, műveltebbek, mint általában a kelet-indiaiak, akik vidéken élnek, a cukornádültetvényeken dolgoznak, és életszínvonaluk is alacsonyabb. Az 1970-es felmérések azt mutatták, hogy *minden negyedik kelet-indiai analfabéta*, míg a négerek közül csak minden negyvenedik. A mezőgazdaságban dolgozó indiaiak még az ingyenes oktatást sem használják ki: a gyerekeknek korán munkába kell állniuk. Talán néhány kelet-indiai kereskedő jól él, s ez ad ürügyet arra, hogy *a széthúzásra spekulálók* kizsákmányoló réteggé kiáltsák ki a kelet-indiaiakat.

A két népcsoport ellenségeskedéséből valójában csak a külföldi tőkének van haszna.

(radvánszky)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 MÁJ 2

KÖZNEVELÉS

Bányai Erzsébet

Bányai Erzsébet rajza

lett volna megváltani, és az érdekelt ezt a követelését az előző munkáltatóval szemben érvényesítheti.

A gyermekek után járó szabadnappal kapcsolatban más a helyzet. Ha a takarítónő — a munkavállalói igazolási lap tanúsága szerint — az öt napból előző munkahelyén egyet sem vett igénybe, akkor az iskola igazgatója mind az öt napot köteles kiadni, függet-

BÁNYAI ERZSÉBET

Bányai Erzsébet rajza

Magyar Hirlap 1975/236/11

Bányai Erzsébet

rajza

Magyar Hirlap 1975 129/9

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 AUG 31
MAGYAR HÍRLAP

Bányai Erzsébet

1021

Ötven idős asszony

Otthon-e ez az otthon?

A kerti asztalnál üldögélő idős nénik várakozva néznek rám: ki lehetek, talán hozzátartozó, vagy patronáló brigádtag, akit még nem ismernek. Bárki jön, esemény, történés az életükben.

A kispesti szociális otthon ötven lakója — 78—83 éves aszszonyok — barátságos, derűs, színes szobákban lakik. Modern térelválasztók különítik el a kis saját zugokat. Az ebédlőben miniatűr presszót rendeztek be. Piros dobozos tévét nézhetnek ágyukból a fekvőbetegek.

Mint fiatal koromban

Ida néni meséli:

— *Az a zeneest a múltkor, az nagyon jó volt. Olyan dalokat játszottak, mint fiatal koromban.*

Szobatársa — aki egyébként osztálytársa volt réges-régen, s itt találkoztak össze, csaknem nyolcvanévesen — hozzáteszi:

— *Táncolni való kedvünk volt!*

Daróczi Jánosné vezetőnővel járjuk az otthont. Ő itt anya, lány, hozzátartozó, lakberendező, divattanácsadó — ne ezt a sötét ruhát, inkább a világosabbat tessék megvásárolni! — és pszichológus, aki mindenkit meghallgat és minden apróság iránt érdeklődik. Munkatársaival, bár kevesen vannak — krónikus gond a munkaerőhiány —, igyekeznek valóban otthont teremteni az öregeknek.

Erről beszélgetünk: hogyan lehet az egészségügyi teendők, az ápolás nehéz munkája mellett *pszichológiai gondozást* is nyújtani? Ezt szolgálja az otthon külső-belső megjelenése, a derű, a nyugalom, a csend. Az idős emberek személyisége különleges bánásmódot kíván: itt, mivel szakosított otthon, cukorbetegek élnek, akik még nehezebben alkalmazkodnak, még érzékenyebbek, mint általában az öregek.

Mikor kezdődik

— A pszichológiai gondozás akkor kezdődik, amikor idekerül az idős ember — mondja a vezetőnő. — Tudjuk, nem könnyű megválnia megszokott környezetétől. Az első beszélgetéskor elmondom nekik: a kapura ki van írva, hogy otthon. Nem intézet. Nem regulázunk, kiszolgálunk, békés, szép öregkort szeretnénk biztosítani. Így mindjárt megnyugszanak, nem érzik idegennek magukat.

Bányai Erzsébet rajza

— *A szociális otthon elnevezést sokan pejoratívnak érzik.*

— Van is ebben igazság. A név azonban egyelőre marad. Azzal az indoklással, hogy bár sokan fizetnek, sok a nyugdíjas, mégis vannak olyan rászorulók, akik nem fizetnek. Ezeknek a száma azonban egyre kevesebb.

Egyéni kívánságok

— *Ilyen kis létszámú, családias otthonban bizonyára egyéni kívánságokat is figyelembe lehet venni.*

— Igen. Éppen ez az előnye. Jobban tudunk személyhez szóló gondozást nyújtani. A mi épületünk régi, most bővítjük, hogy még jobb legyen az ellátás. Több gyár, vállalat patronál bennünket, s ez is hozzájárul lakóink nyugalmához, kiegyensúlyozottabb lelki életéhez. Nálunk az orvosi rendeléseket is másként lehet megoldani. Összeülünk valahol egy asztal körül, odajön az orvos is, munkatársaim is, és *kötetlenül beszélgetünk*. Sokszor csak ezt igénylik az idős emberek, s máris minden rendben van.

Sokat, sokszor beszélgetnek a gondozók az öregekkel. Ez a legfontosabb. De igyekeznek minél több ünnepet is rendezni számukra, helyükbe hozni olyasmit, amit családi környezetükben is megkapnának: vendéglői hangulatot, társaságot. A lényeg: *családtagként, értő, megértő emberként* állni mellettük.

Juhász Erzsébet

ás ártalmai

előtt tanácsos megkérdezni kezelőorvosunkat, hogy testi adottságaink mellett vállalkozhatunk-e az utazásra, mehetünk-e hegyek közé vagy a tenger mellé?

Vegetatív (akaratunktól független) idegrendszerünkre az életritmus megváltozása ró nehéz feladatot. A belső elválasztású mirigyek közül *a pajzsmirigy és a mellékvesekéreg működése megváltozhat*, ami megbontja a hormonális egyensúlyt. A hőmérséklettel kapcsolatos eltérések miatt *hőszabályozó rendszerünk* is „megzavarodhat'. A *vérképző szervek* az oxigénnyomás megváltozása következtében fokozottan termelik a vörösvérsejteket. S hogy az *idegek* se maradjanak ki ebből a változásból, többeknél pszichés izgalmak léphetnek fel.

Ha utazás vagy klimatikus gyógykezelés után hazatérünk, szervezetünknek *újra kell alkalmazkodnia a régi, megszokott körülményekhez*. Ezt a folyamatot nevezzük reklimatizációnak és ez rendszerint könnyebben megy végbe. Ajánlatos azonban mégis idős korban, hazatérés után *két napot pihenni*, hogy munkaképességünket teljes egészében visszanyerjük. Természetesen fiatalok-nál megint más a helyzet, náluk a reklimatizáció is minden különösebb megrázkódtatás nélkül történik.

Dr. Marek Antal

ozott tudós

5	6	7	8	9	10	11	12
16							
	18						
21				LY		22	

Őszre készülünk

Az idei őszi idényre mi is a világszerte elfogadott és meghonosodott nőies divatot ajánljuk. A konfekciót — kötszövött és egyéb ruházati termékeket — előállító vállalatok figyelembe is vették az őszi kollekcióik elkészítésénél, az új divat formamegoldásait és divatszíneit.

Rajzainkon három olyan összeállítást mutatunk be, amelyek nemcsak ősszel, hanem a nyárvégi hűvös napokon is jól használhatók, viselhetők.

1 *Színes — kék-zöld-sárga — tweed mintázatú, térd alatti hosszúságú kártolt szövetszoknya, amihez jersey kelméből vagy síkkötőgépen készült — ugyancsak kék-zöld-sárga színekben — „V" kivágású ujjas mellényt és magas nyakú pulóvert ajánlunk. Az összeállítást — különösen hűvös napokon — jól egészíti ki a divatszínekben kapható vastag harisnyanadrág.*

2 *A kockás szövetből készült klasszikus kosztüm általában*

A pedagógus jegyzetei

Diákok sza

A nyári szünidőben gyakran találkoztam utcán, strandon vagy másutt tanítványaimmal; ilyenkor arról is beszélgettünk, *mivel töltik a szabad idejüket*. A esetek többségében szinte mindig elhangzik: *„lógunk"*, vagy *„délig alszunk"*, *„lötyögünk"*. S itt elsősorban nem a megfogalmazás döbbentett meg, hanem az, hogy még mindig milyen sokan nem tudják: *a pihenés nem azonos a semmittevéssel.*

Helyes időbeosztás

Több iskolai felmérés is bizonyítja, hogy egy szorgalmas középiskolás fiatal *kötelező munkaideje meghaladja a heti 48 órát is.* Nagyon sokan járnak szakkörre, gyakorlati órákra, egyetemi előkészítőre, idegen nyelvet tanulnak, vagy éppen utaznak az iskola és a lakóhely között. Ezért is kell viszonylag korán megtanulni gyerekeinknek *a helyes időbeosztást*, mert ha munkájukat nem tudják megszervezni, energiájuk, idejük szétforgácsolódik, és *a szabad idő is* „elfolyik".

A hasznos eltöltés kiindulópontja a megfelelő érdeklődés felkeltése, kialakítása. A szülők több irányú érdeklődést is kelthetnek gyermekeikben, *elsősorban saját példájukkal.* Minden esetben arra kell törekedni, hogy a diákévek alatt gyerekeink érdeklődése ne szűküljön be és a szabad időben foglalkozhassanak olyan kedvteléseikkel, amelyek *túlmutatnak az iskolai tananyag keretein.*

A szabad idő eltöltésének formája és tartalma azonban nemcsak az érdeklődési körtől függ, hanem *az adott életkor sajátosságaitól is.* Gyakori konflik-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 JUL 7 3

MAGYAR HÍRLAP

Bányai Erzsébet

1021

Bányai Erzsébet rajza

Naponta 1000—1200 kocsi

A Volán vállalat készül a csúcsforgalomra

A mezőgazdasági szállítások a korai zöldség-gyümölcsfélék érésétől a cukorrépa betakarításáig nagy munkát adnak a Volánnak. A trösztvállalatai a nyári csúcsforgalomban megkétszerezték a mezőgazdaságot szolgáló kocsiállományt, jelenleg 800 teherautó szállítja a terményeket a földekről a felvásárlóhelyekre vagy közvetlenül a kereskedelmi hálózatba. A mezőgazdasági csúcsforgalom a következő hetekben tetőzik, amikor már naponta 1000—1200 kocsira lesz szükség. Miután a Volán járműállományának többségét éves szerződések kötelezik, a többlet kocsikat a megbízókkal együttműködve, belső szervezésekkel tudja a Volán a mezőgazdaság rendelkezésére bocsátani.

Ezért is foglalkoznak már most intenzíven az őszi csúcsforgalmi feladatok előkészítésével, elsősorban a cukorrépa-szállítás megszervezésével. Az érdekelt szervek — a termelők, a fuvarozók és a

Bányai Erzsébet

Bányai Erzsébet rajza

Magyar Hirlap 1975/3o1/8

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 287-748, 340-726

1976 OKT 16

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

Bányai Erzsébet, festő

1021

Kincsesi híradás

Az ifjúmunkás napok keretében a kincsesbányai KISZ-bizottság dalostalálkozót rendezett tegnap, pénteken délután. A fiatalok munkásmozgalmi dalokat tanultak és énekeltek.

A találkozó résztvevőit pol-beat műsorral ajándékozta meg a művelődési ház zenekara.

* * *

Bányai Erzsébet festőművész egy hétig Kincsesbányán gyűjtött témákat, készített vázlatokat a bányában, és a külszíni fejtéseken. A hét végén bányászportrékhoz készített tanulmányokat.

A Balatonfüreden élő és alkotó művész annak a Balázs Jenőnek unokahuga, aki felfedezte a bauxitot megyénkben. A bánya évfordulóján rendezett ünnepségeken találkozott először az itt élő munkásokkal, akkor fedezte fel a bauxitbányászok életének, munkájának művészt ihlető erejét.

* * *

Három előadásból álló sorozatot szerveztek a népfront és a TIT helyi aktívái. A meghívók a lakosság minden rétegéhez eljutottak.

Az alapvető jogi tudnivalókat, ismereteket közlő sorozat első előadása hétfőn délután négy órakor lesz a művelődési házban.

— z —

ezek m
még ebb
gebbi típ
ink közü
hérváron
lecseréln
szerint t
menetrer

— A l
panaszol
közelíth

— Ez
lenség"
többször
lók érve.

rábbi lehetőségekhez képest nehezebb a város egyes pontjairól a Piac-térre eljutni. De ez lényegében a két menetrend koncepciója közötti különbségből adódik. Jelenlegi autóbuszparkunkkal elsődleges szempontnak a hivatásforgalom zavartalan lebonyolítását kell tekintenünk. Ha ezen túl marad kapacitásunk, úgy mindent megteszünk ennek a kérdésnek a megoldására is.

— December 31-én lejár a három hónap

FO

VÁS

ber

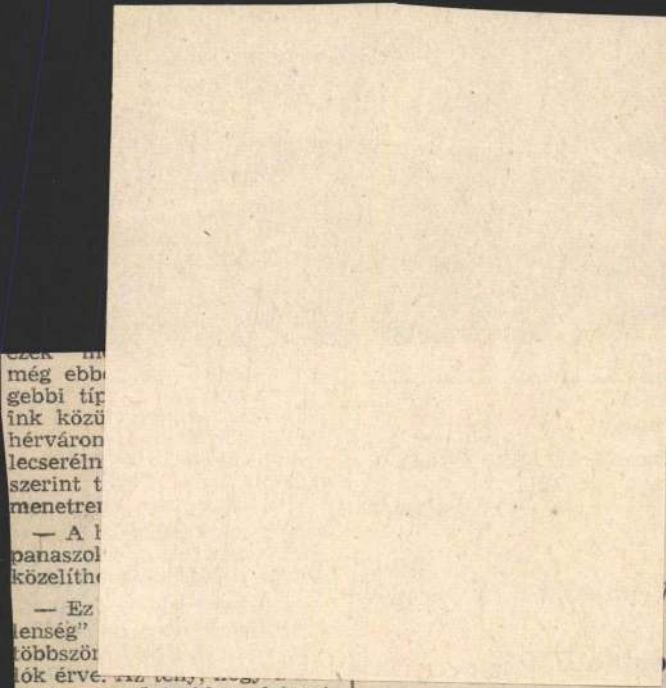

DUNAÚJV

a Római város

MEGNYITOTTA

ÚJ HÚSBOLTJÁ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1916 JUN - 6

MAGYAR HÍRLAP

Bányai Erzsébet

1021

Bányai Erzsébet rajza

SZABÓ FERENC

ra: „*Ezt a könyvet viszont azoknak szánom, akik a zenében is az élet és a kor alapkérdéseire keresnek feleletet.*" Ezt jelenti ki Maróthy a kötet előszavában. Korszakunk és a Szabó Ferenc pályafutásának befejezése óta eltelt rövid spácium sem könnyítette meg a szerző vállalt feladatát. Úgy véljük, hogy a kötet megírását megelőző több éves kutatómunkát még mindig nem szabad befejezettnek tekinteni. Érdemes lenne néhány év múltán egy teljesebb, a múló idő rostáján is leszűrt Szabó-monográfiát közrebocsátania az őt annyira értő és megértetésére törekvő zenetudósnak. *(Magvető)*

Flórián László

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 NOV 16

MAGYAR HÍRLAP

Bányai Erzsébet

1021

Bányai Erzsébet rajza

mérséklése volt.

A számítások azt mutatják, hogy a devizaszorzók változása

nyomán az exportban mintegy

Bányai Erzsébet

Bányai Erzsébet rajza

Magyar Hirlap 1976/218

Bányai Erzsébet

Magyar Hirlap 1976/133/9

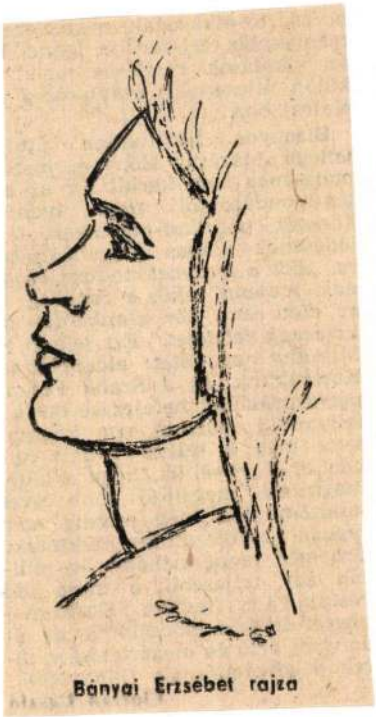

Bányai Erzsébet rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 APR — 3

MAGYAR HÍRLAP

Bányai Erzsébet

1024

Bányai Erzsébet rajza

természetesen az Ikarus autóbuszok és a Zsiguli személygépkocsik adásvételével kapcsolatos. Fő feladatunknak az ütemes szállítások betartását tartjuk. Kevésbé látványos, de nem kevésbé fontos az együttműködési tevékenység ritmusának állandó fenntartása. Tudjuk, hogy sok múlik ezen otthon is és itt is. A személygépkocsik ügyében sokszor ér bennünket nem egészen igazságos bírálat, de ennek is megvan az oka — minél hamarabb szeretnék megkapni kocsijukat az emberek. Nagyban és kicsiben ennek meggyorsításán fáradozunk.

Moszkva, 1978. április 2.

Bányai Erzsébet

Magyar

Bányai Erzsébet rajza

Bányai Erzsébet

Miskolc, 1978. április 2.
MERUK JÓZSEF

M.D.K

Z. Bányai Erzsébet
grafikus

Rajz

Élet és Irodalom, 1961. nov. 18 – 31.

Z. Bányai Erzsébet, grafikus MDk.

Három portré. Repr.

Bócz Sándor: Termelőszövetkezeti
asszonyok országos tanácskozása 2. l

NÉPSZABADSÁG Bp. 1962. febr. 9.

Bányai Erzsébet
grafikus

MDK,

Rajza (portré)

Élet és Irodalom, 1961. márc. 3 - 31.

Z. Bányai Erzsébet, grafikus

Három portré.

Repr.

Böcz Sándor: Három arc a tsz-asszonyok tanácskozásáról

2.l

NÉPSZABADSÁG

Bp. 1962. febr. 10.

M.D.K.

Z. Bainyai Erzsébet
grafikus

"Diáklány"

Élet és Irodalom, 1962. nov. 3 – 2 lap

L. Bánfai Erzsébet

grafikus

M.D.K.

Park" (repró)

Élet és Irodalom, 1963. április 27 - 9 lap

M.D.K.

Z. Barnai Erzsébet

festő

"Fiú"

Élet és Irodalom, 1964. június 8 – 4 lap

Z. Bányai Erzsébet

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM
1982

1021

Z. Bányai Erzsébet: Diáklány

A TAR

Beszélgetés a ha

Dobozy Imre és

Filmművészek a látnatalan

Gerelyes Endre, Gyárfás Miklós,
Illés Béla, Kardos Tibor,
Sipos Gyula és Sükösd Mihály írása

Ágh István, Bede Anna, Fodor József,
Kalász Márton, Nyerges András és Tóth Eszter
verse

Román—magyar irodalmi tanácskozás Bukarestben

Bukarestben október 29-én és 30-án kétnapos irodalmi tanácskozást tartottak a román irodalmi élet képviselői és a Romániában tartózkodó ma-

Sándor, az Írószövetség választmányi tagja, Koczkás Sándor kritikus, és Csanády János költő vett részt a meg-

Z. Bányai Erzsébet

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1964 NOV 5

1021

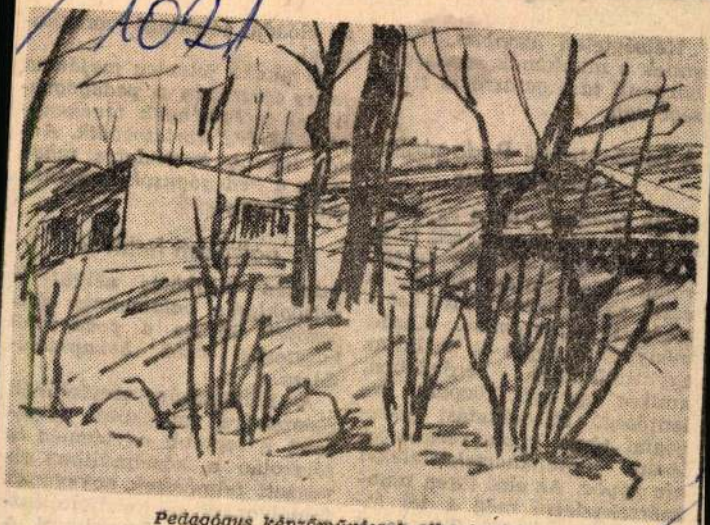

Pedagógus képzőművészek alkotásaiból

Z. Bányai Erzsébet: Az Üttörő-vasút állomása

Kétségtelen a
ennek a munkár
központi támoga
sége van.

A Felsőoktatási Kutatóc

egyik feladata éppen az, hogy az egymástól függetlenül folyó munkálatokat számon tartsa, róluk tájékoztatást adjon, és ezzel az együttműködés lehetőségeit megteremtse. Kezdeményező szerepet is vállal az együttműködés érdekében, amikor egy-egy központi jelentőségű felsőoktatási pedagógiai téma közös megbeszélésére *munkaértekezleteket hív egybe.* Az első ilyen munkaértekezletre még a tél folyamán sor kerül. Tárgya a felsőoktatási munka fő formáinak — előadás-szeminárium-gyakorlat —, különösen

most megjelenő

pályázati felhívás

minden megkötés nélkül, a felsőoktatás valamennyi dolgozóját szólítja a pedagógiai kutatásba való bekapcsolódásra.

A hallgatóság arculatának elemzésére vonatkozó pályatétel a legtöbb egyetemen és főiskolán a közelmúltban elvégzett felmérések anyagának feldolgozását és továbbfejlesztését hivatott előmozdítani. A választott pályára felkészültség szintjének értékelése nemcsak termékeny adalékokat

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Z. Bányai Erzsébet

KÖZNEVELÉS

1965 JAN 20

1021

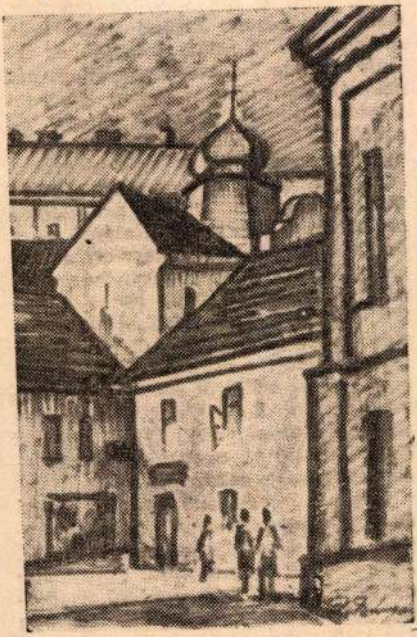

Z. Bányai Erzsébet rajza

tagadta meg! Sem a reformkorban, sem később, az elnyomatás, a rémuralom korában, amikor azt megtagadni és a dinasztiát dicsérni — a boldogulást, az ívelő karriert jelentette. Koreny sohasem lett más, mint ami itt, Aszódon volt: tudós hajlamú, egyszerű, igen tisztességes, csöndes ember. „Isten áldja őt" — mondta róla Petőfi, amit sohasem mondott egyetlen nevelőjéről sem. Meg kellene vizsgálni, hogy kinek van itt igaza: a költőnek, aki áldja egykori aszódi tanítóját, vagy kitűnő kortársaimnak, akik átkozzák?

Koreny István egy szegény sorsú domonyi paraszt-szűcs fia volt, éppen úgy „népfi", mint maga Petőfi. És mondjuk meg nyíltan: éppen úgy evangélikus szlovák eredetű családból származott, mint Petőfi. 1805-ben született, tehát 1835. szeptember 1-én,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Z. Bányai Erzsébet

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1965 MÁR 20.

1021

Leányfej
Z. Bányai Erzsébet rajza

A Munk
új r
A m

A Munka Törvénykönyvének teljes egészében új XVII. fejezete szabályozta a munkaügyi viták elintézését. *Az eddigi egyeztető bizottságok helyett vállalati, járási közös, valamint területi munkaügyi döntőbizottságok alakulnak.* Az oktatásügy területén a munkaügyi döntőbizottságok szervezéséről a művelődésügyi miniszteri végrehajtási utasítás rendelkezik majd, s addig az oktatásügyi dolgozók munkaügyi vitáit a járási, városi, kerületi közös munkaügyi döntőbizottságok bírálják el. A kisebb oktatási

Z. Bányai Erzsébet

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1965 MAR 5.

1021

Rajzórán

Z. Bányai Erzsébet rajza

Jó hírünk védelmében

Különös érdeklődéssel olvasom a pedagógusokról szóló cikkeket, s elszomorító hírekkel is találkozom.

Egy vidéki »tanítóbácsinak« a bíróság előtt kell felelnie sorozatosan elkövetett csalásaiért, lopásaiért, betöréseiért... Valamelyik iskolaigazgató okirathamisításait a népi ellenőrzés fedte fel... A több ezer forintos budapesti élelmezési díjak sikkasztása nem is egyedülálló jelenség, hasonló történt az elmúlt napokban két másik városban is...

Szinte megdöbbenéssel és nem kis felháborodással veszem mindezt tudomásul. Sokszor panaszolják a pedagógusok, — legutóbb egy kőszegi taggyűlésen esett szó róla —, hogy a sajtóban gyakoriak az őket »lejáratós« cikkek. Kétségtelenül előfordul néha, hogy egy-egy cikk messzire veti a sulykot. De másfelől: elhallgathatóak-e olyan tények, amelyek — a pedagógusok becsületén túl — messzemenően sértik az egész társadalom érdekeit? Nem! Ilyen ügyekben nem lehet figyelembe venni »fokozottabb érzékenységüket«, hanem egyértelműen el kell ítélnünk a megtévedteket, a tudatos károkozókat! Még akkor is, — sőt tán még inkább —, ha azok sorainkból kerülnek ki.

De joggal adódik egy másik kérdés: hogyan juthatnak idáig pedagógusok? Milyen volt ezekben az intézményekben az ellenőrzés? Hol van az összeforrott közösség,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-300
Z. Bányai Erzsébet
KÖZNEVELÉS
1965 ÁPR -9.
1021

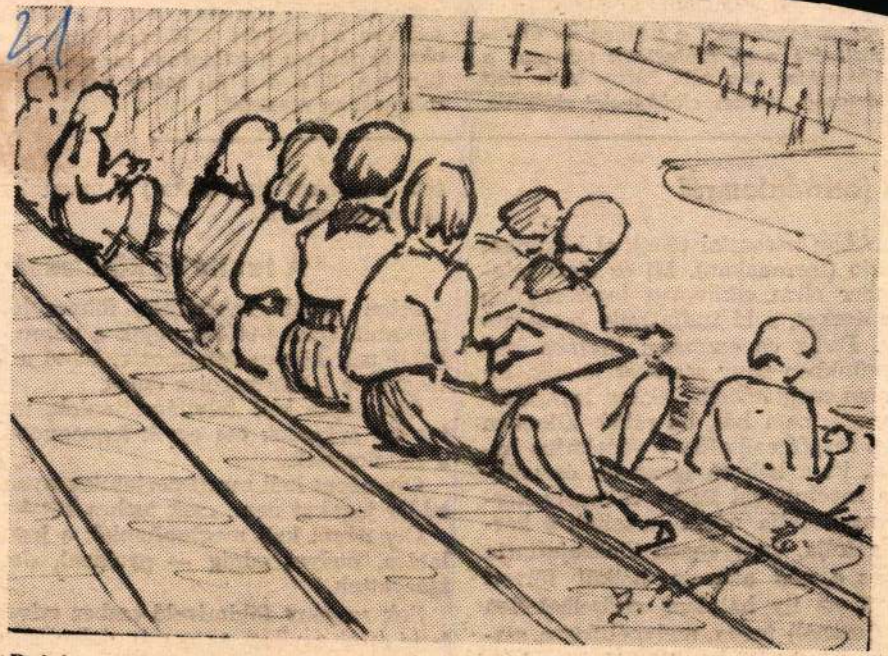

Rajzóra a Múzeumkertben

Z. Bányai Erzsébet rajza

polgári nagy kötelességeikkel, melyek ... természetes tanácsadói a népnek — átalakulásunk békés eszközlésére nagy szolgálatot tehetnek a hazának. — A határidő május 10-e volt. Május 30-án kelt Ney Ferencnek, a Társaság „rendes elnökének" előszava, ... ju megmarad a polgári át... azonban következetesen ... számára az egyházi földb... oktatás felekezeti jellegéne... vérisége. Elfeledett kis m... zük néhány részletét.

A forradalomról

Már zsenge korunkban irtózattal tölték el lelkünket e szó iránt: *revolutio* (forradalom). Mi ez alatt mindenféle isten s ember ellen elkövetett legszörnyűbb zavargásokat, öldökléseket, s ki tudja mily borzasztó dolgokat értettünk. Pedig ez eszmével tisztába kell jönnünk, mert jelenünkben nagy szerepet játszik. Ha a háború igazságtalan megtámadás, akkor legpiszkosabb rablás, s ki viseli, nem hős, de rabló. Ellenben ha valamely nemzet megtámadtatik, s védelmére háborúhoz folyamodik, itt a háború igazságos és szükséges. Így van ez a revolutióval is: ha valamely kormány erőszakkal megfosztja népét jussaitól, s korszerű kifejlésében gátolja, vagy éppen tönkrejuttatja tömérdek szükség- s a nép akarata nélkül fölvett adósságokkal: akkor az ily hatalom elviselhetetlen lesz, s azon jognál (jussnál) fogva, melynél fogva szabad a rablótól visszavenni elidegenített jószágunkat, szabad az ily kormánytól visszakövetelni elidegenített jogainkat (jussainka... tól megmenteni.

A tanító új kötelességei

Jelen körülményeinkből fölmerült kötelessége a néptanítóknak kétféle, egyik a népre, másik saját iskolájának körére vonatkozik. Mind a kettő nagy fontosságú s lelkiismeretes dolog.

Oly népet kell felvilágosítaniok, melynek sötétben tartása századok óta egyik legnagyobb törekvése volt a hatalomnak.

Oly népet kell megismertetniek nyert jogaival, mely eddig jogokat nem, csak terhes kötelességeket ismert.

Oly népet kell megtanítaniok e jogok okos használatára, melyet eddig — gyalázat, de igaz — bottal igazgattak.

Sok szegény földmívelő ember szívesen be-betekintene most a világ, az ország dolgaiba, de olvasni nem tud a jámbor, vagy ha tud is, nem igen érti. Itt ismét hozzátok fordul a nép, gyűjtsétek őket magatok körül

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Bányai Erzsébet

NAPLÓ
Veszprém

1969 AUG 24

1021

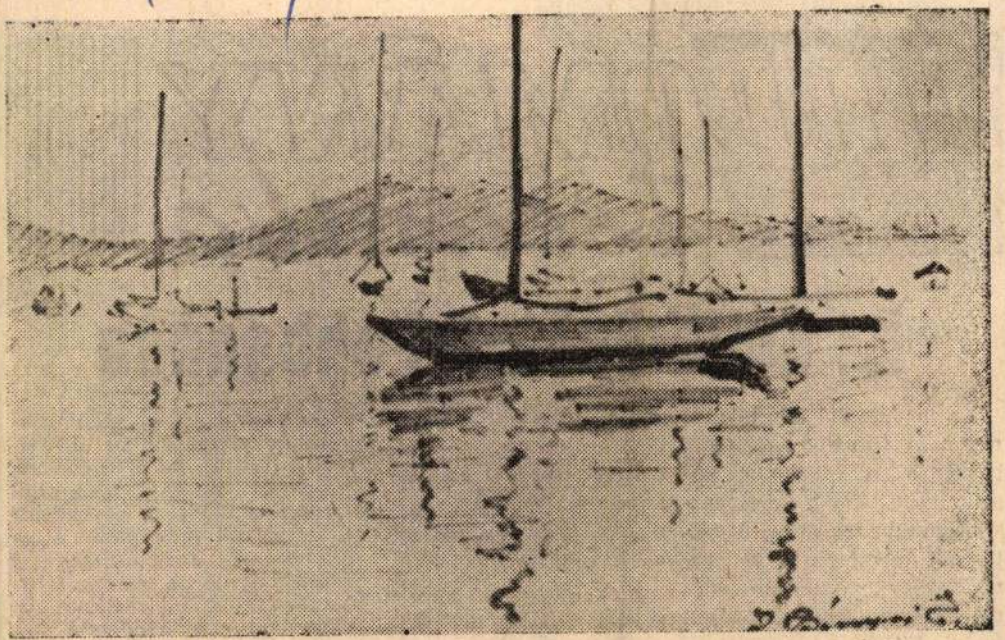

(M. Bányai Erzsébet rajza)

TUDOMÁNY — technika

Az üstökösök fellobbanása

Az üstökösök sok talányt rejtenek magukban. Csak hatalmas teleszkópokon keresztül észlelhető, apró pontként bukkannak fel az égbolton az űr mélyéből, és csupán a Naphoz való közeledés mértékében kezd csóvájuk kialakulni.

Az üstökös főrésze egy kisméretű, 10 km-nél nem nagyobb átmérőjű, megfagyott vízből, ammóniából, szénsavból és néhány más illanó anyagféleségből álló mag, melybe fém- és kőszemcsék vannak beágyazva.

A Naphoz való közeledéskor a mag felmelegszik, az alacsony olvadáspontú anyagok párologni kezdenek, és nő a nyomás, és végül robbanás következik be; a matrica lerepül. Az üstökös fejében egy szempillantás alatt nagy mennyiségű porrészecske jelenik meg. Ezzel a jelenséggel magyarázzák a csillagászok az üstökös fényerősségének növekedését. De így van-e ez valóban?

A matrica-hipotézist Leningrádban, a Szovjetunió

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KÖZNEVELÉS

1021

Z. BÁNYAI ERZSÉBET rajza

Z. Bányai Erzsébet

hanem, hogy Arany teremtő zsenijéből, a költészet varázslatából valami keveset megéreztessenek pl. 7. osztályos tanítványaikkal. Ha nem ez történik az órán, akkor szinte nem történt semmi sem. S mindez megint csak a tanári személyiség, a már említett pedagógiai eredetiség kérdésköre.

Ugyancsak a tanári személyiség a legfőbb tényező abban, hogy az irodalmi óra szür-

Z. Bányai Erzsébet
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KÖZNEVELÉS

1966 FEB 4

1021

Z. Bányai Erzsébet (Budapest) rajza

szereket. Meg
sikereit és ku
méltó kezdem
ben is. A Közi
tani cikk látot
lából. E publ
szeretnék hozzátenni egyetmást, főként az idei új „tévés-tantárgyak", az ötödikes magyar irodalom, a nyelvtan és a történelem vonatkozásában.

Újból a felkészülésről

A legfontosabb előfeltétel e tárgyaknál is az, hogy a szaktanár gondosan felkészüljön! A televíziós óra ugyanis lényegesen nagyobb erőfeszítést kíván, mint a szokványos. Ma már egyre kevesebben vannak, akik közös mozilátogatásnak fogják fel az iskolatelevízió műsorainak megtekintését, ahol a tanár kísérő, terelő, fegyelmező funkciókat lát el csupán, s azt is úgy, ahogy. A felkészülés, szerintem, nem is adminisztratív jellegű elsősorban, hanem gondolati. Az adást megelőző néhány órában a tanár fokozatosan „aládolgozik" a tájékoztatóban közölt programnak, lehetőleg úgy, hogy a téma lényeges vonásai már a tanulók többségében tisztázottak legyenek a televíziós órára. A Hetedhét országon is túl című adásra például már tisztáztuk alkalmilag a népmesék jellemző vonásait. Az Ókori Kelet című adásig befejeztük e témakör tárgyalását. A magánhangzók című adásig befejeztük a magánhangzókkal kapcsolatban tervezett ismeretek tárgyalását. Az említett példákkal azt a közismert igazságot is bizonyítani szeretném, hogy az iskolatelevízió nem helyettesítj az ismeretátadó tanárt, viszont sajátos eszközeivel óriási segítséget ad munkánkhoz. Még az összefoglalást sem he-

Z. Bányai Erzsébet
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KÖZNEVELÉS

1965 DEC 17.

1021

Z. Bányai Erzsébet rajza

Tíz olyan Somogy megyei általános iskolai nevelőt jutalmaztak meg november 6-án a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 48. évfordulója alkalmából Kaposvárott, akik az iskolatelevízió adásait rendszeresen használják s e téren kiemelkedő munkát végeztek.

Az ünnepségről, valamint a megjutalmazott nevelők közül egy igazgatóról, egy-egy alsó és felső tagozati nevelőről a TV munkatársai helyszíni riportot készítettek, amelyet kisfilmben feldolgozva az iskolatelevízió „Nevelői tapasztalatcsere"-sorozat keretében mutatott be. Az ünnelpelteket meleg hangulatu ünnepségen *Bőhm József* elvtárs, a megyei tanács vb elnöke köszöntötte.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1906 FEB 12

ÉLET ÉS IRODALOM

Z. Bányai Erzsébet

1021

Z. Bányai Erzsébet: Női fej

terei mellett. Az a közönség, amely rendszeres látogatója a Zeneakadémia Nagytermének, vagy a Filharmónia Kamaratermének, ma már nem távozik a szünetben, ha netán a hangverseny második részében Bartók-mű szerepel a programon. Sőt, Bartók kamarazenéje is megtalálta útját a hallgatósághoz: meggyőző tanúsága volt ennek a Zeneakadémia Kistermében lezajlott Bartók-sorozat, melynek keretében a Tátrai-kvartett mind a hat vonósnégyest eljátszotta, zsúfolt ház előtt. A sorozat sikeréhez nagymértékb

MDK.

Z .Bányai Erzsébet

Rajz

Köznevelés 1966 márc.18.

M.D.K.

Z. Baingai Erzsébet
grafikus

"Leány"

Élet és Irodalom, 1965. okt. 25 - 9 lap.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Z. Bányai Erzsébet

KÖZNEVELÉS

1965 OKT

1021

Z. Bányai Erzsébet rajza

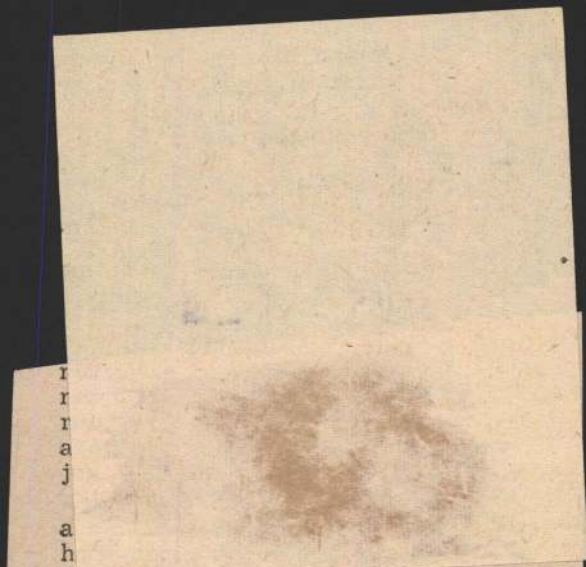

szolgálat az egyetemi „numerus clausus" tervezéséhez — csupán okozata a társadalom megkezdett, de csak félig megoldott kérdéseinek.

Ha ez az okká terebélyesedett okozat valóban egyik mozgatója a felmerült problémáknak, a kötött létszám szabálya, az alapprobléma megkerülésével csak tüneti kezelést alkalmaz majd. A jól lerakott alapozáson kellene tovább építkezni: még több segítséget adni a dogozó nőknek, nemcsak társadalmi szolgáltatásokkal, ha-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Z. Bányai Erzsébet

ÉLET ÉS IRODALOM
1965 MÁJ 8.

1021

Z. Bányai Erzsébet: Tavasz

feszültséget
vel az írott s
versenyezni.

A HANC
lett önálló
élni kezdett
geivel. Ezér
győzőek azol
mint Hoerschelmann egyenként kitűnő *Esperanzája* —, melyek egyfelvonásosként színpadon is elképzelhetőek lennének. A kötet legkiemelkedőbb darabjai azok, melyek bátran élnek az új műfaj korlátlan lehetőségeivel. Wolfgang Weyrauch hangjátékának voltaképp egyetlen szereplője van, Szuzusi; ő mondja el, a halászok kórusától kísérve, az atommal fertőzött japán halászok irtózatos tragédiáját. Dieter Wellershoff hangjátéka kétszereplős; egy férfi és egy nő kapcsolatának fölbomlása nem az egymásnak feszülő érvekből és indulatokból bontakozik ki, hanem az egymással párhuzamosan áramló monológokból. Günther Eich darabja valóság és álom síkján játszódik; a letartóztatására váró öreg zsidónak és unokájának drámáját aláhúzza és kiemeli a katakombákban eltévedt és elpusztuló lányok víziója.

Úttörő vállalkozás ez a gyűjtemény. A kötet válogatója s az ugyancsak úttörő utószó szerzője, *Albert Gábor*, minden dicséretet megérdemel. Ugyanígy a fordítók is. A kiadó azt ígéri, ha a kötet megnyeri az olvasók tetszését, hamarosan újabbak követik. Várjuk őket.

Gyurkó László

temény mély tűzű lobog

A. Tóth S

Z. Bányai Erzsébet

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1966 ÁPR 2

KÖZNEVELÉS

1021

Z. Bányai Erzsébet (Budapest) rajza

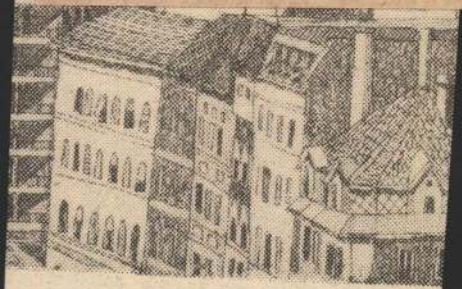

Z.Bányai Erzsébet

Budapesti pedagógus - müvész

1962-ben a Szadáról Dunaujvárosba települt müvésztelep zárókiállitásán részt vett. A mintegy 50 képből álló bemutatót a Müvelődési Házban rendezték meg.

Juhász Antal: A Székely Bertalan nyári müvésztelep munka bemutatója

Rajztanitás 1962. V. sz. 30.l.

Bányai Erzsébet

festőművén (pedagógus)

Kiállítása Vegyémben.

Napló (Vegyém)
1980 jan. 5.

„Elvek és utak" sorozatában „Mű, érték, műérték" címen nemrégiben jelentek meg.

Ami az első ránézésre szembetűnik: a dolgoza[illegible] műfaji gazdagsága. A [illegible] szám szerint tizen[illegible]

Bányai Erzsébet

festőművén (pedagógus)

Kiállítása Vegyémben

Napló (Vegyém)
1980 jan 5.

műelemzési-értelmezési alapirány élt együtt, egymás mellett, s bizonyos mértékig egymás ellenében: a filozófiai rendszerre épülő *esztétikai*, a pozitivista beállítottságú *filológiai* és a pszichologizáló *kritikai*. Nézetem szerint a hatvanas évek közepén-végén induló irodalmár nemzedékre, legalábbis annak jelentős részére a legnagyobb hatást a filozófiai-esztétikai megközelítésmód gyakorolta.

Egyetemistaként, átmenetileg Veres András tájékozódását is a hegeli—lukácsi felfo-

Bányai Erzsébet

Asztőműrén (pedagógus)

Kiállítása Vesprémben

Napló (Veszprém)
1980 jan. 5.

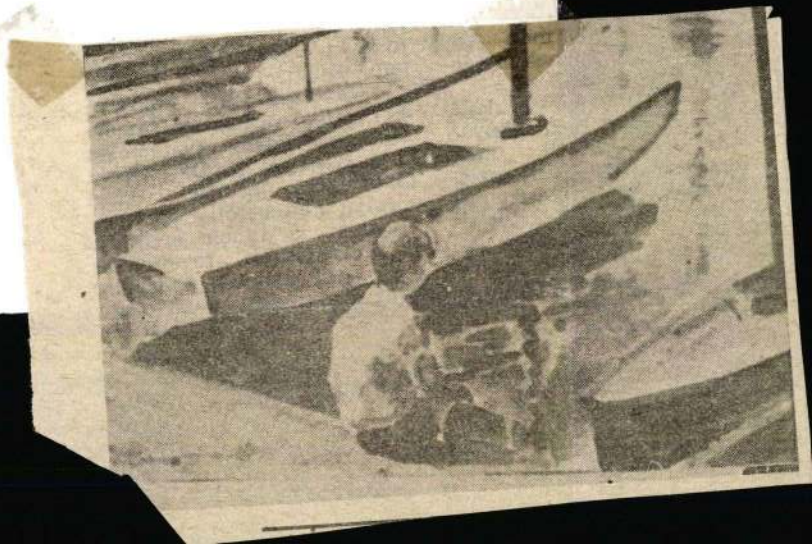

nak változásával
tragikus világképé
sulását.

Az elemzésekkel
leg kell szembe né
elméleti kérdésekk
amilyen az ismétlő
tikai és poétikai
vagy az irónia ért
zete, ekkor adja a
kács tragikum fel
kritikáját. A szocio
irodalomtudomány viszo-
nyát boncolgató írások közül
egy szempontot érdemes ki-
emelni: az irodalomszociológia hagyományos felfogását (Escarpit, nálunk Varga Károly) elveti, mert nem veszi figyelembe az irodalom természetét — ezért, vállalva a

használja; hol túlságosan tág jelentéskört engedve nekik (az irónia, mint általános életminőség), hol egészen szűket (a poétika mint az elmélet műfaja.) Fölveti, de egyben ki is tér az esztétikai minőségek elemzése elől.

Mindezen fogyatékos
ellenére is igényes, kor

Z. Bányai Erzsébet

Padonülök a Margitszigeten, aqu.

Tanulószobában, aqu.

Fiatal mama, aqu.

Műcsarnok 1958 Magy. Képzőművészek Kiáll.

Bányai Erzsébet.
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
Testőrművész
NAPLÓ (VESZPRÉM)
1979 JUN 16
1021

Bányai Erzsébet:

GYERMEKARC

Régi vágya, úgy tűnik, rengeteg virágcsendélet, t a falu, minden élethű.

— Legtöbbször emlékez elképzelek. A lányom nen képemet a fővárosba, aho zsüriztesse le. Én azonba magam tetszésére, kedvér tet. Azért nagyon örülök, hosszabb ideig elnézi valamelyik művemet...

Térül-fordul, s egy hatalmas, gyönyörűen kihímzett kalocsai terítőt rak elém. A virágok, a levelek eredeti színekben, a kalocsai előírás szerint pompáznak az anyagon.

— Az unokánk két látogatása között varrtam — simítja végig szeretettel a terítőt. — Most a párja készül, egy futó. Ezt is csak magamnak csinálom...

Trappolva érkezik a ház elé az unoka; a fürtös fejű, értelmes szemű kisfiú tisztelettudóan arra kéri nagyanyját, hogy engedjen vizet a tóba, mert így a hajók nem tudnak úszni. (A kis tavat Irénke néni betonozta le az udvaron, meglepetésként szemefényének, az unokájának.)

— Azt hiszem, már kiderült, hogy olyan típus vagyok, aki egy pillanatig sem tud nyugton ülni. Nem éreztem egy pillanatig sem, hogy összedől a világ, mert elérkezett a nyugdíjazás napja. De azért nehezen viseltem el a megszokott kollektíva hiányát. Pár hét múlva azonban rátaláltam magamra, s azóta minden rendben van. Kertészkedem — nem értek hozzá ugyan, de csinálom —, télen festek, varrok. Most minden olyan szenvedélyemnek, hobbimnak élhetek, amire eddig nem jutott időm. A munka nem fáraszt; annál inkább a tétlenség. Bosszankodni is szoktam, különösen akkor, ha a magam korabelieket hallom: most itt fáj, most ott hasogat. Szerintem az ember legnagyobb ellensége az, ha elhagyja magát. Nem szabad odafigyelni az apró fájdalmakra, mert az megmérgezi az ember életét! Meggyőződésem, hogy fantáziaszegény ember az, aki unalmasnak tartja a nyugdíjaséveket. Szépen, okosan kell megszervezni a „kötelező" pihenés napjait, heteit, hogy hasznosnak, fontosnak érezze magát az ember minden órában. Hiszen a nyugdíj idején is érünk annyit, mint akkor, amikor mindennap a munkahelyre jártunk!...

Rumpler Mária

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 FEB 3

NAPLÓ (VESZPRÉM)

Bányai Erzsébet festőművésznő

A NAPLÓ HÉTVÉGI MELLÉKLETE

1021

Kamaratárlat Veszprémben

Nemrégiben mutattuk be lapunkban Bányai Erzsébet munkásságát. A Balatonfüreden élő festőművésznő képeiből kamaratárlatot rendeztek Veszprémben, a megyei pártbizottság oktatási igazgatóságának előcsarnokában. A szintén füredi Sigmond Olivér néhány szobrát, domborítását is kiállították.

A közös tárlatról elismeréssel nyilatkoznak a pártiskola hallgatói és vendégei. Látogatói között volt Keresztúry Dezső költő, irodalomtörténész is.

Keresztúry Dezső a tárlaton.

Nevető gyerek

Székely csendélet

(Fotó: Rádóczy Csaba)

várva

zó fényben

roly fotóiról

virágzó mandulafák és a fonyódi hegyek látványát Szelényi képein. A németalföldi festészet alkotásai közül, analógiaként, kitárult világú holland tájképek jutnak eszünkbe. Az egyszerűnek, a mindennapinak és megszokottnak a szeretete hatja át Szelényi művészetét, ezt a mindennapit, a természetet, az embert körülvevő környezetet ábrázolják artisztikusan komponált képei. Barna és zöld, a dunántúli táj két jellegzetes színe uralkodik Szelényi Balatonról készült könyvének a színvilágában is. A könyvben a legnagyobb hangsúly a messze kilátást nyújtó tájképeken van, ezt egészítik ki hangulatilag és tematikailag is a vidék eldugott műemlékeit és népi épületeit egyszerű eszközökkel bemutató ábrázolások.

A Szelényi alkotta Balaton-kép időtlen, harmonikus természeti tájat állít elénk. A balatoni embert bemutató zsánerképeken olyan munkákat elfoglaltságokat látunk, (nádvágás, szüret, halászat,

Szőllősi Máté kiállítása Győrött

Szép művészeti sikerek emléke fűzi Győrhöz **Szőllősi Mátét.** A művésztelepen töltött hasznos nyarak, a közös kiállítások önmagukban is vonzerőt jelentenek. A város nívódíja és egyéni tárlatának sikere késztetett arra, hogy most másodszor is vállalja az önálló bemutatkozást a „Kék iskola" galériájában. A műélvezés alaphangját **Patka László** ihletett szavai, gondolatai teremtették meg.

Az aula falain harmincöt kép várakozik az értő befogadókra. Többségükben vízfestmények. Már-már közhely, hogy a Balaton-vidék „szüli az akvarellistákat. Szőllősi festészete is e talajból nőtt ki. Pályafutása, fejlődése egyenletes ívelésű. Az évekkel arányosan felhalmozódó tapasztalatokon kívül döntő szerepe van ebben a táj mélyebb átélésének.

Korábbi pátriája tájáról, a Halápi hegy alól nézve csak foltokban, keskeny, törékeny tükrökben látszik a Balaton. A horizontra kemény vonalú hegyek kúpjai rajzolódnak. Almádiból — ahol most él — már a tónak egy másik, lágyabb tónusa nemesíti a képet. Az átköltözés a tület közelsége mélyebb kapcsolatok keresésére késztetí; alaposabb megfigyelésre, a jelenségek, a változékonyság, a sokféleség befogadására, feldolgozására. Legjobb vízfestményei többet nyújtanak a korábbi, az egyszerű élményeket lejegyzőknél. Különösen az Égő nádas és a Ragyogás címűek sikerült darabjai a sornak.

Munkáinak zöme erősebben kötődik a témához. A skála nem túl terjengős: öblök, vízparti fák, nádasok, különböző színekben felrakott — többször ismélődő — fényjátékok jelzik érdeklődése irányát. Itt-ott jellegzetes, már eltűnt győri részletekre ismerünk. A tájképeket könnyedség, a hangulati elemek hű követése jellemzi.

Néhány olajkép a szélesebb technikai készség birtoklásának igényére utal. Ám a legtöbb bizonytalanságot e téren tapasztaljuk.

Szőllősi festői alapállása az önismeretből fakad. Képességei határaihoz igazítja a megvalósítandó programot: a természeti valóság szépségeit akarja megmutatni, ahogy ő látja-értékeli azokat. Legjobb munkáival tel-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Bányai Erzsébet

NÉPSZAVA

szobrászművész

1980 FEB 2

1021

Bányai Erzsébet: Alvó

Me
a me
kö

A Me... dasági Kombinátban — hazánk egyik legkorszerűbb mezőgazdasági nagyüzemében — pénteken megnyitották a huszonharmadik mezőgazdasági könyvhónapot. Az ünnepségen *Dénes Lajos*, a mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszterhelyettes méltatta a szakkönyv, a szakirodalom növekvő szerepét. A mezőgazdasági könyvhónap megnyitóján szót kaptak azok az írók, tudósok, kutatók is, akik az elmúlt években *új művekkel* gazdagították a szakirodalmat.

Az ünnepségen — a hagyományoknak megfelelően — kitüntették a mezőgazdasági könyvkiadás legjobbjait, a nyom-

...kalmából, eredményes munkássága elismeréséül a Munka Érdemrend arany fokozatát adományozta.

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa eredményes munkája elismeréseként, nyugdíjba vonulása alkalmából *Iglódi Ilonának*, a SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatóság csoportvezetőjének a Munka Érdemrend arany fokozatú, *Kóródi Károly* csoportvezetőnek a Munka Érdemrend ezüst fokozatú, *dr. Czeglédi László* csoportvezetőnek a Munka Érdemrend bronz fokozatú kitüntetést adományozta. Ugyancsak a Munka Érdemrend bronz fokozatú kitüntetést kapta eredményes munkája elismeréseként, nyugdíjba vonulása alkalmából *Sa-*

ra a
súlyo
teher
zsa) s
műsz

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő
NÉPSZAVA
1980 MÁR 8

Bányai Erzsébet
festőművész

1021

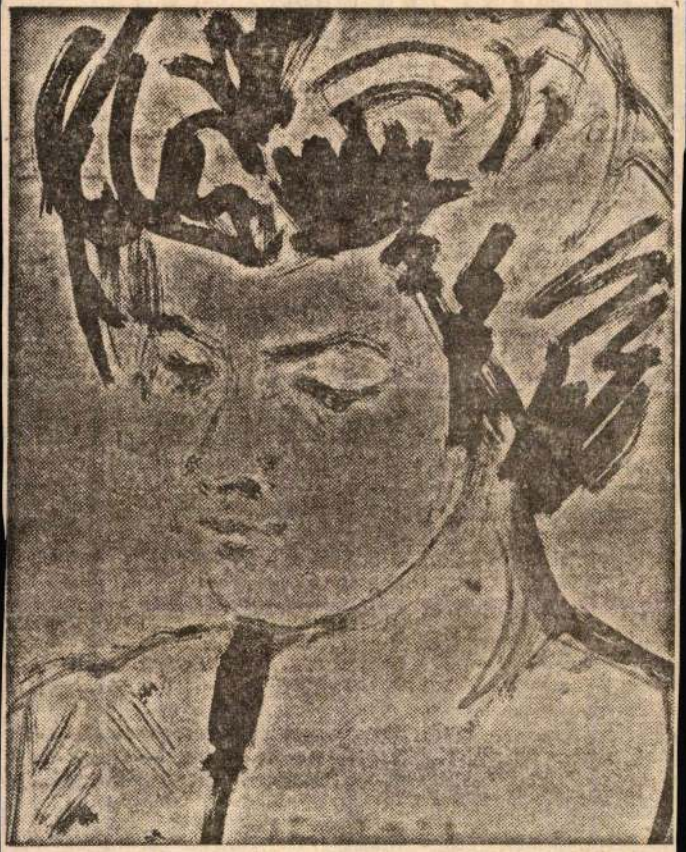

Bányai Erzsébet: Nő

HANGLEMEZFIGYELŐ

Rossini: A SZEVILLAI BORBÉLY

Gioacchino Rossini ndössze huszonnégy es volt, amikor „szemte- n" módon versenyre lt a kor ünnepelt, nagy kintélyű mesterével, *ovanni Paisiellóval.* isiello *Szevillai borbé-* sikerdarab volt akko- an, de ez egy pillana- sem gátolta abban az abb kollégát, hogy g jobb Szevillai bor- lyt állítson elő, nem b, mint tizenhárom alatt. Először úgy lát- tt, hogy a hamar mun- megbosszulja magát: ssini operája 1816-ban, római bemutatón csúfo- megbukott. Az ifjú rző már az előadás zepén eltűnt a színház- l, mert érezni kezdte a döset. Barátai kétség- esetten keresték: azt ték, elbujdosott vagy t tett magában. Végül bukkantak rá, ahol a először kellett volna esni: otthon. A legna- bb nyugalomban, a derűsebb lélekkel fok- gymás spagettit fo- sztott, miközben a

„Ha egy szép napon elfog — élvezetünk szempontjából akár előnyösen, akár nem — a kíváncsiság, hogy behatóbban megismerkedjünk Rossini stílusával, elsősorban A szevillai borbélyban kell keresnünk ezt a stílust: egyik legjellegzetesebb vonása szembeötlő módon kiütközik itt. Rossini kitűnő finálékat, együtteseket, duetteket ír, de gyenge és kicsinyesen szépelgő az olyan áriákban, melyeknek egyszerűen kellene festeniük a szenvedélyt."

Azóta az idő úgy határozott, hogy az áriák is nagyszerűek ebben a végtelenül üdítő operában. Hanglemezekre a teljes Szevillai borbélyt 1936-ban rögzítették először, Riccardo Stracciarival, Mercedes Capsirral és Dino Borgiolival a főbb szerepekben. A mű tizenhat darab Columbia gyártmányú normál lemezre fért rá. Az első mikrolemez-felvétel 1952-ben készült a Szevillaiból,

FO

A K

új szám
ván be
Csinszka
nyát. Úg
és — t
pletykák
reivel ve
értesült
tudós mi
alapos
val tette
nagyságo
kicsinyes
szemben
lönleges
ber arcá
érző
szolgálta
sem ábr
idillnek
De tanul
az a kie
hogy az
bemutat
ragyogta
összetart
kereső tö
ségszerű
sát.
Illés L
legpro
éveire
visszae
Ottlik G
mel idéz
világhábo
néhány

Bányai Erzsébet.
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
Testőművész
NAPLÓ (VESZPRÉM)
1979 JUN 16
1021

Bányai Erzsébet:

GYERMEKARC

Régi vágya, úgy tűnik, rengeteg virágcsendélet, t a falu, minden élethű.

— Legtöbbször emlékez elképzelek. A lányom nen képemet a fővárosba, aho zsüriztesse le. Én azonbar magam tetszésére, kedvér tet. Azért nagyon örülök, hosszabb ideig elnézi valamelyik művemet...

Térül-fordul, s egy hatalmas, gyönyörűen kihímzett kalocsai terítőt rak elém. A virágok, a levelek eredeti színekben, a kalocsai előírás szerint pompáznak az anyagon.

— Az unokánk két látogatása között varrtam — simítja végig szeretettel a terítőt. — Most a párja készül, egy futó. Ezt is csak magamnak csinálom...

Trappolva érkezik a ház elé az unoka; a fürtös fejű, értelmes szemű kisfiú tisztelettudóan arra kéri nagyanyját, hogy engedjen vizet a tóba, mert így a hajók nem tudnak úszni. (A kis tavat Irénke néni betonozta le az udvaron, meglepetésként szemefényének, az unokájának.)

— Azt hiszem, már kiderült, hogy olyan típus vagyok, aki egy pillanatig sem tud nyugton ülni. Nem éreztem egy pillanatig sem, hogy összedől a világ, mert elérkezett a nyugdíjazás napja. De azért nehezen viseltem el a megszokott kollektíva hiányát. Pár hét múlva azonban rátaláltam magamra, s azóta minden rendben van. Kertészkedem — nem értek hozzá ugyan, de csinálom —, télen festek, varrok. Most minden olyan szenvedélyemnek, hobbimnak élhetek, amire eddig nem jutott időm. A munka nem fáraszt; annál inkább a tétlenség. Bosszankodni is szoktam, különösen akkor, ha a magam korabelieket hallom: most itt fáj, most ott hasogat. Szerintem az ember legnagyobb ellensége az, ha elhagyja magát. Nem szabad odafigyelni az apró fájdalmakra, mert az megmérgezi az ember életét! Meggyőződésem, hogy fantáziaszegény ember az, aki unalmasnak tartja a nyugdíjaséveket. Szépen, okosan kell megszervezni a „kötelező" pihenés napjait, heteit, hogy hasznosnak, fontosnak érezze magát az ember minden órában. Hiszen a nyugdíj idején is érünk annyit, mint akkor, amikor mindennap a munkahelyre jártunk!...

Rumpler Mária

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 FEB - 3

NAPLÓ (VESZPRÉM)

Bányai Erzsébet festőművésznő

A NAPLÓ HÉTVÉGI MELLÉKLETE

1021.

Kamaratárlat Veszprémben

Nemrégiben mutattuk be lapunkban Bányai Erzsébet munkásságát. A Balatonfüreden élő festőművésznő képeiből kamaratárlatot rendeztek Veszprémben, a megyei pártbizottság oktatási igazgatóságának előcsarnokában. A szintén füredi Sigmond Olivér néhány szobrát, domborítását is kiállították.

A közös tárlatról elismeréssel nyilatkoznak a pártiskola hallgatói és vendégei. Látogatói között volt Keresztúry Dezső költő, irodalomtörténész is.

Keresztúry Dezső a tárlaton.

Nevető gyerek

Székely csendélet

(Fotó: Rádóczy Csaba)

várva

zó fényben

roly fotóiról

virágzó mandulafák és a fonyódi hegyek látványát Szelényi képein. A németalföldi festészet alkotásai közül, analógiaként, kitárult világú holland tájképek jutnak eszünkbe. Az egyszerűnek, a mindennapinak és megszokottnak a szeretete hatja át Szelényi művészetét, ezt a mindennapit, a természetet, az embert körülvevő környezetet ábrázolják artisztikusan komponált képei. Barna és zöld, a dunántúli táj két jellegzetes színe uralkodik Szelényi Balatonról készült könyvének a színvilágában is. A könyvben a legnagyobb hangsúly a messze kilátást nyújtó tájképeken van, ezt egészítik ki hangulatilag és tematikailag is a vidék eldugott műemlékeit és népi épületeit egyszerű eszközökkel bemutató ábrázolások.

A Szelényi alkotta Balaton-kép időtlen, harmonikus természeti tájat állít elénk. A balatoni embert bemutató zsánerképeken olyan munkákat elfoglaltságokat látunk, (nádvágás, szüret, halászat,

Szőllősi Máté kiállítása Győrött

Szép művészeti sikerek emléke fűzi Győrhöz **Szőllősi Mátét.** A művésztelepen töltött hasznos nyarak, a közös kiállítások önmagukban is vonzerőt jelentenek. A város nívódíja és egyéni tárlatának sikere késztetett arra, hogy most másodszor is vállalja az önálló bemutatkozást a „Kék iskola" galériájában. A műélvezés alaphangját **Patka László** ihletett szavai, gondolatai teremtették meg.

Az aula falain harmincöt kép várakozik az értő befogadókra. Többségükben vízfestmények. Már-már közhely, hogy a Balaton-vidék „szüli az akvarellistákat. Szőllősi festészete is e talajból nőtt ki. Pályafutása, fejlődése egyenletes ívelésű. Az évekkel arányosan felhalmozódó tapasztalatokon kívül döntő szerepe van ebben a táj mélyebb átélésének.

Korábbi pátriája tájáról, a Halápi hegy alól nézve csak foltokban, keskeny, törékeny tükrökben látszik a Balaton. A horizontra kemény vonalú hegyek kúpjai rajzolódnak. Almádiból — ahol most él — már a tónak egy másik, lágyabb tónusa nemesíti a képet. Az átköltözés a tájélmény közelsége mélyebb kapcsolatok keresésére késztet; alaposabb megfigyelésre, a jelenségek, a változékonyság, a sokféleség befogadására, feldolgozására. Legjobb vízfestményei többet nyújtanak a korábbi, az egyszerű élményeket lejegyzőknél. Különösen az Égő nádas és a Ragyogás címűek sikerült darabjai a sornak.

Munkáinak zöme erősebben kötődik a témához. A skála nem túl terjengős: öblök, vízparti fák, nádasok, különböző színekben felrakott — többször ismélődő — fényjátékok jelzik érdeklődése irányát. Itt-ott jellegzetes, már eltűnt győri részletekre ismerünk. A tájképeket könnyedség, a hangulati elemek hű követése jellemzi.

Néhány olajkép a szélesebb technikai készség birtoklásának igényére utal. Ám a legtöbb bizonytalanságot e téren tapasztaljuk.

Szőllősi festői alapállása az önismeretből fakad. Képességei határaihoz igazítja a megvalósítandó programot: a természeti valóság szépségeit akarja megmutatni, ahogy ő látja-értékeli azokat. Legjobb munkájával tel-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bányai Erzsébet festőművész

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1979 OKT 16

1024

Erdélyi csendélet

Rajzok

Bányai Erzsébet alkotásai Balatonfüreden

Napraforgók

Balatonfüreden a Balatoni Galériában október 21-ig láthatjuk Bányai Erzsébet kiállítását. A kellemes őszi idő sok látogatót vonz a galéria kiállítótermébe. Örülünk ennek, mert a nyári szezon a képzőművészetben is kitolódott, így a képzőművészet szerelmesei élvezhetik a nyár el nem múló varázsát. A tájképek, figurális kompoziciók, portrék, csendéletek nyugodt, szolid hangulatot árasztanak. A képek közül a Szent Márk templomról készült sötét tónusú pasztellok megkomponált formaelemekkel, színvonalas festői technikával a kiállítás legszebb darabjai. Csendéletek közül különösen az Erdélyi csendélet mutatja elkötelezett festői hovatartozását.

iak nyerték a rai
labdarúgó-bajno[illegible]ságban

-füred 1:1

ező. V: Ta-
.
ekovics —
Gulyás,
(Takács),
a, Koch,
Horváth J.,
ző: Szabó
füred: Szi-
emen, Bar-
Schmidt,
Kuti, Tu-
emény. Ed-
István.
lépett fel
3. percben
ki helyze-
ott a Texti-
elyzetet te-
Szigethy
ekül védett.
n Udvardi
drúgását a
orváth Szi-
özve fejelte
. A szórvá-
ntámadások
16-oson ki-
kezésnél
etésre a bí-
lt. Ezt Cseh
1:1. Nem
a jogos 11-
pápaiaknak
neg a bíró.
n tíz percig
támadtak.
öbb szöglet
a újra a pá-
tak, de a
obbnál jobb
is kihagy-
s hárította
vendégek
t. A végén
nkit kicsele-
res kapu fö-
kes és he-

tér, Fiskál, Izsa, Szedlák, Tóth, Nagy, Baumann, Szakács (Simon). **Edző: Barcza Sándor.**

A lendületesen kezdő Devecser a 14. percben Jagasits révén megszerezte a vezetést, 1:0. A hazaiak irányították a játékot. **A 26. percben Sándor futott el, jobboldali beadását Soós értékesítette, 2:0.** A 35. percben Szakács 11-esből szépített, 2:1. Ezután idegessé vált a hangulat. A II. félidő ismét a hazaiak nyomásával indult — Soós a kapufát találta el. **Váratlan ellentámadásnál a 66. percben Tahin lyukat rúgott, Szedlák viszont nem hibázott, 2:2.** Ezután a Devecser jobban rákapcsolt. A 72. percben Sándor egyéni akcióból szerzett vezetést, 3:2. **A gól után Major és Sándor összeakaszkodott, Sándort kiállította a bíró.** A 75. percben Breda szép gólt lőtt, 4:2. Jó iramú, izgalmas mérkőzésen aratta váratlan, de megérdemelt győzelmét a Devecser a várakozás alatt szereplő zirciekkel szemben. G: Jagasits, Soós, Sándor, Breda, ill. Szakács 11-esből, Szedlák. Jó: Fábián, Szita, Sándor, Jagasits, ill. Nagy, Fiskál, Izsa.

M. I.

Ezüst Nyíl SE—V. Volán 2:1 (0:0)

Veszprém, 300 néző. V: Nagy Z. (B-kenese). **Ezüst Ny. SE:** Salakta—Tóth, Biró, Rácz, Fördős, Pápai, Somogyi (Bölcskei), Dávid, Fenyő (Papp), Kocsis, Pető. **Edző: Dömötör Róbert. Volán:** Kolláth—Bognár, Sipos, Radnai, Auer, Nagy, Sárfi (Molnár), Scheffer, Takács, Kalász, Hülber. **Edző: Zumpf Béla.**

Az orkánszerű szélben a pápaiak támadtak, a veszprémiek lelkesen védekeztek. A kapuk ritkán kerültek veszélybe. A 41. percben Petőcz lövése suhant ki a hosszú saroknál. Fordulás után élénkült a játék. **Az 50. percben a védők hibájából Kalász kiugrott, s 12 m-ről lőtt a hálóba, 0:1.** A

Felsőörs—Mereszjev SE 1:1 (1:0)

Felsőörs, 150 néző. V: Bejczi (Nagyacsád). **FSK:** Pethő—Méri B., Soós Z., Szendrey, Tisler, Szőllőskey (Soós I.), Bendes, Végh, Méri J., Krenács, Méri Gy. (Pásztor). **Edző: Pálffy Zoltán. Mereszjev SE:** Gerecs—Paulics, Szántó, Paulik, Nagy, Gyüre, Tóth, Juhász, Kormos (Csontos), Czubók, Szombathelyi. **Edző: Horváth Ferenc.**

Hazai rohamokkal indult a mérkőzés. Előbb Méri Gy., majd Méri J. hagyott ki helyzetet. **Az 5. percben Méri Gy-t fölvágták a 16-oson belül, a 11-est Tisler értékesítette, 1:0.** Utána Végh a kapufát találta el, a félidő végéig több helyzete jelezte a felsőörsiek fölényét. Fordulás után feljöttek a tapolcaiak. **A 10. percben szöglet után Tóth közelről egyenlített, 1:1.** A gól után néhány percig az FSK rohamozott, majd később visszaesett a hazai gárda. Hibát hibára halmoztak a védők, csupán a tapolcai csatárokon múlt, hogy nem változott az eredmény. **Úgy indult a mérkőzés, hogy az FSK biztosan nyert. A kihagyott helyzetek megbosszulták magukat. Ellentétes félidők után igazságos eredmény.** G: Tisler 11-esből, ill. Tóth. Jó: Pethő, Méri Gy., ill. Gerecs, Paulik, Czubók.

Sz. A.

Inota—Pápai Vasas 2:1 (2:0)

Inota, 200 néző. V: **Óvári** (Veszprém). **IGYSC:** Szabó — Márhoffer (Bognár), Bessenyei B., Likó, Biró, Csór, Bessenyei L., Kézi, Péter (Létai), Kovács, Paroczai. **Edző: Csapó Andor. Vasas:** Jezerneczki — Som, Sebessy, Schrantz, Gál, Mesterházi, Gyimóthi, Nyári L., Tihanyi, Nyári J., Kiss. **Edző: Horváth Kálmán.**

A nagy lelkesedéssel játszó Inota már a 8. percben megszerezte a vezetést. **A kapu elé ívelt labdát a kint álló Jezerneczki fölött** durva lett a játék. Többen kaptak sárga lapot, majd Nyári J.-t durvaságért kiállította a bíró. Az ideges pápaiak sokat reklamáltak, az Inota pedig három helyzetet kihagyott. **A mérkőzés után a bíró megsértése miatt Som is a kiállítás sorsára jutott.** A nagy akarással játszó, lelkes Inota rászolgált a győzelemre az ideges pápaiak ellen. G: Kovács, Szabo 11-esből, ill. Nyári J. Jó: Bessenyei B., Likó, Kéri, Bognár, ill. Sebessi, Gál.

A. Cs.

Schönherz SE—Szerecseny 4:2 (2:2)

Szerecseny, 200 néző. V: Ekker (Füzfő). **Schönherz SE:** Dianiska — Szabó, Kirschner, Varga, Soós, Makó, Sümegi, Nyögéri, Ferencsik, Dénes, Glöckl. **Edző: Hamar József. Szerecseny:** Dákai — Preistrommer I., Weisz, Oláh L., Szóka I., Bolla (Preistrommer J.), Oláh I., Takács, Szóka A., Holbok (Vajda), Hoffmann. **Edző: Scheibelhoffer József.**

A jól kezdő hazaiak már 2:0-ra vezettek. A 10. percben Bolla szabadrúgását Szóka A. fejjel csúsztatta a kapuba, 0:1. **A 27. percben Bolla szögletét Dianiska bevédte, 0:2!** A 30. percben kapu előtti kavarodásnál a bíró 11-est ítélt, ezt Ferencsik értékesítette, 1:2. Hét perc múlva jó támadás végén Sümegi beadását Nyögéri kapásból vágta a hálóba, 2:2. Fordulás után folytatódott az eseménydús játék. A 65. percben Szókával szemben a 16-oson belül szabálytalankodtak, a bíró kifelé ítélt szabadrúgást. **A 75. percben Weiszt Sümegi hátulról meglökte és a hazaadott labda a kimozduló kapus mellett a hálóban kötött ki, 3:2.** Egy perc múlva Sümegi lesgyanús helyzetből talált a kapuba, 4:2. A lelkesen és helyenként jól játszó Szerecseny vitatható bírói ítéletek miatt kapott ki. **Nem véletlen, hogy a tapaszta[illegible]ltabb ellenfél 0:2-ről fordított.** G: Ferencsik 11-esből, Nyögéri.

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bányai Erzsébet

NÉPSZAVA

1979 OKT 28

festő – grafikusművész

1021

Bányai Erzsébet:
Munkásarcok

Garai Gábor

Mámoros város

Jártam itt már döglesztő nyárban,
zegernyés télidőben,
ködös őszben,
ájtatos, szeptemberi, lágy napokban
— akkor épp legelőször —,
de mindig úgy úsztak el tőlem az idők,
mintha csak itt se lettem volna;
alig jöttem meg, már búcsúztam is,
valami mindig elmaradt,
valahová sosem sikerült bejutnom;
az utolsó leieket mindig
a legeslegutolsó pillanatban
költöttem (költöttük) el, persze
meggondolatlanul, kapkodva,
akármire, de sohase bántam meg;

mi ez a mámor, ami itt örvényébe
sodor, valahányszor beteszem ide a lábam,
mi ez a mámor, ami nem ereszt el
akkor se, ha történetesen
szinjózanul csinálom végig
az egészet? —
nem, nem a sietség
tébolya, az én városom sietősebb,
valami más, talán a fiatalság
sodor (rég nem a saját fiatalságom),
a városé, mit döngethetett földrengés
sújthat nyári hő, téli hószakadás,
megéled mindig újra
ezen a védtelen tájon,
hol se folyam, se hegykaréj nem őrzi
léte évszázadai óta,
csak élni-akarása az otthon-teremtőknek.

Bukarest, 1979. október

KERESZTREJT

Költők és múzsák

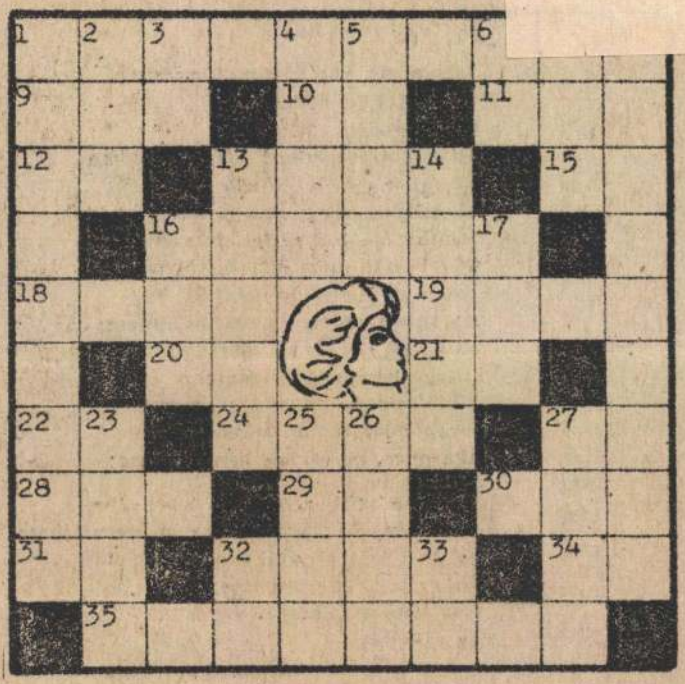

Nagy költőink gyakran adtak kedveseiknek költői nevet. Ilyeneket találtok rejtvényünk vízsz. 19., és 35., valamint függ. 13., 14. és 27. sz. soraiban. Megfejtésül ezt az öt nevet küldjétek be, levelezőlapon.

Vízszintes

1. Híres szovjet költő
9. Oly módon
10. Állóvíz
11. Takar
12. Kettős mássalhangzó
13. ... jól, egyél sokat
15. Feltéve
16. Kellemetlen feladatra kiszemel
18. Beszél
19. Ady nagy szerelme, Brüll Adél
20. Délelőtt (!)
21. Szintén
22. Élek (!)
24. Ügyirat
27. Ázsiai játék
28. Azonos magánhangzók
29. Ádám egynemű betűi
30. Szilárd meggyőződés
31. Vanádium és nitrogén
32. Keserűvíz

szám
3. Vanádium és ittrium
4. Utazó személy
5. ZZZZZ
6. Nitrogén és fluor
7. Lóbetegség
8. Arra a helyre tett
13. Csokonai nagy szerelme, Vajda Júlianna
14. Balassi Bálint nagy szerelme, Losonczi Anna
16. Megállapodás szerinti jelrendszer
17. Nyílás
23. Gyöngyfüzér
25. Ábel gyilkosa
26. Partner
27. Vajda János reménytelen szerelme, Kratochwill Georgina
32. Te és én
33. Határozott névelő

Sz. A.

Megfejtés — Nyertesek

Az október 14-i gyermek keresztrejtvény-pályázat eredménye:

Megfejtés: Ulm, Regensburg, Passau, Linz, Bécs, Budapest, Belgrád

Egy-egy 30,— forintos könyvutalványt nyert:

Lengyel István és László, Nagy Judit, Takács János, Varga Marika Vedres Zsuzsa budapestiek és Bakó Irma Tiszavid, Hankó György Békéscsaba, Házi Erika Szigetszentmiklós, Kobory Melinda Szigethalom, Nagy József Budakalász.

A könyvutalványt postán küldjük el.

V. R.

Bányai Erzsébet rajza

Bányai Erzsébet
Grafikusművé-
Magyar Kilop
1949 szept 2

MORA: **Bakó Ágnes:** Gyere velem, Mézes-hegyre! — **Dáné Tibor:** A fáraó igazlátó szeme. — **Lázár Ervin:** Berzsián és Dideki. — **Lengyel Balázs:** Volt egy gólyám. — **Szombathy Viktor:** Regényes erdő. — **Urai Erika—Boglár Lajos:** Hogyan laknak?

MŰSZAKI KÖNYVKIADÓ: **Drew, Ph.:** Forma és szerkezet. — **Rigó Béla:** Járműmodellek elektronikus távvezérlése.

TANKÖNYVKIADÓ: **Fried Ervin:** Oszthatóság és számrendszerek. — **Greguss Pál:** Életem. — **A szexualitásról a fogamzástól a felnőttévá-lásig. — Történelemtanítás — személyiségfejlesztés.**

ZRÍNYI KATONAI KIADÓ: **Az ezred harcászata.**

NEM HIVATÁSOS KIADÓK: **Nemes Károly:** Jean-Luc Godard. — **Társadalom, világnézet és ízlés.**

IMPORTÁLT KIADVÁNYOK: **Beke György:** Nyomjelző rokonság (Barangolás nagyapámmal Fehér megyében). — **Erdélyi Múzeum 1814—1818. — Moholy-Nagy László:** A festéktől a fényig. — **Művelődéstörténeti tanulmányok.** (Mind a négy kötet magyar—román közös kiadás — Kriterion.)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1979 ÁPR 28

NAPLÓ (VESZPRÉM)

Bányai Erzsébet
grafikusművész

1021

Bányai Erzsébet rajza

da, hogy a részt venni akaró mikor járt legutóbb nem rubelelszámolású valutájú országban. A rendelet szerint a „várakozási idő" itt is három év, ez alól azonban az utazási irodák saját devizakeretük terhére kivételt tehetnek.

töltessék k
tagok útlevé
vetkezet e
nyezi. Önál
kereskedőne
viseleti sze
KIOSZ-szal,
SOSZ-szal
nyeztetni az

Amit csatolni kell

Szóltunk már arról, hogy az útlevélkérelemhez szükség van a devizahatóság valutakiutalási engedélyére, népszerű nevén ígérvényére. (A név onnan van, hogy a Magyar Nemzeti Bank megígéri az utazni akarónak: ad külföldi valutát az útra.)

Új útlevél kiállításához csatolni kell két darab, egy évnél nem régebben készült fényképet. Elsősorban a fiatalok figyelmét érdemes felhívni arra, hogy a fénykép élethű legyen, aki például időközben szakállat, bajuszt növesztett, készíttessen újabb képet önmagáról, mert előfordulhat, hogy a határon nem fogadják el útlevelét, ha az abban lévő kép nem hasonlít tulajdonosához.

Fiatalokról lévén szó, azok, akik még nem teljesítettek katonai szolgálatot, az utazáshoz a megyei hadkiegészítő és területvédelmi (közismert nevén kiegészítő) parancsnokság engedélyét

is kérjék és
levélkérelem
nulók — i
temi, főis
is — tanint
nek vélem
ják.

Társasutaz
zőknek az
tal kiadot
zolást kell
vélkérelemh
iroda szokt
ként általá
és vízumkér
la rendezett
számára, s
részvételi
együtt tová

Aki látog
földre, ú
csatolni kel
képviseleti
hatóság, va
tal kiállítot
tett meghív
idegen nyel
teles magya
beküldeni.

Bábyai Erzsébet

Bányai Erzsébet rajza

Ma 9/1o

Tehát valóban nincs könnyű

Bányai Erzsébet

Magyar Hirlap 1979/2o5

Bányai Erzsébet rajza

Bányai Erzsébet

Magyar Hirlap 1981/3/29/

Bányai Erzsébet rajza

Bányai Erzsébet

Magya

Bányai Erzsébet rajza

hogy a jövő egyetemének már

Bányai Erzsébet

Hajós Monika és Várady Róbert az Ikarusz Művelődési Központban október 20.-ig,
Tilles Béla a Szoboszlói Galériában október 28.-ig,
Molnár István a szegedi Ifjusági Házban október 27.-ig,
Püspöky István a Fészek Művészklubban október 21.-ig,
Bányai Erzsébet a balatonfüredi Balaton Galériában október 21.-ig mutatja be müveit.
A kulturális eseményeket ismertető rovat közleménye.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. okt.20.
XXIII. évf. 42. sz. 8. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bányai Erzsébet,

1979 DEC 7

KÖZNEVELÉS

festőművész

1021

Bányai Erzsébet rajzai

de a kezdeti prob
került megoldani,
talános felügyelő h
csökkal látott el,
meg volt elégedv
mal.

Mikor októberb
indoklás nélkül k
lem, hogy nem vál
vábbtanulásom ve
semmi támogatást
nak, mintha egy v
volna össze bennem. Furcsa
ez ma, amikor még mindig
rengeteg képesítés nélküli
dolgozik a pályán, és segíteni
kell a fiatalokat. Ha szüleim,
akik szintén pedagógusok,
nem biztatnak eléggé, talán
meghátráltam volna. De ma-
radtam és tanulok, és inkább
elutazom azt a 2200 forintot,
amit keresek, minthogy kö-
nyörögjek a jogaimért. De ab-

kaphatok."

B. L.-nek és levélírónknak azóta már postára adtam a MÁV Hivatalos Lapjának 1978. november 24-i számát, amelyhez *Káli István*, a MÁV menetkedvezményi csoportja vezetőjének szívességéből sikerült hozzájutnom. Ebből megtudhatják — és tudathatják feletteseikkel is, akik a Pénzügyi Közlöny ugyanak-

M.D.K.

Bónyai Erzsébet
Grafikus

"Flu"

Élet és Irodalom, 1968. március 2 - 12 lap.

KOTYOGÓ

Két szép leánynév

Amióta a szerb ellenzék vezetője börtönben ül és összes foga gondosan kiverve, érzem csak igazán, hogy milyen sebesen haladunk a Nagy Civilizáció felé, amely a demokráciában ölt testet.

Kiverhetők-e a fogak demokráciában, e kérdés egyelőre még meglehetősen teoretikusan hangzik. Ezt még alaposan meg kell hányni-vetni, politológusokra, szociológusokra, fogászokra és mentőkre vár a feladat, hogy tisztázzák: mennyire verhető agyon az, aki parlamentáris rendszerben jártatja a száját.

A demokrácia elméletének számos kérdése tisztázásáig azért nem ártana arról is elmélkedni, mennyire érdemes, a jövő érdekében, támogatni a terrorizmust, a barbarizmust, a brutalitást.

A fejlett nyugati demokráciák ugyanis, miközben erőteljesen ellenezték a totalitárius rendszert, hathatós segítséget nyújtottak neki. Terjeszkedő impériumot támogattak abban, hogy olyan területek birtokába jusson, amelyekhez semmi köze sem volt. S amit nem tudott erőszakkal megszerezni, sem szép szóval, azt megengedték, hogy ellopja tőlük, hogy aztán a lopott holmival fenyegesse meg őket.

A fejlett nyugati demokráciák bizony későn kaptak észbe. Különösebben csak akkor figyeltek föl arra, hogy baj van, amikor legjobb gondolkodóik és hangadóik feje annyira el volt csavarva balra, hogy inkább hátrafele láttak, semmint előre. Amikor a lelkes béketüntetések átcsaptak még lelkesebb terrorcselekményekbe, nos akkor kezdtek el azon tűnődni, hogy valamit tenni kellene.

A politikusaik pedig elkezdtek tárgyalni azokkal a politikusokkal, akik azt hirdették, hogy elpusztítják őket rendszerükkel együtt.

Szépek voltak a politikusok tárgyalásai, a kedves mosolyok, a meleg kézfogások, az aláírt szerződésecskék részkérdésekről, a koccintások mind-mind reménykeltők voltak, csak évtizedekig sehová sem vezettek.

A cselekvés helyett ma is a tárgyalásos módszert részesítik előnyben. Van mit közvetíteni a híradókban: utazások, kézfogások, mosolyok, nyilatkozatok, tervezetek, tűzszünetek...

Az eredmény? Szétlőtt fejek és kivert fogak. Kivert szemek, és kivert családok. Kivert nemzetiségek.

Kíváncsi vagyok, hogy egy nagyhatalom külügyminisztere esetlegesen kivert fogakkal képes lenne-e tárgyalni és mosolyogni és béketervekkel előállni?

Csak hát egy nagyhatalom politikusának nemigen verik ki a fogát, arra vigyáznak, mert nagy az ő felelőssége. Akire pedig vigyáznak, az nem is érzi, hogy veszély van.

Aki pedig nem érzi a saját bőrén a veszélyt, az midőn hallja a lövéseket, csak azt mondja:

– Na, na. Meg azt mondja: –Ejnye...

Nana, meg Ejnye –milyen két szép leánynév. A fejlett demokrácia szülöttei.

Kvári Sinkó Zoltán

Bányai napraforgói

Amint lapunkban beszámoltunk *Bányai Erzsébet* festményeiből állandó kiállítás nyílt a füredi Bagolyvári Galéria szűkös helyiségeiben. Ismerői újra meg újra gyönyörködhettek munkáiban, akik először látták tárlatát, hosszabb szemlélődés után a felfedezés örömével állapíthatták meg, hogy a hosszú és küzdelmes pálya során a művésznő számára kimeríthetetlen kincsesbánya maradt a felnevelő erdélyi táj, éltető forrás az emberi kultúra egyik őse, az itáliai múlt. Ihletője a választott haza pannon tája, de a művésznő szívesen készít portrékat és csendéleteket is.

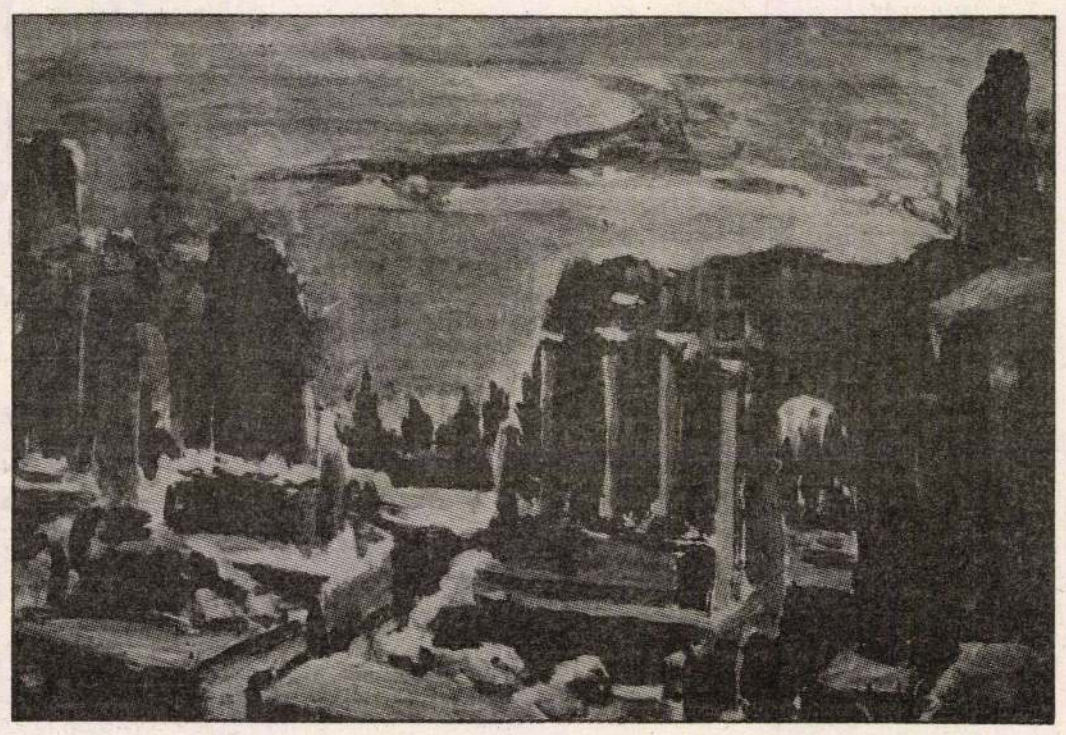

E sorok írójának már évtizedekkel ezelőtt megadatott, hogy megismerje Bányai Erzsébet munkásságát. Bevallom, elfogult tisztelője vagyok nemcsak az ő, hanem a férj, *Máthé János* tevékenységének is, aki világjáróként teljesítette ki „kertművészetét", amelyről szerencsére könyvet írt. Miként a Liptákház volt, Máthéék Vasút u .1. sz. alatt levő hajléka ugyancsak állandóan nyitott a természeti és művészeti szép iránt érdeklődők előtt.

A sors úgy hozta, hogy másfél évtizede nem találkoztunk. Emiatt különösképp megragadott a művésznő folytonos megújulási képessége és készsége. Feltűnt, hogy a nem túl nagy kollekcióban, bár nem egyformán, de három kép is napraforgókat ábrázol. Tudom, hogy van Goghtól kezdve szinte minden nagy és dilettáns művész szívesen választotta témájául ezt a virágot, mégis rákérdeztem Bányai Erzsébet felfokozott érdeklődésére.

Hamarosan az alkotó pályájának megrendítő titka tárult felelőttem. Elvesztette a szeme világát, és a türelemmel viselt csapás alatt csak élményei alapján tudta rekonstruálni az érzéki érzettel felfogható környezetet. Érhet-e ennél nagyobb veszteség egy festőművészt? Tíz év múltán egy sikeres műtét eredményeként visszanyerte látását. Bányai Erzsébet újra gyönyörködhet a színeket és meleget ontó nap sugárzásában. Ezek után csodálkozhatunk-e a magházak kerek forrássárgájának, körötte a sugárzást jelképező okkersárga szirmok ihletésén? Tüneményes természeti szépségek ezek a naprforgók, de ahány szál virág Bányai Erzsébet képein, annyi üzenet az emberi örömökről és gyötrelmekről.

Köszönjük a nyolcadik ikszet követően töretlen ambícióval alkotó művésznőnek, és vele együtt további jó egészséget kívánunk a kilencedik iksz után járó természetismertető Máthé Jánosnak.

Márkus Zoltán

Pápai tanár Mariborban

A kultúra nagykövete

Szlovénia második legnagyobb városában, a szépségéről és kulturáltságáról híres Mariborban a felsőfokú oktatási intézményekben ismert és kedvelt személyiség az ott dolgozó magyar lektor, *dr. Molnár Zoltán* docens. A nemrég önállóvá lett kis ország kormánya ideális lehetőséget biztosít az ott élő nemzetiségeknek anyanyelvük megőrzéséhez és ápolásához. Így most az öt évvel ezelőtt odakerült pápai származású népszerű vendégtanár tevékenysége is jelentősen felértékelődött.

Dr. Molnár Zoltán Pápán született, kitűnő diákként itt érettségizett le, majd innen került Debrecenbe, a Kossuth Lajos Tudományegyetemre. Tanulmányai befejezése, a tanári oklevél megszerzése után két évig ösztöndíjasként a nyelvi tanszéken dolgozott, ahol summa cum laude minősítéssel, tehát teljes dicsérettel nyerte el a doktori címet. Ezután szülővárosában, Pápán, a Jókai Közgazdasági Szakközépiskolában tanított. Az itt töltött három év alatt nagy tekintélyt vívott ki magának, így tanártársai és tanítványai egyaránt őszintén sajnálták, amikor Szombathelyre pályázott a Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskolára. Tíz év után innen került Mariborba, ahol már fél évtizede végzi munkáját. Tevékenységéről egyik önéletrajzi írásában a következőket írta:

„A Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola Magyar Nyelvészeti Tanszékén nyelvtörténeti előadások és gyakorlatok tartása volt a fő feladatom, de részt vettem leíró magyar nyelvtani és nyelvművelő gyakorlatok tartásában is. A maribori Pedagógiai Karon a magyar szakosok nyelvészeti óráinak, illetőleg a más szakosok hungarológiai foglalkozásainak vezetése a feladatom. A levelező tagozatosok segítésére mind Szombathelyen, mind Mariborban több módszertani segédanyagot állítottam, illetve állítok össze.

Fontosnak tartom megemlíteni azt a műhelymunkát, amelyet Szombathelyen a nyelvjáráskutató diákkör keretében, Mariborban a magyar szakosok körében végzünk. Az élő nyelvvel való beható ismerkedés jelentős szerepet játszik a nyelvi értékek feltárásában."

Élete nem könnyű, hiszen Mariborban reggeltől estig tanítania kell, hogy a hétvégét családjával tölthesse Szombathelyen, ahol az állandó lakása van. Tehát mindennapjaihoz hozzátartozik az utazás. Bár sokszor megtette gépkocsijával a 200 kilométeres utat Szombathely és Maribor között, mindörökre emlékezetes lesz számára az a nap, mikor Szlovénia Jugoszláviától történő elszakadása után polgárháborús körülmények között, fegyverdörgéstől kísérve igyekezett haza úttalan utakon a helyi lakosok jóindulatú iránymutatását követve.

Ez azonban a múlté! Most békés körülmények között végzi munkáját, s ami csodálatos, tudományos tevékenysége, melyet egyetemista korában kezdett meg, most sem szenvedett csorbát. Mindig talált módot arra, hogy gyűjtő-, kutató-, feldolgozómunkát végezzen. Egyebek mellett remek tanulmányok sorát írta Krúdy Gyula műveinek nyelvi világáról, részt vesz a Nyugat-Dunántúl nyelvének kutatásában. Maribori kiküldetése óta a Murva-vidéken is folytat nyelvi vizsgálatokat. Több tucat újságban, szakfolyóiratban közel kétszáz cikket, tanulmányt közölt eddig. S még nem is emlékeztem meg szerkesztői tevékenységéről. Részt vesz a tudományos közéletben. Tagja a Magyar Nyelvtudományi Társaságnak, a Hungarológus Kutatók Nemzetközi Társaságának, a Nemzetközi Magyar Filológiai Társaságnak és más közösségeknek.

Veszprém megyével folyamatosan kapcsolatot tart fenn. A Napló hasábjain több cikke jelent meg, két cikluson át ő látta el a Veszprémi Akadémiai Bizottság Nyelvtudományi Munkabizottságának titkári teendőit, jelenleg a Veab Nevelés- és Nyelvtudományi Szakbizottságának tagja. Pápán nemrég nagy sikerű előadásában számolt be életéről és tudományos munkásságáról. Itteni barátai és tisztelői bíznak abban, hogy maribori kiküldetésének lejárta után segítségükre lesz nyelvi, statisztikai kérdések megoldásában, a nyelvjárási kutatásban, s folytatni fogja Pápán és környékén megkezdett szóföldrajzi gyűjtőmunkáját.

Huszár János

Hova temették Gertrúd királynét?

Katona József drámájából mindannyian ismerjük Bánk bán és Gertrúd történetét, amelyben II. András király felesége főúri merénylet áldozatává vált.

Bánkék összeesküvésükhöz meg akarták nyerni János esztergomi érseket, aki azonban olyan levélben válaszolt, amelyből a mondatrészeket elválasztó vesszők hiányoztak, s így azt kétféleképpen értelmezhették: „A királynét megölni nem kell félnetek, jó lesz, és ha mindenki beleegyezik, én nem ellenzem.", vagy: „A királynét megölni nem kell, félnetek jó lesz, és ha mindenki beleegyezik, én nem, ellenzem."

Bánk nádor, Péter és Simon ispán, Bánk veje az első változatot olvashatta ki az érsek üzenetéből, mert 1213. szeptember 28-án rátörtek a pilisi erdő mellett kíséretével sátrakban mulatozó Gertrúdra, és valószínűleg karddal leszúrták. Támadásuknak még számtalan német esett áldozatul a királyné kíséretéből.

Sokáig nem lehetett tudni, hova temették Gertrúdot, mert a közelben – Pilisszentkereszt és Pomáz között –több kolostor és templom állt.

Az elmúlt évtizedekben megindult feltáró ásatások –bár vontatottan, el-elakadva folytak –tisztázták, hogy a királynét annak az 1184-ben II. Béla által alapított és az 1200-as évek elejétől folyamatosan csinosított, alakítgatott cisztercita kolostornak a templomában temették el, amely a színvonalas, finom ciszter építőművészet legszebb hazai példája volt. Ezt a királyné sírjának a közelmúltban előkerült alakos és díszítő faragványai, valamint a kolostor kerengőjének kiásott részletei bizonyítják. (MTI-Press)

Dr. Csonkaréti Károly

Vasbeton gerenda 4%-kal olcsóbban rendelhető,
JÚNIUSBAN MÉG RÉGI ÁRON
Hétköznap 8–11 és 15–17-ig
Veszprém, Szófia u. 8. Telefon: 88/326-862
PIRAMIS
(42199/1K)

Szombaton Veszprémben,
a piaccal szemben
a parkolóban olcsó,
fiatal tojótyúkok eladása!
Márkón 11 órakor, **Herenden** 13 órakor, **Városlődön** 14 órakor az ABC előtt!
(42589/1H)

Tanévzáró rocktalálkozó

Ilyen még nem volt! Legalábbis nem sűrűn. Június 18–19-éntanévzáró rocktalálkozó lesz a cseszneki Kőbánya Camping szabadtéri színpadán.

18-án:
14.00 amatőr együttesek és előadók
18.00 Sonic Smoll
19.30 Republic
21.30 No
23.00 Sex Action

19-én:
10.00 amatőr együttesek és előadók
18.00 Deák Bill Blues Band
19.30 Tátrai Band
21.00 Benkő László (Omega)
22.00 Skorpió

Az amatőr bandák jelentkezését folyamatosan várják a szervezők a Kőbánya Camping Kft. címén: Csesznek, Vár u. 51. Keressétek Nagy Ferenc ügyvezetőt.

TANÉVZÁRÓ ROCKTALÁLKOZÓ

A CSESZNEKI 'KŐBÁNYA CAMPING' SZABADTÉRI SZÍNPADÁN
1993. JÚNIUS 18.-19.

KIT – Érdekel?

Talán Téged is, ha továbbtanulási szándékod nem vált valóra vagy vállalkozás indításában gondolkodsz. Népszerű szakmát szerezhetsz és bizonyítványt

– kereskedő (boltvezető), üzletvezető (melegkonyhás), idegenforgalmi ügyintéző, szállodás, ügynök-üzletkötő, szakács és üzletvezető (kombinált) szakokon.

Felsőfokú szakképesítésű bizonyítványt ad a kereskedelmi vendéglátó vagy idegenforgalmi menedzsertanfolyamunk. De lehetsz idegenvezető és hostess együtt. Természetesen az ABC áruházi és a vendéglátó-ipari szakmunkás bizonyítvány megszerzése sem lehetetlen. Sőt! Szakács- és pénztárosszakmát is elsajátíthatsz. Érdekel? KIT = Kereskedelmi és Idegenforglami Továbbképző (Veszprém, 8200 Szeglethy utca 7., Kisosz-székház. Telefon: 06-88-325-462). Gyere és jelentkezz!

Várunk szeretettel! Szia!

Vágó Péter képviseletvezető

(x)

Gáz-ló

Mélabúúú

Bakonyi tortúrák V.

Jó volt látni, hogy szombaton – az előző tortúra meghiúsulásának dacára – eddig nem tapasztalt mennyiségű állampolgár döntött úgy, hogy lehányja a huszadik századot, és inkább megtámadja a Cuha-völgyet.

A vonatozás egyetlen áldozata egy vadonatúj gumilabda volt, amit Vinyesándormajor magasságában egyik barátunk csont nélkül kifejelt a résnyire lehúzott ablakon. (Érkezésünk után a falusi vegyeskereskedésben meg is vettük az elveszett darab mutációját.) Bakonyszentlászlótól Porva–Csesznekig tartó utunkat két jeles esemény tette emlékezetessé: először a Zsidó-réten békésen legelésző tehenekkel hancúroztunk, majd a merészebbek a sáros vízzel teli Cuhában fröcskölték le egymást alaposan. (Én magam nem is emlékszem már arra, mikor játszottam utoljára ilyen felhőtlenül jót.) Aztán bőrig átázva végigcuppogtuk még a maradék távot, sokszor átgázolva a teljesen ésszerűtlenül kanyargó patakon. Visszafelé integettünk a sínek mellett pihenő piros pötytyösnek, reméljük, valaki még hasznát veszi szerencsétlennek.

Legközelebb *június 19-én, szombaton* kezdődik ismét a tortúra, találkozó *8.30-kor a veszprémi vasútállomáson*. A tíz perccel később induló személlyel elcsettegünk *Somlóvásárhelyre*. Innen –átverekedve magunkat a jóféle somlai bort kínáló gazdák erdején – felmászunk a hegy tetejére (büfé, kilátás a kilátóban, foci, szalonnasütés, stb.). *18.03-ra* kell visszaérnünk a vasútállomásra, egy órával később már Veszprémben leszünk. Hála az üvegházhatásnak, ismét joggal reménykedünk a jó időben.

Figyelem, beizgítás következik! Elképzelhető, hogy sikerül megszerveznünk a bátrabbaknak egy barlangtortúrát Tés környékén. Ezúttal egy egész hétvégét (pl. július 2–4.)kint töltenénk sátrakban a helyszínen. Pontosabb tudnivalók a következő Sziában várhatók, de előzetesként néhány dolog: 1. Meghatározott (másképpen: maximált) számú emberke mehet le a mélybe, ezért csak olyanok jöhetnek, akik nálunk jelentkeznek (majd) és tutira ott is lesznek az indulásnál. 2. Értelemszerűen előnyt élveznek azok, akik legalább egyszer már eltotlák arcberendezésüket valamelyik tortúrára. 3. Ez nem Aggtelek lesz, ahonnan száraz ruhával jössz ki (csúszó, valamint mászó mozdulatok, öt óra a setétben, stb.).

Egyszóval rágjátok a körmeiteket!

Korbély Barnabás

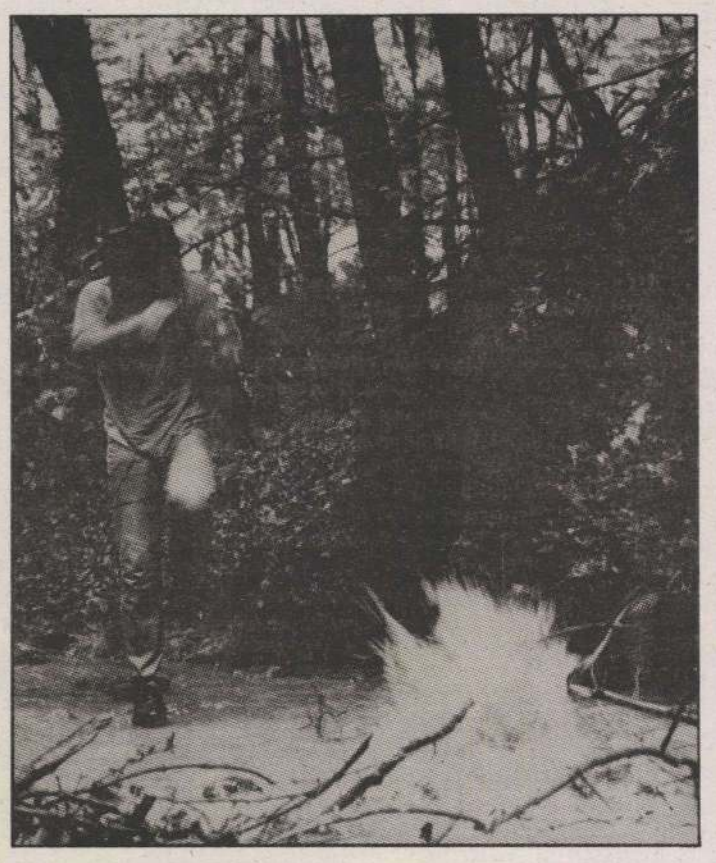

Fröccsözés

Írek a roló előtt

A Veszprémi Egyetem Diákcentrumában működő Jam Blues Pub – különös tekintettel a nyár bekövetkezett voltára – lehúzta a rolót. Az utolsó hétvégén a Road 61 zenekar és az autentikus ír népzenét előadó Irish Rovers játszott (képeinken), utóbbiban a magyar After Crying két tagja is fellépett.

Azt még nem lehet tudni, hogy ősztől hol és milyen formában reinkarnálódik az „intézmény", de *Mészáros Zoltán* szerint az sem elképzelhetetlen, hogy a hamarosan újranyitó Enyhe Fintor Klub ad majd otthont neki. Az After Crying koncertje – ha az égiek és a szponzorok is úgy akarják – szeptember közepén várható Veszprémben.

– korbély –

Patrick, az autentikus ír

A megírült Pejtsik Péter

Kell a kaland

Már többször beszélgettünk arról kollégáimmal, hogy miképpen tudnánk titeket szóra bírni. Van egy ötletünk, és nagyon kíváncsiak vagyunk, vajon erre ráizgultok-e?

Olyan fiatalok jelentkezését várjuk személyesen vagy levélben, akik a nyár folyamán valami nagyon különleges helyen jártak, illetve – szándékosan vagy tiszta véletlenségből – nagyon különleges helyzetekbe kerültek kóborlásaik során. Rögtön az elején tisztázzuk, hogy nem arisztokratacsemeték élménybeszámolóira vagyunk kiéhezve, miszerint milyen vicces alakú tölcsérbe töltötték a fagyit a Kanári-szigeteken, és hogy a Papa 850-es BMW-je piszkosul tépett az algériai hegyek szerpentinjein. Az már sokkal inkább felvillanyoz minket és írógépünket, ha mondjuk barátoddal/-nőddel elstoppoltál Szicíliába, és belepisiltetek a Vezúvba, vagy például egy lengyelországi réten arra ébredtetek, hogy tehenek nyaldossák a fületeket. Szóval kalandra fel!

RockTér

Szuper nyerőjátékunk lassan befejeződik, hiszen június 15-én kisorosoljuk a Transact Kft. 50 ezer forintos Peugeot robogóját. De még nem késtetek le semmiről, hisz utolsó kérdésünkre még beküldhetitek a helyes megfejtést. Ez pedig így szól: Mikor koncertezett Budapesten a Metallica? Írjatok tehát, és közületek egy valaki már boldogan roboghat a nyárba.

Apropó, ha már a nyarat említem, beszélnem kell az évszak örömeiről, a Balaton-parti diszkókról, ahol szuperjól érezhetitek magatokat. De amikor hajnalban feldobottan, ám kissé fáradtan kocsiba ültök, ne száguldozzatok a hazafelé vezető úton, mert könnyen baj lehet belőle. A napokban olvastam arról, hogy Magyarországon tavaly mintegy 2 ezren veszítették életüket az utakon, s közülük 250-en még 21 évesek sem voltak. Ők mind értelmetlenül haltak meg. Ha figyelmesebbek lettek volna, ha lassítottak volna, ha becsatolták volna a biztonsági övet –ma is élnének. Lehet, hogy ez a szöveg most itt furcsán hangzik és talán unjátok is, de mégsem árt, ha erről is szó esik. Inkább az én papolásomból legyen elegetek, minthogy valamelyik út szélén feküdjön fekete fóliával letakarva bárki is közületek.

Más. Folyamatosan hirdetjük, hogy írók, költők, kézművesek, énekesek, pop- és rockzenekarok jelentkezését várjuk, s bemutatjuk a tehetségeseket a TV2-es csatornáján jelentkező műsorunkban is. Többen jelentkeztek már, és akik csak ezután szánják el magukat a bemutatkozásra, azoknak elmondom, hogy kérünk egy saját alkotást, műfajtól függően. Zenekaroknál elfogadható hanganyagot magnókazettán, amihez képanyagot már mi készítünk.

Címünk: Városi televízió RockTér, 8201 Veszprém, Pf. 192.

Addig is sziasztok a Sziában!

Eigner Márta Borbála

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napló (Veszprém)

Bányai Erzsébet

1969 APR 28

1021

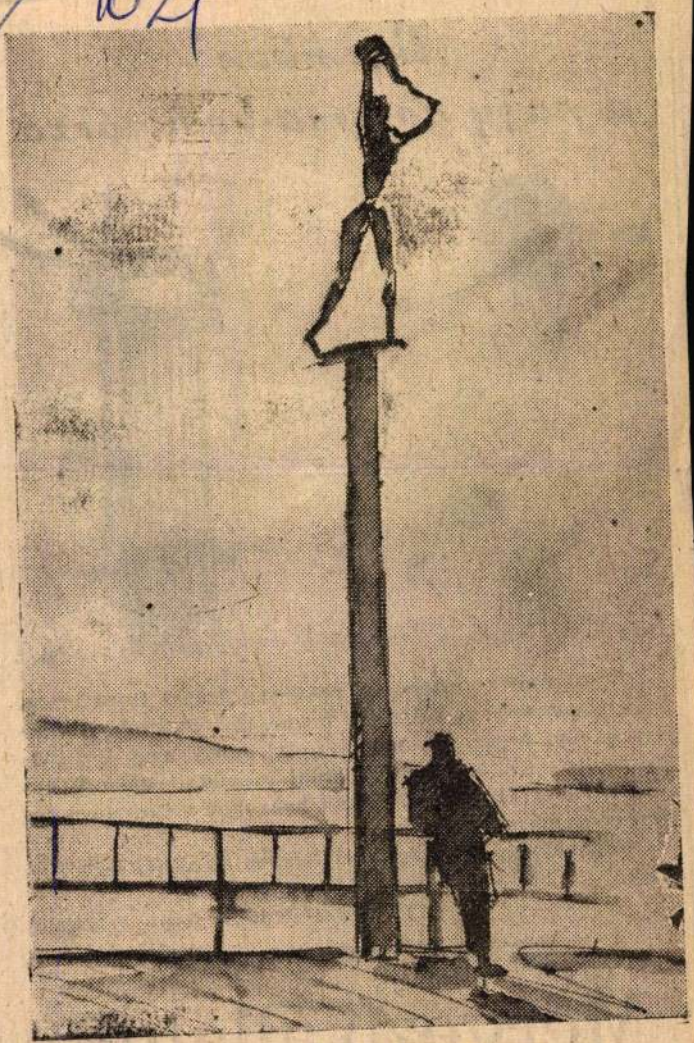

Bányai Erzsébet: A füredi mólón

Üzemben a nagy gamma-besugárzó

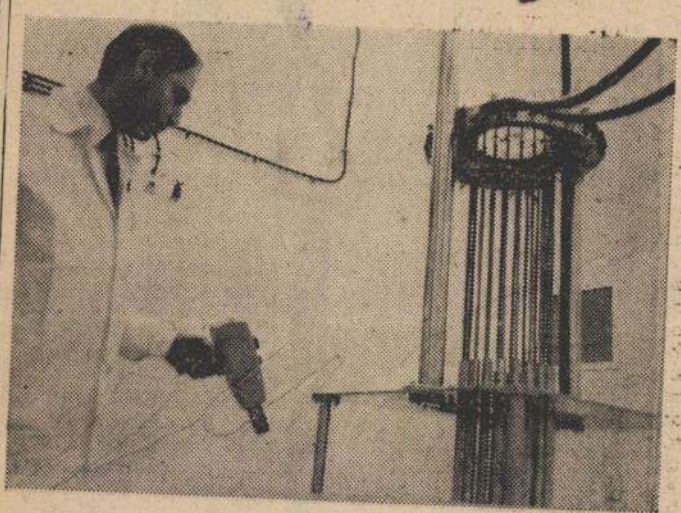

A Magyar Tudományos Akadémia Izotóp Intézetében, Csillebércen üzembe helyezték az ország legnagyobb aktivitású gamma-besugárzó berendezését, amely nagy dózisteljesítménye következtében egyaránt alkalmas egyszerű besugárzások elvégzésére, valamint bonyolult sugárhatású kémiai reakciók vizsgálatára.

Képünkön: a besugárzó helyiségben az aktivitást ellenőrzik.

(MTI foto — Kovács Gyula felvétele)

Mérgező állatok

[illegible] hal, [illegible] az emberre. Viszonylag

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napló (Veszprém)

19[illegible] LB 23

M. BÁNYAI ERZSÉBET

1021

M. Bányai Erzsébet rajza: A művezető

Mű
a katasztrófa

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1969 APR 2 0
Vesz Prémi N

1021 Bányai Erzsébet

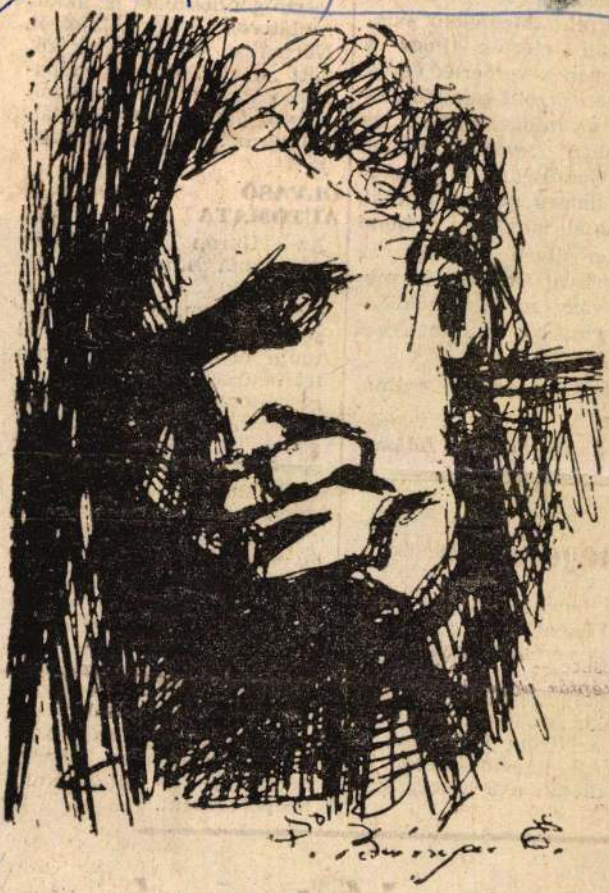

(M. Bányai Erzsébet rajza)

a képek jóval egysze
n értelmezhetők az
dszerrel. Megfelelő é
rőkkel elérték, hog
sz képen a verőerek v
visszerek zöld színben
tók; ez mindenekelőtt
zatásban. szemlélteté
gy jelentőségű. A le
obb hatású magyaráza
adásnál is többet mond
yetlen ilyen felvétel az
atómiával ismerkedő me-
kus vagy az agy működé-
t. keringését tanulmányozó
vos számára.
(A DELTA áprilisi számá-
ól).

Dr. Szendei Ádám

s megelőzése

zélye fenyeget, diétát tarta-
ek. Főként azok a 40 és 30
k van erre szükségük, akik
jól táplálkoznak. A szívko-
k testmozgással vagy rend-
Csakis így lehet megzátolni
t a szívizom felületére. De
van szó, hanem állandó jel-
i a diétát, a testmozgást és

Az Ukrán Tudományos Akadémia kibernetikai intézetének munkatársai olyan automata berendezésen dolgoznak, amely el tudja olvasni az írógépen írt betűket és számokat. Ez az automata lehetővé fogja tenni, hogy közönséges írógépen írt dokumentumokat és különböző szövegeket tápláljanak a számítóberendezésbe. Tervezői szerint az automata nagyon megbízható készülék lesz. Amellett, hogy olvasni tud, még abban az esetben is meg tudja különböztetni a betűképeket, ha egyáltalán nincs közöttük térköz. A közönséges írógép ugyanis gyakran úgy írja a betűket, hogy azok szélei érintkeznek. Az automata átlagos olvasási sebessége 200 betűkép másodpercenkint.

mag — jó termés

M. Bányai Erzsébet
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napló (Veszprém)

1968 JUN 30

1021

M. Bányai Erzsébet rajza

Megyénkből indultak (22)

Ircsik József, festő

Ha bemegy a Hungáriába, vagy akármelyik veszprémi vendéglátó helyre, meg sem kell szólalnia, eléteszik a két deci bort. Tudják, ennyit iszik. Ha itthoni kószálásaiban a kirakatokba, vagy egyéb látványba belefeledkezik, a volt iskolatársak, ma is hű barátok, ráköszönnek: „Szervusz, Jóska!"

A szemrevételezésben, az utcai élmény befogadásában olyan emberek zavarják, akik lakásukban egy-egy Ircsik-képnek már régóta helyet adtak/ a művész kvalitását, vászonra vitt Veszprém-féltését megérezték, és értik is.

Az Ircsik-név a veszprémi cementáru- és műkőkészítő mester munkásságával kapcsolatban kezdett többször is kimondottá válni. Mert a műkőkészítő mellesleg festőművész is volt. Más kérdés, mennyire juthatott. Nagyon messzire nem, mert a tanulás lehetősége előtte még csak meg sem csillant.

De itt van a fiú, aki a Festő utcai házban az apa hagyatékát őrzi, aki hetenként Pestlőrincről haza-hazatér,

— Gyermekfejjel a kőművesek mellett dolgoztam. Ittott fölraktam néhány téglasort én is. Cél- és törvényszerű, hogy a többivel együtt lebontják. Csakhogy nekem a magam tégláiról szólva jogom van érzelmileg olyan hangsúlyt adni a műveimnek, amelyekben gyermek- és ifjúkorom világát megszólaltatom. Reményem is van, hogy egy régi mag harmónikusan beilleszthető a modern környezetbe. Egy-egy klasszicista épületnek akárcsak

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napló (Veszprém)

Bányai Erzsébet

1993 SZEP -1.

Ha a hűség egyszerű jelképe sugárzik,
az este meg rátűzi mindegyik hegyére
a csillagok lányíló sárga bugáit...

1021

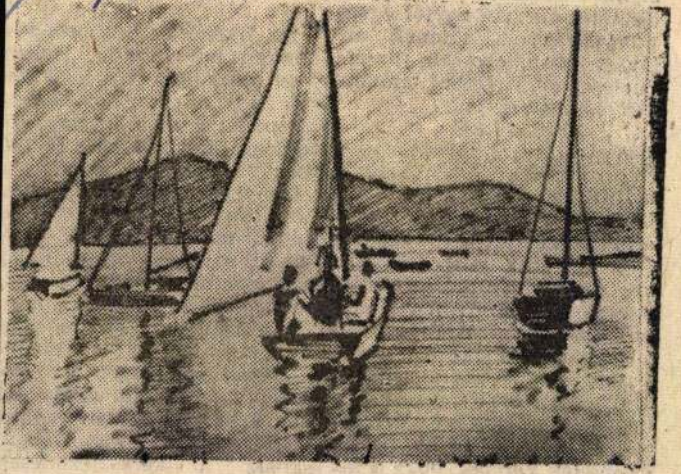

M. Bányai Erzsébet rajza. Vitorlások

ZEUMA

A norvégiai Lill
en van a világ
olyan múzeuma,
kiállítási tárgyai e
hamisítványok. V
hamis postabélyeg
pénzek, nagy fest
nek hamisítványai

ÓVODÁS MÚZEUM

Marsellebben működik Franciaország első óvodás múzeuma. Olyan képeket állítanak itt ki, amelyeknek tartalma és formája megfelel a legkisebbeknek. A terem közepén piros-kék kockákból álló konstrukció magaslik, a kockákon szobrokat helyeztek el. Köröskörül kis padok és ülőkék vannak, hogy a látogatók letelepedhessenek.

LAKATOS

Sajá
magát és a kocsit állandóan
kockáztatja. Minden közleke
dési lámpánál veszély lesel
kedik, mert a zöld és piros
közötti sárga jel csak néhány
másodpercig tart és ma má
célját — a biztonsági időköz
— nem teljesíti, mert a nag
forgalomban az áthalad
kocsioszlopok végén lévő ko
csiknak feltétlenül szükségü
van a sárga fázisra ahhoz
hogy még zavartalanul átjus
sanak a kereszteződésen
Másrészt viszont az „éllova
sok" már a sárgánál indul
nak, hogy minél több kocs
jusson át a kereszteződésen

M. Bányai Erzsébet

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 FEB 1

NAPLÓ
Veszprém

1021

SAKKPARTI...

M. Bányai Erzsébet rajza

V
hasznos énekes-madarainkat

A hideg és szélsőséges téli időjárás nemcsak az embereket teszi próbára, hanem a hasznos énekesmadarainkat is. Mi emberek segítünk magunkon — ha hideg van, melegebben öltözködünk, ha megéhezünk akkor kinyitjuk az éléskamrát és táplálkozunk. Ez így van rendjén.

De arra senki nem gondol mit csinálnak ilyenkor a hasznos énekesmadaraink! A hideg tél, a nagy hó, az ónos esők egymás utánja minden tápláléktól megfosztja a madarainkat.

A madarak ösztönszerűen az erdőkből a lakott területekre, falvak vagy városok közelébe húzódnak azért, mert az embertől várnak segítséget. Segíteni kell rajtuk, mert megérdemlik. Az énekesmadarak nagy segítséget nyújtanak nekünk, embereknek. Így például egy

Sz
u

1947. október 14-e neveze
tes dátum a repülés történe
tében: ekkor érte el és ha
ladta túl legelőször eg
amerikai Bell X-1 típusú re
pülőgép a hangsebességé
A hangsebesség határán je
lentkező un. hanggátat korá
ban leküzdhetetlennek hitté
nem bízván abban, hogy
repülőgép túlélheti a nyo
másnövekedésből, a lökéshul
lámokból és egy sor más kel
lemetlenségből álló megpró
báltatásokat. Az első szuper
szonikus repülés óta elte
22 év alatt a kutatók és ter
vezők sok problémát oldo
tak meg, miközben számta

Bányai Erzsébet

SAJTÓFIGYELŐ

MAHIR

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafi Munkács

MAGYAR HÍRLAP

10 1981. JANUÁR 1, CSÜTÖRTÖK

1021

Bányai Erzsébet rajza

vője

fejlődéshez szükséges munkaerőt nemritkán külföldről kell becsalogatni.

A jövő egyeteme

Hogyan volna képes ezekre a valós társadalmi-gazdasági feszültségekre, ellentmondásokra válaszolni az egyetem? A ma egyeteme alighanem egyre kevésbé. Azok a zavarok, amelyeket mind a képzés folyamata, mind a nyújtott s megszerezhető diplomák fajtája (és minősége) mutat, lassan túlnövik az egyetem kereteit. A képzési programok megreformálása ebben valószínűleg éppúgy csak kis részben segíthet. Úgy gondolom, hogy a jövő egyetemének már másmilyennek kellene lennie,

Bányai Erzsébet

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 MÁR 1 5.

NAPLÓ
Veszprém

Éjszakai ügyelet

1021

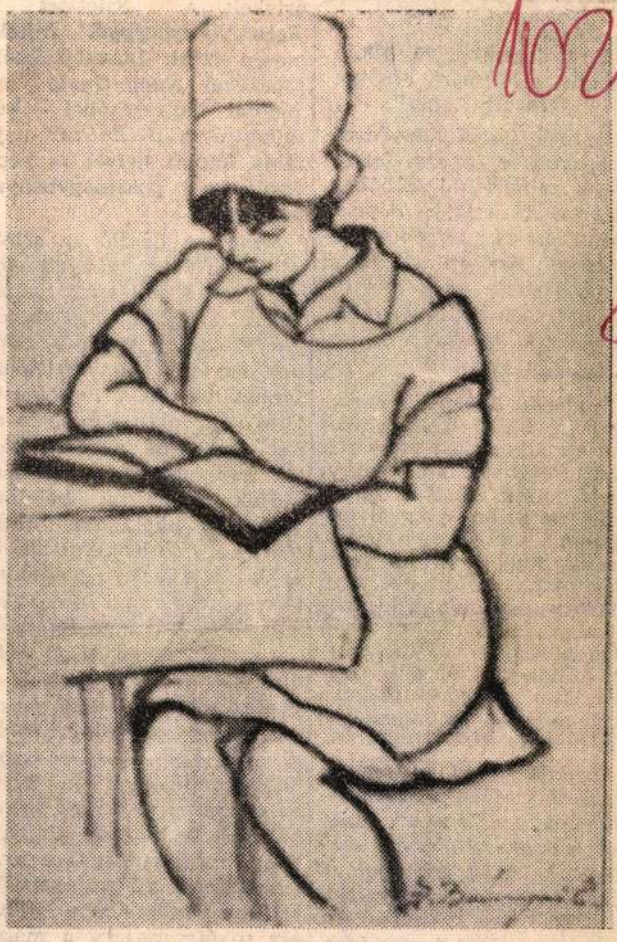

Bányai Erzsébet rajza

Hiányoznak ugyanis k
mai-táblái: művészet
megismert s talán legi
masabb része.

Pest, december 29, 8
a honv. bizottmány eln
Kossuth Lajos."

Baráth József honvé
zados volt és katonai f
relését a múzeumi szob
üveg alatt őrzik. *P*
származott és hűséges segítő-
társa volt Kossuthnak. Orlai
Soma festette meg portréját, melyet a gyűjteményben mutatnak a látogatónak.

Nádasdy Lajos hamarjában egy halom könyvecskét szed elő a könyvtár mélyéről. Mind Petőfivel. Jókaival, a Pápán töltött évekkel foglalkozik, de bizony nagyon hézagosan. Egyik sem teljes, mindegyikből hiányzik valami, de talán együttvéve, összegyúrva sem adnák ki azokat az éveknek *költőt, írót, forradalmárt érlelő* hangulatát. Mindegyik felcsípett egy keveset s azt boncolgatta a maga módján, de teljességre nem törekedett.

Közeledik a gyalogosan vándorló színész, a rakoncátlan pápai „philozoph", majd később tüzet szító poéta születésének 150. évfordulója. Talán addigra akad valaki, aki feldolgozza, sorba rakosgatja a pápai hagyatékot.

Öröme telik majd benne az olvasónak.

Gáldonyi Béla

di iskola hagyományait eleveníti föl a széles ecsetvonásokkal festett *„Temető-domb"*-on... *A. Tóth Sándor* egyetlen akvarelljénél többet vártunk... *Vágfalvi Ottó* négy olajfestményén és két gouche-án a tájak szelid színpompája: a szőlőskertek, pincék, a balatoni hervadás hangulata vibrál. Kár, hogy le-lehalkul alkotó ereje, s a *„Táj pirosban"* izzó vörösberényi atmoszféráját más kép nem éri el.

Lehetett volna tehát *sokoldalúbb* a Veszprém megyében élő képzőművészek részvétele az északdunántúli alkotók első közös fővárosi seregszemléjén. Nem teljes az eddigi eredmények számbavétele a látottak alapján, mégis magában rejti a jövő lehetőségeit a műcsarnoki tárlat. S talán nem várat oly sokáig magára a második, még igényesebb, választékosabb bemutatkozás.

(raffai)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napló (Veszprém)

M. Bányai Erzsébet

1983 MAJ 26

1021

M. Bányai Erzsébet rajza

M. Bányai Erzsébet

ONNA

Technika és

A szabadban levő építészeti emlékek és szobrok védelme régi gondja a műszaki tudományoknak. A földrajzi helyzetüktől függően igen sok tényező: a levegő szennyezettsége, páratartalma, csapadék, szél, fagy, növényzet, baktériumok károsítják ezeket. Napjaink építésze azonban hatásosan fog össze a szabadban levő műemlékek megvédéséért. Vegyszerekkel állítják meg az épületekre káros növények burjánzását, az omladozó falakat cementplombákkal erősítik meg. A vízrajzi szempontból előnytelen altalajon álló műemlék esetében már az altalajt is meg tudják kötni. Varsóban az agyagos talajra épült Szent Anna kápolnát például speciális elektroozmon eljárással — kalcium-szilikát elektrolizis alkalmazás[illegible] tették [illegible] lyedés[illegible]

A különböző kontinensek ipari vidékein és nagyvárosaiban az épületek és szobrok elsősorban a korom korróziós hatásától szenvednek. Nyugat-Európában a régi épületek és szobrok jelentős része mészkőből készült, s ezeknek azon az oldalán, ahol nem veri az eső, idővel gipszes réteg képződik, amely különösen hajlamos arra, hogy összegyűjtse a levegő szennyét. A gipsztartalmú oldat beszivárog a porózus kőréteg alsóbb régióiba, de az oldat kristályosodott sói is kikezdik a követ: először repedések, majd leválások keletkeznek. Megfigyelték viszont, hogy az épület vagy szobor esőnek kitett részein az előbb említett folyamat nem indul meg. Műszerünk látszik az a megoldás, amelyet 1958 óta Párizs nagyobb házain végeznek: tusolják illetve permetezik azokat, ily módon szabadítva meg a sokévtizedes koromrétegtől.

A szénfüst korróziós hatását a kőépületekre már évszázadok óta ismerik. Egy 1648-as londoni parlamenti petíció arról tanúskodik, hogy a városatyák a szén alkalmazásának tilalmát sürgetik, mert szerintük ennek a füstje különösen káros hatású a műemlékekre. Napjainkban a szakkörök aggodalommal figyelik, hogy olyan történelmi jelentőségű épületek, amelyek évszázadokon keresztül dacoltak az időjárás viszontagságaival az utóbbi évtizedben levegő szennyeződése következtében rohamos pusztulásnak indultak.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged

1971 ÁPR 29

1021

Ki a virágot szereti...

Érdekes vendége volt nemrégen Vásárhelynek. Pedagógus lányát, unokáit látogatni ideérkezett Máthé János nyugalmazott főkertész, aki szinte az egész világot végigjárta nagy szerelme, a virágok szolgálatában.

*

Szerencsés ember — mondhatná bárki rá, s valóban az, mert büszkén, boldogan tekint vissza a gyorsan futó évekre, életére. Foglalkozását maga választotta: parktervező mérnök lett.

— Virágok közt nőttem fel, már apám, nagyapám is ezzel foglalkozott, így lettem én is a kert szerelmese. Jelszavam: minél több örömet szerezni, minél több embernek — vall a hivatásáról.

Versailles-ban végezte a főiskolát, s hogy tapasztalatokat szerezzen, bejárta az egész világot: Európát, Közel- és Távol-Keletet, járt Afrikában és Amerikában is. Tanulásához, utazásához a pénzt kemény munkával szerezte.

— A jó munkaerőt mindenütt megfizetik — állítja —, és a célok eléréséért szívós munkával, kitartással kell harcolni. A józan élet, ésszerű életmód és a szorgalom segített át a nehéz helyzeteken. Párizsban nemcsak kertet tervezőként dolgoztam, hanem virágdíszítéseket is készítettem. Forgószínpadok, hangversenytermek, vagy például a Moulen Rouge díszítését irányítottam. A virágdíszítés komoly feladat, mert maximális gyorsaságot kíván, biztos kezet és jó ízlést, nem utolsósorban határozottságot. Az én foglalkozásom olyan munka, ami biztosítja számomra a fizikai, szellemi egyensúlyt. Tulajdonképpen alkotó művészet, aminek nemcsak a papír — a tervezés —, de a szabad levegőn való mozgás, az intenzív fizikai munka is velejárója. Ügyelni kell, hogy az esztétikum a praktikummal, harmóniában legyen, hogy a kertet a növények hivatásának megfelelően alakítsuk ki. „Mutasd meg a kertedet, s megmondom, ki vagy" — mondják az angolok, és én is úgy érzem, hogy a kert nagyon sokat tud mesélni a gazdájáról. Persze a nyugati kertkultúra sokkal fejlettebb, mint a mienk, de az utóbbi években nálunk is szemmel láthatóan szépülnek, gazdagodnak, parkosodnak városaink. Jó példa erre Vásárhely Lenin tere.

A felszabadulás után hazatértem. Politikai aktivaként dolgoztam egy ideig, a földosztásnál segédkeztem, majd Balatonfüreden telepedtem le. Több mint 12 évig munkálkodtam a Balaton partjának parkosításán, de most, nyugdíjasként sem tétlenkedem.

Felesége, Bányai Erzsébet festőművész árulja csak el, hogy könyvet ír Máthé János, életművét, élményeit foglalja mondatokba. A visszaemlékezés tervezett címe: Tájak, városok, emberek — 45 országon keresztül. Egy valóban érdekes, szép, dolgos munkáséletről szól majd.

GAÁL GYÖRGYI

Bányai Erzsébet

yek

SPORT

egnap délután a Tiszai stadionban a főiskolai hokság négyes döntőjébe ásért játszottak labdarúmérkőzést:

iskolci EAFC—Szegedi etemek válogatottja 2:1 (2:1)

pitzer játékvezetése mella szegediek: Visi — Si-, Emődi, Bánfalvi, Tóth, es, Pataky, György, V. , Raskó, Bozóki (Niz) összeállítású csapanár a találkozó első per- Bozóki góljával megezte a vezetést, amit nkó szabadrúgásból nlített, sőt a szünet Szabó P. a vendégek- a vezetést is megszerez-

második felidőben y fölénybe került a szei együttes, de csatárai tudták áttörni a ven- ek jól szervezett védel- .

Győzelmükkel a miskolci- bekerültek a veszprémi yes döntőbe.

Az Újpesti Dózsa elleni mbati mérkőzésre készü- SZEOL labdarúgói is a Ti- a-parti stadionban játszotk a hetközi barátságos rkőzést:

SZEOL—Szegedi Kender 7:3 (1:2)

A tartalékos NB I-esek eglehetősen sok hibával jázottak: a védők gyakran avarba jöttek, a támadók edig elügyetlenkedték helyeteiket, így a kendergyáriak z első fél órában 2:0-ra ezettek. Szünet után már ólokban is kifejezésre jutott SZEOL jobb erőnléte és agyobb tapasztalata. Góllövő: Vass (3, egyet 11-esből), örös (3), Pikó, illetve Gaambos, Magyar T. és Kovács.

Szőregen megyei I. osztályú bajnoki találkozóra került sor:

Szegedi Postás—Szőreg 4:3 (1:1)

Vezette: Práger. Góllövő: Fürdők (2), Karsai, Tóth (11-esből), illetve Szekula, Bodrogi, Füzesi Gy.

Szegeden megyei osztályú női kézilabdabajnoki mérkőzést is rendeztek tegnap:

Szegedi Textilművek—Sz. Statisztikai Technikum 9:5 (5:4)

borzás

AEDZŐ-KONFER ENCIA

ar Röplabda Szövetség edga a központi tatai serdüidején szakmai konferenci- elsősorban azoknak, akik tlás nevelésével foglalkozk és testnevelőtanárok réleánytábor ideje alatt július a fiúk táborozásakor 1971. 2 és 5-e között kerül sor a szakmai konzultációra, az iskolai csapatok röplabminősítéssel nem rendelkeik is jelentkezhetnek. Az a következő címre küldlentkezésüket: Magyar Röpövetség, Budapest VI., Baj- 31. A jelentkezők részére daszövetség időben részletes tót küld az elszállásolási és lehetőségekről.

A FIATALOKAT

TRIPOND SK labdarúgólya tagtoborzást hirdet 12—labdarúgást kedvelő fiatalok A jelentkezés 1971. április inden csütörtökön 16 órakor a volt Dózsa-pályán, Veászló edzőnél.

árhelyi teniszezők is fiatal at várnak szakosztályukba. KÖT-höz tartozó teniszszakvezetősége tanfolyamot szerdők részére. Jelentkezni levölgyi István edzőnél, hétdán és pénteken délután 5 városi stadionban.

M. Bányai Erzsébet

Említve

Balogh Elemér: XII. őszi tárlat
Napló, 1970. nov. 14. 9. l.

1021.

Bányai Erzsébet: **TANULMÁNY**

Bányai Erzsébet

még nem tud
estig kínlódtu
csurgott sűrű
karom fájt, d
apám szőke b
letörölhetetle

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1982 NOV 1 3
NÉPSZAVA

Kiss Benede

CSEPPE

Mint a japán
veszik a páro
csipkedi föl sugaraival egyre
a Nap a harmatcseppeket.

Térdeltem tavaszban tőkék előtt
metszőollóval: teremjetek! —
s ím, térdig serdülve térdelnek ők
előttem — bérmálkozó sereg.

Savanykás mosolyú levélre, kacsra
szenteltvíz — permetlé pereg.
Sikkantva egy-egy oldalra csapja
csiklandós nyakát, hol elmegyek.

S mint a japánok pálcikahegyre
veszik a párolgó rizsszemet —
csipkedi föl sugaraira egyre
a Nap a permetcseppeket.

S közben arcomat tenger mossa.

M. Bányai Erzsébet, grafikus

MDK

Rajza:

Repr.

Dr. Sáti ferenc: Gröhbe... öröhre...

26-27.

GYERMEKÜNK, Bn. 1969. március

XX/3

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VESZPRÉM)

1021

Mesefigura

M. Bányai Erzsébet

(M. Bányai Erzsébet rajza)

lasztom az első
gyen a helyem. E
gam a tanítván
De én feleltetek.
úttal *Varga Laj*
nítónak kell. Fe
rátságos a hangu
vány és a tanít
mást.

— *Beszélj magadról, Lajos bátyám.*

Mozdulatában nincs zavar. Csak mintha a könyökvédőt akarná megigazítani. Valamikor azt viselt, hogy ugyanaz a zakó esztendőkig el ne nyűvődjék. Így csinálták a sokgyermekes tisztviselők a múltban, hogy a gyerekeknek több kenyér és ruha is többször jusson.

— *Somogyváron születtem, 1907-ben.*

2

Nézem a férfit, akinek az apja kisparaszt volt, Somogyban. A történet megszokott. Abban a családban, ahol fiú az elsőszülött, s utána már csak két lány bővíti a szaporulatot, ott a fiúnak valaminek lennie kell: „ne maradjon paraszt".

— *A Nagyatádon végzett két polgárihoz a még hiányzó kettőt Kaposváron jártam ki. Úgy volt, hogy képzős Csáktornyán leszek, de időközben azt az iskolát a csurgóival egyesítették. Ott jelentkeztem.*

Csurgóra emlékezni Csoko-

gondjait.

— Hiába nyugdíjaznak. Sümeghez továbbra is ideköt, hogy feleségem még dolgozik: óvónő. Nekünk Sümeg marad az otthonunk: a gyerekek, egy kivételével, kirepültek.

A „kivétel" *Erzsébet*. Ugyanabban az iskolában kezdte, mint képesítés nélküli nevelő, ahonnan az apa nyugalomba vonul. Erzsébet számtant és fizikát tanít. Osztályfőnök és KISZ munkát is végez. Még az idén kezében lesz a képesítést tanúsító végbizonyítvány.

A pedagógus-dinasztia másik tagja a legidősebb fiú a Varga-családban: *Ferenc*. Bakonyszentlászlón tanít, ahol az igazgató helyettese. Nemrégiben nagy ijedelmet okozott a szülőknek: hirtelen támadt betegséggel, szívinfarktussal került a zirci kórházba. Szerencsére már túljutott az életveszélyen.

Sorrendben a számtan és fizika szakos tanár, *László* következik, aki Ajkán a városi oktatási osztály vezetője. *Ágota* ugyanott (a 6. szá-

Bányai Ferenc szobrász.

Kr. V. 1312/1897.
(é. X. 8.)

Bányai Erzsébet

Rajzoló férfi
Tusrajz
Repr.

A budapesti pedagógusok képzőművén stúdiója 1953-1963
Bev. Vajkai Aurél Bp. 1963. Mellékler.

Z. Bányai Erzsébet

A Stúdió Hagja

A budapesti pedagógusok képzőművén stúdiója
1953-1963. Bev. Vajkai Aurél Br. 1963.
37.o

Z. Bányai Erzsébet

A stúdió alapító tagja

A budapesti pedagógusok képzőművészeti stúdiója
1953–1963. Bev. Vajkai Aurél Bp. 1963.

29.o.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KÖZNEVELÉS

1967 OKT 6.

Z. Bányai Erzsébet

1021

Z. Bányai Erzsébet (Budapest) rajza

munkára, hisz saját isk
nulói lehetnek hetenki
órán kívül is három alk
sportolóim.

A helybeli sportiskola
gével megkötöttem az eg
azaz megkötöttem volna,
segédoktatói minősítési igazolvánnyom. Nincs, de majd lesz — gondoltam. Megszerzése nem tarthat sokáig, hiszen a főiskolai oklevéllel együtt jár.

A minősítési igazolvány ügyében munkához láttam. Rájöttem, hogy nem is olyan egyszerű az elintézése. Vegyük sorjában.

Kérvényt kell írni az MTS Országos Tanácsa Propaganda Osztályának Budapestre, hogy mi végből, mi célból kellene az igazolvány. Pár nap eltelte után megjön rá a válasz, hogy atlétika és torna sportágakból a pedagó-

a
g-
e-
e-
g-
g-
ző

már működött; két db. 3x3 cm-es fényképet; személyi adatokat tartalmazó űrlapot és tizennégy forintról szóló pénzesutalvány feladóvevényét.

Ezt követően az MTS-től megküldik a segédoktatói minősítési igazolványt. (A hiányzó adatokat — mint például a személyi igazolvány száma — értelemszerűen beírom s aláírom.) A most már komplettnek vélt igazolvánnyal jelentkezni kell az illetékes sportorvosi hivatalban, ahol csak a folyó évre állapítják meg az „alkalmas"-ságot, s ezt pecséttel igazol-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KÖZNEVELÉS

Z. Bányai Erzsébet

1967 SZEP 8

1021

Z. Bányai Erzsébet rajza

1

Mit tegyen az új iskola?

Kovács Karcsi esete nem reménytelen. Nem tudom, mennyiben segít rajta az iskolaváltoztatás, mert én ennek nem vagyok lelkes híve, ez csupán a munka nehezének átruházását, kissé a nevelés csődjének bevallását is jelenti. Node, ha már új iskolába került Karcsi, akkor a nevelők ugyanúgy kezeljék, s bánjanak vele, mint a többi diákkal. Az osztályfőnök lehetőleg az első órák egyikén az osztály előtt ismertesse röviden Karcsi esetét, s közölje vele és az osztállyal, hogy ezt az esetet lezárták, s úgy számíta-

Bányai Erzsébet M.D.K.

Müvei a kiállitáson

A pedgógus-müvész konfliktusa

Gondolatok a IV. Orsz Pedgógus Képzőművészeti Kiállitáson

Köznevelés 1965. febr. 26.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Z. Bányai Erzsébet

ÉLET ÉS IRODALOM

1965 SZEP 2 5.

1021

Z. Bányai Erzsébet: Leány

azt g
takar
megn
Ho
gatta
Kir
találta magát.

Odavan az alakom.

Elég jól emlékezett, miket mondtak már az alakjáról.

Zsuzsika, magáról szobrot kellene faragni!... Zsu, te így bikiniben! Egy A... sőt osztályon felüli kivitel...

Alakom, alakom, odavan az alakom.

Ha perdül benne az ember, repül, mint a harangszoknya. Ihajja, csuhajja!

Isti még nem látta; mit szól ehhez a ruhához Isti! Nézd, milyen táncosan, reppenősen, libegősen viseli a terhet a párod. A feleséged. Nejed őnagysága.

Elegáns, nem?

Uszályosra is lehetne. Elöl a kis gömbölyű has, s hosszan úszna utána egy mogyorószín felhő. Ki az előszobába, a lépcsőházba, le a lépcsőkön.

Az ám, kint találkozna Mária nénivel.

De Zsuzsika az istenért maga csak úgy terhes lesz az én hozzájárulásom nélkül, nem gondolja, hogy a főbérlőnek tudnia kell az albérlő terhességéről maguk nem kérték az én beleegyezésemet gyermektelen fiatal párnak adtam ki a szobát...

Pereg, pereg a sírós-nyikorgós olajozatlan hangján, megállíthatatlanul.

Azaz. Meglátja a mogyorószín uszályt! Nem is uszály, hömpölyög utána, mint valami felhő...

Mogyoróhab, Mária néni kérem, erre az alkalomra varrattam a Váci utcában...

S meg sem meri kérdezni, hogy varrathat egy albérlő a főbérlője tudta nélkül

Z. Bányai Erzsébet
grafikus

M.D.K

„Tavasz"

Élet és Irodalom, 1965. máj 8 - 5 lap.

M.D.K

T. Bainyai Erzsébet
grafikus

B.N.V.

Lázár István: B.N.V.
Élet és Irodalom, 1964. május 15. – 12 kép.

Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Z. Bányai Erzsébet

ÉLET ÉS IRODALOM
1964 JUN 6.

1021

Z. Bányai Erzsébet: Fiú

GARAI GÁBOR:

Mint kisgyerek

Mint kisgyerek egy nagy pohár tejet,
úgy iszom tápláló szerelmedet,
és szétterjedsz bennem, te hófehér:
te leszel már ereimben a vér,
s te az eszmélet, te a kábulat,
te a világot rendező tudat,
míg lassan végleg átalakulok
és élni már csak általad tudok:
járni csak úgy, ha te is lépsz velem,
szólni, ha te szólítasz nevemen,
látni, ha két szemed el nem bocsát,
s kibírni ezt az örvénylő csodát
csak úgy, ha sodrását te csitítod,
te bizonyos cél, te tömény titok.

Az Ecseri út helybe jött

Évek óta tartó küzdelem eredményeképpen végre felszámolják az Ecseri úti zsibvásárt. Az Ecseri-piac nemcsak roncsbútort, ruhaneműt, autót, órát, törmelék-rádiót és

Senki földje, a Cléo divatszalon, Vicki Baum-regények és Nádas Sándor-művek, Voss: Szent gyűlölet című „fél-ponyvája", Bulwer: Diktátor-a, Saláczné Zachár Ilona bizalomgerjesztő című regénye:

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Z. Bányai Erzsébet
ÉLET ÉS IRODALOM
1964 ÁPR 18.

1091

HIDAS ANTAL:

EGY SZÜLETÉSNAPRA

Ő az, aki a vele egy gondolkodásúakkal nemcsak megkezdte a törvénytelenség ólomnehéz korszakának megszüntetését, fájdalmasnál fájóbb adatainak feltárását, évek óta vívja nem könnyű harcát azok ellen, akik még ma sem hajlandók lemondani erről a szocializmustól vadidegen elméletről és gyakorlatról.

Ő az, aki a vele egy gondolkodásúakkal a bepiszkolt forradalmi hagyományok megtisztítását, a XX. századbeli kitűnő forradalmárok, és más derék emberek megrágalmazott becsületének helyreállítását megkezdte, tudva azt, hogy a szocializmus és az igazság csak egy úton járhatnak.

És ő az, aki a vele egy gondolkodásúakkal felismerte, hogy a világ ma már olyan fokra érkezett el, amiről Engels is, Lenin is beszéltek: jöhet idő, amikor a fegyverek tömeges pusztító ereje, sűrítettsége — ellentétbe átcsapva — lehetetlenné teszik a háborút, mely minden réteg pusztulását jelentené: a világ nézőterének nemcsak karzatai, de „páholyai" is dörögve törnének darabokra.

Akkor beszéltek már erről a fegyverek túltelítettségéből származó béke lehetőségéről, amikor még nem voltak száz és kétszáz megatonnás hidrogénbombák, amelyekből egyetlen is elég ahhoz, hogy egy közepes nagyságú ország megszűnjön létezni; lakossága, kultúrája percek alatt még emlékké se, csupán hamuvá változzon; és „a sírt, hol nemzet süllyed el", még népek sem vennék körül, mert ilyen bomba ma már ezrével van: a legnagyobb birodalmaknak is ez lenne a sorsuk.

Ő az, aki a vele egy gondolkodásúakkal tudja, hogy ma az a forradalmár, aki nem akarja sem a hazája, sem más szocialista országok, sem a világ népeinek életét kockára tenni az agytekervényekben megrekedt dogma érdekében.

Ha mindezeken kívül, amit elmondtunk, semmi mást nem tett, már ezzel is, eddig is kétségtelenül beírta nevét a világtörténelembe.

Hruscsov elvtárs ma hetvenéves.

A népek nagy családjában Magyarország népének is minden oka megvan arra, hogy további jó egészséget, jó munkát kívánjon a világbéke, a törvényesség, a cselekvő humanizmus, egyszóval a szocializmus harcosának — Hruscsov elvtársnak.

Z. Bányai Erzsébet rajza

KÖSZÖNTÉS

Nyikita Szergejevics Hruscsov, a szovjet állam vezetője 70 éves. Ezt a kort jó erőben, egészségben megérni: önmagában is örömteli és tiszteletre méltó, de még inkább az, ha tudjuk, hogy e hosszú élet harcokban és megpróbáltatásokban telt el, s hogy magasrendűen ötvöződtek benne az egyéni és a közösségi célok.

A nemzetközi munkásmozgalom számos nagyszerű férfiút adott már az emberiségnek, de csak kevésekben egyesültek a szükséges erények és képességek olyan kivételesen hatékony módon, mint Hruscsovban. Főképpen életének utóbbi tíz esztendeje tanúsítja ezt meggyőzően. Olyan komor, az egész emberiséget katasztrófával fenyegető időpontban foglalta el felelősségteljes posztját, amikor talán minden korábbinál nagyobb szükség volt a valóság reális áttekintésére, a korszerű marxista gondolkozásra és cselekvésre. A szovjet kommunisták, a szovjet nép, de valójában az egész emberiség erkölcsi támogatásától kísérve a nemzetközi politikában olyan hruscsovi kezdeményezések születtek, amelyek nyomán — ha nem is örökérvényűen — elhárult a nukleáris háború veszélye és lehetőség nyílt a békés egymás mellett élésre.

Hruscsovot ma úgy ismeri és becsüli az egész emberiség, mint a béke-diplomácia nagyvonalú és következetes harcosát, mint az elnyomott népek felszabadítása ügyének képviselőjét.

Külön kiemelkedő jelentősége van Hruscsov utóbbi tíz esztendőben végzett munkájának a kommunisták mozgalma szempontjából. Ha tízegynéhány évvel ezelőtt nagy volt a háború veszélye, amely az egész földkerekséget pusztulással fenyegette, legalább olyan súlyos volt a maga nemében a személyi kultusz veszélye, amely viszont az egész nemzetközi munkásmozgalom alakulását fenyegette baljós következményekkel. A Lenin által hirdetett és képviselt szellem újraéledése, a szocialista demokrácia fokozatos kiteljesedése, a kommunizmus építésének új lendülete is egybeforrott Hruscsov nevével és kezdeményezéseivel.

Hruscsovot ma úgy ismeri és becsüli a kommunisták világszerte növekvő tábora, mint az alkotó marxizmus egyik legjelentékenyebb továbbfejlesztőjét, mint a kor követelményeinek rangján álló gondolkozót, aki a szükségszerűséghez szabja tetteit és nem fél szakítani mindazzal a beidegzettséggel, amely gátjává lehet a további fejlődésnek.

Megismerte és megszerette a haladó közvélemény Hruscsovot az embert is. Világjáró útjai alkalmával százezrek tapasztalhatták azt a ritka és példás jelenséget: miképpen tud Hruscsov egyszerre „fent" is, meg „lent" is lenni, s személyében hogyan olvad harmonikus egységbe az életet szerető derék munkásember s a messzetekintő államférfi. Erről mi, magyarok is több ízben, úgyszólván „testközelből" meggyőződhettünk s ezt nagyon nagyra is tudjuk értékelni, mert azok közé tartozunk, akik igen sokat szenvedtek az elidegenített, istenné avatott vezetőktől és kisugárzásaiktól.

... A születésnapi köszöntés időtlenül régi hagyománya az emberiségnek, s hagyomány az is, hogy ilyen alkalmakkor méltatjuk az ünnepeltet. A hetvenéves Hruscsov kétségkívül bőven rászolgált a tiszteletre is, szeretetre is, ám bizonyára a legméltatlanabb méltatás lenne, ha ódák hangzanának el személyének dicsőítésére. Éppen ő figyelmeztet megannyiszor, hogy óvakodjunk a magasztalásoktól, a bálványimádástól. Kívánjunk hát e szerény keretek között igen egyszerű módon számos, egészségben megérendő születésnapot, megtoldva — ajándékként — azzal az igérettel, hogy a békét és az általános emberi haladást szolgáló, s a kommunizmust közel hozó további küzdelmeiben is szilárdan mellette állunk.

A VILÁG

Makrisz Agamemnon: A mauthauseni emlékmű (részlet)

Csehszlovák—magyar kulturális kapcsolatok

Csehszlovákia és Magyarország népei között a kulturális kapcsolatok két-három évtizeddel ezelőtt csupán a politikailag leghaladóbb értelmiségi erőkre korlátozódtak. E kapcsolatok nyílt hirdetői a két nemzeti kultúra képviselői közül csak azok a kevesek voltak, akik megértették a két ország népeinek közös érdekeit: *Bartók Béla*, és *Leos Janacek*, *Jiři Wolker* és *József Attila* a legnagyobbak közül.

Az igazi tömegméretű kulturális közeledés feltételei 1945 után jöttek létre. A csehszlovák—magyar baráti szerződés

pek, Olbracht, Nezval, Majerová, Glazárová, Včelička, Pujmanova és többiek), a magyar olvasók kezébe kerül a jelenlegi és legfiatalabb csehszlovák szerzők (*Aškenázy, Brezovskú, Fryd, Minač, Mňačko, Šmahelová, Bednár, Kriz, Nesvadba, Pleva, Cáder*) egyre több irodalmi alkotása.

A csehszlovák olvasók számára a régebbi kiadásokkal együtt rendelkezésre áll a legjobb magyar klasszikusok szolid választéka, s egyre jobban megismerkednek a jelenleg ma-

Olaszország, 1964, télutó

Szeszélyes jegyzetek egy rövid utazásról

Cataniai házigazdám, *Vecchietti* új szocialista pártjának, a *PSIUP*-nak egyik helyi vezetője. A római kongresszusi palotában a szakadást kimondó kongresszuson annak idején a különválás ellen szavazott. Veszélyesnek tartotta az erők megosztását, feleslegesnek a harmadik pártot, amely a szocializmust hordozza nevében. Ha megmarad Nenni pártjában, nagy szerepet kaphat nemcsak a város, de egész Szicília, talán az ország politikájában is. Hosszas tépelődés után mégis úgy döntött, hogy az új párthoz csatlakozik. A PSIUP célkitűzései jobban megfelelnek vágyainak, törekvéseinek, irtózna a kereszténydemokratákkal való együttműködéstől. Rutinos szónok, gyakorlott pártmunkás, bizalommal lát munkának, de él benne némi bizonytalanság, keserűség is ...

Elvbarátai közül sokan megmaradtak Nenni pártjában. Az ő dolguk sem könnyebb. Ők úgy vélik, hogy a PSI-n belül harcolnak a szocializmusért, s a kereszténydemokrata—szocialista koalíciót a kormánypolitika balratolására akarják felhasználni. Ami csak bonyolult és hosszú munka eredménye lehet. Talán egyelőre a pártfegyelem arra kötelezi őket, hogy — sokszor lelkiismeretük és jobb meggyőződésük ellenére — a kereszténydemokratákkal szavazzanak a helyi politika kérdéseiben.

Társadalmi esemény

Palermo operája, a *Teatro Massimo*, Európa egyik legnagyobb színházépülete. Állandó társulata ennek sincs: egy-egy operára szerződtetnek énekeseket, akik

lentről, a közönség felől udvarias hallgatás. Nem bírom tovább, elmegyek.

Házak és könyvek Bariban

Bari középkori negyede mellett viszonylag modern házak emelkednek a tengerparton. A fasizmus idején épültek: Mussolini egyik minisztere idevalósi volt, így a rendszer sógorság-komaság alapján építtetett a városban. A bariak fölényesen tűrték a hízelkedést. Régi mondásuk: Ha Párizsnak tengere volna, kis Bari volna. És éppen a két világháború között bontakozott ki a városban az egyik nagy baloldali könyvkiadó, a Laterza-cég tevékenysége.

A nagyapa még vidéki nyomdász volt, esküvői meghívókat, particédulákat, szentképeket készített. A család később felköltözött Bariba, s az apa, Giuseppe, egy fiatal nápolyi tudóssal, *Benedetto Crocéval* lépett szövetségre. Croce csak írjon, szerkesszen, ő pedig kinyomtatja a műveket. Így jött létre a *Casa Editrice Giuseppe Laterza & Figli*, amely már az első világháború előtt a legfontosabb olasz társadalomtudományi, irodalmi, filozófiai műveket adta ki, a két világháború között pedig Croce műveinek, *La Critica* című folyóiratának megjelentetésével az olasz szellemi ellenállás egyik fellegvára lett. A kiadóvállalat és a nyomda a leszármazottak kezében van, állnia kell a versenyt a többi

anyaga elenyészően csekély, becses kincsként őriznek egy magyar lemezt, drága pénzen megjelentetett idegen nyelvű folyóiratainkból egyetlen példány sem található a polcokon. Szívesen rendeznének reprodukciós kiállítást, hanglemezbemutatót, de nem kapnak hozzá anyagot. Cataniában kis segítség kellene a kulturális életünk iránt érdeklődők igényeinek rendszeres kielégítéséhez. Bariban félig sírva követelte rajtam a népek barátsága társaság munkatársa a magyar bélyegkiállítás anyagát. A római Magyar—Olasz Társaságba nem jár az Élet és Irodalom, az Új Irás, a Kortárs, a New Hungarian Quarterly legutóbbi száma 1962-ből való, a Livres de Hongrie-ból mutatóba kapnak néhány példányt, többi idegen nyelvű folyóiratunk pedig el sem jut hozzájuk.

Be nem váltott ígéretek

Sok magyar jár mostanában kint, mindegyik megállapítja ezeket a hiányosságokat, mindegyik megígéri, hogy hazatérve ő pedig küld folyóiratokat, könyveket, fényképet. Itália déltől északig tele van szórva beváltatlan magyar ígéretekkel. Palermóban az egyik délutáni lap hónapok óta vár képeket egy egész oldalas magyar vonatkozású cikkhez. Bariban történészprofesszor vár könyvet, Rómában másik történész vár dokumentációs anyagot 1919-ről. Lejáratjuk magunkat, kedves honfitársak, ezekkel

HÍREK

Fenyő Miksa nyerte meg Róma idei irodalmi díját, egymillió lirát „Ami kimaradt az Odysseából" című művével. Az írókból, művészekből és szenátorokból álló bíráló bizottság 47 Rómáról szóló könyv közül egyhangúlag ítélte a New Yorkban élő 86 éves magyar írónak, a „Nyugat" egyik megalapítójának az 1964. évi díjat. Az „Ami kimaradt az Odysseából" az elmúlt évben jelent meg Münchenben, a Griff kiadónál. Műfaja szerint útiemlék-önéletrajz-regény. A szerző több mint tíz éven át dolgozott művén. Kiváló ismerője Itáliának és Rómának s könyvében az általános vonatkozásokon kívül érdekes kultúrtörténeti rész a „Magyarok Rómában" című fejezet. Fenyő kiegészíti mindazt, amit Riedl Frigyes írt a Rómában járt magyarokról s megjelöli a műemlékeket, amelyeknek valamilyen magyar vonatkozása van.

●

Októberben jelennek meg Charlie Chaplin emlékiratai. A párizsi Figaro munkatársa meginterjúvolta a hetvenöt éves művészt, aki többek között a következőket mondotta: Emlékirataimban semmit sem hallgattam el, sem a jót, sem a rosszat. Igyekeztem őszintének lenni. Írtam életem nagy eseményeiről, a szakmámról, amelyet szerettek, az emberekről, akikkel találkoztam, és különösen azokról, akikkel együtt dolgoztam.

●

Nemrégiben került sor két hagyományos irodalmi díj kiosztására Jugoszláviában. Az újvidéki Szerb Matica Zmaj-díját, amelyet kizárólag költőknek ítélnek oda, ez év februárjában Dragutin Tadijánovics horvát és Szteván Raicskovics szerb költő kapta meg. A szokásos élénk

MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Z. Bányai Erzsébet

ÉLET ÉS IRODALOM
1983 OKT 7

1021

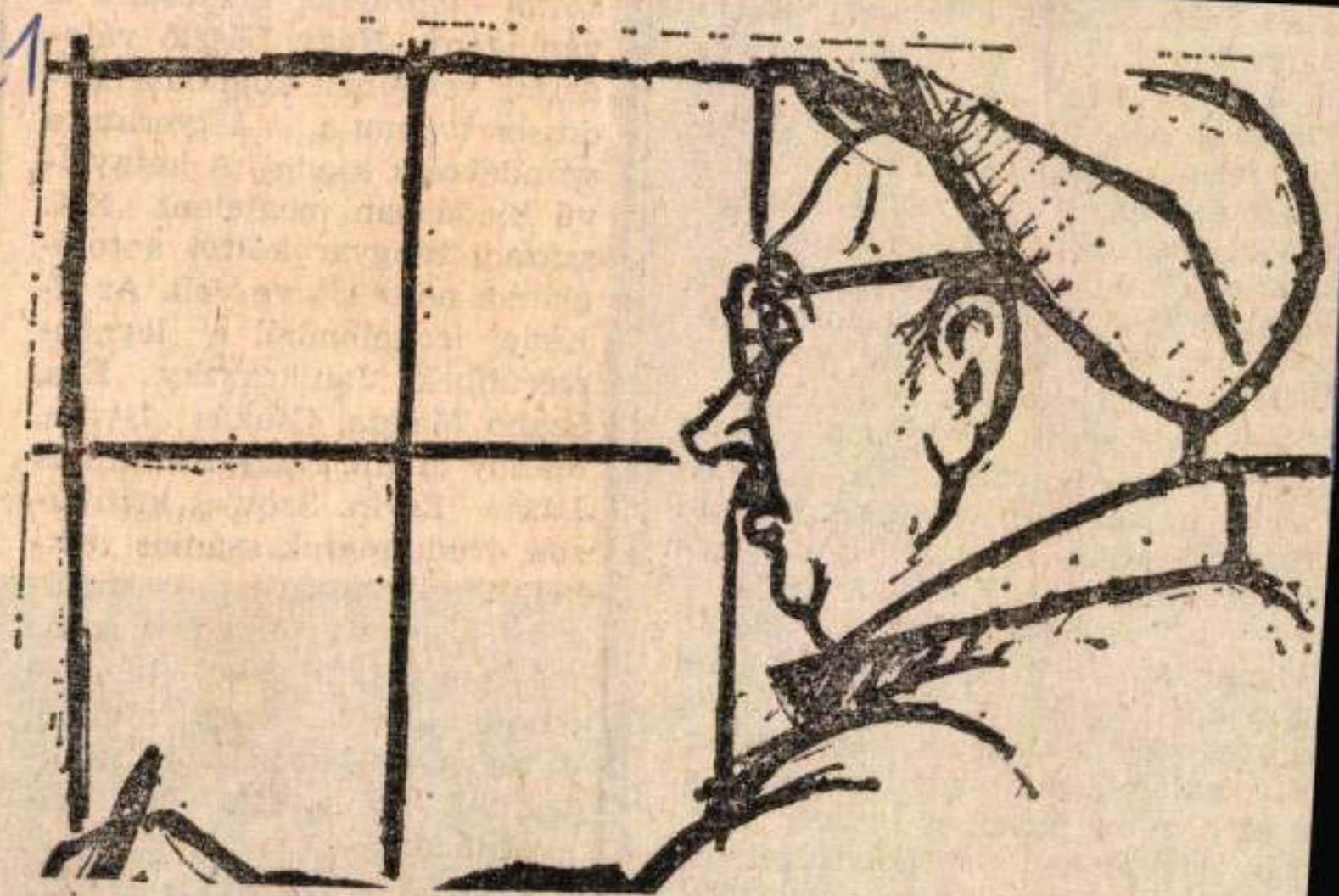

Z. Bányai Erzsébet rajza

1983. OKTÓBER 7.

még nem látták a filmet. Csakhogy a pálfordulás alighanem egy másik filmben lehet, hisz Paulus damaszkuszi útja vagy két évtizeddel a rockopera eseményei után volt, s Andrew Lloyd Webber eleddig még nem írt rá zenét. A hasznos, de modortalan vita oda konkludált, hogy az iskolában kevéssé tanítják, s így nem ismerjük eléggé a Bibliát. Jóllehet, szerintem mégiscsak nagyobb gond, hogy alig lehet kapni, a végeredmény ugyanaz: hivők, nem-hivők enélkül aligha értik múlt irodalmunkat, Adyt, Babitsot, hétköznapi nyelvünk sok fordulatát, s ráadásul bávatagon ülnek föl épp úgy az Asimov-féle látványos görögtűznyelésnek (A halhatatlanság halála), mint Az idő urainak, melyhez mi adtuk a tudást, a tőkés partner az ízléstelenséget, s amelyet animációnak neveznek, jóllehet éppen az *animus* hiányzik belőle.

ket, tanulmányt, esszét közöltek íróinkról: érdemes lenne megfontolni, nincs-e idehaza lehetőség arra, hogy ezekből a megnyilatkozásokból bemutassunk egy kötetre valót magyarul is.

Bazsó Márton

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1979 FEB - 3

Bányai Erzsébet
festőművész

1021

Bányai Erzsébet rajza

területi

A keszthelyi Helikon diá
ünnepét immár hagyomány
san az iskolai, a területi s
megyei bemutatók elő
meg. Középiskoláink csoport-
jai a megyei bemutatón sze-
rezhetnek országos minősí-
tést, a szakmunkásképző in-
tézetek műkedvelő együttesei
és szólistái viszont megye-
közi területi bemutatón mi-
nősülnek, s kapnak a leg-
jobbak meghívást a Helikon-
ra. Szakmunkástanulóink idei
területi diáknapja február
10-én lesz Veszprémben,

reszt.

A jövő szombati bemutatónak a megyei művelődés központ ad helyet, s délelőtt tíztől este hatig tartanak majd az irodalmi színpadok néptáncegyüttesek és nép zenei csoportok műsorai. Est a 306 számú ipari szakmunkásképző intézet diákotthonában klubest és táncház lesz.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1980 JUL 28

NÉPSZAVA

Bányai Erzsébet
festőművész

1980. július 26.

1021

Bányai Erzsébet: Tanulmány

OLIMPIA

Molnár a kivétel

Így múlik el a dicsőség

Volt egyszer egy csodálatos vízilabda-csapatunk. Volt!

Mert Moszkvában már kiderült, hogy nincs. A magyar válogatott játéka, lehet, hogy kisiklásnak tűnt a *románok*, a *hollandok* és a *szovjetek* ellen. De a tegnapi *magyar—jugoszláv* mérkőzés bebizonyította, hogy a jelenlegi válogatottunk *nem készült fel megfelelően az olimpiára. Vagy, ha felkészült is, a vizsgán megbukott.*

Fájó lenne leírni az egész mérkőzés folyamának számít, hogy ez a rossz formában levő magyar együttes egyenlíteni tudott. De ezzel mintha el is lőttük volna a puskaporunkat, mert a befejezés előtt elegendő volt 2 (!) másodperc a jugoszlávok számára, hogy emberelőnyös helyzetüket értékesíteni tudják, így 8:7-re megnyerték a találkozót. *A vereség a magyar válogatott számára azt is jelenti az aranyéremtől való eltávolodáson túl, hogy a tisztes helyezésért, a dobogóért is küzdenie kell.*

A mérkőzés után *Gyarmati Dezső nagyon szomorú és kicsit ideges* is volt: *„Megmondtam a fiúknak, hogy ne hagyják az emberhátrányban gólhelyzethez jutni az első sorban levő ellenfeleket. Fogjanak szorosan embert és inkább az átlövők hátulról próbálják értékesí-*

MAGYAR HIRDETŐ
Sajtófigyelő
NÉPSZAVA
1980 APR 2 6

Bányai Erzsébet
/1021 festőművésznő

Bányai Erzsébet: Nő

Lukács Ágnes: Gyerekek

A kötél legendája

Kerek százesztendős évforduló kellett ahhoz, hogy Szabó Dezső művei ismét megje-

nemcsak mérges termést ha
tott tanítványai műveiben.

A legfurcsább az, hogy

MAHIR SAJTOFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bányai Erzsébet

MAGYAR HÍRLAP

1980 JUN 29

festőművésn

1021

Bányai Erzsébet rajza

ne *a jelenlegi* szocialista társadalmi rendünk erkölcsiségével. Nem ismerik még fel, és nem ismerik el, hogy az *erkölcs a szocializmusban, és a szocialista erkölcs nem ugyanazt jelenti.* Ha valaki, tehát azt tanulja és tanítja, hogy a szocializmus erkölcse a szocialista erkölcs, s az elsajátítás folyamatában összeveti a szocialista erkölcs elveit-normáit a ténylegesen létező tettekkel, magatartásokkal, tapasztalni fog *szocialista, polgári-kispolgári,* esetleg *feudális,* sőt *lumpen-erkölcsiséget* is. Tehát valóban nincs könnyű helyzetben az, aki — például a

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1982 DEC 4
NÉPSZAVA
Bányai Erzsébet, festő-
művésznő
1021

Bányai Erzsébet

TANULMÁNY

Állat a lakásban

— Képzeld anyu, már nem félek a kutyától! Gabiéknak van egy kis kutyusuk, azzal játszottunk egész délután. Olyan kicsi, mint egy kefe, mert nemrégen született. Tanítottuk játszani, a székről leugrani, és ha sikerült neki valamit megcsinálnia, akkor cukrot adtunk a szájába. Ugye nem fog kilyukadni a foga a cukortól?

— Bizony kilyukadhat! Jobb, ha húst, kolbászt adok neki vagy csontot, hogy erősödjön a foga. És mondd csak, hol alszik az a kis kutya Gabiéknál?

— A szoba sarkában egy régi szőnyegen. Igaz, vizes egy kicsit, mert még bepisil, nem tud kikéredzkedni a parkba. Gabi apukája azt mondta, hogy ha nem tanulja meg a rendet, akkor visszaadja annak, akitől kapták. Ugye, mi elfogadjuk?

— Nem, illetve legfeljebb néhány órára, ha ideadják. Gondold meg: te iskolában vagy, mi is dolgozunk. Ki figyel itthon a kutyára, ki engedi ki, ha futni akar egyet, vagy a szükségét végezni? Különben is, sem a kicsi, sem a nagy kutya nem szeret egyedül lenni a szobában, a lakásban bezárva várni, amíg a gazdája hazajön és pórázon sétálni viszi. Annak jó a kutya a szobában, a zárt lakásban, aki egyedül van. Gabinak például, mivel nincs testvére, akivel dél-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

Bányai Erzsébet
festőművésznő

1980 SEP 27
NÉPSZAVA

1021

Bányai Erzsébet: Portré

adásidőket, s
hatatlanok a
szempontokt

Nincs más
keresni az ál
ható érdekk
hanem a tár
sabb sejtje.
hat meg leg
lószínű, hog
jelentéktelen
a gyermek é
tól némileg
dás, elemi
vagy szakm
meké. Nehé
hány korcsoport érdekeit is
összeegyeztetni. Persze a televízió már eleve uniformizál, amiben van jó is, rossz is. Kihat az életformára. Szükségszerű tartozéka a modern ember életének. Kérdés, a lehetőségekhez mérten a legszerencsésebb tartozéka-e?

Vizsgáljuk meg ezt egy átlagos, gyermekes család napi életrendjének tükrében. Reggel fél 6 és fél 7 között van általában az ébresztő. A nap első órája kapkodásban telik el, tisztálkodás, állva elfogyasztott reggeli, rohanás az iskolába, óvodába, munkahelyre. Gyakori, hogy a gyermek, akárcsak a szülő, napi nyolc órát tölt el egy épületben. Az iskolában. (Kisebbik gyermekem az idén negyvened magával szorong abban az osztályteremben, ahol tavaly még csak huszonöten voltak.) A tornatermi állapotok miatt játékra, felszabadult időtöltésre alig van lehetőség. Öt órakor átveszi a gyermeket a fáradt, rosszkedvű szülő, s jobbik esetben egy órát játszik vele a játszótéren.

végén. A gondos szülő ilyenkor vinné gyerekét uszodába, erdőbe, levegőre, hogy valamit pótoljon a hétközben elmulasztottakon. Csakhogy a tévé vasárnap egész délelőtt tartó műsort sugároz a gyerekeknek. Jobbnál jobb mese-, animációs-, kalandfilmeket. Délutánra is betűz egy-egy Gusztávot, sőt westernt is, vagy szellemtörténetet. (A legutóbbi hetek példája.) Szombat dél után is akad mindig gyerekeknek való film. Erre lehet azt mondani: parancsoljon rá szülő a gyerekre, és vigye le levegőre. Helyes. De akkor ki nek sugározzák a gyerekműsorokat?

A jelenlegi televíziós időbeosztást, azt hiszem, már kinőtte a tévé is, a társadalom változó életformája is. Nem kétséges, hogy az egészségesebb, szabad időt szabadban töltő, sokmozgásos életformára a televíziónak is serkentenie kellene, nemcsak az esti torna ügyes ötletével, hanem olykor a műsortervezéssel, netán

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 217-748, 340-526

1980 SEP 27

Bányai Erzsébet

NÉPSZAVA

képzőművész

1021

Bányai Erzsébet: Ülő nő

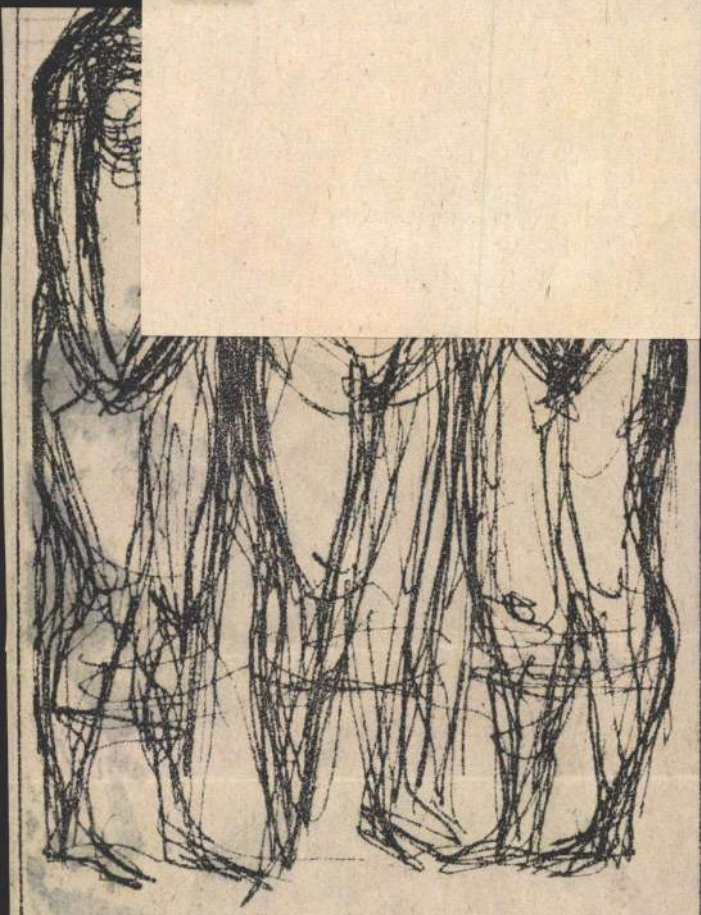

Szabó Iván: Párkák

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bányai Erzsébet,

1980 OKT 19

NÉPSZAVA

festőművésznő

1021

Bányai Erzsébet: Portré

több borgy
olykor javu
nem gyógy
ellenben, b
túl napos
módjában
zott, és p
sen elmúlt.

Ezeket ír
kérdést tes
miért nem
sömörre a
napozást, mikor annak ilyen biztos, jó hatása van, de ezt kiegészíti az orvosi etikára bántó kérdésével, hogy talán azért nem, mert a napozástól meggyógyulnának a pikkelysömörös betegek és a bőrgyógyászok elveszítenének állandóan visszatérő, legtöbbször fizető betegeket.

Mint bizonyára tudja, a pikkelysömör kivételes esetektől eltekintve jóindulatú, ártalmatlan, sohasem fertőző, némileg családi jellegű, sokszor valóban csak kozmetikailag kellemetlen bőrbaj. Hátrányos oldala, hogy okát ez ideig nem sikerült tisztázni, így ellenne, illetve gyógyítására biztos gyógyszerünk nincs. Jól képzett és tapasztalt bőrgyógyászok tudják, hogy a különböző típusú és stádiumú esetekben milyen külső és belső, esetleg sugárkezeléshez fordulhatnak, azonban ők is tapasztalják, hogy két hasonló eset közül ugyanazon gyógyszer az egyik esetben igen jól, a másik esetben kedvezőtlenül hat.

Így van ez a napozással is. En is láttam már elég súlyos eseteket napozás hatására el-

társasága köréből, mindjárt nevetnek, suttognak a háta mögött. Mindezt annak tulajdonítja, hogy jóval nagyobb és erősen, csaknem derékszögben elálló fülei vannak.

Úgy gondolom, hogy túlzottan látja a dolgot, az emberek nem foglalkoznak annyire mások hibáival, megszokják és napirendre térnek fölötte. Azt hiszem, inkább a saját érzéseit vetíti másokra és minden csekély jelből a maga gondolataira következtet. De akárhogy áll is a dolog, igen könnyű segíteni rajta, mert az elálló fülek korrekciója — hogy szépen a fejhez simuljanak —, egyike a legegyszerűbb és legsikeresebb plasztikai sebészeti műtéteknek.

Füleit előzőleg mindenesetre meg kell mutatnia plasztikus sebésznek, hogy az el tudja dönteni: elég-e a fül bőrének műtétje vagy változtatnia kell a fül porcos vázán is. A műtét egyébként ambulanter is végezhető, a gyógyulás 8—10 napot igényel.

Z. Beáta, 1163 Bp. — *A szemhéjak festésére különböző színű beszáradó fedőfesték*

Bányai Erzsébet, grafikus

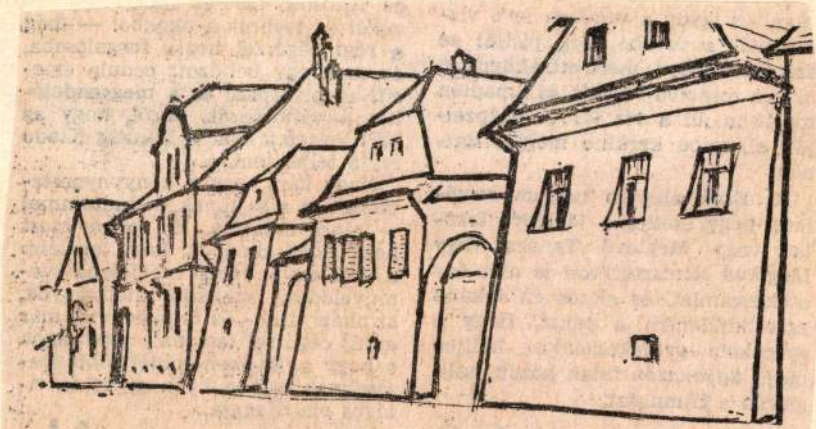

Bányai Erzsébet: Segesvár

Bányai Erzsébet: Segesvár 10.

Élet és Irodalom Bp. 1983 dec. 9. XXVII/49

Z. Bányai Erzsébet, grafikus

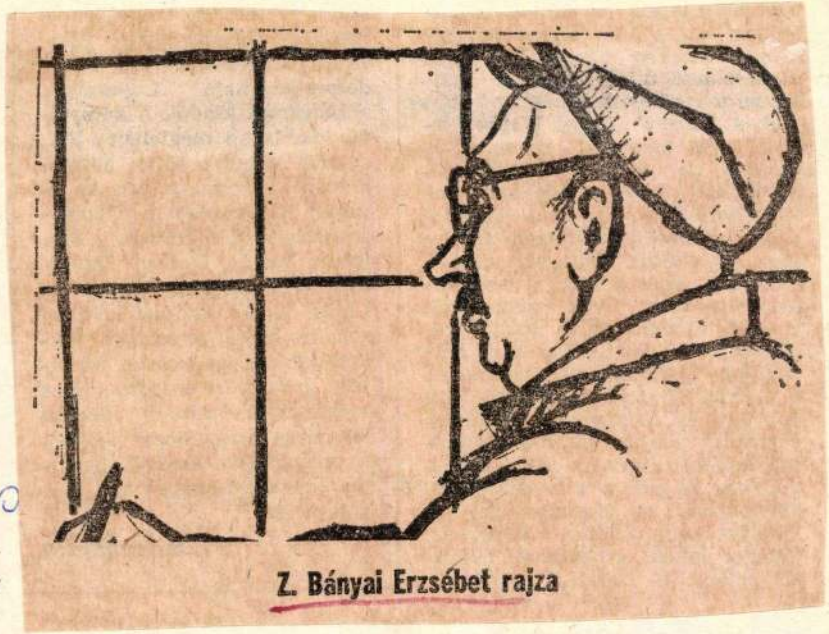

Z. Bányai Erzsébet rajza

Z. Bo

Élet

11

XXVII/40

Bányai Erzsébet rajza

Önsegélyező egyesületek

A Társadalombiztosítási Főigazgatóság elképzelései szerint a kötelező biztosításon túl szükség lenne olyan biztosítási formára is, amely kiegészítené a szolgáltatásokat, de nem kerülne annyiba, mintha az ügyfelek magánbiztosítóhoz fordulnának. Az úgynevezett önsegélyező biztosító megvalósítása még gyerekcipőben jár. A Főigazgatóságon egy külön csoport foglalkozik a témával, melynek vezetője *Kontra* Márta, a rendszertervezési szervezet fejlesztési osztályának vezetője. Őt kértük meg arra, hogy röviden vázolja fel elképzeléseiket.

– Az önsegélyező biztosítóknak 200 éves hagyományuk van Franciaországban. Ezek lényege, hogy a dolgozók szolidaritáson alapuló egyesületet hoznak létre. Sajnos a mai biztosítói rendszerben Magyarországon ez még értelmezhetetlen. A társadalombiztosítás reformjához kapcsolódóan szeretnénk, ha hazánkban is kialakulna ez a tulajdonképpeni egyesületi forma. Franciaországban a kötelező biztosítás 75 százalékát fedezi az egészségügyi ellátás költségeinek. Az önsegélyező biztosítók ezt 90 százalékra egészítik ki, s csak a maradék tíz százalék pontnyi költség terheli a dolgozót. A magyar rendszerben az arányokat még nem is sejtjük. A francia minta tanulmányozását követően egészségügyi állapot- és lakossági igényfelmérést kell végeznünk.

– Milyen területeken jöhetnek létre ilyen önsegélyező szervezetek és milyen létszámmal?

– Területi, vállalati vagy ágazati elv alapján szerveződhetnének. Természetesen akkor nyújt biztonságot a szerveződőknek, ha minél több ember között oszlik meg a kockázat.

– A magyar társadalom jelenleg nem szerveződőképességéről híres.

– Ez nekünk is komoly gondot okoz. De reménykedünk abban, hogyha egy értelmes célt, megfelelő modellt vázolunk fel, elszaporodnak az önsegélyező szervezetek. Tulajdonképpen alakultak már ilyen Magyarországon: az egészségmegőrző egyesületek. De nem jól végezték el az induló számításokat, ezért működőképtelenné váltak.

(n. e.)

kiemelik az iszapból, s az ember egyszerre átéli a legmélyebb összefüggéseket, ki nem fejezhető jelentőségeket ért meg, és a mitikus boldogság szférájába emelkedik.

De hát, kérdezem, hol szunnyadnak ezek az ősi szubsztanciák? Javaslom, hogy távolodjunk el az elvontságoktól mielőtt meghibbanunk. Nem gondolja, hogy a rekkenő déli óra kábító fehérségében van valami, ami

kísértetiesebb az éjféli holdvilágnál?

A rém jelenléte most sokkal inkább érződik. Bizony, ahova ennyi életet zsúfoltak össze, ilyen csekély lehetőségekkel, ott túl kell tengenie a halálnak is.

Ez a mélység, tisztelt idegen, ami itt ásít, a legrosszabb az emberi fajra nézve: mintha valami butító és tespesztő gőzt lehelne ki, ami körülveszi és megmerevíti a benne élőket. A ragyogó szellem, a nagy láthatatlan nincs rájuk semmilyen hatással, se félelemmel se gyönyörűséggel nem reagálnak rá. Képzeletüket a jóllakás, az esti sör és a silány tévéműsor tartja rabságban, s ez még nem minden, nem ez a legrosszabb. Ez a *nagy zsibbadás, ahol majdnem lehetetlen előrehaladni.* S ahol nincs előrehaladás, ott csak visszahanyatlás van a mélységbe.

Persze van, aki görcsösen igyekszik. Hadd hívjam fel figyelmét erre a harmincöt éves, de ötvennek is alig kinéző fiatalemberre, aki szakmájára nézve vízvezeték- és gázszerelő.

A szocializmusban az akkori rend negatív kicsúcsosodásának számított – tökéletesen egocentrikus, antiszociális lénynek. Most úgynevezett sikeres kisvállalkozó. Totálisra fejlesztett önkizsákmányolására érthetetlen módon nagyon büszke. Még a vécén töltött időt is elkönyveli magának. Mindene megvan, ami szerinte a felső tízezer életéhez elengedhetetlen, azt viszont kevesen tudják róla, hogy éjjelente zokogva hánykolódik szőke, feltűnően csinos felesége karjaiban, akivel most már rendszeresen nem tud mit kezdeni. Az asszony bűbájos, hetykén rezgő domborulataival kimondottan izgató jelenség. Külseje megtévesztő: nagyon is horgas észt és kemény gyakorlatiasságot takar. Tehetetlen férjura eltutujgatása és további erőfeszítésekre sarkallása után feloson néhány utcával odébb lakó keresztanyjához, aki élemedett kora ellenére üzletszerűen kéjelgő és italozó életmódot folytat, és ott deli fiatalemberekre fonódik.

Szinte fenntartások nélkül rajongok az ön 1936-os évi mesterklauzáért, Szerb Antalért. Azt is elhiszem neki, hogy romantika szempontjából a várrom után mindjárt a kazánház

mélység népe kifogyhatatlan ezek kitermelésében és megformálásában. Senki sem tudja például, hogy „Slumi" Matyi és „Piás" Ladaj, e két utcai matador miért gyűlöli egymást íly veszedelmes vehemenciával? Matyi húsos, lomha, oszlopszerű ikszlábain re-

A hangulatos eseménynek vége – egyelőre. De már nincs messze az est, *„e lágyan takaró fekete sima bársonytakaró, melyet leterít egy óriási dajka"*. Ha kíváncsisága nem lankad, tisztelt idegen, később legyen szerencsém ugyanitt egy könnyed esti sétára is.

Baróti Szabolcs

Egy riport utóélete

Találkoztál boldog cigányokk

Kollégám nagybörzsönyi tapasztalatait olvasom ezeken a hasábokon, s magamat okolom. Hibát követtem el, ha úgy tetszik, „csúsztattam", miközben kesztyűs kézzel bántam a témával.

Amikor Tiszabőn jártam, a falu életét, lehetséges jövőjét feltárni igyekvő riport ügyében, a téma „tálalásakor" mellőztem az ottani iskolaigazgató, *Folnai* Antal mondanivalóját a „cigánykérdésről". A kényelmesebb megoldást választottam, mint jó néhányan, akik hasonló gondokba botlanak. Ám most, a nagybörzsönyi riport olvastán – Cigánybanda tartja rettegésben a falut – tudatosul; nagyon is megtanultunk szalonképesen fogalmazni! Színesen ábrázolni a nyomort, a kiúttalanságot, s máris megadni a föloldozást; ha más út nincs, marad – mintegy természetes velejáróként – a bűnözés, ha úgy tetszik, a cigánybűnözés, annak mindenfajta változatával. A bicikli- meg a krumplilopástól kezdve a zsebmetszésen, a markecoláson át a keményebb műfajokig, amelyek meghatározója a fizikai erő.

A kiúttalanság, a minden mindegy állapot „kiútja" valóban az alkoholizmus, a drog, a bűnözés, a börtön. Tény, hogy az utóbbi időben – különösen az utóbbi két évben – tapasztalható erózió, a „lecsúszás" legelsősorban az önmagukon segíteni képtelen, ugyanakkor erejük teljében lévő cigány fiatalokat előszeretettel sodorta a bűn útjára. Csak amikor ez szóba kerül, azonnal megfogalmazódik a védőbeszéd, az embernek hamar torkába fojtják a szót az előítélet vádjával. Nincs előítéletem!

Tudom, hogy két éve nyáron nem azért kényszerítette fajtalanságra fiúpajtásait az egyik Zagyva-parti iskola udvarán egy 14 éves cigányfiú, mert cigány, hanem mert számára az élet természetes velejárója a brutalitás.

Tíz éve igyekszem figyelemmel kísérni a szolnoki *Barna Gyöngyök* cigány népművészeti együttes gondját-baját. A Népművészet Mestere címet viselő vezetőjük éppen a közelmúltban keresett meg: írnám meg az együttes történetét vagy segítenék hozzá valakit a megírásához. Hetekig telefonáltam az ügyben. De hát most veszem észre, hogy védekezem. Védekezni kényszerülök az előítéletet nyakamba akasztó ítélkezőkkel szemben! Mit is mondott az iskolaigazgató, akinek fél évtized múlva tízből kilenc cigánygyerek jár majd a keze alá?

– Ha az elmúlt négy évtizedben nem sikerült a magyarországi cigányproblémát megoldani, nem kellene a kérdésre új válaszokat keresni? Biztos, hogy mindenfajta vélekedés kifejezetten előítéleten alapul? Általános tapasztalat, hogy ahol a cigányság viszonylag nagy számban megjelenik, felbolygatja a közösség eddigi életét. Előítélet-e ez vagy típusprobléma?

Jászsági parasztemberek sommás véleményét hallom. Azokat az egykori tanácselnököket dicsérik, akik nem engedtek cigánycsaládokat betelepülni falujukba.

– Kérdés, hogy elő- vagy nagyon is „utóítélet"? Természetesen az utóítéletet is meg lehet, sőt meg is kell változtatni, csak még nem találtuk meg a módját!

Vannak, akik rendőrért kiáltanak, őket is meg kell érteni. Jászapáti nem érezte jól magát, míg újra ki nem harcolta magának az önálló rendőrőrsöt. Azt mondják, Jászapáti képéhez évtizedeken át hozzátartozott a főtéri rendőr. Visszatartó ereje volt, kizárólag a látványának. A tudatnak, hogy ott áll, s bármikor közbeléphet. Néhány éve éppen a közbiztonságról tárgyaltak a tanácsülésen. Illusztráci-

BÁNYAI ERZSÉBET
Magyar Nemzet 1991. július 24

MHSAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-778, 340-726

Bányai Erzsébet, festő- és grafikusművész, pedagógus

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1983 AUG 27

1024

ZET

Bányai Erzsébet: Kós Károly portréja

A DEVECSERI ÁLLAMI GAZDASAG
szakosított tehenészeti telepén
szeptember 3-án és 4-én reggel 9 órától

HOLSTEIN-FRIZ tehén- és tenyészüsző-vásárt rendez

különböző súlyú és korú állományból.

A vásár helye a 8-as főútvonal 81 km jelzésénél, Devecser és Bakonygyepes között lesz.

Várjuk állami gazdaságok, termelőszövetkezetek és magánkistermelők részvételét

Az üszők megegyezéses áron kerülnek értékesítésre.

MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bányai Erzsébet,
festőművész, pedagógus

SZABAD FÖLD
1984 JAN 21

Asszonysors – művészsors

Először a pécselyi kultúrházban találkoztam három festményével, és csak azután szereztem tudomást a képek létrejöttének körülményeiről. A Magyar Rajzpedagógus Szövetség jelölése alapján a TOT 1981-ben alkotói ösztöndíjat adományozott Bányai Erzsébetnek azzal a céllal, hogy kedvező feltételeket nyújtson művészi tevékenységéhez, elősegítendő a mai szövetkezeti élet ábrázolását, egyszersmind a szövetkezeti tagság képzőművészeti látáskultúrájának fejlesztését. A Termelőszövetkezetek Országos Tanácsa nemegyszer vállalt hasonló mecénási feladatokat.

„Bányai Erzsébet akkor a Balaton-felvidék több községet összefogó termelőszövetkezetet választotta alkotó tevékenységének színhelyéül. Az elkészült képek közül a nemesvámosi téesz kettőt megvásárolt, egyet a festőművésznő maga ajánlott fel. A képek fővárosi kiállításon is szerepeltek, mielőtt a pécselyi kultúrházba kerültek. Ez a története a három festménynek.

De mi a története alkotójuknak?

— Hogyan lesz egy pedagógusból festőművész? — kérdeztem a lakásán tett látogatásomkor, sok-sok kép között, a feketekávé mellett.

— Inkább azt kérdezze, hogyan lesz egy festőművészből pedagógus!

Nos, további beszélgetésünkből ezt is megtudtam. Viszontagságos életútja volt Bányai Erzsébetnek, az erdélyi Körösbányától a dunántúli Balatonfüredig. „Anyám 1923-ban özvegyen maradt hat gyerekével — meséli. — Szűkös körülmények közt nevelődtem. Bennem egészen kicsi koromban megnyilvánult a rajzkészség. Tizenkét évesen már Gyulafehérváron, Reithoffer Jenő (Székely Bertalan tanítványa) műhelyében tanultam, együtt Gy. Szabó Bélával, a gyorsan ismertté vált kolozsvári művésszel." Bányai Erzsébet pályafutása kevésbé mondható hirtelen felfelé ívelőnek.

Pedig ígéretesen indult. Azzal együtt, hogy közben női hivatásának szintén eleget tett: férjhez ment, gyerekeket nevelt, ugyancsak nehéz körülmények között. Másoknál hátrányosabb helyzetben alkotott — mint családanya. De rendíthetetlenül. És képeire kezdtek felfigyelni. Elsősorban a szakmabeliek: Koszta József, Bertha László, Kurucz D. István. Kolozsvárott kiállításokon is szerepelt. Az ígéretesen induló festői pályát azonban a második világháború félbeszakította. És ez még nem minden. A háború után Pestre került, ahol egymagának kellett három gyereke kenyerét előteremtenie.

(Bányai Erzsébet rajza)

A magára maradt asszony ekkor döntött úgy, hogy napi munkája mellett esti tagozaton elvégzi a pedagógiai főiskolát. „A lányommal együtt államvizsgáztam — meséli —, és rajztanári diplomát szereztem. Így lettem pedagógus." A rajztanári állás se jelentett valami fényes jövedelmet, de attól kezdve szabadon élhetett a művészetnek. Mert a festőnő minden körülmények közt megmaradt hivatása vonzásában. A nyári szünidőket művésztelepeken töltötte, alapító tagja volt a Budapesti Pedagógus Képzőművész Stúdiónak, képei rendszeresen szerepeltek különböző kiállításokon, grafikái gyakran jelentek meg fővárosi lapokban. Néhány évvel nyugdíjba kerülése után, Balatonfüredre költözött. Azóta még több ideje van festeni, kezében az ecset nem vonult nyugdíjba.

Aszonysors — művészsors... Bányai Erzsébet esetében e kettő tulajdonképpen együttesen méltó a figyelemre. Mégis, a kétszeres teljesítmény hivatalos megbecsülése egyelőre elég szerénynek mondható. Nem mintha nem könyvelhetne el sikereket. De amit művészetében elért, azt elsősorban a maga kitartásának köszönhette. Hogy meg tudott maradni hivatása vonzásában mindmáig. Nézzük csak, hogyan! „Mire nyugdíjba mentem, megszűntek családfenntartó gondjaim, akkor kezdtem az alkotáshoz szükséges igazi élménygyűjtéshez. Gyerekkorom tájain, Erdélyben, meg külföldön. Jártam Európát, többek közt Olaszországot, Svájcot, Franciaországot, némelyiket nem is egyszer. Mindenütt szeretem ismerősöket, patronálókat. És persze, képvásárlókat, akik aztán időnként itthon is megkeresnek." Nem szokatlan nálunk a hazai sikert megelőző külföldi elismerés.

Portréi a legkeresettebbek, számos ország számos családi otthonában megtalálhatók. Kanadától Grúziáig, Belgiumtól az USA-ig. Az érdeklődés nem ismer országhatárokat: a római házaspár német ismerősével keresi fel Balatonfüreden, a Grúziába került festményre felfigyel egy moszkvai megrendelő, a máltai kormányzó húgáról készült kép nyomán pedig a kormányzó felesége. „Szeretek embereket festeni — mondja a festőnő. — Bensőségesen ábrázolom a karakterüket, talán ezért kedvelik a portréimat." De ugyanilyen bensőségesen ábrázolja az erdélyi falvak parasztházait, vagy az olasz városok utcáit, a Balaton varázslatos vidékét, vagy a mezőgazdaság dolgozóinak mindennapi életét. Tele van érett alkotásaival a balatonfüredi lakás.

Ám eddig viszonylag kevés került belőlük nagyközönség elé. Bányai Erzsébetnek egész pályafutása alatt alig néhány önálló kiállításra adódott alkalma, pedig mindegyikről elismerő kritikák jelentek meg. De akiknek érdeklődését ezek felkeltették — mégse csöngethetnek be valamennyien a balatonfüredi lakásba. Kellene tehát a nyilvános elismerés.

Szűts László

Hallgatom — itt éppen Csima János vb-titkárt, s arra gondolok, ha most ismeretlen helynek tartjuk Niklát, milyen lehetett Berzsenyi idejében, 1804—1805-ben, amikor ideköltözött? Milyen lehetett ez a kicsi falu akkor, majd száznyolcvan évvel ezelőtt? Bizonyára nem ok nélkül nevezte a költő „számkivetése helyének". Különösen így érezhette, ha összevetette, és miért ne vetette volna össze, szülőföldjével, a szelíd, erdősdombos vasi tájjal, Egyházashetyével.

A számkivetés helye végül is otthonná vált, innen indult nagy költőnk az elismertetés útjára,

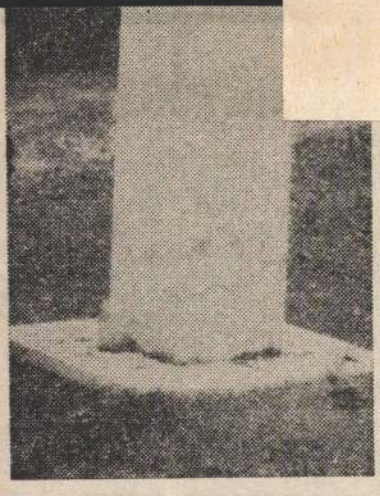

lán egyedül nekünk volt színházbérletünk. Most? Sok család jár bérlettel színházba. Elmegyünk Kaposvárra, átmegyünk Buzsákra, telt ház van az itthoni gyermekműsorokon.

Ahol a szellem, a kultúra ablaka megnyílik — kezdve a könyvvel — ott az érdeklődés más irányban is szélesedik:

— Nemcsak a fiatalok, hanem idős emberek is érdeklődtek Somogy megye régészeti emlékei iránt. Novemberben dr.

Mint a rák

Nyelvi játékokhoz edződött fülnek bizonyára nem okoz meglepetést ez a mondat: „Indul a kutya s a tyúk aludni". Fordított olvasása szinte azonnal visszacseng. Az effajta, úgynevezett „fregoli-szövegek" eddigi, talán legnyúlánkabb példánya valóságos kriminalisztikai gyöngyszem: „Ólba rab dobál, de kenguru rúg neked lábodba, rabló!". Egy játékos kedvű nyelvtudós, bizonyos Dolányi-Kovács Alajos 380 megfordítható mondatot jelentetett meg 1922-ben; a választott álnevet is „fregolira akasztó" szerző, Lápi Pál, később 1500-ra növelte csinálmányai számát. Költőink, íróink ma is szívest-örömest elidőzgetnek nyelvjátékaink varázsos bűvkörében. D nemcsak ők!

Szerkesztőségi levelek közt érkezett nemrég Lőrinciből a keresztelkedő kedvű: „selejt jeles" Hegymegi Lajos két, grammatikai bukfencekkel teletűzdelt, s általa „rákvers"-nek elnevezett fregoliszövege. A hat elemit járt nyugdíjas géplakatosnak azonban inkább az életrajza érdemli meg a figyelmet „oda-vissza"!

„A nógrádi Kutasón születtem 1910-ben. Másfél évesen anya nélkül maradtam, öt esztendőre rá apámat is elvitte az első világháború; árvaságban nevelkedtem a nagyszülői háznál. Tucatnyi életévemmel a hátam mögött, nagybátyám vett a keze alá Kisbérpusztára, a grófi uradalomba. Négy esztendei tanonckodással kitanultam a kovácsmesterséget meg a lakatosságot. Jóllakni akkoriban csak a disznóknak faggatott krumpliból sikerült. Kutasóra kerültem vissza egy kovácsműhelybe, de a mindennapi nélkülözések egészen a katonaságig hajszoltak. Tizenkét évet írtam alá önként, hátha jobb sorsom lesz. Balassagyarmatról a fővárosi Andrássy-laktanyába helyeztek át, ahol patkolókovács iskolába jártam, állatorvosoktól lestem el a lovak külső és belső gyógyítását. Szépecskén éldegéltem, néha még a nagyszülőknek is jutott haza a pénzemből. Igenám, de a negyedik esztendőre, mint nemegy társamnak, nekem is megjött a leszerelő papiros. Pesten maradtam: munka ritkán akadt a műhelyekben, igaz ugyan, egy-egy mester kisegítette 50 fillérekkel a csellengő szakembereket. Dehát az éhező ember sok mindenre képes!... Még tanonc koromban megpróbáltam 20 filléreseket hamisítani, most pedig úgy gondoltam, érdemesebb az ötpengősökre specializálódni — a Markóban kötöttem ki, vizsgálatin. Bizonyíték híján elengedtek. Még odabent egy dollárhamisító rávett, hogy szökjek át vele egy marokkói idegenlégióba. Egy hónapig bírtam a szigort, meg a sivatagi klímát, aztán: illa berek! Visszatértem Kutasóra. Egyúttal átvedlettem Holesból a szép, magyaros Hegymegire. Minden rend
jén lett volna, munka azonba
nem kerülközött. Egy napon bi
ciklire ültem, s Nógrádból Aszó
don át Lőrinciig nyomtam
pedált. Itt ragadtam meg,
méltóságos úr versenylova
közt. Kényelmes legényszobá
kaptam; megbecsülték a szak
tudásomat, mert nem vo
mindegy, hogy az Ügetőre nég
vagy tizenkét dekás patkókka
utaznak a kastély lovai. Csép
léskor befuccsolt az urasági gé
pész, s engem felszólítottak
házasodjak meg, költözzek
megüresedett lakásba; '44-ig o
is laktunk gondtalanul. A fe
szabadulás után, '47-ben,
volt uradalmi birtokon ház
helyet kaptam, kovácsműhely
építhettem. Mire kerékvágá
ba kerültem volna, jöttek a
adóemelések — kellett a me
terember a jobbágyi lőszergyá
ba. A halakról leeresztették
vizet — kénytelen-kelletlen b
adtam az ipart! Másfél évig
Mátravidéki Hőerőműnél k
restem meg a kenyerem. '51 t
vaszán aztán Selypre me
tem cukorgyári géplakatosna
A nyugdíjig (1970) már nem
mozdultam onnan. '56 ut
rendetlenkedni kezdtek
idegeim; nem tudtam elvis
ni, hogy egy-egy jó kereszta
sok linkócinak tömött ki
enyémnél méltatlanul vas
gobb borítékot. '57-ben a Há
hegyen és Egerben kezel
lassan kezdett helyre jönni
egészségem. Egyszer azt
lottam, hogy olyasvala

Bányai Erzsébet, grafikus

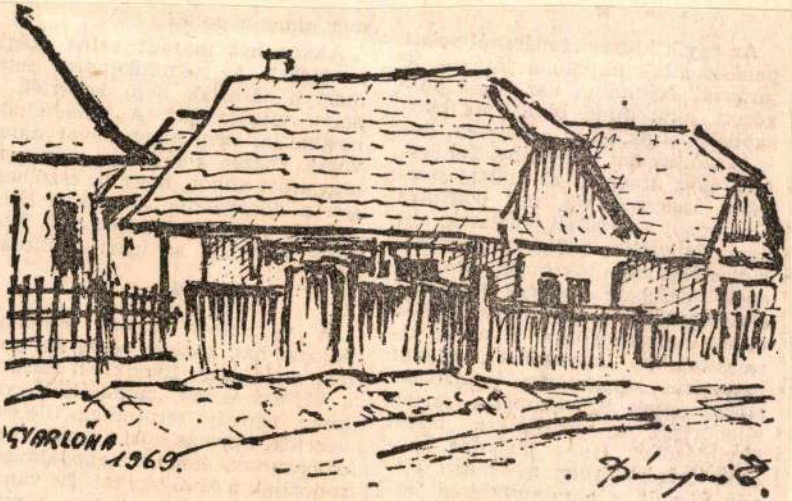

Bányai Erzsébet rajza

Bányai 3.

Élet és Irodalom, Bp. 1985. aug. 19. XXIX/16

HIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 237-748, 340-726

Bányai Erzsébet
akvarell-kiállítása

NAPLÓ (VESZPRÉM)
1984 JUL 7

[redacted] IRODALOM

1021

Bányai Erzsébet rajza

TÖRŐK

k és régi gyermekjátékokat ele-
ép számú, természetesen főként
akozott.

Fotó: Heitler Gábor

Kös… a segítségért!

Mint erősen mozgássérült kislány, kilenc évet töltöttem Budapesten, a Mozgássérültek Nevelő Intézetében. Az általános iskola alsó tagozatát ott végeztem.

1980-ban hosszú távollét után hazajöttem szüleimhez. Gondot okozott továbbtanulásom. Csak két bottal, de így is nehézkesen járok. Járásom miatt nappali oktatásban nem vehettem részt rendszeresen. Így, mint a veszprémi Báthory iskola magántanulójának kellett megtanulnom, elsajátítanom a felső tagozat tananyagát.

Az év végi vizsgákat mindig nagy izgalommal vártam. Most június 20-án volt a nagy vizsganapom a nyolcadik osztály anyagából. Sikerült! Ehhez nagy segítséget kaptam az igazgató bácsitól és tanáraimtól, akik rendszeresen és szeretettel jöttek tanitani, mivel én nem tudtam átjárni az iskolába. Olvastam a Naplóban Tölgyesi József igazgató bácsiról szóló cikket, munkájáról, tevékenységéről. Én igazán éreztem, amit az igazgató bácsi mondott: „Nem lehet nemesebb és magasztosabb feladat, mint a gyerekekkel való törődés." Iskolai és közéleti elfoglaltsága mellett rám is volt gondja.

Az évzáró ünnepély óta sokat gondolok igazgató bácsi szavaira, ahogy hozzám szólt és biztatott. „Nagyon örülök annak, hogy a 8. osztályt sikeresen fejezted be, volt kitartásod és türelmed a jó néhány évet végigtanulni. Tudom, számodra sokkal nehezebbek voltak a tanévek, mert nem lehettél minden nap velünk. Viszont ez a nagy akaraterő maradjon veled továbbra is, s akkor bizonyára

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bányai Erzsébet

ÉLET ÉS IRODALOM
1983 DEC 9

1021

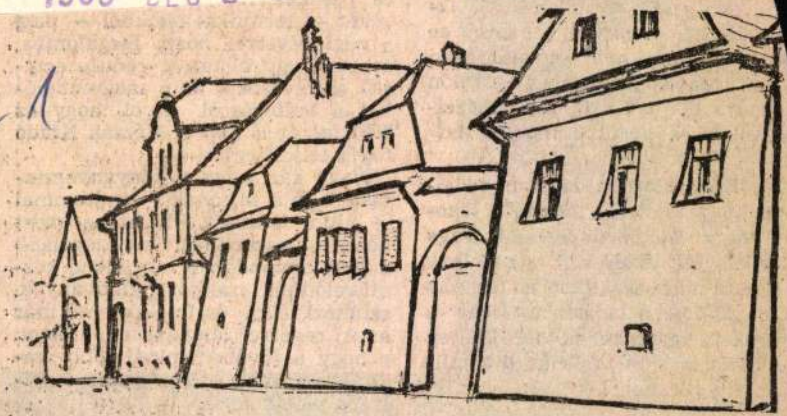

Bányai Erzsébet: Segesvár

…s igyon a vécében levő v…
…l, a vécébe még pisilni …
…tnek járni, mert ott állandó…
…an romolva valami, és a pad…
…agasan áll a víz (?)… (Képz…
…ék el, mibe kerülne megjavítt…
ni!)

10. Ezek alapján nagyon ren…
lem, hogy esetleg a Meglevő Is…
la (vagy Meglevő Tanács va…
Meglevő Minisztérium) is nyit …
csekkszámlát, és akkor én inká…
erre küldeném a pénzt. Hogy…
gyerekem gyerekének ne kell…
majd *ugyanazon* falak között ha…
gatnia a Himnuszt.

(knzs)

vunknak legyen ilyen gyors és vi…
lágos visszhangja.

F. A.

MAHIR
Sajtófigyelő
1983 OKT 25
NÉPSZAVA

1021 Bányai Erzsébet,
festő-grafikusművész, pedagógus

Bányai Erzsébet **PORTRÉ**

NÉPSZA

Mit akar ez az eg

Magyar Néphadsereg Művészegyüttese jelenlegi művészeti vezetője: Novák Ferenc nevét az idei nyár óta ok ezerrel többen ismerik, mint annak előtte, noha mintegy harminc éve él-hal mindazért, amit táncnak, mondolatiságnak és színházak neveznek. Legutóbbi koreográfusi munkájában, az István, a király című rockoperában kétszáznegyven táncost mozgatott meg óramű pontossággal a Városliget riás „színpadán". S míg a nyári színházi produkciók esetén meglehetősen ritka, hogy a kritikák a koreográfusi munkát is megemlítik, zúttal a társszerzőt megillető elismeréssel szóltak róla.

— A Szörényi—Bródy szerőpárossal nem ez volt az rikázóra épült; a Koppány körüli népünnepélynek mezőségi csárdás adta az alapját, és így tovább, hogy azután — érdekes módon — egy egészen másfajta összhatás keletkezzék mindebből. Mert amikor a táncosok végigcsináltak egy eredeti csárdásfolyamatot, s a végén felugorva, hatvanan, nyolcvanan egyszerre felemelték a kezüket, akkor mindez úgy hatott, mintha rock lenne.

— Nem történik eszerint némi szemfényvesztés? — kérdezem. Novák Ferenc indulatosan feleli:

— A magam részéről ebben semmiféle „szemfényvesztést" nem látok, sőt: nagyon hiszek abban, hogy ez a két stílus találkozhat. A magyar kultúra történetében

Bányai Erzsébet rajza

Bányai Erzsébet, festő-grafikusművész pedagógus.

Magyar Hírlap 1983. máj. 14.

akkor is, ha kinyitva
mást sem hallunk-látunk
űrrakétát, bolygóközi
amit persze félszemmel elegyes
lattal nézek magam is, mert bo
gyarló filosz vagyok, aki egy ki
csit sután téblából ebben a kom
puterizált világban.

Már régóta senki se lehet *homo universale*; mindent csak az istenek meg a kvízek játékmesterei tudnak. Századunk a szakismeretek, a szakemberek, a szaktudás százada. Sokkal inkább az, mint bármely megelőző korszak. De hát szakkönyv a nemrégiben megjelent ötödik, zárókötettel teljessé vált, fotókkal, rajzokkal gazdagon illusztrált Néprajzi Lexikon is. Gyanúsan úgy hangzik ez, mint valami propagandaszöveg. Pedig csak annyi a kívánságom: jó lenne, ha szorgos munkánk, kertészkedésünk, hobbijaink, más kedvteléseink mellett hébe-hóba ilyesfajta könyvekbe is belelapozgatnánk. *(Akadémiai)*

Szamosi Ferenc

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bányai Erzsébet
festő-grafikusművész

NÉPSZAVA
1984 OKT 6

8 1021

Bányai Erzsébet VÍZPARTON

...nyszobor ...n

Az ellenállás emlékhelyei

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bányai Erzsébet,
festő-grafikusművész, pedagógus.

MAGYAR HÍRLAP

1984 AUG 12

Balatoni utazás 1021

Bella, Bella, Annabella!

Reggel öt óra — örülök, hogy világos van. Lent, a parkolóban — a szálló bejárata elé panorámás szép busz gördül — a németek már az összes dalukat rekedtre énekelték. Buszukat látva, még egyszer, utoljára összekapaszkodnak, egy férfit a lévegőbe dobálnak, aztán böröndjeikkel együtt betáncolnak a buszba. Csönd. Nézném a Balatont; a prospektus szerint a füredi háromcsillagos *Annabella Hotel* mindegyik szobájából a tóra látni. Ám a sűrűn egymás mellé ültetett jegenyék mögött, az erkélyen veszélyesen kihajolva is, csak sejtem a vizet.

Uszoda, szauna, szolárium, konferenciaterem, drinkbár, játékterem, sörözö, napozóterasz... nem rossz itt! — nyugtázom jólesön szobakártyácskám adatait s máris áldanám a földényt (egy héttel előre is már csak itt kaptam helyet), mikor a szomszéd szobában sofőrútitársam köhécsel és mosakodni kezd. Ez helyrebillenti ábrándos-irígy lelkemet és eszembe juttatja az útielőlegért való futkosást, aztán megint csak a sofőrt. *Mert útitársam*, akárcsak a sajtó feliratú kombi Volgánk, mely talán bosszúból a hosszú útért, időnként az utastérbe köpdöste a benzingőzt — *öreg már*. Azért jó, hogy abban a szakadó esőben is elugrottunk *Badacsonytomajba*. A *tomaji Egry József Művelődési Házra* a füredi művészeti előadó, *Galambosné* hívta fel a figyelmet: — Felháborító — *mondta kétségbeesetten*, mert Füreden nincsen művelődési háza —, hogy ezelőtt tízen-valahány éve oda, Tomajba építettek egy csodálatos művelődési házat. Egész nyáron a kutya be nem teszi a lábát. Tudja, az egy pici kis falu, a víz is távol van, idegenforgalma elenyésző.

zan tagjai a könyvtárnak. — Miért lenne ez kevés? — mondja a könyvtáros. — Mutathatok én magának statisztikát is, foglaljon csak helyet. — És böngészni kezdjük a közeli falvak: *Abrahámhegy, Balatonrendes, Salföld*... cseppet sem szívderítő könyvtári adatait.

— *Hányan üdülhetnek vajon Tomajon?*

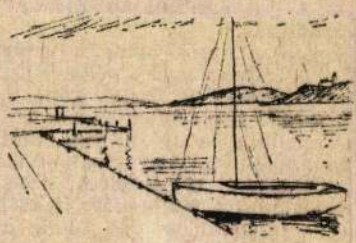

Bányai Erzsébet rajza

— Azt nem tudja az ember — *válaszolja a könyvtáros* —, mert kéthetente váltják egymást a turnusok.

Szántódpuszta

— A tomaji nyaralókban — *mondja a művészeti előadó* — ötszázan-hatszázan pihennek. És van hat üdülőnk és ott az átmenő forgalom... Igaz, az átmenő forgalom nem ide jön be és nem könyvet kölcsönöz, hanem leszáll *Badacsonyban*, felhörpint néhány pohár bort, aztán megnéz egy-két múzeumot. — Nyáron egészen más műsorpolitikát folytatunk. Télen nincs annyi kiállítás és műsor. Szoros kapcsolatban állunk a *Népszínházzal*. De sajnos a színházi látogatottság nem a legjobb: a tomaji közönség nem kapatja el magát. Tavaly 7 szi[illegible] előadást szerveztünk — csak [illegible]

[illegible] telme a tovabbi latogatasoknak, amikor mar "sorfalai" varjak az ellenort.

— Mara vegeztunk. Nincs er-den rendben van.

— Az ellenőröknek eleiol nincsen semmi kétségük, s amikor másik két üzlet vezetője is egészen ve-letlenül tolbukkan, Palffy Imre szól:

— *Ha en mielopviesemem mindegyik szobájából a tóra látni. Ám a sűrűn egymás mellé ültetett jegenyék mögött, az erkélyen veszélyesen kihajolva is, csak sejtem a vizet.*

Uszoda, szauna, szolárium, konferenciaterem, drinkbár, játékterem, sörözö, napozóterasz... nem rossz itt! — nyugtázom jólesön szobakártyácskám adatait s máris áldanám a földényt (egy héttel előre is már csak itt kaptam helyet), mikor a szomszéd szobában sofőrútitársam köhécsel és mosakodni kezd. Ez helyrebillenti ábrándos-irígy lelkemet és eszembe juttatja az útielőlegért való futkosást, aztán megint csak a sofőrt. Mert útitársam, akárcsak a sajtó feliratú kombi Volgánk, mely talán bosszúból a hosszú útért, időnként az utastérbe köpdöste a benzingőzt — öreg már. Azért jó, hogy abban a szakadó esőben is elugrottunk Badacsonytomajba. A tomaji Egry József Művelődési Házra a füredi művészeti előadó, Galambosné hívta fel a figyelmet: — Felháborító — mondta kétségbeesetten, mert Füreden nincsen művelődési háza —, hogy ezelőtt tízen-valahány éve oda, Tomajba építettek egy csodálatos művelődési házat. Egész nyáron a kutya be nem teszi a lábát. Tudja, az egy pici kis falu, a víz is távol van, idegenforgalma elenyésző.

zan tagjai a könyvtárnak. — Miért lenne ez kevés? — mondja a könyvtáros. — Mutathatok én magának statisztikát is, foglaljon csak helyet. — És böngészni kezdjük a közeli falvak: Abrahámhegy, Balatonrendes, Salföld... cseppet sem szívderítő könyvtári adatait.

— Hányan üdülhetnek vajon Tomajon?

Bányai Erzsébet rajza

— Azt nem tudja az ember — válaszolja a könyvtáros —, mert kéthetente váltják egymást a turnusok.

Szántódpuszta

— A tomaji nyaralókban — mondja a művészeti előadó — ötszázan-hatszázan pihennek. És van hat üdülőnk és ott az átmenő forgalom... Igaz, az átmenő forgalom nem ide jön be és nem könyvet kölcsönöz, hanem leszáll Badacsonyban, felhörpint néhány pohár bort, aztán megnéz egy-két múzeumot. — Nyáron egészen más műsorpolitikát folytatunk. Télen nincs annyi kiállítás és műsor. Szoros kapcsolatban állunk a Népszínházzal. De sajnos a színházi látogatottság nem a legjobb: a tomaji közönség nem kapatja el magát. Tavaly 7 szi[illegible] előadást szerveztünk — csak [illegible]

re — újabb pakkos fordulók. A londinerek hajlonganak — markukban már ott a pénzdarab.

A tihanyi rév autói között száguldoznak a fiatal kalauzok. Irányítják az autókat, szedik az átkelési díjat. Ma már könnyű átjutni a másik partra. Az autók ragcsúrdülnek a fehér komphajókra, az utasok letekerik az ablakokat és mire megbámulják a másik autóban ülőket, máris túlpartot érnek. *Szántódpuszta*. A XVIII—XIX. századi műemlékegyüttes falai között helytörténeti, képzőművészeti, iparártörténeti, népművészeti kiállítások és balatoni akvárium (ezen a héten adták át!) láthatók.

— Az elmúlt évben — *mondja dr. Fodor János, a SIOTOUR Somogy megyei Tanács Idegenforgalmi Hivatalának az igazgatója* — hárommillió vendégéjszakát biztosítottunk a hozzánk érkező turistáknak. Fele külföldi, fele belföldi volt. Azt hiszem, ez már elég magas szám ahhoz, hogy a kulturális témákban is érdekeltek legyünk. A Tihanyi Apátsághoz tartozó 40 hektáron elterülő majorságot 1975-ben vásároltuk meg. Tavaly 80 ezer látogatója volt *Szántódpusztának*. A 30 épületből álló majorság rekonstrukcióját a műemléki szempontoknak megfelelően végezzük.

Klub — húszmillióért

— Tudja, mi itt Somogyban — *magyarázza az igazgató* —, nem büszkélkedhetünk annyi műemlékkel. De amink van, azt szeretnénk megmenteni. Hát nem várunk arra, hogy a megyei tanács művelődési osztálya meg a múzeum, meg nem tudom kicsoda, majd csinál valamit. Nézze, az üdülőhelyi klubok sem igaz[illegible] s az sem lejszik nekik tul-szemlélik a szanaszét heverő szemmel után, hogy azok szúrós szemmel ben a "vendégeknek", tőleg az-gost, tizenegy negyven helyett. Hollós úr sem örül kütönösebb ha akarom, negyes, ha akarom, hetes. A bűfés inkább az *utóbbit* akarja, mert hogy 17 forint negyvenért árulja a Kobányai világos. A bűfés inkább az *utóbbit* akarja, mert hogy 17 forint negyvenért árulja a Kobányai világos. A negyes, hetes, negyes, ha akarom, avatkozást sejtetnek. A negyes, ugyanis a szanaszét heverő szemmel után, hogy azok szúrós szemmel szemlélik a szanaszét heverő szemmel [illegible] s az sem lejszik nekik tul-[illegible] latogatoja volt [illegible] telme a tovabbi latogatasoknak, amikor mar "sorfalai" varjak az ellenort.

— Mara vegeztunk. Nincs er-den rendben van.

— Az ellenőröknek eleiol nincsen semmi kétségük, s amikor másik két üzlet vezetője is egészen ve-letlenül tolbukkan, Palffy Imre szól:

Magyar Hírlap

Az ellenőrök elmennek, a káosz marad

Városligeti bújócska

„Nagy a káosz a vendéglátóipari kitelepüléseken, elszabadult a pokol. Annyi a panasz, hogy sürgősen lépnünk kell..." — így summázta véleményét lapunkban két héttel ezelőtt az Észak-budapesti Vendéglátóipari Vállalat osztályvezetője. A „sürgős lépést" e hét csütörtökén tették meg a vállalat és a kerületi tanács képviselői, s a rajtaütésszerű ellenőrzőkörútra e sorok íróját is meghívták.

A Városligetben az Állatkert, a Fővárosi Nagycirkusz és a Vidám Park előtt a szokásos nyári forgatag: kirándulók, szórakozók, sétálók tömege. Hiába, kánikula van. A vendéglátós is ezt szereti: ilyenkor *fogy* a sör, az üdítő *ládaszámra*. A *Liget söröző* kitelepült árusa az Állatkert bejárata mellett alig győzi nyitogatni az üvegeket. Új fiú lehet, ezt onnan gondolom, hogy még nem ismeri *Pálffy Imrét*, a XIV. kerületi Tanács műszaki osztályának csoportvezetőjét, aki megkérdi tőle:

— *Miért forditotta el az ártájékoztató táblát?*

— Hogy én?! Nem én, uram, a szél a bűnös.

A dologban csak annyi a szépséghiba: olyannyira szélcsend van, hogy a cigaretta füstje is megáll a levegőben. A büfé környéke *koszos*, a jég megolvadt, elfolyt, a vízfolyásokat kerülgetjük. Az ellenőr büntethetne, mint megtudom, a környezet kulturáltságára nem sokat adó vendéglátósnak egy *200 forintos csekket* adhatna át. Az árus azonban most megússza egy figyelmeztetéssel, pusztán időtakarékossági okokból: az ellenőr híre ugyanis itt szárnyakon jár.

Ki a hunyó?

Egy bajuszos fiatalember, aki itt „lebzselt" a büfé környékén, el is tűnik, majd később viszontlátjuk a Vidám Park előtt, egy másik vendéglős társaságában. Úgy tűnik azonban, Hollós urat nem ismeri, vagy nem kedveli, mert *Hollós János*, az Elefánt büfé vezetője nem volt felkészülve a „látogatásra". Egyik alkalmazottja sem, aki jártas lehet a számrajzolásban, a vendég szeme elől kissé eldugott ártájékoztató tábla harmadik rubrikájában bár csodálkozik, a bizonyítékok előtt meghajol, s ezt mondja:

— A „szeméttisztasági hivatal" a hibás.

Olyan „apróságokkal" már nem is foglalkoznak az ellenőrök, mint például a fehér köpeny. *Veszprémi Gáborné*, a tanács kereskedelmi előadója például azzal van elfoglalva, hogy ráleljen az ártájékoztató táblákra. A ligeti vendéglátósok bújócskát játszanak e táblákkal, s úgy tűnik, *a vevők lehetnek a hunyók*, mert azok bizony nemigen találják. Hollós úr egyik alkalmazottja igen szellemesen a napernyő mögé dugta, s ha a vevő hajlandó egy piruettet csinálni, meg is lelheti. Tini lányok jönnek, miniszoknyában, s gondolom, ebben a viseletben az ember nem szívesen vállalkozik a piruettre. *Suhajdáné Scholtz Zsuzsa*, az északpesti termelési osztály vezetője igen szolgálatkész: segít a szakállas fiatalembernek arrébb húzni a napernyőt, hogy az ártábla látható legyen. Amúgy tanúsíthatom: a vendéglős egyedül is elbírná, sőt el is bírja, mert amikor egy óra múlva visszafelé tartunk, látjuk lázas igyekezetét, amint épp *visszatolja* eredeti helyére.

Néhány méterrel arrébb egy bazáros van gondban a papírokkal, idehaza forgalomban nem lévő rágógumikat árul.

— *Dokument? Vámáru-nyilatkozat?* — kérdi *Gazsó Brigitta*, műszaki előadó.

Bűnbánó arckifejezés a válasz:

— Legközelebb magammal hozom...

Fél órája lehetünk úton, amikor a Vidám Park bejáratához érünk. És kivel futunk össze? Természetesen *Szikora Bélával*, a Vidám Park étterem vezetőjével. Egészen „véletlenül" került ide. Szélesen mosolyog az „ismerősökre", s magabiztosan mondja:

árut is eltakarják. Viszont kedvesen mosolyog...

Az ellenőrbrigád fehér asztal mellett gyorsmérleget von.

— Egyetlen olyan vendéglátóssal találkoztunk — magyarázza Pálffy Imre —, akinél *minden* rendben volt. Most mit tegyünk? — fordul Suhajdánéhoz. — Azzal nem oldunk meg semmit, ha az engedélyeket visszavonjuk, hiszen a vendégnek áru kell. Az idén már *hatot* visszavontunk, de ez sem volt elég elrettentő.

— *Számomra úgy tűnik, szélmalomharcot vívnak.*

— Sajnos igen. Hogy egyes büfések mennyire elszemtelenedtek, arra egy történetem is van. Tavaly nyáron az *István, a király* rockoperát játszották a ligetben. Az egyik árus 13 forint helyett 17-ért árulta a sört. Helyszíni bírságot róttam ki rá, addig az árusítás szünetelt. Én elmentem, de a sorban következő vevő *szintén ellenőr* volt. Mit gondol, mennyit számolt? Ne törje a fejét: 17 forintot...

— Pedig előtte tücsköt-bogarat megígért, hogy *ő soha többet* — veszi át a szót Gazsó Brigitta.

Mindez azt igazolja: *a büntetéseknek nincs túl nagy visszatartó ereje*. A környezeti kulturáltság hiánya miatt a tanácsi ellenőr 200 (!) forint bírságot szabhat ki, a közterület-felügyelők pedig 500 forintra büntethetnek. Az engedély nélküli árusítás bírságtarifája: 800 forint. A tanács kereskedelmi ellenőrei *nem is bírságolhatnak*, csupán feljelentést tehetnek. A köztisztasági bírság felső határa 3 ezer forint, a kereskedelmi felügyelőség pedig 10 ezer forintig mehet el. Ez utóbbiak már riasztóbbak, de az országos vagy budapesti hatóságok ellenőrei csak *ritkán* jutnak el egy-egy helyre. A kerületi tanácstól is jó, ha *8—10* esetben jelennek meg az ellenőrök egy nyári szezonban a Városligetben. Nekik pedig, ugye, igen „szerények" a lehetőségeik.

Házi jogszabályok

Elvben fékentartóak lehetnek a vendéglátóipar *hazai* szabályai

BÁNYAI Erzsébet

Bányai Erzsébet rajza

M. Nemzet
1992. ápr. 8.

A SZINYEI MERSE PÁL TÁRSASÁG

A Szinyei Merse Pál Társaság idei tavaszi tárl
tizede mindegyik, azt a szép célt szolgálja, hogy a
többnyire első bemutatkozását megkönnyítse.

Ezeken a kiállításokon évről évre új nevek, új
jük magától értetődően egyelőre még egy-egy idő
mavilágán keresztül látja és próbálja megoldani
azonban már a saját egyéniségét is felvillantja a v
rott művészekre számítanunk, nem lehet képek
hisz legtöbbször hivatottságukban sem egészen
formát tétován kereső ifjú művészekről van szó.
bennük mást, mint amit a pályájukon meginduló
ként[1] meg kell kívánnia: kellő készültséget, ősz
tehetséget.

Nincs érzékenyebb valami, mint a művészi tel
mények különös kegyetlensége, hogy meddővé
biztatás, melegebb érdeklődés és jókor jött pará
kenjen. A Szinyei Társaság évente erre az utól
magas művészi rangjából folyó kötelességtudatb
Társaság csak az első lépést teheti meg. Összet
választja közülük a legkülönbeket és a Nemzeti
bocsátott falain gondos rendezésének tetszetős c
ségnek. A nehezebb, de egyúttal hálásabb felad
kell helyes ösztönével, művészetszeretetével és m
azt az anyagi bátorítást is megadnia, amely a kiá
gein és akkor támogatja őket, amikor arra a legn

Tudjuk, hogy a zsüri feltétlen jóindulattal bír

BÁNYAI ERZSÉBET festő

DECSI Ilona: Egy festőnő köszöntése. = Művészet és barátai, II.évf.1.sz.1992 12.p. és ill.

hanem ihlető, örök szépséget árasztó szellemi erő
nyeket teremtett, különleges kiállításokat rendeze
szerzeményeket, s mindezzel a múzeumba az élet

Amikor 1935-ben az akkori kultuszminiszter nag
rovicsot, arra sem hagyva neki időt, hogy a képtár
jezhesse, ez a szokatlan és formátlan őrségváltás ép
mint annak idején kinevezése. De ez a nyugdíjazá
tott azon, hogy Petrovics teljesen átalakította a Szé
hosszú időre kijelölte múzeumpolitikánk egészség
körét.

*„Megéltem azokat az éveket, amiket a művészet s
álmodtam."*

Ezeket a szavakat kevesen mondhatták el Petrov
semmi hivalkodás, de foglalatát adják életének. Tá
mert tudja, hogy nemcsak szolgált, hanem alkoto
kedveztek az erős egyéniségeknek. A simulékony
intézkedések fenntartás nélküli bámulata szinte e
noki pályán. Petrovics nem dicsekedhetett ezekkel

BÁNYAI Erzsébet

M. Nemzet 1992. ápr. 24.

Bányai Erzsébet rajza

komoly szociológiai és művészet-
gcsodálnunk kitűnő összefoglaló
ágok tették élvezetessé művészeti
jékozottság és igaz meggyőződés

arát. Mindenki szerette, minden-
k és barátok kísérték tegnapelőtt
, hogy nemcsak egy érdemes mű-
es embert is veszítettünk benne.
yar társadalomnak a szellemi ja-
ési Huber művészetét. Dési Hu-
Gyulát szintén csak halála után

BÁNYAI ERZSÉBET festő

DECSI Ilona: Egy festőnő köszöntése. =
Művészet és barátai, II.évf.1.sz.1992
12.p. és ill.

cséretes tettvággyal fogott munkához, hanem am
tokban megszerezte azt a széles körű tudományos
ségén kívül nagy segítségére volt a múzeum fejles

A múzeumigazgatók megszokott típusától eltér
tés rabja. Tisztában volt vele, hogy a klasszikus mu
minden nagy képviselőjére kiterjedő teljességgel.
kor az olasz, a németalföldi és a francia mestere
megszerezni. A nagy európai és főként az amerik
anyagiak miatt sem tudtunk helytállni. A nemze
ók röpködtek régi mesterművekért. A Szépművés
csekélyek voltak, a világháború aztán még jobban
évek valutanyomorúsága meg eleve kizárta Magy
túlkínáló versengéséből. A régi képtár hiányait te
kodott Petrovics pótolni, s a minőségért inkább fel
kevésbé múzeumi szempontjait. Az utóbbi kicl
szemre-számra többet mutatna. De mennyivel jo
leider Guadenzio Ferrari, Palma Vecchio, Tiepolo,

1993. április 29.
CSÜTÖRTÖK
XLIX. évfolyam, 99. szám
ÁRA: 13,80 Ft

Bányai Erzsébet festő

NAPLÓ

KÖZÉP-DUNÁNTÚLI NAPILAP

Fuvarozók a miniszternél

A közúti fuvarozás kritikus helyzetéről és annak lehetséges javításáról tájékoztatták a fuvarozók érdek-képviseleti vezetői *Schamschula György* közlekedési, hírközlési és vízügyi minisztert tegnap.

A fuvarozók szerint a kritikus ponthoz közelítenek a közlekedési ágazat működési feltételei. További adóterhek vagy a fuvarozást drágító intézkedések már a vállalkozók tönkremeneteléhez vezetnének –hangsúlyozták a találkozón a fuvarozók képviselői.

A miniszter többek között arról beszélt, hogy az elkezdett infrastrukturális fejlesztések nemcsak a közutak forgalmát javítják majd, de újabb fuvarmegbízásokat is jelentenek. A nemzetközi kamionfuvarozás kérdéseiben Schamschula György nagy jelentőséget tulajdonított a közép-kelet-európai országok egyeztetett politikájának. A tárgyaló felek a szerdai találkozót egy folyamatos együttműködés kezdetének tekintették. (MTI)

Májusban kabuki színház

A japán nagykövet sajtótájékoztatója Veszprémben

Tegnap *Dióssy László,* veszprém város polgármestere fogadta *Koitchi Tsutsumit,* Japán magyarországi nagykövetét. A diplomata abból az alkalomból látogatott el Veszprémbe, hogy előkészítse a hagyományos japán színház, a kabuki május 21-i, veszprémi bemutatóját.

A vendégek rövid találkozót tartottak azokkal, akik közreműködnek a Városi Művelődési Központban bemutatásra kerülő előadás lebonyolításában. A nagykövet társaságában volt *Yasuo Takahashi* követségi tanácsos, *Katsuma Doi,* a Japán Kulturális Alapítvány igazgatója is.

A nagykövet elmondotta: örömére szolgál, hogy a fővárosi előadás mellett Veszprémben is (vidéken csak itt) megismertethetik a közönséggel a kabuki színházat, amelynek gyökerei a tizenhetedik század elejére nyúlnak vissza. Ismerve a magyar közönség magas színházi kultúráját, kifejezte reményét, hogy különleges művészi élményt sikerül majd nyújtani. Egyben üdvözölte, hogy ezzel az eseménnyel létrejön a Veszprém és Japán közötti kapcsolat.

Katsuma Doi, a Japán Kulturális Alapítvány igazgatója röviden ismertette az alapítvány munkáját, amely elsősorban a japán kultúra megismertetését, japánok tanulását Magyarországon, illetve a japán nyelv oktatását segíti a magyar felsőoktatásban. Az alapítvány még ebben az évben ikebanakiállítást, hagyományos ütőhangszerek és több film bemutatóját is tervezi.

A találkozó kedves színfoltja volt a Magyar–JapánBaráti Társaság néhány tagjának jelenléte.

(kv.)

Kereskedelmi Alkalmazottak Szakszervezete

Reményeikben csalatkoztak

A szakszervezeti mozgalom átalakulása óta most fordult elő először, hogy egyesültek a szakszervezetek és nem osztódtak – hangsúlyozta szerdai sajtótájékoztatóján *Vágó János,* a Kereskedelmi Alkalmazottak Szakszervezetének elnöke.

A tájékoztatón bejelentették: az újonnan alakult szakszervezet 150 ezer tagot számlál, így az ország második legnagyobb érdekvédelmi szervezete. A rendszerváltást követően a kereskedelemben dolgozók és a korábbi öt kereskedelmi szakmai szakszervezet tagjai arra számítottak, hogy a piacgazdaság a kereskedelemben dolgozók körülményeinek javulását hozza magával.

Ám reményeikben csalatkozniuk kellett. Az ágazat privatizációja és a tervezett rendszer átalakítása szakmailag nem megalapozott koncepció alapján történik, és még a meglévő szakmai elgondolások sem kaptak teret. Az érdekegyeztetés a mai napig nem történt meg a szakszervezetek, a szaktárca, az adóhatóságok és különösen az Állami Vagyonügynökség között. A gazdálkodószervezetek működési zavarai tovább rontják a munkavállalók helyzetét és bizonytalanságot okoznak. Téves az a szemlélet – állítják a szakszervezet vezetői –, amely lekicsinyli a kereskedelmi dolgozókat sújtó munkanélküliséget. Nagy probléma az is, hogy a szakmából kikerülők helyére szakképzetlenek kerülnek. A szakszervezet követeli, hogy szakmailag átgondolt, megalapozott koncepció alapján folytatódjék a privatizáció, és a végrehajtásba vonják be a munkavállalók érdek-képviseleti szerveit. A feketekereskedelem ellen az államnak, a munkaadóknak és a munkavállalóknak közösen kell fellépniük. A szakszervezet javasolja: az állam tiltsa meg a bolton kívüli kereskedelmet, a törvényes rendezésig pedig ellenőrzési jogkörrel felruházott akcióbizottságokat hozzanak létre.

A Kereskedelmi Alkalmazottak Szakszervezete felajánlotta együttműködését az Ipari és Kereskedelmi Minisztériumnak minden olyan kérdésben, amelyben a szakma egészének és munkavállalóinak érdekében a tárca fellép a kormány vagy más szervek előtt. (MTI)

Állandó tárlat Füreden

Tegnap délután a balatonfüredi Bagolyvári Galériában *Cserép László,* a polgármesteri hivatal osztályvezetője nyitotta meg *Bányai Erzsébet* festő állandó kiállítását.

A tiszteletre méltó életmű elismeréseként a hosszú-hosszú évtizedek gazdag termésének rendezéseként először nyílik állandó tárlat füredi művész alkotásaiból a tóparti városban.

Az erdélyi gyökereket, a derűt és nyugalmat árasztó balatoni és itáliai emlékeket idéző műveknek a városi önkormányzat biztosította a helyiséget. A kiállított képek – ahogyan az osztályvezető mondta –megmenekültek a zsúfolt lakásban való fuldoklástól és levegőt kapva megmaradnak Fürednek és az utókornak.

–kellei–

Nők feketében

Tüntetés boszniai áldozatokért

Több hazai nőszervezet képviseletében mintegy félszáz fekete ruhás hölgy vonult végig szerdán kora este a Váci utcán.

A Feminista Hálózat által szervezett néma demonstráció résztvevői ilyen módon fejezik ki együttérzésüket a boszniai háborúban megerőszakolt nőkkel, és azt, hogy elítélnek mindenfajta erőszakot.

A tüntetés végén a résztvevők elhatározták: más európai nagyvárosok asszonyaihoz hasonlóan, ezentúl minden szerdán délután 5 és 6 óra között tiltakoznak a háborús agresszió ellen. A tüntetéseket a Deák téren tartják, mint most, némán és feketében. (MTI)

A HEFA SPORTÁRUHÁZ ajánlata:
- exkluzív, márkás olasz és holland szabadidőruhák a legújabb divat szerinti kivitelben
- teniszcsoknyák, nadrágok, ill. pólók
- HEAD és ASICS edzőcipők
- olcsó nyári vászoncipők, valamint teniszkiegészítők, sportlabdák, táskák nagy választékával várjuk önöket

8200 Veszprém, Budapest u. 89.
Nyitva tartás: 10–18, szombaton 9–13 óráig
(36151/1H)

HEFA SPORTÁRUHÁZ ÉS SPORTSZER-NAGYKERESKEDÉS

MA

Visszaélések gyanúja Zánkán

Megfélemlített légkör, egzisztenciális bizonytalanság jellemzi ma a Gyermeküdülő Centrumot.

2. oldal

Népbetegség az asztma

Az utóbbi időben egyre több az asztmás megbetegedés gyermekkorban is.

5. oldal

Holnap énekelhetek?

Huszonöt éve vagy a pályán, és mit sem változtál: ugyanolyan karcsún, tele életkedvvel, kirobbanó energiával...

5. oldal

Walt Disney, a mesék királya

Már egész kiskorában megmutatkozott a rajztehetsége.

5. oldal

„Gyógyító" reformok

Aligha közismert, hogy Ausztriában is napirenden van a társadalombiztosítás, az egészségügyi finanszírozás reformja.

6. oldal

Mindig lesznek dohányosok

Eredete arra az indián szokásra vezethető vissza, hogy a háborút a békepipa elszívása fejezi be.

6. oldal

Értsd másként!

Ma már tudom, mindent, de mindent másképpen kell érteni.

7. oldal

Küldöttség Veszprémbe

Szemők százados visszakérdezett, hogy „önök dolgozók-e?", mármint a fegyveres felkelők.

7. oldal

FÓRUM-AKCIÓ Balatonalmádiban és Veszprémben!
ÚJRA SIÓ-AKCIÓ!
1 l-es almalé és szőlőlé 43 Ft-os FÓRUM-ÁRON
1 l-es őszi-, kajszi-, narancslé 49 Ft-os FÓRUM-ÁRON
2,25 l-es PEPSI és 7-UP 99 Ft-os FÓRUM-ÁRON!
MÁJKRÉMEK ÉS HALKONZERVEK RENDKÍVÜLI REKLÁMÁRON!

Sertés-, marha-, szárnyasmájkrém csak 19,90 Ft
Olajos és paradicsomos hal, 250 gr, csak 39,90 Ft
Olajos hering csak 36 Ft
Sprotni csak 46 Ft
Dobozos kínai gomba 118 Ft helyett 98 Ft
Napraforgó étolaj 93 Ft helyett 78 Ft

PAPLANVÁSÁR!
Paplanok 1680 és 1480 Ft-os REKLÁMÁRON!
FÓRUM-RÁADÁS! SELYEM NYAKKENDŐ
790 Ft helyett 199 Ft
MÁJUS 1-JÉN (SZOMBATON)
EGÉSZ NAPOS MAJÁLIS BALATONALMÁDIBAN
A FÓRUM ÜZLETKÖZPONTBAN!

Kulturális és sportprogramok
SZTÁRVENDÉG: D. NAGY LAJOS
Este: utcabál a FOR együttessel
Május 1-jén az üzletek 17 óráig tartanak nyitva
Majálisi meglepetés: GARDÉNA kertészeti vásár
30%-os engedménnyel a FÓRUM iparcikkáruházban
A FÓRUM EGY UTAT FELTÉTLENÜL MEGÉR!
(36029/1H)

MTI-PANORÁMA

■ **Szarajevó, Zágráb** – Heves harcot vívtak egymással szerdán Srebrenica térségében a szerb és muzulmán csapatok. A város kórháza zsúfolásig megtelt sebesültekkel – közölte Srebrenicában szerdán *John McMillan*, az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának szóvivője.

■ **New York** –Javasolni fogjuk a Biztonsági Tanácsnak, hogy alakítsanak ki –Srebrenica példájára – további védett övezeteket Boszniában, ahonnan ki kell vonni a szerb csapatokat, és ahol megoltalmazhatják a polgári lakosságot. Erről számolt be *Erdős André* nagykövet az MTI-nek. A magyar ENSZ-képviselő tagja volt a hattagú, magas rangú tényfeltáró küldöttségnek, amely a BT megbízásából az elmúlt napokban Boszniában, Szerbiában és Horvátországban járt. Erdős elmondotta: jóllehet Srebrenicába a szerbek nem vonultak be, a gyakorlatban mégis ők ellenőrzik a várost.

■ **Bukarest** – A Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) törvényességi óvással fordult *Nicolae Vacaroiu* miniszterelnökhöz, a Hargita és Kovászna megyei prefektusok kinevezésével kapcsolatban. Az óvást *Markó Béla* szövetségi elnök nyújtotta be, a román alkotmány 101. szakaszának 2. bekezdésében foglalt előírás megszegésére alapozva. A kormány március 24-én a többségében magyar lakosságú Hargita és Kovászna megyék élére román nemzetiségű prefektusokat nevezett ki. Az 1989-es fordulat után a *Petre Roman*-kormány magyar nemzetiségű prefektusokat állított a két megye élére; a Stolojan kormány idején, 1991-ben már hasonló kísérlet történt a mostanihoz.

■ **Minszk** – Szerdán Minszkben, a fehérorosz fővárosban rendkívüli találkozóra gyűltek össze a Független Államok Közössége (FÁK) tagállamainak kormányfői. A megbeszélések napirendjén 16 kérdés szerepel, elsősorban gazdasági, katonai és szervezeti vonatkozásúak. A kormányfők határozatot fogadtak el egy koordinációs-konzultatív bizottság felállításáról. A tervek szerint a testület rendszeresen, havonta egyszer összeül majd a legégetőbb – főleg gazdasági – kérdések megvitatására. A bizottságnak az elé kerülő kérdésekben döntéshozatali joga is lesz. Arról is megegyeztek, hogy energiasegélyt nyújtanak Örményországnak.

■ **Washington** –*Bill Clinton* amerikai elnök kedden közel háromórás tanácskozást tartott a kongresszus demokrata és republikánus párti vezetőivel. A megbeszélésen – amelyen jelen volt *Al Gore* alelnök, *Warren Christopher* külügyminiszter, *Les Aspin* védelmi miniszter és *Anthony Lake* nemzetbiztonsági tanácsadó is – arról volt szó, hogy a washingtoni vezetésnek milyen lehetőségei vannak a boszniai válság kezelésére. A hírügynökségi jelentések szerint a résztvevők számos lehetőséget megvizsgáltak, de döntés nem született. Mint *Robert Dole*, a szenátusi republikánus kisebbség vezetője újságíróknak elmondta: egyelőre mindössze abban van konszenzus, hogy szárazföldi csapatokat nem küldenek a térségbe.

Az amerikai elnök Washingtonban találkozott a száműzetésben élő dalai lámával, majd arra szólította fel Kínát, hogy orvosolja az emberi jogok megsértését Tibetben. Bill Clinton elnök rövid beszélgetést folytatott a dalai lámával az emberi jogok helyzetéről. *George Stephanopoulos* szóvivő szerint a dalai láma nem kért semmi konkrétat, csak köszönetet mondott az emberi jogok támogatásáért Kínában.

■ **Stockholm** – Az Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlet (EBEÉ) fokozni fogja a Jugoszlávia ellen hozott ENSZ-szankciók ellenőrzését - jelentette be kedden az EBEÉ soros elnöke, *Margaretha af Ugglas* svéd külügyminiszter Stockholmban. A miniszter asszony közölte, hogy már kérte is a szervezet tagállamait: pénzzel és szakemberek küldésével segítsék a jugoszláv határoknál létrehozott felügyeleti rendszer működését.

■ **Moszkva** – Oroszország elnöke teljes mértékben elégedett a népszavazás eredményeivel és úgy véli, hogy azok egyben egy új Oroszország megszületését jelentik, amelynek teljesen új államiságra és új alkotmányra van szüksége – jelentette ki szerdán Moszkvában *Vjacseszlav Kosztyikov*, az orosz államfő szóvivője. Szerinte jelenleg Jelcin az egyedüli legitim politikai erő az országban, mert a többi testület – A Legfelsőbb Tanács, a Népképviselők Kongresszusa –csupán a volt Szovjetunió kihunyó visszfénye. Az államfő új legitimitást kapott a lakosság többségétől.

NAPLÓ
Közép-dunántúli napilap

Főszerkesztő: BALOGH ELEMÉR
Főszerkesztő-helyettesek: HORVÁTHY GYÖRGY, VARGA DOMOKOS PÉTER

Levélcímünk: Napló-szerkesztőség, Veszprém, Szabadság tér 15. Pf. 161. 8201.
Telefonszámaink: Szerkesztőségi alközpont
(ugyanitt információ a hirdetésfelvételről, panaszügyek) 88/27-444, 27-043, 27-643, 27-645.
Főszerkesztő, titkárság: 22-915. Telefax: 22-915. Sportrovat: 22-871.
Kiadja a Közép-dunántúli Napló Kiadói Korlátolt Felelősségű Társaság, Veszprém Szabadság tér 15. Pf.161. 8201.
Felelős kiadó: **Kovács József**, a kft. ügyvezető igazgatója.
Telefon- és telefaxszáma: 88/22-852. Telex: 32-355.
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalban, a hírlapkézbesítőknél, a posta hírlapüzleteiben, valamint a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (Helir) Budapest XIII. Lehel u. 10/a 1900. Közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Helir 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj 1 hóra 322, negyedévre 966, fél évre 1932, egy évre 3864 forint.
A NAPLÓ reklámirodájának telefaxszámai: 88/27-077, 27-845.
Pápai szerkesztőség, hirdetésfelvétel telefon, telefax: 89/13-665.
Készül a Napló Multicom számítógépes szövegszerkesztő rendszerén.
Fotóriporterein kizárólag FORTE nyersanyagra dolgoznak.
Nyomás: VESZPRÉMI NYOMDA KT. Felelős vezető: **Fekete István** igazgató, telefon 23-882.
Telefonközpont: 26-688. Telex: 32-619.
Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.
Index: 25-061, ISSN 0133-2104

Eltűnt az olaszok ajánlata?

Visszaélések gyanúja Zánkán

A zánkai Gyermeküdülő Centrum sorsáról tegnap nem döntött az Országgyűlés oktatási, ifjúsági és sportbizottsága, ugyanis *Horváth László* képviselő (Fidesz) jóvoltából olyan dokumentumok birtokába kerültek, melyeknek alapján a téma tárgyalását áttették május 19-re.

A bizottság ismerni akarja a gyermeküdülő hasznosítási programját, a minisztérium konkrét javaslatát, s arra is kíváncsiak, hogy kinek milyen hatásköre van Zánkán – hallottuk a bizottság tegnapi ülésén.

Tegnapi számunkban már megírtuk, hogy eléggé furcsa módon 1990-ben 8,4 milliárd forintra, tavaly 4 milliárd forintra becsülték a zánkai vagyont, ám az Urbanisztikai Regionális Fejlesztési és Beruházási Kft. (ügyvezető igazgató: *Baráth Etele*) szerint már csak kétmilliárdot ér a gyermekparadicsom. (Ezért a tanulmányért 100 forint híján 10 millió forintot vettek fel.) Egy módosított előszerződésről is írtunk, amely szerint az olaszok 60, a gyermeküdülő 30, a magyar állam 5, *Kudron Nándor*, illetve egy társasága szintén 5 százalékkal részesedne a majdani vegyes vállalatból.

Az ülés után váltottunk szót Horváth László képviselővel.

– Megfélemlített légkör, egzisztenciális bizonytalanság jellemzi ma Zánkát. A tanulmányok mindegyike létszámleépítést említ. Jönnek-mennek a vezetők, a beosztottak bizalma már rég elszállt. Senki nem adta nevét a beszélgetéshez, amikor múlt pénteken inkognitóban lent jártam a gyermeküdülőben, de ez érthető is. Volt, akivel Zánkától hét kilométerre találkoztam, hogy véletlenül se lássanak meg bennünket.

Lesz-e idén hol üdülni, magyar gyerekek...?

– Információnk szerint mintha nem is készülnének a gyerekek nyári fogadására.

– Igen, leromlott állapotban van a nyári tábor. A központi épületben olyan átalakítások történnek, hogy az statikailag életveszélyes. Itt két helyiséget kiadtak drinkbárnak. Az 1982-ben 8 millió 566 ezer forintért társadalmi munkában megvalósított KRESZ-pályát felverte a gaz. Kudron miniszteri biztos leszereltetett 79 közlekedési táblát, s azt ingyen odaadta a kiskőrösi önkormányzatnak. Csupán 134 ezer forintot kellett fizetniük áfaként. Az aszfaltot nem tudták elvinni...

– Kudron Nándor Kiskőrösről érkezett Zánkára, nyilatkozta még tavaly ősszel lapunknak. Úgy tetszik, segíti az otthoniakat.

– Olyannyira, hogy az ottani óvodának, iskolának, szociális otthonnak bútorokat adott, s ha jól tudom, még ruhákat is. Ugyanakkor kiskőrösi vállalkozó bérli a parti és a központi büfét s az éttermet. A gyermekalkotások galériáját átengedte italdiszkontnak. Munkatársainak azt mondta, hogy a régi házakat le kell dózerolni, majd az olaszok építenek újat. S volt egy olyan kijelentése is, hogy a vagyon jó részét rt.-be, illetve kft.-be viszi be. Mindenesetre az olaszoknak jó érzékük van a terület kiválasztásához. A Balaton egyik legszebb része a zánkai öböl, itt a legtisztább a tó. Az olaszok konkrét pénzügyi ajánlatot tudtommal nem tettek még eddig.

– A Fidesz eddig nem foglalkozott a privatizációs ügyekkel. Most mégis nyomoznak...

– Félreértés ne essék, nem akarjuk mi a rendőrség, sem az ügyészség szerepét átvenni, de mivel a KISZ és a Demisz után alig maradt az ifjúságnak vagyona, ezért szálltunk e páratlan értékért úgymond harcba.

Kudron Nándor, akinek megbízatása a nyár derekán lejár, az előszerződésről úgy nyilatkozott, hogy arról tudott *Dobos Krisztina*, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium helyettes államtitkára. Az újságírók arra is kíváncsiak voltak, hogy mi a véleménye miniszteri biztosnak a Bariból faxon érkezett előszerződésről. Így válaszolt: *„A faxot, a fordításokat nem láttam."*

Ígérte, kivizsgálja az ügyet. Sejteni lehet, egy (két) fej a „porba hull..."

Mátételki András

✹

Nem adta el, és nem játszotta át senkinek a zánkai Gyermeküdülő Centrumot a Művelődési és Közoktatási Minisztérium – közölte szerdán a minisztérium sajtóirodája az MTI-vel. Az intézmény miniszteri biztosának feladata, hogy a nehéz anyagi feltételek mellett is hatékonyan működtesse az üdülőt. Ennek érdekében kezdeményezett tárgyalásokat, melyeknek eredményeként egy menedzselő vegyes vállalat jönne létre az olaszországi cég, a magyar állam és a Gyermeküdülő Centrum részvételével. Be nem fejezett kezdeményezésekről van szó. Az üdülő tulajdonjogi helyzete nem változik. A tárgyalásokon nem jött létre semmilyen kötelező érvényű megállapodás, ahhoz egyébként is szükség volna a minisztérium hozzájárulására. Erről eddig a minisztériumban nem volt szó, ilyen szerződést nem hagytak jóvá.

Veszprémi közgyűlés

Környezetvédelmi koncepció készül

Az előzetesen kiküldött meghívó szerint 15 napirendi pont megvitatása vár pénteken reggel 8 órától a veszprémi önkormányzati képviselőkre. A nyilvános közgyűlést a városháza Kossuth-termében tartják.

Környezetvédelmi, illetve expokoncepció, a helyi népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló rendelet megalkotása szerepel a felsorolt témák között. Nagy jelentőségűnek ígérkezik a Veszprémi Római Katolikus Püspökséggel kötendő megállapodás, amelyet a közgyűlésnek kell jóváhagynia. Közeledik május 7., Gizella napja, s ezzel együtt a rendezvénysorozat kezdetének időpontja is. Ez indokolja, hogy díjak adományozásáról döntsenek. Javaslatokat Ranolder- és Gizella-díjakra, valamint Veszprém Városért érdeméremre kért az önkormányzat a polgároktól.

Keresztény csúcs

A püspöki kar állandó tanácsának tagjai – *Paskai László* bíboros, prímás, esztergomi érsek és *Seregély István* egri érsek, püspökkari elnök vezetésével – április 27-én megbeszélésen fogadták *Surján László*t, a Kereszténydemokrata Néppárt elnökét, *Csépe Béla* parlamenti frakcióvezetőt, valamint a KDNP elnökségének vezető személyiségeit.

A tanácskozás résztvevői áttekintették a mindkét felet foglalkoztató problémákat. Nézetazonosság alakult ki abban, hogy szükség van az emberi élet védelmének további erősítésére, egyetértettek az egyház társadalmi tevékenységének megítélésében, az egyházi oktatási-nevelési, valamint szociális-karitatív intézmények jelenlegi helyzetének elemzésében, az egyházak folyamatos működőképességét biztosító állami támogatás további fejlesztésének kérdésében is. A felek hangsúlyozták a május 21-i társadalombiztosítási önkormányzati választások fontosságát.

✹

A katolikus hívők részvétele a közelgő társadalombiztosítási választásokon nemcsak állampolgári, hanem keresztény kötelesség is. Olyan megbízható jelölteket kell választani, akik a biztosítottak szempontjait, és nem politikai érdekeket képviselnek, akik minden magyar állampolgár szociális biztonságáért és nemzetünk jövőjéért dolgoznak –húzza alá a Magyar Katolikus Püspöki Karnak az MTI-hez szerdán eljuttatott nyilatkozata. A dokumentum rámutat: a püspöki kar kötelességének érzi, hogy hazánk társadalmi-politikai átalakulásának jelentősebb állomásainál hallassa szavát. Ilyen a közeljövőben sorra kerülő társadalombiztosítási választás is, amikor egy fontos, új intézmény létrehozásáról és választott testületének összetételéről dönt az ország. Ez az intézmény az egészségügyi és a nyugdíjbiztosítás megújítását irányítja, a befolyó biztosítási díjak minél hatékonyabb felhasználásáról gondoskodik. Kezeli a társadalombiztosítás vagyonát, és javaslatot tesz az Országgyűlésnek a szükséges változtatásokra. Munkája során képviseli a biztosítottak érdekeit. A társadalombiztosítás önkormányzata a társadalmi stabilitás megőrzésének eszköze, az egyén javát és a közjót mozdítja elő –szögezi le állásfoglalásában a Magyar Katolikus Püspöki Kar.

Szegedi Szabadtéri Játékok

A Szegedi Szabadtéri Játékok nyári évadjának programjáról tájékoztatta a sajtó képviselőit *Nikolényi István* igazgató szerdán Szegeden.

Az idén 12 előadásban öt produkciót –ebből négy bemutatót – láthat a közönség a Dóm téren július 17. és augusztus 21. között. Ezúttal az előadások mindegyike zenés karakterű. A prózát a július 18-tól 23-ig tartó Szabad Színházak Nemzetközi Fesztiválja képviseli.

A Dóm tér programja Verdi Aidájával kezdődik. A látványos, nagyszabású opera utoljára 1977-ben szerepelt az ország legnagyobb szabadtéri színpadán. A mostani előadás olasz nyelvű lesz, nemzetközi szereposztással. A műsorban szerepel a Szegedi Balett ősbemutatója, Imre Zoltán–MártaIstván: Szent Antal megkísértése című produkció, továbbá Mascagni Parasztbecsület című operája és Lehár Ferenc Cigányszerelem című daljátéka. A nemzetközi néptáncfesztivál hagyományos gálaműsorát Mesemondó címmel Diószegi László és Rossa László állítja össze.

Nikolényi István bejelentette: a szabadtéri játékok nézőterét az évad végén szétbontják, és a következő év nyarára elkészítik az új, szétszedhető lelátót, amelyet a továbbiakban csak a játékok idejére állítanak fel. Augusztus 22-én parádés műsorral nézőtér-búcsúztatót rendeznek.

(MTI)

Bányai Erzsébet.

Bányai Erzsébet előrenéz

Szabálytalan portrévázlat a Balatonfüreden élő festőművészről

Dzsida Jenő az elsők közül való, akik fölismerték tehetségét, és biztatásként kezet csókolt a tizen-egynéhány éves gyulafehérvári kislánynak. Gy. Szabó Béla, a világszerte ismert grafikusművész öreg korában vallotta be, hogy szerelmei közül ő volt az egyetlen, akit ifjúkori gátlásai miatt soha meg se simogatott. Harmadikként a sorban ahhoz a dr. Zalotay Elemérhez ment feleségül, akinek annak idején Áprily Lajos volt az osztályfőnöke a híres nagyenyedi kollégiumban. Az általa látott első képzőművészeti tárlatot László Gyula nyitotta meg. Nagy László az Élet és Irodalom képszerkesztőjeként betegen is derűs arccal kért tőle műveket a hetilap számára. Örkény István levében köszönte meg, hogy találkozhatott vele.

✹

Egy ideig szükségből Szervátiusz Jenő műtermében dolgozott. A Pásztortűz szerkesztőségében Nyirő Józseffel és Reményik Sándorral parolázott. Szabó Vladimir lerajzolta őt, *Bányai Erzsébet* festményt készített kollégájáról. Koszta József azt mondta neki: érvényesülni Pestre kell költöznie. Baráti látogatáson fogadta Ferenczy Béniéket vagy Bihari Józseféket. Egyik tárlatát dr. Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója nyitotta meg, a másikat a megyénkben különös tisztelettel övezett dr. Szij Rezső. Latinovits Zoltánnak az 1975-ben történt emlékkönyvi bejegyzése midhalálig ösztönző elismerés a festőművész számára.

Hogy a Művészeti Alap tagja lehessen, Bernáth Aurél tett javaslatot. A testvére, Bányai László a kolozsvári Bolyai egyetem román állami díjjal kitüntetett rektoraként fontos dokumentumkötetek szerzője volt. Három gyermeke közül a Svájcban élő építészmérnökről, Zalotay Elemérről a Nehéz emberek sorozatban Kovács András két filmet készített. A ma élő festőművészek köréből Schéner Mihályra gondol megkülönböztetett tisztelettel. Szeretettel emlékezik dr. Praznovszky Mihályra, a Petőfi Irodalmi Múzeum igazgatójára, aki egyik legutóbbi kiállításának megnyitóján értekezésnek beillő előadást tartott, és ma is földerül az arca az almádi polgármester levelének olvastán, amelyben Kerényi László elismerését fejezi ki művészeti munkássága iránt.

✹

Bizonyságok kapásból egy alkotói életről. Adalékok századunk műtörténetéből, s máris a mához érkeznénk el. Hát ha még hozzáveszünk néhány epizódot a magánélet egymásnak ellentmondó és végletes eseményeiről. 1918-ban sok tízezer emberrel együtt ő is megkapta a spanyolnáthát és a vérhast, de kigyógyult belőle. Éveken át Zaránd vármegye a főispáni palotájában nevelkedett, de a nagyszebeni zárda a középkor legsötétebb szellemében fegyelmezte: a nyiladozó értelmű és érzelmű lány fiúkra sem nézhetett. Máskor az aranymosástól tejfehér Fehér-Körös vizében lubickolva gyönyörködött a Gaina örökké fehér csúcsában, felette a gurabárzai aranybánya csilléi suhantak.

Szánalomból férjhez ment egy olyan emberhez, akitől az első feleség két év után elvált. A második feleség pedig öngyilkos lett. Bányai Erzsébet 14 éven át bírta vele. Majd örömmámor: a nagyszerű akusztikájú kolozsvári székesegyházban Hunyadi János, ifj. Hunyadi János, Hunyadi László, Izabella királynő és Martinuzzi György szarkofágja mellett hallgathatta a teológusok gregorián énekét. Művészi tehetsége már 12 éves korában megmutatkozott, 16 évesen pedig kiállított, de a 34 éves korig alkotott munkái '44-ben megsemmisültek vagy széthordták őket. Elölről kellett kezdeni mindent. És Bányai Erzsébet újrakezdte. Volt, amikor kicsi pénzből családfenntartóként öt gyereket nevelt, közben alkotott. Ma hét dédunokának örvendezhet, látása azonban korlátozza a festésben.

Nyolcvanhat évesen a kilencvennégy éves, ugyancsak nagy életű és csodálatos adottságokkal rendelkező *Máthé János* oldalán él Füreden, a képek özöne szempontjából szűkre szabott otthonban. Mindketten várják, hogy ajtót nyissanak rájuk. De ez sajnos egyre kevesebbszer történik meg a zúgó és zengő élet vége felé. Ha most csak a művészet aspektusából szólnék, azt mondanám, hogy Bányai Erzsébet túlélte önmagát. De a világ így nem teljes. A rendezgetés, a felkínálás és az ajándékozás is hozzátartozik a művészi alkotáshoz. A gyönyörű beszéd és érzék nemkülönben.

✹

– Székely, némi osztrák, parányi francia vérkeverék predesztinált engem a hosszú életre? Vagy az anyai védettség? – tette föl legutóbbi beszélgetésünk alkalmával az oknyomozó kérdést.

A zavarba ejtő vitalitás és értékhagyás láttán hogy próbálkozhattam volna én válaszolni? Hamarosan levélben ő maga adott alkalmasint pontos feleletet: „Az élet kegyetlen selejtező – írta. – Aki nem az alkotás szenvedélyével született, leteszi a tollat, ecsetet. Nekem élnem kell, hisz kedvező körülmények közt sem elég egy élet az alkotómunkához."

Amikor ezer műve közül ezt a pár vonással, egészen fiatalon készített tusrajzot választottam (képünk) a róla szóló írás illusztrációjául, kissé megütközött. Tény, hogy sok száz műve jóval fajsúlyosabb és értékesebb ennél, viszont talán ez fejezi ki leghűbben azt, hogy Bányai Erzsébet körül mindig sokan sürögtek, de lélekben társtalan maradt a hosszú úton.

Márkus Zoltán

Bányai Erzsébet grafikája

Hé, katolikus keresztények, keresztyének és ti, zsidók!

A közelmúltban Bakonyszentlászlón megható ünnepségre jöttek össze keresztények és zsidók. *Dr. Kis György* ny. plébános, akit zsidó származása miatt saját egyházában is sok hátrány ért, jövőbe vetett hittel felépített egy házat, mely a vallások közötti párbeszéd célját szolgálja majd, s azt a vértanú boldog Edith Steinről, a zsidó származású karmelita szerzetesnőről nevezte el. Az eseményen meghívott lelkészek tartottak előadást. Ezúttal Kis György megnyitóbeszédéből idézünk.

✹

A világcirkusz magyar változatának attrakciói között egy, a sír szélén álló vén pap váratlan elordította magát, mielőtt romló földi részeit a bakonyszentlászlói temető sírjába temetnék.

Hé, emberek, elsősorban keresztény és keresztyén paptestvérek és kedves hívek! Utána ti, zsidók, akiktől Jézus, Mária, József, a tizenkét galileai halász – Jézus-tanítvány – származott: *Csak az evangélium mentheti meg a világot, a népek életét!*

Hé, katolikusok, excellenciás püspök urak, szentséges pápa urunk, nagy tiszteletű református, evangélikus, unitárius, baptista és más püspök, superintendens urak, főtisztelendő rabbi urak, neológok és ortodoxok, akik ugyanarra a névre hallgattok, mint a názáreti rabbi, *Jehosua*, Jézus: *Nem jó úton járunk!*

Ütött az utolsó perc, hogy összejöjjünk és kezet szorítsunk! Hogy megöleljük egymást, és kezdjük végre tényleg hirdetni a sínai Tíz Törvényt! Nem is annyira hirdetni, hisz abból nem volt eddig sem hiány. A feladat most már, hogy kezdjük élni a Tíz Törvényt, amit mi az Isten Tízparancsolatának nevezünk. Mert abban kőbe van vésve, hogy a legfőbb és a legfontosabb: *a szeretet parancsa*. Jézus ezt így fejezte ki: *Arról fogják megismerni az emberek, hogy az enyémek vagytok, hogy nagy szeretettel lesztek egymás iránt.*

Hé, keresztények, a magyar népnemzeti sajtóban, a parlamentben, a pártokban, értsük meg, ez a krisztusi szeretet és igazság a mi személyi igazolványunk! Ezt kell pontosítanunk és megvizsgáltatnunk, hogy nem hamisítvány-e. Hogy mindig a szívünk fölötti belső

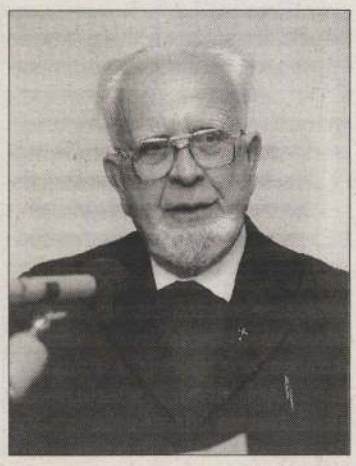

Fotó: G. G.

zsebünkben hordjuk-e igazán! Nyilván mi hibáztuk el, és nem voltunk mindig szeretettel egymás iránt. Talán ezért nem ismerték fel az emberek – azok sem, akiket mi széles mellel kedves híveinknek nevezünk –, hogy Jézuséi vagyunk. Hát még hogy ismerhették volna föl ezt testvéreink az Ószövetségből! A ´70-es években az innsbrucki jezsiuta egyetem teológiai fakultásán tanító *Pinchas Lapide* rabbi tartott nekünk előadást a vértanú Edith Steinről. Ezen részt vett Innsbruck püspöke s számos szerzetes, pap, apáca és világi hívek. Az előadás végén az egyik fiatal katolikus kolléga megkérdezte Lapidot: *Rabbi uram! Olyan szépen beszélt Jézusról, nagy testvérünknek nevezte őt. Miért nem fogadják már el végre Messiásnak?!* A válasz megdöbbentő volt, s nagy-nagy csend követte: *Kedves kolléga úr! Mit mond Izaiás próféta? Amikor Ő eljön* (ti. a Messiás), *a farkas együtt lakik majd a báránnyal. Akkor a kisgyermek ujját a vipera fészkébe dugja, és az nem marja meg. Bekövetkezett ez már?*

A bűnözés a hírközlés legfőbb témája ma; *bizony latrok barlangjává váltunk*. S van-e ma Keresztelő Jánosunk, aki a pusztába kiáltana programjával?! Veszekedő, egymást egy kanál vízben elemésztő, jól fizetett politikusaink vannak, s közéletünkben uralkodik a maffia. A közember csak sikkasztásokról, panamákról, milliós, milliárdos visszaélésekről hall, s közben azt látja, hogy szegény emberek a gyógyszertárakban nem tudják kiváltani az orvosságot. S nap nap után hatalmas tiltakozás van, mert betegeinknek sincs helyük már a kórházakban. A sokgyermekes átlagkeresetűek zsíros kenyérrel etetik majd karácsonykor a gyermekeiket. A Gulágon, Recsken s az Andrássy út 60-ban halálra gyötört emberroncsok sírnak vagy veszekednek, az auschwitzi nemzedék pedig a fejét veri a falba, hogy miért is maradt életben, amikor nem kevés, magát kereszténynek nevező honfitársa gúnyolódik megélt pokoli szenvedéseivel, totózik, lottózik a számokkal: tényleg 600 ezer magyar zsidót pusztítottak el, vagy csak 480 ezret, de olyanok is akadnak, akik állítják: *Egyáltalán nem is létezett Auschwitz és deportálás, az egész csak kitalálás! A nemzetközi szabadkőműves zsidóságnak hazug találmánya az csupán, hogy minél több kártérítést facsarhassanak ki a szelíd és ártatlan keresztény népek politikai vezetőitől.*

Kedves testvéreim! Akiknek az általam fölfestett kép elég volt, azok megértik, hogy egy kicsit megszállott vénember a halála előtt, az ország egy eléggé félreeső részén, a Bakonyban felkiáltójelet kívánt állítani. Pénz nélkül, csak a Gondviselésbe vetett hittel kezdte építeni Isten irgalmából a béke Edith Steinről elnevezett házát. Abban reménykedem, hogy velem együtt mások is vannak, akik megelégelték a helyzetet és szeretnének tüzet oltani, mert hallják a félrevert harangok szavát, és lesz, aki majd eljön ebbe a házba segíteni nekem. A szamáriai asszonyt Jézus arra tanítja: *„Eljön az az idő, amikor sem Jeruzsálemben vagy Rómában (...) nem fogják imádni Istent, mert az Isten lélek, s az Ő igazi imádóinak lélekben és igazságban kell imádniuk Istent."*

Szabad-e tehát azon vitatkozni ma szeretetlen hangon, hogy kinél van az igazság? Nálunk, katolikusoknál? – amint ezt a történelem során számos zsinat kijelentette? Például a firenzei zsinaton a 16. században kimondatott: *Sem eretnekek, sem szakadárok, sem zsidók soha nem juthatnak az Isten országába, hanem az örök tűzben fognak szenvedni*. De a II. vatikáni zsinat atyái kijelentették: A jó szándékú, tudatlan vagy csak az igazságot föl nem ismerő ateistának is helye van az Isten országában. Óriási fordulat ez! Nem kell-e ezek után bevallani történelmi bűneinket? Hogy vétkeztünk, püspökök és papok a történelem során, s ezért alázattal megkövetjük Isten népét bűneinkért. Hiszen talán épp ezek a bűnök idézték elő az egyházszakadást. Szabad-e vitatkoznunk arról, hogy vajon érvényes-e a felszentelése a nem katolikus egyházak lelkészeinek vagy sem? Szabad-e azon vitatkoznunk, hogy Krisztus, aki hitünk szerint az oltárainkon van az Úrfelmutatás perceiben, később is ott marad, vagy csak a vétel pillanatában van jelen. Hála Istennek, eljött az ökumené korszaka, amikor keresztyének és katolikusok együtt imádkoznak, igeistentiszteleteket tartanak, sőt a világ egyes részein már intercommunióban, azaz közösen veszik magukhoz a csodálatos, titokzatos Krisztust.

Mikor jön el az ideje végre annak, hogy összefogjunk? *Halljuk meg a harangszót!*

A közelmúltban Bakonyszentlászlón a boldog Edith Steinről elnevezett, felekezeti kapcsolatokat

Antiszemita írásmag

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Bányai Ferenc
ÉLET ÉS IRODALOM
1966 APR 16.
1021

CSERES TIBOR: KRÍMI NAPLÓ (3. old.)
SOMOGYI TÓTH SÁNDOR: ISMÉTLŐDŐ PEREK (7. old.)
BAJOR NAGY ERNŐ RIPORTJA: AZ ÉLET PEREMÉN (12. old.)

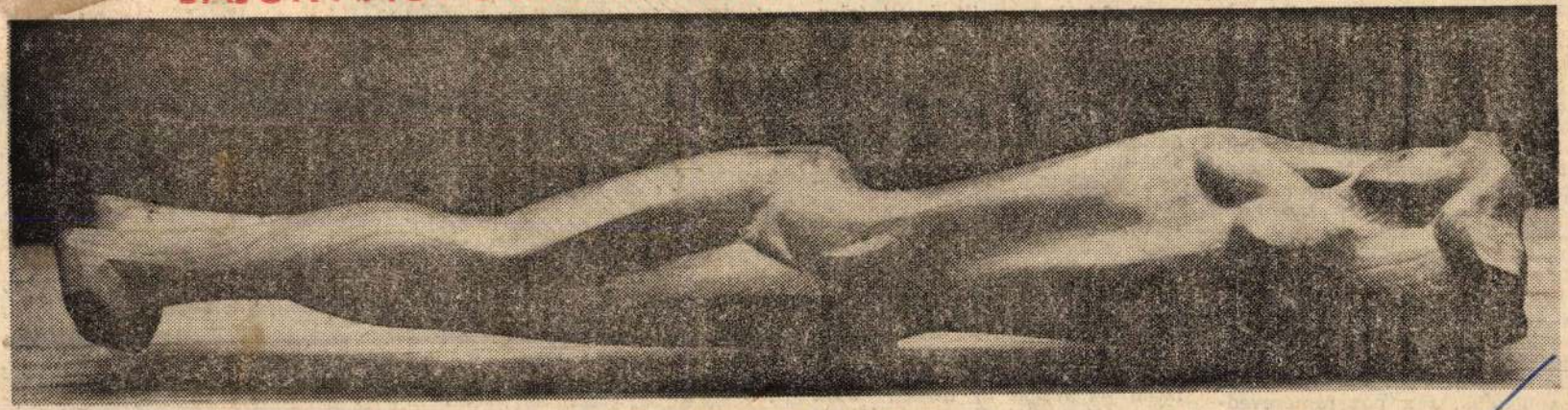

Bányai Ferenc: Fekvő alak (fa)

— A szovjet irodalom nemcsak a szovjet emberekre gyakorol hatást, hanem a világ más népeihez is közábrázolni az új embert, a jövő alkotóját.

„KI MONDJA EL HELYETTÜNK?"

(Folytatás az 1. oldalról.)

állcsipkedve mondta egy lapszerkesztő, hogy ilyen helyes kislánynak fölösleges írással ölnie az idejét. (A jótanács hitelét — hogy tudniillik hagyjak fel az írással — rontotta, hogy már akkor se voltam helyes kislány.) Mindenesetre ez a fogadtatás némiképp magyarázza azt a gyerekes szabadulni akarást a nőíróságtól, aminek kóros tünetei rajtam is sorban kiütköztek.

Kóros tünetek igen, ahogyan kóros tünet például a kisebbségi érzéssel küszködő ember megjátszott nagyképűsége. Persze, ha a tünetek nem múlnak el valahogyan, póz lesz belőlük, s a póz rámeredhet az emberre, mint a gipszmaszk. Dehát a visszafojthatatlan – mondjuvalé előbb-utóbb legyőzi a fölegyik fele hogyan élt, érzett, küszködött azokban az évtizedekben, amelyek mögöttünk s előttünk sorakoznak. Aztán az állandó s még megíratlan asszonyi konfliktusokra is gondolok. A szülésre például, amiről magasztos közhelyekkel szoktunk beszélni vagy okoskodó vitákat folytatunk róla. A közhelyeket és a vitákat is legtöbbször férfiak találják ki. De azt a csak asszony átélte örömet és nyomasztó felelősségtudatot, a minden mást háttérbeszorító rettegést és boldogságot, amit a gyerek születése a nőből kivált, csak nő írhatja meg, mert csak ő élte végig. Mindig csodáltam — de idegenkedő csodálattal — azokat az írókat, akik olyan tájakra viszik szereplőiket, ahol még sohasem jártak, vagy ahol csak átutaztak. Az átutazásból —

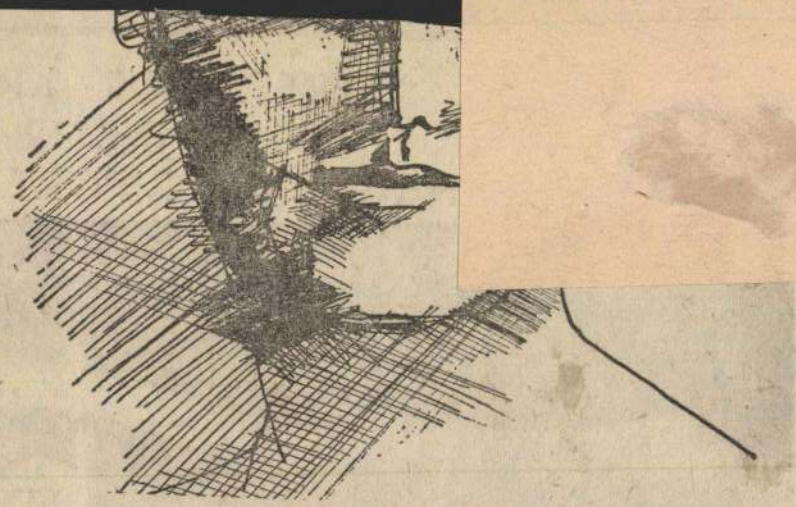

Panner László: Női fej

VÁRNAI ZSENI:

A Nyugalom tengerén

MDK

Bányai Ferenc ~~[illegible]~~ nobrán

Sulyos beteg. Kollégái (Andrejka József, Szász Gyula és Pörge Gergely) segély t hérnek számára a KT-tól. 1892.

MDK-A-I-1/3064.

MDK

Bángai Ferenc nobrán
(Bécs)
Vadányiné-féle öntöncsiyat magkapja. 1888

MDK A-1-1/2308

MDK

Bányai Ferenc ~~futó~~ kobrán

Öntöndijas bécsi kobránnövendék

Zümbusch-tanítvány. Méltatlankodik, hogy nem kapja tovább az öntöndíjat. Anyagi nehézségekkel küzd. 1888.

MDK-A-I-1/2301.

MDK

Bányai Ferenc szobrán

„Léda a hattyúval" c szobornoportjára segély-
kölcsönt kér a KT-tól. 1889.

MDK-A-I-1/2595.

MDK

Bányai Ferenc nabván

Pályárik a Rökk jutalomra. 1889.

MDK A I - 1/2563.

MDK

Bányai Ferenc hobrák
(Bécs)
„Venus és Amor" c. hobrát megvenik. 1889

MDK A 1 - 1/2509.

megirva

Bányai Ferenc

szobrász

az ujpesti Bolla-féle
polg. iskola rajztanára
volt. Ujpesten fiatalon
halt el.

Ugro 463. l.

bronzművek

. r.

TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY
Italia v. Dalmácia

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

LZÉS):
r. ezüst keretben, 4 darab-
8 jelenet Krisztus életéből.

Bányai Ferencz, szobrász. Tanulmányait Budapesten kezdte, majd az 1880-as évek végén ismeretei tökéletesbítése czéljából Bécsbe ment, hol évekig tartózkodott. Aránylag fiatalon 1892-ben halt el. A Műcsarnokban 1889-ben Léda (gipszszobor, 250 frt.) cz. művével szerepelt.

Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat Közleményei. Budapest, 1893. 11. l. — *Kiáll. tárgymutató.*

Bányai Ferenc

Hobráz.

Hul. 1858 jul. 19. Bpest.

Eredetileg Schuppin F.

lásd:

Fleischer Béis 29. l.

magyarázó szövegének kezdet
an dem Thonawfluss vor
zése: 5. Die Türckische
Rm., mér. a vk. 13.4:

T. 1005.

partján WAZEN-nel és PESTH-el,
lig Vicegrad-dal és az iránytüvel;
török csapatok küzdenek; a hát-
GRADT bontakozik ki. Felirata:

Abriss, wie sich das Christliche
erschienenen 1597. Jars,
s Feldt gelegt, verschantzt, vnd
n den 24.25. vnd 26. Octob. be-

durch hülff dess Allmechtigen, Auch
diger Dapfferkeit, den Türckischen

nemen, vnd sich zu rück begeben

Schuppin Ferenc

1877/8. I. vendéglátogató
kobrász akar lenni. kül. Bu-
dapesten 1858. jul. 19. skath.
4 elemit végrett.

1878/9. I. vendéglátogató

1878/9. II. "

Minerva – szobor agyagból, római

VI. 130

Schuppin Ferenc

szül. Budapesten 1858. jul-
19. 4 elemi osztályt végzett
Festő akar lenni.
1876/7. I. vendéglátogató a
Eperti munta rajztanodában.
1876/7. II. vendéglá-
togató.

Zeubiger János András.
17. száz.

I. 78.

Schuppin Ferenc

1875/76 - 1878/79

Ferképzomfoiskàvk

Bo. 1.

padtechnikai fogásokhoz folyamodott az antik színházban, a díszlet azonban, amely egy forgatható, háromoldalú prizma, az ú. n. *periakt*, a jelenet megfelelő oldalának a nézők felé fordításával segítette hozzá a közönség fantáziáját a játékhely felismeréséhez, — nem tudott általános érvényű diadalra jutni, csak a görög szellem teljes hanyatlása idején. Sokkal ismertebb volt a színpadi dekoráció a jelentékenyen realisztikusabb világnézetű rómaiaknál, amiről Vitruvius tudósít. Illúziót keresésükre mi sem jellemzőbb, minthogy ismerték az előfüggönyt is.

A keresztény középkorba átnyúlt a *mimus* révén a színjátszás, de a színpad antik formája feledésbe merült. A keresztény vallásból kinövő első teátrális jellegű akciók színtere a templom, az oltár. A liturgikus drámából misztérium-játékokká fejlődő előadások legismertebb színpadformája a szimultán-színpad volt, amelynél a szükséges játékkeret-rekvizitumok egymás mellett sorakoztak fel, legtöbbnyire a város főterén, a szabad ég alatt és a közönség a színészekkel együtt vándorolt az egyik „díszlettől" a másikig. A misztérium-játékok a vallásos szellem hanyatlásával fokozatosan kivesztek, a keresztény ünnepek puszta formalitásaivá lettek, ezzel szemben a renaissance a polgárság új talajából kitermelte a zsúfolt architektonikus hatásokkal operáló misztérium-színpaddal szemben az embert, a színészt hangsúlyozó, végtelenül egyszerű színpadformát, amely a színésznek csak emelt játéktérrel szolgál, nem képszerűen zárul, a játék plasztikáját hangsúlyozza: Olaszországban a Terentius-színpadot, Németországban a Meistersingerbühnét, Angliában a Shakespeare-kor színpadát.

A mai értelemben vett képszerű

Bányai Ferenc, [ ]

Hallottuk

□ A CSEPELI MUNKÁSOTTHON képzőművész körének kiállítása ma délután fél 4-kor nyílik a Csepel Galériában (XXI., Rákóczi út 142.). A tárlaton Bányay Ferenc, Marosi Sándorné, Osztermajer Gyula és Újfalvi Antal mutatja be munkáit.

2.

— Hallottuk

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. jún. 1.

Bányai Ferenc
szobrász

M.D.K

„Fekvő alak" (fa)
(repro)

Élet és Irodalom, 1966. ápr 16 – 1 lap

Bányai Ferenc MDK

Léda, gipsz

Műcsarnok 1889/90. téli kiáll.

Bányai Ferenc (Vasas Munkásotthon), amatőr festő

A XI. országos amatőr képző- és iparművészeti kiállítás a diósgyőri Vasas Műv. Központban látható. A kiállítás megnyitója után átadták a díjakat: a festészeti kategóriában jutalmazták: Bada Márta (Gödöllő), Herman János (Miskolc), Bányai Ferenc (Vasas Munkásotthon) és Pinte Miklóst. (Szekesfehérvár).

Sz-: Amatőrök seregszemléje.
Déli Hírlap, 1981. jún. 8.

Id. Bányai Ferenc, amatőr festő.

Sikert aratott a XII. Orsz. Amatőr Képző- és Ipar-
művészeti Kiállítás az ózdi Liszt Ferenc Művelődé-
si Házban. Ehvényt volt nézni Pinke Miklós
és idős Bányai Ferenc képeit.

Kátai Ferenc: Értékteremtő időtöltés.
Munkás, 1984. szept. 22-23-old.

MH SAJTÓFIGYELŐ
1691 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bányai Péter, főiskolás

PETŐFI NÉPE
1984 NOV 14

1021

SZÖVETKEZET MECÉNÁSSZEREPBEN

Főiskolások kiállítása Lajosmizsén

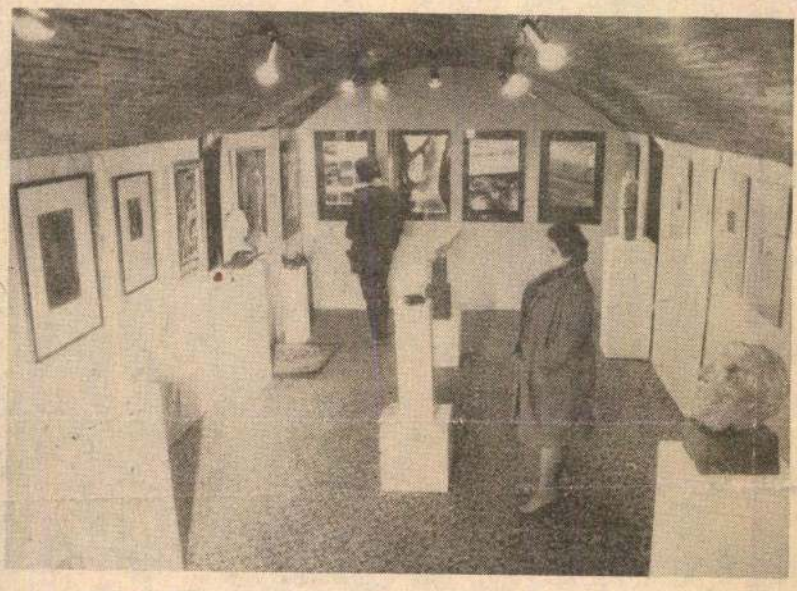

Bányai Péter, Cseszlai György, Matos Sándor és Nagy Attila Csaba alkotásaiból nyílt kiállítás a Lajosmizsei Nagyközségi Tanács pinceklubjában. Valamennyien fiatalok: a Képzőművészeti Főiskola végzős, utolsóéves növendékei. A festményeket, grafikákat, képgrafikákat és szobrokat bemutató tárlatnak érdekes előzménye van...

A helyi Népfront Termelőszövetkezet meghívta Lajosmizsére a nyáron a négy főiskolást, akik sajátos hangulatú, témagazdag pusztai környezetben tölthettek három hetet, természetesen alkotó munkával. Cserében a vendéglátásért egy-egy alkotást kért a fiataloktól a szövetkezet.

Hogyan született a meghívás ötlete? — A téesz vezetői szerint egy másik ötletből. Ugyanis a nagyközségnek régi álma, hogy az egyik elhanyagolt, kihasználatlanul álló külterületi kastélyt a képzőművészek rendelkezésére bocsáthassa, s ezzel a festészetet, szobrászatot „meghonosítsa" Lajosmizsén. A baj csak az — napjainkban is —, hogy a valóban festői környezetben levő, úgynevezett Ricsováry-féle kastély felújításához nincs elegendő anyagi fedezete a nagyközségnek. Az ötlet persze ettől függetlenül jó, s *valahogy mégiscsak el kellene kezdeni* alapon a termelőszövetkezet meghívta a négy főiskolás fiatalt, akik képeiken megörökítették a mezőgazdaság, a pusztai élet egy-egy jellegzetes mozzanatát is.

Így született a most látható kiállítás. S bár a kastély alkotóházzá alakítása kellő anyagi fedezet híján még bizonytalan, továbbra is terv maradt, a Népfront Termelőszövetkezet vendégszeretete szép élménnyel gazdagította a főiskolásokat, s tárlatuk jóvoltából a lajosmizsei kulturális életet.

k. e.

HÍREK, [illegible]

ASZTALITENISZ

NB II-es női mérkőzés: Gamma—Kecskeméti Spartacus 11:5. Győztesek: Dessewffy 3, Laczkó 2, Nagy I. 0, Gál 0.

NB III-as férfimérkőzés: Kecskeméti Spartacus—Békéscsabai Előre Spartacus 11:5. Gy.: Nagy F. 4, Vad 4, Farkas 2, Sinka 1.

A megyei asztalitenisz-szövetség Tiszakécskén rendezte meg a megyei II—III. osztályú férfi egyéni asztalitenisz-bajnokságot. Mindkét osztályban nagy küzdelemben dőlt el a bajnoki cím sorsa. A II. osztályban a félegyháziak, a III. osztályban a kecskemétiek voltak eredményesek, de értékes helyezést szereztek a lajosmizsei asztaliteniszezők is. Eredmények, II. osztály: 1. Bene László (Kfházi Lenin Tsz SK), 2. Verebes, 3. Erdélyi (mindkettő Kfházi Lenin Tsz SK) és Vad (Kméti Spartacus). III. osztály: 1. Nagy Ferenc (Kméti Spartacus), 2. Takács (Lajosmizse), 3. Farkas (Kméti Spartacus) és Kara (Lajosmizse).

AUTÓSPORT

A Kecskeméti Volán SC versenyzői részt vettek a I. Népsport—Ezermester Rali, amelyet a Bakony környékén rendeztek. A 470 km-es, 19 gyorsasági szakasszal nehezített pályán az 1600 kcm-es kategóriában: 2. Rácz, Ackermann, 1300 kcm: 4. Windecker, Lehóczky, 5. Martin, Ocskai.

BIRKÓZÁS

Czagány Károly megnyitó szavai után 25 fővárosi és 10 vidéki szakmunkástanuló- és szak-

● Bene László, a Kiskunfélegyházi Lenin Tsz SK asztaliteniszezője, a megyei II. osztályú egyéni bajnokság győztese.

MHSZ ÉBKM Vízmű 7:56.43. A fiúversenyzők nem értek el helyezést, de a 4x100 m uszonyos váltóban az ÉBKM Vízmű csapata (Palotai, Sáfár, Hasur, Nagy G.) 4:18.52 idővel országos gyermekcsúcsot úszott.

KOSÁRLABDA

NB II-es férfimérkőzés: Kiskunfélegyházi Lenin Tsz SK—Nyíregyházi Mg FSC 106—85 (52—38), Kiskunfélegyháza. Vezette: Budanovics, Pátai. Kfházi Lenin Tsz SK: Tóth (18), Petróczi (21), Hevér (25), Dudás (10), Nádasdy (7). Csere: Maros (13), Suka (12), Danics, Polyák. Edző: Bódi Sándor:

NB II-es női mérkőzések: Nyír-

Bányai gábor szobrász

Dekkovits díjas. A siklósi művész-telepen akt szobrot faragg

P. fy.: Szárezeszyi szobrot kínálgat a hegy... Szabadtéri szobor múzeum

Dunántuli Napló 1969 VI. 6

megírva

Bányay (Baniay)

Gáspár

ács

1647. Kolozsvár

Bal Hel 125. l

HIRLAP BIZOMÁNYOS
— TAPOLCA —

Europa Film könyv
lapterjesztő és könyvkiadó R.T.

Budapest

V Rothmere u 12 a 2
III e 2.

M.D.K.

Bányai Géza

Irodaház, Budapest, XII. Csörsz utca és Nagy Jenő utca sarkán, repr. építésvezetője

Építész: Jantner Antal

Magyar Építőművészet 1967/4. 43-47.l.

1946. március 30-án születtem Miskolcon.

A Képzőművészeti Főiskolán 1972—1977-ig végeztem tanulmányaimat.

Mestereim: Sarkantyú Simon
Raszler Károly.

1977. óta tagja vagyok a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának és a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának.

Ez az első önálló kiállításom.

Bányai Gizella

A XV. ker. Művelődési Központ, a Hazafias Népfront XV. ker. Bizottsága és a Fiatal Képzőművészek Stúdiója meghívja Önt

BÁNYAI GIZELLA

grafikusművész kiállítására.

Megnyitja:

PADISÁK MIHÁLYNÉ
A XV. ker. Művelődési Központ igazgatója.

Megnyitó: 1981. november 10-én, 18 órakor.

PALOTAI TÁRLAT

Lila iskola, Újpalota, Kavicsos köz 4.

Megtekinthető: 12—19 óráig, szombaton 10—16 óráig, vasárnap zárva.

Bányai Gizella

Bulgakov
A Mester és Margarita (linó)

Marquez
Száz év magány (linó)

Marquez
Száz év magány (linó)

Bartók centenárium (rézkarc)

Fenyegetés (rézkarc és szita)

Bulgakov
A Mester és Margarita (linó)

Fotó: Somfai István
Felelős kiadó: Padisák Mihályné
SZÁMOK Repró 81

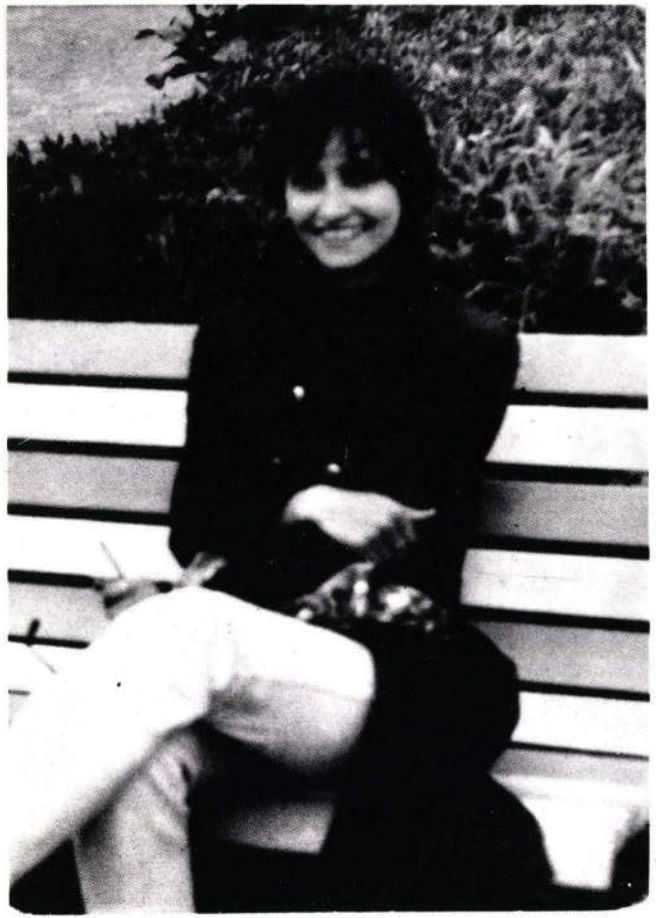

Munkalap száma.....838...

Tételszám	
3 drb.	reprodukció
12 "	kép 18x24 cm.
1 "	" 13x18 "
	azaz harminchétpengő.-

Fizetendő: számla vételével

D Bányai Gratiana

rajztanítónő

polg. isk. igazgató

Karcag

1905

---

vul. Szamosujvár 1871.

Gulyás: Magyar írók

élete és munkái

II. 12 Bp. 1940.

275, 276. h.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bányai Gizella, grafikus

1982 MÁR. 5.

PEST MEGYEI HÍRLAP

1021

A mester és Margarita

Bányai Gizella linómetszete

Ahány nép, annyiféle öltözködés, annyiféle ízlés, bár az alapvonásokat a világdivat diktálja.

Az elmúlt napokban a Műcsarnokban vehettük szemügyre, mit hordanak Moszkvában? A csinos tavaszi kiskosztümök, a franciás sziluettet idézték. Az elegáns tavaszi kabátok vállban hangsúlyozottak. A kosztümök, kabátok díszeként szebbnél szebb szőrmevariációkat láthattunk.

A divatbemutató legsikeresebb darabjai a népművészeti elemeket felidéző ruhák voltak. A selyem és muszlin hosszú ruhákon különösen szépen mutattak a régi minták. Az alapanyagok közül elsősorban a gyapjúszövetet és a bársonyt használták fel.

szórjuk piros papri[illegible]al, felengedjük. Hozzátesszük vágott húst, fokhagymát ét ket. Rövid párolás után vörös bort öntünk bele. P juk, főtt burgonyával tála

Írta és össz
ERDŐS

- Én azt kérdezném Bányai Gizellától, aki pályakezdő, hogy így együtt hogy tudnak dolgozni itt a műteremben?
- Hát lehet dolgozni együtt, ő elvonulok a sarokba, ő pedig itt dolgozik ebbe a sarokba.
- Mit jelent pályakezdőnek lenni szerfikusként?
- Hát nehéz, azt hiszem, hogy ennyit tudok csak mondani, nagyon nehéz elkezdeni.

Bányai Gizella, grafikusművész

Bányai ~~Ernő~~ Gizella és Bujdosó Ernő festőművész közös egy-
mivel művészházaspár - kapták a Rajk László u. 5. eme-
letének műtermét és egy kisebb galéria is tartozik hozzá.

Művészeti Magazin,

1979. VI. 5. TV. 20.50 /D./

Banyai J.-tól J.-ig

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

BÁNYAI ILONA

. NAPLÓ (VESZPRÉM)

1984 FEB 11

IRODALOM – MŰVÉS

1021

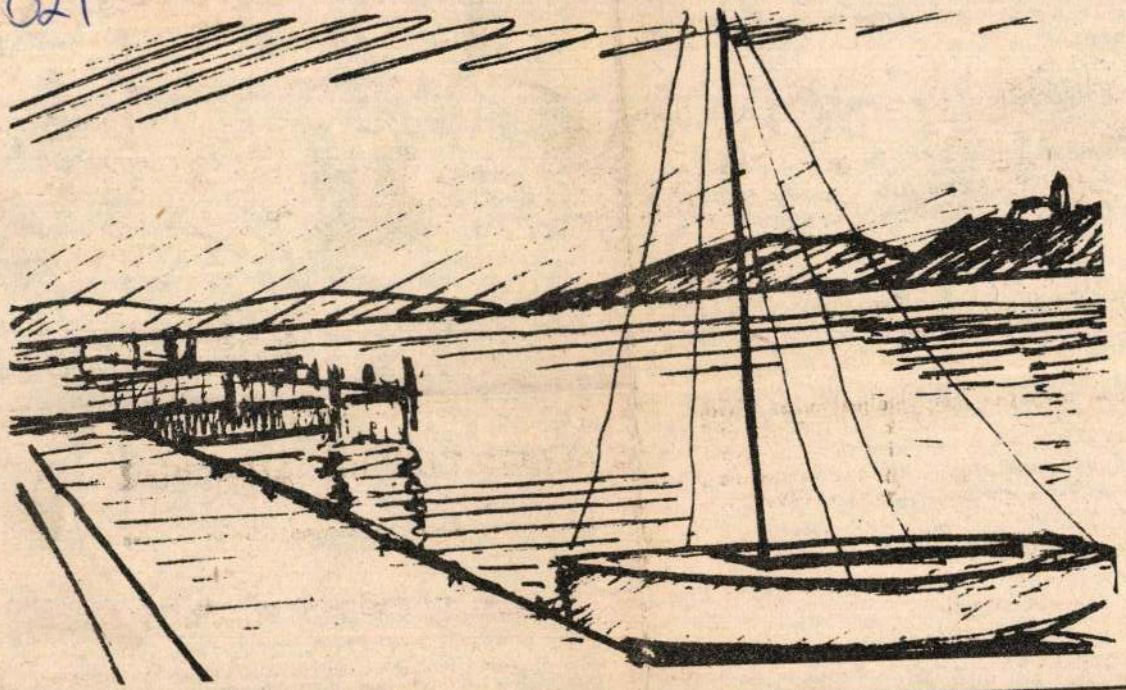

Bányai Ilona: Tópart.

Előhangok egy fórumhoz

Kati Chopint játszik. Az ajtófélfának támaszkodva hallgatom. Megbabonáz.

Amikor az utolsó hangok is kiröppennek a zongorából, Kati rám emeli türelmetlenül kíváncsi tekintetét. De megelőz a válasszal.

– Ne mondj semmit, tudom, hogy borzalmas volt...

Látja szememből az ellenvéleményt. Giocondás mosollyal észrevételezi a hatást. Megvonja a vállát:

– Ülj már le, te okos...

A lemezjátszóhoz ugrik. A fekete korongról Ihász Gábor énekel: „Lesz mégis csillagfényű álomvilág / De azt már gyermekünk álmodja tovább..."

Kati 17 éves diáklány. Szívében elfér a „tigris és a szelíd őz", a „kegyetlenség és a jóság", a „harag és a félelem", az „emlék és a varázslat", Ihász Gábor és Chopin. Katit ismerem. Mint „elfajzottan" is megszállott népművelő mégsem mernék néki magabiztosan étlapot kínálni érzelmi és szellemi gyarapodásához. Az iskola és a KISZ megközelítően sem ismerheti olyan alapossággal a rábízott tizenéveseket, mint Katit én. Ők mégis naponta kényszerülnek receptírásra az életmódhoz, a művelődéshez.

Az elmúlt hét végén a KISZ Központi Bizottsága kétszáz szakember részvételével rendezett tanácskozást Budapesten a középiskolás diákok közművelődéséről. A ta-

Bányai István, ötvös

l. Ötvös István

Bányai István, ötvös

l. Nemet. J.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
90-1909
arc. III/6.

A m.kir. vallás-és közoktat
számu és az állampénztárhoz

Utasitom az állam
lomban talált falfestmények
járó költségek fedezésére Ih
a Müemlékek Országos Bizott
ra, elszámolás kötelezettség
terhére a fent megjelölt al

Budapest, 1909. január 29.-
K. Lippich Elek s.k., minis

Bányai István

plakátja, lemesborítója
emlitve

Magy ar Nemzet 1974 január 23 4.old.

Bányai István grafikusművész

Tizenhárom fiatal grafikusművész kiállítása – melyen munkái szerepelnek – a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítási termében 1974. jan. 5. – én megtekintette.

Meghívó

1974. jan. 5.

Bányai István
grafikus

A művész részt vett a Kulturális Kapcsolatok Intézetében rendezett 13 fiatal grafikus művész kiállításán.

Horváth Béla: Kiállitási naptár.
Művészet, 1974.január - 47.oldal

Bányai István, grafikus

A méhkirálynő c. Grimm-mesekönyvet illusztrálta.

Horgas Béla: Olvasnivaló hétéveseknek

6.

Népszabadság, Bp 1972. nov. 22.

Bányai Lúsan

Megbízást kapott a művész, hogy a Margitszigeti Thermál-szálló közlehedő folyósort fotografikákkal díszítse.

— Vesztére munkák.
Ivészet, 1979. ~~december~~ 47. lap.

megírva

Bányai István

Stephanus

kolozsvári ötv.

l.

Kőmagyötvi

995 A. 4.

995[A] Ugyanaz avagy — *Derselbe oder*
Stephanus (István) Bányai, M 1638, e. —1664.
Cápás pohár, magyar feliratú. — *Becher, geperlt, m. ung. Inschrift.* — „1649."
Magántulajdon — *Privatbesitz, Bp.*

Bánffy István

Hanglemezborítóira a Hanglemezgyártó Vállalat különdíjat kapta a Békéscsabai II. Országos Alkalmazott grafikai Biennálén

Magyar Nemzet 1980. III. 20.

Bányai István

Perspektiva alkotócsoport kiállitása nyilt meg a disósgyöri Vasas Müvelődési Központ galériáján, melyen a művész is részt vett

Magyar Hirlap 1980/3/21/11

Bainyai István

„Hanglemezbontók"
(repro)

P. Szücs Julianna: A nélkülözhető és nélkülözhetetlen rép.
Művészet, 1980. november – 2 lap.

Bányai István

Hanglemezboritók

4

P.Szücs Julianna: A nélkülözhető és a nélkülözhetetlen szép.
MÜVÉSZET, 1980. november - 2. lap.

P.Szűcs Julianna: A nélkülözhető és a nélkülözhetetlen szép.

MŰVÉSZET, 1980. november - 2. lap.

Bérnyai István

A kisnyomtatványok között
sok értékes katalógus látható.
A művész kiállítási kataló-
gusa sikert szatott.

V. Kiss Margit: II. Alkalmazott Grafikai Biennale.
Művészet, 1980. április – 44. lap

Bányai István

A Nemzeti Galériában mult meg a mult év legszebb plakátjainak kiállítása. –
A második fődíjas Bányai István „Casanova" c. filmplakátja. (emlitve).
A híres férfit ábrázolja, úgy ahogyan mi elképzeljük.

Déli Krónika.

1979. III. 9. Kossuth 12.00 (G.né).

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-745, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1976 JUL 7

Bányai Gábor

1021

Bányai István: Információ

TAKÁCS IMRE:

KI A KORSZERŰ EMBER MA?

Költők beszélgetnek a hivatásukról — és lehangoltak. Mindegyikük megírja az évi tíz-tizenöt versét, kénytelenek mégis belátni, hogy kissé befellegzett a költészetnek. Elmúltak a drámai idők. A próféta egyre zavartabban veszi föl lebernyegét, hogy a város falain állva: átkait elüvöltse. Nem mintha csupa boldogság lenne körülöttünk. Boldogtalanságaink más természetűek, mint a múltban voltak. Összetettebbek lettek a viszonyok, akkor is, ha a mai személyiség ezt nem éli át, vékony szálacskával kötődvén a nagy egészhez.

Múlt és jövő, ilyen vagy olyan rendszerű társadalom felől a mai embernek nincs alkalma olyan egyértelműen döntenie, a tudatosnak és önkéntelennek azzal az egységével vagy meghasonlásával állást foglalnia, mint volt a fényes szellők idejében. A negyvenes és ötvenes évek a döntés, az állásfoglalás élményét adták az embernek. Bele is fáradtak sokan, itt sem azért emlegetem, mert hiányzik — bár a hiányérzet is szerepet játszik gélve játszani velük lehet! Ám ha megszokásból fölpillantunk mégis az égre, kétségbeesünk attól, hogy az üres. Legföljebb a szabad szemmel megláthatatlan műholdak és műbolygók népesítik be most az eget.

A Holdra is lépett már ember, a humanizmus azonban — és ezen belül a művészet — máig sem tekinti élménynek ezt a tulajdonképpeni csodát. A pénz és a tudóshadseregek teljesítménye nem vált erkölcsi eseménnyé, jóllehet: a kozmikus tér benépesítése olyan kalanddá válik egyszer, mint a Föld benépesítése volt rég. És sokszor ismételt kaland, amely népeket lendített föl és népeket vitt a pusztulásba!

Gyakran művészek — köztük frók és költők — is aképpen nyilatkoznak a tudományosan előkészített jövőt — köztük az űrkutatást — illetően, mint a magánemberek általában. Sajnálják a ráfordításokat. Holott az emberiség nem abba tékozolta a legtöbb erőt, amit nem tudott abbahagyni. Éppen ezért volt ez tékozlás, bármire és vizsgálathoz a költészetben, amely újra pezsgővé és életképessé teszi ezt a műfajt. Több kortársam nyilatkozata is benne rejlik ebben a gondolatban. „Irodalmat csak abból csinálhatunk, ami még nem volt irodalom." „Költészetre mindig szükség lesz. Az ember nagy gyermek, bűnös gyermek, a költészet figyelmeztető szavára mindig szüksége lesz."

★

A költészet haláláról tehát ne beszéljünk, de azon gondolkodjunk, hogy mi lehet az a téma napjainkban, amit, mint egy repülőgépet, a költészet fölemelhet a gondolat és az erkölcs erejével, s ami által fölemelkedik ő maga is, mint ahogy fölemelkedett — gyönyörű kristályholdkomp — a munkásosztály gondjait és szenvedéseit fölvállaló József Attila költészete.

Benne már — és korszerűségének legfőbb ismérve ez! — a közösségi ember lét-tudata, a tudo-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 JUL 18
MAGYAR NEMZET
Bányai István

1021

Bányai István illusztrációja Lőrincz L. László Az éjszaka doktora című regényéhez, amely a Móra Könyvkiadó gondozásában jelent meg

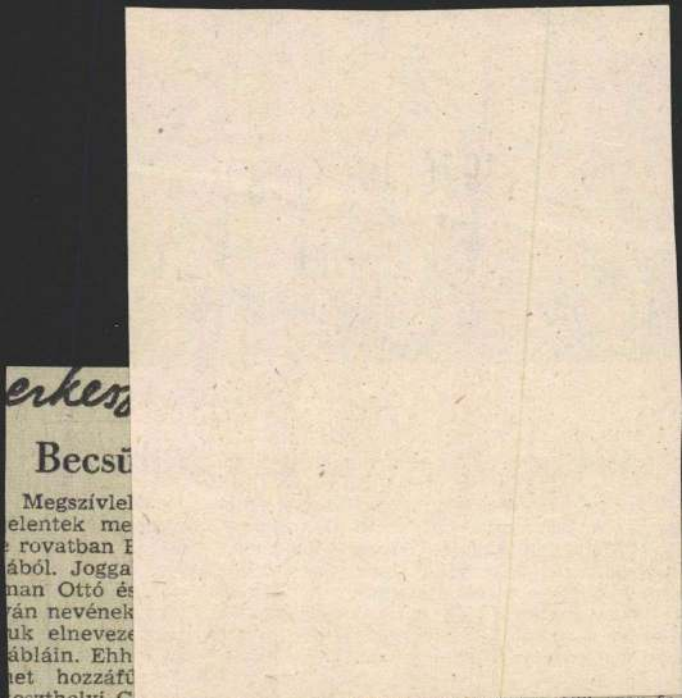

erkes

Becsü

Megszívlel
elentek me
rovatban E
ából. Jogga
nan Ottó és
ván nevének
uk elneveze
ábláin. Ehh
et hozzáfű
eszthelyi G
ikon-ünnepségek alapítójá-
ak, Festetics Györgynek a ne-
e négy- vagy ötféleképpen
zerepelt, részben egyidejűleg
, a róla elnevezett és igazán
em túlzott hosszú utca név-
bláin: „Festetich", „Feste-
ts", „Festetich György", sőt
ég helyesen is: *Festetics* és
lán Festetics György.

Ezek a névtáblák, ha hibá-
n is, de legalább megvan-
ak; nem az utókor hálátlan-
gáról, csak felületességéről
núskodnak. De hol van pl.
ökk Szilárd (1799—1888) név-
blája? Bizony leszedték azt
ár meglehetősen régen a ha-
lakor róla elnevezett pesti
tca házainak faláról, pedig
sak a Révai-lexikont kellett
olna előzetesen felütni és el-
lvasni, kiről is nevezték el
zt az utcát! Végrendelete sze-

a múzeum részére 100 ezer fo-
rintot, szociális gyámolításra
(árvák, testi és értelmi fogya-
tékosok, betegek és lábadozók
stb. részére, kórházalapításra)
200 ezer forintot, az MTA ré-
szére 10 ezer forintot, az egye-
temnek 30 ezer, az állatvédő
egyesületnek 50 ezer forintot
stb. Csak hogy némi fogal-
munk legyen az akkori (az
aranykorona bevezetése előtti
osztrák értékű forint) pénz-
értékéről: az örökhagyó halála
után 4 évvel a koronaértékre
történt áttéréskor, egy ö. é. fo-
rint helyébe két aranykorona
lépett, egy korona pedig 0,305
g aranynak felelt meg; egy fo-
rint tehát kereken 0.61 g arany,
a 750 ezer forint mintegy 457
kilogramm arany értékével
egyenértékű volt.

Dr. Bölöny József

Chassin és a magyarok

75 éve, 1901. július 18-án halt

dislas Teleki című brosúráját,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976. JÚN 18

NÉPSZABADSÁG
Bányai István

STÍLUS A STÍLUSBAN

Bányai István kiállítása a Helikon Galériában

A rosszmájúak azt szokták mondani: ha egy képzőművész évről évre megveszi az idegen nyelvű könyvesboltban ezervalahány forintért a *Graphis Annual* című kiadványt, abból annyi ötletet kap, hogy többé nincs gondja sem a megélhetésre, sem az invenció állandó és fárasztó felcsiholására. A rosszmájúak ugyanis pontosan tudják: csupán nézőpont kérdése, hogy az élelmes grafikust a divat rabjának látjuk-e, vagy olyannak, aki lépést tart a kollektív vizuális kultúra „társadalmi rendszerek és nemzetek feletti" általános irányvonalával. Ne marasztaljuk el azért se a Graphist, se a többi folyóiratot, se az azokból okulókat. *Az ötlet* ugyan biztos pont ebben a szakmában, és a felhasználás miként je felett az ítélet sokszor bizonytalan, de hinnünk kell abban, hogy a fedezet nélküli kölcsönök előbb-utóbb lelepleződnek. Egy-egy plakátot, egy-egy lemezborítót össze lehet rajzolni külföldi példák után. *Egész életműhöz azonban több kell.* Például *az egyéniség láthatatlan belső váza, amelyik néha felhasználja a külvilág vizuális csábításait, néha viszont éppen ellenáll neki.*

A leleplezésnek különben még ma is a legjobb formája az önálló kiállítás. Ha a huszonéves alkalmazott grafikus, *Bányai István* meri vállalni eddigi műveit nemcsak külön-külön, hanem egymás mellett is a *Helikon Galériában*, akkor ezzel arra kényszeríti a nézőt és a kritikust: keressék meg terveiben, rajzaiban *őt magát*, és válasszák le a Graphisról, meg mindarról, ami egyszerűen csak „benne van a levegőben".

Ám tartozunk az igazságnak annyival hogy ez a leválasztási művelet ezúttal sem könnyebb, mint máskor. Első pillantásra ugyanis annyi állapítható meg az animációs filmtervekből, plakátokból, könyv- és lemezborítókból, hogy szerzőjük remekül rajzol, sohasem vét az ízlés íratlan szabályai ellen, és bőségesen alkalmazza az éppen aktuálisnak tartott látványkészletet. Pontosabban: Bányai is — amint ez sejthető az utóbbi néhány év posztereiből, betűtípusaiból, gyufacímkéiből és fényreklámjaiból — szeretné maga mögött tudni az újrafelfedezett szecesszió újradivatjamúlt eszközeit, szeretné valahogyan megfegyelmezni az ideges kacskaringókba csavarodó vonalakat, és nem szeretne a piroshoz feltétlenül mindig narancssárgát és libazöldet párosítani, ha rikító harmóniákra vágyik. Még pontosabban: úgy próbál korszerű lenni, hogy a szecessziónál régibb és porlepettebb világba utazik, valahová az osztrák biedermeier, az amerikai telepescivilizáció és a múlt századi német újságrajzok között elterülő senki földjére, az alkalmazott grafika még le nem járatott hőskorába, a régi mesekönyvek, a régi toborzófalragaszok, a sete-sután manipuláló reklámok közé.

Bányai vállalhatná kiállítás-plakátját akár emblémának is: a pedáns öltönyű és pedánsan megrajzolt úriember, amint leemeli saját fejét, hogy abból ceruzákat rázzon ki — nos, ez egy öreg bostoni vegyeskereskedés kirakatában is megállná helyét. Ha akarom: egy régi üzleti reklám újrafelidézése. Ha akarom: egy régi üzleti reklám persziflázsa. Ha akarom: mind a kettő egyszerre, sőt a huszadik századi szem az abszurd motívumban felfedezi még a szürrealizmus alapkepletét is, mert vonzás és elidegenítés, humor és szörnyűség, valószínű és valószínűtlen keveredik egyetlen alakzaton belül.

És itt érdemes megállni egy pillanatra. Ha Bányai nem csinálna mást, mint a „preszecessziós" formanyelv hazaivá fordítását, akkor műve valóban nem lenne több, mint a Graphis néhány lapjának inveniózus továbbgondolása. Erre is szükség van, hiszen ezektől az ötletektől válik a hetvenes évek utcája olyanná, amilyenné később az emlékezetben élni fog, és ilyen „szemfogó" lemeztasakokat nézünk szívesen, miközben szól a zene. Ezek a darabok egyensúlyoznak — hol finoman, hol görcsösen — korstílus és divat között, ám az egyéniséget szemérmesen rejtegetik. Fontosabbnak látszanak ezért Bányai kiállításán a szikár vonalakkal megoldott illusztrációi, animációs fázisrajzai és karikatúráinak sora, mert *ők véleményezik is a látvány összetevőit.* Ártalmatlanná teszik az áruhoz készült és áruvá vált stílust, a mindent tudó szupertubusokat, amelyekből kinyomható az egész „természet", a tojásfejű szuperembereket, amelyekből kis repülőgépek kelnek ki, a lábat növesztett szuperautókat, amelyek már egészen emberformájúak, és a kereket eresztett embereket, amelyek szinte már gépek. Ők ugyan nem reklámoznak árut, legfeljebb gondolatot. Nem alkalmazott grafikák, hanem *intellektuális mondanivalók kifejezésére alkalmassá tett önálló művek.* Szerények és aprók. Mégis súlyosabbak, mint színes és óriási szomszédaik.

P. Szűcs Julianna

életre hívásával kapcsolatos feladatokat vitattá

— **Új takarmánygyárat** adt törtökön Szolnokon; a kezdeményezésére 62 mez üzem épített, egyszerű formában. Az üzem éven 3500 vagon takarmányt t tani cukorgyári mellékter

— *A CSEHSZLOVÁK RÁLIS KÖZPONTBAN tökön megnyílt Jarosl da üvegiparművész kiá prágai Iparművészeti néhány hónappal ezel pesten rendezett rep bemutatójának folytatá tárlat anyaga később eljut a nagyobb városokba is.*

— ÚJ KÖNYVTÁRAT adtak át rendeltetésének tegnap a Békés megyei Bélmegyeren. A könyvtár létesítését a község lakói társadalmi munkával is segítették.

— **A jugoszláviai Cetinje városban** ünnepélyesen megnyitották a szentendrei festőiskola művészeinek alkotásaiból rendezett kiállítást, amelyre a két ország közötti kulturális megállapodás alapján került sor. A tárlatot Cetinje után Crna Gora Köztársaság fővárosában, Titográdon is bemutatják.

— ÉRTÉKES AJÁNDÉKKAL gyarapította a 100 éves Jászberényi Jász Múzeumot a jászság egyik ismert helytörténeti kutatója, a 74 éves Porteleki József nyugalmazott tisztviselő. A helytörténész értékes könyvgyűjteményét már régebben a múzeumnak ajándékozta, s mostani adományával, amelyben sok értékes kézirat, levéltári feljegyzés, archívfotó, térkép is található, már önálló része a múzeumi régiségtárnak.

— **Vöröskeresztes segély.** A Magyar Vöröskereszt félmillió forint értékben sátrakat küldött az Afgán Vörös Félholdnak a földrengés sújtotta lakosság megsegítésére.

— **Befejeződött a halszaporítás** Dinnyésen, a halászati termelőszövetkezetek ivadéknevelő tógazdaságában. Az idén 4 millió csukalárvát, 100 ezer süllőlárvát, 50 millió pontyivadékot és 30 millió növényevő halat keltettek ki a gazdaságban.

VASEDÉNY VASEDÉNY

erű hazai és importált

dag választékát

an

a gyorsfőzők, Teflon edények,

s zománcedények, hőálló üveg

és tálalóedények a

VASEDÉNY VASEDÉNY

VASEDÉNY VASEDÉNY VASEDÉNY VASEDÉNY

két is ezzel a technológiával készítik majd.

— **Több mint száz agrármérnök nek** nyújtották át a diplomát csütörtökön — nyilvános ünnepi tanácsülésen — a keszthelyi Agrártudományi Egyetem mosonmagyaróvári mezőgazdaságtudományi karán.

— IFJÚSÁGI PARK épül Pécsett, a úgynevezett Balokány-ligetben. A park egész éven át működik majd a nyári szórakozóhelyet — igazodva a liget természetes terepadottságaihoz — amfiteátrumszerűen képezik ki.

— **Tűz ütött ki** csütörtökön a amerikai roanoke-i szanatórium második emeletén. A hamar elharapódzó lángok négy embe halálát okozták, 24-en pedig megsérültek. A tűz oka egyelőre ismeretlen.

— A TOKAJI NYÁRI MŰVÉSZTELEP június végén 22. alkalommal nyitja meg kapuit. A kéthetes táborozáson az ország különböző tájairól érkeznek öntevékeny képzőművészeti szakkörvezetők, s az alkotómunkán kívül előadásokat hallgatnak majd a különböző művészeti irányokról, a képzőművészet közművelődési szerepéről.

— **Nem az útviszonyoknak megfelelő sebességgel vezette** személygépkocsiját a Tolna megyei Harc község közelében Kató István Albert 27 éves segédmunkás és összeütközött a vele szemben szabályosan közlekedő autóbusszal. A személygépkocsi vezetője szörnyethalt, utasát, Csötönyi Zoltán 9 éves kisfiút súlyos állapotban szállították kórházba.

— **Naponként több mint ötszáz kiránduló** veszi igénybe a Borsodi Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság Miskolc—Lillafüreden át Garadnáig közlekedő erdei kisvonatját, amelyet — környezetvédelmi okokból — már Diesel-mozdony vontat. A régi, elavult kocsikat felújítják s a nyitott kocsikból „panoráma-szerelvényt" állítanak össze.

— **A leeresztett sorompó alatt átbújt** és a vasúti pályára lépett a fővárosban, a Vasgyár úti vasút átjárónál Sánta Ferenc 63 éves ceglédi nyugdíjas; egy személyvonat halálra gázolta.

— **Most jelent meg:** Kanyó András: Versenyfutás az olajér (Táncsics) — Urania Növényvilág. Magasabb rendű növények II. (Gondolat). — Solymár István: Csohány Kálmán — Bozóky Mária: Lossonczy Tamás. Ma magyar művészet sorozat (Képzőművészeti). — Tanári kézikönyv a biológia tanításához — Völgyesi: A pályaválasztási döntés előkészítése (Tankönyvkiadó) — A Börzsöny-hegység turistatérképe — Cegléd várostérképe (Kartográfiai). — M. L. Basin Kutató- és tervezőintézetek munkájának tervezése (Közgazdasági).

Banyai István

Jelenetráció

Békés András angolból fordította: Családfa
Tülör, 1976. nov. 14 – 15. oldal.

Bányai István

A megnyitóra készülő új Bábszínház plakátjain a szabadelő hangulatát idézi.

Geleczey-Miháltz Plakátok szünetben.
Művészet, 1977. július - 36. oldal.

Bányai István

Bányai István plakatjai fólinyes és egyéni rajztudásáról teszünk tanúságot. Bányai műve a hedves és szellemes „Csipkerózsika".

Geleczey-Miháltz Plakátok szünetben.

Müvészet, 1977. julius - 36. oldal.

Bányai István

Nagyás

Korunk

1975 196 oldal

Barnyai István

Illusztráció

Thurzó Gábor: Karlsbadi utazás
Tükör, 1976. okt. 24 - 17. oldal.

Banyai István

Illusztráció

Bezeznenyi Géza: A sinkely titka
Tiktor, 1976. november 21 - 14 oldal.

Bányai István

Illusztráció

Békés András fordítása: A házinénik

Tükör, 1976. nov. 9 – 19 oldal.

Bányai István

A művész 1972-ben diplomá-
zott az Iparművészeti Főiskolán.
Szayman György és Kass János
voltak tanarai.

----:Köztéri munkák:

Művészet,1976.junius - 45.oldal.

Bányai István

Bányai István grafikus művész kiállítása május 27-én a Heli-kon Galériában nyílt meg. A művész alkalmazott grafikával foglalkozik.

----:Kiállítási naptár.

Művészet,1976.junius - 48.oldal.

Banyai István

Banyai István 1974-ben a Varsói Plakat Biennalen külön díjat nyert. Műveit közölte a Graphis és a Modern Publicity.

----:Köztéri munkák:

Művészet, 1976. junius - 45. oldal.

Bányai István

Rajzok, illusztrációk, könyv és hanglemezborítók plakátok szerepelnek Bányai István hamara kiállításán.

----:Köztéri munkák:

Müvészet,1976.junius - 45.oldal.

~~és aztán is, élettelenül.~~

Bányai István

Bányai István: Önarckép

Élet és Irodalom, Bp. 1975. aug. 9.
XIX. évf. 32, sz. 12. lap.

Ne légy hát gőgös. Hajolj le mélyen
szótlanul és láthatatlanul
nagy feljogásod nem érc, nem márvány
hisz fáznak melletted ember-csapatok
karold fel hát ki magára maradott.
Tevékeny légy és elégedetlen
áradjon a gyönyörű emberszeretet
s látod érkezni a várt hajnalokat
fejed fölött a csillagokat.

Proletkult

térő megközelítésmóddal és különböző anyagok segítségével ugyan, de azonos művelődéspolitikai kérdéskört állítanak vizsgálódásuk középpontjába. És ez: a proletariátus irodalmi-művészeti kultúrája, vagy

vizsgálata mindössze *Pomogáts Béla* Déry-tanulmányában, valamint *Baróti Dezső*nek Radnóti és a proletárköltészet viszonyát boncolgató írásában párosul az esztétikai minőségek vizsgálatával. Nem

Bányai István, grafikus

STÍLUS A STÍLUSBAN

Bányai István kiállítása a Helikon Galériában

A rosszmájúak azt szokták mondani: ha egy képzőművész évről évre megveszi az idegen nyelvű könyvesboltban ezervalahány forintért a *Graphis Annual* című kiadványt, abból annyi ötletet kap, hogy többé nincs gondja sem a megélhetésre, sem az invenció állandó és fárasztó felcsiholására. A rosszmájúak ugyanis pontosan tudják: csupán nézőpont kérdése, hogy az élelmes grafikust a divat rabjának látjuk-e, vagy olyannak, aki lépést tart a kollektív vizuális kultúra „társadalmi rendszerek és nemzetek feletti" általános irányvonalával. Ne marasztaljuk el azért se a Graphist, se a többi folyóiratot, se az azokból okulókat. *Az ötlet* ugyan biztos pont ebben a szakmában, és a felhasználás miként je felett az ítélet sokszor bizonytalan, de hinnünk kell abban, hogy a fedezet nélküli kölcsönök előbb-utóbb lelepleződnek. Egy-egy plakátot, egy-egy lemezborítót össze lehet rajzolni külföldi példák után. *Egész életműhöz azonban több kell.* Például *az egyéniség láthatatlan belső váza, amelyik néha felhasználja a külvilág vizuális csábításait, néha viszont éppen ellenáll neki.*

A leleplezésnek különben még ma is a legjobb formája az önálló kiállítás. Ha a huszonéves alkalmazott grafikus, *Bányai István* meri vállalni eddigi műveit nemcsak külön-külön, hanem egymás mellett is a *Helikon Galériában*, akkor ezzel arra kényszeríti a nézőt és a kritikust: keressék meg terveiben, rajzaiban *őt magát*, és válasszák le a Graphisról, meg mindarról, ami egyszerűen csak „benne van a levegőben".

Ám tartozunk az igazságnak annyival, hogy ez a leválasztási művelet ezúttal sem könnyebb, mint máskor. Első pillantásra ugyanis annyi állapítható meg az animációs filmtervekből, plakátokból, könyv- és lemezborítókból, hogy szerzőjük remekül rajzol, sohasem vét az ízlés íratlan szabályai ellen, és bőségesen alkalmazza az éppen aktuálisnak tartott látványkészletet. Pontosabban: Bányai is — amint ez sejthető az utóbbi néhány év posztereiből, betűtípusaiból, gyufacímkéiből és fényreklámjaiból — szeretné maga mögött tudni az újrafelfedezett szecesszió újradivatjamúlt eszközeit, szeretné valahogyan megfegyelmezni az ideges kacskaringókba csavarodó vonalakat, és nem szeretne a piroshoz feltétlenül mindig narancssárgát és libazöldet párosítani, ha rikító harmóniákra vágyik. Még pontosabban: úgy próbál korszerű lenni, hogy a szecessziónál régibb és porlepettebb világba utazik, valahová az osztrák biedermeier, az amerikai telepescivilizáció és a múlt századi német újságrajzok között elterülő senki földjére, az alkalmazott grafika még le nem járatott hőskorába, a régi mesekönyvek, a régi toborzófalragaszok, a sete-sután manipuláló reklámok közé.

Bányai vállalhatná kiállítás-plakátját akár emblémának is: a pedáns öltönyű és pedánsan megrajzolt úriember, amint leemeli saját fejét, hogy abból ceruzákat rázzon ki — nos, ez egy öreg bostoni vegyeskereskedés kirakatában is megállná helyét. Ha akarom: egy régi üzleti reklám újrafelidézése. Ha akarom: egy régi üzleti reklám persziflázsa. Ha akarom: mind a kettő egyszerre, sőt a huszadik századi szem az abszurd motívumban felfedezi még a szürrealizmus alapképletét is, mert vonzás és elidegenítés, humor és szörnyűség, valószínű és valószínűtlen keveredik egyetlen alakzaton belül.

És itt érdemes megállni egy pillanatra. Ha Bányai nem csinálna mást, mint a „preszecessziós" formanyelv hazaivá fordítását, akkor műve valóban nem lenne több, mint a Graphis néhány lapjának invenciózus továbbgondolása. Erre is szükség van, hiszen ezektől az ötletektől válik a hetvenes évek utcája olyanná, amilyenné később az emlékezetben élni fog, és ilyen „szemfogó" lemeztasakokat nézünk szívesen, miközben szól a zene. Ezek a darabok egyensúlyoznak — hol finoman, hol görcsösen — korstílus és divat között, ám az egyéniséget szemérmesen rejtegetik. Fontosabbnak látszanak ezért Bányai kiállításán a szikár vonalakkal megoldott illusztrációi, animációs fázisrajzai és karikatúráinak sora, mert *ők véleményezik is a látvány összetevőit.* Artalmatlanná teszik az áruhoz készült és áruvá vált stílust, a mindent tudó szupertubusokat, amelyekből kinyomható az egész „természet", a tojásfejű szuperembereket, amelyekből kis repülőgépek kelnek ki, a lábat növesztett szuperautókat, amelyek már egészen emberformájúak, és a kereket eresztett embereket, amelyek szinte már gépek. Ők ugyan nem reklámoznak árut, legfeljebb gondolatot. Nem alkalmazott grafikák, hanem *intellektuális mondanivalók kifejezésére alkalmassá tett önálló művek.* Szerények és aprók. Mégis súlyosabbak, mint színes és óriási szomszédaik.

P. Szűcs Julianna

helytörténeti katalógusát, a 11 éves Porteleki József nyugalmazott tisztviselő. A helytörténész értékes könyvgyűjteményét már régebben a múzeumnak ajándékozta, s mostani adományával, amelyben sok értékes kézirat, levéltári feljegyzés, archívfotó, térkép is található, már önálló része a múzeumi régiségtárnak.

— **Vöröskeresztes segély.** A Magyar Vöröskereszt félmillió forint értékben sátrakat küldött az Afgán Vörös Félholdnak a földrengés sújtotta lakosság megsegítésére.

— **Befejeződött a halszaporítás** Dinnyésen, a halászati termelőszövetkezetek ivadéknevelő tógazdaságában. Az idén 4 millió csukalárvát, 100 ezer süllőlárvát, 50 millió pontyivadékot és 30 millió növényevő halat keltettek ki a gazdaságban.

VASEDÉNY VASEDÉNY

rű hazai és importált

lag választékát

n

gyorsfőzők, Teflon edények,

zománcedények, hőálló üveg

és tálalóedények a

VASEDÉNY VASEDÉNY

sérültek. A tűz oka egyelőre ismeretlen.

— A TOKAJI NYÁRI MŰVÉSZTELEP június végén 22. alkalommal nyitja meg kapuit. A kéthetes táborozáson az ország különböző tájairól érkeznek öntevékeny képzőművészeti szakkörvezetők, s az alkotómunkán kívül előadásokat hallgatnak majd a különböző művészeti irányokról, a képzőművészet közművelődési szerepéről.

— **Nem az útviszonyoknak megfelelő sebességgel vezette** személygépkocsiját a Tolna megyei Harc község közelében Kató István Albert 27 éves segédmunkás és összeütközött a vele szemben szabályosan közlekedő autóbusszal. A személygépkocsi vezetője szörnyethalt, utasát, Csötönyi Zoltán 9 éves kisfiút súlyos állapotban szállították kórházba.

— **Naponként több mint ötszáz kiránduló** veszi igénybe a Borsodi Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság Miskolcról Lillafüredén át Garadnáig közlekedő erdei kisvonatját, amelyet — környezetvédelmi okokból — már Diesel-mozdony vontat. A régi, elavult kocsikat felújítják s a nyitott kocsikból „panoráma-szerelvényt" állítanak össze.

— **A leeresztett sorompó alatt átbújt** és a vasúti pályára lépett a fővárosban, a Vasgyár úti vasúti átjárónál Sánta Ferenc 63 éves ceglédi nyugdíjas; egy személyvonat halálra gázolta.

— **Most jelent meg:** Kanyó András: Versenyfutás az olajért (Táncsics) — Urania Növényvilág. Magasabb rendű növények II. (Gondolat). — Solymár István: Csohány Kálmán — Bozóky Mária: Lossonczy Tamás. Mai magyar művészet sorozat (Képzőművészeti). — Tanári kézikönyv a biológia tanításához — Völgyesi: A pályaválasztási döntés előkészítése (Tankönyvkiadó). — A Börzsöny-hegység turistatérképe — Cegléd várostérképe (Kartográfiai). — M. L. Basin: Kutató- és tervezőintézetek munkájának tervezése (Közgazdasági).

1976. VI. 13. Petőfi 20.38 Ma
Láttuk, hallottuk

Bányai István grafikus

- Solymár István a Helikon Galériába látogatott el, és Bányai István grafikus kiállitását ismerteti.

- Bányai István négy éve végzett a Képzőművészeti Főiskolán, s már két évre rá megkapta a Varsói plakát biennále egyik diját, mult évben pedig itthon nyerte el 1975 legjobb plakátjának Nivó diját. Sikerei megérdemelték, egyéni grafikus művész teljesitményeiből ad válogatást, akinek ráadásul mondanivalója is bőven van napjainkról. Ötletei sziporkáznak, a popárt eszközei, motivum ismétlő vonal burjánzását, és a szürrealizmus meghökkentő fogasait, nem a szokott módon alkalmazza, rajzművészete érzékenyebb és bonyolultabb a pop stilusnál. A váratlan társitások nem merülnek ki puszta felléptetésükkel, mélyebb összefüggésük állásfoglalást követel. Egyik rajzán tubusból romantikus tájat nyom ki egy hatalmas kéz, olyan tájat, amelyen őshüllő képében a mesebeli sárkány is megjelenik. Nyilvánvalóan morális itéletet mond itt a művész, a mindenhatónak vélt tubusról, amely már nemcsak valóságpótló filmeket gyárt, de a valóságpótló valóság masszáján kisérletezik. Az amerikai Sau Strenberget a modern karikatura nagy moralistájátmondhatnánk Bányai István mesterének, a fiatal művész rajzolási stilusa nem lenne más, ugy is mondhatnánk sokkal grafikusabb szövésü. Képzelőerejét a reklám, plakát illusztráció sokféle feladatán kamatoztatta, a szineket is kitünően alkalmazza. Legtöbb teret talán mégia az animációs film nyujt neki. A kiállitás bemutatja néhány első rajzfilmjéhez készült munkáját. Filmje készitése közben jóformán minden feladatot egymaga végez el. Ami arra vall, hogy maximális igénnyel lépett fel e müfajban, ahol a rajz mozog és életre kel. Érdemes leszodafigyelnünk, amikor filmjét bemutatják majd és Bányai István minden jövőbeni munkája megérdemli az élő képzőművészet iránt érdeklődők figyelmét.

Bálványai István, grafikus

L.: Illényi T.

9.

– A hétvégi . . . .

Népszabadság, Bp. 1976. jún. 5.

Barnai István

Illusztráció

Béhés András fordítása: Egy gombolyag spárga.
Tükör, 1944. január 23–20 oldal.

Bányai István

Illusztráció

Békés András fordítása: Tessék hírdetni!
Tükör, 1977. jan. 16 – 13. oldal

Bemjei István

Illusztráció.

Fordította: Béhés András: Jövedelem adó
Tükör, 1977. január 9 – 20. oldal.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖTŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-724
Bányai István
TÜKÖR
Budapest
1978 OKT 24

...ert fehér atlaszruhában megjelent Fedora, másként a Naschitz Lina, akkor éppen Nádudvarváry Lenke, szőke haja bozontjában kócsagtoll, homlokán vakító diadém, dús keblén pihegett egy gazdag gyémánt melldísz. Anyám kivette kezemből a gukkert, és most ő nézte a színpadot. Fedora egy pillanatig kihívó mosollyal várt, várta

1024

Bányai István rajza

Boldogok, akik semmit s
Ezt az egyszerű és felette
Haley is felismerte, aki ő
légái egy könyvvel lepik r
ve. Kivéve csekk-könyvét
fogynak.

Nos, felvirradt az a nap,
napját betöltötte, és munkatársai
vet. A könyvvel együtt egy kis ismertetőlapot
viden és velősen megmagyarázza az ismert bestseller tar
olvasó nem sajnálja a fáradságot, és végigolvassa a kiadó ismertető szövegét, többé már nem is kell elolvasnia a könyvet. Ily módon jelentős időt, legalább tíz órát takarít meg. S mivel az idő pénz, egyúttal pénzt is megtakarít. Azáltal, hogy az olvasó a díszes könyvet, mely egyébként a „Vörös bőrűek nyársra tűzve" címet viselte, nem olvassa el, kereken 20 dollárt spórol meg magának. A hivatalos statisztika szerint ugyanis a férfiak átlagkeresete két dollár óránként. Minél több pénzt pazarolnak az emberek olvasásra, annál kevesebb pénzt keresnek. Ettől függetlenül Mr. Haley, aki szabad ideje nagy részét munkahelyén töltötte el, mégis elhatározta, hogy szembeszáll a közvéleménnyel. Életéből tíz órát könyvolvasásra akart pocsékolni.

— Kellemes estém lesz — gondolta magában, amikor otthona felé közeledett, hóna alatt cipelve az egykilós bestsellert. — A kiadó ismertető szövege bejelenti, hogy a „Vörös bőrűek nyársra tűzve" családi könyv, s így az egész nyomdai terméket fennhangon olvashatom fel a feleségemnek és a gyermekeimnek. A saját otthon aranyat ér, még ha jelzálogkölcsön terheli is...

Nick belépett otthonába, és a mindennapi családi idill kellős közepében találta magát.

— Gratulálok — mondta a felesége, és szájon csókolta férjét, anélkül, hogy gondolt volna rá: a csókolódzás a vírusos fertőzés veszélyét

Bavnyai István

Rágz

— : Törvényt kém hozni

Tükör, 1977. jan. 2 - 23. oldal

Bányai István grafikusművész

A Balatonboglári Képolna Tárlaton Czóbel Béla kiállitását május 23.-án,
a Schönherz Zoltán Kollégiumban Bankó Viktor kiállitását május 24.-én,
a dunaujvárosi UITZ teremben Patay László kiállitását május 28.-án,
a Helikon Galériában Bányai István kiállitását május 27.-én,
a Studió Galériában Szabó László kiállitását május 26.-án,
a Csók István Galériában Ardai Ildikó kiállitását május 27.-én,
a Debreceni Megy Medgyessy Teremben Mácsai István kiállitását május 27.-én nyitják meg,
mint a lap közli a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. május 22. XX. évf. 21. sz. 8. lap.

Bányai István

"Tempó" cimmel egy távirat-boritékot ábrázol, amelynek cimablakán egy csigaházból kinövő kéz ceruzával ir.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. okt. 9.
XX. évf. 41. sz. 9. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1976 OKT 9

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Bányai István

1021

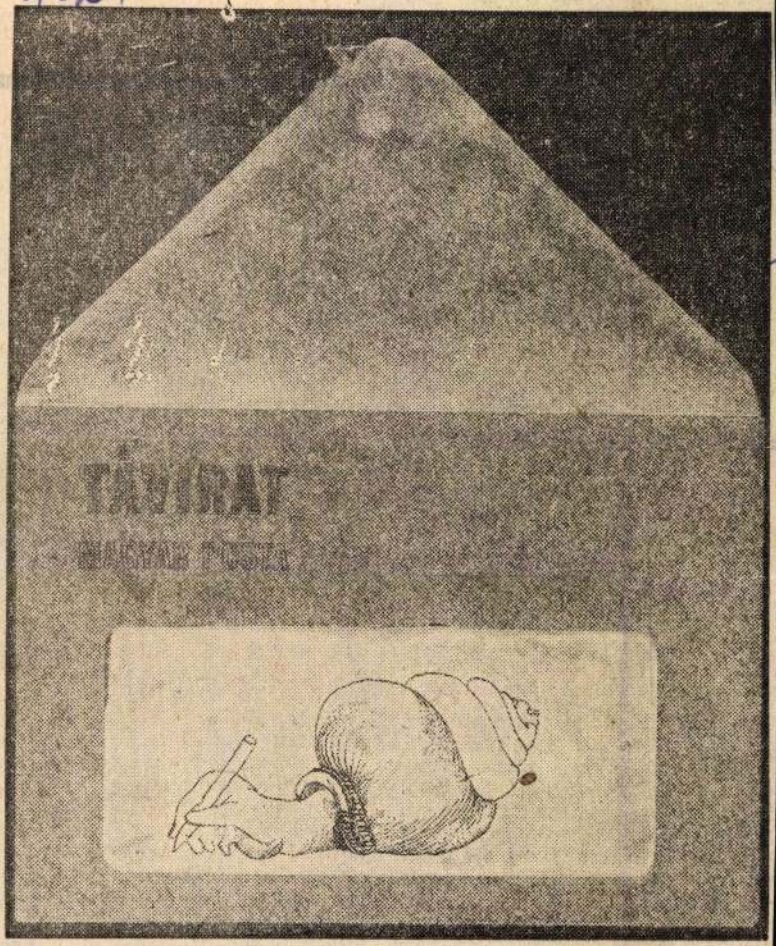

Bányai István: Tempó

ALMÁSI MIKLÓS:

Mrs. Heuréka

Heller Ágnes: Portrévázlatok az etika történetéből (Gondolat, 432 old.)

Mitől válik érdekfeszítő kaland-á az az unalomdzsungel, mely az lyan neveket, mint Arisztotelész, pinoza, Rousseau eddig körülvet-e? Kötelező olvasmányok, rémes izsgaélmények emléke mitől fosz-k szerte, amint belelapozunk zekbe a tanulmányokba? Részben ttól, hogy Hellernél a filozófia-örténet a jelen tudatdiagnózisa.

Itt van mindjárt Arisztotelész. dolog ott válik érdekfeszítővé, hol felvetődik az a látszólag is-olás kérdés, „hogyan lehetünk ók?" Heller Arisztotelésze erre a érdésre nekünk szóló üzenettel álaszol: nem az a jó ember, aki alami előre kész, tételesen rögzí-ett kódexhez tartja magát, aki gyéniségét alárendeli egy szép in-elemnek. Ez még rabszolga-etika lehetne. A felszabadult ember ósága" csak egyénisége kibonta-saiból — Az istenek szomjaznak — vagy Rousseau dolgozatából még hiányzik ez a partner-viszony az olvasóval. Hobbes-ról, Kierkegaardról, vagy Arisztotelészről szóló esszéjében azonban már mint Mrs. Heuréka fogja kézen az olvasót.

Erénye az originalitás. Sokan kérdezték már, miért nem idézi azt az iszonyatos mennyiségű publikációt, amely az érintett problémákról, szerzőkről megjelent, s melyeket maga is érint. Hiszen ez ma, a „verifikáció" kötelező divatja idején csak jó pontot hozhat. Heller azonban nem ezt az utat járja. Önálló gondolkodó: inkább még egyszer elolvassa az eredeti művet — azét, akiről ír — és azt írja meg, ami ebben a szövegben fel akarja magát fedeztetni. Vagy amit ő maga akar elmondani. Így a filozófia tisztább formáját menti át egy olyan korszakba, ahol már egyre inkább idézetek, lábjegyzetek, hivatkozások, utalások gyűjteményé-

Bányai István

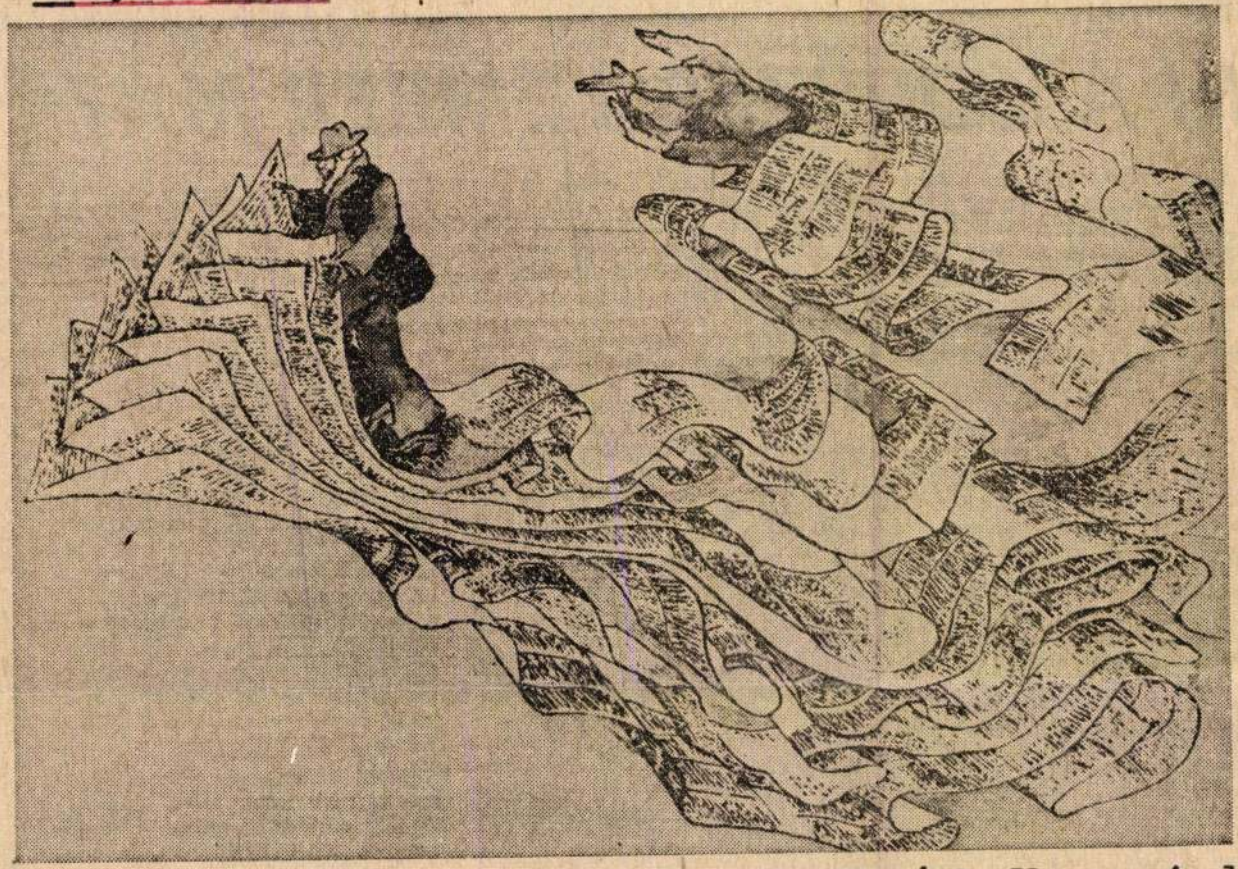

Bányai István: Információ

Élet és Irodalom, Bp. 1976. juli. 31. XX. évf. 31. sz. 4. lap.

sehek meg- nyosság alapján az értékek olyan
esszen vol- ahrott eserejéről beszél, ami
ly a végén mindkét fél számára hasznos és

TAKÁCS IMRE:

KI A KORSZERŰ EMBER MA?

Költők beszélgetnek a hivatásukról — és lehangoltak. Mindegyikük megírja az évi tíz-tizenöt versét, kénytelenek mégis belátni, hogy kissé befellegzett a költészetnek. Elmúltak a drámai idők. A próféta egyre zavartabban veszi föl lebernyegét, hogy a város falain állva: átkait elüvöltse. Nem mintha csupa boldogság lenne körülöttünk. Boldogtalanságaink más természetűek, mint a múltban voltak. Összetettebbek lettek a viszonyok, akkor is, ha a mai személyiség ezt nem éli át, vékony szálacskával kötődvén a nagy egészhez.

Múlt és jövő, ilyen vagy olyan rendszerű társadalom felől a mai embernek nincs alkalma olyan egyértelműen döntenie, a tudatosnak és önkéntelennek azzal az egységével vagy meghasonlásával állást foglalnia, mint volt a fényes szellők idejében. A negyvenes és ötvenes évek a döntés, az állásfoglalás élményét adták az embernek. Bele is fáradtak sokan, itt sem azért emlegetem, mert hiányzik — bár a hiányérzet is szerepet játszik abban, hogy emlegetem — azt kutatva beszélek róla: mi a mostani évek nagy élménye.

Egyelőre az elmulasztott föladatok kerültek előtérbe. Például a néprajzzal, a történelemmel és a gélve játszani velük lehet! Ám ha megszokásból fölpillantunk mégis az égre, kétségbeesünk attól, hogy az üres. Legföljebb a szabad szemmel megláthatatlan műholdak és műbolygók népesítik be most az eget.

A Holdra is lépett már ember, a humanizmus azonban — és ezen belül a művészet — máig sem tekinti élménynek ezt a tulajdonképpeni csodát. A pénz és a tudóshadseregek teljesítménye nem vált erkölcsi eseménnyé, jóllehet: a kozmikus tér benépesítése olyan kalanddá válik egyszer, mint a Föld benépesítése volt rég. És sokszor ismételt kaland, amely népeket lendített föl és népeket vitt a pusztulásba!

Gyakran művészek — köztük írók és költők — is aképpen nyilatkoznak a tudományosan előkészített jövőt — köztük az űrkutatást — illetően, mint a magánemberek általában. Sajnálják a ráfordításokat. Holott az emberiség nem abba tékozolta a legtöbb erőt, amit nem tudott abbahagyni. Éppen ezért volt ez tékozlás, bármire ment.

A művészek talán nem mindig, de a művészet mindig nagyon érzékenyen szokta jelezni: mit kell abbahagyni. Már akkor is jelezni és vizsgálathoz a költészetben, amely újra pezsgővé és életképessé teszi ezt a műfajt. Több kortársam nyilatkozata is benne rejlik ebben a gondolatban. „Irodalmat csak abból csinálhatunk, ami még nem volt irodalom." „Költészetre mindig szükség lesz. Az ember nagy gyermek, bűnös gyermek, a költészet figyelmeztető szavára mindig szüksége lesz."

★

A költészet haláláról tehát ne beszéljünk, de azon gondolkodjunk, hogy mi lehet az a téma napjainkban, amit, mint egy repülőgépet, a költészet fölemelhet a gondolat és az erkölcs erejével, s ami által fölemelkedik ő maga is, mint ahogy fölemelkedett — gyönyörű kristályholdkomp — a munkásosztály gondjait és szenvedéseit fölvállaló József Attila költészete.

Benne már — és korszerűségének legfőbb ismérve ez! — a közösségi ember lét-tudata, a tudományos világnézetű ember magány-élménye, a sírva szenvedő ösztönös lény és a tudatos ítélkező, az észlelő és a megnevező, egy szóval a tudományos hitelességű költő form-egységé. (Ez akarja bát-

Minden ér
egyszerűség
utóbb. A jele
rúkat, gyilko
verkezik —
ni intézkedés
delemmel ke
az űrkutatás
vagy menny

Elszomorít
hogy az! Egy
ne. A mai
sége áttekint
Bár ha lelep
get — vagy
—, mit teh
nagy a lel
túlságosan is
törő erőnk é

Hát elesi
dunk, nag
érezzük mag
fogalmazva
res Péter
társadalmi
munkaalkal
teljesítmény

Szorongat
a közeljövő s
vész önbizal
zetét illetőe
múlt is.

Ki lesz h
más? Áll-e
delkezésére
kívül műhel
bad, pártat
az igazság

Bányai István

Tükör, Bpest, 1947. jan. 2.

LANGSTON HUGHES SZIMPLA

Bányai István rajza

8

Bányai István, grafikus

Bányai István: Hanglemezborító

Bányai István Hanglemezborító

11.

Élet és Irodalom Bp. 1985. máj. 29. XXIX/13.

NDOM

ENT"

ście

Bányai János, grafikus

L.: Bíró Mihály

Vadas József: Rebbenő a plakátnak 12.

Élet és Irodalom, Bp. 1986. jún. 6 XXX/23

Bányai Ishán, grafikus

L. Oroz Ishán

Vadas József Bog(l)ái

Élet és Irodalom Bp. 1986 aug. 1 XXX/31 13

Bányai István

grafikusmúvész

Munkái a II. Bélésesabai Alkalmazott Grafikai Biennálén.

P. Szüsszfilianna
ciffe

Művészet
Bn
1980 nov.

Bányai Ötvös János

kolozsvári mester
sírköve 1575-ből, magyar
felirattal.

Balogh Kolozsvári

22. l.

Magíra

Bányai János

Ötvös

Kolozsvár

+ 1575.

Arch. Ert.

1879. 358. l

151.476/908.szám.

A Müemlékek Országos Bizottságának, m. évi 936 számu fölterjesztésére, tudomása és további megfelelő eljárás végett kiadom.

Budapest, 1909. január 29.-én.

A miniszter meghagyásából:

K
Buda

Barnyai István

Illusztráció

Barnyai István: Cenzuraheggerő.
Tükör, 1976. funnus 15-41 oldal.

Bányai István

Bányai István 1949-ben született, tanulmányait az Iparművészeti Főiskolán 1972-ben fejezte be. Grafikai munkait különböző éldmiszerek árusítása kirdette. Ujabban rajzfilmet készít.

Bányai István: Ceruzahegyező
Tükör, 1976. junius 15-41. oldal

Bányai István

Résztvesz a kiállításon

Jubileumi Plakátkiállítás
Bp. Szépműv. Múz. 1975.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 JUL 19

ÉLET ÉS IRODALOM

Bányai István
1021

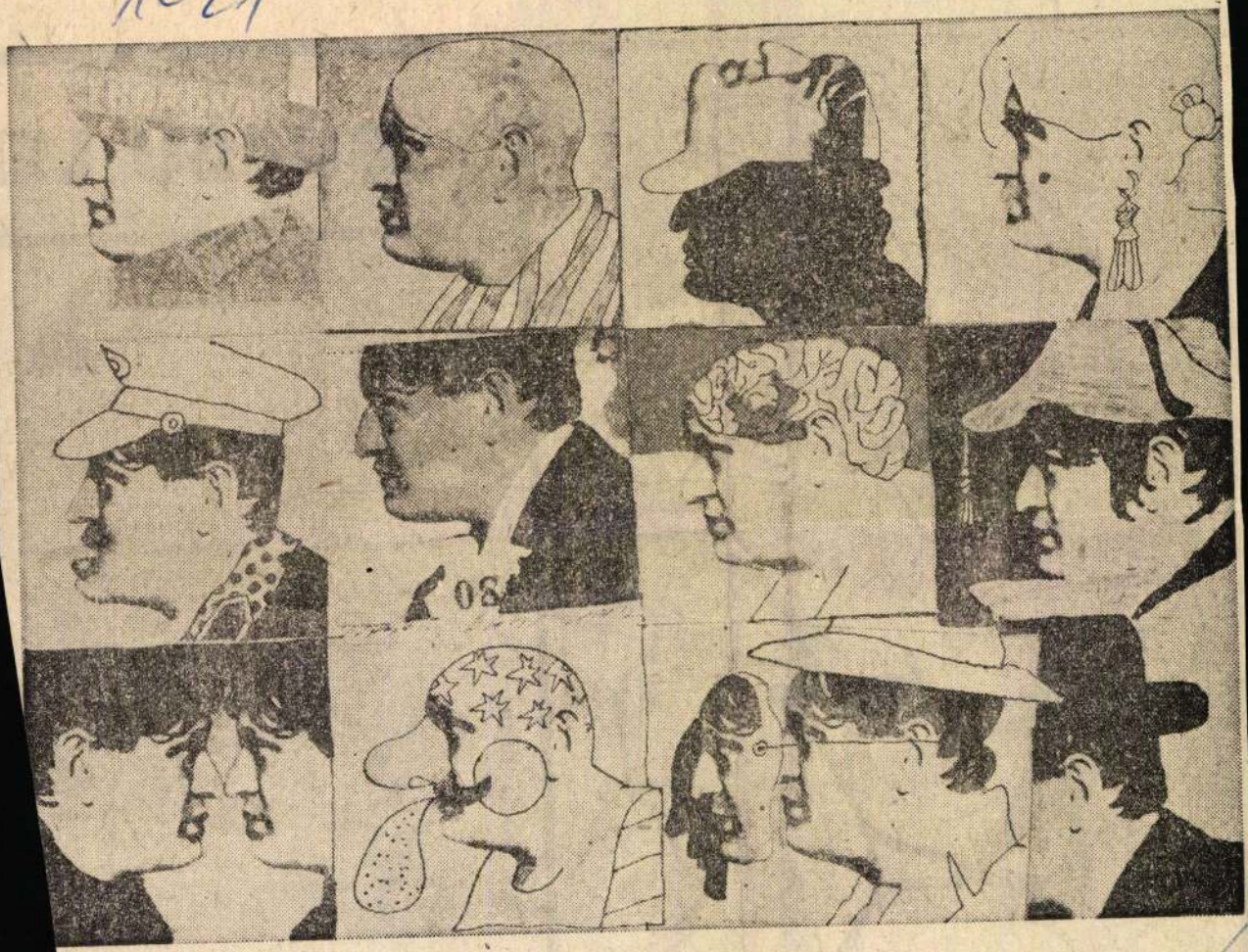

Bányai István: Karinthy-variációk

Nagy László rajza

BUCSÚ LE

A

Van fa, amin a fejsze éle kicsorbul. Lengyel Józsefet ilyen fából faragták.

Ha rá gondolok — márpedig mióta tudom a szörnyű és szomorú hírt, minduntalan rá gondolok, ha újságot olvasok, ha megyek az utcán, ha a híreket hallgatom, ha süt a nap és ha zápor veri a várost —, ha rá gondolok, nem tudok külön gondolni Lengyel Józsefre, az emberre, az íróra, a kommunistára. Mint minden nagy egyéniségben, benne is rendezett, szép összhangban volt alkata, tehetsége, világnézete. Lengyel József: Lengyel József volt.

Ha egyetlen szóval kellene jellemeznem, habozás nélkül ezt a szót választanám: hűség. Ami nem feltétlenül erény és dicséret; a langy-

Nem szentek kellenek,

Bányai István

„Karintky-variációk"

(repr)

Élet és Irodalom, 1975. júl. 19.

1021

Bányai István: Önarckép

...és láthatatlanul
nagy felfogásod nem érc, nem márvány
hisz fáznak melletted ember-csapatok
karold fel hát ki magára maradott.
Tevékeny légy és ...
áradjon a gyönyör...
s látod érkezni a v...
fejed fölött a csilla...

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1973 AUG 9
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
Budapesti Tükrök

Proletkul...

térő megközelítésmóddal és külön-böző anyagok segítségével ugyan,

vizsgálata mindössze *Pomogáts Béla* Déry-tanulmányában, vala-

Bányai István

BÁNYAI ISTVÁN

Bányai István: Karinthy-variációk

Élet és Irodalom, Bp. 1975. julius 19. XIX. évf. 29.sz. 3. lap.

A *Hazánkról szóljatok, szép szavak!* legizgalmasabb előadásával például a sárbogárdi amatőrök jelentkeztek. Egy népi gyermekjáték improvizációjával fejezték ki a házához-kötődés bonyolult érzéseit. De emlékezetes élmény volt a miskolci Manézs Színpad Sámánéneke, a nyíregyházi diákok városi folklórt magába olvasztó mesefeldolgozása, és a kiskőrösi Periszkóp népszokásokból komponált sófalvi

kölcsönhatásban van egymással: közösség nélkül nem jöhet létre értékes mű.)

Egy felmérés szerint november 7-én és április 4-én ma is azokat a verseket adják elő a leggyakrabban az amatőrök, amelyeket az ötvenes évek elején előadtak

szemérmesen hallgatunk. Legfeljebb akkor szólunk, ha botrány van a csoport körül. Noha mindenki tudja, hogy a művészeti irányítók szerepe az amatőr közösségek élén *meghatározó* jellegű. Fontosabb, mint a hivatásos színházaknál. Miért van az mégis, hogy például Karancslapújtőn addig volt neves együttes, amíg ott dolgozott *Johann János?* Eljött, s azóta nem

Nagy László

Nagy László rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1975. julius 19.
XIX.évf. 29.sz.4.lap

Életmű

BÚCSÚ LEN

A

Van fa, amin a fejsze éle kicsorbul. Lengyel Józsefet ilyen fából faragták.

Ha rá gondolok — márpedig mióta tudom a szörnyű és szomorú hírt, minduntalan rá gondolok, ha újságot olvasok, ha megyek az utcán, ha a híreket hallgatom, ha süt a nap és ha zápor veri a várost —, ha rá gondolok, nem tudok külön gondolni Lengyel Józsefre, az emberre, az íróra, a kommunistára. Mint minden nagy egyéniségben, benne is rendezett, szép összhangban volt alkata, tehetsége, világnézete. Lengyel József: Lengyel József volt.

Ha egyetlen szóval kellene jellemeznem, habozás nélkül ezt a szót választanám: hűség. Ami nem feltétlenül erény és dicséret; a langy-

Nem szentek kellenek,
hanem akik jók, mert rossznak le
Kíméletlenek, erőszakosak,
akik magukat ki nem félejtik
de mindenkivel számolnak és az e

Bányai István grafikusművész

Jan. 5.- én tizenhárom fiatal grafikusművész 40x100 c. kiállításán-melyet a Kulturális Kapcsolatók Intézetének Kiállító Termében rendeznek - szerepelnek művei.

Meglívó

1974. jan. 5.

♦ Egy hét ♦ Egy hét ♦ Egy hét ♦ Egy hét ♦ Egy hét ♦ Egy hét ♦ Egy hét ♦ Egy hét

Kezdjük az alapoknál

Miniszterelnökünknek nincs szerencséje a levélműfajjal. Még el sem ültek a hullámok, amelyeket a Václav Klaushoz írott levele korbácsolt, a kormányfő ismét episztolával rukkolt elő. A nagyköveteink budapesti értekezletéhez címzett üzenet az Új Magyarországban jelent meg, s publikálására valószínűleg azért volt szükség, mert a konszenzuson alapuló külpolitikáért oly állhatatosan küzdő kormányfő nemcsak diplomatáink *„közhelyeket tartalmazó, tompított, semmitmondó gondolatokkal teli, »kasztrált«, formális"* jelentéseit elégelte meg, de azt is, hogy egyes – az értekezletre természetesen meg nem hívott – pártok és képviselőik az *„alapvető magyar nemzeti érdekkel szemben foglaljanak állást"*, *„rontsák a nemzet és a magyarság képet, jó esetben mazochista reflexeknek tűnő önkorbácsolást végezzenek külföldön"*.

Ennek azonban vége, hiszen dr. Antall – három évvel kormányának megalakítása után (jobb későn, mint soha) – úgy döntött, hogy végre rendbe teszi a „sikerágazat", a magyar külpolitika szénáját. S kezdte rögtön az alapoknál. Mindenekelőtt néhány különlegesen fontos – mondhatni speciális – diplomáciai igényre és követelményre hívta fel külügyéreink figyelmét. Megtudhatták végre, hogy felelősek *„a fogadó állammal kapcsolatos viszony fejlesztése, a magyar nemzeti érdekek szolgálata és a szabad választások alapján létrejött Országgyűlés és a kormány iránti alkotmányos és politikai lojalitás kérdésében"*; hogy kabinetünk következetesen elvárja tőlük *„a nemzetközi jog, a diplomáciatörténet és nemzetközi kapcsolatok elveinek és gyakorlatának ismeretét, az alapvető közgazdasági és gazdasági, politikai ismereteket... végül, de nem utolsósorban az általános műveltséget"*. S azt is, hogy *„feltétlenül szükségesnek"* tartja *„az angol és francia nyelv, illetőleg a fogadó országban használatos első vagy másodlagos nyelv ismeretét"*.

Azt hinnők, mindez közhely. A miniszterelnöki üzenet azonban egészen nyilvánvaló fenyegetést is tartalmaz. Egyszerre szól a még helyükön maradt régi káderdiplomatáknak, de azoknak a kormányszolgálatba állt értelmiségieknek is, akik nem szívesen követik az MDF-külpolitika valamennyi kacskaringóját.

A kormány természetesen joggal vár el felkészültséget és lojalitást is a diplomáciai testülettől. Az persze kérdés, hogy a szakmai hozzá nem értés pótolható-e a félelmen alapuló lojalitással. Emellett nem szabad megfeledkezni egy harmadik diplomataerényről, az empátiáról sem. Mert az ország hitelét nemcsak az rontja, ha nagykövetei műveletlenek vagy – éppen ellenkezőleg – túlontúl szarkasztikusak, hanem az is, ha olyan küldetéses öntudattal lépnek fel, mintha választási gyűlésen lennének egy vidéki kultúrházban.

Expo-csibe

A Rubik Ernő vezette zsűri javaslatára az Expo Programirodája a Los Angelesben élő Bányai István csibefiguráját választotta az 1996-os budapesti világkiállítás kabalájának.

Az egymillió forinttal jutalmazott művész igazán szerényen nyilatkozott: tisztában van azzal, hogy Szaturnusz-gyűrűbe foglalt, nemzetiszín tarajú figurája nem fejezi ki teljesen a világkiállítás szlogenjént („kommunikáció egy jobb világért"), de ő elsősorban arra törekedett, hogy a kabala kedves, szeretetre méltó legyen. Péter Vladimír, a zsűri egyik tagja – ennél jóval emelkedettebb stílusban – már arról nyilatkozott, hogy Bányai figurája „tökéletesen fedi a magyar életérzést", kifejezi a „reménykedést", az „újrakezdést" és „egy kis vidámságot is".

Nos, nem tudom, így van-e, de nem is foglalkoztat túlságosan sem a figura, sem a zsűritag feelingje. Sokkal inkább az izgat, s ez már az Expo szervezőin múlik, hogy 1996-ra mivé növi ki magát az „Expo-csibe"; mi lesz belőle, ha felnő: biztonságot sugárzó kotlós, vagy szép kiállású, délceg kakas? Sietek leszögezni: mindkettővel elégedett lennék. Ám a dolgok jelenlegi állása, vagyis a vállalkozói Expo ma már nyilvánvaló kudarca egyre inkább azt sugallja, hogy e jobb sorsra érdemesült csibéből valami egészen más lesz. Igazi magyar „Expo-kappan".

Fekete Gyula aláírta volna

A magyarság történelmi méretű pusztulásáért aggódó, önmagát „balek-magyarként" aposztrofáló Fekete Gyula önmarcangoló vallomással rukkolt elő a Magyar Fórum legutóbbi számában. Nevezetesen azzal, hogy bizony – Csurka Istvánhoz hasonlóan – ő is aláírta volna a III/III-as ügyosztály beszervezési nyilatkozatát, ha kihallgatótisztje történetesen felkínálja neki. „Természetesen nem első szóra, nehogy gyanút fogjon, de valamelyes *rátartással* aláírtam volna" – teszi hozzá a tőle megszokott, egyszerű magabiztossággal. Ez az akkoriban elmaradt lehetőség most azután úgy megindította Gyula bátyánk fantáziáját, hogy csak na... Mert hát hogy aláírta volna, az semmi (azt Csurka is megtette), de bizony ő még félre is informálta volna a bamba hatalmat. Hiszen „ezeknek a kétbalkezes, botcsinálta sakkozóknak minden lépése előre kiszámítható" volt. Előbb-utóbb csak komolyan vették volna „listás partnerük sugalmazásait. Végtére jól agyusztált, okos érvekkel, netán körültekintően előkészített vezércselekkel az ostoba hatalom is befolyásolható" – mereng el a hősi szerepről a magyar Stirlitz kapitány. Csakhogy a keserű valóság egészen mást tartogatott számára, mert hát – mint írja – *„nem kényszerítették, nem erőltették, még csak fel sem kínálták az aláírást"*.

Valószínűleg így szorították rá arra, hogy – jóval kevésbé hatékony módon – a rádió segítségével kommunikáljon a hatalmasokkal, és vezesse félre őket minden vasárnap, a szocialista szentbeszéd műfajában.

tp

Utazás Restanciába

A törvényalkotás ritmusa és a kormány képzelete

A kormány kétféle ritmusban dolgozik. Az egyikkel képzeletben, a másikkal a valóságban. A kormány termékeny képzeletének termékei a törvényalkotási tervezetek, amelyeket Antall doktor rendszeres időközönként elküld Szabad doktornak. A kormány kevésbé termékeny törvénygyártó munkájának eredményét rögzítik az Országgyűlés dokumentumai. A parlament is kétféle ritmusban dolgozik. Az egyikkel a kormány képzeletében, a másikkal a valóságban. A kormány képzeletében a törvényalkotásnak egy ágense van, a valóságban pedig sok. Ehhez a kormány nemigen tud hozzászokni. Megértjük, mert nem könnyű. A kormány azonban a saját munkatempójához sem tud hozzászokni. Ezt is megértjük, mert ahhoz sem könnyű.

FOTÓ: HORVÁTH ERNŐ

Megkaptam a leveled

Összevetettük a kormány törvényalkotási programjait a valósággal. Az országgyűlési határozatokkal, koncepciókkal, beszámolókkal nem foglalkoztunk, csak a törvényekkel és a törvénymódosításokkal. Egy egységnek tekintettük azokat a szorosan összespárgázott törvénycsomagokat (például az adótörvényeket), amelyek a kormány törvényalkotási programjaiban is egy egységként szerepelnek.

1990. nyár

Antall József miniszterelnökségének huszonegyedik napján intézi első levelét Szabad Györgyhöz a törvényalkotói munka célszerű programozása végett. Ebben a kormány *tizennégy* törvényjavaslatának napirendre tűzését kéri a nyári rendkívüli ülésszakon. A tizennégy törvényjavaslatból *kilencet* a t. Ház el is fogad, és sokkal többet nem is fogadhatna el, mert a másik ötből négyet a kormány be sem nyújtott.

1990. ősz

Megkezdődik a szabadon választott parlament első teljes ülésszaka. A miniszterelnök augusztus 29-én tájékoztatja a Ház elnökét, hogy melyik az a *harmincegy* törvényjavaslat, amelyet a kormány „szeptember–október hónapok folyamán várhatóan" benyújt. A harmincegy felsorolt törvényjavaslatból tízet nyújtott be a kormány október végéig, de később hármat azok közül is visszavont, vagy új változattal helyettesített. Az akkorra ígért törvényjavaslatok között vannak olyanok, amelyekből csak néhány héttel ezelőtt lett törvény (például a kisebbségi törvény, az ombudsmanról szóló törvény), vannak olyanok, amelyekből máig sem lett törvény (például a privatizáció elveiről, a privatizációs eljárásról, a rendőrségről, a sajtószabadságról), s olyanok is, amelyekből ebben a ciklusban már nem is lesz törvény (nem lesz például a közigazgatási bíróságról, mert időközben a kormány rájött, hogy az ő közigazgatásához nem kell ilyen bíróság).

A kormányfő november 5-én egy újabb levélben felsorolja azokat a törvényjavaslatokat, amelyeket a kormány még az év végéig be szándékozik nyújtani. *Huszonhármat* szándékozott, és ebből *tizenhatot* be is nyújtott. E levél szerint huszonhárom (részben benyújtott) törvényjavaslatnak „1991. január 1-jén mindenképpen hatályba kell lépnie ahhoz, hogy az ország gazdaságának, az önkormányzatoknak és az igazságszolgáltatásnak a működőképessége biztosítható legyen". Ebből a huszonháromból *tíz* nem készült el, s ebből a tízből a kormány *ötöt* be sem nyújtott. Csoda, hogy még megvan az ország.

1990. tél

A miniszterelnök december 4-én felkéri Szabad Györgyöt, hogy „a mellékelt összeállításban szereplő törvényjavaslatok tárgyában történő döntés meghozataláig terjedő időre az Országgyűlést rendkívüli ülésszakra hívja össze".

A mellékelt összeállításban *tizenkilenc* törvényjavaslat szerepelt. Ezek között volt – egyebek mellett – a foglalkoztatásról, az önkormányzatokról, a világkiállításról, a kárpótlásról, a köztisztviselők jogállásáról készült törvényjavaslat. Antall doktor úgy gondolta, hogy az Országgyűlés ezzel mind végezni tud néhány hét alatt, miközben még a költségvetést, az adótörvényeket és az ehhez kapcsolódó egyéb törvényeket is tető alá hozza. Végül persze csak az állami és a társadalombiztosítási költségvetéshez kapcsolódó *tíz* törvény készült el.

„A HÍR SZENT, A VÉLEMÉNY SZABAD"

Klub készül

Kell-e csodálkozni azon, hogy államfők egy zenei eseményt használnak föl arra, hogy találkozzanak? Szerintem nem különösebben, habár nem egészen értem, hogy valamely kulturális rendezvényt miért éppen politikai notabilitásnak kelljen megnyitnia. Ha a kultúrlényegből fakadna a politikai státus, akkor persze nem értetlenkednék. Ha általános szabály lenne az, hogy egy ország legfőbb közjogi méltósága egyúttal az ország legműveltebb, legmagasztosabban gondolkodó embere, szavam sem volna. De általában nincs közvetlen összefüggés. Így tulajdonképpen véletlen, hogy a mai magyar köztársasági elnök van annyira művelt és emelkedett gondolkodású, ami alkalmassá tette őt az idei Salzburgi Ünnepi Játékok megnyitására.

Más kérdést is fölvet ez a salzburgi államfői találkozó. A volt Monarchia három utódállamának és Németországnak az elnöke találkozott, s meg is állapodtak abban, hogy ezentúl ezt rendszeresen megteszik. Ha mindez — mondjuk — kormányszinten történik, bizonyos, hogy megvan rá a gyanakvó nemzetközi felhördülés: német érdekszféra, drang nach Osten, egyebek. A felhördülés azonban most valószínűleg elmarad.

Ez a négy ember — az osztrák Thomas Klestil, a német Richard von Weizsäcker, a cseh Václav Havel és a magyar Göncz Árpád — akkor is valaki, ha történetesen nem elnök. Jegyzik őket a művészet, a filozófia, a diplomácia piacán. Amennyire tudni lehet, sok bennük a közös vonás, meg kellően ki is egészítik egymást, mondhatni kompatibilisek, még akkor is, ha különböző politikai bolyokból kerültek elő, vagy éppen ezért.

Elnökségüknek is van közös vonása, az a bizonyos „gyenge" jelleg. Felette állanak a pártoknak, nem vesznek részt a napi ügyek intézésében (habár Klestil egyre élesebb nagyítóval vizsgálja az osztrák alkotmányt, hol lelhet olyan újraértelmezhető bekezdésre, amelynek segítségével kiléphetne az eddigi osztrák elnökök passzív szerepköréből), viszont szót emelnek, ha a társadalomban aggasztó jelenségeket látnak. Ez utóbbit szokták tőlük zokon venni, mondván napi politikai ügyekbe avatkoznak, s ez nem méltó hozzájuk.

De mindez együtt teszi személyükben és funkciójukban alkalmassá őket arra, hogy laza klubszerűen időről időre összejöjjenek és megbeszéljék a megbeszélnivalókat. Most például a kisebbségek problémáit és a boszniai válságot. A gyanú árnyéka nélkül. Ilyen értelemben még jelképértéke is van annak, hogy kulturális esemény szolgáltatja az alkalmat. Ahol az emberiség jobbik énjének teljesítményei szolgálnak inspirációval.

De nem lehetne Szarajevót állandó kulturális fővárossá kinevezni? Minden hónapban más művészet fesztiválját ott megrendezni? Hogy ha a múzsák szólnak, hallgassanak már el végre a fegyverek.

SZALAY HANNA

Ágh Attila

Politikai szélcsend

A pótköltségvetés megszavazása körüli, legutóbbi enyhe csatazaj ellenére is szélcsend van a magyar belpolitikában. Mindenki adottnak veszi már a jelenlegi kormánykoalíció vereségét, és a következő menetre készül. Így a politikában már nincsenek igazi tétek. Az ellenzéki pártok például felszólaltak az oktatásitörvénycsomag ellen, de mégsem voltak igazán boldogtalanok, amikor az egyszerű többség megszavazta őket, mert már inkább azon gondolkodtak, hogyan kell majd módosítaniuk azt, ha az övék lesz a többség. Jobb is jöhet, vagy akár rosszabb is, de az Antall-kurzusnak már vége. Az emberek valami másra várnak, s bár a pártok óvatosan még kivárnak, érezhető már az a hangulat, hogy ezen is túl vagyunk. Még ez a kormány uralkodik, még az ismert arcok villannak fel a képernyőn az ismert közhelyeket eldarálva, s mégis mindenki érzi, hogy ez az egész múlt idő.

Nincs a levegőben csodavárás. Az emberek megszokták már a politikai forgószínpadot a szereplők gyors cseréjével. Az új csapattól sem jobbat, hanem kevésbé rosszat várnak. Most néhány évig az elmúlt negyven év helyett az Antall-kormány négy évét lesz divat szidni, s megint csak jogosan. Az új kormány nemcsak lerombolt mezőgazdaságot, kivérzett ipart és nagy munkanélküli sereget örököl, hanem hatalmas bizalomvesztést is, mert megrendült az emberek hite abban, hogy a dolgok jobbra fordulhatnak. Megint a klasszikus kérdést kell feltennünk: hol s mikor tévesztettük el az utat?

1989-ben „tárgyalásos forradalom" játszódott le Közép-Európában, s így hazánkban is. Ez a tárgyalásos forradalom egy tárgyalásos demokráciához kellett volna vezessen. Az átmenet elve az volt, hogy minden politikai és társadalmi szereplővel tárgyalni és meggyezni kell, s ez legitimálta, tette elfogadhatóvá az új politikai rendszert az egész társadalom számára. Ami pedig azóta történt, az ennek a tárgyalásos demokráciának éppen az ellenkezője. Az új politikai szereplők azonnal megkezdték a kiszorítósdit, és a „radikalizmusban" versengtek, felrúgva a tárgyalásos demokrácia elemi játékszabályait. Először az SZDSZ vitte el a pálmát, a „ha mi győzünk, mindenkit elkergetünk" szalonforradalmiságával; de aztán az MDF ráerősített és tőkélyre vitte a kirekesztőlegességet. Az Antall-kurzus a szűk pártelitek ügyetlen és kapkodó egyezkedésén, a „kettős paktumon" alapult, vagyis a két nagy párt 1990. április végi és a három koalíciós párt májusi paktumán, s mindkét paktum gyorsan és dicstelenül összeomlott.

„...tanulási folyamat kezdődött el a pártok körében, amely az öregedő fiatal demokratákat is rádöbbentheti arra, hogy a koalíció politikai csapatjáték, és nem egy korábbi »one man show«-nak egy újabbal való felváltása. Az a párt ígéri a legtöbbet a választóknak a következő parlamenti ciklusra, amelyik maximális konszenzusteremtést ígér, valamennyi érdekcsoport, politikai és társadalmi szereplő partnerként való elfogadását, vagyis az érvek, viták és kompromisszumok, a gyakorta ismétlődő sokszereplős és nyilvános »paktumok« perspektíváját a kinyilatkoztatások, a monomániás deklarációk antalli politikája helyett."

A politika nagy forgószínpada most visszaforgott megint a kezdetekhez. A következő parlament számára újra adottak egy tárgyalásos demokrácia lehetőségei, hiszen mindenképpen meg kell tanulnia a koalícióalakítás tudományát. A stabil koalíciót, amelyben három vagy négy párt együttműködik, világos politikai célok jegyében és ideologikus ballasztok nélkül. De az se tragédia, ha a koalíció menet közben többször is átalakul egy választási cikluson belül, mert vagy a pártok politikai teherbíró-képessége lesz kisebb az elvártnál, vagy a társadalmi nyomás lesz nagyobb. A normális koalíciós kormányzáshoz a pártoknak túl kell jutni a „mi győztünk, miénk a világ" primitív érzésén, már csak azért is, mert a következő választásoknak nagyon is csak relatív nyertesei lesznek, akik egy másik koalíciós kombinációval még az adott parlamenti cikluson belül is kipottyanhatnak a hatalomból.

A tárgyalásos átmenet során Közép-Európa egy történelmi pillanatra közel jutott Nyugat-Európához, nemcsak a tárgyalások eredményeit, hanem magának a politikának a termemokratikus kormánnyal szemben tényleg nincs más hátra, mint kivárni természetes vereségét a következő választásokon.

A tárgyalásos demokráciában a választásokon nem az anyagi-gazdasági erőforrások, hanem a szellemi-kulturális kapacitások döntenek. A legfontosabb az, hogy a pártok mennyire képesek a párbeszédre az összes társadalmi szereplővel és az egész lakossággal, az szabja meg koalíció- és kormányzóképességüket is. Ne áltassuk magunkat azzal, hogy a következő választásokon startoló pártjaink jelentős kommunikációs készséggel és kompromisszumos hajlandósággal rendelkeznének. A szakszervezeti választások körüli májusi vitákban a jelenleg legnépszerűbb párt, a Fidesz is a kiszorítósdi ötletével tündökölt, s mintha közelebb érzi magát a hatalomhoz, annál merevebbnek és arrogánsabbnak mutatkozik. Mégis az MDF ámokfutása, az „én vagyok a többség, mindent én döntök el" abszurditása után komoly tanulási folyamat kezdődött el a pártok körében, amely az öregedő fiatal demokratákat is rádöbbentheti arra, hogy a koalíció politikai csapatjáték, és nem egy korábbi „one man show"-nak egy újabbal való felváltása. Az a párt ígéri a legtöbbet a választóknak a következő parlamenti ciklusra, amelyik maximális konszenzusteremtést ígér, valamennyi érdekcsoport, politikai és társadalmi szereplő partnerként való elfogadását, vagyis az érvek, viták és kompromisszumok, a gyakorta ismétlődő sokszereplős és nyilvános „paktumok" perspektíváját a kinyilatkoztatások, a monomániás deklarációk antalli politikája helyett.

Az egyszemélyes vezető körül, akinek mindig igaza van, gyorsan megrítkul a levegő, és olyan információs űr keletkezik, amelyen semmiféle kritikai megjegyzés nem jut át. Tekintélyuralmi diktatúrák jól ismert végpontja ez, amelyet a mostani kormányzat dicséretes sebességgel már három év alatt elért. A kormányzati monománia nemcsak a belpolitikában, hanem újabban mindinkább a külpolitikában okoz súlyos károkat. Sokat romlott az ország nemzetközi helyzete és presztízse, van mit a következő kormánynak helyrehoznia.

1993. nyarán politikai szélcsend van, a választási viharok előtti csend. A Nyugathoz való közelség történelmi pillanata azonban az új elit hatalomátvétele után gyorsan elmúlt valamennyi közép-európai országban, mivel az új kormányok az egyszerű többség diktatúráját próbálták bevezetni a valamennyi partnerrel való párbeszéd demokráciája helyett.

A médiumháború jól mutatta, hogy az új uralkodó elitek Közép-Európa-szerte a régi módon reagáltak az új helyzetre. A térség kormányai felismerték ugyan a politikai közvélemény jelentőségét, de nem a szellemi-kulturális versengés, az érvek csatája révén próbálták a „győzelmüket" biztosítani, hanem a jól ismert harmadik világ-beli puccsok forgatókönyve szerint, a rádió és a tévé épületének fizikai birtokbavételével. Utolsóként, de az Antall-kormány is besétált ebbe a múlt századi csapdába, kiállítva magáról a szégyenségi bizonyítványt, hogy az érvek csatájában, a tárgyalásos demokrácia világában vesztesnek bizonyult. A tárgyalásos demokráciában az, aki a rádiót és a tévét elfoglalja, az önmagát eleve vesztesnek nyilvánítja és kizárja a demokratikus szereplők közül. Ez a jelenlegi politikai szélcsend nagy kiváltó oka: az antidemokratikus, a kirekesztő politika.

A szerző politológus

Magyar trojka

HEGYI GYULA

A liberális pártok megállapodását elemző írások két lényeges következményre hívták fel a figyelmet. Vitathatatlan tényként arra, hogy e megállapodás tovább segíti a magyar politika három alapvető pólus köré rendeződését. A baloldali, a liberális és a konzervatív irányzatok világos szétválása alighanem végleg megtorpedózza az SZDSZ balszárnyának azt a homályos, „félig gondolt" elképzelését, hogy az SZDSZ töltse ki a széthullott szociáldemokrata párt helyét. (A jelöltállításról kiszivárgó hírek e szárny további gyengülését prognosztizálják, amint a Liberális Internacionálé teljes jogú tagságának megpályázása és elnyerése is a „szívükben szocdem" liberálisok vereségé.) Jósláthtént az is elhangzott, hogy az SZDSZ és a Fidesz két másik centrumpárttal, a Vállalkozók Pártjával és az Agrárszövetséggel együtt akár többségi kormányt is alakíthat az új parlamentben.

Sajátos módon ugyanakkor mind a nyilvánosság elé tárt megállapodásból, mind az elemzésekből kimaradt egy rendkívül fontos kérdés. A megállapodás (a két kis párt szerepét most nem részletezve) lényegében arról szól, hogy az SZDSZ és a Fidesz a második fordulóban kölcsönösen visszalépteti jelöltjét az első fordulóban jobban szereplő liberális jelölt javára. Ez jelentős döntés, de szenzációsnak aligha nevezhető, hiszen az 1990-es parlamenti és még inkább az önkormányzati választásokon hasonló gyakorlat érvényesült. Sőt több helyen az SZDSZ és a Fidesz már az első fordulóban is közös jelöltet állított, ami most a bejelentés szerint nem fog megismétlődni. A második fordulót azonban ismeretes módon nem a két liberális párt együttműködése, hanem jórészt az a tény döntötte el, hogy a baloldali szavazók vélt kisebbik rosszként az MDF-et választották. Az SZDSZ és a Fidesz mostani megállapodása még csak utalást sem tartalmaz arra a kérdésre, hogy a liberálisok egyrészt mivel szeretnék megnyerni maguknak a baloldali (vagy konzervatív) szavazók voksát azok jelöltjének kiesése esetén, és másrészt kit támogatnak, ha a verseny egy szocialista és egy MDF-es jelölt között látszik eldőlni.

A választási matematika szerint az esetek jelentős részében a második fordulóba jutó három-négy jelölt között két pályázó szokott igazán esélyesnek látszani. Ha az egyik jelölt liberális lesz, akkor a liberálisoknak elemi érdekük, hogy vagy a baloldali, vagy a konzervatív szavazók is az ő jelöltjüket támogassák. Ha a két esélyes egyike sem liberális (netán az adott körzetben nem is jut liberális jelölt a második fordulóba), akkor saját szavazóiknak valamit ajánlaniuk kell — ha mást nem, a második forduló csendes bojkottját. (De ez rosszt vért szülne.) Ha ez nem történik meg, akkor könnyen megismétlődhet az 1990-es forgatókönyv, esetleg azzal a különbséggel, hogy most az MSZP játszaná el az akkori MDF nyerőszerepét.

Egy ilyen stratégia hiánya azért is rendkívül hátrányosan érintené a liberális pártokat, mert a második fordulóban központi megállapodás hiányában óhatatlanul holyi alkuk köttetnének, s ráadásul az SZDSZ és a Fidesz kiesett jelöltjei sok esetben nyílván kétfelé szórnák biztató tekintetüket. (Az MSZP vagy az MDF hálája az önkormányzati választásokon sok liberális jelöltnek jól jöhet még.) Az első forduló utáni, ideges és felfokozott légkörben egyes helyi alkuk valószínűleg kiemelt nyilvánosságot kapnának, s a liberális közvélemény gyorsan levonná belőlük a további döntését befolyásoló verdiktet. Aha, szóval ezek mégis az MDF-hez (vagy az MSZP-hez) húznak, másutt is jó lesz vigyázni velük! Ha az SZDSZ és a Fidesz vezérkara erre is kidolgozott megállapodást, akkor ezt előbb-utóbb nyilvánosságra kell hozniuk. Ha nem, akkor az első forduló utáni kapkodásban igen kellemetlen helyzetbe kerülhetnek.

A választási jóslást másoknak átengedve nem találgatom, hogy az alkuból kimaradt (kihagyott?) Köztársaság Párt milyen esélyekkel indul a választásokon. Úgy érzem azonban, hogy legalábbis egy tekintetben Palotás János politikusabban nyilatkozott, mint az SZDSZ és a Fidesz. Mint ismeretes, a két liberális párt a második fordulóban mind a szocialistákkal, mind a mostani kormánypártokkal való együttműködést elutasította. Palotás viszont, fordulókra való utalás nélkül, a Csurka-, Torgyán-, Thürmer-féle pártokkal és az MDF-fel való szövetség lehetőségét zárta ki. Ez igen taktikus húzás, hiszen a szavazók nagy többségét feltehetően két szempont vezérli majd. Távol tartani a szélsőségeket a parlamenttől és kiszavazni az MDF-et a hatalomból. A szocialisták liberális mellőzése az ellenzéki szolidaritást gyengíti, s könnyen visszaüthet a liberális pártokra. Az MSZP (és a Köztársaság Párt) nyílván azzal érvel majd, hogy ő a százszázalékos ellenzék, aki őt választja, az biztos leszavazza az MDF-et: míg a liberálisok akár még koalícióra is léphetnek Kónya doktorral és társaival.

Nem érzem szerencsésnek az MDF és a kereszténydemokraták liberális részről történő egybemosását sem, és Palotás János ebben a tekintetben is jobban taktikázik, mint a liberális kettős. Az ellenzéknek (és a magyar demokráciának) az az érdeke, hogy a KDNP európai értelemben vett, modern kereszténydemokrata párt legyen, és az MDF segédpártjából öntudatos és másféle koalíciókra is nyitott erővé váljon. A kereszténydemokrata pártban van erre késztetés, Surján László jól politizál, és láthatóan hosszú időre tervez. Okkal, hiszen egy európai demokráciában helye van a kereszténydemokráciának, míg populistákból, nacionalistákból, ökonzervatívakból és a liberális kapitalizmus híveiből összeállt habarék pártnak, még ha ma dominános kormányzó párt és nyugodt erő is, nagy jövő akkor sem jósolható. Pető Iván egyébként egy nyilatkozatában igyekezett tétova gesztust tenni a KDNP felé, de a hivatalos megállapodásba foglalt elutasítást ez aligha enyhítheti.

Ha a liberálisok valóban az MDF leváltására törekszenek, akkor érdemes a szocialistákkal és a kereszténydemokratákkal is számolniuk. Ha nem (ami egyébként egyáltalán nem bűn), akkor persze más a helyzet: de ez esetben az eltökélten ellenzéki szavazók voksait könnyen kockára tehetik.

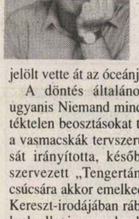

Moldova György

Niemand kapitány

A bűnös nagy parancsnok, John Ceder leváltása után rövid átmeneti időszak következett be a „Titanic" vezetésében, végül a német származású Michael Niemand harmadosztályú kapitányjelölt vette át az óceánjáró irányítását.

A döntés általános meglepetést keltett, ugyanis Niemand mindeddig viszonylag jelentéktelen beosztásokat töltött be a hajón. Előbb a vasmacskák tervszerű megelőző karbantartását irányította, később társas mulatságokat szervezett „Tengertánc" jeligével. Karrierje csúcsára akkor emelkedett, mikor a hajó Vörös Kereszt-irodájában rábízták a káros szenvedélyek elleni mozgalmak vezetését: antialkoholista, antinikotinista, antikokainista kampányokat folytatott, mindezt olyan átütő sikerrel, hogy csak „antitalentum"-ként emlegették. Tisztségei folytán elkerülhette, hogy a bűnös nagy parancsnok ügyeiben ő is kompromittálja magát, a választásnál így szerezhette meg tisztársainak bizalmát és szavazatát.

Ellenségei sem vitatták, hogy Niemand nehéz helyzetben lépett fel a parancsnoki hídra. Elődje, John Ceder a legtapasztaltabb mocsári hajósok közé tartozott, bármilyen alacsony vízállás mellett biztonsággal tudta vezényelni hajóját — egyszer a Szaharán is keresztülvezette, a hajnali harmatot és némi tevenyálat felhasználva. Kapitányságának utolsó szakaszában, a szabadabb nemzetközi vizekre kiérve, Ceder elvesztette irányítóképességét, a „Titanic" egy métert sem haladt előre, csak a saját tengelye körül keringett egyre szűkülő sugarú körben.

Niemand tisztában volt vele, hogy ha tovább akar jutni, új vezetési módszert kell alkalmaznia. John Ceder idejében csak a tisztikar és a hajó egy része lophatott kapitányi jóváhagyás nélkül — így ők is bizonyos kétségeket táplálták magukban ténykedésük törvényességével kapcsolatban. Niemand kiszélesítette a lopásra jogosultak körét, kiterjesztette a hajó egész személyzetére, és „egyéni vállalkozás" elnevezéssel legális alapokra fektette. Innentől kezdve mindenkinek érdekében állt a hajó menetteljesítményének fokozása, mert a lopott holmit csak a legközelebbi kikötőben tudták eladni.

Niemand lassan kiépítette a saját új tisztikarát is. Berendelte magához az egyes tisztségekre pályázó jelölteket, és kérdéseket tett fel nekik. Ha nem értette meg a válaszaikat, úgy ítélte meg, hogy az illetők kétségtelenül szakembereknek tekintendők. Ha egy posztra több alkalmasnak látszó személy is jelentkezett, akkor az nyerte el a tisztséget, aki hosszabb ideig tudott fél lábon állni úgy, hogy közben a másik lábával egy sípládát hajtott. Egyöntetű vélemények szerint ezek a kiválasztási módszerek voltak a legalaposabbak és leginkább átgondoltak a hajó egész történetében.

Niemand hozott néhány intézkedést, mellyel a „Titanic" nemzetközi megítélését kívánta javítani. John Ceder arcképpét nem vette le ugyan a falról, de kissé balra döntötte — jelezve elődje irányvonalának ferdeségét. Arról is gondoskodott, hogy az étlapon a paprikás krumplit újra serpenyős rostélyosként tüntessék fel.

A hajószemélyzet bálványozta Niemandot, de őt magát nem tévesztették meg a látszólagos sikerek. Jól tudta, hogy a hajó most is minden cél nélkül halad, a lopások folytán minden nappal tovább romlik a műszaki állaga, kifejtenek lesz elviselni az első valóban komoly megpróbáltatást. Niemand egyre figyelmesebben kereste a módot, hogy egzisztenciáját átmentse valamilyen formában.

Egyik nap kint a nyílt tengeren egy motorcsónak csapódott a „Titanic" oldalának. Titkos whiskyügynökök ültek benne, akik a vízirendőrség elől menekültek. Niemand kapitány személyesen hallgatta ki őket, kiderült, hogy valamennyien a manchesteri Sunset whiskygyár alkalmazottai, a cég gyártmányaival kereskednek. Tevékenységük során több ponton is megsértették a nemzetközi kereskedelmi megállapodásokat és a törvényeket, így a vízirendőrség joggal követelhette a kiadatásukat büntető felelősségre vonás céljából. Niemand azonban egy hirtelen ötlettől vezérelteve menedékjogot biztosított nekik a hajó fedélzetén — később a „Titanic" minden tisztje a saját érdemének tekintette ezt a döntést.

Éjszaka Niemand kapitány felszállt a fedélzeti helikopterre, és teljes titokban Manchesterbe repült. Felkereste a Sunset whiskygyár igazgatóját, doktor Swarczarschot, és felajánlotta, hogy szabadon bocsátja a gyár ügynökeit, ha cserébe egy igényének megfelelő állást kap. A kérés elképesztő szemtelensége valósággal elbájolta az igazgatót, aki ezt a tulajdonságot az üzleti adottságok legfontosabbikának vélte, és azonnal alkalmazta Niemandot. A kapitány elégedetten repülhetett vissza a hajóra.

Mikor a „Titanic" horgonyt vetett egy angol kikötőben, Niemand utasítást adott a matrózoknak, hogy — mintha csak véletlenül tennék — távolítsák el a hátsó kijáratot lezáró drótakadályokat, és így a whiskyügynökök zavartalanul eltávozhattak. Később ennek a döntésnek a dicsőségét is magának tulajdonította a „Titanic" valamennyi tisztje.

A következő választásnál Niemand átadta a kapitányi posztot Van Gőghnek, a hajó muzeológusának, ő pedig beállt a manchesteri whiskygyárba. Bemutató előkóstolói beosztást kapott, egykori antialkoholistakampány-főnök létére meglepően jól megállta a helyét. Nagy sikert aratott azzal az ötlettel, hogy a whisky erejének szemléltetésére pirosra festette az orrát.

Van Gőgh, a múzeológusból lett kapitány lecserélte a teljes tisztikart, falusi tengerimesztőket állított a helyükbe. Ők megfelelően támogatták abban a szándékában, hogy a hajót tengeralattjáróvá alakítsa át, ugyanis a tengerfenék kövületeit kívánta tanulmányozni. Van Gőgh úgy választotta meg a menetirányt, hogy lehetőleg minél több jégheggyel találkozzanak. A katasztrófa be is következett, a léket kapott hajó süllyedni kezdett.

A válsághelyzetben a személyzet több pártra oszlott. A kapitánnyal szembehelyezkedő csoport azt hangsúlyozta, hogy Niemandot vissza kell hívni a hajó élére, és mind több embert sikerült meggyőzniük arról, hogy a régi kapitány visszatérte megmenthetné a „Titanic"-ot.

A hajó közben végképp lesüllyedt a tengerfenékre. Van Gőgh ezt minden emóció nélkül vette tudomásul, kibekkelt már hosszabb lemerüléseket is, de a hajószemélyzet öntudatosan mondogatta a körüttük úszkáló halaknak, polipoknak és tengeri uborkáknak:

— Ti még nem ismeritek Niemand kapitányt!

— Niemand kapitány a mi emberünk. Eljön és megment bennünket!

Niemand csodálkozó arcot vágott, mikor közölték vele a „Titanic" tragédiájának hírét:

— Mi az a „Titanic"? Jól sejtem, hogy a „titán" nevezetű nemesfém egyik vegyülete?

MAGYAR HÍRLAP
POLITIKAI NAPILAP
Főszerkesztő: NÉMETH PÉTER
Helyettes főszerkesztő: BÁNKI ANDRÁS és KOCSI ILONA
Vezető lapszerkesztő: ÁCS GYÖRGY
Lapszerkesztők: NONN V. GYÖRGY, POPOVICS GIZELLA, SZENTKIRÁLYI ANDRÁS, SZLUKA MÁRTON
Rovatvezetők: CSÁSZÁR NAGY LÁSZLÓ (belpolitika), GÁDOR IVÁN (publicisztika), LÉPESFALVI ZOLTÁN (sport), MÉSZÁROS TAMÁS (kultúra), SZALAY HANNA (külpolitika), SZIGETI TAMÁS (fotó)
Művészeti vezető: FÁBIÁN KATALIN
Műszaki vezetők: ÁKOS JUDIT, KISS ÁRPÁD, NAGY LANTOS BALÁZS
Kiadó: JÜRG MARQUARD
Kiadja a Magyar Hírlap Könyv- és Lapkiadó Rt.
Vezérigazgató: KOVALCSIK JÓZSEF
Lapigazgató: L. KELEMEN GÁBOR
Hirdetési igazgató: BARÁTHNÉ GÁL MÁRIA
Szerkesztőség és kiadóhivatal: 1087 Budapest, Kerepesi út 29/B
Telefon: 2100-050, 113-3252, Fax: 134-0712
Terjeszti a Magyar Posta és alternatív terjesztők
Előfizetési díj egy évre: 6360 Ft, fél évre: 3180 Ft, negyedévre: 1590 Ft, egy hónapra: 530 Ft.
Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál,a kézbesítőknél, a hírlapüzletekben és a Hírlap-előfizetési Irodánál (HELIR), közvetlenül, utalványon vagy átutalással
Postabank Rt. 219-98636, 021-2799.
Nyomja a Marquard Színes Nyomda Kft. Budapest
Felelős vezető: BARTHA TAMÁS igazgató
HU ISSN 0133-1906 HU ISSN 0237-3807

TOYOTA

SPORTKOCSITÍPUSOK
RENDKIVÜLI
ÁRKEDVEZMÉNNYEL

/BEMUTATÓ ÉS TESZTAUTÓK/

TOYOTA CELICA STI 1,6
TOYOTA CELICA TURBO 2,0 4 WD
TOYOTA SUPRA TURBO SPECIAL 3000

TOYOTA AUTÓSZALON
Hódmezővásárhely,
Kutasi utca 12. Telefon: 341-628

ARISTOTELÉS: Metaphysica

● Textus ● Fordítás ● Kommentár ●

Az **1000 példányban** megjelentetett, közel **ezer oldalas** mű ára: **számozott bőrkötésben: 8600 Ft, vászonkötésben: 4200 Ft.** Megrendelés: 4000 Ft (bőr), illetve 2000 Ft (vászon) előlegfizetéssel lehetséges az **MHB 222-19921 sz. számlánkra.** A kötetek **postai utánvéttel,**

vagy a **LOGOS Kiadó** bemutatótermében vehetők át:
1074 Budapest, Huszár u. 3. (Tec)
Telefon: 142-4478

LADA
GÉPKOCSIK AZONNALI ÁTVÉTELLEL
2121 NIVA
21099 új típusú SAMARA
MIKROTECHNIKA AUTÓSZALON
Hódmezővásárhely, Kutasi u. 12.
Tel./fax: 341-628

Víz, gáz, központi fűtés, padlófűtés tervezését és kivitelezését vállaljuk azonnali kezdéssel, korszerű technológiával, garanciával.
Tel./fax: 132-4129
5432 MH

A SHOPPING CITY PLUS-ban,
Budapest XIII. Váci út 168. alatt a RENO, PANASONIC, CARPET WORLD stb. körül korlátozott mértékben még bérelhetők a tulajdonostól 100 m² tól 5000 m²-ig üzlethelyiségek, irodák, raktárak.

Ugyanitt ELADÓ vagy KIADÓ 2000 m²-es egybefüggő csarnok. Belmagasság: 7-10 m, Irányár: 69 ezer Ft/m². Eladás esetén parkolóhasználat lehetséges.
Telefon: 267-1976. Fax:129-0769.

A Fővárosi Fürdőigazgatóság bérbe adja a Gellért Fürdőben (Budapest XI., Kelenhegyi út 4.) két helyiségből álló, 25 m²-es orvosi rendelő belgyógyász, kardiológus, borgyógyász, urológus részére kiadó.
Részidő-rendelés is lehetséges.
Érdeklődés: Fővárosi Fürdőigazgatóság, vállalkozási és marketingosztály. Tel./fax: 131-6646, 131-8540
7761 MH

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A decentralizált privatizációs program keretében
a **SZENZOR-MC Vezetési Tanácsadó Kft.**
az Állami Vagyonügynökséggel kötött keretszerződés szerinti jogosítványa alapján nyílt pályázatot ír ki az átalakulás révén létrejött és jelenleg cégbejegyzés alatt álló **Járműszerelvényt Gyártó Bt.**
(Budapest XV., Bácska u. 14.)
állami tulajdonban levő részvényeinek értékesítésére

A társaság több adatai:
A társaság saját vagyona: 465 909 000 Ft
A társaság jegyzett tőkéje: 400 000 000 Ft
A jegyzett tőkét 40 000 db, egyenként 10 000 Ft névértékű részvény testesíti meg.
Az ÁVÜ bizományosaként eljáró szakértő a tagsági jogot megtestesítő részvények 100%-át kínálja megvételre.
Az önkormányzati részesedés az 1992. évi LIV. tv. 42. szakasza szerint a vételárból pénzben kerül kifizetésre. A vagyonpolitikai irányelvekben szabályozott alkalmazotti kedvezményrendszer igénybevételével a kiíró az alkalmazottak számára tagsági jog kedvezményes megvásárlására ajánlatot fog kidolgozni.
A SZENZOR-MC Kft., mint az Állami Vagyonügynökség bizományosa, az rt. tulajdonjogát megtestesítő részvényeit teljeskörűen egyfordulós, nyílt pályázat keretében megvételre hirdeti meg.
A teljes részvénycsomag irányára 466 000 000 Ft.
A vásárlás során befizetett készpénznek az eladás során felmerülő privatizációs költséget ill. a jegyzett tőke vételárának 7,31%-át kitevő önkormányzati részesedést fedeznie kell, a fennmaradó rész esetében kárpótlási jegy felhasználható, egyisztenciahitel igénybe vehető.
A pályázók vételi ajánlatot tehetnek az állami tulajdonrész egészére, többségi vagy kisebbségi tulajdonhányadra.
A pályázaton való részvétel feltételei:
— a részletes pályázati kiírás kiváltása, a benne szereplő tartalmi követelmények teljesítése,
— írásos ajánlattétel a megvásárolni kívánt tulajdonhányad és az ajánlott vételár feltüntetésével,
— a pályázat benyújtási határidejétől számított minimum 60 nap ajánlati kötöttség vállalása,
— az ajánlott vételárra vonatkozó fizetési garanciák megléte, az ajánlatadással egyidejűleg a megajánlott vételár 5%-ának megfelelő összeg bánatpénzként való letétbe helyezése a SZENZOR-MC Kft.-nél, illetve befizetése az általunk megadott bankszámlára. A letétbe helyezést vagy átutalást az ajánlattevő jogosult a SZENZOR-MC javára egy első osztályú bank által kibocsátott, feltétel nélküli, visszavonhatatlan, Budapesten fizetendő bankgaranciával is teljesíteni.

A pályázat lebonyolítása az Országgyűlés 71/1992. sz. vagyonpolitikai irányelvekről szóló határozata, valamint az Állami Vagyonügynökség versenyeztetési szabályzata alapján történik.
A részletes befektetői tájékoztató és pályázati kiírás a SZENZOR-MC Vezetési Tanácsadó Kft.-nél vehető át 10 000 Ft plusz áfa befizetése és titoktartási nyilatkozat aláírása ellenében.
A kiírók fenntartják a jogot a pályázat érvénytelennek nyilvánítására.
A pályázatokat zárt borítékban, „Pályázat jármű" felirattal a SZENZOR-MC Kft. 1055 Budapest, Szent István krt. 11. címére kérjük benyújtani.
A pályázat beküldési határideje: 1993. szeptember 6-án 16 óra.
A pályázat elbírálási időpontja: 1993. szeptember 9-én 16 óra.

A pályázók számára további felvilágosítással a SZENZOR-MC Kft. részéről Szabó Attila igh. és Kiss Ágnes témavezető (tel.: 112-6612, 131-6904), a Járműszerelvény Gyártó Rt. részéről Forgács [illegible] igazgató (tel.: 163-1594).

7800 MH

Pályázati felhívás

A

99®9
Idegenforgalmi és Befektetési Tanácsadó Kft.,

a Budapest II. Ker. Önkormányzat megbízásából együttesen elidegeníti a II. ker., Alsóvölgy u. 24. sz. (másik bejárat Hüvösvölgyi út 131., 6499 m² alapterületű), az Alsóvölgy u. 22. sz. (1512 m² alapterületű), az Alsóvölgy u. 26. sz. (1099 m² alapterületű), alatt található ingatlanokat.

Az ingatlanok 34-es építési övezetbe soroltak. A vételi ajánlat benyújtásának határideje 1993. október 15., 12 óra. A pályázati kiírás, a szükséges mellékletekkel együtt, 10 000 Ft + áfa készpénz ellenében átvehető a hirdetés megjelenését követő 30 napon belül, 8.30 és 12 óra között az alábbi címen:

99®9
Idegenforgalmi és Befektetési Tanácsadó Kft.,
1053 Budapest, Ferenciek tere 4—8.
Telefon: 118-6107

MH 7734

Pályázati felhívás

A

99®9
Idegenforgalmi és Befektetési Tanácsadó Kft.,

a Budapest II. Ker. Önkormányzat megbízásából elidegeníti a II. ker., Bécsi út 33. sz. alatt található, 2198 m² alapterületű telken, 3600 m² hasznos szintterületű általános iskolaként működő ingatlanát. (Az épület a Lajos u. 34. felől is megközelíthető.)

Az ingatlan 34-es építési övezetbe sorolt. A vételi ajánlat benyújtásának határideje 1993. október 15., 12 óra. A pályázati kiírás, a szükséges mellékletekkel együtt, 10 000 Ft + áfa készpénz ellenében átvehető a hirdetés megjelenését követő 30 napon belül, 8.30 és 12 óra között az alábbi címen:

99®9
Idegenforgalmi és Befektetési Tanácsadó Kft.,
1053 Budapest, Ferenciek tere 4—8.
Telefon: 118-6107

MH 7735

FŐBER Kft. EÜBER Kft.

Privatizációs pályázat eredményhirdetése

A FŐBER Nemzetközi Ingatlanfejlesztő és Mérnöki Korlátolt Felelősségű Társaság,
az Állami Vagyonügynökséggel,
az úgynevezett decentralizált privatizáció keretében kötött keretszerződés alapján,
a Vagyonügynökség bizományosaként,
nyilvános pályázatot hirdetett
a 25 470 E Ft jegyzett tőkével átalakult
EÜBER Vállalkozó, Szervező és Tanácsadó Kft.
(Budapest, Hűvösvölgyi út 116. 1021)
állami tulajdonban levő üzletrészeinek részben vagy egészben történő értékesítésére

A pályázat eredményeként,
a társaság üzletrészének 100%-át,
25 480 E Ft értékben,
az EÜBER Kft. MRP-szervezete vásárolta meg

FŐBER Nemzetközi Ingatlanfejlesztő és Mérnöki Kft.
Budapest, Rumbach Sebestyén u. 14. 1075

Pályázati felhívás

A DUNAFERR Dunai Vasmű Rt. pályázatot hirdet a
DUNAFERR Acélszerkezeti Kft.
ügyvezető igazgató
munkakör betöltésére.

A társaság mintegy 300 főt foglalkoztat.

A társaság fő tevékenységei:
— magasépítészeti könnyű acélszerkezetek gyártása (épület-acélszerkezet, toronyszerkezet, útkorlátrendszerek, építészeti állványok, egyedi könnyűszerkezetek);
— acélszerkezetek korrózióvédelmének biztosítása tűzihorganyzással;
— a fenti termékek gyártásával kapcsolatos műszaki, kereskedelmi és marketingtevékenységek végzése;
— a DUNAFERR vállalatcsoport egyéb acélszerkezeti érdekeltségű társaságaival való együttműködés.

Az ügyvezető feladata ezen tevékenységek irányítása, az eredményes működés biztosítása.

A munkakör betöltésének feltételei:
— műszaki és/vagy közgazdasági egyetemi végzettség;
— szakmai, vezetői gyakorlat, marketingismeretek;
— vállalkozói készség;
— német vagy angol nyelvismeret előnyt jelent.

A pályázatnak tartalmaznia kell:
— a pályázó adatait, szakmai önéletrajzát;
— a végzettséget tanúsító okiratok másolatait;
— a társaság működésével kapcsolatos elképzeléseit;
— erkölcsi bizonyítványt.

A munkakör *1993. október 1-jétől* tölthető be.

A pályázatokat legkésőbb 1993. augusztus 23-ig kérjük beküldeni, „Acélszerkezet" megjelöléssel.

Cím: *DUNAFERR Dunai Vasmű Rt. Humánfejlesztés, 2401 Dunaújváros, Pf. 110.*
A pályázattal kapcsolatban felvilágosítást Rohonczi Sándor humánfejlesztési menedzser ad, telefonon: (25) 381-820.

MH 7794

VÍZÁGYAT NYERHET!

Ha ellátogat ***üzletünkbe*** és kitölt egy kérdőívet, ***sorsoláson*** vesz részt. A szerencsés nyertes egy, az ***Amport Kft.*** által forgalmazott komplett amerikai vízágyat nyerhet!

A sorsolás közjegyző jelenlétében az ***őszi BNV*** záró napján, szept. 19-én lesz.

Kipróbálhatja, megtekintheti, megrendelheti üzletünkben, illetve a BNV ideje alatt az „A" pavilon 302-es standján.

Szeretettel várjuk!

NEW HORIZONS VÍZÁGYAK
AMPORT Kft.

AMPORT KFT.
1036 Bp., Lajos u. 40.
(Kolosy tér)
Telefon: 188-7303
Fax: 168-7180

7806 MH

Dr. Pendl & Dr. Piswanger Int. Vezetői Tanácsadó Kft.

LEGYEN OTT ÖN IS A STARTNÁL!

Megbízónk egy Magyarországon még újdonságnak számító telemarketing szolgáltatásokat nyújtó, most alakuló vállalkozás.
A cég számítógépes infrastruktúrájának kialakítása jelenleg is folyik.
Budapesti irodájukba keresünk egy angolul jól beszélő hölgyet vagy urat

MARKETING VEZETŐ
telemarketing director

munkakörbe. Ez a fontos pozíció olyan felsőfokú végzettségű, vállalkozó szemléletű, jó fellépésű és kommunkációs készségű, nyitott és munkatársainak motiválására képes pályázóra vár, aki a marketinget nemcsak könyvből tanulta és aki fesztelenül képes tárgyalni egy szolgáltatás értékesítéséről. Ön az ügyvezető igazgató közvetlen munkatársa lesz és egyik első feladataként a 15 főből álló csapatát kell majd kialakítania. Számítógépes felhasználói ismereteit nap mint nap kamatoztathatja.

Pályázatát a 326-os referenciaszámon küldje el Tanácsadó Irodánknak!
1124 Budapest, Németvölgyi út 78/B. I. em. 1.
Tel.: 202-3443, 175-4780. Fax: 201-6401

az INTERSEARCH szervezet tagja

A MAGYAR TÁVKÖZLÉSI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest-vidéki Igazgatóságának
Ellenőrzési Osztálya

azonnali belépéssel
felvesz

számviteli végzettséggel rendelkező
belső ellenőrt.

Ellenőrzési munkakörben töltött idő előnyt jelent.

Jelentkezés:
szakmai önéletrajzzal,
bérigénnyel.
Levélcím: 1360 Budapest, Pf. 7

MAGYAR TÁVKÖZLÉSI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG Budapest-vidéki Igazgatósága

Kistermelők, gazdálkodók figyelmébe!

A Ceglédi Tangazdaság feldolgozóüzeme vállalja szemes termények fogadását, szárítását és tárolását. Közös megegyezés esetén a terményeket kedvező fizetési feltétellel megvásároljuk. Ezenkívül megvételre kínáljuk az őszi vetésű kalászosok (búza, árpa, rozs) vetőmagvait. Vetőmagvásárlás esetén fizetési módként terménycsere is lehetséges. **Idejében keresse fel üzemünket, hogy minél nagyobb kedvezményben részesüljön!**

Cím:
Ceglédi Állami Tangazdaság feldolgozóüzeme,
2700 Cegléd,
Külső Kátai út 98.
Nyitva: 7-től 16 óráig.
Tel.: (53) 310-796
Telex: 224-479
Fax: (53) 311-717

MH 7777

A magyar kiállítástörténet fényes lapjai: 1896

A kőszénbányászat mívelési és gazdasági viszonyai

A magyar korona országai bányaiparának legfiatalabb ágazata, a szénbányászat a XVIII. század közepén alakult ki. Hazánkban az első kőszénbányát 1753-ban Brennbergben nyitották meg. A század második felében több helyen fedeztek fel kőszéntelepeket, de az ismert szénlelőhelyek többségének felkutatása már a XIX. században történt. Baranya megyében a pécsi szénbányák a század első tizedében, az Anna-völgyi bányák Esztergom megyében valamivel később, a Nógrád megyében lévőket 1840 körül tárták fel. A gőzhajózás, a vasúti hálóza, és a gyáripar fejlődése „lendületet adott" az ásványszéntermelésnek és az új bányák feltárásának. A kiegyezést követő harminc év alatt a feketeszén-kitermelés ötszörösére, a barnaszén és lignit esetében tízszeresére növekedett. Érdemes megemlékezni a bányászati csarnokokban kiemelten „képviselt kiállítók mívelési és gazdasági" jellemzőiről.

A Brennbergi Részvénytársaság „átnézetes térképeket, diagrammokat, tervrajzokat, fényképeket és szénmintákat és egy igen tanulságos plasztikai dombormüvet" állított ki. A kor színvonalán álló vezetés 500 szakmunkást, 250 napszámost foglalkoztatott, építtetett kórházat, hatosztályú népiskolát és egy „élelmitárat".

Több mint tizenkét méter vastag szénmezőt tártak fel „Dorogh község" határában. A széntelep „fedője" szürkésbarna agyag, a „fekvője" pedig édesvízi mész, míg a kitűnő berendezésű aknája 162 méter mély volt. Az ezredévi tárlat nagy reményeket fűzött a várható kitermeléshez.

Az Osztrák–Magyar Monarchia legnagyobb szénfogyasztója az „első cs. kir. szab. Duna-gőzhajózási társaság" volt. A pécsi bányaigazgatóság 1830-ban alakult és fokozatosan növelte a szénterületét. Az ezredévre a bányabirtok „kikerekítése teljesen befejeződött". Közel 25 millió négyzetméter saját tulajdonú és bérelt bányatelek és 617 katasztrális hold földbirtok tartozott a társasághoz. A „szénfekveteket" tartalmazó hegység alatt átlag 800 méter vastag és a főcsapás irányában 15 kilométer hosszú kőszénréteg húzódott. A pécsi szén előnyeit a vasút „mindjobban méltányolta", és a külföldi megrendelők is „kedvelték és sokan használták". A társaságnak 2655 lóerejű különféle munkagépe „gőz- és villamerőre" állt rendelkezésére, és termelt évente 5 500 000 mázsa kőszenet, 300 575 mázsa sajtolt szenet és 102 500 mázsa „pirszenet". Foglalkoztattak 3149 szakmunkást, 366 napszámost, fenntartott templomokat, kórházakat, élelmiraktárakat, 189 társulati lakóházat 1300 lakással, négy vendéglőt, könyvtárt és fürdőket. A társulat „önmagát a legszínesebben szerepeltette". Igen gazdag földtani gyűjteményt mutattak be, tanulságos mintákat állítottak ki a „technikai berendezésekből" és a kitermelt kőszén-feldolgozásból. A korabeli értékelés szerint „még a külföldi efféle vállalatokkal is bátran felvehették volna a versenyt". A kiállítási fülke közepén felállítottak egy teljesen felszerelt „aknatorokrészt" szállítókassal együtt. Különösen „kiemelendő" volt még egy szeleltető gép és egy szénosztályozó gép „csinos modellje".

Szerényi Gábor rajza

A pécsiek megelőzték a többi bányát a Tischheim-féle gőzkazánnal „megejtett elgőzölögtetési" jellemzőjével. A pécsi szén egy kilogrammjával átlag 6,5 liter vizet lehetett „elgőzölögtetni", míg például a köpeczivel 3,2 litert, a salgótarjánival 3,9 litert, a parasznyaival 2,5 litert és a nádasdival 3,1 litert. A pécsi kőszénnel szemben a „doroghi" szén tartotta csak a „lépést", mivel egy kilogrammjának 5,5 liter víz volt a „gőzfejlési képesség".

Az ezredévi tárlaton a XX. századra „készülődést" is érzékeltették. A kőszénbányászat fejlődésének lehetőségeit sok esetben „igazolták" a kutatási eredményekkel. Ilyen volt a boszniai és a hercegovinai kiállításon a krekai kőszénbánya bemutatása. Az 1884-ben megkezdett kutatási munkálatok a Gracsaniczán és Tuzlán keresztül vonuló „mérhetetlen kőszénmennyiséget" tartalmazó telepet tárták fel. A 18 méter vastag kőszénréteg igen csekély kéntartalmú, jó minőségű, 4500 kalóriát „szolgáltató" szenet adott.

A szenet a „cs. és kis bosznavölgyi vasút" is használni kezdte, és emellett az ezredévre Tuzlában a magánipar a bánya továbbfejlesztését igényelte. Szintén az „újabban feltárt" szénmezők közé tartozott az „Urikány-zsilvölgyi" bánya. A kitermelő társulat 1891-ben alakult és korszerű kitermelési eszközökkel dolgozott. Érdekes, hogy a 60 szakmunkás mellett 800 napszámosnak adtak „kenyeret". Építettek iskolát, templomot és kórházat. A széntermelés egy részét Szerbiába vitték és ott „hasznosították".

A magyar korona országainak területét hét bányakapitányságra osztották. Az általános értékelés szerint a kőszénbányák „mívelését illegőleg azt tapasztalták", hogy a nagyobb vállalatok mind műszaki, mind kulturális tekintetben és a munkásaik anyagi jólétére törekvésében „teljesen a kor színvonalán állanak". A szénkitermelés „mívelésének" emelése törvényszerű igényként jelentkezett, mivel még „nem sikerült a szénbehozatalt hazánk területéről kiszorítani", és ez azért volt meglepő, mert a feltárt szénkészlet „számos helyen parlagon hevert". Az összesítő jelentésben javasolták egy, a feltárási munkákhoz „értő bizottság", majd intézmény felállítását. Ennek „életbe léptetése" – úgymond – megnyitná a jelenleg parlagon heverő bányákat és „sok más, még szűz területen, különösen a kőszén- és petróleumipar megnyitásával és meghonosításával munkásosztályunknak új meg új keresti forrást teremtve, mely nemzetgazdasági fejlődésünkre csak üdvös hatással volna".

Diószegi György

Nyaralj falun, tanyán!

Immár bizonyos, hogy a Magyar Falusi-Tanyai Vendégfogadók Szövetsége *Falusi turizmus a XXI. században* címmel nemzetközi konferenciát rendez 1996-ban, az expo ideje alatt. Nem a fővárosba hozzák azonban a kongresszust, hanem valamelyik alföldi település ad majd otthont a résztvevőknek, s hogy melyik, azt *pályáztatás* útján döntik el.

A világkiállításhoz kapcsolódó rendezvény számára az Európai Közösség és az Európa Tanács 1992 októberében a franciaországi Vichyben rendezett első európai fóruma szolgáltatta a kiindulópontot, amely *A XXI. század a zöldturizmus jegyében* címet viselte. Az itt elhangzott gondolatokat kívánják áttekinteni 1996-ban, különös tekintettel a falusi turizmus helyzetére a közép-kelet-európai országokban. Külön *információs házat* kívánnak létesíteni az expo területén, s ekkor kerül sor a „Gyere a falunkba, tanyánkra nyaralni" és a „Falun, tanyán nyaraltam" ifjúsági pályázatok díjkiosztására.

Minthogy hazánkban a távolságok kicsik, ezért, aki az expo kulturális-kommunikációs hatásáért jön ide, az vidékről is viszonylag rövid idő alatt közelítheti meg a fővárosi helyszínt. Kivételes helyzetet élvezhet a Budapest körüli agglomeráció. A falusi vendéglátás különösen vonzó lehet a különlegességet, romantikát kereső amerikai turisták számára, hiszen az Egyesült Államokban szinte nem létezik falu.

Magyarországon fontos teendő a természeti értékek megőrzése, s az, hogy a falusi házakat eredeti állapotukban állítsuk helyre. Veszélyt jelent azonban az egységesítésre való törekvés. Aki viszont falun szeretne nyaralni, az nem „művi" tanyákra kíváncsi, amelyek akár a falusi turizmus halálát is jelenthetik. A szövetségben mindenesetre kedvező fejleményként értékelik, hogy az expo idegenforgalmi prioritásai között a falusi turizmus is szerepel, s úgy vélik, az 1996-tól 2000-ig terjedő négy esztendő alatt további 90 ezer férőhely teremthető a falvakban, illetve a tanyákon.

(k. l. i.)

Expo Business

A Magyar Gazdasági Kamara ajánlója

Expo '96 üzleti ajánlat néven a Magyar Gazdasági Kamara adatbázist hozott létre. A benne lévő magyar, angol és német nyelvű információkat a kamara ügyfélszolgálata, expoirodája díjmentesen adja át az érdeklődőknek. Bel- és külföldi kiállításokon, rendezvényeken szintén hozzáférhetővé teszi az adatokat, illetve megküldi a Világkiállítási Programirodának és a társszerveknek. Az *Expo '96 üzleti ajánlat* adatbázisába való bekerülés díja: 4000 Ft + áfa. További tájékoztatást *Major* Ágnes osztályvezető és *Máthéné Kovács* Mária munkatárs ad az érdeklődőknek a Magyar Gazdasági Kamarában, melynek címe: 1055 Bp., Kossuth tér 6–8. Tel: 112-7255, 153-3333; fax: 153-1285. Alább az adatbázisból közülünk példákat.

A Hajdú Megyei Általános Építőipari Vállalkozási Rt. 3992 millió forint éves forgalmú, 1350 főt foglalkoztató cég. Fő profilja a magas- és mélyépítési tevékenység, félkész és késztermékek gyártása, értékesítése (beton, vasbeton, fa- és fémipari szerkezetek, polisztirol termékek). Együttműködő partnert keres az expóhoz magasépítési, mélyépítési munkák kivitelezésével (fővállalkozás, alvállalkozás, egyéb társulási formában), beton-, vasbeton, asztalos, lakatosipari szerkezetek gyártásával kíván kapcsolódni. Filep Mária koordinátor. Tel.: 52/310-784. 4041 Debrecen, Kálvin tér 11.

A Ferintrade Kft. 400 millió forintos éves forgalmat lebonyolító, 9 főt foglalkoztató cég. Fő profilja az építőanyag-külkereskedelem, -nagykereskedelem elsősorban cement, tűzálló cement, gipsz, tégla, cserép és egyéb tetőfedő anyagok terén, amellett a svájci tulajdonossal közösen egyéb ellentételes üzletekkel, belföldi piackutatással és termékbevezetéssel is foglalkozik. Partnert keres ahhoz, hogy az expóhoz import vagy magyar építőanyagok beszállításával, fuvarszervezéssel tudjon kapcsolódni. Fodor Katalin marketingvezető. Tel.: 117-3687. Telefax: 117-3730. 1051 Budapest, Mérleg utca 4.

a. b. Építőipari Információs és Marketing Iroda Kft. 22 millió forintos éves forgalmat lebonyolító, 20 főt foglalkoztató cég. Fő profilja: címlisták és negyedéves jelentések készítése az építési piacról, piackutatás, tanácsadás, évente kétszer építési piaci fórumok szervezése, ingatlanközvetítés. Az expóval kapcsolatos elképzelés: információnyújtás vállalkozóknak a hazai építési piacról. Tasi László ügyvezető igazgató. Tel.: 138-4546. Telefax: 112-5565. 1428 Budapest, Pf. 92. (1088 Bp., Reviczky u. 4.)

Már feladta, de még mindig HITELre van szüksége? Forduljon hozzánk! Segítünk!

A CONTRACTOR Kft. külföldi pénzintézetek kedvező kamatozású hiteleit kínálja működő, illetve most induló vállalkozásoknak!

A felvehető hitelek kondíciói:
– 6-7 százalékos éves kamat, forintban;
– szükséges fedezet: 120 százalékos bankgarancia, vagy jelzálog, vagy szerződésben lekötött megrendelések.

Az ügyintézésért pénzt nem kérünk, de ha ön segítségünkkel hitelhez jutott, akkor 3 százalék a közvetítői jutalékunk!

Kérje ingyenes tájékoztatónkat!

Címünk: CONTRACTOR Kft. 1445 Bp., Pf. 346.

Galyatető a csúcs felé tart

Alpesi klímájú, kristálytiszta levegőjével is kiemelkedik a hazai idegenforgalmi lehetőségek közül Galyatető. Minthogy a szomszédos Kékestetőn lakóházak nincsenek, csak üdülő, szanatórium, tévétorony emelkedik ott, a galyaiak „az ország legmagasabb településeként" emlegetik helységüket.

A lakosság kevesebb, mint félszáz lelkes. Ám lelkes emberek élik köz- és ünnepnapjaikat a 950 méter magasságban elterülő fennsíkon, melyből két hegycsúcs is az ég felé nyúlik.

A harmincas évek második felében alapozták meg a hely jövőjét: a *Nagyszálló* megalapozásával, majd fölépítésével. A hatalmas kőépítmény körül a pékségtől a futballpályán át az ősparkig sok minden kínálta magát a test és a szellem felüdüléséhez. Fölismerték ezt a második világháború utáni vezetők is: maga a Belügyminisztérium emelt üdülőt a hegyre. Ekkor költöztek Galyatetőre a helység „őslakói".

Ők azok, akik ma rossz szemmel nézik a település lassú lepusztulását. Csak hírmondója van a korábbi óvodának, iskolának, sportpályának, pékségnek, a parkokat is benőtték a növények. Önfeledt rendetlenségben helyezkednek el az utóbbi húsz évben épített hétvégi házak is. Kilátástalan helyzetbe került a kilátó is.

A *víz – égető* gond lett, nevezetesen a szennyvízelvezetés hiánya okán. A hegyi humor szerint: ha megoldanák a galyai szennyvízcsatornázást, a parádi ásványvíz elveszítené illatát…

Balami bűzlik – állítják a helyi polgárok. Ezért kéréssel ostromolták meg *Egert*, az ott székelő megyei főispánságot. Azt remélték *Balázs* István köztársasági megbízott-helyettestől, hogy saját önkormányzathoz juttatja Galyatetőt. A bajok eredőjét ugyanis a *mátraszentimrei* polgármesteri hivatalban sejtik.

Hatoldalas levelükben, melyet a főispánnak írtak, kifejtik, hogy a nyolc kilométerrel távolabb fekvő faluban a galyai érdekek figyelmen kívül hagyásával döntenek. A hegyi üdülőtulajdonosoktól és az üdülőhelyi díjakból befolyó évi hat-nyolc millió forintból alig valami áramlik vissza Galyatetőre. A jövő még aggasztóbb. Ugyanis *újabb telkek* jelöltetnek ki hamarosan, s ha az ezek eladásából származó pénz ugyancsak a mátraszentimrei kasszába folyik be, az – mint a levél fogalmaz – „*katasztrófa* lenne"…

Másként gondolkodik a kérdésről *Szabad* Lajos, Mátraszentimre – valamint *Szentlászló, Szentistván, Bagolyirtás* és *Galyatető* – polgármestere. A tapasztalt férfiú, aki két évtizede dolgozik a községházán, s *már tanácselnökként is* gyakorolhatta a faluvezetést, jól emlékszik: annak idején *Gyöngyös* is meg akarta szerezni Galyatetőt. Azt remélték ugyanis a sok száz éves múltra visszatekintő barokk városban, hogy Galyáról nagy bevétel származik majd…

A bekebelezés azonban a pártállamban sem sikerült. A mostani *kiválási* kísérletnek sem sok esélyt ad Szabad Lajos, noha ő maga korábban személyesen kísérte el a galyaiakat a megyei főispánság egyik osztályvezetőjéhez. Ott kiviláglott, hogy az elszakadásról csak a szentimrei önkormányzat dönthet.

Megerősítette ezt nemrég Balázs István főispán is. Mint a férfiú a *Magyar Nemzetnek* elmondta: ők sem felkarolni, sem elfojtani nem tudnák, nem is kívánják a galyaiak kezdeményezését. Szerepük az ügyben annyi, hogy ellenőrzik: törvényesen jár-e el a polgármesteri hivatal a Mátrában.

A hivatal törvényesen járt el: szavazott. Előbb titkosan, aztán – minthogy a titkos voksolás egyhangú volt – nyíltan is. Elutasították a galyai próbálkozást. Ami nem csoda, hiszen az önkormányzatban *egyetlen galyatetői lakos sem* foglal helyet. Az a lelkipásztor, aki a galyai érdekek képviseletét vállalta, szintén a kiválás ellen szavazott. Ezt utóbb azzal indokolta barátainak, hogy *garázshelyet kapott a polgármester közbenjárásával*, nem fordulhatott ellene.

Fordulatra nincsen is szükség – vélekedik Szabad Lajos. Hiszen a galyaiak nem tudnának működtetni külön önkormányzatot. Egyébként sem felel meg a valóságnak, hogy Galya elhanyagolt. Bagolyirtás jogosabban panaszkodhatna – állítja a tájékozott férfi, aki azt is tudja, hogy a galyaiak beadványát *aláírók között olyan ember neve is szerepel, aki biztosan nem írhatta alá* a dokumentumot. A dolgok nem mennek olyan könnyen. Itt van például a *Lenin utca* esete. Páran azt szeretnék, ha eltűnne a faluból ez az utcanév. Csakhogy *az rengeteg papírmunkával jár!* – hívja föl a figyelmet Szabad Lajos. Így hát megmaradt a *lenini út* elnevezés Mátraszentimrén. Sőt Galyatetőn is, mert noha ott jelképesen új nevet adtak a jobb sorsra érdemes utcának, a tábla ma is kint függ a gyönyörű lombok alatt. A változásban csak reménykedhetnek a helyiek.

Nem beszélve arról, hogy a gáz bevezetésében hiába reménykednek a hegytetőn. A *parádsasvári* üveggyár, ahonnan a csövet továbbépítenék, magántulajdon – hívja föl a figyelmet a polgármester. És *Oszter* Sándor, a gyár birtokosa nem engedné meg a gázhálózat továbbfejlesztését…

Oszter Sándor minden további nélkül megengedi a vezeték kiegészítését – ezt már *Farkas* Imre, a galyai Nagyszálló igazgatója mondja. A férfi többek közt evvel is foglalkozott, remélve, hogy idegenforgalmi paradicsomot varázsolhat idővel a különleges helyből. Hangsúlyozza: nem szeretné, ha Galya rossz hírbe keveredne. Hiszen *a hegytető mai állapotában is csodálatos.* Ám lehetne még szebb, még vonzóbb. Ehhez azonban kezdeményező önkormányzat kell, olyan, amely elébe megy a fejlesztésnek, vagy legalábbis elfogadja a fölajánlott lehetőségeket.

A mátraszentimrei községháza részben lemondott a fejlesztésekről, részben a Galyára szánt beruházásokat áthódította Szentimrére. Az egyik példa: a sífelvonó, melyet a tetőre szánt egy cég, ám alacsonyabb szinten készült el, ott, ahol igazából hó sincsen – tudni meg *Varró* János hajdani sífutóbajnoktól. A galyatetői férfit bízták meg a helyi lakosok az önálló önkormányzat tető alá hozásával. Az egész életében fák között élő ember most nagy fába vágta a fejszéjét.

Fogja a fejsze nyelét *Háber* László kerületvezető erdész is. A deres szakállú embert maga a polgármester is nagy becsben tartja, mondván: ha a vadászember indult volna a választáson, biztosan bekerült volna az önkormányzatba. Háber ezt nem hiszi. Galyatetőn hiába szavaztak volna rá: a többi községben – igazodva az ottani érdekekhez – a saját emberükre voksoltak volna.

Ám a szavazás önmagában nem nyugtatja meg a galyaikat. Olyannyira, hogy egyenesen *polgári engedetlenségi mozgalmat* emlegetnek a főerdésznek. Nem a helyben élők, hanem az üdülőtulajdonosok hangoztatják: nem lesznek hajlandóak az évi sok ezer forint helyi adót befizetni, ha nincsen látszatja a pénznek.

A látszat csalhat is. De a tényeket nem lehet elvitatni. *Holéczi* Tibor, a *Magyar Síszövetség* főtitkára 1953 óta tanulmányozza a tényeket Galyatetőn. A régi időkben mint versenyző nem törődött azzal, hol költik el a Galyatetőn keletkezett pénzt. Ma azonban mint közéleti ember nem hunyja be a szemét a rendellenességek fölött. Holéczi Tibor úgy látja, hogy nemcsak a sílift emelhetné az idegenforgalom színvonalát a településen. Hanem az önálló önkormányzat léte is. Ő mint külországban gyakorta megforduló ember azt tapasztalja, hogy hasonlóan kis helységek saját vezetőséggel irányíttatnak. Miért ne lehetne Galya is ebben a kitüntetett helyzetben – játszik el a gondolattal –, hiszen nem köti össze köldökzsinór a hét-nyolc kilométerrel odébb elterülő faluval. Semmi sem indokolja, hogy a távolabb élők döntsenek a galyaiak sorsáról.

Örömmel emlékezik vissza a síszövetségi főtitkár az 1991-es junior sílövő világbajnokságra. Mint mondja: *Európa más tájain az önkormányzati vezetők mindent megtettek volna, hogy kis falujuk ilyen versenynek köszönhetően az érdeklődés fénykörébe kerüljön.* Galyatetőn más volt a helyzet – emlékezik vissza Holéczi Tibor.

Még a sanyarú hóviszonyok között is Galya rendelkezne a legjobb sípályákkal – mérlegelnek a hozzáértők. Három északi fekvésű lejtője a garancia erre. Ám a különleges adottságú hely *az év minden napján a turisták célállomása lehetne*, 115 kilométerre a fővárostól. Arra azonban vigyázni kell, hogy az esetleges leendő önkormányzat jobban becsülje meg a helyet: ügyeljen a beépítés és a táj összhangjára, a jellegzetes *galyai varázsra.*

Molnár Pál

Bányai István

A Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállitótermében rendezett kiállitáson a most végzett Iparmüvészeti Főiskolások mutatták be müveiket. A müvész egyik plakátját kiemeli Vadas József: "A láthatatlan mester" c. -több kiállitást ismertető- kritikájában.
A cim Podolini Volkmann Artur mestert idézi, aki szabadiskolájában az angyalföldi képzőmüvészeket tanitotta.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. jan. 26.
XVIII. évf. 4. sz. 13. lap.

Bánnyai István

Grafikus kiállítását hirdette
Bánnyai István önironikus
plakátja.

W. Somogyi Ágnes: Fahragaszok egymáshoz.
Művészet, 1978. július - 30. lap.

Művészet, 1978. évf. 34. old.

Bányai István

10 Bányai István: Kiállítási plakát, nyomat, 70x50 cm, 1977

10

Bányai István grafikus

Nyolc magyar alkalmazott grafikus kiállítása „Perspektíva" c., a Színház-téri Galériában látható, ahol a művész munkái is szerepelnek.

Aknai Tamás: Fonák távlatok.
Dunántúli Napló, 1978. márc. 19.

Bányai István grafikus
/Bp. 1949-

címe: 1151 Bp. Platán u. 30

Az Iparművészeti Főiskolán végzett, plakát-, könyv-, kiállítás-, csomagolásgrafikával és animációs grafikával foglalkozik; szerepelt az 1974-es Varsói Biennálén. „Az év legjobb plakátja" pályázat nyertese.

Békéscsabai Alkalmazottgrafikai Biennálé
Plakátkiállitás, Munkácsy Muzeum, 1978. IV. 2-V. 28.

-Katalógus a könyvtárban-

Bányai István

Kiállítási plakát

W.Somogyi Ágnes:
Falragaszok egymás közt.
Művészet,1978.jul.- 34.old.

Bányai István

Csibegyörelem: Expo '96 Tabalafigura. =
M. Nemet 1993 julius 22. I. ill

ÚJ

MESSZE

RAJZOK,
ILLUSZTRÁCIÓK,
PLAKÁTOK

PROSPEKTUS
KÖNYV ÉS HANGLEMEZBORÍTÓK
RAJZFILMFORGATÓKÖNYV

A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE: SZAMOSI FERENC
FELELŐS KIADÓ: A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK IGAZGATÓJA

NYGV 7610 1m

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK ÉS
A MAGYAR HELIKON
MEGHÍVJA ÖNT

BÁNYAI ISTVÁN GRAFIKUSMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁRA

1976. MÁJUS 27-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:
W. SOMOGYI ÁGNES
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

HELIKON GALÉRIA
BUDAPEST V., EÖTVÖS LORÁND UTCA 8.
A KIÁLLÍTÁS NYITVA:
1976. MÁJUS 27 — JÚNIUS 20-IG.
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10—18 ÓRÁIG
BELÉPÉS DÍJTALAN

1949-ben születtem Budapesten. Tanulmányaimat a Képzőművészeti Főiskola typo-grafikai szakán 1972-ben fejeztem be. Tanáraim: Hayman György és Kass János voltak.
Azóta alkalmazott grafikával foglalkozom.
Munkáimat a GRAPHHIS és a Modern PUBLICITY közölte.
Az 1974 évi Varsói Plakát Biennálén a lengyel Fotóművész Szövetség különdíját kaptam.
A 1975 év legjobb plakátja — nívódíját nyertem el.

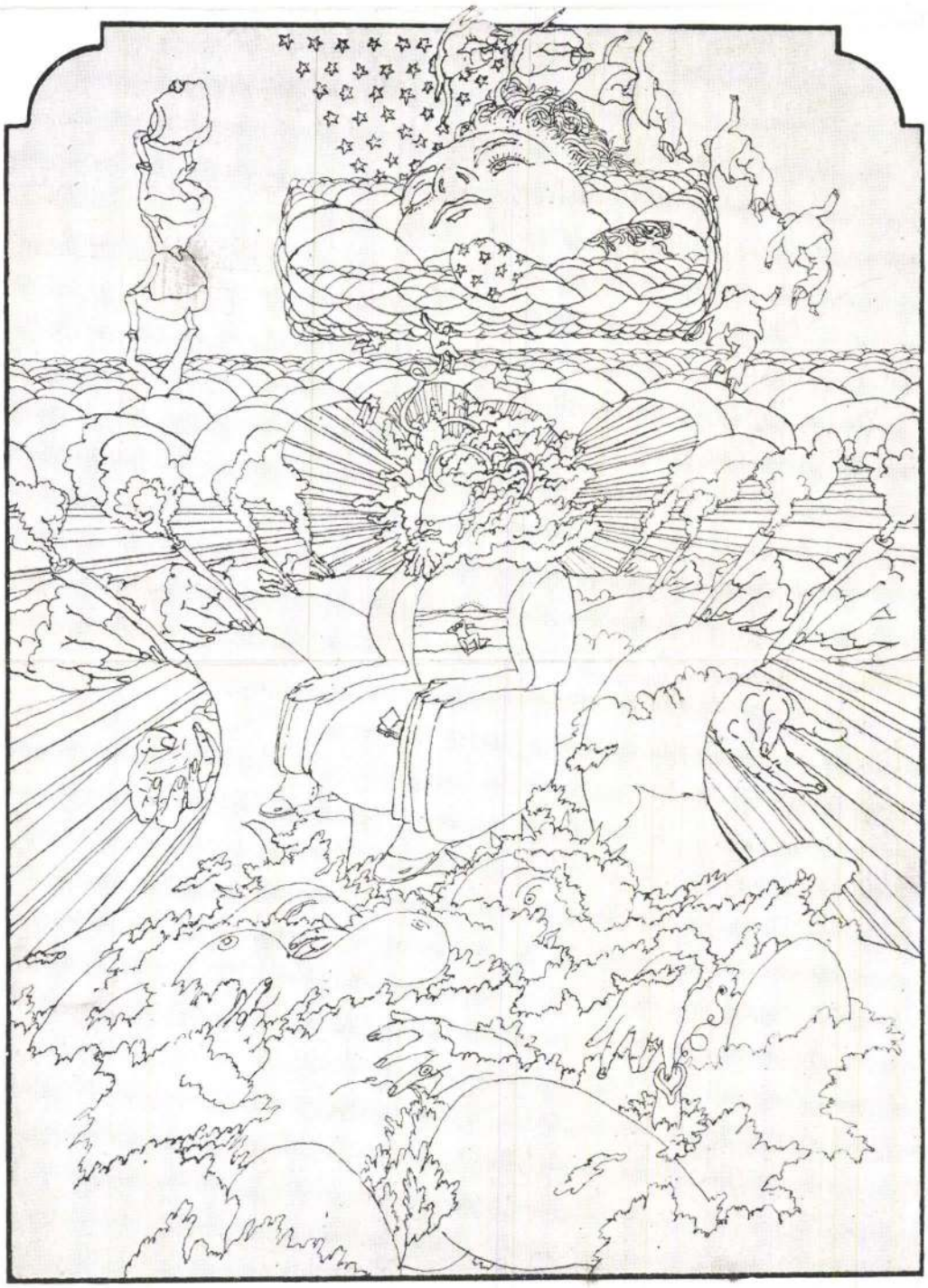

Bányai István

Ady plakátjával szerepelt az Ady kép c. tárlaton
a Petőfi Irodalmi Muzeum tárlatán.

Magyar Hirlap 1977-28o-6

Hegyi:Tetszetős Ady kép

Bányai István, grafikus

L. Bakos István

–: A Jelenkor krónikája 383.

Jelenkor, Pécs, 1978. okt. XXI/4

Bányai István, grafikusművész

A békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumban máj. 27-ig látható a Békéscsabai Alkalmazott Grafikai Biennálé, melyen szerepel a művész lemezborító tervezete. (emlitve)

Győrváry Éva: Fotó-körző-fotógrafika.
Pesti Műsor, 1980. máj. 7.

Bányai István, grafikusművész

Perspektívacsoportnak nevezik magukat, nyolcan vannak mindannyian a plakátművészethez vonzódnak. A csoport eddigi közös kiállításai: Pécs, Varsó, Düsseldorf, most a diósgyőri Vasas Műv. Közp. Galériájában „2000–20" című tárlatuk. – A művészek szemléletének egységét a humor adja. Történeteket mondanak el Bányai István rajzai, magas színvonalú, szöveg nélküli karikatúrák ezek. Erződik a munkákból alkotójuk rajzfilm-szeretete, három éve készítette el első animációs filmjét, a címe: „Hamm" (említve).

Szabados Gábor: Kiállítás a Vasas Galériában.
Déli Hírlap, 1980. ápr. 1.

32 oldal

Melléklet: itthon

Ára: 21,50 Ft

NÉPSZABADSÁG

1994. április 21., csütörtök

SZOCIALISTA NAPILAP

52. évfolyam, 92. szám, második kiadás

A kormány huszonöt évre eladná a hármas csatornát

Az SZDSZ szerint az akció alkotmánysértő

Zártkörű nemzetközi versenytárgyalást írt ki titokban a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium, valamint az MTV a harmadik országos televíziócsatorna huszonöt évre szóló kizárólagos privatizálására. Dornbach Alajos és Hack Péter az SZDSZ tegnapi sajtótájékoztatóján leszögezte: a kormány lépése alkotmányellenes és törvénysértő, a tervezett szerződés semmisnek tekintendő.

MUNKATÁRSUNKTÓL

Mint arról lapunkban beszámoltunk, a kormány március 3-i ülésén a 3006/94-es (a Magyar Közlönyben nem megjelenő) határozatában engedélyezte a korábban a moszkvai televízió adását sugárzó 58-as csatorna privatizálását. Tervek szerint 9-től 16 óráig közszolgálati oktatóprogramot, 16-tól 24 óráig, illetve éjféltől reggel kilencig pedig országos közszolgálati műsort sugároznának a frekvencián.

Dornbach Alajos szerint ez az akció klasszikus példája a hatalommal való visszaélésnek, és bizonyítéka annak, hogy a kormány szezonvégi kiárusítást folytat. Arra hívta fel a potenciális befektetők figyelmét, hogy az eljárás nyilvánvalóan törvénysértő, ezért az SZDSZ semmisnek tekinti. Ha pártja kormányra kerül, nem fogja betartani az abban foglaltakat. Mivel az ügyletben részt vevők jóhiszeműségéről nem lehet szó, a befektetők kártérítésre nem számíthatnak a bíróságtól, az okozott kárt viszont meg kell majd fizetniük. Szerinte a tenderkiírók is tisztában vannak cselekedetük jogellenességével, hiszen a szerződés megtámadhatóságát azon címen zárják ki, hogy a felhívás közzététele és az ajánlatok benyújtására vonatkozó határidő kevesebb mint 60 nap.

Hack Péter elmondta, hogy a harmadik országos televíziócsatorna privatizálására a kereskedelmi rádió és televízió engedélyezéséről szóló törvény alapján volna lehetőség. A kétharmados jogszabály azonban nem született meg, ezért az 58-as csatorna sorsáról a kormány nem dönthet. Hack arra hívta fel a figyelmet, hogy a tendert kiírók minimálisan 200 millió dollárban határozták meg a vételárat. Az utóbbi évek egyik legnagyobb privatizációjáról van tehát szó. Éppen ezért furcsa, hogy az áprilisi keltezésű tenderkiírásban április 26-át jelölték meg a pályázat benyújtási határidejének. *(A kormány... folytatás az 5. oldalon)*

Gorazsdéban még nincs béke

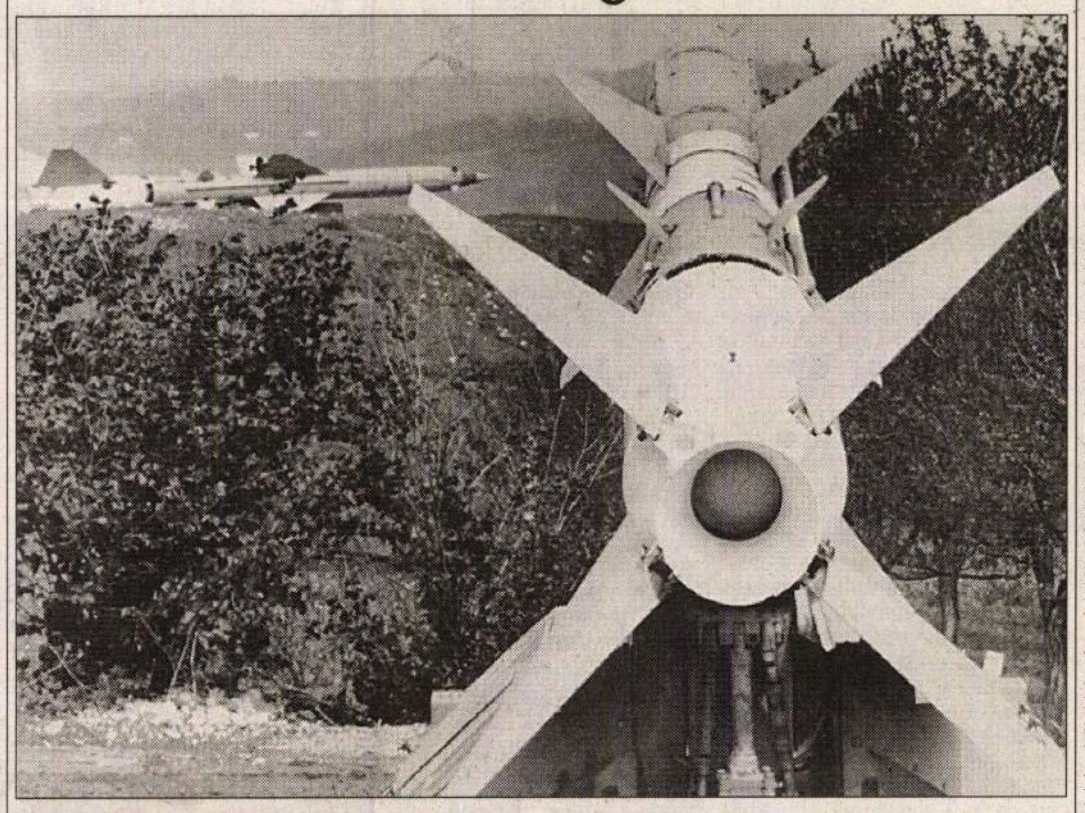

Orosz gyártmányú rakéta védi a NATO-gépektől a Banja Luka-i repülőteret REUTERS-FOTÓ

Az amerikaiak a boszniai szerbek megfékezését a Kis-Jugoszláviával szemben bevezetett büntetőintézkedések további szigorításával akarják elérni, miután hiábavalónak bizonyultak a Gorazsde ostromának megfékezésére tett nemzetközi erőfeszítések. *Clinton* újabb válságkezelő diplomáciai és katonai tervet terjesztett elő, amely ismét NATO-légicsapásokkal fenyeget. A szerbek minden figyelmeztetés ellenére tegnap rakétákkal lőtték a gorazsdei kórházat, miközben szabadon engedték a közelmúltban elfogott kéksisakosok többségét. A bosnyák kormányfő a Nyugat azonnali közbelépését sürgette a vérfürdő megakadályozása érdekében. *(Részletek a 2. oldalon)*

Őfelsége ellenzéke

Miniszteri körlevelek nyomában

„Szerveződik őfelsége gazdasági ellenzéke" – így kommentálta Orbán István, a Magyar Gazdasági Kamara elnöke a Stratégiai és Közszolgáltató Társaságok Országos Szövetségének (Stratosz) létrehozását. A szervezet megalakulásáról beszámoló hírügynökség jelentése szerint alulról jövő kezdeményezésről van szó, igaz, az alapítók között találjuk például az ÁV Rt-t. és a legnagyobb közszolgáltató vállalatokat is. Szerkesztőségünkbe azonban több vállalat dokumentumokat juttatott el, amelyekből kitűnik: nemcsak Csepi Lajos, az ÁV Rt. vezérigazgatója, hanem például Schamschula György miniszter is körlevélben szólította fel a cégek sorát, hogy lépjenek be a szervezetbe.

MUNKATÁRSUNKTÓL

A *Népszabadság* információi szerint a kamarai törvény elfogadását követően – az érintett vállalati kör számára is meglepő módon – nagy erővel indult meg az ÁV Rt. és a gazdasági szaktárcák vezetőinek „nyomulása": a legnagyobb, még állami kézben lévő vállalatok önálló lobbyszervezettel vegyenek részt a köztestületi kamarák szervezésének előkészítésében, valamint hogy „rajzolják át" az Érdekegyeztető Tanács munkaadói oldalán az erőviszonyokat. A Stratosz célja – mint azt már közöltük –, hogy a nemzetgazdaság egészét meghatározó, stratégiai jelentőségű vállalatok egyeztethessék a gazdasági kamarákról szóló törvény végrehajtásával kapcsolatos feladataikat. Alakuló ülésére az MVM Rt. székházában került sor. (Az MVM Rt. vezérigazgatója, s egyben a Villamosenergia-ipari Társaságok elnöke, *Hältzl József* az MDF képviselőjelöltje.) A Stratosz „kontaktszemélyeként" *Szegő Andreát*, a Villamosenergia-ipari Társaságok Szövetsége főtitkárát tüntette fel, aki nem is olyan rég még ugyanezen szakma munkavállalóinak érdekeit képviselte, 1990-ben pedig még az MSZOSZ alelnöke volt. *(Orbán... folytatás a 10. oldalon)*

Magyar Forma–1: egymilliárdos bevétel?

Az augusztusi magyarországi Forma–1-es futam gazdaságtalansága esetén sem kívánja teljes egészében felhasználni a rendelkezésére álló 200 millió forintos kormányzati garanciát a Hungarian Formula–1 Grand Prix Kft. Neményi Béla, a cég társtulajdonosa munkatársunknak kijelentette: egymilliárd forintos bevételre számít.

A múlt heti kormánydöntés értelmében a kabinet 200 millió forintig kezességet vállalt a Magyar Nagydíj új szervezőjének – a Hungarian Formula–1 Grand Prix Kft.-nek – a FOCA-val szembeni jogdíjfizetési kötelezettségére. Erre azért van szükség, mert az elmúlt években a Forma–1 hazai futamait szervező IBUSZ mintegy 300 millió forint veszteséget mutatott ki, az idegenforgalmi cég az idén már nem is vállalkozott a rendezvény jegyeinek értékesítésére jogdíjfizetési kötelezettséggel.

Neményi elmondta: a kormányzati kezesség csupán akkor kell, ha az idei Magyar Nagydíj mérlege ismét negatív lesz. Szerinte azonban még ez esetben sem kell a teljes keretet felhasználni. Ő egyébként az augusztusi versenyből egymilliárd forintos bevételt remél. Ezzel szemben áll, hogy az IBUSZ tőzsdei tájékoztatója szerint az elmúlt években a bevételek nem haladták meg a 240 millió forintot.

K. Sz. A.

A külügy is kritizálta Gönczöt

A Külügyminisztérium – mint már jelentettük – elhatárolta magát attól a hét nagykövetségre elküldött NTI-elemzéstől, amely elmarasztalta a köztársasági elnököt. Az ügynek folytatása is lesz: *Varga Domokos Györgyöt*, a Nemzeti Tájékoztatási Iroda vezetőjét eltiltották attól, hogy a jövőben a külképviseleteket önállóan lássa el tájékoztató anyagokkal. *Katona Tamás* államtitkárnak a Magyar Hírlapbeli nyilatkozata szerint ugyanis Vargának „el kell vinnie a balhét". Értesülésünk szerint azonban az Antall-kormány idején a Külügyminisztérium is többször küldött olyan tájékoztatót a hazai helyzetről – a diplomaták számára –, amely elmarasztalja a köztársasági elnököt. Így a Csurka-tanulmány közreadása idején arról kaptak tájékoztatót a misszióvezetők, hogy a Csurka-tézisek elválaszthatatlanok Göncznek az alkotmánnyal nem összhangban lévő eljárásától, és a médiaügyben is felelősnek minősítették a történtekért.

Áradás, belvíz, lezárt rakpartok

Budapesten szerdán 653 centiméter volt a Duna, víz alá kerültek a rakpartok. Esztergom fölött másodfokú készültséget rendeltek el, s ugyancsak másodfokú a készültség a Sajó felső szakaszán. Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében belvizek okoznak gondot. Képünkön a fővárosi tűzoltók búvárai segítettek a BKV úszópontonjának partra mentésében a Római-parton. Az összegyűlt uszadék és a rengeteg farönk veszélyeztette ugyanis a kikötő épségét. **(Részletek a 15. oldalon)**

BOROS JENŐ FELVÉTELE

Püspökkari levél a választásokról

Határozottan ellent kell mondanunk az olyan törekvéseknek, amelyek egyházunkat ismét a templomfalak közé akarják visszaszorítani és szeretnék megakadályozni abban, hogy betöltse társadalmi küldetését – olvasható a Magyar Katolikus Püspöki Kar április 23-i keltezésű választási pásztorlevelében. A híveknek szóló körlevél azonban – mint azt a katolikus vezetők előre jelezték is – se pró, se kontra nem említ pártnevet. Az egyház a választásokon való részvételre, illetve arra szólít fel, hogy a hívek az ígérgetések helyett a pártok elveit, az egyházzal kapcsolatos eddigi magatartásukat vegyék figyelembe.

(Részletek a 4. oldalon)

Puli lett a csibéből

Expokabalának nem kellett a jin-jang

Az már korábban nyilvánvalóvá vált, hogy mégsem az egymillió forintot érő (ennyi volt a tavalyi pályázat első díja) csibe lesz az 1996-os expo kabalafigurája. Értesülésünk szerint a kedves jószág helyett egy másiknak, a pulinak szavazott bizalmat a Világkiállítási Programiroda.

MUNKATÁRSUNKTÓL

Tavaly a tekintélyes szakmai zsűri – amelynek többek közt tagja volt *Rubik Ernő* is – úgy találta: a világkiállítás szellemiségét leginkább az Egyesült Államokban élő magyar művész, *Bányai István* munkája fejezi ki, amely egy csibét ábrázolt.

Az „expocsibe" karrierje azonban idejekorán hamvába holt: a programiroda – nagyrészt a közvélemény és a sajtó nyomására – mégsem hagyta jóvá az elképzelést. Információink szerint ekkor újra Bányai kapott felkérést. Ezúttal a keleti misztikára utaló jin-jang kabalafigurát alkotott, de az illetékesek tetszését ez sem nyerte el.

A Világkiállítási Programiroda erre úgy döntött, a tavaly nyári közönségpályázat favoritját veszi elő: legyen a expo kabalaállata egy puli. Ezt azután elfogadták az arra illetékesek is.

Informátorunk nem kívánt válaszolni arra, ki dolgozta ki az új figurát, de annyi bizonyos, hogy nem a Los Angelesben élő Bányai István. Nem világos ugyanakkor az sem, mennyit fizet a programiroda az alkotónak. A pulit egyébként a Telexpo ma esti adásában mutatja be a programiroda.

Folytatódott Gorazsde ostroma

Nincs hatása sem a legújabb megállapodásnak, sem a Karadzsics meghirdette egyoldalú tűzszünetnek: a szerbek szerdán is ágyúzták Gorazsdét. A keddi mérleg: huszonhat halott, csaknem száz sebesült – jelentette Pilcz Nándor.

ÚJVIDÉKI TUDÓSÍTÓNKTÓL

Radovan Karadzsics szerdán egyoldalú tűzszünetet hirdetett Gorazsdéban, a város körül kialakult válságot befejezettnek minősítette. A döntés értelmében – és a szerdára virradó éjszaka aláírt „ideiglenes megállapodás" szellemében – a fegyvernyugvás azonnal életbe lép, az odavezényelt békefenntartók elfoglalhatják állásaikat, a humanitárius szervezetek képviselői folytathatják tevékenységüket – állította Karadzsics. Felkérte a nemzetközi közösséget: bírja rá a muzulmánokat, hogy térjenek vissza a tárgyalóasztalhoz.

A szerb vezér valamivel korábban felvilágosította *Butrosz Gáli* ENSZ-főtitkárt, hogy a NATO-nak küldött levelével nem szolgálja a békét. Az UNPROFOR-ral való kapcsolatok felülvizsgálását indokoltnak nevezte. Karadzsics szerint *Mladics* tábornok demilitarizált és védett övezetté óhajtja tenni Gorazsdét, amelynek városmagvát nem is számította elfoglalni. Külföldi források azonban arról szólnak, hogy a szerbek szerdán Gorazsde nyugati részét ostromolták és közelről ágyúzták a városközpontot. Újabb rakétatalálat érte a kórházat, s az ott ápolt betegek a biztonságosabb pincébe menekültek. Előző nap mellesleg 26 halottja és csaknem száz sebesültje volt az ostromnak. Végveszélyben volt a maroknyi külföldi, akiknek székházát ugyancsak célba vette a szerb tüzérség. Az elképzelt demarkációs vonalra vezényelt, két századnyi békefenntartó nem foglalhatta el állásait a lövöldözés miatt, visszanyerte viszont szabadságát a korábban szerb fogságba esett kéksisakosok többsége.

A bosnyák kormányfő a *Le Figarónak* elmondta: Gorazsdét 30 ezer szerb rohamozza. Ezek közül sokan Szerbiából és Montenegróból érkeztek. *Haris Silajdzsics* a fegyvervásárlás engedélyezését kérte a bosnyákok számára.

Milosevicset és Karadzsicsot nem érte váratlanul, hogy 48 óra leforgása alatt a délszláv válság kezelésével próbálkozó külföldi politikusok rendre szószegéssel és hazudozással vádolták őket. Szerbia elnöke a mélységesen csalódott *Csurkin* orosz közvetítő elmaraszta lómoszkvai nyilatkozata után azonnal megbeszélést kezdeményezett *Jaszusi Akasinál*, a tárgyalást azonban az ENSZ-főtitkár különmegbízottja ridegen visszautasította. Hasonló jelzés érkezett Moszkvából is, azzal a – Belgrádban rögtön cáfolt – hírrel együtt, hogy az orosz külügyminisztérium méltatlankodása gesztusaként hazarendelte nagykövetét.

Az amerikai elnök ultimátumot javasol a boszniai szerbek ellen

Washington szabályos ultimátummal akarja megfékezni a boszniai szerbeket. Clinton erősebb bombázásokkal fenyegetődzik és javasolja a Kis-Jugoszlávia elleni embargó további szigorítását is. A NATO, az ENSZ és Moszkva legkorábban pénteken dönt a javaslatokról, miközben beteljesedni látszik Gorazsde tragédiája.

WASHINGTONI TUDÓSÍTÓNKTÓL

Szerdán késő este *Clinton* sajtóértekezleten hivatalosan bejelentette az új amerikai javaslatokat, agresszornak nevezve Karadzsicsékat. Mint mondta, a további nemzetközi akciók célja, hogy a szerbeket is rákényszerítsék a politikai tárgyalásokra. Elképzeléseivel egyetért *Jelcin* orosz és *Mitterrand* francia elnök is.

Clinton lényegében a NATO-bombázások erősítését helyezi kilátásba. Ha a boszniai szerbek nem hagynak fel Gorazsde és az öt másik „védett övezet" támadásával, akkor csapataikat, parancsnoki posztjaikat, kommunikációs és utánpótlási vonalaikat érhetik erős légitámadások. (A NATO olaszországi támaszpontjain megkezdődött az új célpontok kijelölése.) Az elképzelést brit és kanadai részről a kéksisakosok biztonsága miatt ellenzik.

Clinton kilátásba helyezte, hogy Amerika hozzájárul újabb kéksisakosok Boszniába küldéséhez. Bejelentette: az oroszokkal és a nyugat-európaiakkal együtt külügyminiszteri szinten nagy jelentőségű diplomáciai kezdeményezésekre készül. Az ultimátum értelmében a szerbeknek fel kell hagyniuk Gorazsde és a másik öt védett övezet támadásával, Gorazsde alól vissza kell vonulniuk és szabad mozgást kell biztosítaniuk valamennyi ENSZ- alkalmazottnak.

Clinton egyértelműen leszögezte: bűnös szerb agresszió, amelynek célja Nagy-Szerbia erőszakkal és etnikai tisztogatással való létrehozása.

Clinton ezúttal első ízben használta az amerikai közvélemény fülében varázsszónak számító kifejezést: amerikai nemzeti érdek a vérontás megállítása.

Washington a Belgrád elleni szankciók további szigorítását is javasolja. Eszerint teljesen lezárnák a határokat, megszüntetnék a telefon- és postai kapcsolatokat is, s humanitárius szállítmányként is csak gyógyszer juthatna be Kis-Jugoszláviába.

Az amerikai elképzelések szerint a bombázások esetleges szélesítéséről talán ma, az embargó szigorításáról legkorábban pénteken, a csúcstalálkozóról a jövő héten várható döntés. Hogy milyen, az teljesen bizonytalan.

Washingtoni orosz és amerikai források egyébként egyaránt elképedve szemlélik a kihívó szerb magatartást. Orosz források szerint közel a pont, ahonnan már a boszniai szerbek számára nincs visszaút.

Egy amerikai katonai szakértő a *Népszabadságnak* elmondta: – Masszív légicsapásokkal nem lehet lényegesen csökkenteni a boszniai szerbek katonai erejét, de egyes konkrét támadásokat le lehet állíttatni.

Magyarország eddig nem kapott értesítést az embargószigorítással kapcsolatos amerikai javaslatról, így azt Herman János, a Külügyminisztérium szóvivője nem kívánta kommentálni. Ugyanakkor hozzátette, hogy a Biztonsági Tanács legutóbbi szankciós határozatának vitáján a magyar fél nem a legszigorúbb verziót támogatta. A magyar képviselő akkor elmondta azt is: nem tudnánk elfogadni teljes határzárat. A 820-as BT-határozat végül is tükrözi a magyar álláspontot – szögezte le Herman. A szóvivő megjegyezte, hogy az utóbbi időben többször felmerült a szankciók enyhítésének, illetve hosszú távon felszámolásának lehetősége; volt ilyen javaslat az Európai Unió részéről is. Magyarország azt hangsúlyozta: érdeke egy olyan helyzet kialakulása, amikor enyhíteni lehet a szankciókat, noha mi magunk ilyen javaslatot nem tettünk.

Versailles-i ítélet: nincs elévülés

Életfogytiglant kapott a náci kollaboráns

A versailles-i esküdtszék szerdán életfogytiglani börtönre ítélte Paul Touvier-t, a nácikkal kollaboráló egykori lyoni rendőrfőnököt. Az öthetes per eredményeként Touvier-t az emberiség ellen elkövetett bűntényben mondták ki bűnösnek – írja Seres Attila.

PÁRIZSI TUDÓSÍTÓNKTÓL

Az öthetes pert kísérő rendkívüli sajtóvisszhang jórészt annak szólt, hogy *Paul Touvier* volt az első francia, akit az emberiség ellen elkövetett bűntény vádjával állítottak bíróság elé. Bűne az volt, hogy 1944 júniusában hét zsidó túszt végeztetett ki, megtorlásul *Philippe Henriot* propagandaminiszter meggyilkolásáért. *Hubert Touzalin* főbíró a tanúk heteken keresztül történő kihallgatása után életfogytiglani börtönt kért Touvier-ra, mivel az egykori lyoni rendőrfőnök nem egyszerűen háborús bűnt követett el, hanem faji alapon, zsidó származásuk miatt küldte a hét túszt a halálba. Ezzel kimerítette az emberiség elleni bűntett vádját, amely nem évül el.

Jacques Tremolet de Villers, Touvier védőügyvédje hétfőn öt órás, kimerítő védőbeszédben próbálta tisztára mosni védencét, hangsúlyozva, hogy Touvier nem gyilkos, ellenkezőleg, megmentő. A németek ugyanis száz zsidó kivégzését követelték tőle, s ezt ő „lealkudta" hétre. Kilencvenhármat tehát megmentett. A fél évszázaddal ezelőtti esemény feltárása szempontjából perdöntőnek bizonyult *Louis Goudard* vallomása, aki tagja volt a vesztőhelyre kísért csoportnak, s az utolsó pillanatban Touvier emelte őt ki a sorból, mert rájött, hogy ő nem zsidó. A vallomás azt bizonyította, hogy az egykori lyoni rendőrfőnök sokkal kevésbé volt alávetve a németek parancsainak, mint azt hinni lehetett volna.

A tárgyalás kedd délután fejeződött be, ám az esküdtek sokórás zárt tárgyalása miatt ítélethirdetésre csak szerda hajnalban került sor, ami után Touvier ügyvédje kijelentette: fellebbezni fog a semmítőszékhez.

A Touvier-ügy fél évszázados kálváriája önmagában bizonyítja a franciák megosztottságát a hasonló perekkel kapcsolatban. Az egykori lyoni rendőrfőnököt az ötvenes években – bujkálása közben – kétszer is halálra ítélték, majd *Pompidou* elnöktől kegyelmet kapott. Két évvel ezelőtt újra bíróság elé állították, de akkor nagy port kavaró ítélettel felmentették. A vád ezúttal az emberiség elleni bűntett volt, amely nem évül el.

Brit szakértő Boszniáról

LONDONI TUDÓSÍTÓNKTÓL

A Nemzetközi Stratégiai Kutatások Intézetének munkatársa a *Népszabadság* tudósítójának elmondta: nem bízik abban, hogy a most bejelentett washingtoni katonai és diplomáciai lépések pozitív hatást gyakorolhatnak a Gorazsde körüli helyzetre. *Andrew Duncan* ezredes szerint lehetséges, hogy hasznos politikai jelzésértékű lesz az, ha a légicsapásoknak az ENSZ által javasolt kiterjesztését a NATO elfogadja. A Gorazsde elleni múlt heti légicsapások sikertelensége azonban eltéríthetné őket a politikai-katonai nyomástól.

Andrew Duncan nem érti, miért kell a szerbeknek a védett övezeteket bombázni. Egyáltalán nem biztos – mondta az ezredes –, hogy nem a muzulmánok provokációjára válaszoltak, hiszen már hónapokkal ezelőtt elfoglalhatták volna.

Abból nem lehet baj, ha a NATO kiad egy kommünikét, amelyben kijelenti: hajlandó bevetni a légierőt a védett övezetekben, mert úgysem fogja megtenni – véli a brit szakértő. Az ezredes egyelőre nem tart attól, hogy a moszkvai és washingtoni figyelmeztetések hatására kiszélesedik a háború, esetleg az ENSZ vagy a NATO még jobban belebonyolódik a muzulmánok és szerbek ellenségeskedésébe.

Duncan ezredes úgy látja, Boszniában az élet nemsokára visszatér a régi kerékvágásba, ENSZ-megfigyelők dolgozhatnak Gorazsdéban, megnyitják a tuzlai és a szarajevói repülőteret és újabb diplomáciai tárgyalásokra kerül sor *lord Owen* vezetésével. Szerinte *Vitalij Csurkin* is visszatér Boszniába, de a napokban mutatott haragja jó volt arra, hogy Moszkva kevésbé szerbpárti hangot üssön meg.

Heves viták a palesztin autonómiáról

Izraeli fiatalok eltűnt katonatársaik miatt demonstrálnak Jeruzsálemben REUTERS-FOTÓ

MTI-JELENTÉS

Váratlanul visszaérkezett Kairóba szerdán *Amnon Sahak* tábornok, a PFSZ küldöttségével tárgyaló izraeli delegáció vezetője, hogy újból csatlakozzon az autonómiamegállapodás végrehajtásáról zajló tanácskozás résztvevőihez. Előző este ugyanis az izraeli fél megszakította a tárgyalásokat, és hazautazott, hogy sürgősen konzultáljon kormányával.

A jelek szerint az autonómia igazságszolgáltatása fölötti vita miatt torpantak meg a tárgyalások, *Nabil Saat*, a palesztin küldöttség vezetője egyenesen válságról beszélt. *Jasszer Arafat*, a PFSZ vezetője ennek kapcsán moszkvai tárgyalásai után reményének adott hangot: az orosz vezetőknek sikerül meggyőzniük *Rabin* izraeli kormányfőt arról, hogy ne vesztegesse tovább az időt, és ne adjon lehetőséget a szélsőségeseknek a békefolyamat megtorpedózására. Rabin a jövő héten maga is Moszkvába utazik. A diplomáciai színtér híre *Christopher* amerikai külügyminiszter bejelentése is, hogy vasárnap este egyhetes közel-keleti látogatásra indul, felkeresi többek közt Izraelt és Szíriát.

Castro kórházban?

Kubában cáfolták azt az utóbbi napokban elterjedt híresztelést, hogy Fidel Castro elnök agyvérzést szenvedett volna. A hivatalos tájékoztatás szerint a 67 éves vezető kitűnő egészségnek örvend. A legfelsőbb vezetésből kiszivárgott hírek szerint Castro agyérgörcs miatt kórházi gyógykezelésen van.

HÁTTÉR

A zuluknak is jobb későn

Zuluföldön kettős az öröm: nem kell a 8,5 milliós lakosságnak hű alattvalóként és igazából fel sem ismert állítólagos politikai érdekei miatt távol maradnia akkor, amikor először lenne módja szavazni országa jövőjéről, s talán a mind nehezebben féken tartható erőszakhullám is véget ér.

Mangosuthu Buthelezi, az Inkatha Szabadság Párt elnöke, KwaZulu főminisztere megállapodott a dél-afrikai vezetőkkel, és szerdán – napokkal a jövő heti választások előtt – megkezdte kampányát. Ezzel kilenc hónapon át tartó makacs magatartásán változtatott. Tulajdonképpen a kisebbik rosszat választotta. Az utóbbi hetekben mind nyilvánvalóbbá vált, hogy az önálló zulu állam megteremtésének abszurd követelése nem teljesíthető, s hogy a bojkottfelhívás, az erőszakkampány sem akadályozhatja meg az apartheidrendszer politikai felszámolását követő első általános választások sikerét. Tehát azt sem, hogy győzzön a *Nelson Mandela* vezette párt, az Afrikai Nemzeti Kongresszus (ANC).

Annyit viszont alighanem elért volna, hogy KwaZulu mint politikai realitás megszűnjék, a „királyságnak" képviselője sem lett volna a központi parlamentben. A fordulattal viszont Buthelezi parlamenti helyet – esetleg még miniszteri tárcát is – biztosíthat a maga számára, korlátozott hatáskörrel uralkodói címet unokatestvérének, *Goodwill Zwelithini* zulu királynak az önkormányzatot nyert Zuluföld élén. Mindezt *Frederik de Klerk* államfő és Mandela már április 8-án felajánlotta Buthelezinek, akkor azonban még nem fogadta el a rendezést a zulu vezér. Azóta viszont éleződött az ellentét közte és a kompromisszumkészebb király között, s a főminiszter aligha akart véglegesen szakítani az uralkodó rokonnal.

Valódi kampányra nem maradt ideje az Inkathának, bár a jelek szerint készült: szerdán már utcára kerültek a plakátok. Az előre kinyomtatott szavazólapokra öntapadós címkékkel viszik rá a párt nevét, vezetőjének fényképét. A polgárháborús veszély csökkenése, a béke esélye kedvező reakciót váltott ki az üzleti körökben, erősödött a nemzeti valuta, felpezsdült a tőzsdei élet. Alighanem ez a legjobb jel, hiszen a választások nyomán születő új dél-afrikai rendszernek mindenekelőtt a nemzetközi élet bizalmára van szüksége.

POLITIKAI HIRDETÉS

Szevasz tavasz! – családi hétvége a XIII. kerületben

1994. április 23-24-én az Alkotmánybíróság parkolójában (az Árpád hídi metróállomásnál)

Fellépnek: **Kispál és a Borz** – **Török Ádám és a Rabb** – **Bolívia** – **Hot Jazz Band** – és más együttesek ✗ Gyerekeknek: játék **Bródy Jánossal** játszóbusz – LEGO verseny – aszfalt rajzverseny – BMX bemutató ✗ Sörsátor – természetgyógyászok – orvosi tanácsok – vetélkedők és sok más érdekesség ✗ **Fiala János** talk show-jának vendége: **Pető Iván**, az SZDSZ elnöke, valamint a rendezvény védnökei:

RAJK LÁSZLÓ és **HORN GÁBOR** országgyűlési képviselőjelöltek

THE HUNGARIAN
ART CON

FREE COPY JULY–AUGUST 1999 ART • VALUE • A

BÁNYAI ISTVÁN

Flemish piece leaps from HUF 1 mn to 5 mn at Nagyházi's

The 36th auction of paintings at the Nagyházi Galéria saw 498 lots put up for sale over two afternoons (June 1, 2), at a total starting price of HUF 82 million (USD 342,000). A total 307 lots were sold at a total knock-down price of HUF 73 million (USD 304,000). The gallery is probably best known for its antique auctions, and in accordance with expectations, a few notable sales were made of antique paintings, with the HUF 1.8 million (USD 7,500) starting prices of two 17th-century illegibly signed Flemish paintings, *Waiting at the Dock* and *The Ferry at the Dock*, pushed up to HUF 2.4 million (10,000). Another picture by the Dutch artist, *Sea Harbor*, was bid up from HUF 1 million (USD 4,200) to HUF 2.6 million (10,850). The price of a protected picture entitled *Poultry Yard*, and attributed to Adriaen van Utrecht, was pushed up by HUF 1 million, finally going for HUF 5 million (USD 20,800). The fact that 80 paintings remained unsold in the first half of the auction, precisely the period devoted to antique paintings, was disappointing, however, and attributed to the fact that collectors of these paintings do not like to be uncertain about the identity of the artist. It is probably due to phrases in the catalogue such as 'attributed to x', 'bearing the signature of y', or the artist's name accompanied by the qualification 'in the style of z'. In this way there were no takers for a 17th century picture, *Romantic Landscape With Travelers* in the style of Joos de Momper at HUF 320,000 (USD 1,330), for example.

The Erdész Galéria

is staging a show displaying copper-plates, watercolors and porcelain pieces by Salvador Dalí, until August 29.

This praxinoscope

is also included in the exhibition of various objects used for viewing photographs. The exhibition is on at the Kecskeméti Fotográfiai Múzeum until August 22.

The Centrális Galéria

All aboar

Asian and Ea

'The Venice Biennale needs some fresh spirit,' Harald Szeemann, the curator of this year's event declared and, indeed, Aperto (Open) changed into Apertutto (Open for everything and everyone), that is, the large-scale exhibition area adjacent to the national pavilions opened up its gates to the widest possible range of works and artists. Szeemann was concerned that the Biennale would merely turn into a promenade for dilettantes taking a casual afternoon stroll. He also feared that the event would fall behind the other great contemporary art show, the Kassel documenta, and so he changed the Biennale into a great ark, in which artists who have a chance to survive will sail towards the next millennium. Although all those who were invited aboard may survive, it was also clear which artists will represent the decisive force, the shaping power in defining art at the start of the third millennium.

With European and American art no longer dominating the scene, attention seems drawn to Asia, which, having skipped several stages of art history, suddenly awoke in the phase following postmodernism, the very middle of post-conceptualism. And Asian art brought with it all it has, a heavy, hidden and mysterious past and a light 'fluffy' mass culture.

A fine illustration of this is Korean artist Noh Sang-kyoon's (1958) shiny statue of the Buddha covered with pink sequins and his gigantic sequin swirls. Sang-kyoon's work combines the irreverence of bubble gum colors and slick materials with Eastern iconography and a kind of decorative quality traditionally characteristic of Asian art.

The **Hungarian Art Connoisseur** is the English language supplement to the monthly **Műértő**, which covers art and the art market in Hungary and the region.

Since its launch in October 1998, *Műértő* has covered art events in and outside Hungary, reported on legal and customs regulations pertaining to the art trade and informed readers of all the major stages of the boom in Hungary's auction scene. Every month, *Műértő* and *The Hungarian Art Connoisseur* provide an overview of an exciting and rapidly growing art scene and an emerging market within an emerging market.

Both in Hungarian and English, the magazine strives to serve as the primary source of information for museum and gallery goers as well as art collectors and those involved in the art market.

For subscription / advertising information call or write to:
Műértő szerkesztőség
Budapest, Bokor utca 23-25
1037 Hungary
Phone/fax: (+361) 436-2270
E-mail: muerto@hvg.hu

Műértő and
The Hungarian Art Connoisseur
are published by
HVG Publishing House Ltd.

Ist1's fifteen minutes of fame

'Who am I? Well, I don't know. Call me István. This is the name people know me by. But since they cannot pronounce it properly, I sometimes write it like this: ist1 (ist-one). Everyone knows Andy Warhol's saying about the fifteen minutes of fame. I am having these fifteen minutes now. Not more, but this I am having. And, honestly, I never felt any desire for more,' graphic artist István Bányai (50) declares after we have talked for two hours about who he is and what he does. Bányai, who is little known in Budapest but is a noted applied artist in New York, is currently spending two months in Hungary, in the role of art director for the advertising agency Saatchi and Saatchi, 'as relaxation or recreation,' he says.

'I am an applied artist, this is the field in which I have always been interested. As an illustrator, the most important things that come to my mind when they show me an article are the visual idea I have and how quickly I can draw it. Now, early on, I conceived some pretty good gags and I worked fast. And if you are quick and clever, sooner or later you start to make money. After 13 years in L.A. I eventually moved to New York because there is more work for a book and magazine illustrator there. While in L.A. there are more motion pictures, in New York there are more traditional publications.'

Bányai's first book in New York was Zoom. It was made for children but the fact that 200,000 copies have been sold worldwide is an indication of its popularity among people in other age brackets as well.

'I was lucky. Zoom was a success. I will soon start producing the fifth installment. It is based on a very simple idea: we start out with a single picture. Then it turns out that it is only part of a bigger picture, which is also part of a bigger picture and so on. We get far from the original picture, and the series builds up to a new logical sequence, from which you can invent a story. I inserted black pages between the pictures, to create the impression of a sequence of film frames. In one of the Zooms, I start out with the motif of an ancient cave drawing, and I end up in the New York subway, where Einstein, Picasso, Stephen Hawking and Howard Hughes sit side by side, together with a little boy who is reading Zoom.'

Madonna
(New York Magazine, 1997)

Bányai is an extremely fast talker. And he is probably an even faster thinker. His own life is also like a speeded-up Zoom, which starts out from the Rákospalota section of Budapest, where he has now returned as a tourist, via several other places around the globe.

'I never canceled my application for a studio apartment at the Artists' council. If I get it one day, then we will be even. Hungary and me. I graduated from the Budapest College of Applied Art in 1972, and then got a job at the Pannonia cartoon studio. Besides working on György Kovásznai's team, I also made film posters and LP covers. I was desperate to be allowed to make my own cartoon movie. It took me four years to raise 27,000 forints and I invested several times that amount from my own pocket. The title of the movie was *Hamm*.... Nobody wanted it to be produced, least of all my boss, Comrade Matolcsi. The cartoon was about a man who devours everything, and in the end he is served to himself on a plate. Comrade Matolcsi said the ending was not positive enough. Nevertheless, it never kept him from selling it everywhere he could. Despite its success, I never got another chance, and I became fed up with the situation in Hungary. My child was born, we needed a place to live, and we started to build a house, but we had to stop since I could not make enough money to complete it. Then, by the time I had obtained all the necessary licenses and could somehow get the materials for the construction, winter came, the snow began to fall and the house had no walls. And then, suddenly, I got a chance to work in Paris on a co-production between Pannonia and the French company, Mobius. Graphic artist István Orosz and I were sent to do part of the job. Meanwhile, Brezhnev invaded Afghanistan. At the same time the parts of the house I was building at home were wrecked. I felt everything was hopeless, nothing would change in Eastern Europe in the next 100 years. So István Orosz came home from Paris and I stayed. Our French boss, René Laloux was very kind. He covered me for weeks with the Hungarian authorities. My wife and child joined me as tourists and my father sent me my portfolio via London. I started to look for a job. Mr. Laloux knew some people, among them Roland Topor, who had always been my idol and role model. He told some of his friends to give me assignments. So I got to work for some big French papers (Le Monde, L' Expansion). In the meantime, I kept visiting offices, applying for an immigration permit. Secretly, because it was forbidden to apply elsewhere at the same time, I submitted an application to the U.S. authorities too. It was a shame I was a graphic artist. They would have preferred an electrician.

'In L.A. I first worked for advertising agencies. We could make ends meet from the money I made but no matter how good my animations were, it was always the companies who got even more famous for them and not me. I wanted to do something where my name appeared. And I found this field: illustration. I went to New York several times but it started very slowly. I tried to find work at agencies and then after I got representation at the Push Pin Studio, assignments started to trickle in. In the beginning I had to work twice as hard as someone who was born in the U.S., but I enjoyed what I was doing and I never wanted to give up my independence. Today I only take assignments for jobs that really interest me. I do regular jobs for The New York Times, Rolling Stone, Playboy, Atlantic Monthly and The New Yorker. Since The New Yorker has preserved the tradition of graphic covers, I get to design many covers for that magazine. I sometimes also work for underground publications, illustrate books.

'What is my characteristic style? I don't know. Ask people who give me assignments. I draw a line on an empty surface. This line immediately creates space and divides it into two parts where something confronts something else. The whole thing becomes alive. I see something in it and develop it. This is how the drawing is born. The line is a joke. The line is a gag. The line is the possibility of a small drama.'

GERGELY NAGY

RAJZOK,
ILLUSZTRÁCIÓK,
PLAKÁTOK

PROSPEKTUS
KÖNYV ÉS HANGLEMEZBORÍTÓK
RAJZFILMFORGATÓKÖNYV

A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE: SZAMOSI FERENC
FELELŐS KIADÓ: A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK IGAZGATÓJA

NYGV 7610 1m

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK ÉS
A MAGYAR HELIKON
MEGHÍVJA ÖNT

BÁNYAI ISTVÁN GRAFIKUSMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁRA

1976. MÁJUS 27-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:
W. SOMOGYI ÁGNES
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

HELIKON GALÉRIA
BUDAPEST V., EÖTVÖS LORÁND UTCA 8.
A KIÁLLÍTÁS NYITVA:
1976. MÁJUS 27 — JÚNIUS 20-IG.
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10—18 ÓRÁIG
BELÉPÉS DÍJTALAN

1949-ben születtem Budapesten. Tanulmányaimat a Képzőművészeti Főiskola typo-grafikai szakán 1972-ben fejeztem be. Tanáraim: Hayman György és Kass János voltak.
Azóta alkalmazott grafikával foglalkozom.
Munkáimat a GRAPHHIS és a Modern PUBLICITY közölte.
Az 1974 évi Varsói Plakát Biennálén a lengyel Fotóművész Szövetség különdíját kaptam.
A 1975 év legjobb plakátja — nívódíját nyertem el.

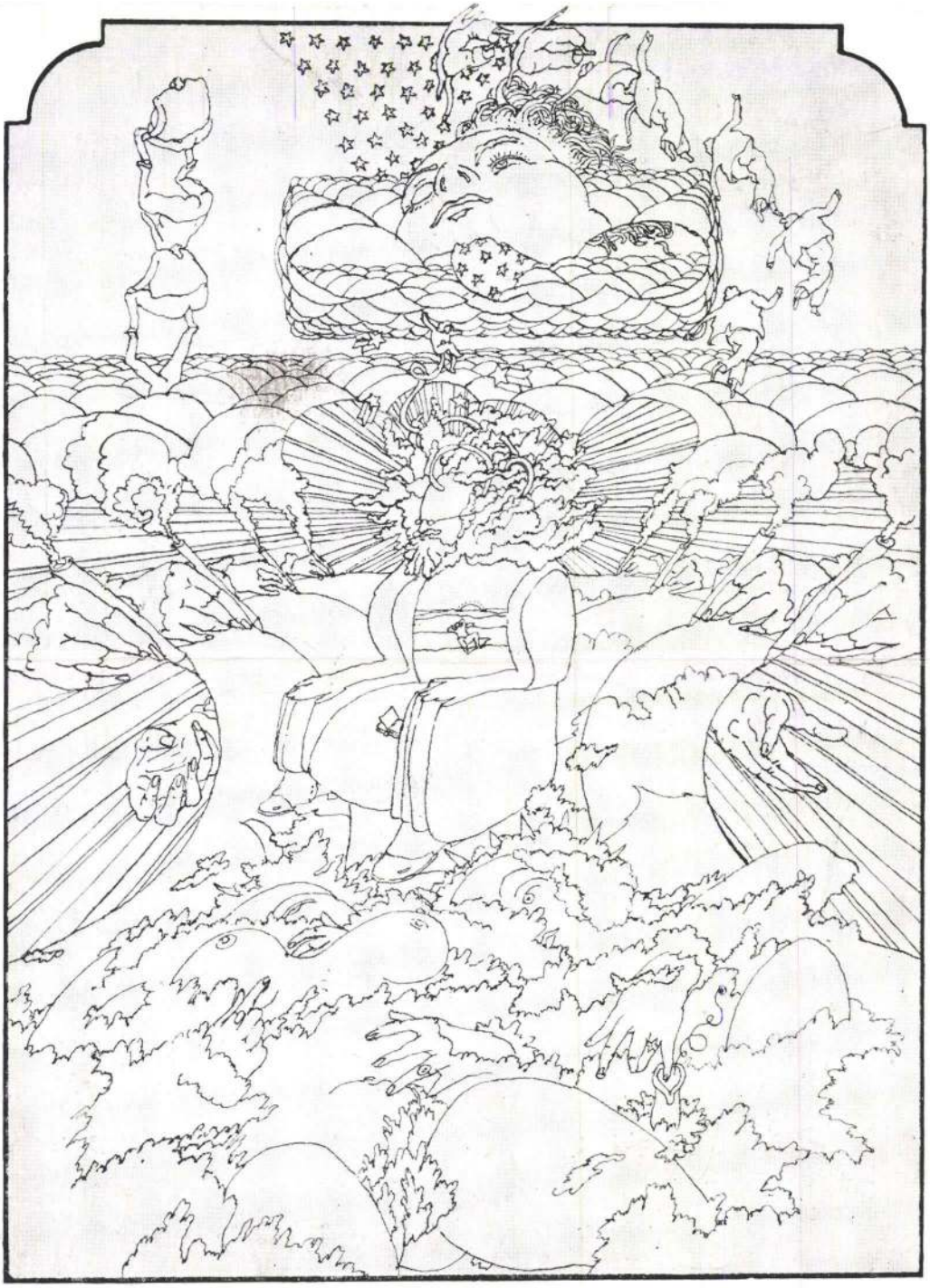

megirva

Bányai János
ötvös
Gyulafehérvár
1594.
Jakab Elek. Kolozsv.
tört. II. 314. l.

Bányai János

Délvilág

96.1.13

Makón, a könyvtárban

Bányai János karikatúrái

A 48-as (rög)eszme

Bányai János Makó közéletének egyik ismert alakja. Szülővárosában úgyszólván mindenki tud róla, ám cikkeivel, karikatúráival lapunk hasábjain is gyakran jelentkezik. Huszonöt éve rajzol, a művei egyebek közt országos karikatúrakiállításon is szerepeltek már szép sikerrel. Pénteken a makói József Attila Könyvtárban nyílt meg második „otthoni" tárlata, melyen az 1995-ös esztendő terméséből láthatnak egy válogatást az érdeklődők.

A válogatás minden bizonnyal nehéz lehetett, hiszen Bányai János roppant termékeny karikaturista: egy év alatt több mint száz rajzot készített. Mint karikatúráiból is kitűnik, a szembenállás a dac, a szókimondás jellemzi. Pimasz. Jó humorú és kíméletlen – mint azt róla Márton Károlyné, a könyvtár igazgatója is megállapította a tárlat megnyitásakor. Ezekkel a személyiségjegyekkel nehezen boldogul, hiszen több haragost szerez velük, mint barátot, ám ezzel a habitussal egyenesen kényszerítve érezheti magát a karikatúrák készítésére. Szerencsére mindezen tulajdonságok mellett rendelkezik egyfajta sajátos látásmóddal, mozgékonysággal, közéleti érdeklődéssel, s így alkotásai legtöbbször közfigyelmet érdemelnek.

NATO-váltó

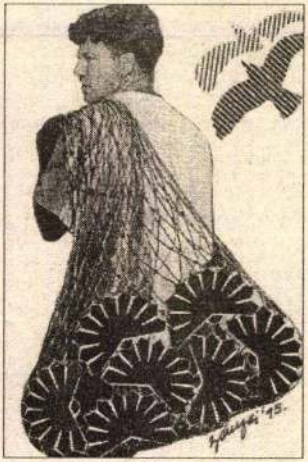

Pak(k)tum

Bányai János rajzait egyesek már-már hisztérikus ellenkezéssel fogadják, mások – és ők vannak többen – az alkotó szándékának megfelelően jót derülnek rajtuk. Tegyük ezt mi is. Erre a makói József Attila Könyvtárban február 10-éig lesz módunk – lapunk oldalain pedig remélhetőleg még nagyon sokáig láthatják e műveket.

SZABÓ IMRE

apróhirdetés

ADÁSVÉTEL

2 db gyorsbálázó, 2 db fűkasza RK2-es, 500-as markoló, rendsodró, 3 db targoncaemelő, 3-as eke, ömlesztett lucernaszéna, 601-es Trabant eladó. Érdeklődni: csak szombat és vasárnap, Hódmezővásárhely, Maroslelei út 10-es km. Tóth János.

Étkezési burgonya kapható, nagy tételben is. Ugyanitt 2 db hízó eladó. Érd.: Makó, Wesselényi u. 8.

140 kg-os húsjellegű, fehérbőrű hízó eladó. Makó, Batthyány u. 7/A.

1 db 150 kg-os hízó van eladó. Érd.: Makó, Munkás u. 24. sz.

Hat db 20 kg-os malac eladó. Megtekinthető: Makó, Attila u. 23. sz. alatt.

'95. évi termésű makói feketemag van eladó. Érd.: Kövegy, Árpád u. 13.

Étkezési és jószágnak való piroscékla olcsón eladó. Makó, Luther u. 7.

130 kg körüli húsjellegű, fiatal hízók eladók. Makó, Szt. Anna u. 36.

200 kg-os hízó felerészben eladó. Szentes, Dózsa Gy. u. 89.

Tápkockás Ravel salátapalánta sürgősen eladó. Ugyanitt hízók eladók. Érd.: Szentes, Zolnay 39. Tel.: 63/313-745.

2 db 8 hónapos vemhes tehén eladó, vagy pótkocsira vagy mezőgazdasági gépre cserélhető. Tel.: 62/345-544.

Tápmentes hízók eladók. Vásárhely, Malom u. 12.

Vágócsirkevásár amíg a készlet tart. 150 Ft/kg-os egységáron, a makói Igási úti gépműhelynél 8-16 óráig. 300 mázsa csirketrágya 50 Ft/mázsa eladó. Tel.: 06-30/430-077.

3 db választási fekete-tarka bikaborjú eladó. Szikáncs, Felszabadulás u. 32/A.

2 db teknőctarka perzsa, nőstény kölyökci-

Belvárosi 2 szoba-hallos, bútorozott, egyedi gázfűtéses, telefonos lakás hosszú távra iroda, orvosi rendelő, vagy lakás céljára kiadó. Tel.: 62/312-830.

INGATLAN

DIP DAP Dél-magyarországi ingatlanpiac

A Reggeli Délvilágban
és a Szegedi Naplóban
feladott ingatlan jellegű
apróhirdetése
ingyen megjelenik
a Dél-magyarországi
Ingatlanpiac című
újságban is,
ha irányárral hirdet!

Ház eladó két utcai bejárattal. Makó, Toldi u. 66. Irányár: 4 millió 500 ezer Ft.

Eladó Makón, a Liget utcában 7 és fél láncos zárt kert 240 m²-es, fűtött fóliával. Víz, villany van. Irányár: 650 ezer forint. Érd.: Tel.: 06-30/534-087.

2 kat. hold fölött eladó Öszegedi úton víz, villanyvételi lehetőség. Érd.: 62/411-830 Juhász.

Háromszoba összkomfortos kertes ház sürgősen eladó. Érd.: Nagytőke, Jókai 53.

Ház eladó, Vásárhely, Görbe u. 43. Érd.: szombat, vasárnap délután.

Makó, Hosszú u. 39. sz. alatti paraszthéz eladó. Érd.: Makó, Hársfa u. 8., vagy Alma u. 43/A sz. alatt.

KÖZLEMÉNY

DÉMÁSZ RT

A DÉMÁSZ Rt. Hódmezővásárhelyi Kirendeltsége értesíti fogyasztóit, hogy építési

BÁNYAI JÁNOS,sapkás

Szegedn dolgozott.A deszki hajóvontatók lovasfuvart is vállaltak.A mult században a szegedi iparosok is igénybe vették őket.Vásárokra jártak.Arad,Temesvár,Nagykikinda,Szabadka,stb.majd a háboru után Csongrád,Szentes, stb.fuvarozták őket. 110.old

JUHÁSZ ANTAL: A deszki hajóvontatók 93.old

A Móra Ferenc Muzeum évkönyve,1964-65. 1. Szeged, 1966

megírt

Bányai János

farchas

1727. Szászlona

Szabó Kalotaszeg

193. l.

V 6

szettörténeti Társulat Művészet-
f. hó 27.-én, pénteken de.fél 9
vi ülésére. Az ülés helye: VIII.
ettörténeti Intézet.

segrádi ásatások problémái.

SZAKOSZTÁLYVEZETŐSÉG.

E.u.lo.
.u.3/a.

megirva

Bányai János
ötvös

1770 febr. 17. Komárom

Rimaszombati.

Kap. magyarorsz. ötvösök 14 l.

Csurgói Sanitó Képerde IX. 86.

miegirva

Bányai János

rézmetsző

Komárom, XIX. sz. eleje

1816.

lásd

Fleischer Bécs 29. l.

T. 2463.

s, melynek épületei felett a székes-
innen a Dunán két vizi malom köti
gyek képezik, az előtérben pedig Szent
ben lévő lovakra és ökrökre botjára
mögött a szekéren földmives ül. Fel-

2.7 : 19 cm.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Dr. Bányai János
KÖZNEVELÉS
1966 OKT

1021

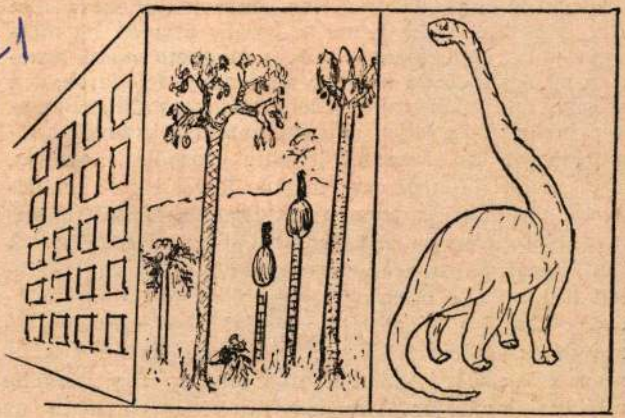

Dr. Bányai János

Kitűnő lehetősége
a magnetofon is. Az
den iskola rendelke
lyen az egyik sávra
másikra a tanulók re
közt nemcsak a gyak
mérésére is kiválóa
ilyen magnetofonnal
kezik. Jobb híján
magnetofonokat is felhasználhatjuk erre a célra. A tanulóknak írásban adjuk meg a változatos feladatokat (szintetizáló olvasás; hangtani gyakorlatok; mondatok alkotása, kiegészítése, átalakítása; tartalom elmondása; képleírás; idegenvezetés, riport stb.), a szükséges felkészülési idő után mikrofonba számolnak be a feladatok alapján. A tanár az óra végén, de inkább az óra után visszajátszva meghallgatja és ekkor értékel.

M.D.K.

Bányai János ötvösmester

1770-ben a komáromi Ötvösök céh tagja volt.

S.Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18. Jahrhundert. Acta Historiae Artium, 1961. Tom.VII. Fasc.3-4.

275. old.

Bányai János, kovácsinas

1819-ben Lengyel János mester inasává fogadta. A mádi kovács-kerékgyártó céhben. 285.o.

Bogdal Ferne: A mádi kovács-kerékgyártó céh. 285.o.

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VI. 1968. Miskolc
– Herman Ottó Múz. kiadása. Miskolc

Bányai Jenő

Illusztráció.

Józef Ozga-Michalski: Repülőtanácsletház.
Tükör, 1976. május 24 - 16 oldal

LUDWIG
KORTÁRS
MÚZEUM
MŰVÉSZETI
BUDAPEST
MÚZEUM

Budavári Palota, "A" épület
1014 Budapest, Szt. György tér 2.
Telefon: 175 7533, 175 9175
Fax: 212 2534
1250 Budapest, Postafiók: 23.

BUDAPEST -2.12. 97 AL-I/92

MAGYARORSZÁG ≈023 FORINT

BÁNYAI JÓZSEF
SZOBRÁSZ

Laczkó Ibolya
Ladányi József
Budapest
Bercsényi u. 26/b
1117

NYOMTATVÁNY

Bányai József

ermeinek plasticitását ziemelik.

Művészet, 1968, szept, Kovács Sándor, Mai Magyar Eremművészet.

24.

MDK

Damjanich József
szobrai

Plasztikus gondolat plasztikus
kifejezéseivel jelentkezik.

Horváth Gyula: Mai magyar szobrászművészetünkről
Művészet, 1968. szeptember – 22 lap.

Bányai József.
Az érzelmileg motiváltabb plasztikák
közül emeljük ki Bányai József festett,
sejtelmes líraiságú faszobrait, amelyek
a második díjat kapták a pécsi kisplasz-
tikai biennálén.

Bojár Iván: Kisplasztikai seregszemle
Pécsett.

Magyar Hírlap 1971/260 bold.

Bányai József

1966-ban Derkovits ösztöndíjban részesült a művész. 1971-ben a Pécsi Kisplasztikai Biennálén II. díjat kapott.

Művészet, 1977. május - 23. oldal.

Bányai József

A primitív népek fafaragása s egyáltalán egész kultúrája befolyással volt, s van Bányai művészetére. Ez meglátszik formavilágán, díszítőmotívumán, szinességen és technikai egyszerűsé

Horváth Béla: Gelpázat nélkül - biztosan.

Művészet, 1977.május - 22.oldal.

Bányai József

Bányai Stúdiós korában sok kicsi, 20 cm. körüli szobrot, faragott, hol ilyen, hol olyan faba.

Horváth Béla: Talpazat mélkül - biztosan.

Művészet, 1977. május - 22.oldal.

Bányai József

A Stúdió kiállításokon Bányai kerdett fazokokat kiállítani, s 1963-ban az egérfa „Pásztor"-val nyerte az első díjat.

Horváth Béla: Talpazat nélkül - biztosan.

Müvészet, 1977. május - 22.oldal.

Bányai József

Bányai sajátos felfogása a művészet-
ről, ki apadhatatlan lelkesedése az új
iránt, törvetlen hutatóhedve Vaszary-
tól kiinduló első mesteritől Ecsödi-től
származik.

Horváth Béla: Talpazat mélkül - biztosan.
Müvészet, 1977. május - 22.oldal.

Bányai József

A főiskola elvégzése után Bányai a Stúdiósba került. Itt elkezdődhetett annak a pótlása ami a főiskolán elmaradt.

Horváth Béla: Talpazat mélkül - biztosan.

Müvészet, 1977. május - 22.oldal.

Bányai József

Egyik jellegzetessége a művésznek, hogy munkait jól megépíti, akár álló, akár függesztett darabokról legyen szó.

Horváth Béla: Talpazat nélkül - biztosan.

Müvészet, 1977.május - 22.oldal.

Bánáti József

Az új plasztikai művek a hagyományos szobroktól eltérően nem állnak talapzatukon, vagy postamentumon hanem függnek.

Horváth Béla: Talpazat nélkül - biztosan.
Művészet, 1977. május - 22. oldal.

Bánya József

Bánya József munkái találhatók a pécsi Modern Magyar Képtárban, a Kulturális Minisztériumban és a Stúdió gyűjteményében.

Művészet, 1977. május - 23. oldal.

Bányai József

Több-harai kiállításon szerepelt a
műrész, így a Stúdió-kiállításokon,
ce Vásárhelyi Őszi Tárlatokon, a Szegedi
Nyári Tárlaton, a Pécsi Kisplasztikai Bien-
nalen.

Müvészet, 1977.május - 23.oldal.

Bányai József

„Város" (repro)

Horváth Béla: Talpazat nélkül – biztosan.
Művészet, 1977. május – 18. oldal.

Bányai József

járta a természetet, tanulmányoz-
ta az erdőket Bányai és gyűjtötte a-
mi megtetszett. Egyik formájával, má-
sik színéért, amaz hemenységéért.

Horváth Béla: Talpazat mélkül - biztosan.
Művészet, 1977. május - 22.oldal.

Bányai József

Falra akasztható vagy térbe lógat-
ható darab készül abból a görbe
fából, amely az indiánok hajító
fájára emlékezet. Egy lapos, íves da-
rabra felirat kerül, érdekes megol-
dása ez Bányainak.

Horváth Béla: Talpazat nélkül - biztosam.

Müvészet, 1977.május - 22.oldal.

Bányai József, nobrász

L.: Vígh Tamás

8.

–: Új emlék művek

ESTI HIRLAP Bp. 1976. márc. 25.

Bányai József, nobrán

L.: Vigh Tamás

— : Új szobrok 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. márc. 26.

Bárnyai József

Kapu (repro)

Horváth Béla: Tolparat nélkül biztosan.
Művészet, 1977. május – 22. oldal.

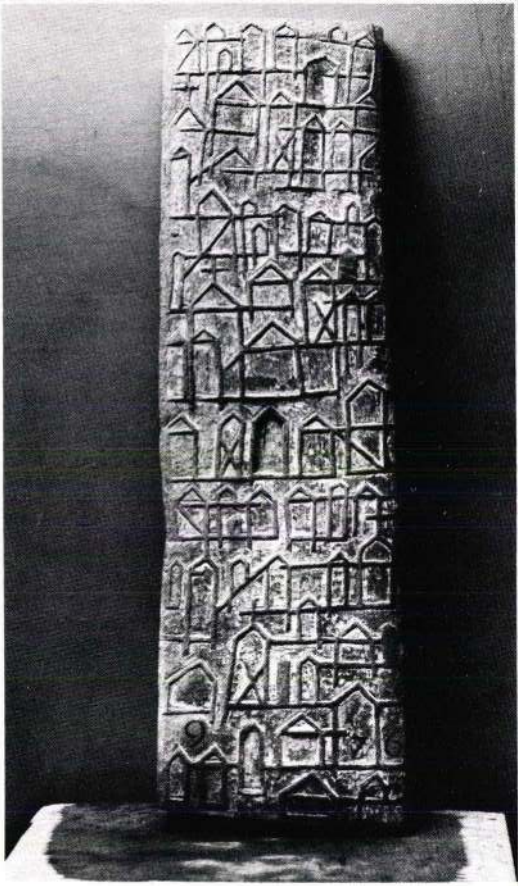

5

Bányai József

"Város" fortett tölgyfa, 27.5 x 25 cm, 1976.

Művészet, 1977. Május 23. old.

tott díszlet fotóját is szeretem mellékelni. Ilyen meggondolások alapján állítottam össze egyéni kiállításaim anyagát például Prágában, Újvidéken vagy Párizsban.

– Azt mondta, a tervezés során a dramaturgia követelte alaprajzból, a drámából indul ki. Mit jelent ez a gyakorlatban?

– Amikor elolvasom a darabot, akarva-

Függő formák, juh.szfe. Bányai József;
barbolya, 16·5 x 15 cm.
ill. 14 cm. 1976.

22

Műnézet, 1977,
Vegy.

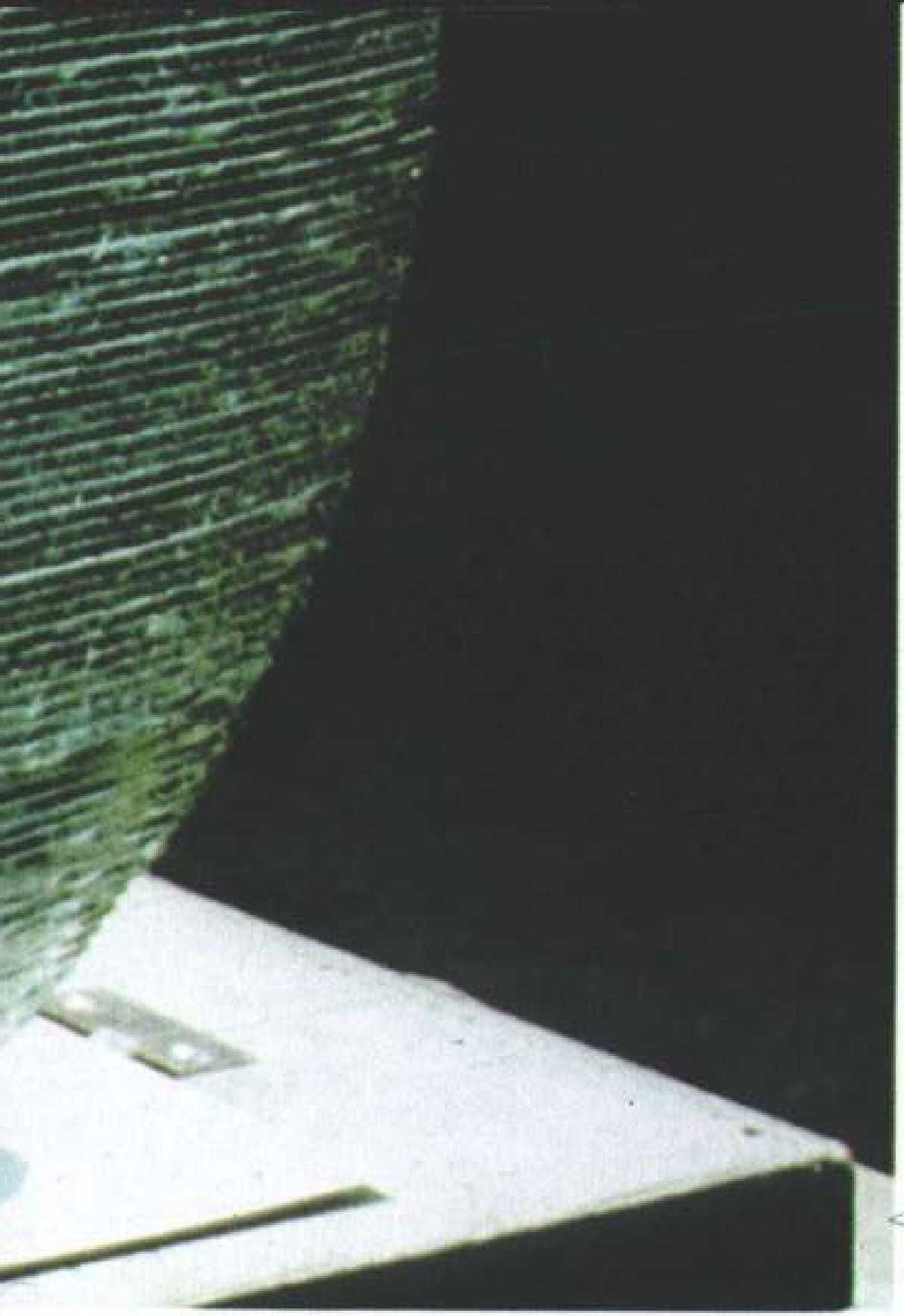

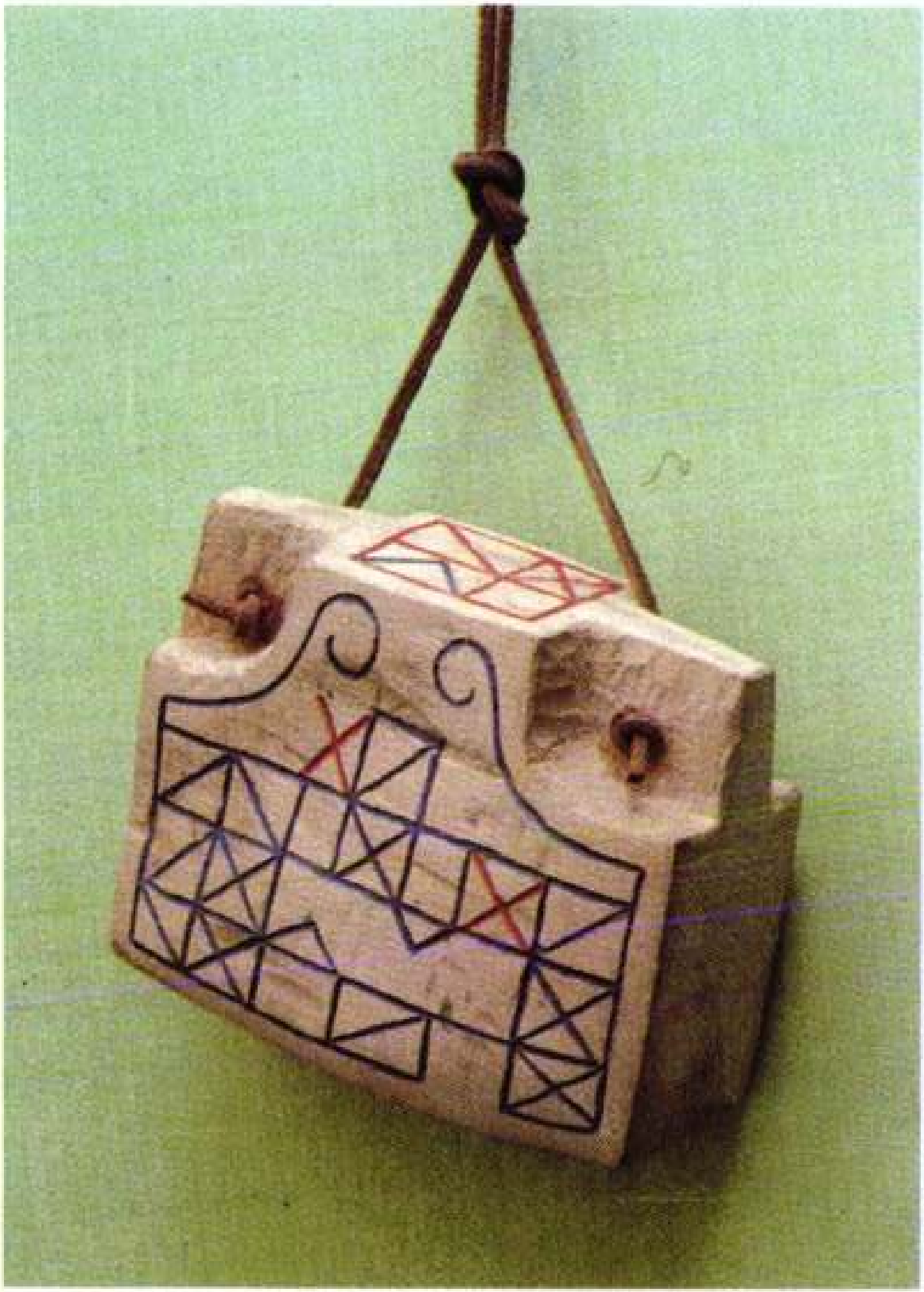

3

Bányai József: Tóth Tabó, fetett apafa, 57x23 cm. 1965,

Művészet, 1977. Máj. 22. old.

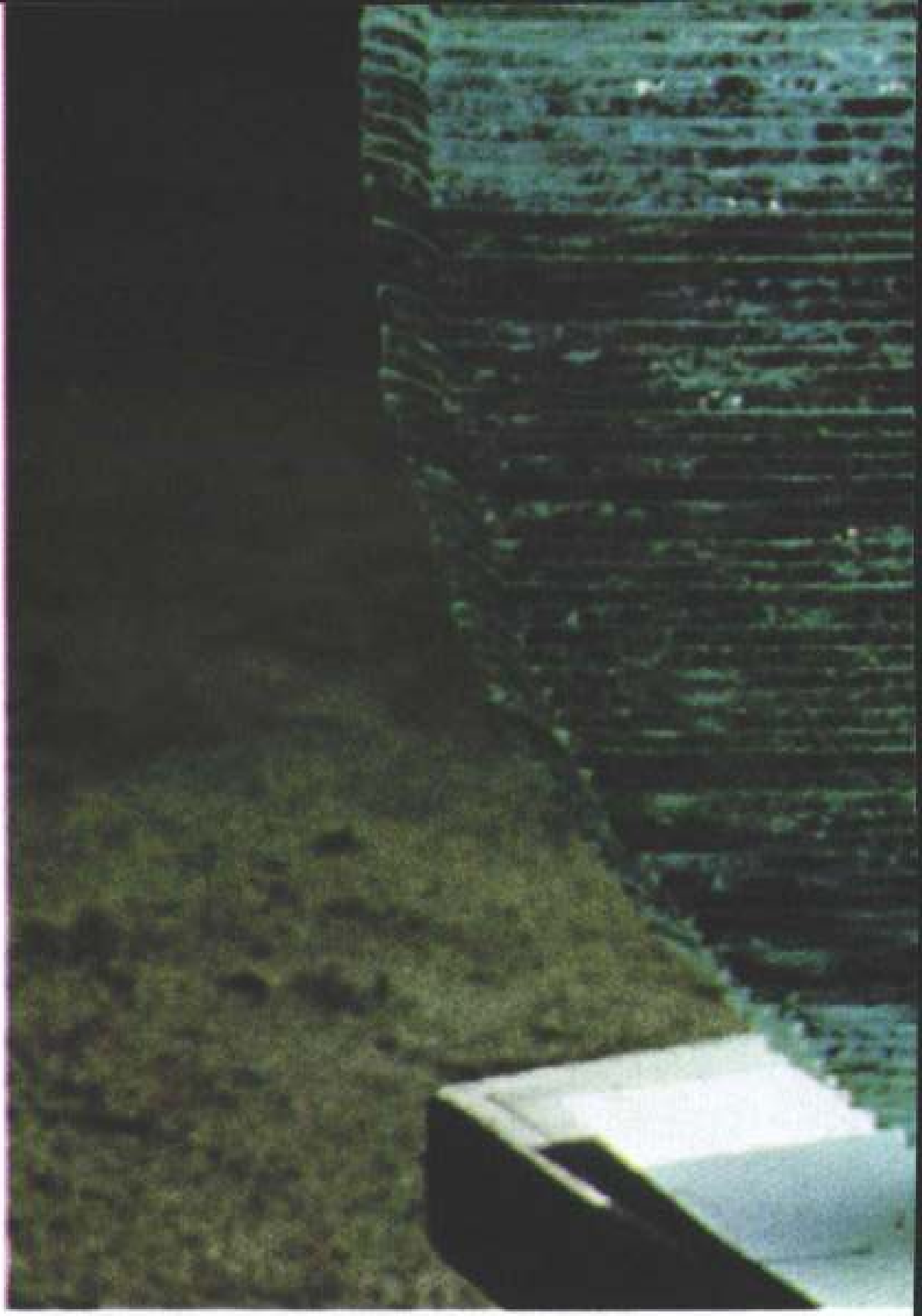

Bánnyai József

Torre Talaa

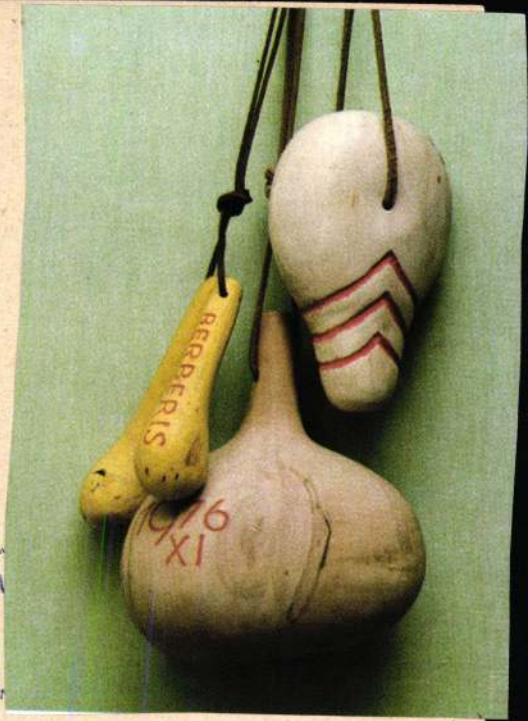

Horváth Béla: Talpalat nélkü

Művészet, 1977. május – 22.

Bánnyai József

Puerto Cabello

Horváth Béla: Falparaszt nélkü
Művészet, 1977. május – 2

Bánya József

„Függőformák"

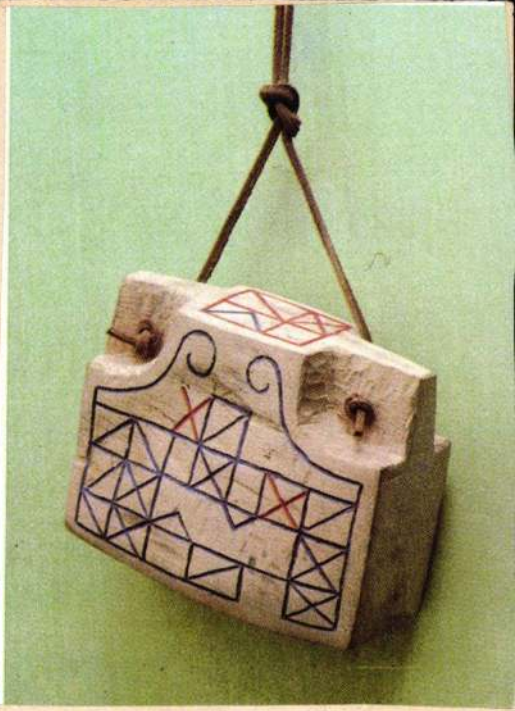

Horváth Béla: Talpraesett mél
Művészet, 1977. május – 2

2 Bányai József, „Puerto-Cabello" fentett szilvafa, 34 x 9.5 cm, 1976, Művészet, 1977 Máj, 22. old.

4 Bányai József: Kapu, festett eperfa, 51,5×12 cm, 1975

5 Bányai József: Város, festett tölgyfa, 87,5×25 cm, 1976 (fotók Tahin)

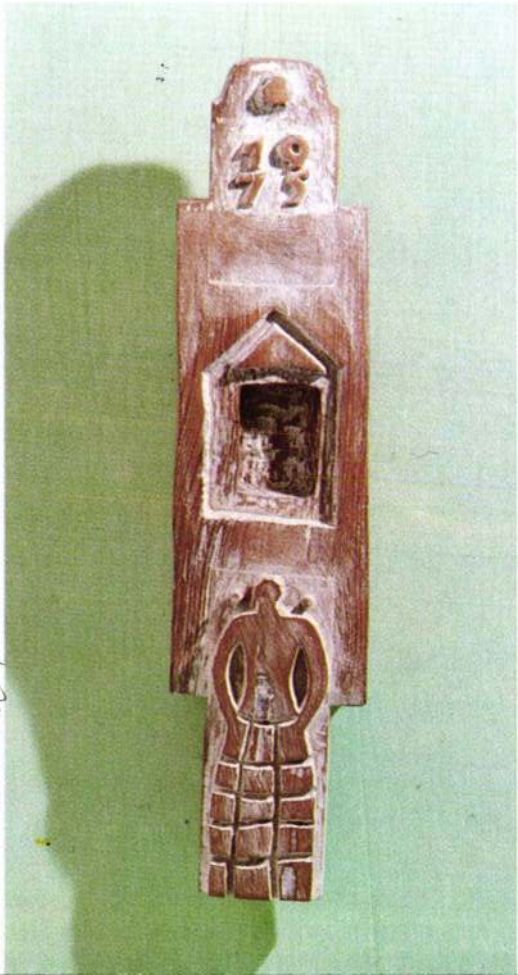

– A színháznak tulajdonítok jelentőséget! A színháznak, ami nem csak képzőművészet, és nem is csak irodalom. Mint tervező, mindig a drámából, a dramaturgia megkövetelte alaprajzból indulok ki; a színésznek, hogy a rendező elképzeléseit, a maga teremtette figurát megvalósíthassa, játszható díszletre van szüksége! Olyanra, amely a színpadi térben valósággal megszervezi, behatárolja a különféle járásokat, nem pedig valamiféle grandiózus alkotásra, ami valósággal rátenyerel a játékra. Ezt tartottam szem előtt akkor is, amikor a szolnoki Szigligeti Színház számára terveztem díszletet az egy műsorban szereplő két Molière-mű, a *Versailles-i rögtönzés* és a *Dandin György* részére. Olyan játékteret igyekeztem létrehozni, amely egyetlen konstrukción belül teremti meg mindkét mű szereplői számára az ideális játéklehetőséget. Ez a díszlet az előadás során, menet közben tárta fel, hogy mi mindent „tud". A díszlet nem lehet csak háttér, hanem egyben egy dramaturgiai tér az előadáshoz, amelybe szervesen kell illeszkednie. Ahhoz, hogy például a *Gácsérfej* szolnoki előadása híven tükrözze a rendező koncepcióját, szükség volt a már-már lemeztelenített technikára. És ez a technika ebben az esetben elsősorban eszköz volt, amely lehetővé tette a mondanivaló képzőművészeti megjelenítését is. Nem hiszek a szép díszletekben; a jó díszletekben hiszek.

Bányai József

1954-től 1960 ig Budapesten a Képzőművészeti Főiskolán Gyenes Tamásnál, 5 cirig pedig Pátray Pál osztályán tanult Bányai József.

Müvészet, 1977.májua - 23.oldal.

Baniyai József

1933-ban Mezőhegyesen született Baniyai József. A középiskolát Makón végezte. 1952-1954 ig a szegedi Pedagógiai Főiskolán tanult.

Művészet, 1977. május - 23. oldal

Bányai József

Bányai József első tanítója Ecsődi Ákos középiskolai tanár volt.

Horváth Béla: Talparat nélkül - biztos an.
Művészet, 1977. ~~[illegible]~~ május - 22 oldal.

Bánya i József

Köztéri szobrai állnak Hajdúvidéken, Debrecenben, Pécsett, Gyulán és Kalocsán.

Művészet, 1977. május - 23. oldal.

Bánya József

Önálló kiállítása volt 1973-ban Miskolcon, 1963-ban, 1967-ben, 1970-ben, 1974-ben tanulmányúton járt Olaszországban.

Művészet, 1977. május - 23. oldal.

Bányai József
nobrán

Kutas László évfolyamtársa volt a Képzőművészeti Főiskolán Bányai József akitől sok biztatást kapott.

Losonci Miklós: Kutas László kibontakozása.
Müvészet, 1971.április - 26.lap

Bényai József

Művei szerepeltek a "Békés megyei művészek szobrai és plasztikái" c.kiállitáson,Békéscsabán 1978-ban.

-katalógus a könyvtárban -

Bányai József, szobrászművész

Szentendrén rendezték meg a 30 év magyar ércmművészetének kiállítását, melyen szerepel a művész művei.

Horváth Teréz: Új magyar ércmművészet,

Népszava, 1977. aug. 28.

Bányai József, szobrászművész

Ötödször rendezik meg a Műcsarnokban ezt a rangos bemutatót, melyre 28 országból 96 művész küldött el majdnem négyszáz művet. – Magyarország képviseletében Bányai József fából készült, népi ihletésű műveit láthatjuk. (említve).

Ab a Indit: V. Budapesti Nemzetközi Kisplasztikai Kiállítás.
Pesti Műsor. 1981. júl. 8. 44. old.

Bányai József szobrásznüvész

Ötödik alkalommal rendezték meg a Műcsarnokban a Nemzetközi Kisplasztikai kiállítás, jún. 20-és szept 27. között látható a biennálé. – A magyar szobrászatot pályázat útján öt művész képviseli: Bányai József, Farkas Ádám, Lőrant Zsuzsa, Fajzs László és Szentirmai Zoltán.

Dunaújvárosi Hírlap, 1981. júl. 17.

Bányai József, szobrászművész

az V. budapesti nemzetközi kisplasztikai kiállítás megnyílt a Műcsarnokban. A kiállításon – szokás szerint – tíz egyenrangú díjat ítélt oda a zsüri. A magyar kitüntetett Szentirmai Zoltán lett. – A kisplasztikai kiállítoson öt magyar résztvevő volt – pályázat útján szerezték meg a részvétel jogát: Bányai József, Farkas Ádám, Lóránt Zsuzsa, Pajzs László és Szentirmai Zoltán szobrászművészek.

Tasnádi Attila: Küzdelem a bizonyosságért.
Népszava, 1981. júl. 19.

Bányai József, szobrászművész

Jó gazdának bizonyult a Művészeti Alap tavaly, jól válogatott az év képzőművészeti termé-séből. A szobrászi anyagból Bányai József és Rajki László tűnik ki kezdeményező lendülettel. – A Műcsarnokban látható tárlat febr 11-ig látogatható.

Losonci Miklós: Köbe, bronzba álmodott élet. Pest Megyei Hírlap, 1981. febr. 1.

Bányai József szobrászművész

A Nemzetközi Kisplasztikai Kiállítás megnyílt a Műcsarnokban.

Bányai József művei szerepelnek a tárlaton.

M. Zs.: Kisplasztikák a Műcsarnokban.
Magyar Hírlap, 1981. aug. 4. 11. old.

Bányai József, szobrászművész

a Műcsarnokban rendezett Országos Képzőművészeti kiállításon szereplő új-struszk megoldású művei affenzív jellegűek.

Losonczi Miklós: Országos Képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban.
Hevesi Szemle, 1982. jún. 12. old.

226.

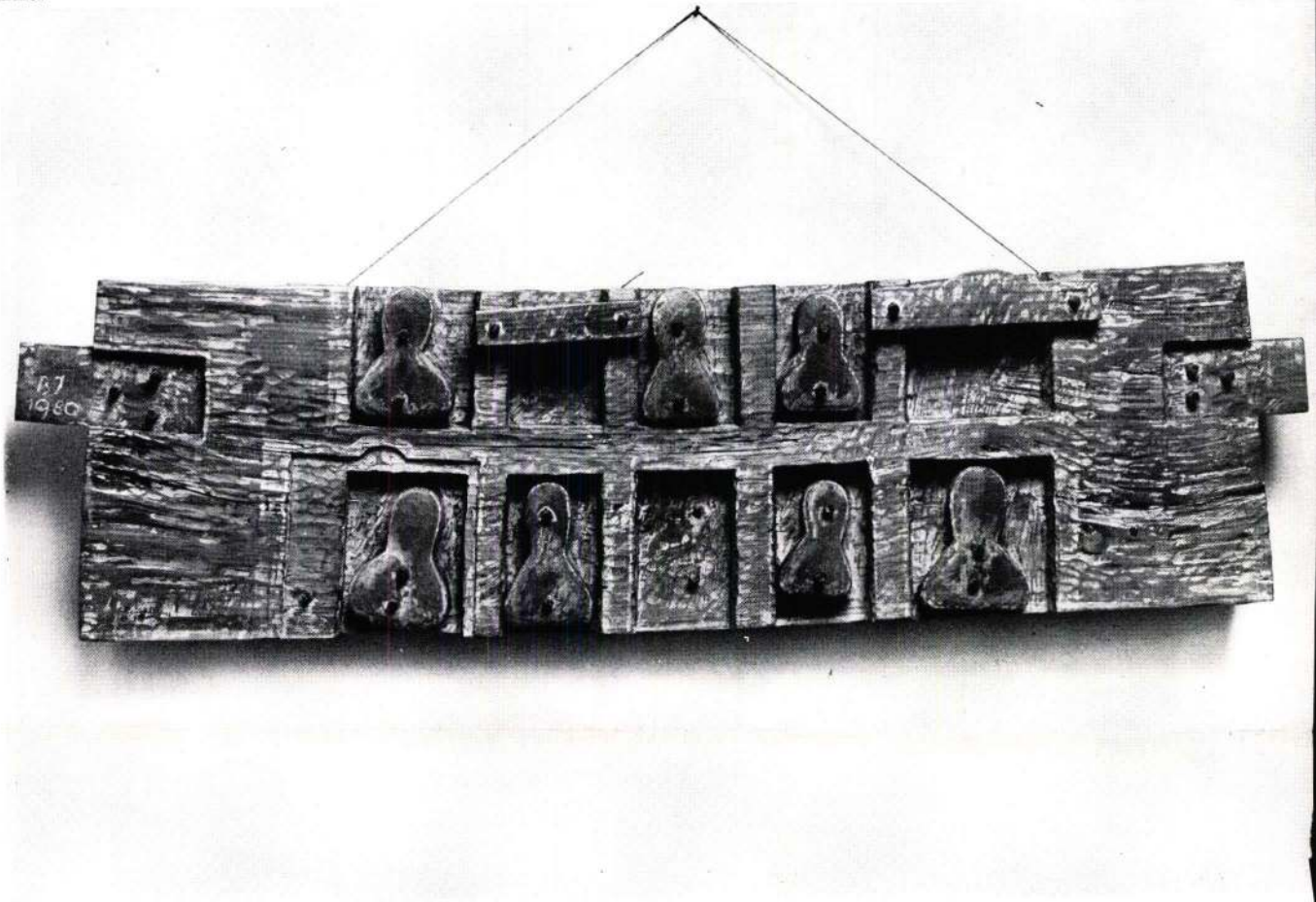

BÁNYAI József
Cím — Adresse : Budapest, 1139
Mághya köz 4

1933-ban született Mezőhegyesen. A budapesti Képzőművészeti Főiskolán 1960-ban fejezte be tanulmányait. Rendszeresen szerepel az országos kiállításokon. Több köztéri szobra került felállításra. Főleg fával dolgozik.

226. EGY FALU EMLÉKE, 1980
fa, 60 × 24 × 10 cm

227. KOMPOZÍCIÓ, 1980
fa, 24 × 84 × 9 cm

228. KOMPOZÍCIÓ, 1980
fa, 53 × 15 × 11 cm

229. PALÁNK, 1980
fa, 64 × 30 × 15 cm

24.

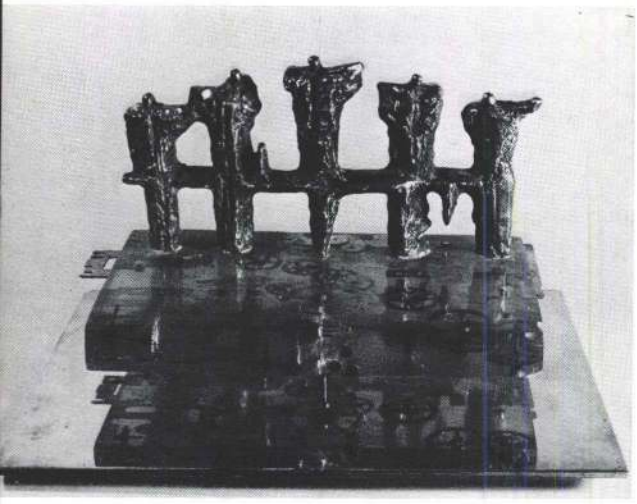

LENGYELORSZÁG
POLOGNE

NITSCH, Krzysztof
Cím — Adresse : Kraków (Cracovie)
ul. Budryka 9

948-ben született. Tanulmányait a krakkói Képzőművészeti
kadémián végezte; szobrász szakon kitüntetéssel diplomázott
975-ben. Azóta itt dolgozik. Számos kiállításon, pályázaton
ett részt hazájában és külföldön. Több alkalommal nyert
íjat, többek között a lengyel Kulturális és Művészeti
inisztérium díját a Lengyel Népköztársaság 35. évfordulója
kalmából rendezett szobrászati kiállításon.

Né en 1948. Études à l'Académie des Beaux-Arts
de Cracovie ; diplômé avec disctinction à la Faculté
de Sculpture en 1975 où il travaille depuis cette date.
Participe à de nombreux expositions et concours dans son pays
et à l'étranger. Obtient plusieurs prix, dont le prix
du Ministère de la Culture et des Arts remporté
à l'exposition de la sculpture commémorant le 35e anniversaire
de la République Populaire de Pologne.

. ALFA KOZMIKUS KÖR, 1977
bronz, 15×10×5 cm

. BÉTA KOZMIKUS KÖR, 1977
bronz, 15×10×5 cm

. AZ EMBER ÉS A GÉP EGYÜTTESÉNEK
KÖRE, 1978
bronz és műanyag, 25×15×10 cm

. TÉTOVÁZÁS, 1979
bronz, 15×15×10 cm

CYCLE COSMIQUE ALPHA, 1977
bronze, 15×10×5 cm

CYCLE COSMIQUE BETA, 1977
bronze, 15×10×5 cm

CYCLE L'HOMME ET LA MACHINE
COLLECTIF, 1978
bronze, synthètique, 25×15×10 cm

PERPLEXITÉ, 1979
bronze, 15×15×10 cm

Bányai József, szobrász

L: Erdélyi Attila

– Emlékezés Erdélyi Attilára 73-83

Új Auróra, Békéscsaba, 1979.

Bányai József, szobrán

Nemzetközi kisplasztikai kiállítás

DÍJKIOSZTÁS HÉTFŐN

Huszonnyolc ország kilencvenhárom művészének mintegy négyszáz műve érkezett a Műcsarnokba a holnap nyíló V. Budapesti Nemzetközi Kisplasztikai Kiállításra. A tárlatot most háromévenként rendezi meg a Művelődési Minisztérium, Budapest Főváros Tanácsa, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége, valamint a Műcsarnok. Így adnak rendszeres bemutatkozási lehetőséget a szobrászat egyik legnagyobb hagyományú műfajának jobb megismeréséhez, legfrissebb eredményeinek bemutatásához — tájékoztatta erről ma délelőtt a sajtó képviselőit *dr. Aradi Nóra*, az V. Budapesti Nemzetközi Kisplasztikai Kiállítás főtitkára.

A tárlaton, amely egyébként *Magyarország egyetlen nemzetközi képzőművészeti rendezvénye*, először találkozhat majd a közönség a kambodzsai, az új-zélandi, a vietnami, illetve a mexikói művészek alkotásaival. A kortárs magyar szobrászatot — a művészek pályázat útján szerezték meg a részvétel jogát — *Bányai József, Farkas Ádám, Lóránt Zsuzsa, Pajzs László* és *Szentirmai Zoltán* képviselik.

E művészeti ág hagyományait, eredményeit a rendezők minden alkalommal a magyar kisplasztika egy-egy kiemelkedő alkotója teljesebb munkásságának bemutatásával igyekeznek példázni. Most, az 1975-ben elhunyt *Schaár Erzsébet* érdemes művészre esett a választás. Negyvenöt kisplasztikája és három nagyobb méretű alkotása szerepel a tárlaton.

A kiállítás alkalmával tíz egyenlő értékű díjat, illetve négy oklevelet ítél oda a nemzetközi zsüri. A legeredményesebb magyar kiállító pedig a Fővárosi Tanács különdíját kapja a 22-én, hétfőn tartandó díjkiosztó ünnepségen. Ezen a napon az idén először nemzetközi tanácskozáson vitatják meg a kisplasztika aktuális műfaji kérdéseit az eddig megrendezett budapesti kiállítások tükrében.

Az V. Budapesti Nemzetközi Kisplasztikai Kiállítás ünnepélyes megnyitása szombaton délben lesz a Műcsarnokban. A közönség szeptember 27-ig tekintheti meg a tárlatot.

(kas)

(kas)!

Esti

élirás 2

us 19.

Bányai József, szobrász

Szerepel a pécsi biennálén.
Két faplasztikája méltán
nyerte el a második díjat.

Rózsa Gyula: Munkamegosztás előtt

M. Z.

Népszabadság, Bp. 1971. szept. 19.

Bányai József, szobrászművész

Három évi szünet után, jul. 15-től újra Orsz. Kisplasztikai Biennálét rendeztek Pécsett. 1967 óta ez már a hatodik szeregszeme. — A művész festett tölgyfából készült „Siracuza"-ja szerepel a biennálén. (említve). — A művész, műveit a Művészeti Alap különdíjban részesített.

P.Sz.E.: Országos Kisplasztikai Biennálé, Pécs. Pesti Műsor, 1979. aug. 29. 51. old.

MDY

Banyai József
szobász

„Hírvét" (repr.)

Kovács Gyula: Mai magyar ércemművészetünk
Művészet, 1968. szeptember - 22 lap

Bányai József szobrász M.D.K.

Résztvett a kiállitáson

Egy hónapos külföldi ut azást nyert.

Oelmacher Anna: Fiatal képzőművészek IV. kiállitása az Ernst Muzeumban

Magyar Nemzet 1963. junius 9. 8.1.

MDK.

Bányai József

Álló alak /fafaragás/

Müvészet 1966 dec. p.47.

MDK

Bányai József

Támaszkodó, gipsz

VIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat. Tornyai J. Muzeum Hódmezővásárhely, 1961. okt.

MDK

Bányai József

Tüzgyujtó, gp.

9. Vásárhelyi őszi tárlat 1962. okt. Tornyai J. Muz. Hmvhely.

Bányai József

Az ez évi, harmadik kisplasztikai bienniálé második díjasa.
„Ülő nő" és „Férfi torzó" (emlékre.
„Ülő nő" (repr.)

Ramvány Ferenc: III. Országos Kisplasztikai Bienniálé.

Dunántúli Napló, 1941 szept. 19.

Bánya József
iparművész

M.D.K.

Faparagásait állította ki
a tárlaton.

Bolgár Kálmán: A Studio „Család" pályázata
Művészet, 1963. április – 24 lap

Bányai József
szobrász

M.D.K

„Álló nő" (repro)

Tölgyesi János: A Stúdió kiállítás szobászati anyagáról
Művészet, 1969 január – 18 lap.

Bányai József
szobrász

H.D.K.

Méltalás.

Bolgár Kalman: Tízéves a Fiatal Képzőművészek Stúdiója
Művészet, 1969. január – 14 lap

Baníyai József
szobrán

MDK

„Déli szél" (repro)

Bolyai Kalmán: Tizeves a Fiatal Képzőművészek Stúdiója
Alkotás, 1969. január – 14 kap.

M.D.K.

Bányai József
szobrász

Részt vett a tarketon az „Álló alak"
ainni műveinek. — „Álló alak" (repro)

Bolgár Hakimov: Gondolatok a Studió 66-ról
Művészet, 1966. december – 45 kep

MDK.

Bányai József

Kiállitási kritika

Müvészet 1966 dec.p.46.

Bányai József

nobrá ismüsén

Kiállítás a Művészeti Alap vásárlásaina?
anyagából!

Pest Megyei Hírlap
1980 jan. 19.

Losonci Miklós
ár. Nc

MDK

Bányai József

Kuporgó, kő

Téli Tárlat 1964. Székesfehérvár

BÁNYAI József szobrász

II. Rákóczi Ferenc,

Hajdúböszörmény utikalauza. Szerk. Tarczy Péter. Hajdúböszörmény, 1993
49. é- ill.

BÁNHIDI László: Kiegészités Tragor Ignác 1929-es kiadású Váci Kalauzához. Vác : Városvédők és Városépitők Egyesülete, 1992

Banyai József
szobrász

A szekesfehérvári Egészségügyi Szakközép iskola és Kollegium épülettömbjei között levő dísztéren elhelyezendő diszkut terveze-tére kiírt pályázaton vett részt.

N.Dvorszky Hedvig: Képzőmüvészeti pályázatok.
Müvészet, 1974.február - 48.oldal

Bányai József

Részt vett a VI. országos kisplasztikai biennálén Pécsett

A Művészeti Alap különdíját az 1971-ben második helyezett *Bányai József* nyerte el, ősi ábrákkal és jelekkel vésett-domborított, festett és patinázott tölgyfalapjaival.

Magyar Hirlap 1979/201/6
Wagner: Kisplasztikai biennálé Pécsett

Bányai József, [ ] MDK

A Miskolci Műszaki Egyetem emeleti étterméhez fa dombormüvet készít.

– : Harminc négyzetmi szobor a budai Vár-palotában 8.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. dec. 11.

Bányai József

Szobrászművész. A legújabb nemzedék tehetséges képviselője.

Néme th Lajos: Modern magyar szimmetria
Lossiana 1968

149. l.

M.D.Y.

Bánfai József
szobrász

A Studió Család" pályázatának
szobrászati II. díjat kapta.

Bolgár Kálmán: A Studió „Család" pályázata
Művészet, 1963. április – 24 lap

Bányai József.

Megbízást kapott a Miskolci Műszaki Egyetem étterméhez fa-domborművek készítésére.

emlékbe.

Népszava. 1964 március 10. 2. lap.

Bánya József

Ház és nő, terr. 37×20

20 Vásárhely Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely '73.

Bányai József

A 6. kisplasztikai biennálét a Pécsi Galériában rendezték. Erről ir Vadas József: "Érem a kalitkában" cimmel, s értékeli az ott szereplő művészek alkotásait:
Jovánovics György sötét kamráját,
Galántai György rozsdásodni induló vasdarabjait,
Kéri Adám fa kapcsolóját "a stilusgazdagság dokumentumaiként" emliti meg a kritika.
Kiemeli: Bányai József arabeszkes reliefjeit is.
Fenti cimü kritika és a tárlaton szereplő valamennyi művésznév Szabó Iván nevénél található.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. szept. 1. XXIII. évf. 35. sz. 12. lap.

BÁNYAI JÓZSEF szobrász és éremművész
Mezőhegyes, 1933

1960-ban fejezte be tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán, ahol Gyenes Tamás, majd Pátzay Pál növendéke volt. 1961 óta szerepel a Studió tárlatain és az országos rendezvényeken. 1967-70-ben Derkovits-ösztöndíjban részesült. - Kubisztikus szerkesztettségű munkáiban a magyar vidék népi tartalmai kapnak korszerű szobrászi megfogalmazást.

Művészéletrajzok 1975

BÁNYAI JÓZSEF, szobrász

A pécsi múzeum szervezésében ~~xxxxx~~ 1971-ben megrendezésre került kisplasztikai biennálé anyagának jellemző része mini zteriumi,ill.saját vétel,valamint ajándékozás révén került a múzeumba.-Igy került 1971-ben a kisplasztikai biennálé anyagából Bányai Józsefnek is müve a múzeumba. 289.old

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar képtár története
Uj szerzemények III. 287.old

A JANUS PANNONIUS Múzeum Evkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

Baringai József
nobrán

Madár ciniu kait kötömb alko-
tásával tetnést alatott.

Mikalig Mária Derkovits öntöndejasa
Művészet, 1970. szeptember – 46 lap.

M.D.K.

Bányai József
szobrász

Jeles kisplasztikai művel szerepelt,
valamint érmével.

Korács Gyula: Stúdió 1958-68.
Művészet, 1969. április - 3 lap.

Bányai József szobrászművész.

a Mezőhegyesi Napok keretében máj. 26.-án közös tárlata nyílik Molnár C. Pál festőművésszel.

Békés m. Népújság, 1973. máj. 25.

Bényei József

1933. szeptember 22-én született Mezőhegyesen. Képzőművészeti Főiskolát végzett. Részt vett a stúdió kiállításokon. Bemutatott művei: „Ferfi torzo", 1968, kőrelief festett 33 cm. „Ülő nő", 1968. kőrelief, festett 1968, 245 cm.

Domonkos Ferenc: III. országos kisplasztikai biennale, Pécs, 1971.

Bányai József
szobrász

Bányai József kismérettű
fászobrai kapták a harmu-
dik díjat.

Urbán Nagy Rozália. Útkeresés?
Művészet, 1972. január - 38-oldal.

M.D.K.

Banyai József
festő

Osztrovszkij: Az acélt megedzik
c. művének illusztrációiért az
második díjat nyerte. — A kivi-
teléssel őt kritikák meg.

Művészeti életünk
Művészet, 1961. április — 41 lap.

Bányai József

Bányai József „Felszabadulási-
emlékmű" - ve Kalocsán a Dó-
zsa György téren áll.

------:Köztéri munkák.

Művészet, 1976. augusztus - 48.oldal.

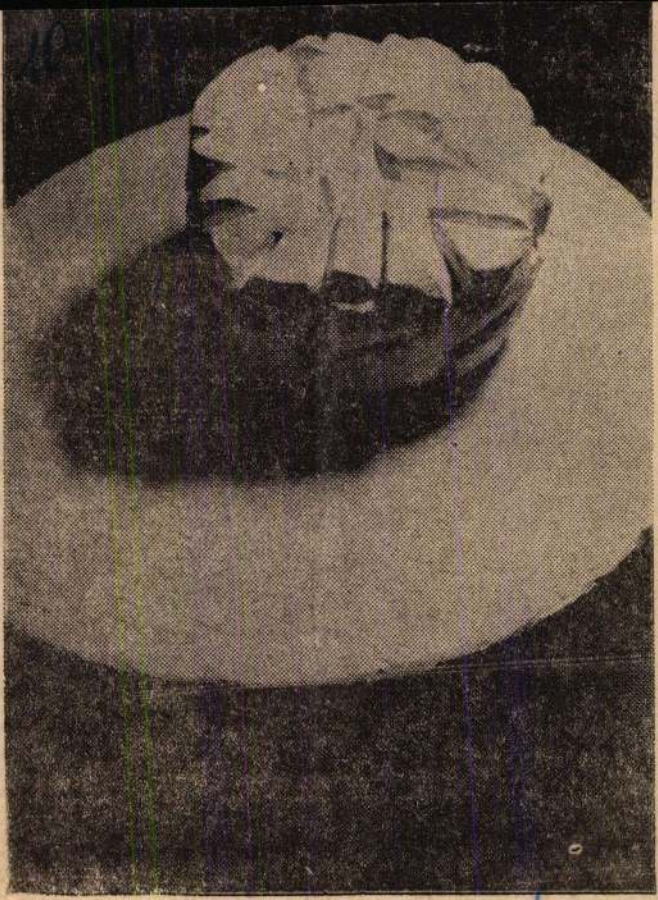

Bányai József

Bányai József

Délmagyarország, Szeged,
1943. Dec. 16.

Veszprémi Imre

Bányai József

"Aktjai az archaikus görög és az etruszk művészet humánumát idézik",-irja beszámolójában Vadas József: "Szobor a kockában" cimmel a III. Pécsi Országos Kisplasztikai Biennálén szereplő müveiről, melyekkel második dijat nyert a kiállitáson.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. szept. 25.
XV. évf. 39. sz. 12. lap

Bányai József, szobrászművész

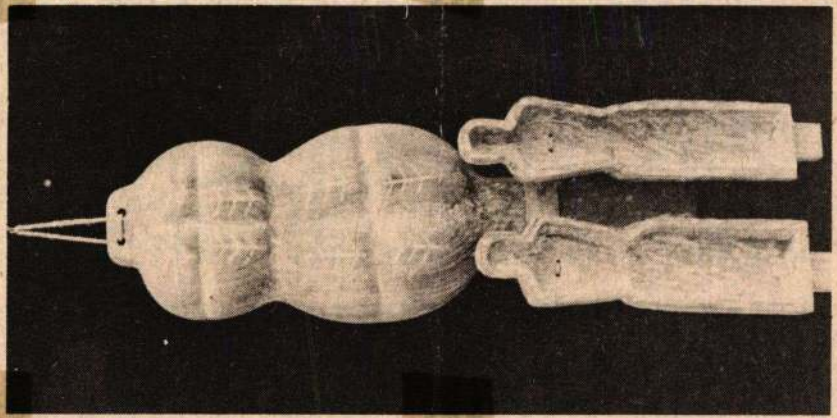

Bányai József: Kompozíció

Szolnok Megyei Néplap, 1981. aug. 16.

1021

Bányai József

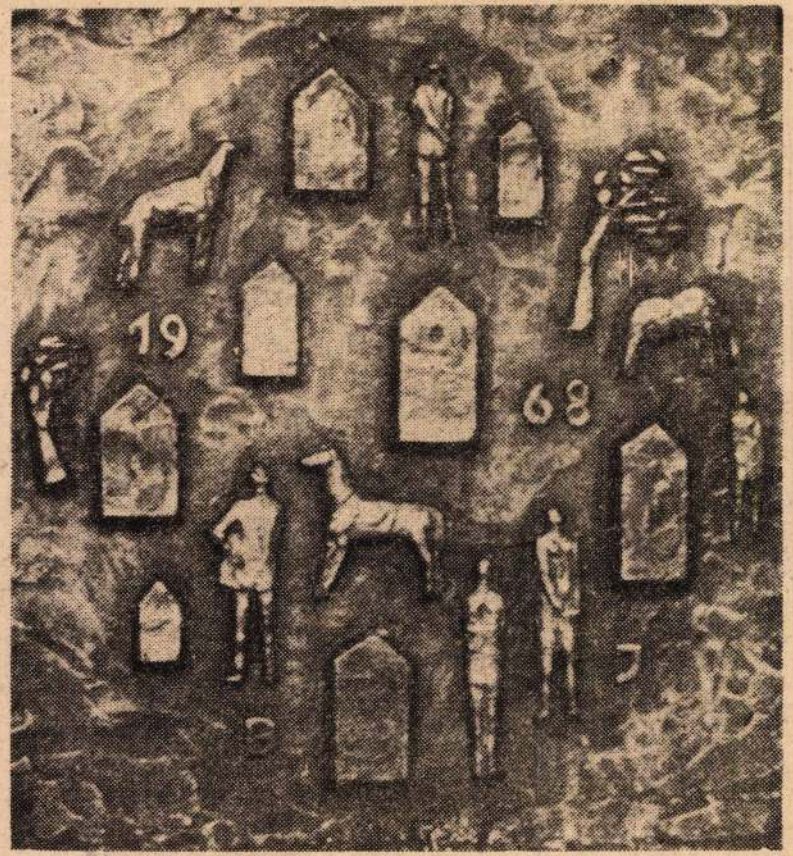

PLASZTIKA

BÁNYAI JÓZSEF

BÁNYAI JÓZSEF 1933-ban született. A Képzőművészeti Főiskolának 1954—1960 között volt növendéke. 1960-tól tagja a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának. 1963-ban a stúdiótagok számára kiírt pályázaton neki ítélték a külföldi tanulmányúton való részvételt. 1966-ban Derkovits-ösztöndíjat kapott. Hazai kiállításokon érmeivel, plakettjeivel és kisplasztikáivaI szerepel.

Bányai József már középiskolás korában érdeklődött a szobrászat iránt. Érdeklődése ösztönös volt. — *„Már gyermekkoromban faragtam* — mondja —, *majd a művészettörténeti munkák illusztrációi tartották ébren érdeklődésemet."* Érettségi után azonnal nem vették fel a Képzőművészeti Főiskolára; beiratkozott helyette *Szegeden* a Pedagógiai Főiskolára. Két évet tanult itt, de nem mondott le a művészi pályáról. A második év elvégzése után a *budapesti* felvételi vizsga sikerült. *Gyenes Tamás*, majd *Pátzay Pál* mester osztályára került.

A figurális kisplasztika és az érme, a plakett érdekli elsősorban; valamint az építészet és a szobrászat kapcsolata. A *Derkovits-ösztöndíjat* részben a társművészetek különböző kérdéseinek tanulmányozására és kísérletezésre (emléktábla, kút), részben fafaragásra és plakett, érme mintázására használja fel.

Nagy hatással volt rá a helyszínen tanulmányozott *olasz középkori építészet*, a *kis középkori városok* sajátos légköre.

Érmei egy részének tárgya az *itáliai útja* alkalmával nyert érzelmi benyomásokból adódik. Munkáin részben a *római* és a *középkori* hangulat kissé nosztalgikus átérzése, részben *Chirico* hatása érződik (*„Bernalda"*, *„Brindizzi"*, *„Via Appia"*). Részben pedig a természeti jelenségek keltette benyomásait öntötte formába (*„Szél"*, *„Tenger"*).

Érmeinek eszmei tartalmát jelképesen fejezi ki. Jelképeiben sok a reális vonás, de ezek a hangulati tartalomnak, a reminiszcenciának megfelelően csak elmosódottan jelentkeznek.

Kisplasztikáit rendszerint fába faragja. A különböző fafajták színe, erezete, az adott fa alakja erősen hat képzelőerejére. A *„Női alak"* és *„Torzó"* című munkáinak tömeg- és formaritmusa elevenen, s egységesen hullámzik végig figuráin, jóllehet mindkettő mozdulatából szélesebb gesztus, erősebb taglejtés hiányzik.

A falba épített emléktáblák tervvázlatain arra törekszik, hogy feloldja a szokványos megoldás egyhangúságát. Ezt azzal éri el, hogy felfokozza a plasztikai hatásokat (egyes részek, vagy elemek süllyesztésével, illetve kiemelésével) és, hogy elvont formákat, betűket, figurákat komponál egymás mellé.

Tízéves a Fiatal Képzőművészek Stúdiója Ebből az alkalomból mutatunk be olvasóinknak egyet-egyet a Stúdió egykori és jelenlegi tagjai közül... 14

Dr. Ujvári Béla: Művészportrék

Magyar Hírek 1968 XI 22

városba — mondta.

Alig néhány kilométert autóztunk, amikor a magas fallal körülvett város képe kibontakozott előttünk a szikrázó napsütésben. A kapuhoz érve kiszálltunk az autóból. Árnyékot kerestünk neki, persze, hiába.

A város bejárata mellett hófehér dzsellabás m'zabok ültek. Hallgatag, komoly méltósággal tekintettek ránk és nem is elutasítóan, de nem is nagyon barátságosan viszonozták köszöntésünket. Amikor elfordultam tőlük, hogy a város falain kívül épült néhány modern épületet — köztük az iskolát — megnézzem, a hátamon éreztem komor tekintetüket.

— Ezek az épületek már nem fértek el a városban? — kérdeztem Alit.

— Nem — felelte. — De, ha elfértek volna, akkor sem épülhettek volna a falakon belül. Beni Isguen, M'Zab szent városa, soha sem nyílik meg az idegenek előtt. Az idegenek ide csak látogatóba jöhetnek és csak nappal, alkonyatkor el kell hagyniok falait. Így hát az iskolát is ide kívülre építették a franciák.

Elindultunk a kapu felé. Az egyik, csendben üldögélő komoly férfi felállt, elénk jött.

— Jó napot, uram. Kérem, tegye vissza a kocsiba cia felirata — Mairie — kissé zavarta az annyira őrzött iszlám áhitatot. De az európai világ csak ennek az egy szónak az erejéig tudott túljutni ezen a gondosan őrzött kapun.

Szűk utcákba jutottunk. A házak fehér mészkőfalát csak igen-igen ritkán törte meg egy-egy zsaluval védett háremablak, amely mögé még a legélesebb szemű ember sem láthat be.

Csendes boltok sorakoztak egymás mellett, tarka szőnyegek keleti színpompája csábította a vevőt, de a kereskedő néma maradt, nem dicsérte áruját, nem hívta a vevőt, hogy nézzen körül üzletében.

Embert alig láttunk, s üres volt a nagy piactér is a mecset közelében. A tér közepén ősrégi kút álmodozott a letűnt évszázadokról. Ünnepélyes, néma csend ült ránk.

— Ez ugyancsak a csendes áhitat városa — mondtam.

Ali az órájára nézett:

— Még néhány perc és alaposan megváltozik majd

[illegible] tarka-[illegible]-gatag kellős közepébe kerültünk, amilyet igazán nem tételeztem volna fel a szent városról.

Az idősebb, fehér szakállú aggastyánok körben ültek a földön, a falak tövében, előttük fiatalabbak. Mindenki a hagyományos arab öltözéket viselte.

A tér közepe olyan volt, mint a megbolygatott méhkas. Emberek jártak le-föl, kezükben, karjukon mindenféle használati cikk, ruha, szőnyeg, kelme, tranzisztoros rádió, neoncső, és így tovább.

— Ez a minden nap megismétlődő, hagyományos Beni Isguen-i vásár — mondta Ali. — Az évszázados, ősi szokás ma is virágzik, a különbség csak annyi, hogy az árucikkek közé befurakodtak a technika újdonságai.

Furcsa vásár volt, inkább árverésnek lehetett volna nevezni. Fiatal ember jött, szőnyeggel a karján. A körben ülők nézték az árut. Akinek megtetszett, halk hangon megkérdezte az

Lassan bealkonyodott. A müezzin felment a mecset merészen karcsú tornyába és imára szólította a népet.

A tér pillanatok alatt elcsendesedett, eltűntek a vevők és az eladók.

— El kell mennünk — mondta Ali. — Bezárják a kaput. Napnyugta van és napnyugta után csak igazhívők maradhatnak a város falai között.

Sietve indultunk lefelé a kanyargós, lépcsős sikátorokon. Komoly, szakállas igazhívők jöttek velünk szemben és némán félrehúzódva engedtek utat maguk előtt.

A kapuőr barátságosan köszöntött:

— Uram, holnap ismét szívesen látott vendége a szent városnak!

Aztán tompa, nehéz dörrenéssel csukódott be mögöttünk a hatalmas kapu.

A kocsihoz érve mindjárt a cigarettát vettük elő. Mélyet szívtam a kemény Gauloise füstjéből és elgondolkozva néztem a fallal körülvett, féltékenyen őrzött szent várost, amelynek fehér falaira most rózsaszínű fényt hintett a lenyugvó nap.

Azon gondolkoztam, vajon mennyi idő telik el még e fölött a furcsa világ fölött, amíg az iskola az erős kőfalak mögé kerül?

Szombathy István

tonai tömbbe.

Ugyanakkor nemcsak a szocialista országok értékelik úgy ezt a konferenciát, amely feltámasztotta a hidegháborús szellemet, hanem ez a véleményük a NATO-rendezvényről a nyugati világban élő haladó külpolitikai szakértőknek is.

A szocialista országokhoz intézett durva rágalmazások közepette elhatározták a NATO-haderők növelését, korszerűsítését és azt, hogy a haladásellenes katonai paktum életét meghatározatlan időre meghosszabbítják.

HAZÁNKBAN VENDÉGESKEDETT Andrej Gromiko, a Szovjetunió külügyminisztere. A hivatalos látogatás során a rendkívül szívélyes légkörben lefolyt tárgyalások után a szovjet és magyar sajtóban közös közlemény jelent meg. *A közlemény hangsúlyozza: a tárgyaló felek megegyeztek abban, hogy minden lehetséges módon erősíteni kell a két ország és általában a szocialista államok egységét, szolidaritását és kapcsolatait.* A két fél elhatározta: hogy továbbra is segíti a Vietnami Demokratikus Köztársaságot abban, hogy az idegen csapatok Dél-Vietnamból történő kivonása, a vietnami nép önrendelkezési jogának biztosítása alapján megvalósulhasson a tartós béke.

A megbeszéléseken természetesen — különös tekintettel a most lezajlott brüsszeli NATO konferenciára — nagy figyelmet szenteltek az európai biztonság kérdéseinek. Különösen indokolttá teszi ezt, hogy a Német Szövetségi Köztársaság uralkodó körei továbbra sem tettek le revansista törekvéseikről a szabadságra, békére vágyó európai országokkal szembeni területi követelésekről.

Andrej Gromiko külügyminiszter és Apáczai Pál művelődési miniszter egyezményt írtak alá a Magyar Népköztársaság és a Szovjetunió közötti kulturális és tudományos együttműködésről.

L. E.

Bányai József
szobrász

M.D.K.

„Pásztor" c. művén a népi fafaragások
emléke, kiskőszobrai: Akt, Nő a hiál-
lítás legérettebb termékei.

Somos Miklós: Fiatalok a Memoszban
Művészet, 1964. szeptember - 46 lap

Banyai József
szobrász

M.D.K.

A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának
5.000 Ft-os külföldi ösztöndíjat nyerte.

Bolgár Kálmán: Fiatal Képzőművészek ~~Stúdiója~~ nyerteje
Művészet, 1963. szeptember — 41 lap

Bánszai József
szobrász

M.D.K.

Pásztor című művet mutatta be
a Fiatal képző művészek tárlatán

Kovács Gyula: Fogunk magunkhoz
Művészet, 1963. szeptember - 39 lap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bányai József

MAGYAR NEMZET

1965 MÁJ 4.

NAPLÓ

A pécsi Radnóti Miklós közgazdasági szakközépiskola kertjében május 5-én leplezik le az iskola névadójának mellszobrát, Bányai József alkotását. Az ünnepségen dr. Ortutay Gyula akadémikus, a TIT elnöke mond beszédet.

1024

...ubb a...
...paterősítések...
Dél-Vie...

Nyugati hírügynökségek je-
lentései beszámolnak arról,
hogy szombaton és vasárnap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bányai József

NÉPSZABADSÁG

1965 MÁJ 6

1021

NÉPSZABADSÁG

Radnóti Miklós mellszobrának leleplezése Pécsett

Ünnepélyes külsőségek közepette leplezték le Radnóti Miklós bronz mellszobrát, Bányai József alkotását Pécsett, a költőről elnevezett közgazdasági szakközépiskola kertjében május 5-én, Radnóti Miklós születésnapján. *Dr. Ortutay Gyula* akadémikus, a TIT elnöke ünnepi beszédben emlékezett meg a mártírhalált halt költőről. A szoboravató ünnepségen — *Rapai Gyulával*, az MSZMP megyei bizottságának első titkárával, az MSZMP Központi Bizottságának tagjával az élen — részt vettek Baranya megye és Pécs közéleti vezetői is.

December 31-ig
és az újjáépítés

Az építésügyi és fö

Az *Építésügyi Minisztérium* új körrendeletet adott ki az ár- és belvíztől okozott épületkárok felméréséről, a helyreállításról és az újjáépítésről. Ezzel együtt most már három rendelet intézkedik a károk felméréséről és megszüntetéséről. A rendelkezések előírják, hogy *az állami és a személyi tulajdonban levő lakóházakban és gazdasági épületekben keletkezett károk felméré-*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bányai József

NÉPSZABADSÁG

1965 MÁJ. 4.

— **Radnóti-szobrot** avatnak szerdán Pécsett, a Radnóti Miklós Közgazdasági Szakközépiskola kertjében. A mellszobor Bányai József szobrászművész alkotása.

— **A Budapesten tanuló külföldi**

SAC
Andor u. 17
138-3017
ela

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Bányai József

1965 MÁJ 4.

1021

3

Leleplezik Radnóti Miklós mellszobrát

Ortutay Gyula akadémikus mond ünnepi beszédet

A Radnóti Miklós Közgazdasági Szakközépiskola tanulói május 5-én, szerdán déli 12 órakor, a költő születésnapján leleplezik Radnóti Miklós mellszobrát. Az iskola előkertjében elhelyezett mellszobor Bányai József szobrászművész alkotása.

Az avatóbeszédet a költő barátja: dr. Ortutay Gyula akadémikus, a TIT országos elnöke mondja.

Újab
D

Washington:

Az Egyesült Államok had
ügyminisztériumának szóv
vője vasárnap közölte: újab
erősítéseket küldtek a Domi
nikai Köztársaságba, s ezze
az ott-tartózkodó amerikai
katonák létszáma vasárnap el
érte a 9500-at. Behajóztak
ezenfelül 2500 tengerészgyalo
gost „ismeretlen rendeltetés
sel". A szóvivő szerint a for
tongó Dominikai Köztársaság
ban jelenleg 6500 amerikai ej
tőernyős és 3000 tengerészgya
logos tartózkodik.

Santo Domingóban vasárnap
amerikai csapatok váltották
fel a Bosch volt elnök

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bányai József

MAGYAR NEMZET

1965 MÁJ 6.

— **Radnóti Miklós mellszobrát.** Bányai József művét ünnepélyes külsőségek között leplezték le Pécsett, a költőről elnevezett közgazdasági szakközépiskola kertjében. A Radnóti Miklós születésnapján rendezett ünnepségen dr. Ortutay Gyula akadémikus, a TIT elnöke emlékezett meg a mártírhalált halt költőről.

Amikor kedd délután leszállt a Wiener Walzerről, hogy egy órával később már előadást tartson a Magyar Tudományos Akadémián, a mar-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bányai József

NÉPSZAVA

1965 MÁJ 6.

Radnóti-szobor Pécsett

Ünnepélyes külsőségek közepette leplezték le Radnóti Miklós bronz mellszobrát, Bányai József alkotását Pécsett, a költőről elnevezett közgazdasági szakközépiskola kertjében. Dr. Ortutay Gyula akadémikus, a TIT elnöke, ünnepi beszédben emlékezett meg a mártírhalált halt költőről.

— Hát jó. Akkor tegye el a blokkot és figyeljen! Talán magát meghallgatja majd a vezérigazgató.

Bányai József
probrász

M.D.K.

Munkáját bemutatta a Fiatal Képzőművészek tárlatán.

Bolgár Kálmán: Fiatal Képzőművészek szemléje
Művészet, 1963. szeptember – 44 lap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bányai József

MAGYAR NEMZET

1963 NOV 23.

Szombat, 1963. november 23.

NAPLÓ

November 23

Hajdúviden holnap délután leplezik le Bányai József szobrászművész Rákóczi szobrát. Rákóczi 1703-as vid-verébsári táborozása emlékére ez alkalommal ünnepségeket rendeznek.

Szo

entes ponyva, új.
nály vétel, eladás
nentesitést valla-
Ungár impregna-
Ep., Akácfa 20
—634.

müveg készités, ja-
s. Szemüvegkeret
önlegességek. Hor-
h optika, V. ker.,
ci utca 61.

FÉMEK
lisztitása, szürkitése
HOMOK-
FÚVÁSSAL.

nivera, berendezett lakással rendelkező, középmagas, csinos, szép pedagógusnő megismerkedne házasság céljából, 43 évig, jómegjelenésű pedagógussal, vagy mérnökkel. Egy gyermek nem akadály. Békés otthon van. »Vidéki nagyváros V. 232« jelig. a kiadóba.

Házasság céljából megismerkedne jólsituált intell., ötvenhat

Magyar Hirdető
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Szocialista Művészetért

Bányai József

1964 JAN

1021

Hajduvid községben felavatták Bányai József szobrászművész II. Rákóczi Ferenc szobrát

A Szocialista Művészetben 10. számában megjelent bírálatukra az alábbiakat válaszolom:

A cikkben megnevezett Kovács Sándor giccsfestő ellen a lehető legszükségesebb lépéseket még 1957-ben megtettük a helyi képzőművészeti munkacsoport indítványa alapján. Annak idején ez ügyben megkerestük az Alap jogügyi osztályát is, ahonnan azt a tájékoztatást kaptuk, hogy a probléma csak helyileg oldható meg. Igazgatási Osztályunk ekkor megvonta nevezettől a helyiség használatának jogát, nevezett azonban a bírósághoz fordult. A bíróság az üzlethelyiség használatát — műterem céljára — „mint jóhiszeműen szerzett jogot" ismerte el, s a Tanács határozatát megváltoztatta. Így mind a legutóbbi időkig semmit sem tudtunk ellene tenni.

A közelmúltban megjelent a képzőművészeti alkotások értékesítésére vonatkozó rendeletre felhívtuk Igazgatási Osztályunk figyelmét, s kértük, hogy ennek alapján — most már a törvényben biztosított jog alapján — indítsa meg az eljárást.

Szeged, 1963. november hó 13.

Kovács József
osztályvezető helyett
olvashatatlan aláírás
Szeged Mi Városi Tanács VB

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bányai J.

Hajdubiharmegyei Népujság

1983 NOV 26.

1021

Rákóczi-szobrot avattak Hajdúviden

A mai Hajdúvid környékén, Vid—Verébsáron táborozott 1703-ban második Rákóczi Ferenc kurucaival. Vasárnap a Vid-verébsári táborozás 260. évfordulója alkalmából a szabadsághős fejedelemre emlékeztek Hajdúvid lakói.

Az ünnepségsorozat szombaton este kezdődött, amikor a *Rákóczi hadnagya* című magyar történelmi filmet vetítették a községben. Vasárnap délelőtt a hajdúvidi művelődési otthonban mintegy 80 korabeli okmány, rajz és festmény, valamint térkép DIA-filmről vetített bemutatójával emlékeztek második Rákóczi Ferencre és a szabadságharc korára. Délután került sor Rákóczi szobrának — Bányai József szobrászművész alkotásának — ünnepélyes leleplezésére, majd este 6 órai kezdettel Rákóczi emlékünnepséget tartottak a művelődési otthon nagytermében.

A hajdúk szerepe Rákóczi szabadságharcában címmel *dr. Esze Tamás*, a történeti tudományok kandidátusa tartott előadást. Később művészi műsor következett.

sapata

MAFC 8 pont, 3. DASE 8 pont, 4. Nagykanizsa 7 pont, 5. Kiskunfélegyháza 7 pont, 6. Ózd 6 pont. A kiírás szerint az első négy helyezett került a női kosárlabda NB II-be.

A DASE Polgár Ilona, Erdei Lídia, Antal Júlia, Nagy Borbála, Makra Margit, Kovács Sára, Hajnal Hajnalka, Kaszás Róza, Tóth Zsuzsa játékosokból álló együttese tavasszal már az NB II-ben szerepel.

---

ozások a DVSC -csapatánál

ge a volt válogatott labdarúgóval. Lóránt Gyulával tárgyalásokat kezdett, hogy vállalja az együttes edzői teendőinek az ellátását.

EGY TELITALÁLAT A TOTÓN

A heti totófordulóban egy darab telitalálatos szelvény

Bányai József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdú-Bihar megyei Napló
1963 NOV 23.

Rákóczi-szobrot avatnak Hajdúviden

1021

A mai Hajdúvid környékén, Vid-Verébsáron táborozott 1703-ban II. Rákóczi Ferenc kurucaival, s vasárnap a vidverébsári táborozás 260. évfordulója alkalmából a szabadsághős fejedelemre emlékeznek Hajdúvid lakói.

Az ünnepségsorozat tulajdonképpen már ma, szombaton este megkezdődik, a községben a Rákóczi hadnagya című magyar történelmi film előadásával. Vasárnap délelőtt a hajdúvidi művelődési otthon előadótermében mintegy 80 korabeli okmány, rajz, festmény, térkép, s tárgyak diafilmről történő bemutatójával emlékeznek II. Rákóczi Ferencre és a szabadságharc korára. Délután kerül sor Rákóczi szobrának — Bányai József szobrászművész alkotásának — ünnepélyes leleplezésére, majd este 6 órai kezdettel Rákóczi emlékünnepséget tartanak a községi művelődési otthon nagytermében

gazdaság főbb mutatóit tartalmazza. Ezek a számok pedig sok mindenről beszélnek. Arról is, hogy lényegében egy esztendő alatt milyen nagy utat tett meg a Lenin tsz a megszilárdulás útján. Ebben a megszilárdulásban pedig benne van a szövetkezet új vezetőinek is a munkája, sok-sok éjszakája.

A TISZTA VAGYON MEGKÉTSZEREZŐDÖTT

Könnyű úgy megindulni — mondhatnák azok, akik ismerik a gazdaságot — ha 700 ezer forint mindjárt rendelkezésre áll munkaegység előleg fizetésére. Valóban sokat segített ez a 700 ezer forint, amelyet a kora tavasszal kaptak, hogy előleget tudjanak biztosítani. De azt már a szövetkezet vezetőinek kellett kispekulálni: hogyan osszák be ezt a 700 ezer forintot, legalábbis addig, míg bevétele lesz a szövetkezetnek. De sikerült.

Idézzünk csak a jegyzőkönyvből, a számokból, azokból a tényekből, amelyek megcáfolhatatlanul bizonyítják:

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bányai József

NÉPSZABADSÁG

OKT 23

— **Kakoczi Ferenc mellszobrát,** Bányai József bronzalkotását, a napokban állították fel a hajdúvidi kultúrházban.

Property of Library

Balogh József

művei szerepelnek a III.országos
kisplasztikai biennálén Pécsett.

Magyar Nemzet 1971 szeptember 18
4.old.

MDK

Bányai József

Pásztor	fa	32 cm.
Anya	"	21 "
Anya	"	27 "

Fiatal Képzőművészek Studiója IV.Kiállítása
Ernst Múzeum 1963. Június.Kat. 33.1.

MDK

Bányai József

Álló alak, gipsz

Ember és állat, kő

Studio 64 - Fiatal képzőművészek 5.kiáll. Ernst Muz.

1964. dec. 14. o.

lye:

NÉPRAJZI MÚZEUM ETHNOLOGIAI ADATTÁ

A Néprajzi Múzeum az erdőre
kezdeményezett a soproni Erdészeti
és megbízható gyűjtőmunka eredmény
kutatás és a gazdaságtörténet egye
élet gyors átalakulása különösen a

A gyűjtött anyagot a Néprajz
ja, s az - esetleg a bírálatban aj
kollektív /szakköri, osztály/ vagy
megyei tagolásban 1966-ban is megr
Nyelvjárási Gyűjtőpályázat ifjúság
jövő évi kulturális munkatervébe i

A pályamunkákat - végleges f
évi tavaszi szünet után következő

N é p i m a d á r i s m e r

1. Milyen madarak élnek a kö
tudnak az egyes madarak természeté

2. Milyen madárhang utánzó m

3. Milyen madarakról szóló m
nek?

4. Szoktak-e madarat fogni é
lyen célból? /Emlékeznek-e az idő
darakért jutalmat kaptak?/

5. Táplálkozás céljából szed

6. Kik szedik táplálkozás cé
torok, az erdőn dolgozók stb./.

7. Hogyan készítik el a kisz

8. Mikor, hogyan keresik meg

MDX

Bányai József

Pásztor c. szobrának repr.

Fiatal Képzőművészek Studiója IV.Kiállitása.
Ernst Múzeum 1963.Június. Kat. 9.1.

MDK

Bányai József

Pásztor, fa

Anya, fa

" "

Fiatal képzőművészek szemléje. Ernst Múz.
1963. jun.

MŰK

Bányai József

Pásztor, szobor, repr.

Fiatal képzőművészek szemléje. Ernst Muz.
1963. jun.

MDK

Bányai József

Fekvő nő, szobor

Studio 66. fiatal művészek 6. kiáll. Ernst Mus. 1966. máj.

Bányai József, szobrász

– falba épített emléktáblatervein fokozza a plasztikai hatásokat, és elvont formákat, betűket, figurákat komponál egymás mellé.

Dr. Ujvári Béla: Művészportrék
Magyar Ifjúság, 1968. XI. 22. 14. l.

Bánya i József, szobrász

- kisplasztikáit rendszerint fából faragja: Női alak,
Torzó

Dr. Ujvári Béla: Művészportrék
Magyar Ifjúság, 1968. XI. 22. 14. l.

Bányai József, nobrász

– a Derkovits-ösztöndíjat részben a társművészetek kérdéseinek tanulmányozására és kísérletezésre, részben fafaragásra és plakett, érme mintázására használja fel.

Dr Újvári Béla: Művészportrék
Magyar Hjúság, 1968. XI. 22. 14. l.

Bákapai József, szobrász

– a főiskolán Gyenes Tamás, majd Pákay Pál mester osztályára került.

Dr Ujvári Béla: Művészportrék
Magyar Ifjúság, 1968. XI. 22. 14. l.

Bányai József, nobrász

– már gyermekkorában faragott. Érettségi után nem vették fel a Képzőműv. Főiskolára. Szegeden a Pedagógiai Főiskolára iratkozott be, két évet tanult itt.

Dr Ujvári Béla: Művészportrék
Magyar Ifjúság, 1968. XI. 22. 14. l.

Bányai József, nobrász

– Itáliában volt tanulmányúton. Hatása: Bernalda,
Brindizzi,
Via Appia,
Szél, Tenger c. [illegible]
[illegible] művein.

Dr Ujvári Béla: Művészportrék
Magyar Ifjúság, 1968. XI. 22. 14. l.

Bányai József, nobrász

- érmeivel, plakettjeivel és kis-plantikáival szerepel a hazai kiállításokon.

Dr. Újvári Béla: Művészportrék
Magyar Hjúság. 1968. XI. 22. 14. l.

Bányai József, szobrász

- 1933-ban született. Képzőműv. Főiskola növendéke 1954-1960. 1960-tól tagja a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának. 1963-ban külföldi tanulmányutat ítéltek neki. 1966.: Derkovits-ösztöndíj.

Dr. Ujvári Béla: Művészportrék
Magyar Ifjúság, 1968. XI. 22. 14. l.

Bányai József, nobrász

Plantika
repr.

Magyar Ifjúság, 1968. XI. 22. 14. l.

Bányai József szobrász.

Derkovits díjas

A siklósi művésztelepen nőiaktot mintáz

N. N.: Szobrok a hegyoldalon

Délmagyarország 1969 VI. 11

M.D.K.

Bányai József
szobrász

Pásztor" című művét állította
"ki a fiatal művészek kiállításán

Tornai József: Szenerős képek és gondolatok világa
Élet és Srodalom, 1963. junius 8 - 10 lap.

Bányai József

A Fiatal Képzőművészek Stúdió-
jának VI. kiállításán szerepel.

Kritika 1966. jún.

Bányai József

Álló alak .. nobra /rajzó/

szerepel az Ernst Museumban

a Studió 1966 tiállításon

Kritika 1966 VI. n. 50 old.

Bányai József

Kisplasztikákkal

szerepel az alábbi tárlaton

Kovács Gyula: Studió 1958-68

Művészet 1969 IV n. 3 old.

Bányai József

III. díjat kapott az arábbi
táslaton

Ridag Gábor: Harmadik orsz.
Kisplasztikai biennálé

Nagykanizsa 1971 IX. 26

Bányai József

II. díjat kapott a III. Orsz.

Kisplasztikai Biennálén Pécsett

Vadas József: Szobor a kockában

Élet és Irodalom 1971 IX. 25

Bányai József szobrászművész.
A III. országos kisplasztikai
biennálé 10 000 Ft.-os második
díját nyerte.

Döntött a zsűri.

Dunántúli Napló, 1971. szept. h.

Bányai József szobrászművész

a pécsi III. orsz. kisplasztikai biennálé 10 ezer Ft.-os második díját nyerte el.

Kitüntetések.

Szocialista Művészetért, 1971. okt. (?)

Bányai József

Második díjat nyert a III. Országos Kisplasztikai Biennálén.

Dunántúli Napló. 1971. szept. 7.

Bálnyai József, szobrász

Budapesti művész.
II. díjat kapott.

— : Kiosztották a pécsi Kisplasztikai biennale díjait 8.

Népszabadság, Bp. 1971. szept. 7.

Bányai József

Álló alak (reprodukció).

Kritika 1966. jún.

Bányai József, szobrász MDK

Hajduviden, a kultuskázban felállítottak bronz művét: II. Rákóczi Ferenc mellszobrát.

— : Hír 10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. okt. 23.

MDK

Bányai József

Fekvő, fa

Fiatalok Studiója 1968. Ernst Mus.

Bányai József, szobrászművész

Kürzöbön, 5.7 cm, 1964.

17 14.

Művészet, Budapest, 1980, szeptember 2. oldal

an felelős szakma, mint
elyre s vonatkozásaiba
ritika.
n és azonosítani tudom
meglévő áramlatokkal.
ként, amely a művészi
elné, s megmutatná, hol
ennyiben tudja segíteni

ar érmészetnek nincsen
nert nem viszonyítható,
egjobb. Tehát nem lehet
lítva megmutatni, hogy
khez, amiket a nyugati
rt ez az a műfaj, amiben
élen járunk. Ezt a nyu-

kritikusainktól, amely
ot, s ha viszonyít, ehhez
próbálja hozzáilleszteni

nert az éremművészet
szükség van, közössé-

önbizalmat szerezni,
gét. Sok alkotószerep
nyos eredmény segíts
– Ha valamely fes
mozdít világképünkö
belefulladt a technik
– A benne meglévő
rélődhetnek fel érték
technikai-tudományos
egyedi ember is jól k
hanem hogy benne ism
ket az éremműfaj e
filozófián keresztül, a
dalomtudományi kate
függése van az éremne
és elfogadott igazság
tító feladatát. Haszno
hatatlan gyökereivel f
vel, hogy az érem kis
és kidomborodó form
hogy az érem akár ki
dik oldala is van, amin
hány példányból a hán

Bányai József

Álló alak, fa

Kuporgó, kő

Fekvő, "

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

Bányai József
szobrán

„Tekső" c. műre nevezett a
„Stroliró 66" c. kiáll.-ra Bp. ea és
Pécsett.

Dunántúli Napló 1966. okt. 29. 2.

Bányai József

Tápai Antal tanítványa volt.

Tóth Sándor: Tápai Antal
Tiszatáj, Szeged 1969. V. 456.

Szinyai József

szerepelt a Fiatal Képzőművészek V. Kiállításán.

Magyar Ifjúság 1964. dec. 12.

Magyar Hirdető
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Szocialista Művészetért

Bányai József

1965 AUG

HÍRADÁS

a dél-dunántúli képzőművészeti életről

1021

Nemrégen Pécsett Radnóti Miklós bronz mellszobrát leplezték le a költőről elnevezett iskola udvarán. A szobor **Bányai József**, Budapesten élő művész alkotása. Leleplézésekor **Ortutay Gyula** akadémikus, a költő egykori barátja mondott beszédet. Az ünnepségről cikket és fényképet közölt a helyi sajtó, a központi lapok is önálló hírben foglalkoztak az eseménnyel. A szoborállítás tényéről csak egyetlen intézményt felejtettek el értesíteni Pécsett: a **Magyar Képzőművészek Szövetsége Dél-Dunántúli Területi Szervezetét.**

Félreértés ne essék! Nem kicsinyes sértődésről van szó. Másról. Azt a kérdést ugyanis érdemes lenne föltenni, hogy ha Pécsett egy iskola szobrot akar állítani, nem kellett volna-é előbb a **helyi képzőművész szervezethez** fordulni, hátha tagjai között is akad valaki, aki ugyancsak sikerrel elkészíti az alkotást.

Természetesen más előjelű példák is idézhetők. És az is igaz, hogy az úgynevezett **kétszerelékes beruházási alapból helyi művészek is kaptak megbízásokat. Bizse János** készítette el a pécsi Köztársaság téri óvoda műanyag faliképét, **Soltra Elemér** mozaikja díszíti az újmecsekaljai legényszállás folyosóját, **Keile Sándor** a tanárképző főiskola homlokzati sgrafittójának alkotója, s most dolgozik **Lantos Ferenc** a pécsi borbírálóban elhelyezendő mozaik-munkán.

A vidéken élő képzőművészeknek azonban még ma is sérelme, hogy a saját megyéjükben tervezett új építkezésekhez **aránytalanul kevés helyi művészt bíznak meg** egy-egy szobor, kerámia vagy falikép elkészítésével. Ezen a gondon akart segíteni az a megbeszélés, amelyet a közelmúltban hívtak össze Pécsett, s amelyen **Baranya, Tolna, Somogy** és **Zala** megye képzőművész küldöttein kívül **Ormos Tibor**, a Képző- és Iparművészeti Lektorátus vezetője is részt vett. Az őszinte hangú eszmecsere során tisztázódott, hogy több megyéből csak késve, vagy egyáltalán nem érkezik igény, hogy az illető megye területén folyó építkezéshez milyen képzőművészeti alkotást biztosítson az Alap. A városfejlesztési tervből egyszerűen kihagyják ezt a részt, mivel a városi és megyei tanácsok tervosztályai nem kísérik kellő figyelemmel a beruházási lehetőségeket. **A helyi megbízások gyarapodásának tehát egyik feltétele, ha a megyék beruházó szervei időben kérik és jelzik a szükséges képzőművészeti alkotásokat.** A másik feltétel biztosítására is határozat született ezen a megbeszélésen: a képzőművészek területi szervezetének képviselőjét a jövőben hozzászólási joggal rendszeresen meghívják azokra a tárgyalásokra, amelyeken az érintett megyék építkezéseinek képzőművészeti alkotásairól, a megbízások kiadásáról döntenek.

A képzőművészek területi szervezetének megalakulása sok tekintetben kedvezően befolyásolta a vidéken élő művészek **alkotó munkáját.** Különösen azokban a megyékben jelent felemelkedést a szervezeti élet, amelyekben eddig nem működtek alkotó közösségek. Bővült a publicitás köre számukra. A dél-dunántúli festők alkotásait **Fehérvárott** és **Szekszárdon** területi kiállításon mutatták be. A közös megállapodásokat kölcsönösen megtartják, sőt azon felül is nemes mecénási készségéről tett bizonyságot például **Tolna megye tanácsa,** amikor a Pakson nyáron megnyíló művésztelepet nemcsak a megyében, hanem a szervezet egész területén élő alkotóknak felkínálta. Baranyában azonban, ahol korábban is tevékeny művészeti közélet zajlott, még megoldásra váró gondok vannak. Egy olyan, nagyüzemekben gazdag megye, mint **Baranya** (ahol az országos kereseti átlag, úgy mondják, a legmagasabb), a jelenleginél bizonyára többet tudna tenni — például **az üzemi képzőművészeti megbízások érdekében.** Jelenleg szocialista szerződést egyetlen művésszel, **Torbó Gyulával** kötöttek **Komlón.** A miskolci példához hasonlóan az előlegezett üzemi megbízás formáját is meg kellene próbálni. Egyelőre azonban még a legjobban működő vidéki szervezettel, a miskolcival tervezett tapasztalatcserét sem sikerült nyélbeütni. (Az Észak-Dunántúli és a Dél-Dunántúli Területi Szervezet közös ankétja is kívánatos volna.) **Mecseknádasdon** a művésztelepet kellene tataroztatni. S a **kiállítások** és képvásárlások tekintetében is a meglevőnél nagyobb hajlandóságot, szervezettebb kereteket szeretnének látni a megyében élő művészek. Üzem és művelődési házak, szakszervezeti és tanácsi szervek, a Képzőművészeti Alap, a Képzőművészek Dél-Dunántúli Területi Szervezetének és a Képzőművészek Szakszervezete vidéken meginduló aapszervezeteinek **átgondolt és összehangolt, egymást kölcsönösen segítő-támogató munkája** eredményezheti csak a vidéki képzőművészeti élet további gazdagodását és eredményes fejlődését.

TÜSKÉS TIBOR

ppen fut és — győz.
seseknek a filmezésen kí-
szakértők segítségével is.

TÖRÖK GYÖRGY

Ernemat típusú
vetítőautomata

pusú vetítőautomatát a
Kiel Vállalat gyártja.
zést szintén feltűzött
nűködő kapcsolóhenger
A kapcsolóhenger tel-
a 4 percig tart. A kap-
en 25 érintkezőpálya
kapcsolási műveletek
az automatával 38 kü-
eletet lehet vezérelni.
eletszám elegendő az
omatizálásának teljes
ára. A vezérlést az
őcsatornában elhelye-
tkezőpálya között tör-
r zárás végzi. Az im-
dó fémfóliák elhelyez-
n kép- vagy hangolda-

s-Klangfilm cég gyártja
t K" típusú vezérlő-
A berendezés hatféle
l magában, a legkü-
programozás számára.
18 különböző művé-
ére képes. Ezzel az
l általában a **Bauer**
szerelik fel. Az auto-
álható egy filmszaka-
berendezés, amely
setén automatikusan
nézőtéri világítást és
nt is, amely zenét szol-

lvek alapján épül fel
gyártó vállalat prog-
tája. A **Philips** auto-
bra) hat kis szinkron-
dteti, amely 12 bütyk
forgat, amelyek a kap-
leteket végzik.

MÜLLER FERENC

is. Itt van a kocsim, azon viszem haza . . .

— KÜLFÖLDJÁRÁSKOR aktuális. Drámaírónk családostól járt külföldön. Hazatérőben a vámvizsgálatnál állnak csomagjaik mellett. A vámőr kinyittatja az egyik bőröndöt, s beletapogat. A drámai konfliktus bonyolításába beletanult lurkó felordít: — Nem találja ki, nem találja ki! Víz, víz, víz . . .

(— üst —)

— SZERETI A ROMANTIKÁT? — kérdezik a külföldi hirdetések. Akar gyertyavilágítás mellett teknőben mosakodni? Akkor jelentkezzen sürgősen X vagy Y külföldi utazási irodánál . . . Most már az ősi kolostorok után a vízimalmokat is bérbeadják vikendházaknak.

Hogy ez nálunk is megvalósítható lenne? Teljesen felesleges. Mi még ott nem tartunk. Nekünk elég **romantikus** eljutni egy modern balatoni motelbe, azért is hasonlóan **klasszikus** árat fizethetünk.

— ÜGYES EMBER! A közlekedési szabályok megsértése miatt Texaszban 12 órai fogházra átváltoztatható pénzbüntetést szabtak ki egy biztosítási ügynökre. Az ügynök érthetetlenül, fizetés helyett az ülés mellett döntött. De miért?

Amikor elhagyta a börtönt, 64 új biztosítási szerződést vitt magával. A fogház valamennyi alkalmazottját rávette, hogy életbiztosítást kössön övele.

(Rényei)

Qualiton hanglemezen!

Kitűnő előadók, kitűnő felvételeken,
minden műfajban

Bányai József, szobrán MDK

Pécsett — a költőről elnevezett
Könyvtárasági Szakközépiskola
Kartjába — leleplezték Radnóti
Miklóst ábrázoló mellszobrát.
—: Hír 10

NÉPSZABADSÁG, Bu. 1965. máj. 4.

Bányai József

Radnóti Miklós mellszobor,
másolás e.n., bronz,

Baranya megye, Pécs,
Közgazdasági Szakközépiskola,
Jeruzsálem-u-2.

Tájékoztató 67/65, Képző és Iparművészeti Lektorátus 8 l.

Bányai József, szobrász MDK

Május 5-én leplezték le
művét: Radnóti bronz mell-
szobrát.

–: Radnóti Miklós mellszobrának
leleplezése Pécsett 8.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. máj. 6.

Bányai József

Álló alak, gipsz

Ember és állat, kő

Ernst Muzeum 1964.Fiatal Képzőm.V. kiáll.

Bányai József MIK

Szerepelt a fehérvári Csók István Képtárban rendezett téli tárlaton.

"Kuporgó"

Sobor Antal: Téli Tárlat.
Fejér Megyei Hirlap. 1964 febr. 9.

M.D.K

Bányai József
szobrász

Mezőhegyesen született, 1933-ban.
A makói gimnáziumban érettsé-
gerett, majd Szegeden végezte el
a Pedagógiai Főiskolát

Skováts Gyula: Bányai József szobrászata

Művészet, 1968. junius – 34 lap.

M.D.4

Banyai József
szobász

Az Állami Lektoratustól és
kapott szoborportré megbízá-
sokat, amiket sikeresen teljesí-
tett.

Kovács Gyula: Banyai József szobászata
Művészet, 1968 junius – 34 lap.

Bányai József
szobrász

M.D.K

1967-ben Derkovits ösztöndíjat kapott, ez három évig zavartalan alkotói munkásságot biztosított számára.

Kovács Gyula: Bányai József szobrászata
Művészet, 1968 junius – 34 lap.

M.D.L

Banyai József
szobrász

A Pedagógiai Főiskola elvégzése
után nyert felvételt a Képzőmű-
vészeti Főiskolán. Gyenes Tamás, majd
Pátray Pál asztályán tanult

Kovács Gyula: Banyai József szobrászata.
Művészet, 1961. junius – 34 lap

M.D.L.

Bányai József
szobász

Bányai József figyelemmel tanulmányozza a modern olasz szobrászatot, Járt Olaszországba is tanulmányozni Marini és Manzu alkotásait.

Szovács Gyula: Bányai József szobászata,
Művészet, 1968. junius – 34 lap.

Bányai József
szobász

Bensőségesebb tartalmú közlésett
nemesebb fajtájú fa anyagokba vés.
Szerepet kap azonban az agyag és
munkásságában

Kovács Gyula: Bányai József szobászata
Művészet, 1968. junius – 34 cap.

MDF

Banyai József
szobrán

Kedvelt anyagából a fatól,
álló, ülő, fekvő férfi, de főleg
női figurákat akt kért
dolgoz ki.

Kovács Gyula: Banyai József szobrászata
Művészet, 1968. junius - 34 lap.

M.DK

Bainyai József
szobrász

1960-ban végezte el a képzőmű-
vészeti Főiskolat és azóta sikerrel
szerepel a Fiatal Képzőművészek
Stúdiójának kiállításán.

Kovács Gyula: Bainyai József szobrászata
Művészet, 1968. junius - 34 lap.

M.D.K.

Banyai József
grafikái

A fiatal képzőművészek Stúdiója
kiállításain többször nyert díjat.
Emlékeztes munkái: a „Pantor"
és „Álló akt", a „Fekvő nő".

Kovács Gyula: Banyai József grafikái,
Művészet, 1968. június – 34 lap

Bányai József, szobrász

L: Rétfalvi Sándor

7.

–: Vasárnap megnyílt Pécsett ...

Bp. 1979. júl. 17.

Nirszabadság

Bányai József

Műve szerepelt a Csontvary Teremben rendezett Fayobor-kiállitáson, emlitve

(a cikket lásd: Bencsik István-nál)

Magyar Nemzet 1979. augusztus 24.

Bányai József

Részt vett a VI. országos kisplasztikai biennálén és a Művészeti Alap különdiját kapta.

Magyar Hirlap 1979/165/6

Bányai József, szobrászművész

A Csontváry Terembe aug. 9.-én megnyílt a „mai magyar faszobrászat" c. kiállítás, melyen húsz kiállító művész szerepel alkotásaikkal; köztük látható a művész műve is.

P.V.: Faszobrászat 1979.

Pesti Műsor, 1979. aug. 15. 49. old.

Bányai József, szobrászművész

Megnyílt a pécsi kisplasztikai biennálé, mely 1967 óta a hatodik országos szevegszemlé. A művész ősi jeleket vés tölgyfába s ezekkel az újrafogalmazott hieroglifékkel küldi művészi üzenetét. (említve)

Tandi Lajos: Jegyzetek a kisplasztikai biennáléról. Dunántúli Napló, 1979. júl. 29.

MDK

Bányai József

repr.:

Fekvő nő

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

MDK

Bányai József

Fekvő, fa

Álló alak, fa

Kuporgó, kő

Fekvő, "

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

Bányai József nobráz

Fiatal

Szerepel a Képzőművészek V.

Kiállításán az Ernst kiállításban

Kerekes Kovács Gyula: Fiatal Lép. műv.
V. kiállítása

Magyar Hírlap 1964 XII. 12

Bányai József

MDK

Álló, fa

Fekvő, fa

Studió 67. Fiatal képzőm. kiáll. Ernst Muz. 1967.

BÁNYAI JÓZSEF

SZOBRAI KIÁLLÍTVA AZ ALÁBBI TÁRLATON.

EML: „MADÁR"

MIHÁLY MÁRIA: DERKOVITS-ÖSZTÖNDÍJASOK KIÁLLÍTÁSA A DERKOVITS GYULA ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN, SZOMBATHELYEN.

MŰVÉSZET, 1980. SZEPT. 47. LAP.

Bányai József, szobrász

Ma nyílik meg a Műcsarnokban a nemzetközi kisplasztikai kiállítás

Ma a Műcsarnokban megnyílik az V. budapesti nemzetközi kisplasztikai kiállítás, amelyen 28 ország 92 művészének több mint 380 alkotását mutatják be. Ez alkalomból tegnap sajtótájékoztatót rendeztek.

Aradi Nóra művészettörténész, a kiállítás titkára elmondotta, hogy a Művelődési Minisztérium tíz évvel ezelőtt hirdette meg első ízben a budapesti nemzetközi kiállítást, s ezzel hazánk is belépett a *nemzetközi képzőművészeti tárlatok* rendezőinek sorába. A kiállítások célja, hogy rendszeres bemutatkozási lehetőséget teremtsenek a szobrászat egyik legnagyobb hagyományú műfajának, hozzájáruljanak legfrissebb eredményeinek felméréséhez. A kortárs magyar szobrászatot Bányai József, Farkas Ádám, Lóránt Zsuzsa, Paizs László és Szentirmai Zoltán képviseli. A nemzetközi kiállítás szeptember 27-ig tekinthető meg.

A kiállítás legkiemelkedőbb alkotásait tíz, egyenlő értékű díjjal jutalmazta a zsüri. Díjat nyert *Patrice Alexandre* (Franciaország), *Jan Calmeyn* (Belgium), *Apostolos Fanakidis* (Görögország), *Mauno Hartman* (Finnország), *Ion Iancut* (România), *Peter Kern* (NDK), *William Pye* (Nagy-Britannia), *José Luis Sanchez* (Spanyolország), *Szentirmai Zoltán* (Magyarország), *Vlagyimir Szoszkijev* (Szovjetunió).

– Ma nyílik meg a Műcsarnokban ... 7.

Népszabadság Bp. 1981. jún. 20.

jotikára.

A MAGYAR IMMUNOLÓ
SASÁG négynapos vár
Szolnokon befejeződött.
nyos kutatóintézetekből,
kórházakból, orvostudom
temekről érkezett részv
kintették az immunológia
az elmúlt évtizedben.

A BÉKÉS-TARHOSI ZEN
KAT június 25. és 29. kö
zik meg. A programban
zött tíz kórus versenyez
nagydíjáért, s fényképkiá
sít a hajdani tarhosi én

Bálványi József, szobrai

Részt vett a Szeged-Tarján - szobrászkurzuson.

Tandi Lajos: Lakótelepi entétika

90 - 93,

TISZATÁJ, Szeged. 1974. március XXVIII 3.

Bényei József

Érmei szerepelnek a X.Miskolci
Országos Képzőművészeti Tárlaton

Napjaink 1968 december
4.old

Bányai József

A X. miskolci országos tárlaton szerepelnek érmei.

Kovács A. Béla: Képzőművészetünk X. miskolci országos tárlata.

Napjaink, 1968. dec.

Bányai József

1. Figura székkel terrakotta 22x32
2. Torzó fa 61 cm

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. jul. 22 – szept. 16.

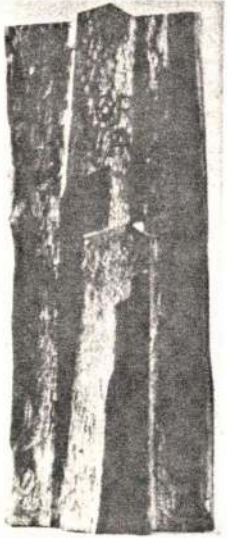

BÁNYAI JÓZSEF

1933. szeptember 22-én Mezőhegyesen született. A budapesti Képzőművészeti Főiskolán 1954—1960. közö.t tanult, mesterei Gyenes Tamás és Pátzay Pál vezetésével. Szobra áll Pécsett, Debrecenben, Kalocsán és Gyulán.

Lakcíme: Budapest XII., Németvölgyi út 6.

Város, 1976, fadombormű, 28x89 cm
Torre Talao, 1976, faplasztika, 23x60 cm

Magyar gobrányati kiállítás, Múcsarnok 1978. V. 5-28.

Andor Wesselényi-Garay

A New Chapter of Post-Organic Architecture

Graphisoft Park, Óbuda-Gas Works

Zoltán Horváth started designing office block „D" for Graphisoft Park in 2000, which is situated now as an opening section of the „second line" behind building „C" (seen from the Danube) designed by Ádám Sylvester. The spatial proximity, its corner-position makes this house a link between the park and the Gas Works, whilst its insertion is a twofold responsibility: it is to adjust not only to the development of Graphisoft Park but also to the texture of the Gas Works.

THE POSITION defined by Zoltán Horváth was made easy by the fact that the buildings designed by István Lukács and András Vikár, as well as those by Ferenc Cságoly and Ferenc Keller located on the bank of the Danube following a northwardly topographic order feature highly free formation, whereas the building by Ádám Sylvester had to break away from it right because of its programme and it adapts to the developmental texture represented by the gas works as far as its spatial situation is concerned. This way the building by Zoltán Horváth sits firmly in its position, without being forced to take on the main conflict of development on the site, as Ádám Sylvester had previously distanced himself from the neoplasticity of buildings by Ferenc Keller characterized by fine angle-breaks.

Specialized in molecular processes, ComGenex also needed a building to house its laboratory equipped with the appropriate technology. This was positioned in a separate cube with a square ground plan, whilst yet another storey was added to its bulk. With almost no vertical articulation, the building previously nestling into the landscape was also moved vertically so as to fill the gesture of the L-shaped block positioned behind with meaning in its bulk which embraces the almost regular cube. The most striking new component of the house is the overburnt facing brick with wide and deep horizontal wall joint strained vertically which is beautifully iridescent when seen against sunshine.

As for its ground-plan the first impression we have suggests the juxtaposition of the two buildings that quite luckily create a street which leads on from the „empty", that is the park area via a transition into the 'solid" sphere. This is an intermediary space which simultaneoulsy belongs to the Park and ComGenex as well, whixh is undoubtedly a new aspect with full knowledge of the developments executed here so far.

The first buildings of Graphisoft Park were inagurated in 1998, yet the buildings designed had started to exert their influence a lot earlier due to professionals and university trips, design shows, perambulations of the buildings. This involves formation as well as the utilization of brick. These two components had the tendency to appear together, just like in Ferenc Keller's design of his own detached house, or the recently constructed villa park by Lukács and Vikár. The newly caught up neoplasticity has since then created an almost recognizable stylistic feature of rented office blocks and residential parks.

The kind of formation introduced by Cságoly and Keller – after a thorough filtering – has „conquered" the world of residential parks regarded the most unpleasant mirror images of public architectural taste, where it has turned into a category of real estate development nicknamed as „neobauhaus". The building designed by Zoltán Horváth brought about a kind of condensation which marks the beginning of a new tradition, its main characteristic being that opposed to the value- and fashion-based utilization of brick it thematizes the sculpturesque and – let us add – sociological values of a new material, that is ferro-concrete. To put it short, we are at the threshold of a new tradition, that of ferro-concrete.

The building designed by Zoltán Horváth is a highly controversial one even with respect to its significance. We may risk regarding the building a condensed point of contemporary architecture the dramatic effects of which evoke those designed for the very same site by Cságoly and Keller about ten years ago. Its significance lies in the fact that as a condensing point it phrases a well-defined scepticism regarding the myth of brick architecture. Its contradictory character derives from the very same condition. As it did not intend to be inserted and adjusted

Bara Ákos építén

like that by Ádám Sylvester or Lukács and Vikár, a moment preceding an explosion condensing everything which is thought of the fading sequence of brick – from the viewpoint of sculpturesque values – and of the new situation of ferrro-concrete without a contemporary precedent as well as of architecture en bloc.

All these experiences have been condensed into a single building by Zoltán Horváth, whose intention and wish to create a one-time and unique design was not made easy by the situation ensuing around Graphisoft. All that resulted in a highly overdesigned and overdrawn house, a set of excellent solutions that extinguish one another in which some quite lyrical details are not controlled by any kind of wisdom setting up a kind of hierarchic system. I guess it would be unworthy to blame every single detail in this context, so I keep to the only example of mass formation. Zoltán Horváth comments on the house as a two-block complex, whereas we can see four more houses besides the defined cube of the laboratory as far as their assembly is concerned.

One of the office wings with a wooden roofing which is a witty point of argument with reference to Swedish architecture in the debate on Hungarian classic organic architecture. This is joined by the shorter leg of the L, that is an entrance block perpendicular to it which is deconstructed by the exposed monolith ferro-concrete wind-break and foyer that I regard an essential component.

All that is counterbalanced by wooden wainscoted inserts. The fourth house is a steel-structure bridge joining the cube of the laboratory to the offices. With this contradiction I wish to refer to the fact that the steel-construction intersecting an inner street on the park side represents a canonical architectural style hallmarked by the name of Richard Rogers. Starting as a scale-type support and then dividing into a V shape, the pillar is neither a quotationm, nor an hommage à..., but the condensation of registered buildings and stories into a single form.

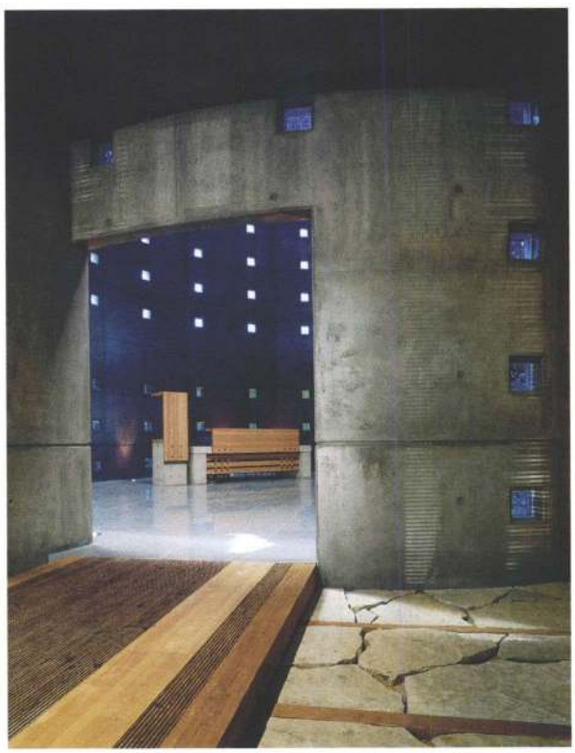

Not incidentally: Horváth succeeded in doing so, a fact proving that he possesses the capacity of architectural representation very much like a good conductor, yet it is quite another affair that his ambition resulted in a highly controversial outcome here and now. To finish the analysis of the mass of the complex: one can see components montaged into one another creating an order which is not based on the principle of juxtaposition on the whole. The latter necessitates a kind of rigorous discipline which is not the case here.

To take into consideration the perspectives of interpretation with diverting directions and various focuses is essential when analysing the foyer. The archaic power of the exposed concrete walls is cruelly broken up by the steel-structure staircase installed in the foyer. The overall impression is that of a collapsing concrete silo into which the communicating core could only be inserted afterwards, via extraordinary compromises on statics.

Yet all this also marks that we may celebrate the very beginnings of a brand new tradition now. The novelty, however, lacks knowledge inheritable via experiences. Thus focussing my attention and my interpretation exclusively on the celebration of the elementary sculpturesque power hidden in ferro-concrete, I regard the stumble and totter produced in the foyer results from the fact that Hungarian contemporary architecture has not yet faced such a situation in the forms of practical examples that Horváth had to solve within nine months. Neither the Palace of Arts with its ten thousand square metres, nor the theatre representing the nation, or any of the organic buildings set in a metropolitan context have burst out from the father's head like Pallas Athena did. Neither shall the first ferro-concrete house.

The ComGenex building can thus be regarded a crossroads which belongs to the category of post-organic architecture whilst also makes an attempt to outline new ways for adaption for both of the Park – and I guess – for Hungarian architecture en bloc. Trends of contemporary Hungarian architecture using brick have been arranged along artistic, cultural and stylistic lines of force in the past decade which – also for reasons of quantity – justify the introduction of a new concept. This term is that of post-organic architecture referring to the conditions of contemporary Hungarian architecture in which the second and third waves of the organic architecture hallmarked by Imre Makovecz luckily and advantageously meet brick-modernism typical of Northern Europe applied in Hungary.

BANYAI /Goldgruber/JÓZSEF, paszományos

Debrecenben dolgozott. Társa volt Schwarz Ármin gombkötő. Ő idősebb tanult mesternél, előbb gyógyszertári laboráns volt Amerikában. 255.old.

M. BARTHA KÁROLY: A néhai debreceni gombkötők 255.old

A Debreceni Déri Múz. Évkönyve, 1971. Debrecen, 1972

Bányai Júlia

A pécsi országos kisplasztikai bienválén „Ülő nő" c. kőrisfa kompozíciója a bienválé harmadik díját nyerte el. (említve)

Tárlatról-tárlatra.

1971. X. 31. TV. 14.20/12/K.j

Bányay Kálmán

keramikus

l.

MAGYAR IPARMUVESZET

1937. 21 l.

1936. ben
rezit volt a
Ipam. Társulat
karácsonyi
vásárján

Bányai Katalin

1 drb. plakáttervet

Igaz Szó 1971/10 638.old

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
Szolnok

1971 MAR 28

1021

Bányai Kornél

BÁNYAI KORNÉL EMLÉKKIÁLLÍTÁS

„...néhány hétre be kellene hozni Szolnokra is a tárlatot, hogy minél többen megismerjék a Vasénekű testvéreim halhatatlan alkotójának életművét" — írta tavaly, október elején a tiszaföldvári kiállításról beszámoló munkatársunk.

Ma délelőtt 11 órától a szolnoki Damjanich János Múzeum két földszinti termében a szolnoki közönség is megismerkedhet a *Bányai Kornél életét és munkásságát* dokumentáló kiállítással.

Szlankó István, a tiszazugi Földrajzi Múzeum igazgatója kutatta föl és állította össze az anyagot, s ezzel sok elfelejtett értéket tett hozzáférhetővé, nemcsak a nagyközönség, de a reménylhetőleg előbb-utóbb megkezdődő Bányai kutatás számára is.

A kiállítás *Újbányától Szolnokig*, a születéstől a halálig követi Bányai életútját, sőt még azon túl is, mivel bemutatja az elfelejtett költő emlékét újjáéleszteni kívánó újság- és folyóiratcikkek tekintélyes részét is.

Különösen érdekesek a harctéren és a fogolytáborban készült fotók, valamint a Bányai tanári pályájának néhány epizódját megörökítő felvételek. Csupán néhány lap kerülhetett a tablókra az úgynevezett *Fekete könyvből*, Bányai éveken át vezetett naplóiából, de ez a pár lap is érdekes adalékokat szolgáltat egyéniségének jobb megismeréséhez. Verseiből eddig is tudtuk, hogy szenvedélyesen szerette a természetet, de naplója arról is tanúskodik, hogy nemcsak szerette, titkait is ugyanolyan szenvedélyességgel kutatta. Foglalkozott az égitestek keletkezésének Kant—Laplace-féle elméletével, a növények felépítésével, a hókristályok szerkezetével, az égitestek mozgásával, s mindez csupán néhány lapon. De úgyszólván minden érdekelte. Foglalkoztatta az alkotás lélektana, de hő jegyzeteket [illegible] A főke olvasásakor is:

seket elpusztulni hagynánk, hiszen nemcsak egy jelentős költői életmű felbecsülhetetlen értékű dokumentumai, de a Szibériában harcolt magyar internacionalistákról és a polgárháború eseményeiről is igen sok értékes adatot tartalmaz.

A kiállítás egész tablót szentel a Bányainak dedikált köteteknek. A korabeli magyar irodalom legkiválóbb alkotói tekintették barátjuknak, harcostársuknak: *József Attila, Móricz Zsigmond, Babits Mihály, Tamási Áron*, s ez a felsorolás korántsem teljes. Tehetségét bizonyítja, hogy a gyakran egymással is polemizáló alkotók őt egységesen elismerték.

A kiállítás utolsó tablóit a rendező azoknak az írásoknak szenteli, amelyek Bányai feledésbe merült életművét szándékoznak megismertetni az olvasókkal. Maga a kiállítás is azt bizonyítja, hogy nem volt hiábavaló ezeknek a cikkeknek megírása.

A kiállítás összeállítója, Szlankó István láthatóan teljességre törekedett. Ezt bizonyítja, hogy viszonylag kis jelentőségű cikkek, apró hírek is helyet kaptak az anyagban. Munkájának értékét semmiképpen sem csökkenti, ha megjegyezzük, hogy néhány jelentős dokumentum kimaradt az a kiállítás anyagából. Hivatkozunk, magunk sem a teljesség igényével, *Féja Géza* és *Pagonyi Antal* önéletrajzi regényeire (Szabadcsapat — Ketten a sok közül), Bányai Nyugat-beli kritikáira, s hiányoljuk a *Vasénekű testvéreim* kritikai visszhangjának szélesebb körű bemutatását.

Mindezt azért kellett megjegyezni, mert az összegyűjtött anyag gazdagsága szinte megköveteli a további gyűjtőmunkát. Kulturális életünk egészének nagy nyeresége lenne, ha együtt maradna az anyag, s kibővítve egy állandó kiállítás, s a jövőben talán egy *Bányai emlékszoba* alapjait vetné meg.

B. A.

Bányai Kornél:

ALVÓ FALVAK*

Fehér falvak alusznak mélyen, sűrű fekete éjben.
csontszerűen és mozdulatlanul a kopár Hold s a csillagok
morzsolt fényével mosolyogva, mint megbékült halottak
s némábban talán, mint körül a házakat ölelő temetők.
Redves üregébe bújt a lengő szél is, hórihorgas
jegenyék égbe kapaszkodó árnyai vigyáznak mereven,
mint túlvilági rémek s becsukta lármás szirmait a föld.
Idegen égitestek arca több reményt szór feléd az űrből
alvó falvaknál s döbbenve látod céltalan és úttalan életek
halott világait, sávos mezőkbe, dombok láncába zárva,
kietlenül, vigasztalan mint földönfutóban búgó szomorúság.
A temetők megnőnek s egy birodalom homályos képei
a mélyben szunnyadókra bókoló keresztek és a házak,
földhöz húzódva, alvó embert őriznek és jeleznek,
porba merülő sorsokat, miken régen betellett a mérték.
Kerékvágást találsz s már szinte nem tudod honnan való,
nem érted a patkók s a lábfejek földbe ágyazott kemény
nyomát
s méginkább a félig túrt mező derengő foltjait.
Ki járt itt? Micsoda harcból maradtak itt és ott is csillanó
[illegible] ékek? Micsoda láz feszült

APRÍTÓGÉPGYÁR JÁSZBERÉNY,

KERESKEDELMI OSZTÁLYVEZETŐ-HELYETTESI

beosztásba felvesz műszaki, vagy kereskedelmi végzettséggel és e szakmában gyakorlattal rendelkező dolgozót. Az egyre bővülő kereskedelmi kapcsolataink miatt a német, francia, vagy angol nyelv tárgyaló szinten való ismerete szükséges. Lakást biztosítunk. Jelentkezés személyesen, vagy írásban a vállalat személyzeti osztályán.

Elektrometál
KERESKEDELMI VÁLLALAT

JÁRMŰALKATRÉSZ TELEPE
Szolnok, Landler Jenő u.
1971/72. iskolai évre VIII. általánost végzett

TANULÓKAT SZERZŐDTET

járműalkatrész eladói szakmába.

Jelentkezés személyesen vagy írásban, a fenti címen.

KÉPZÉSI IDŐ HÁROM ÉV.

Tanuló idő alatt a tanulmányi eredménytől függően ösztöndíjat, a szakmunkás vizsga letétele után jó kereseti lehetőséggel alkalmazást biztosítunk.

MÁV Villamos

BKV

A BUDAPESTI KÖZLEKEDÉSI V

állandó egy műszakos beoszt

azonnali belépe

kőműves, tetőfedő ács-állvány asztalos épületlakatos, épüle szerelő központi fűtésszerelő, vasbetonszerelő, gépszerelő

szakmunkások

építőipari

betanított és segédmunk

Felveszünk továbbá: szakmanélk ket vasúti pálvajavítási és építés Női munkaerőket: pálvatakarítási kollektív szerződés szerint Minde ládtagja részére autobuszra villa szóló díjmentes utazási igazolvá

Felvétel: Budapest, VII., Kertész

VOLÁN 7. sz. Vállalat
ingyenes

gépjárműk tanfolyam indít

A tanfolyamra jelentkezhetnek betöltötték, VIII. általános iskola nek; és a tanfolyam kezdetéig létesítenek.

Jelentkezés: személyesen, 1971.
a személyzeti és oktatási
SZOLNOK VERSEGHY

MDK

Bányai Kornél

Kiállitási épület a táborban.Legénységi lakás. Repr.
A tiszti tábor látképe. Repr. Bányai Kornél rajzai.

Vas.Ujs. 1918. 47.sz. 654.lap

M.D.K.

Bányai Kovács Mihály, kovácsmester

1756 márc.16-án Miskolcról adóságokat hagyván hátra eltávozott.

Bodgál Ferenc: A miskolci kovács-kerékgyártó céh. 301.o.

A Herman Ottó Múz.Évkönyve.V.Miskolc,1965

MDK

Bányai László
nyomdász

levélfeje oklevéllel lett kitüntetve.

Reich Senö: Nagyváradi kiállításunkról

Grafikai Szemle 1913 évf 11 z 250 l

0

Bányai Magda
polgiisk. rajztanárjelölt

l

Ferkèpzomfoisk vk

1939-41. 1421

MŰPÜRTÖKÖRSZÁGOS BIZOTTSÁGA
43 1944 9.

abadulása alkalmából 18

ÖRMÖCZ. Köralakú, á
n levéldísz fut körül, a l
pedig gyöngys
Közben a nag
genda:

* S · AVRIF · R
· PRI · MON · CI
NICI EN

Vagyis: Sigil
egiae liberae privilegiatae
remniciensis.
éprészen hosszú papi

temes műveltségű férfiú, ritka szép könyvtárt is állított egybe. Könyveit mind egyformára beköttette, úgy hogy a káptalani könyvtárban külső alakjukról ma is rá lehet ismerni az egykori Rier-könyvekre.

E derék férfiút a halál 1766 deczember 27-ikén Bécsben érte utól, mert pár héttel előbb oda ment magát gyógyíttatni. Mint volt katonatiszt, megemlékezett a katonatisztek árváiról is és alapítványt tett két katonatiszt-leány neveltetésére. E réven, de meg különben is az akkori merev központosítás révén, Mária Terézia is tudomást szerzett Rier végrendeletéről. E végrendelet 11. pontja úgy szólt, hogy a matematikai és fizikai akko-

Rier-féle könyvtár közczélra szo
káptalan szives örömest hozzájárul
nem meri azt nyilvános könyvtárn
mert akár a könyvek számát, ak
zőktől tárgyalt tudományágakat
nagyon messzire áll a nyilvános
kellékeitől. Reméli azonban a káp
idővel alkalmasabb lesz a nyilván
latra, mert a káptalan mostani ta
czélszerű könyvtárral rendelkeznek
a régi szokás szerint a káptalanra
akkor azokkal a közjót előmozdíta
talan el nem mulaszthatja.[1]

A második és fontosabb ok, a
lehetett a káptalani könyvtár

Bányai Mária

polg. isk. rajztanárjelölt

Ferk. pzomfoisk. vk

1939-41. 149. l.

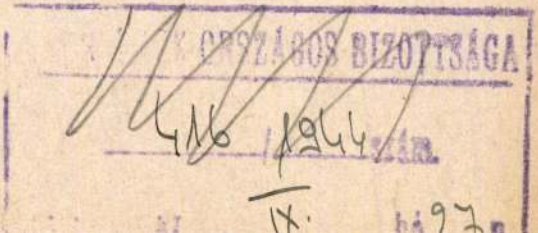

Alulirott, azon tisz

Nagytekintetű Bizottság dé, hogy

és a Nm.Miniszteriumhoz pártfogó

Budapest, 1944 szepte

Bányai Miklós, építész

Csomor Tibor: Folyóiratszemle.

Jékely Zsolt: „Az „Év lakóháza '86" (Építészügyi Szemle, 1987. 9. sz.) a pályázat ismertetése, a díjazott épületek – közöttük a Farkas Dániel és Bányai Miklós alkotta XII., Rácz Aladár u. 135. sz. lakóház – bemutatása, értékelése.

Budapest folyóirat, 1988., 3., 44-old.

MDK

Bányai O.

Csendélet, of.

Arv.Közl. 1929.jun. 4.rk.sz. 15 l.

MDK

Bányai Oszkár, festö

Csendélet. Olf.

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. OMKT-Mücs. Kat. 44. l

Bányai Oszkár, festöm. MDK

a realitást képviseli a II. teremben egy csend
mó csendélet.

B.O. virágcsendéletet festett.

? kiállítás. II. terem.
Művészet.1918. 3.l.

MDK

Bányai O., festőm.

430. Csendélet. J.1.j. Olf.

Árverési Közlöny.1929. ápr. 3.vk.sz. 25.l.

MDK

Bányai Oszkár

Őszi virágok, paszt.

Uj Szelen ... karácsonyi kiáll. 1934. dec.

3. 1.

MDK

Bányai Oszkár

Csendélet, of.

N.Szal. Tav.kiáll. 1916. ápr. 7. l.

MDK

Bányai Oszkár

Fiatal asszony, of.

Akt kiáll. Uj Szal. 1934. nov. 3 l.

M.D.K.

BÁNYAI Oszkár festő

1914.-ben Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott

Réti: Nagybánya,,, Bp., 1954. 331.l.

Bányai Oszkár: Interieur.

a költeményektől, amelyekben az egyén (sokszor költött) életútjának kacskaringói irányítják a drámai cselekvényt. Itt nem egy kiváló ember vagy különleges ember, hanem csakugyan a történelem egészében revelálódó »Az Ember« a hős. Éva sem halvány ószövetségi emlék, hanem történelmi pillanatfelvételeken át újra meg újra megtestesülő női jellemkép : »A Nő«, úgy, amint különösen az emberiség sorsát képviselő Férfihoz való viszonyában megnyilvánul. Ebben az elgondolásban s annak kivitelében sehol másutt meg sem közelített monumentalitás érvényesül. Már a terv is építészeti ; a kivitel különösen az. Az óriási anyagot világos alapgondolata szerint biztos kézzel rendezi a szerző ; az egymást követő két-két jelenet elseje rendesen exponál valami eszményt, amely aztán elbukik s a másik jelenetben Ádám az ellenkező végletbe lendül és a pontosan ellentett eszmény után fut. De a képpárok pillanatra sem esnek szét :

Bányay
festő
Interieur, of.

XV. aukc. Postatakarék
1922. okt.

a Magyar Földmívelésügyi Miniszter Címnek
egyében .....
..... tulajdonát képező
Bizottsága nyilvántartásában mint fenntartandó
zerencsém felhívni Címet az alábbiakra :
946. F. M. sz. rendelete (megjelent a Magyar
ak (2) bekezdése értelmében : „A juttatásban
gyéb vagyontárgyak műemlékszerű fenntartásáról
1929 : XI. törvénycikben foglalt rendelkezések

Bányai O
festő

Interieur, of
esendélet, of
XIX. ankc. Postatakarékp.

1923. máj

Műemlékek Orsz. Bizottságának előzetes enge-
1929 : XI. törvénycikk pedig az ingóemlékek

nyomatékosan felhívom Cím figyelmét, hogy
doskodjék, egyben arra a körülményre, hogy az
talakítási munkálatok terveit előzetes jóváhagyás
k nyujtsa be.

kérdőívet a juttatott kastély és berendezésének
Országos Bizottságához beküldeni szíveskedjék.
zik, kérem annak szíves beküldését.

GEREVICH TIBOR
a Műemlékek Orsz. Bizottsága elnöke

Nyomda, Budapest.

Bányai O

Csendélet, of

XXVII. anke

Postatakarék

1925. febr

u. o. 1929. ápr.

Csendélet of

HIVATAL NOVÁNSZOR ROZSNYÓI JA

der ausgezeichneten
Gemälde Galerie
des zu Pressburg

Bányai Onkái

Uj Szalon akt kiáll.

1934. nov. - dec.

Fiatal anzony, of

U.o. 1934. dec.

Karacsonyi kiáll

Őszi virágok,

pantell.

Bányai O.

Csendélet of

51. unkc.

Postatarák

1929. dec.

1911. 8r.,fve -.50

előcsarnoka. Bpest, 1897. 1.--

UJRA ÁRVERÉSRE

K !

Bányai Oszkár.

1916 Tavaszi kiáll.

Csendélet, olajf,

Bányai Oszkár

Nemzeti Szalon.

Bányai Oszkár

1916. ápr. kiáll. N. Halom
Csendélet, olaj. 500.–

Telcki - család III. 185.

Bányai Oszkár

Műcsarnok

1915. tav. kiáll. 273

1918. tav. kiáll. 78.

1923. tav. kiáll. 648.

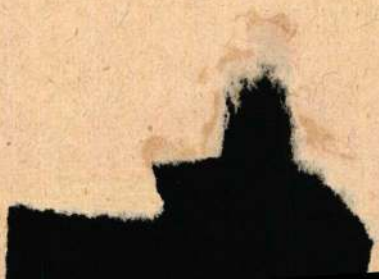

~~Al Duma II, 206.~~

Bányay Oszkár

festő 1910 -

Érmisk 1930. 8. 1.

Mannivészeti szkola

csak félévet járt
rendkiv. hallgató
megbukott

tiul. Pozsony, 1891
okt. 5

I KIÁLLIT

ria-utca 8.

naftr

MAF

Bányay Oszkár, festő, szül.

1891.okt.5.Pozsonyban. 1910-ben beiratkozott az Iparmüvészeti Főiskolára, de félév végén minden tárgyból megbukott és erre abbahagyta tanulmányait.

MDK

Bányai Oszkár

Művészet 1918. 3.1.

Bányai Oskár

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1915. tavaszi tárlat

Bányai Oszkár

MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

MDK

Bányai Ödön

Szent Bernát

Tavaszi Tárlat. 1940 ápr.-máj. 7.1.
Mücs.

MDK

Bányai Ödön, szobrász

Leányfej. Gipsz.

Műcsarnok. IV. Képzőműv. kiáll. "A Magyar Művészetért".
1943. máj. 16-30. Kat. 8.1.

MDK

Bányai Ödön szobrász és oltárépitő

Római Coll. Hungarium, Orszöszt. 1935/36. 26 l.

M. D. K.

BÁNYAI Ödön szobrász

1909 -

Leányfej

A M. N. Galéria ámagyigyzése I/a r.

Bp. 1959. 10. e.

Banyai Ödön
szobrászművész
38 éves
(kétoldali tüdőgümőkor)
+1948. I. 19.
Farkasréti temető

Halotti főkönyv
94 folyószám

Bányai Ödön

Madonna, terr.
Szent Család terr.
Szent Család, terr.
Feszület, fából fa

Egyházmüvészet a Lakásban kiállitás, Budapest 1944. február

Bányai Ödön MDK

Leányfej, gipsz

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Bányai Ödön

MDK

Stróbl Alajos gipsz

Műcsarnok 1942-43 téli kiállítás

M.D.K.

Bányay Ödön

A "Belvárosi Müvészeti Szalon" kiállitásán szerepel müveivel, amelyekről -más müvészi alkotásokkal együtt- "Uj képzőmüvészeti szalon nyilt meg a Belvárosban" cimmel ir a lap.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1943. aug. 13-19. VI. évf. 33. sz.

Bányai Ödön

† Nácsarnok 1942-ben rendezett téli tárlatán szerepelt.

Új Magyarság 1942. XII. 8.

Bányai Odön MDK

Szent Bernát

Mücsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Bányai Ödön MDK

Szent Bernát, márvány

Magyar Egyházművészeti Kiállitás.
Nemzeti Szalon 1941. febr-már.

magiova

Bányai Ödön

nobrait

l.

Mucsarnok

1940. tav kiáll.

ST.m

E S N Y U G T A,

háromezerkettőszáz hetvenhat kor. és

et a kolozsvári szent Ferenc-rendi

szére az 1908. évi leszámolás ter-

ttsége mellett felvettem.

Bányai Ödön szobrász, szül.
1909.nov.9.Zircen. XXX Rómában az olasz Szépmüvészeti Főiskolán 1937. oklevelet nyert. 1939-ben beiratkozott a budapesti Képzőmüvészeti Főiskolába, az általános tanfolyamra, ahol Bory Jenő és Szőnyi tanitványa volt. 1941.végzett a Főiskolán.

Bányai Ödön
nobrán

Ferk pzomfojskivk
1939-41. 147. l.

Képzőm. főiskola

trul. Zirc, 1909 nov. 9

előzőleg: Róma, Szépmüv. Fő-
iskola, oklevél 1937
jul. -ból

általános tanfolyam

Bory Jenő, szőnyi
tanítóág

Római bronz stylus VIII. 190.

Bánnyai Ödön

~~festő~~ szobrász

Képzőművészeti Főiskola

végzett 1942-ben

Hol és mikor szüle-
tett, hánel tanult?

Műcs. kiáll. 1940 tól
Pipics 109. l.

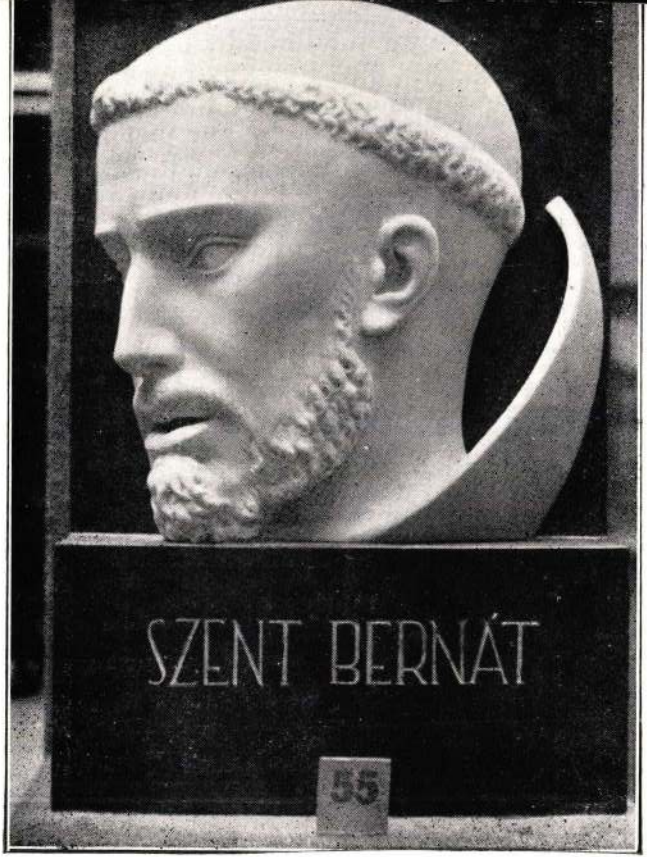

Szent Bernát
Bányai Ödön szobormüve (Márvány) Műcsarnok, Tavaszi Tárlat.

az ablak felé tapogattam az utat, már nekilódult a falu közepén a sziréna is és egy szempillantás alatt felriogatott minden élőt.

De addigra már futott egy alak az utcán innen is, onnan is.

— Tűz! Tűz! Tűz van! — hallottam sokfelől eleinte gyáva, aztán nekierősödő hangokat és eszembe jutott a tegnapi kisgyerek a vízparton, aki öregapjától ezért a kiáltásért akkora pofont kapott, hogy az orravére eleredt.

Hát bizony, a felvégnél az ég csúnyán vereslett.

Odalátni nem lehetett, mert a falu közepe dombháton ült, az alvég meg a felvég alacsonyabbra esett, csak a lomha füstöt láttam, meg a veres fényt, amint a füstön megakadt és megvilágította azt.

A sziréna úgy jajongott, mint valami csapdába esett végtelen nagy madár. Hol felemelte a hangját, hol alábbhagyta, hol búgott, hol sivított.

A köves főutcán léptek kopogtak. A férfinép, már aki, vödröt kapott a kezébe és nekivágott a falunak az alvég felől a felvégre.

Magam is mentem, csak úgy, üres kézzel, mint aki a szokásokat nem ismeri.

Csúnya, sáros út vezetett a felvégre a főutcából. Az

Bányai Ödön

lárd okv.

Rajzoktatás

1942. III. évf. 11. sz.
9 j. l.

MARMOR-INDUST
IN OBERALM BEI HA

POST- UND BAHNSTATION: HALLEIN
TELEGR.-ADR.: MARMORWERK HALLEIN
FERNSPRECHER: HALLEIN Nr. 4
POSTSPARKASSEN-KONTO Nr. 7758

Titl.

A Mie

Időszerű katonai kérdésekről

tájékoztatta a felsőház véderő bizottságát Csatay honvédelmi miniszter

A felsőház véderő bizottsága szombaton, február 19-én délelőtt tizenegy órakor *József* főherceg, tábornagy elnöklésével ülést tartott. A véderő bizottság ülésén — amelyen a kormány részéről megjelent *Csatay* Lajos honvédelmi miniszter, *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszter, *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter, *Radocsay* László igazságügyminiszter és báró *Bánffy* Dániel földmivelésügyi miniszter — a bizottság csaknem minden tagja résztvett.

A felsőház véderő bizottságának ülésén *a honvédelmi miniszter az időszerű katonai kérdésekről nyilatkozott* és adott részletes tájékoztatót.

Tekintettel a felszólalók nagy számára, az ülést *két órakor felfüggesztették*, majd délután öt órakor *a késő esti órákig folytatták*.

Nemzeti Ujság 1944 febr. 20.

Egyházművészet a lakásban

Hamvas Endre általános érseki helytartó nyitotta meg a Belvárosi Művészeti Szalon kiállítását

A most folyó művészeti évad egyik legváratlanabb s legkellemesebb meglepetése a *Belvárosi Művészeti Szalon* (Szervita-tér 2.) egyházművészeti kiállítása. Kellemes és meglepetés is *nem* tárgyánál fogva volt, nem azért, mert művészeti magánvállalkozás egyházművészeti terület felé fordul érdeklődésével, hanem azért, mert nem is voltunk elkészülve arra, hogy az egyházművészeti munkáknak ilyen válogatottan szép, komoly gyüjteményét lehet valahol igy együtt találni. *„Egyházművészet a lakásban"* hirdette a kiállitás cime egyszerüen és szerényen s az ember azt hitte volna, hogy szenteltviztartókat és az iparművészet hasonló vallásos jellegü termékeit találja ott. Helyettük negyvennégy művésznek sajátkezüleg alkotott 123 egyéni művét találja a látogató, modern egyházművészetünk alkotóinak egyik legtermékenyebb és legtehetségesebb fiatal csoportját, képekkel, szobrokkal — csak néhány nevet emlitsünk: *Bányai* Ödön, *Basilides* Bernát, *Báthory* Juliát, *Biai Föglein* Istvánt, *Buzi* Barnát, ifj. *Czene* Bélát, *Feszty* Masát, *Gádor* Istvánt, *Hikády* Erzsébetet, *Jankó* Jánost, *Marsovszkyné Szirmay* Ilyt, *Mattioni* Esztert, *Ohmann* Bélát, *Ősz* Dénest, *Pándi Kiss* Jánost, *Pekáry* Istvánt, *Ruzicskai* Györgyöt, *Szikláné Lám* Ilonát, *Szörédi* Ilonát, *Tóth* Gyulát. A kiállitás minden egyes művészét és minden egyes tárgyát tulajdonképpen meg kell emlegetni és be kellene irni.

Egyházi szempontból maga dr. *Hamvas* Endre budapesti általános érseki helytartó adta placetját a kiállitásra és anyagára. Ő is nyitotta meg a kiállitást.

— Családi szentély és háziszentély — mondotta — ne csupán szavak legyenek, hanem igazi kifejezői a lakók hitének és mintegy őrhelyei a keresztény erkölcsnek. Ezért kell örömmel és megelégedéssel üdvözölni a jelen kiállitást, amely a lakásokba szánt egyházművészeti alkotásokat mutatja be a közönségnek. *Sajnos, lakásaink egyházművészeti diszitései szegények.* Kevés értékü másolatok és tömeggyártmányok vannak elterjedve, melyek foglalkoztatják az ipart, de nem a művészetet. Lehet, hogy ez is oka annak, hogy müveltebb köreink házában a vallásos tárgyu képek és szobrok eltüntek, vagy a lakás valamely rejtett zugába szorultak. Viszont művészeink egyik legfőbb és legmélyebb hirdetője a vallásnak. *Igen kivánatos tehát, hogy hivő közönségünk és a művészek egymásra találjanak. Egy már csaknem megszakadt hagyománynak kell ujra felélednie* nemcsak azért, hogy a festészet és szobrászat vallásos ága felvirágozzék, hanem azért is, hogy az otthonok szépsége és jó szelleme is erősödjék.

A kiállitás különben a maga törzsanyagában: a magyar művészetpolitika római iskolájának is és a legmélyebben magyar élményeket magába olvasztó ujklasszikus irányának diadala. Külön meg kell említeni *Basilides* Barna mesteri *Angyali üdvözletét*, ifj. *Czene* Béla *Megváltóját* és *Keresztelő Szent Jánosát*; *Feszty* Masa *Madonnája* a kis Jézussal érdekes kisérletnek látszik inkább. Édes és magyar tarkasággal tündökölnek *Gádor* István kerámiái. Egyre ősibben magyarrá s egyre tömörebben klasszikusakká válnak mindazok az alkotások, amelyek *Hikády* Erzsébet kezéből kikerülnek; Istokovits Kálmán kivételével talán senki sem kezeli a temperát úgy, mint ő. A nehéz anyag és nehéz módszer varázslatok eszközévé és módjává válik kezében, ragyogóbbá és stilusosabbá, mint az olaj s ugyanakkor megtartja a legaprólékosabb részletek kihozására is alkalmas éles körvonalait. *Szent Margitja*, ismert *Badacsonyi Madonnája* általunk most először látott három osztatu *Dunántuli Madonnája* a kiállitás legragyogóbb darabjai és feltünést keltett az a képe, amely a *Jézus Szive témát* vonja bele remek biztonsággal s a modern embernek szóló módon, a nehéz feladatban teljesen kikerülve a giccset a modern egyházművészet témakörébe. *Mattioni* Eszter szép izléses és eredeti , mint mindig, *Molnár* C. Pál ujszövetségi tárgyu kisebb képei a festők jellegzetes művészeinek legérettebb, legfinomabb termékei közül valók. *Ősz* Dénes három szárnyasoltára meglepetés. Itt a festők sorában emlitjük meg *Pekáry* István három faliszőnyegét éppen azért, mert szőnyegvoltukban is tökéletes festmények; kompoziciókban, modernségben akármelyik világkiállitáson megállanák helyüket! A kiállitás egyik meglepetése *Ruzicskay* György, mint egyházművész. *Keresztlevétele* talán nyugtalan. De van egy sokszorosításra szánt szénrajzsorozata, az *Örömhir*, amely az Angyali üdvözlettől kezdve a Mennybemenetelig mutatja végig az Evangéliumnak, az Örvendetes Hirnek eseményeit; modern ember számára hozza szinte megtapintható közelségbe az üdvösség történetének eseményeit. Nagyon finom a már régóta nem szereplő *Szikláné Lám* Ilona egy temperája. Mindenki tetszéssel áll meg *Szőrédi* Ilona három képe előtt. Egy szines tusrajzán Szent Ferenc prédikál a madaraknak, szénrajzán Szent Ceciliája szép és őszinte alkotás, Szent Margitot ábrázoló akvarellje a *legjobb* megfogásai közé tartozik a Szent Margit-ábrázolásoknak.

A szobrászok közül emlitsük fel *Buzi* Barnát, *Csucs* Ferencet, *Győry* Dezsőt, *Jankó János* nemek Krisztusát, *Ohmann*

raktára. SZENCZER villamossági szaküzlet
Hőpalackok. VÖRÖSMARTY-UTCA 31
Telefon: 427—678

azonnali belépésre kerékpárral rendelkező pénzbeszedő

küldöncöt,

óvadékkal. Részletes ajánlatok „Megbízható" jeligére a MAGYAR HIRDETŐ IRODA R.-T. címére, VIII., Sándor-utca 7. küldendők.

Kalkulációban jártas

tisztviselőket

vagy

tisztviselőnőket

keres nagyvállalat. Ajánlatok eddigi működés, életkor és fizetési igény megjelölésével „101" jeligére **Haasenstein és Vogler rt.** hirdető irodába, V., Dorottya-utca 8. szám.

Béla bronz *Madonnáját* és cseresznyefa *Páduai Szent Antalját, Pándi Kiss* János fából faragott három nagyszerű szobrát szenvedés történetéről és *Tóth* Gyulának a magyar betlehemes-mozgalom művésztanárának alkotásait. *Báthory* Julia, akinek alkotásai az üveg- és fémipari kiállítás a közelmultban keltettek óriási feltűnést, itt is szerepel ékszerszerű üvegkeresztjeivel és angyalaival. Soha nem szoktuk tenni, de ezuttal megjegyzünk még egyet: ez a kiállítás egészen gyakorlati módon az egyházművészet propagandáját akarja szolgálni s a maga nemében mint uttörő, olyan meglepően olcsó árakkal dolgozik, hogy az valósággal példát ad az összes hasonló kiállító intézményeknek!

IJJAS ANTAL

Bőrárukkal üzérkedtek

A közellátási detektivek *Polonyi* Jánosné Aggteleki-utca 14. szám alatti bőrüzletében tettenérték *Mayer* Imrét, az üzlet vezetőjét, amikor különféle bőröket *drágábban* adott el. Az eladásnál közreműködött *Wassevogel* László kifutó. Árdrágító visszaélés miatt átadták őket az ügyészségnek.

Árdrágításért börtönre ítéltek egy sertésnagykereskedőt

A pestvidéki törvényszék uzsorabírósága dr. *Lehoczky* Mátyás elnöklésével tárgyalta *Polyák* István 34 éves mátyásföldi sertésnagykereskedő és több társának bünügyét. Az ügyészség *árdrágító visszaélés és a honvédelem érdekeibe ütköző büntett* miatt emelt vádat Polyák ellen, mig a többieket árdrágító visszaéléssel vádolta meg, mert lisztttel, illetve kukoricával üzérkedtek.

A bizonyitási eljárás lefolytatása és a perbeszédek elhangzása után a törvényszék Polyák István egyévi börtönre, Szuha Mihályné csömöri lakost kéthónapi fogházra, Balla Sándor tiszaroffi földbirtokost és malomtulajdonost ötezer pengő, Weisz Kálmán seregélyesi malomtulajdonost ezer pengő, Steiner István malomtisztviselőt 500 pengő, Dvorszki József seregélyes pékmestert 200 pengő és Fülöp Károly gazdálkodót 100 pengő pénzbüntetésre ítélte.

— **(Nemességigazolás.)** A belügyminiszter Csonka Antal törvényszéki ny. tanácselnöknek, Csonka Miklós miniszteri mérnöknek, Csonka György tüzérszázadosnak, valamint Csonka József földbirtokosnak régi magyar nemességét igazolta. — A belügyminiszter 1943. évi december 17-én 5211—1943. II. a. szám alatt Vermes Dénes ny. m. kir. postafőellenőrnek, Vermes László m. kir. postafelügyelő, tart. főhadnagynak, Vermes Zoltánnak és Vermes Antal m. kir. I. osztályu postatiszt, tart. zászlósnak, valamint Vermes László és Brezovszky Margit házasságából származó gyermekei, László és Imre ősi magyar nemességét a „budafalvi" előnév és családi cimer használatához való jogát igazolta.

közeli *Tablado* repülőtérről fel- és leszálló gépek zugása kényszeritett vissza a spanyol dicsőség korszakából a huszadik század szomoru valóságába. Ebben a történelmi környezetben eleinte más témáról, mint a spanyol világhatalom fénykoráról szóló előadást el sem tudtam volna képzelni. Szinte anakronizmusként hatott, amikor a forró nyárban is feketében járó spanyol ifjak és egyetemi órákra is csipkeremekekbe öltözött mantillás andaluz lányok előtt a külső megjelenésében is energiát, életet sugárzó előadó a spanyol jövőről, spanyol hivatásról és országokat, világrészeket eggyé füző spanyol szellemről beszélt.

Spanyolország az ó- és uj kontinensek stratégiai és kereskedelmi sarkpontjainak birtokában, a mai kor vezető világhatalmává fejlődhetett volna, de Spanyolország felett elmultak azok az idők, amikor a nap soha sem nyugodott le a birodalom területén és az ezüstflották végtelen hajósora ontotta Ibéria kikötői felé az ujvilág nemesfém kincseit. Az egykori gazdag kor letünéséért csupán az akkori rövidlátó spanyol vezető körök okolhatók. Az előadások hangneméből még is hiányzott az

Az ibér-szellem és a pán

A spanyol—portugál versengés idején, amikor az egész tengerentuli ismert világ jóformán teljesen ennek a két államnak a kezében volt, *a pápa tordesillai döntése, amely meghuzta a spanyol és a portugál érdekköröket elhatároló vonalat,* ideiglenesn egyensulyt hozott. A portugál gyarmatbirodalom, — ha területileg és jelentőségben csökkent arányokban is, — de a mai napig fenn tudott maradni a világ ujabb gyarmatositó hatalmával, *Angliával kötött közel negyedévezredes kereskedelmi szerződése* segitségével. Spanyolország, kevés és többnyire ujabb keletü gyarmataitól eltekintve, eltünt a gyarmatbirodalmak sorából és talán az emiatt fellépő féltékenység volt az oka annak, hogy a portugál anyaállam mindig tartott a bekebelezésére irányuló *„spanyol veszedelemtől"*. A polgárháboru szétforgácsolta Spanyolország katonai erejét, az uj világháboru kiterjedése pedig közeledésre késztette Ibéria két államát: *a nem hadviselő Portugália és a semleges Spanyolország egy akarttól áthatott tömbbé alakult.*

Ennek az együttműködésnek természetesen a tengerentuli államokban sem maradt el a visszhangja. Az USA uj lendülettel látott neki Amerika gazdasági egységét és az amerikai államok politikai irányzatának egy sikba hozatalát célzó szervező munkájának. Európa lángbaborulása megkönnyitette Amerika gazdasági összefogását, mert a tengerzár kiszakitotta Európa legnagyobb részét az amerikai kontinenssel folytatott fejlett kereskedelmi életből Spanyolország és Portugália semleges maradt ugyan, de az Ibériai félsziget gazdasági ereje gyenge volt ahhoz, hogy Európa nagy ipari államainak munkakörét átvegye, főleg pedig elenyészően kevés volt ahhoz, hogy az USA Latinamerika felé irányuló gazdasági expanziójával versenyre kelljen. Amerika államaiban *Alaszka* hómezőitől

Két hét a gyilkost

Ideális üdülés a

SITURÁK szakavatott vezető kisé
Cohárd (1507 méter), Lóhavas (1627 mét
látás, összes mellékköltségekkel együ

A) csoport 697.— pengő.

Kezdők részére siséták és na
Indulások márciu

Jelentkezés a CHRISTOPHOROS

Bányai Pál

butortervező

1921–24.

Éminsk 1930. 81. l.

ÁNT E

festőmű

EMÉNYE

rcius 24-t

Belépőd

tó: Schmidek Tibor dr.

Bányai Pál

a Hotel Duna Intercontinental
építésszeként neve említve

Magyar építészet 1945-70
122. old.

Bányai Pál

a Hotel Duna Intercontinental egyik gépész-tervezője volt.

F.J.: Hotel Duna Intercontinental, Budapest. - Magyar Építőművészet, 1970.6.sz.19-35.l.

megírva

Bányai Péter, ötvös. A XVI. század második felében Désen működött. Jómódú, tekintélyes ember volt, akit 1599-ben czéhmesternek is megválasztottak. volt.

Jakab Elek: Kolozsvár története. Budapest, 1888. II. k. 356. l.

magyar

Bányai Péter

ács

1647. 1649. 1653

Kolozsvár

Bal Hel 124. l.

Független Magyarország

HÉTFŐI POLITIKAI LAP

V., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 34.

Tek.

EUROPA Rt,

Budapest.

V. Rothermere u. 12. III.

Bányai Péter, pedagógus festő

a zalai pedagógus képzőművészek, idő-
tárlata megnyílt a Megyei Műv. Köz-
pontban, melyen szerepel a művész ka-
pornyaki tájat ábrázoló képe
(említve) „a félelem örök" c. (említve)

T.A.: Egy kulturált kiállítás.
Zalai Hírlap, 1977. okt. 1.

Bányai Péter

a nagykanizsai képzőművészeti stúdió tagjainak tárlatán Bányai Péter munkái szerepelnek.

M. H.: A nagykanizsai képzőművészeti stúdió tárlata.
Zalai Hírlap, 1981. ápr. 15.

Bányai Péter, grafikus

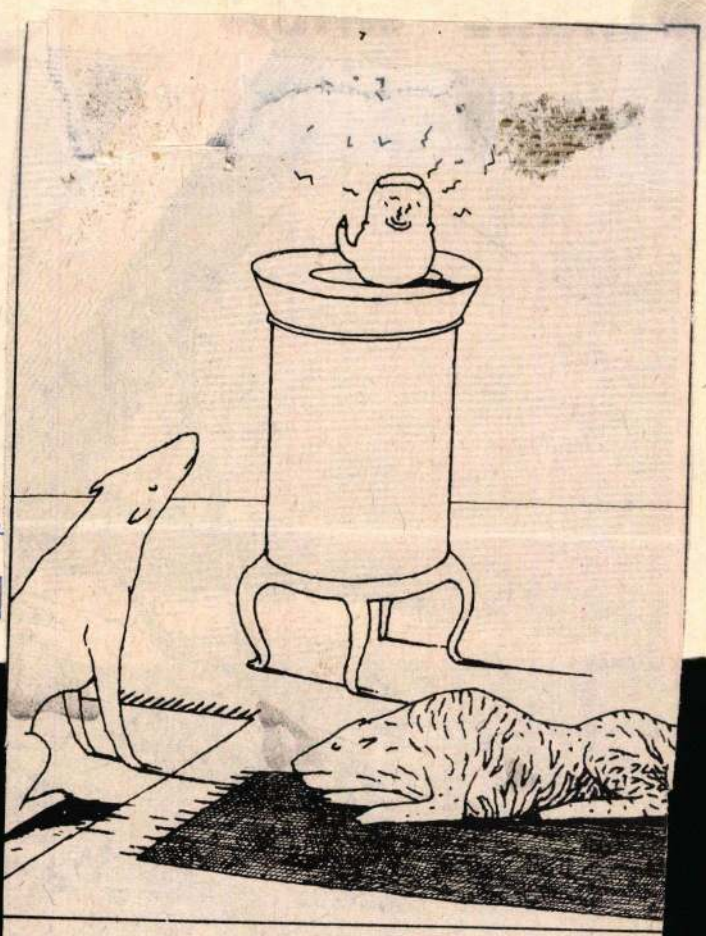

Bányay Péter rajza

Bányai Pe

Élet is

23.

XXVIII/51-52

Orosz István: Emlékmű-t

Bálványos Péter

Rajz

Magyar Nemzet 1985. VIII. 18.

Bakonyi Péter

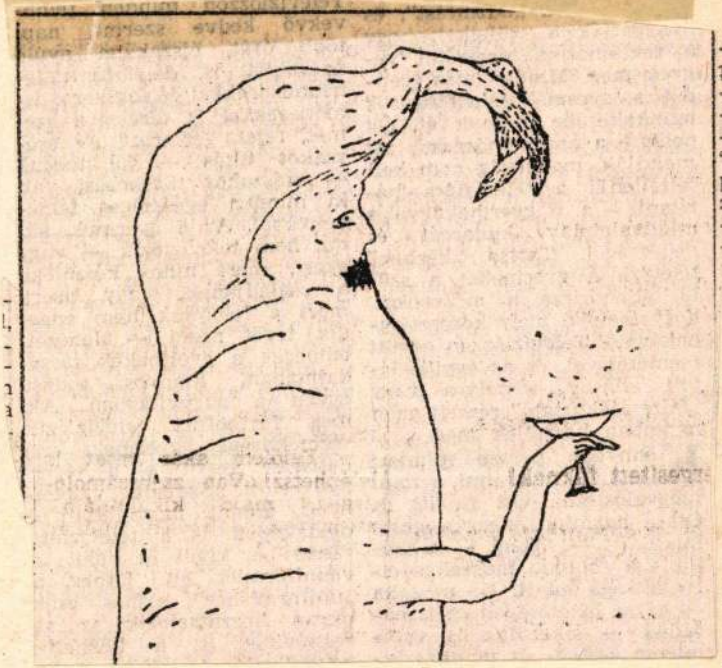

Magyar Nemzet

1985. VIII. 31.

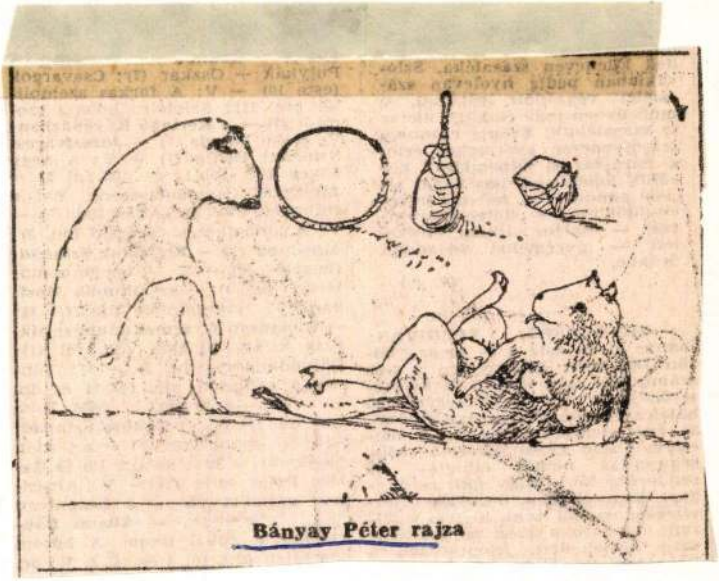

Bányay Péter rajza

Magyar Nemzet 1985. 1. 26.

pénzű turista megkívánhat. A merészebbek közülünk egy-egy bukszanyitogatós estén még tengeri ínyencségek rendelését is fontolóra vehették magukban. Az étlapok soknullás számsorai riasztóan hatottak ugyan, de ez már csak pillanatnyi megingást okozott: mindenki fejből tudta a napi árfolyamokat dollárban, márkában. Turista valutaellátmányunk (és innen-onnan szerzett egyéb pénzeink) birtokában ilyenkor szinte egyenrangúnak érezhettük magunkat a kelet-európai hétköznapok kevésbé parádés valóságába: az üzletekben felhalmozott nyugati áruk mögött, a vendégcsalogatónak kitett tengeri halak és más furcsaságok közül mindenütt Tito marsall képmása lesett elő. Néhol amúgy egyszerű-hivatalnokosan széles válltöméssel, másutt hetyke-katonásan, de mindig az állandóság biztonságával.

És ez bizony a hazai tájak felé mutatott. Hiszen – gondoltuk ma-

mentum terített vissza bennünket a emelkedett ki a tenger kékjéből, rajta fenyőfák zöld csoportja hívogatta korunk Robinsonjait. A felfedezést tett követte: hevenyészett gumitutajjal átkeltünk a szigetre, majd átadtuk magunkat a semmittevésnek. A távoli települések mintha nem is léteztek volna, ide még a tengerparti főútvonal zaja is alig hallatszott el. Idilli életünknek rajtaütés vetett véget: a milícia és a haditengerészet együttes partra szálló hadművelete. Még most is

kért, városokért nyújtogatja a mancsát, egy-két ember nem számít, milliónyi alattvaló meghódoltatása a tét.

A füstfellegek már nem a mediterrán bőséggel amúgy lépten-nyomon fellelhető szeméthalmok égetéséből származnak. Itt már igazi háború folyik.

Mikor fogunk újra homárt enni a tengerparton?

Zalaváry István
Budapest

Magyar Nemzet 1991. nov. 11. 11. p.

„Harmonizált életterek a Kék Iskolában" – Csepelen

A fenti mondat egy külső kerületi iskola magas színvonalú vizuális és esztétikai alapítványának elnevezése. Képzőművészek, előadóművészek és szakemberek körében sem ismeretlen már a csepeli Kék Iskola, melynek a „kiállítóhely" évek óta szinte szerves részét képezi. Már évek óta látogatták neves ma élő és elhunyt kortárs alkotóművészek kiállításait a tanulók és szülők mellett a kerület lakosai is. Az idei tanévet a négy éve működő rajztagozat növendékeinek szép kiállítása zárta; meghívójára a gyerekek jól sikerült, éles látásról, játékos kedvről tanúskodó rajzai kerültek. Az elsőtől a nyolcadik osztályig működő rajztagozattal a tanulók esztétikai nevelését kívánták segíteni. Szerencse, hogy az iskola építési, szerkezeti megoldása biztosítja a kiállítási, előadói, vetítési lehetőséget nagyobb hallgatóság részére is. Mi több, éppen az érdeklődés segíti a lehetőségek szélesebb körű kiterjesztését.

Az elmúlt hetekben az Iskola Galéria öt grafikusművész – *Bányai Péter, Gaál József, Kótai Tamás, Rácmolnár Sándor, Szurcsik József* – kiállítására hívott meg. „Kiállításaink értékké válhatnak a felnövekvő új generáció számára is, mert testközelbe hozhatunk olyan művészeti produktumokat, melyek egyébként alig jutnának el diákjainkhoz, lakókörnyezetünkhöz" – mondta köszöntőjében *Sütő István* igazgató.

Beszéltem az iskola diákjaival, de még inkább figyeltem őket: viselkedésükön is lemérhető, menynyire állnak közel az iskola nevelésközpontú elgondolásaihoz. A szülők szívesen mondtak véleményt az iskola nevelési, sokirányú oktatási módszeréről; azt is elmondták, hogy nem volt könnyű az igazgatónak új, többet adni akaró módszereit keresztülvinni, bár a lelkes, valóban egy véleményen lévő pedagógusok örömmel vállalták a több előkészítést, nagyobb körültekintést kívánó feladatokat – de vannak mások is... A megnyitón közreműködő TELURES kamaraegyüttes szépen hangzó Vivaldi-számai után az egyik szülő azt is elmondta, milyen hasznos, amikor az ének-zene órák egy részét kamarazenekar közreműködésével tartják, mit jelent a zenei stílusok megismerésében az élő muzsika varázsa. Gyermekeik erről is beszámolnak. A szülők és az iskolavezetés együttműködését bizonyítja az is, amit szülőktől hallottam, hogy az iskola gyermekmunkák, művésztanárok, művészeti csoportok bemutatását tervezi, és ehhez támogatását ígérte a Magyar Nemzeti Galéria Közművelődési Osztálya. A Fiatal Képzőművészek Stúdiója, a Fővárosi Pedagógiai Intézet is szívesen veszi tényekedésüket, s a helyi önkormányzat is ígéri támogatását. Látható volt, hogy az ilyen tervek megvalósításába több szülő is bekapcsolódik. A lakótelepi iskola nevelési feladatai nagyobb területre is hatással lehetnek.

Schelken Pálma
Budapest

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ZALAI HÍRLAP

1983 FEB 26

1021

Bányai Péter

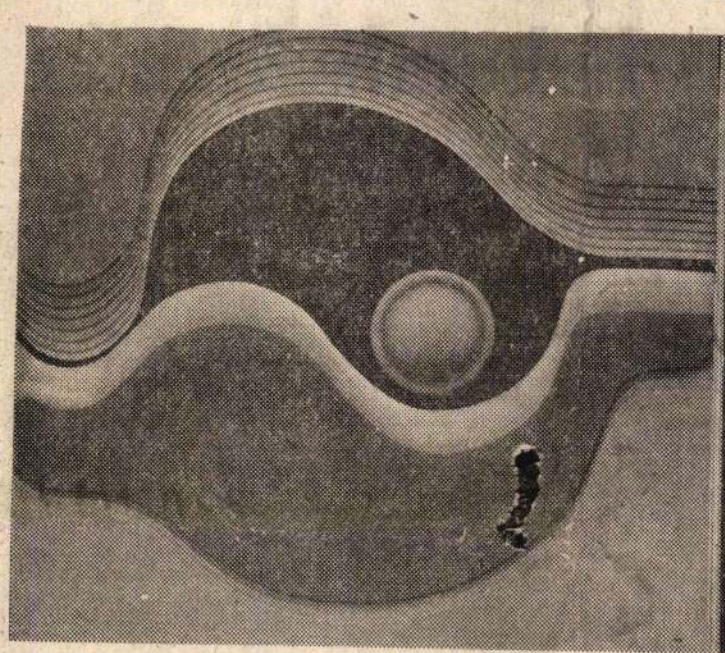

Ludvig Zoltán: Mag

Vértényi Lajosné: Zárványok

Friss, tartalmas élmények

a Kanizsai Képzőművészeti Stúdió kiállításán

AZ EMBER BELÉP, s a többi a képek dolga. Ez történik tulajdonképpen, amikor a képzőművészetet kedvelő látogató egy kiállítást megnéz. Ha jó a tárlat, van mondanivalója, hangulata, a képek viszik, magukkal ragadják az embert. Dolgozik az agy, érzelmek ébrednek, kíváncsian lépünk az újabb és újabb mű elé, vajon ez mit tartogat számunkra? Ha unalmas, szokványos a tárlat, a látogató ténfereg, csak mellékesen nézdegél, s gondolatban már a vacsorát főzi, vagy az esti kártyaparti esélyeit latolgatja. A Kanizsai Képzőművészeti Stúdió jelenlegi zalaegerszegi kiállításán aligha jut ilyesmi az ember eszébe. Az MMIK bemutató termében megrendezett tárlat igazán jó érzéseket kelt a látogatóban. Nemcsak azért, mert változatos, sokszínű az anyag, tartalmas, esztétikus a látvány, hanem azért is, mert minden különbözőségük dacára kicsendül valami azonosság a kiállított művekből. *Ez pedig az igényesség.* Az önmagunkkal szembeni következetes követelménytámasztás, amely e kiállítás tanúsága szerint eredményeket szül.

A KANIZSAI STÚDIÓ nevét körülbelül három évvel ezelőtt kezdték először emlegetni művészet-barát körökben. *Szekeres Emil*, nagykanizsai festőművész vezetésével, akkoriban éledezett ez a csoport, amelyet tulajdonképpen egy spontán igény segített életre. Nagykanizsán dekoratőrként, tanárként dolgozó amatőr grafikusok, festők érezték szükségét annak, hogy közösen szót váltsanak műveikről, hogy egymást segítve, kritizálva ösztönözzék jobb, színvonalasabb munkák születését. S azóta is tart e kapcsolat, hol egymás lakásán, hol Szekeres Emilnél gyűlnek össze, ha néhány mű megszületik, hogy ki-ki elmondja róla véleményét.

Bányai Péter, Bedő Sándor, Farkas Zsuzsa, Járási Ildikó, Kotnyek István, Könyv István János, Ludvig Zoltán, Stamler Lajos, Vértényi Lajosné, Vértényi Lajos mutatja be az elmúlt időszak képzőművészeti termését e zalaegerszegi tárlaton. Nem tekintik keresztnek az amatőrséget, fontosabbnak tartják az önkifejezés belső igényét —, amivel rendelkeznek — a hivatalos papírnál. *Kiállításaikkal, munkáikkal akarnak bizonyítani*, s fokozatosan az alaptagságot is elnyerni néhányan.

Talán feltűnt, néhány amatőr képzőművész berkekben járatosabb szemnek, hogy *zalaegerszegiek* — Bedő Sándor, Vértényi Lajos, Vértényi Lajosné — is szerepelnek e tárlaton. Ez nem véletlen. A vizuális, szellemi rokonságnak, közös nyelvnek ugyanis nem szabhat korlátot egy város közigazgatási határa. Sőt, még egy megyéé sem, hiszen például Könyv István János jelenleg Simontornyán él, s onnan tart rendszeres kapcsolatot a Stúdióval.

DE NÉZZÜK közelebbről a most kiállított műveket. Vértényi Lajosné különleges technikával készített képei nyitják a sort. Vízfelületre cseppentett tust fog fel papírlappal, s ebből az „alapanyagból" alakítja ki fantáziagazdag, esztétikus kis kompozícióit. Megkapó egyszerűségük, s az a műgond, amellyel tálalja e kis vizuális ötleteket. Bedő Sándor hűen önmagához, érdekes, barnába hajló színvilágú, hangulati összhatásra építő képeivel jelentkezik, amelyekről természetesen ez alkalommal sem hiányozhat a lepkemotívum. Járási Ildikó tűzzománcai meglepetésként érik e technika kedvelőit. Ugyanis míg másoknál a harsány, élénk színkontrasztokat szoktuk meg e körben, az itt látható tűzzománc szarvasok, nőalakok, valami mesebeli ködön át, visszafogott, fátyolos színekben jelennek meg. Farkas Zsuzsa expresszív akvarelljein kalandozhat el ezután a szemünk, majd Bányai Péter grafikái és festményei állítják meg a látogatót. A szenvedélyes érzelmek, a lírai tónusok jól „olvashatóan" jelennek meg nonfiguratív képein is, nézzük csak meg az *Olvadás*, vagy az *Egy malom emlékére* című képét. Könyv István János műves grafikái várják a látogatót a következő boxban. Precíz kidolgozású munkái az idő mulandóságáról, az ember bonyolultságáról nemcsak szemünket, de gondolatainkat is fogva tartják. Vértényi Lajos — hűen önmagához — a síkon a térrel játszik, sajátos fújt, hajtogatott technikával születő kompozíciói, s érdekes formavariációkat bemutató kisplasztikái fejlett vizuális érzékről tanúskodnak. Kotnyek Istváné az egyik leggazdagabb anyag. Jellegzetes hangján közvetíti számunkra mondandóját a világról. A *Neon*, a *Visszapillantó tükör*, a *Védekező ember*, vagy akár a *Távolodás* című művek fegyelmezett, s mégis szárnyaló alkotói fantáziáról, gazdag belső vizuális világról beszélnek. Stamler Lajos néhány kisplasztikája inkább csak körvonalait sejteti meg egy izgalmas térlátásnak, játékos kedvnek, Ludvig Zoltán anyaga azonban már tisztább képet nyújt az alkotóról. Forma és tér sajátos eszköz számára, hogy egyéni módszereivel megragadja, s jellegzetes képi világába vonja a szemlélőt. Képei mintha a biológia mélyéről, a sejtek, láthatatlan organizmusok mikrovilágából merítenék formai ihletettségüket.

E SOKSZÍNŰ, *friss és tartalmas* élményeket ígérő tárlat még március 3-ig várja Zalaegerszegen az érdeklődőket.

Magyar Hajnalka

Bányai Péter: A kedvenc
(Kiss Ferenc felvételei)

skola jelene

ges apróság kapható. Egy va-
amit nem találunk. Tornater-
net.

— *Nincs* — így az igazgató-
elyettes. — *De szerencsére itt*
tágas aula, ahol cudar idő-
en is mozoghatnak a gyere-
cek, de egyébként ki a szabad-
a. Van szép tornaudvarunk,
ályákkal — szintén sok társa-
almi munkából. De úszni is
egtanul szinte minden diá-
unk ötödikes korában. A Víz-
műtől ugyanis rengeteg segít-
séget kapunk, az uszodát tel-
esen ingyen használhatjuk,
őt, még buszt is adnak a gye-
ekek szállításához. De sok se-
itséget kapunk még az állami
azdaságtól, a BOV-tól s a Za-
a Bútorgyártól.

Úgy tűnik, mozgalmas a tanórán kí-
üli élet is. Jó a kapcsolat az
Ady Filmcentrummal, a Zala-
egerszegi Állandó Színházzal
s találkoztak már a gyerekek,
megyeszékhely művelődési
ázaival rendszeres az együtt-
működés. De nemcsak a vá-
roshoz kötődnek. A túrázás
náluk gyakori szórakozás. A
szülői munkaközösség minden
ajnak egy kis bográcsot is
vett, hadd főzzenek kirándulás
közben. Itt, a város szélén a
lehetőségek még jobban adot-
ak az úttörőélet romantikájá-
nak megőrzéséhez. Jól dolgoz-
nak a szakkörök is, most ép-
pen a közlekedési körbe rend-
szeresen ellátogató rendőrök,
ho meg a kismotoros vizsga
megszerzésének lehetősége
tartja leginkább lázban a gye-
rekeket.

— A százéves évforduló per-
sze méltó ünneplést kíván.
Mit terveznek ezügyben? —
kérdezzük Bérces György igaz-
gatótól.

— *Névadót szeretnénk vá-*
lasztani ez alkalomból. Radnó-
ti Miklós nevét szeretnénk fel-
venni. Úgy éreztük, az ő élete
igazán alkalmas arra, hogy
példaként állítsuk ideálokban,
szményképekben megfogyat-
kozott korunkban a gyerekek
elé. Az ünnepséget május vé-
ére, június elejére tervezzük,
gyermeknappal összekötve.
Egyhetes rendezvénysorozatot szeretnénk, amelyben a 100 éves jubileum, s a névadás eseményei is méltóképpen szerepelnének. Évkönyvet is megjelentetünk ez alkalomból.

— Mit olvashatunk majd benne?

— *Az iskola 100 éves történetét fényképekkel illusztrálva, az itt tanító nevelők névsorát. — Ez egyébként már majdnem teljesen összeállt, egy-két név hiányzik még a múlt század végéről. Az első tanító Novák Mihály volt, akiről utcát is elneveztek Andráshidán. Statisztikai adatok, a jelenleg itt tanuló diákok névsora, kitüntetett pedagógusaink, s még sok más is helyet kap még az évkönyvben.*

A múltat idézve is rendre helyet követel magának a jelen, lehetséges gondjaival, nehézségeivel együtt.

Andráshida a város szélén van, viszonylag távol Zalaegerszeg központjától. Van-e elvándorlás a tantestületben?

— *Nincs* — adja meg a tömör választ Söre Lászlóné. — *Itt ugyanis van néhány olyan dolog, ami köti a pedagógust, akkor is, ha hívják máshova dolgozni. Az itteni gyerekek nem egy zsúfolt betontengerben nőnek fel, így kiegyensúlyozottabbak, nyugodtabbak, fegyelmezettebbek, szeretik is ezt az iskolát. De ez csak a dolog egyik oldala. A másik az, hogy nemcsak a gyerekek, a tanárok is jól érzik itt magukat.*

Ez mindenesetre nem rossz előjel az elkövetkező száz évre nézve.

Magyar Hajnalka

Kulturális krónika

A Franciaországban élő, világhírű zongoraművész Cziffra György lép fel Zalaegerszegen március 17-én. Az érdeklődésre való tekintettel a koncertet a Városi Sportcsarnokban rendezik meg.

★

A falusi filmnapok keretében a Gulyás testvérek új Ne sápadj! című dokumentumfilmjének bemutatója lesz jövő héten megyénkben. Hétfőn a Keszthelyi Agrártudományi Egyetemen, kedden Zalaapátiban szerdán pedig Sármelléken láthatja a közönség e filmet.

★

A KISZ Központi Művészegyüttesének előadásán vidám zenés játék várja csütörtökön este héttől a humorkedvelőket a zalaegerszegi Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ színpadán. A didergő királynő legkisebbik fia címmel, mai korba átültetett mesét láthatunk, Berki Tamás rendezésében.

★

A párizsi Gallimard kiadó a közelmúltban megjelentette Pilinszky János válogatott verseit. A párizsi egyetem finn-ugor tanszéke a kötet megjelenése alkalmából kollokviumot rendezett a Sorbenneon, Pilinszky János és a modern költészet címmel.

★

A megye több klubjában is bemutatkozik az a szombathelyi country együttes, amely jövő vasárnap az MMIK nőnapi ifjúsági délutánján is fellép. A NA-ÉS nevű csoport koncertjét szórakoztató filmek vetítése követi s a nőnapi megemlékezés sem marad el.

Jó ütemben halad a Magyar Állami Operaház rekonstrukciója. Az épület műemléki részei nem változnak, de elvégzik azok festését, restaurálását. Az átalakítás során néhány sorral megrövidül a nézőtér, így 1280 fő lesz az Operaház befogadóképessége. A megnyitót, az Operaház 100 éves jubileumára, 1984 szeptember 27-re tervezik.

★

A Filharmónia hangverseny-sorozatában hétfőn este héttől a budapesti MÁV Szimfonikusokkal találkozhat a nagykanizsai közönség. A Hevesi Sándor Művelődési Központban Oberfrank Géza vezényletével Berlioz, Debussy és Franck műveit hallhatjuk.

★

Hetvenesztendős horvát nyelvű Petőfi-kötet került elő a Pécshez közeli Németi faluban. A kötetre, a magyarországi délszláv kultúra ismert kutatója, Sarosácz György, a mohácsi múzeum igazgatója bukkant rá. A ritka kötet nagy költőnk százötven legszebb versét tartalmazza.

★

Színház születik címmel, a Magyar Televízió Pécsi Körzeti Stúdiója negyven perces riportfilmet forgatott a Zalaegerszegi Állandó Színházról a napokban. A filmen bemutatják az épülő színházat, a kiegészítő műhelyeket, raktárakat, s az utca embere is elmondja véleményét az új színházról. Természetesen az eddig bemutatott produkciókból is láthatunk majd egy-egy részletet e filmben, amelyet április 28-án sugároz a televízió.

★

A zalaegerszegi Ady Filmcentrum nagytermében a hét elején délutánonként a *Tündér Lala* című magyar, az esti vetítéseken, a *Kóma* című amerikai film pereg. Csütörtöktől a *Szerencsés Dániel* című magyar film látható itt. A Stúdiómoziban a *Helga és Michael* és az *Eper és vér* című filmeket láthatjuk a héten. Nagykanizsán, az *Egy zsaru bőréért* című francia film várja a mozibarátokat a hét elején míg csütörtöktől, a Filmmúzeumi napok keretében *Tóparti látomás* című magyar film pereg. A Stúdiómoziban az *I. mint Ikarusz*, valamint *A híd túl messze van* című filmeket láthatja a közönség. Keszthelyen *A kis darázs* és a *Szexis hétvége* című filmeket vetítik délutánonként illetve esténként szerdáig, csütörtöktől pedig az *Egy zsaru bőréért* című bűnügyi filmet. Lentiben a *Szökés a halál elől* című francia film lesz az új műsor a hét elején, majd a *Nevem: Senki* című olasz-francia-NSZK koprodukció pereg csütörtökön és pénteken. A hétvége két napján a *Forgalmi dugó* című film várja a mozibarátokat.

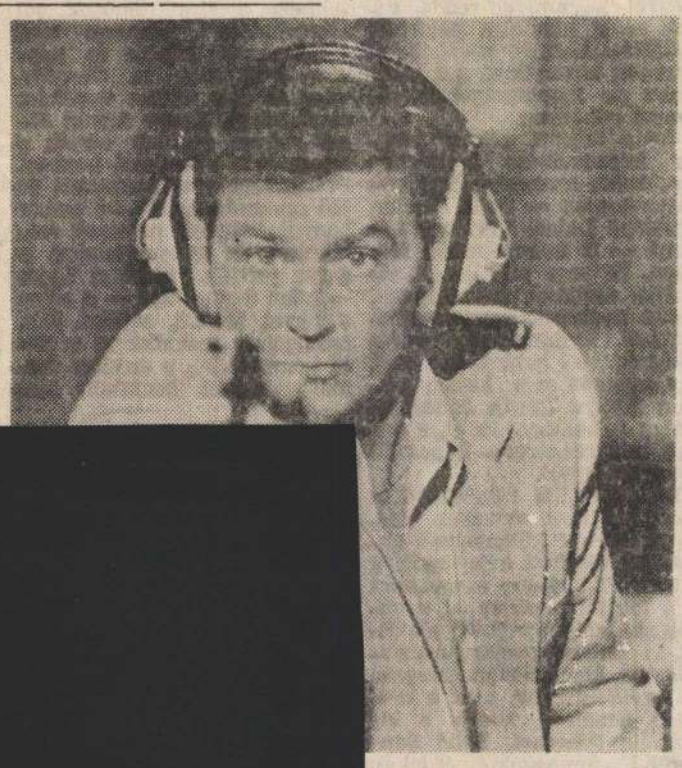

**rt című, színes, szinkroni-
rója, rendezője és produ-**

emerült az ivásba és nem
ertünk asztalt bontani...
épzeld szegény Lalónak
ínházjegye volt és az a mar-
a... Na, de hagyjuk, unal-
as férfi-dolgok ezek. Megyek
rdeni!

Gyorsan kapkodta le magá-
l a ruháit és ráhányta a
ékre.

— Milyen alsónadrág van
jtad? — állította meg a fe-
sége.

— Tessék? — tért magához

(Magyar Hajnalka rajza)

és lenézett. Csípőjén egy fehér női alsónemű feszült, amin apró kék virágok viritottak. Sok.

Hirtelen nem tudott megszólalni, a torka elszorult. Nyelt.

— Délután elszakadt a nadrágom... Bútorokat tologattunk... Egyszerűen elszakadt és vettem.

— De hiszen ez egy női bugyi! — nevetett fel az asszony.

— Ilyet kaptam.

— De maflák vagytok ti férfiak — kacarászott jóízűen az asszony, férje pedig boldogan vette fel az esetlen, szerencsétlen, hülye férfi szerepét.

A nő kiugrott az ágyból, lerángatta a férjéről a nadrágot, felhúzta magára és a tükör elé lépett. Illegett-billegett.

— Nagyon tetszik. Istenem, milyen remek anyaga van... Add nekem drágám!

— Én inkább visszacserélném — mondta kinlódva a férfi és meztelenül, kiszolgáltatottan állt a szoba közepén.

— Majd veszek én neked helyette másikat. Melyik üzletben is kaptad? Vennék még belőle néhányat. Nagyon ritkán lehet elcsípni ezt a minőséget...

1996. június 17. Bányai Péter

A pillanat varázsa

Bányay Péter fotókiállítása

Sopronban szombaton este a Jégverem utcai Hetvennyolcas Galériában *Széll Balogh Mihály* fővárosi ötvösművész nyitotta meg a városban először kiállító *Bányay Péter* Budapesten élő és alkotó grafikus-fotóművész önálló tárlatát.

A kiállítás fekete-fehér anyaga jó értelemben vett konzervativizmust áraszt. A zajos, felpörgetett, motorizált világból a galériába belépő látogató rádöbben, hogy a falon függő képek egyfajta nyugalmat, csendet és megannyi titkot rejtenek. Bányay Péter alkotásai nem kaptak címet, hiszen az alkotások egytől egyig olyan kifejezőek, hogy még erre a „segédletre" sem szorultak. A fotók szinte invitálják a belépőt, megszólítják a szemlélőt, a mondanivaló mindenki számára egyértelmű, közvetlen, magától értetődő.

A művész magáról csak keveset mondott:

– Budapesten születtem harminchat évvel ezelőtt. A Képzőművészeti Főiskola grafika szakán szereztem tanári és művészdiplomát. Vonzódásom a fotográfiához főiskolás éveim alatt lett nyilvánvaló, és vállalt kifejezési formám. Így ma inkább a fotózást művelem, a grafika útmutatásait szem előtt tartva. Önálló kiállításaim közt említésre méltónak tartom a balassagyarmati és dániai tárlatokat. És most Eszik Lajos barátom jóvoltából itt lehetek a számomra kevéssé ismert határ menti városban.

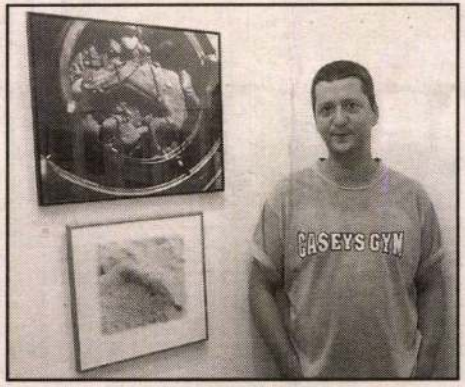

Bányay Péter grafikus-fotóművész kedvenc alkotásai körében.

Bányay Péter úgy érzi, a sors vezeti elé mindazokat a látnivalókat, amelyeket érzékeny idegrendszerével, „fotósszemével" meglát és észrevesz, majd masinája segítségével meg is örökít.

A kiállított képeket finom és elegáns, de egyben visszafogott látásmód jellemzi. Kellemes időzni az alkotások előtt, továbbfűzni a művész gondolatát egy-egy veretes, művészien megalkotott, zárt kapu előtt és rájönni a mögötte lévő titokra...

Bányay Péter fotókiállítása augusztus 2-ig tekinthető meg a Hetvennyolcas Galériában, naponta 10-től 16 óráig.

TÖRÖK M.

Három

Iskolaalapí

(Folytatás az 1. oldalról.)

Éppen háromszáz évvel ezelőtt, 1696-ban alkalmazta Mosonszentpéter község elöljárósága a mai Jánossomorja első iskolamesterét, Kerner (vagy Karner) Ádámot, aki akkor 25 éves volt. Az iskolaházak helyét a plébánia mellett jelölték ki. A tanoda két szobából állt, az egyikben a tanítás folyt, a másikban pedig a tanító lakott a családjával. Tankönyvek vagy tantervi követelmények még nem voltak, a legfontosabb tananyagot a katekizmus tartalmazta. Fő tárgynak tehát a hittan számított, ennek rendelték alá az írást, olvasást és a számolást.

BÁNYAY PÉTER 1111 Budapest, Kende u. 5.

1960 október 19-én születtem Budapesten.
1975-től 1979-ig a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola ötvös szakán tanultam.
1981-től 1985-ig a Képzőművészeti Főiskola sokszorosító grafika szakára jártam.
A diploma után 1986-ig a Főiskola műtermében dolgoztam.
1985-től a MK Művészeti Alapjának és a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának tagja vagyok.
Rendszeresen szerepelek csoportos kiállításokon, emellett fotózással is foglalkozom.

I was born on the October 19, 1960 in Budapest.
Between 1975 and 1979 I studied at the goldsmith course of the Training School of Industrial and Fine Arts.
Between 1981 and 1985 I was a student of the duplicating graphic course of the Hungarian College of Fine Arts. After the graduation I worked in the Studio of the College till 1986.
I've been a member of the Studio of Young Artists and the Hungarian Foundation of Fine Arts since 1985.
I've had several joint exhibitions and besides this, I deal with photography as well.

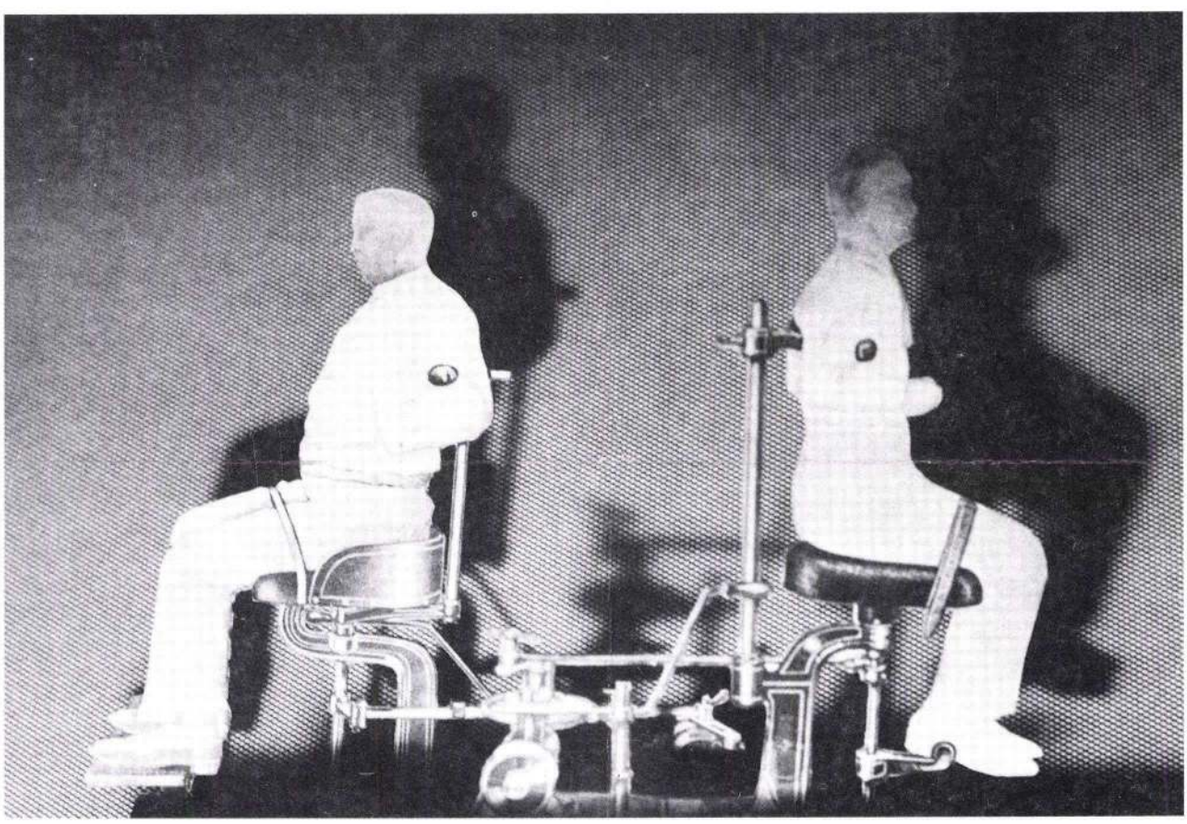

BÁNYAY Péter

BAUER ISTVÁN 8000 Székesfehérvár, Adonyi út 77.

1955-ben születtem Kiskunhalason. Műszaki Főiskolán majd a Tanárképző Főiskolán tanultam. 1982-ben végeztem rajz szakon Egerben.
Tagja vagyok a MK Művészeti Alapjának és a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának.
1988-ban megkaptam a Smohay Alapítvány Ösztöndíját.
1977 óta veszek részt kiállításokon.
Nagyobb egyéni kiállításom 1986-ban Székesfehérváron volt.

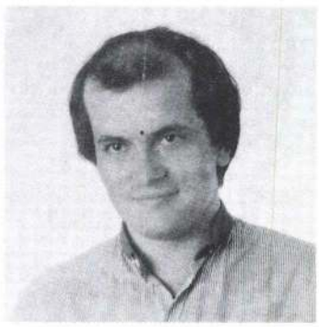

I was born in 1955 in Kiskunhalas. I studied at the Technical College and later at the College training teachers. I graduated from the graphic course in Eger in 1982.
I'm a member of the Studio of Young Artists and the Hungarian Foundation of Fine Arts.
In 1989 I was given the scholarship of the „Smohay" Foundation.
I've been attending exhibitions since 1977.
The biggest exhibition of my own was in Székesfehérvár in 1986.

Halleluja, 1989

BÁNYAI Péter

MEGHÍVJUK ÖNT

GALLUSZ GYÖNGYI
BÁNYAY PÉTER
CSONTÓ LAJOS
KÓTAI TAMÁS

NÉLKÜL

CÍMŰ KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYÍTÓJÁRA

1995. JÚLIUS 27-ÉN, 19 ÓRÁRA
A VIGADÓ GALÉRIÁBA
(BUDAPEST, V. VIGADÓ TÉR 2.)

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA
SZOBOSZLAI JÁNOS

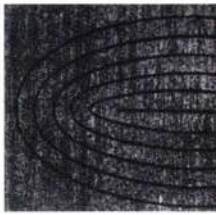

VIGADÓ GALÉRIA

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ 1995. JÚLIUS 27-TŐL, AUGUSZTUS 13-IG,
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10-TŐL 18-ÓRÁIG.
MAGYAR ALKOTÓMŰVÉSZETI KÖZALAPÍTVÁNY

Az Iskola Galéria tisztelettel meghívja

BÁNYAI PÉTER
GAÁL JÓZSEF
KÓTAI TAMÁS
RÁCMOLNÁR SÁNDOR
SZURCSIK JÓZSEF
grafikusművészek
kiállításának megnyitójára

1991. október 15-én 18 órára

A galéria megközelíthető:
a Boráros téri gyorsvasúton a Tanácsház térig. A Tanácsház téri autóbusz-végállomástól a 159-es autóbusszal a végállomásig. Utazási idő a Boráros tértől összesen 30 perc.

XXI. (Csepel), Rákosi Endre u. 138.

A megnyitón közreműködik
a
TELURES kamaraegyüttes

300. VNy. Kft. 91-1457

15-e hidd 15 ? BÁNYAI PÉTER

ISKOLA GALÉRIA
CSEPEL, RÁKOSI ENDRE U. 13/B

'91 október 15 - november 15 hétköznap 8 - 18 - ig hétvégén 14 - 18
A megnyiton közreműködik a TELURES kamaraegyüttes

Bányai Péter

EXPOSITION KIÁLLÍTÁS

BÁNYAI PÉTER FOTÓKIÁLLÍTÁSA

Bányai Péter sokoldalú művész, képzettségét tekintve ötvös, grafikus, tanár, művészettörténész. Egyszóval képzőművész, aki fotókat készít. Egyfajta montázs technikával dolgozik, amely a doboz technikára emlékeztet. Azzal a különbséggel, hogy a tárgyi, szerkezeti elemeket mobilként használja. Például egy kiszolgált órainga a történetben mint napsütés újra szolgálhatja az idő múlását. Az optika nyújtotta látószögek a léptékek rugalmas megváltoztathatóságát teszik lehetővé. Így a szereplők szabadon követhetik a gondolat dimenzióváltását. Emberről szóló történetek ezek anélkül, hogy hús-vér ember állna kamera elé.

PÉTER BÁNYAI

Péter Bányai est un artiste complet, par sa formation, il est orfèvre, graphiste, professeur, et historien de l'art. En un mot, c'est un plasticien qui fait des photographies. Il travaille avec une technique de montage qui rappelle celle de la chambre obscure. Avec cette différence que Péter Bányai utilise pour ses photos des objets et des éléments qui ressemblent à des mobiles. Par exemple, une pendule hors d'état peut représenter le cours du temps. Les perspectives offertes par l'optique rendent possible de modifier souplement les échelles. On peut ainsi suivre délibérément les changements de dimension de la pensée. En fait, chaque photographie parle de l'homme, mais sans le montrer en chair et en os.

EuroConnections
francia - magyar koncertsorozat

LE PEUPLE DE L'HERBE

YONDERBOI

A Peuple de l'Herbe 1997-ben született a 3. Alagsor nevi lyoni stúdió neonfényében. Az együttes eredetileg két tagú volt: Djs, Stani és Pee később összeálltak Psychostick-kel a dobossal, valamint N'Zenggel a trombitással. A Peuple l'Herbe a távoli jamaicai, valamint kubai szigetek zenei világából merít ihletet (rock, steady, reggae, dub) s ezt fűszerezi a hip-hoppal (abstract, turntablizm ...) és az eletronikus monszunnal (drum'n'bass et breakbeat). Robbanó elegyet alkotva a sub-bass hip-hop-ból, a funky dub kábító italból s főképp egy nagy adag elktronikus humorból. A Peuple de l'Herbe a legígéretesebb francia növény. Öntözzék figyelmükkel ezt a virágot s akkor az egekbe röpíti önöket.

A Yonderboi, a magyar zenei élet egyik legígéretesebb tehetsége lép fel a francia együttes előtt!

LE PEUPLE DE L'HERBE

YONDERBOI

Le Peuple de l'Herbe a germé en 1997 sous les néons du studio 3ième Sous-Sol à Lyon. A l'origine du groupe, on retrouve un duo de deux Djs, Stani et Pee qui s'associent plus tard, avec Psychostick, le batteur et N'Zeng, le trompettiste. Si le Peuple de l'Herbe étend ses racines jusqu'aux îles lointaines de la Jamaïque (rock, steady, reggae, dub) et de Cuba, il fertilise ses influences avec du hip-hop (abstract, turntablizm ...), et des moussons électroniques (drum'n'bass et breakbeat). Un coctail végétal détonnant, entre sub-bass hip-hop, délire funky dub et surtout, une bonne dose d'humour électronique. Le Peuple de l'Herbe est sans doute la plante française la plus prometteuse. Arrosez cette herbe de votre attention, elle vous emmènera au ciel.

Avec Yonderboi, le plus prometteur des jeunes talents de la scéne hongroise eu première partie!

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

NEMZETI SZALON
MŰVÉSZETI EGYESÜLET

NYOMTATVÁNY

3 f
bélyeg

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak
úrnőnek

Budapest

41.947. — K. M. E. Ny.

MEGHÍVÓ

A

MAGYAR MŰEMLÉKI KIÁLLÍTÁS

MEGNYITÁSÁRA 1942. NOVEMBER HÓ 25-ÉN, SZERDÁN D. U. 6 ÓRÁRA
A NEMZETI SZALON V. ERZSÉBET-TÉRI HELYISÉGEIBE.

GRÓF ZICHY JÁNOS
A NEMZETI SZALON ELNÖKE

GEREVICH TIBOR
A MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGÁNAK
ELNÖKE

HUBAY CEBRIAN ANDOR
A NEMZETI SZALON IGAZGATÓJA

A KIÁLLÍTÁS DECEMBER 8-ÁN, KEDDEN ZÁRUL. MEGTEKINTHETŐ NAPONTA
10-TŐL 4-IG.

Bányai Tibor, építész

Meghalt 1972. XII. 29-én.

A farkasréti temetőben
búcsúztatják I. 19-én.

— : Halálozás

11.

Népszabadság, Bp. 1973. jan. 16.

Bányai Tibor

pályaműve
az alábbi pályázaton megvételt nyert

"Felújítási ciklusidő meghosszabbítása" . . . .
/Az Egyesület hírei/, Magy.ép.ip. 1971.4.sz. 246.l.

Bálványai Tibor, építész MDK.

A Magyar Építőművészek Szövetsége közgyűlésén felszólalt.

–: A Magyar Építőművészek célja: az építészet fejlesztése, a szocializmus építésének szolgálata

Népszabadság, Bp. 1959. okt. 28. 9.o

MDK

Bányai Viktor

Györgyi K.: Az iparművészet a párisi kiállításon.
Magyar Iparművészet 1900. 221.l.

M.D.K.

Bányai Viktor mübutorasztalos

A Lipótvárosi Casinó asztalosmunkáit végezte.
A lap megjegyzi, hogy a Bányai Viktor cég érdemeit a Páris, ~~[illegible]~~ Liège, Milano/ stb. világkiállitásokon méltányolták a külföld elismert szaktekintélyei.

Epitőmüvészet c. közl.
Szinházi Elet. Bp. 1928. aug. 4-11. XVIII. évf. 32. sz. 1oo-1o5. lap.

MDK

Bányai Viktor asztalosmester

A karácsonyi kiállitás. Magyar Iparmüvészet 1903. 14.l.

Bányai Viktor MDK

1904-ben

a kereskedelemügyi miniszter érmével kitüntetett műiparos. Az érmet Beck Ö.F. tervezte.

A kereskedelemügyi miniszter érme.
Magy.Ip.müv.1905.167.l.

MDK

Bányai Viktor és Radó Gyula

készitették a Lakatos Béla által tervezett női fogadó-szobát. Repr.

Magyar Iparmüvészet 1907. 135.l.

MDK

Bányai Viktor, Budapest

Bronzéremmel tüntették ki a párisi világkiállításon./Olcsó és diszbutorok./

Cikk: Kitüntetések a párisi világkiállításon.

Magyar Iparművészet 1900. 356.l.

MDK

Bányai Viktor asztalosmester

Almási Balogh L: A karácsonyi kiáll. Magyar Iparművészet 1903. jan. 1. 1-28 l. képekkel

M.D.K.

Bányai Viktor

szalonrészlet

A világ iparmüvészete Párisban. 190o .Szerk. Fittler Kamill és Györgyi Kálmán
Györgyi Kálmán: Az iparmüvészet a párisi kiállitáson Klny. a Magyar Iparmüvészet 1900.évi folyamából
15.1.

MDK

Bányai Viktor

butorkészitő

Karácsonyi ipm.kiáll. Magyar Iparmüvészet. 1906, 4.1.

Bányai Viktor

203
BÁNYAI VIKTOR
MŰASZTALOS
BUDAPEST,
VI., RÓZSA-UTCA 51—53. sz.
oo BÚTOROK, oo
BERENDEZÉSEK,
oMODERN STYL.o

Magyar Iparművészet
1901. 3. szám

MAGYAR IRODALOMTÖRT

ESZTÉTIKAI ÉS MÜVÉSZET

Felhivjuk a T. hallgatóság
évtől kezdve magyar irodalomtörté
tikai és müvészettörténeti tanfol
umokra, tanárvizsgákra és doktori
lentkezőket. Az előkészités kis c
vel külön-külön, személy szerint
A tanfolyam előadói nagy g
zendő anyagot, a vizsgálati követ
Az 1933/34. tanév I.felébe

A./ MAGYAR IRODALOMTÖRTÉNE

I. tanfolyam: Kollokviumi
irodalomtört
II. " : Előkészités
tóknak. /:Ny
Heti 3 óra.
III. " : Előkészités
gatoknak. He
IV. " : Előkészités
irodalomtört
V. " : Előkészités

B./ ESZTÉTIKA.

Bányai Viktor

asztalos

DDJ 1900

✓

Bányai Viktor

asztalos, szaloncimbalma

erőd

=

Éber László dr.

A karácsonyi kiállítás.

Magyar Iparművészet

1905. 21. l.

B. io.

Ld: Gerevich Tibor (egy etemi) előadasait

— egy fivenkei ötvös

...vza

...èt,

...l

...ak

~~s ezzel a répmetszés~~

~~fel volt Falálva.~~

Bányai Viktor

Munkatás

l.

Fittler – György

A világ iparmu-
veszete Párisban.

Bp. 1900. 15 l.

Bányai Viktor

Gyparisikiáll

221. l.

A Magya

Tört

Millenniu

V

MAGYARORSZA

Banyai Viktor

Ferde helyzetbe hor-
ható cimbalom, kvarta
Jency Jenő, kösi-
tette fenti

Repr.
Magyar Iparmuvészet

1903. 121. l.

Bányay Viktor

az alábbi kiállitáson
erüst ésem.

Magyar Iparmüvészet
1905. 283. l. (A
liègei kiállitás.)

Bányai Vilmos, müasztalos MNK

készitette a Spiegel Frigyes által tervezett sarokálványt. Kép.19.1.

Diener Dénes József: A karácsonyi kiállitás.
Magyar Ipamüvészet. 1900.körül ? 11-20.1.

Bányai Zoltán

Munkájával szerepel a vámszaki tisst.képző-
művészeti kiáll.-én.

M.934.XII.18.

Bányai Zsuzsa, szobrász üvendék a faragószín végében – Tihanyban; látható köbe domborított női alztja. (emlétve)

Körmendi Lajos: A szülőváros visszavárja szobrászfiát.
Szolnok Megyei Néplap, 1977. febr. 24.

Bányakuti István

Bányakuti István: Parasztasszony
(festett fa)

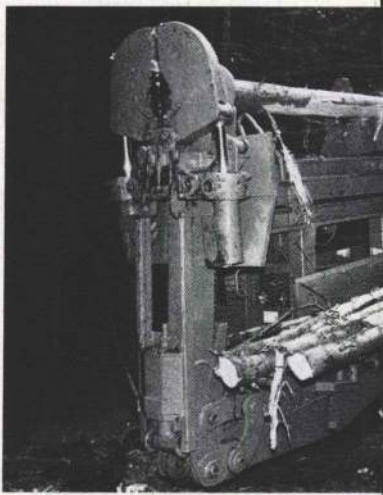

MOK.

Bányász, festő.

Tarantella, pastell.

Szent György Céh M. Am. és Gyűjt. Egyes. 15. aukció. - Kat. 327. l.

M.D K.

Bányász béla festő

Müve a kiállitáson

Kazal

P.A.: Az Alföld hiánya az alföldi festők ceglédi kiállitásán
Pest megyei Hirlap 1965. okt. 17. 8.1.

BÁNYÁSZ Béla festő M.D.K.

Vecsésen él.

Valentsik István : Egy tehetséges fiatal grafikus

Pestmegyei Hirlap 1962. március 1. 4 .l.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 MÁR 17
Pest M H

Bányász Béla

1021

Alvó

Bányász Béla festménye

pedig *téze*
ár biológiai
Erről szó
doktori dissz

csoportos (t
tesznek meg
érdekében.
zálódás, mir
tendenciája
mindegyik e
zás.

— A jele
problémája *a rák sebészeti úton történő gyógyítása.* De én úgy vélem, hogy a jövő orvosa nem elsősorban sebészeti úton fogja a rákot gyógyítani, hanem olyan *új módszerekkel,* melyek ma még ismeretlenek. És természetesen akkor, ha már tudni fogjuk az okot, vagy okokat, melyek a rákos megbetegedést létrehozzák. Másik fontos problémája még ma is a sebészetnek *a fertőzések elleni küzdelem.* Rá kellett jönnünk, hogy az antibiotikumok nem minden-

helyzete is. Mivel a sebész csak a baleset után kezd és tud a betegen segíteni, az a lényeges, hogy a baleseti sérült *minél hamarább kerüljön orvoshoz.* Ez már azonban organizáció kérdése.

● A jelen problémáiról most térjünk át a jövő perspektíváira: a sebészeten belül hol, miben várja a legnagyobb fejlődést?

— A múlt század egyik legnagyobb sebésze, *Billroth,* még elképzelhetetlennek tartotta, hogy *a szívhez sebészileg va-*

Banyász Béla
festő

Banyász Béla festő - munkáit a
váchevei Művelődési Hában mu-
tatják be.

-.- : Kiállitási naptár.
Művészet, 1973. április - 46.oldal

Barnyász Béla
festő

Barnyász Béla képeit mutatja be
a Nádasdi kulturotthonban.

-.- : Kiállitási naptár.
MŰVÉSZET, 1973.március - 46.oldal

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bányász Béla

Pest m. Hírlap

1972 AUG 22

Megtört a jég . . .

Kiállítás a klubteremben

A monori járás képzőművészei a Nagy István csoport tagjai. Együttes bemutatkozásaik alkalmával már sok gazdag élményt nyújtottak a művészet kedvelőinek. A monori Vigadó feletti kiállítóterem impozáns keretbe fogta össze a csoportos kiállításokat. Járási székhelyhez volt méltó ez a kiállítócsarnok. *Megszűnt — s a monori járás képzőművészeti élete ezt alaposan megsínylette.* Hogy képzőművészeink alkotókedvére is hatott, az is vitathatatlan tény. De a művészekben szerencsére van „alkotói kényszer". A műtermekben ismét a palettára kerültek a festékek, vászonra a színek. Azután Vác, Dabas, legutóbb pedig Kiskunlacháza hívta a Nagy István képzőművészeti csoport tagjait is. Szívesen adtak és adnak helyet tárlóikban a monori járás képzőművészeinek.

De valami történt, megtört a jég, megmozdult ez ügyben most már Monor is. A József Attila Gimnázium fogadta be a művészeket. A kiállítások számára méltó helynek bizonyul a klubterem. Az első művész, aki itt bemutatkozott, *Bányász Béla.* Kamarakiállítására a Pest megyei tanács monori járási hivatala, a gimnázium és a járási művelődési ház rendezésében került sor, augusztus 19-én, fél 12-kor. Magócsi Károly, művelődési osztályvezető nyitotta meg a kiállítást, amely augusztus 24-ig naponta 15—18 óráig tart nyitva a nagyközönség számára.

Fekete Gizella

Mindhárom cso
első két-két helyez
vább.

★

Július közepéig m
kat lehetett hallani a 23 éves Lasse Virenről, a finnek új csodafutójáról. Ma már azonban nevével tele van a világsajtó, új Nurmiként emlegetik.

★

A müncheni olimpia legmagasabb sportolója kétségtelenül az amerikai kosárlabdázó Tommy Burleson, 228 centiméteres magasságával. (Az amerikai kosárlabdacsapat átlagmagassága egyébként 205 cm.)

Burleson a fotóriporterek kedvencei közé tartozik, szívesen fényképezik együtt legjobb barátjával, a legkisebb versenyzővel

...ja játéka után
...ranyított.

G.: Hegedűs (3), Szöllősi, Pollák, ill. Vígh T. Jó: Lipniczki, Hegedűs, Csernák, ill. Tóh L., Winhardt.

Törökbálint—EVIG 3:0 (1:0)

Törökbálint, 400 néző. V.: Márton.

TTC: Farkas — Miskei (Máté), Pető, Benyó, Gyűrűs, Kiss, Orbán, Gelmár, Nyilas, Horváth, Krizmanits.

Kiegyenlített játék után a 30. percben jutott előnyhöz a Pest megyei csapat. Szünet után széllel szemben is fölényben voltak a hazaiak s a túl keményen játszó EVIG ellen megérdemelten győztek.

G.: Orbán, Nyilas, Horváth. Jó: Kiss (a mezőny legjobbja), Gyűrűs, Horváth.

Fűrész János

Bp. Vegyiművek—PSC 0:0

Kén utca, 200 néző. V.: Gerőházi.

Pilisvörösvári SC: Gubán — Mo-

...ikapott Üllőn

...ző. V.: Glózik. G.: Szigetvári (2), Kiss, Demján, Gyöngyösi (öngól), ill. Cserna. Jó: Tálas, Gere, Szigetvári, Kiss ill. Gyöngyösi, Almási, Cserna.

Pilisi KSK—Csepel Autó 4:1 (2:1).

Pilis, 500 néző. V.: Endes. G.: Petyán (2), Kuszenda, Földvárszki (11-esből), ill. Glász. Jó: Tamás, Kerepeczki, Malik, Petyán

1972 SEP. 2

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-746, 340-726

Pest m. Hírlap

Bányász Béla

TÁRLATON

Egy érett művész képei

Úgy emlékszem, egy iskolai kirándulás szűkre szabott pár percében jutottam el először tárlatra. Fehér ingben, megkeményedett műanyag nyakkendőben nyüzsögtem a többi gyerek közt. Falusi létünkre sehogy sem értettük, miért pisszegnek folyton a komoly arcú felnőttek, s hogyan képesek 5—10 percet is álldogálni egy-egy kép előtt. Közben egy idős férfi karolta át a vállam: — Gyere csak fiacskám, no, gyere. Mondd, tetszik neked ez a kép?

Erőteljes — bár inkább otromba — férfialakot ábrázolt, valami felismerhetetlen pózban. De nem is ez volt a lényeg, hanem a színek! Sohasem láttam addig olyan vakmerően tiszta és élénk színeket. Akkora erő sugárzott belőlük, hogy — gyerek létemre — szinte megijedtem.

Korántsem volt azonban ilyen ünnepélyes hangulatú az a kiállítás, amit legutóbb láttam. A monori József Attila Gimnázium kultúrtermét alaposan feldúlták *Bányász Béla* kiállításának utolsó előtti napjára. A színpadon (jó lett volna legalább a függönyt behúzni) könyvcsomagok „romhalmazai", a fal mellett földre fektetett, szerelésre váró fűtőtestek képezték a „dekorációt".

Érdekes módon, ez mégsem rontotta a kiállított 14 kép hatását. E vásznak előtt találkoztam újra a színekkel való bánni tudás magas fokával. Bányász Béla mondanivalóját elsősorban nem a formák pontos kidolgozásával, hanem a színekkel közli. Kedvenc témája — a kiállított képek tanúsága szerint — a falu és a falut körülvevő, vele együtt lélegző világ. Az alkalom — festőművészt köszönteni Monoron — nem olyan gyakori, hogy ne érdemelne meg néhány mondatot.

Bányász Béla szereti a falut. A régit. Az apró, fehér falú, nádfedeles házakat, amelyek között a poros vagy éppen sáros utcán, parasztemberek beszélgetnek. Talán épp a kovácstól jövet, kötőféken vezetve a hűséges igavonó társat, a kedvenc lovat, amely oly gyakran szerepel a művész képein. Szépek az *Udvar*, *Öreg ház*, *Falusi utca*, *Délután*, *Este*, *Ősz* sötét, mély színei; a borongós árnyalatok nosztalgikus kisugárzásával azonos érzéseket ébreszt, de jóval élénkebb színekkel a *Piac* című képe. Ennek a témának legszebb, legkedvesebb darabja kétségkívül a *Népdal*. A furulyázó fiú és mögötte a ló alakja, valamint a remek háttér valóban népdalok melódiáit csempészi szemünkön keresztül a fülünkbe. Érdekes kép az *Új falu* is, mondanivalója — az egyéniség elvesztésének, elgépiesedésének, a „túlcivilizálódásnak" a veszélye — azonban már nem új, s talán nem is helytálló.

Három arckép tanúsítja, hogy ennek is mestere Bányász Béla. A *Gondolkodó* munkás arca elgondolkoztató, a *Vonaton* egymásra hajlók fejének vonásai valóban az ingázók fáradtságát, törődöttségét tükrözik. A csúcs — azt hiszem — a *Parasztfej*. Benne van a művész tisztelete a munkás, becsülettel átdolgozott élet iránt, s egyben ez a mesterségbeli tudás legsikerültebb bizonyítéka.

Csak üdvözölhetjük Bányász Bélát, akit a képein keresztül kicsit szomorú, borongós embernek ismertünk meg. Vele együtt üdvözöljük azokat is, akiknek a kiállítás létrejötte köszönhető, azzal, hogy folytatást várunk. Minél gyakrabban és mind szélesebb közönség előtt kell alkalmat adni a járás területén élő — ismert vagy még ismeretlen — művészeknek a bemutatkozásra. Így lehet a monori járás művészeti életét arra a rangra emelni, amelynek már hosszú ideje aspiránsa.

V. J.

1972. október 1-ével átképző indítunk:

víz- és gázvezetékszerelő, központifűtés-szerelő, villanyszerelő, festő-mázoló, festő-tapétázó, hidegburkoló, vízszigetelő, üveges, bádogos, épületlakatos, épületasztalos szakmákban.

Jelentkezhetnek általános iskolát végzett és 18. életévüket betöltött férfiak (40 éves korig).

A tanfolyam időtartama 5 hónap, erre az időre 1700 Ft biztosított bért fizetünk, ha a teljesítménybér a kivánt szintet nem éri el.

Uzemi étkezést, a vidékieknek munkásszállást biztosítunk és utazási költséghozzájárulást fizetünk.

A jelentkezés, illetve a vállalatunkhoz történő belépés határideje: 1972. szeptember 20.

csak személyesen, a

pítőipari Vállalat

oportjánál:

Dombóvári út 17.

mintatermepe

Nyitva: szombat

Megközelíthető a
és az 55-ös autó
a 12-es és a 14-

1972. október
indítunk:

kőműves és ács

Előfeltétel: 25.
szakmunkás-bi
5 éves szakma

Jelentkezés, ill
határideje: 19

Jelentkezés: cs

43. sz. Állami Építőipari Vállo

Szakoktatási Csoportjánál:

Budapest XI., Dombóvári út 1

Bányász Béla (Vecsés)

Zebegényben, a rajztanár művészek nyári táborában dolgozik két hetet a művész, jellegzetes szinvilágú zebegényi utcákat, tájakat ábrázoló akvarelljein. (említve).

Deregán Gábor: Erőt gyűjtő, alkotó két hét.
Pestmegyei Hírlap, 1943. júl. 6.

Pestmegyei Hírlap

1021

Lovas

Bányász Béla olajfestménye

Bányai Róla
1973 ÁPR 15
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

tőkék nem nevel
a fürtöket, pedi
csemege szőlőfaj
sőrendű követel
a túl rövidre m
tarolás se kívá
ezzel értékes te
juk meg magu
valamennyi ker
zött a legszebb
szakértelmet ig
a lugasok kine
fejlesztése. A
most kötözzük a tamb
dezéshez és a tovább nevelésükhöz szükséges vesszőket is most rögzítsük a kívánt irányban.

A kiskertben rendelkezésre

stb.) magvetés
ágyak tisztogatását és az erőregedett tövek szétültetését is.

Bálint György

Gazdaságos műtrág

Az utóbbi években a műtrágya-felhasználás — a világszerte tapasztalható tendenciához hasonlóan — Magyarországon is rohamosan terjedt. A földekre kerülő összes műtrágyamennyiség 1975-re elérte a 4,5—5,5 millió

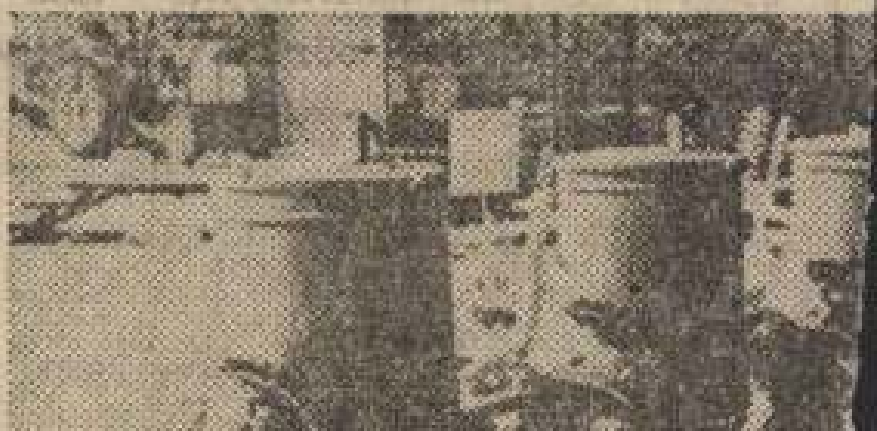

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1973 JUN 22

Bányász Béla festő

8

1021

Alkotók Pest megyében

Bányász Béla festői missziója

Bányász Béla 1927-ben született Budapesten. Jelenleg *Vecsésen* él, és alkot. *Nagy István* életműve sokrétűen határozta meg fejlődését nemcsak azért, mert oldalági rokona, hanem azért is, mivel a festői cél megvalósításában is az ő eszményeit folytatja. Úgy is, mint alkotó, úgy is, mint az 1970-ben alakult Dél-Pest megyei Nagy István csoport elnöke.

Autódidakta. *Hincz Gyula* és *Szentiványi Lajos* irányításával lett művész. 1954-től szerepel rendszeresen Pest megyei kiállításokon, ahol *több díjat nyert.* Önálló tárlata nyílt Vecsésen 1961-ben és 1967-ben.

Jelentősek *portréi.* Az arc formáiban képes magatartását megörökíteni, nem elégszik meg az anatómiai lenyomattal. Különösen szép sikert ért el az *Alvó gyermek* meghitt formáinak festői értelmezésében. Az ő világa Vecsés intim környezete, munkásfejek értelmes csöndje, a tárgyakban feltárulkozó élet számtalan színes megnyilvánulása. Cipekedő asszonyainak heves lépteiben ugyanolyan méltóság tárulkozik fel, mint a *Zebegényi kikötő* csónakjainak karakterében. Komolysága önismeretének fontos tartozéka — eredményeit nagyban meghatározza. Tartalmas célkitűzés, tartalmas megoldás jellemzi minden művében, — vonalvezetése *életismereten* alapszik. Szívós küzdelemmel halad lépésről lépésre előre, a *Nagy István csoport tagjainak, szövetséges társaknak a figyelmétől kísérve.* Élete, életük nemcsak művészi készülődés, hanem misszió; hidat vernek a képzőművészet és a dabasi, monori, nagykátai, ráckevei közönség között, hogy gazdagodva, gyönyörködve járjanak rajta.

Losonci Miklós

Munkásfej

Csónakok

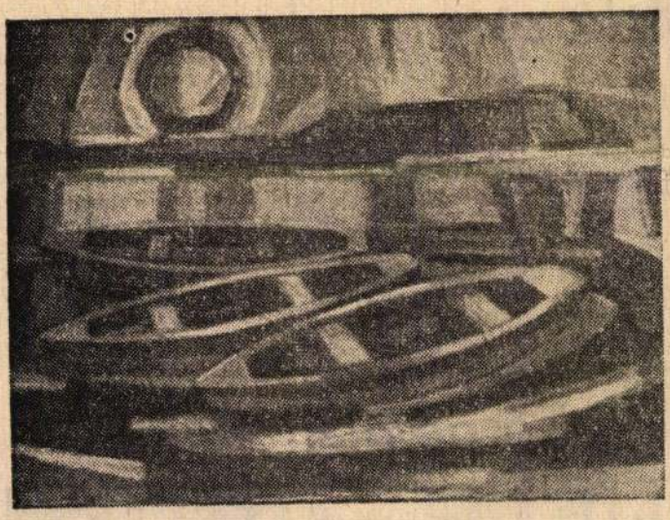

Bányász Béla alkotásai

A Barnard csillag rejtélyes bolygói

Napjainkban egyre több vita folyik a Naprendszeren kívüli élet lehetőségeiről. Általában abban megegyeznek a tudósok, hogy az élet elsősorban olyan csillagok körzetében alakulhatott ki, amelyek bolygóval vagy bolygókkal rendelkeznek. Ilyenkor lépten-nyomon szóba kerül a *Barnard csillag* neve.

Először 1968-ban *Peter van de Kamp*, holland csillagász publikált mintegy 3000 felvételt a csillagról. Részletesen vizsgálta a Földhöz viszonylag közel levő (5,9 fényév), a Kigyó csillagképhez tartozó csillagot. A csillag mozgásának tanulmányozása közben gyenge rezgéseket észlelt és arra a következtetésre jutott, hogy a Barnard körül egy, a Földről közvetlenül nem észlelhető bolygónak kell keringeni. A Barnard sajátos mozgási adataiból ki is számította a bolygó tömegét. A Jupiter 1,8-szoros tömegével rendelkező bolygó számításai szerint erősen elnyújtott pályán kering a csillag körül 25 éves keringési idővel.

Néhány évvel később van de Kamp újabb mérési eredményeket közölt a Barnardról és korrigálta előző eredményeit. Véleménye szerint nem egy, hanem *két bolygó* kering a csillag körül. A két bolygó csillagászati jelölése: B1 és B2.

Később két amerikai csillagász szintén — akik ismerték van de Kamp elméletét és erősen kételkedtek abban — tanulmányozta a Barnard csillagot. Bár kevesebb mérési anyaggal rendelkeztek, mint van de Kamp, de modernebb feldolgozási technikát alkalmazva ugyanolyan pontosságú eredményeket kaptak a csillag parallaxisára. A Földről nem látható bolygók alapjául szolgáló gyenge rezgéseket azonban nem sikerült felfedezniök.

Az amerikai csillagászok méréseiket ugyanazzal a rádióteleszkóppal végezték, mint van de Kamp. A van de Kamp-féle gyenge rezgések keletkezését *a rádióteleszkóppal hozták összefüggésbe*, és a rezgések elmaradását azzal magyarázták, hogy az évek során a rádióteleszkóp jellemzői megváltoztak.

Nemzetközi asztrofizikai központ

A Szovjet Tudományos Akadémia javaslatára a Krímben nemzetközi asztrofizikai központ létesül. A fekete-tengeri üdülőhely, Jalta közelében, a hegyekben építik fel. Ezen a területen magas a napsütéses órák száma, ami kedvez a naptevékenység megfigyelésének.

A központ épülete — a tervezők elgondolása szerint — az első szputnyikra fog emlékeztetni. Az asztrofizikai berendezéseket az NDK-ban rendelték meg. Lézertechnika alkalmazásával szférikus tükrön rekonstruálják a Nap térhatású képét. Ez lehetővé teszi, hogy a naptevékenységet egyszerre háromszáz megfigyelő tanulmányozza. A különleges bemutatóteremből a turisták figyelemmel követhetik a Föld körül keringő szputnyikok útját.

s vegyület k között

riumának egyik 11 méter átmérőjű paraboloid-antennájával „szondázták" a gázfelhőt. Mindhárom rezgésszám a dimetil-éter egy-egy jellegzetes elektromágneses sugárzásával esik egybe. A mérésekből az is kiderült, hogy az Orion-köd újonnan felfedezett molekulákból álló része erőteljes mozgásban van, esetleg több különböző, jól szétválasztható sebességgel áramlik.

Törpe planetárium

Bányász Béla festő

Dabason megnyílt a Nagy István csoport tagjainak tárlata, melyen szerepelnek művei.

Lasonci Miklós: Kiállítótermekben.

Pestmegyei Hírlap, 1975. márc. 26.

Bányász Béla festőművész

a Nagy István képzőművészeti csoport szombaton tartotta évnyitó ülését s elnökké választotta meg a művészt, aki az előzsüri tagja.

Losonci Miklós: Kiállítótermekben.

Pestmegyei Hírlap, 1975. febr. 4.

Bányász Béla festő

Győrrő után most Dabason is bemutatták a Nagy István csoport anyagát, melyen képei szerepelnek.

L.M.: Üzemi tárlat – dabasi kiállítás.

Pestmegyei Hírlap, 1974. okt. 30.

Bányász Béla (Vecsés)

A Dél-Pest megyei Nagy István csoport tárlatát Gyömrő 400. évfordulójának keretében rendezték meg, melyen művei szerepeltek, e kiállításon, első díjban részesült

Losonci Miklós: A gyömrői tanács és a képzőművészet.
Tanácsok Lapja, 1974. jul. 26.

Bányász Béla

Megnyílt Gyömrőn a Nagy István Csoport felsőfarkasdi művésztelepének idei kiállítása, melyen szerepelnek a művész munkái.

Lasovci Miklós: Felsőfarkasd, 1976.
Pest Megyei Hírlap, 1976. nov. 25.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Pestmegyei Hirlap

1977 ÁPR 23

Bányász Béla festőművész

1021

Kiállítás Vecsésen

A művészeti napok rendezvénysorozata keretében, Vecsésen, a József Attila Művelődési Házban, dr. Losonci Miklós művészettörténész (jobbról) nyitotta meg (a mellette álló) Bányász Béla festőművész kiállítását.

★

A több mint harminc festményből álló tárlatot, melyet már eddig is sokan felkerestek, e hó 25-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

Ifj. Fekete József felvételei

A Népstadionban

Újabb kettős meccs

Óriási érdeklődés előzi meg a labdarúgó NB I. mai 26. fordulóját, mindenekelőtt a Népstadion idei második kettős programját, az Ú. Dózsa—MTK-VM és a Vasas—Ferencváros mérkőzéseket. Az a tény, hogy a négy bajnokjelölt közül három játszik a stadionban, szinte mágnesként vonzza a szurkolókat. Pénteki jelentés szerint zsúfolt nézőtér előtt lép majd pályára a négy fővárosi együttes.

A Népstadion „előmérkőzése" eredménye alapján a rangadó két csapata egyaránt az élre állhat. Ha ugyanis a lilák harmadszor nem jutnának ponthoz, a Ferencváros döntetlen, a Vasas pedig győzelem esetén eléjük állhatna. Sőt még a Bp. Honvéd is lehet így első, ha megszerzi a győri pályán a pontokat.

Ú. Dózsa—MTK-VM (Népstadion, 17.15 óra), Vasas—Ferencváros (Népstadion, 19.), Csepel—Dorog (Csepel, 16.), Rába ETO—Bp. Honvéd (Győr, 16.), Haladás—Salgótarján (Szombathely, 16.), Békéscsaba—Kaposvár (Békéscsaba, 16.), Dunaújváros—Tatabánya (Dunaújváros, 16.), ZTE—

Nagykáta: f

Kézilabda-rang

A kézilabdázóknál a hétvégén rangadó-sorozat következik. A férfi NB II-ben *az újon Iklad a Fóti Gyermekvárost fogadja*, Vácott pedig két vác női csapat találkozik a *Forte—PENOMAH* mérkőzésen. Vácott mindig nagy küzdelme hozott a két dunaparti csapa találkozója, bizonyára így les ez most is. A rangadósoroza vasárnap Cegléden folytatódik ahol az *NB I B-be feljutot KÖZGÉP* az első három akadá lyon sikerrel túljutott csömö rieket látja vendégül.

A labdarúgó NB II-ben *ne héz feladat előtt áll a Kossut KFSE* a második helyezett Va sas Izzó pályán. Az NB III-ba sem hiányzik a megyei rang adó: az *ÉGSZÖV—Cegléd Vasutas* találkozó a lacházia

Bányász Béla, festő

Gammel József műveiből Frenczy Hanna tulajdonában mintegy 60 kép „Gammel-emlékszobává" alakul Vecsesen. Hozzá lehetne társítani Brindzik László érmeit, Bányász Béla képeit, Szabados Jenő és Visnyovszky Lajos műveit s akkor az emlékszoba múzeumná növekedhet a főváros közvetlen határában.

Losonci Miklós: Emlékszobává vár.

Pest Megyei Hírlap, 1977. ápr. 6.

Bányász Béla

Omszkban rendeznek ápr. 4.-én nyíló tárlatot, megjenek képsőművészeinek alkotásaiból, melyen szerepelni fog a művész arcmása. (emlitve)

Sasonci Miklós: Pest megjei alkotások Omszkban.

Pest Megjei Hírlap, 1976. jan. 25.

Bányász Béla: festő

Vecsés is olyan pontja megjénknek, ahol a táj művészi feldolgozása: folyamat. — Itt dolgozik a művész, a Nagy István-csoport vezetője, aki elődeinek nyomában egyéni hangvétellel örökíti meg a reggeli munkásarcokat és a vecsési tájat Kertek alját. (említve)

Losonci Miklós: Vecsési festő hagyatéka.

Pest Megyei Hírlap, 1976. okt. 6.

MDK MDI

Bányász Béla

Szerepelt a váci Vak Bottyán Muzeumban rendezett X. megyei tárlaton.

Prukner Pál: Kiállitás - szépséghibákkal.
PESTMEGYEI HIRLAP 1964 nov. 6.

Bányay Béla

„Parasztfej" c. képe

emlékére

Pestmegyei Múzeumok 1970 január 21
8. old.

FEB 1-
1021

Bányász Béla

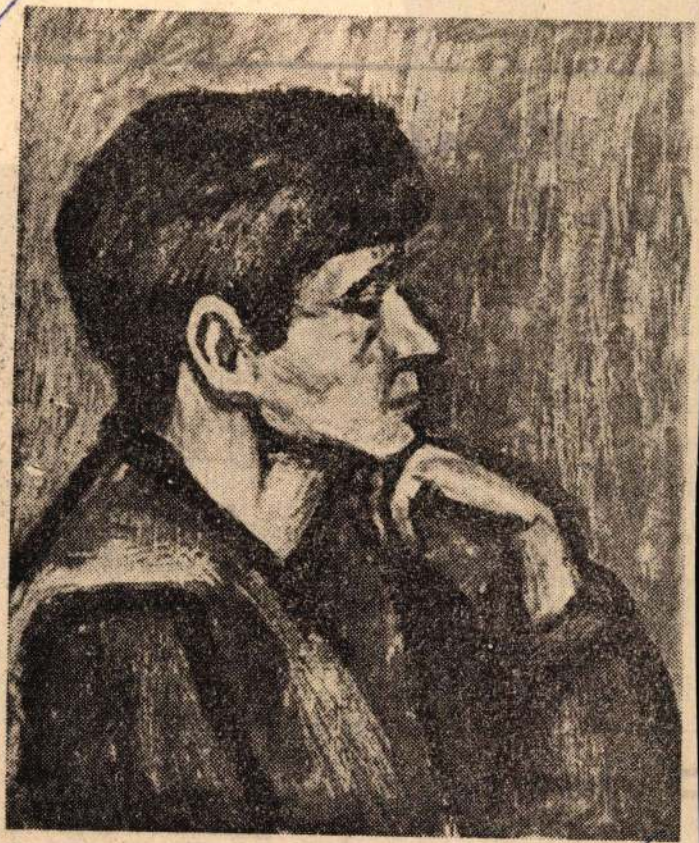

A vecsési Bányász Béla „Gondolkodó" című képe.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

Ülést tar… az Elnöki Tanács

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa pénteken ülést tartott. Megtárgyalta és módosította a mezőgazdasági rendeltetésű földek védelméről szóló 1961. évi 6. törvény egyes rendelkezéseit; továbbá:

felhatalmazta a Minisztertanácsot a legelő- és apaállatgazdálkodás rendjének szabályozására;

a Komárom megyei 9. számú országgyűlési választókerületben elhalálozás miatt megüresedett képviselőhely betöltésére május 18-ra új választást tűzött ki;

a belügyminiszter jelentése alapján megtárgyalta az elmúlt évben a honosítással, visszahonosítással és a magyar állampolgársági kötelékből való elbocsátással kapcsolatban végzett munkát. A beszámolót az Elnöki Tanács jóváhagyólag tudomásul vette.

Az Elnöki Tanács végül egyéb ügyeket tárgyalt.

Hatvan verőcei hidroglóbus

A Pest megyei Építőanyagipari és Szerelő Vállalat verőcei telepén megkezdték a hidroglóbusok gyártását. Az idén hatvan darab 12, 25, és 35 köbméter űrtartalmú víztornyot készítenek, többségében a termelőszövetkezetek és az állami gazdaságok számára. A könnyen szállítható és a helyszínen gyorsan összeszerelhető víztárolókból előrelátható-

Pantheon

zottsága a Fővárosi Tanáccsal együtt memorandumban fordult a kormányhoz és anyagi

Bányász Béla

Gondolkodó – festmény reprodukálva

Pesturegei Kirlap 1969. febr. 1. 4.o.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Bányász Béla

Szerepel az alábbi tárlaton

Prunkner Pál: Szentendre. Pest megyei tárlat, 1969

Pest megyei Hírlap 1969 V. 19

1969 NOV 25
lap 1021

1969. NOVEMBER 25., KEDD

Bányász Béla

Jellegtelenség után példás eredmények

DABASI NÉPMŰVELŐK KEZDEMÉNYEZÉSEI

Az esztendő eddig eltelt hónapjaiban sok vitacikk látott napvilágot a korszerű népművelésről, jelenéről, és még inkább jövőjéről. A felfokozott vitakedv oka: *alapvető változtatásokra van szükség a népművelésben.* Ennek kapcsán sok érdekes és tanulságos vitát rendeztek a népművelésről *a dabasi járásban* is. Ez jó dolog: közösen megvitatni közös dolgainkat. Ami azonban ennél is több: *nemcsak vitatkoztak,*

tettek is

egyet-mást a népművelési munka fellendítése érdekében.

A dabasi járást évtizedeken át a „jellegtelen" járások közé sorolták. Érthető módon: alföldi települések jelentősebb kulturális hagyományok nélkül. Sem rangos népművészete — mint például a Galga-völgyének —, sem művészeti hagyománya, mint mondjuk, Szentendrének —, nincs, de még nevesebb műemlékeik sincsenek. Hogyan lehetne mégis kitörni a jellegtelenségből?

Volt nyolc-tíz művészetkedvelő rajztanáruk. Egy képzőművészeti stúdió létrehozásához azonban ennyi *kevés.* Az elképzelésükről mégsem mondtak le, inkább *körülnézték a két szomszédos,* szintén jellegtelennek tartott *járásban. És Ráckevén is, Monoron is örömmel fogadták hívó szavukat.* Igy jött létre az év februárjában a *Dél-Pest megyei képzőművészek dabasi tárlata.* S folytatódott azzal, hogy szemptember végén *a három járás képzőművészeiből* — harminchárom taggal —, *megalakult a Nagy István képzőművészeti csoport.* Vezetője a Vecsésen élő *Bányász Béla* festőművész. S az eltelt két hónap tevékenysége: októberben Ráckevén nyílt tárlata a gyáli *Fegyó Bélának,* és most készülnek Dabason *Fegyó Béla* és *Varga László* közös kiállításának megnyitására.

Valahogy így kezdődött a *három járás kulturális kapcsolata.*

S folytatódott

azzal, hogy *azóta meghívják egymást járásuk jelentősebb kulturális rendezvényeire.* Ezekben a napokban pedig arról folynak a megbeszélések, hogy *közös képzőművészeti pályázatot hirdetnek* a három járás művészei számára. Ehhez mindegyik járás öt-ötezer forinttal járul hozzá. A pályázatra beérkezett művek anyagából a jövő év tavaszán, *Dabas fennállásának hétszáz éves évfordulója alkalmából kiállítást rendeznek* Dabason. És szó van arról is, hogy a pályázatba bekapcsolódna a ceglédi járás, Cegléd és Nagykőrös városa is!

Természetesen, *a meginduló képzőművészeti élet állandó kiállítótermet* vagy termeket *igényel.* Dabas község tanácsa megértéssel fogadta a kérést: *ezekben a hetekben folyik a volt Dinnyés-kúria tatarozása és átalakítása.* Ha elkészül, állandó *helytörténeti kiállítást* rendeznek be egyik termében, míg a másik két teremben *havonta más-más tárlat* megnyitására kerülne sor.

Havonta más-más tárlat Dabason? Első hallásra valóban *szokatlannak tűnik,* talán megvalósíthatatlannak is. Nem az. A *Műcsarnok Vállalattal máris megegyezésre jutottak évi tizenkét tárlat* — festészet, iparművészet, fotó, plakát, színháztörténeti, gyermekrajz és így tovább — *megrendezésére.*

Természetesen a dabasi járás vezetői nemcsak a képzőművészek törekvéseit támogatják. *Nagy gondot fordítanak a művelődési házak működésének fellendítésére* is. *Kezdeményezésükre* például ez év májusában *a hernádi Március 15 Termelőszövetkezet* — a községi tanács mellett — *vállalta a helyi művelődési ház fenntartását.* A termelőszövetkezet saját költségén átalakítja és felújítja a művelődési házat. *Sápi Péter* igazgató addig négyszáz forint tiszteletdíjat kapott a tanácstól. Ezt az összeget május óta havi négyszáz forinttal megtoldja a termelőszövetkezet. Ez volt a járásban az első ilyen irányú összefogás. S ami most van folyamatban, ennél is jelentősebb: *januártól kezdve a dabasi Fehér Ákác Termelőszövetkezet saját kezelésébe veszi a helyi művelődési házat* s vezetésére *az eddigi tiszteletdíjas népművelő helyett függetlenített igazgatót nevez ki.*

Ami szintén

helyes törekvés:

a járásban élő vagy élt írók, költők munkásságának megismertetése, felkarolása. Ennek első állomása a napokban Dabason, a járási tanács által rendezett *Falu Tamás est* volt. A nagy sikerű ünnepi est megnyitóját maga a járási tanács vb-elnöke tartotta, köszöntve a négy évtizede Ócsán élő költőt, aiknek műveit az ócsai gimnázium irodalmi színpada és az ócsai művelődési ház kamarakórusa mutatta be a több mint másfél száz megjelentnek. A következő irodalmi est szereplői a dabasi gimnázium irodalmi színpadának tagjai lesznek: *Gyóni Géza* életművét mutatják majd be.

Amire szintén még alig-alig van példa a megyében: *a járás vezetői a közelmúltban kitüntették és megjutalmazták a tizenöt, illetve húsz éve a járásban dolgozó pedagógusokat.* Harmincegy törzsgárdatagot összesen ötvenkétezer forinttal jutalmaztak, kilencvenet pedig rendkívüli feljebbsorolásban részesítettek. Rendkívüli *feljebbsorolásban részesült* még több *népművelő,* illetve *iskolai technikai* dolgozó is! Ugyanakkor a járási tanács határozatot hozott arról, hogy *a pedagógusok jutalomkeretét* — évi százötezer forint! — *az iskolák igazgatóinak jogkörébe adja át.*

Sorolhatjuk tovább a helyes és követésre méltó kezdeményezéseket — például tízezer forinttal támogatja a járási tanács a honismereti szakkörök munkáját, gyűjtőtalálkozót szervezett részükre, síremléket állíttattak Kossuth apjának a dabasi temetőben, jelenleg pedig a gázvezeték építésekor előbukkant Árpád kori temető és romtemplom feltárását tervezik. *Az eddig jellegtelennek hitt dabasi járás kilép az ismeretlenségből* és példák sorával bizonyítja: *a lehetőségek mindenütt adottak, csak élni kell tudni velük.*

Prukner Pál

1969. NOVEMBER 25., KEDD

PESTMEGYEI HÍRLAP
Budapest

SZABAD NÉPE
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ŐSZINTE SZÓVAL

Munkásasszonyok

A párttitkár szobájának nyitott ajtaján kihallatszik a felszólalás: „... Meg kell vizsgálnunk a dolgozóknak azt a felvetését is, hogy a hűségjutalmaknál még differenciáltabban érvényesítsük a törzsgárdatagok anyagi megbecsülését..."

A hang ismerős: *Fabók János*, a Kistarcsai Fésűsfonó csúcsvezetőségének titkára beszél.

— Nemrég kezdődött az értekezlet — mondja az előszobában egy fiatalasszony —, s azt hiszem, délig is eltart.

Nincs mit tennem, meg kell fordítanom a menetrendet: előbb a munkásnőkkel beszélek, aztán a vezetőkkel. Talán még jobb is így...

— Munkásnőkkel szeretnék beszélgetni — mondom az szb egyik tagjának, *Kubalek Sándornak*. — Az üzemi demokráciáról, a munkakörülményekről, a bérezésről. Ajánljon nekem olyan szókimondó asszonyokat, akik

nem „csak a szépre emlékeznek"...

...A két asszony picit tétovázva nyit be az ajtón:

— *Bellus Istvánné* vagyok, kettőző — mondja a fiatalabb.

— *Vajda Gergelyné*, cérnázó — mutatkozik be a másik.

Bellusné kislány korában lépte át először a gyárkaput, éppen 16 évvel ezelőtt. Hathónapos szakmásító tanfolyamot is végzett és így megilleti az 5 százalékos szakmunkáspótlék. Az *átlagbére 1700* forint havonta, ez a teljesítménybérből, az éjjeli- és a speciális pótlékból, meg az 5 százalékból tevődik össze.

— Én 1961 óta dolgozom itt — mondja Vajdáné. — Kétszáz orsós gépen 1600 forint volt az átlagkeresetem. Nemrég álltunk át a háromszáz orsóra, azóta valamivel több.

— Elégedettek a bérekkel? Nem tapasztalnak olyat, hogy a nők azonos munkáért kevesebbet kapnának, mint a férfiak?

— Nálunk ilyen nincs, hiszen azonos munkakörű férfiak és nők nincsenek, legfeljebb, ha egy-kettő. De *a bérek*kölcsi megt[illegible] kapják-e a szakképzettségüknek, rátermettségüknek megfelelő munkakört, vezető beosztást?

— Erről *csak jót mondhatunk* — szögezi le a két asszony. — Csoportvezetőktől az igazgatóig, nálunk sok nőt talál vezető beosztásban.

— Mi a véleményük a munkakörülményekről?

Bellusné a kérdésre kérdéssel felel:

— Tudja, milyen nehéz ipar ez a könnyűipar?! — Az ujjain sorolja a panaszokat: — A legrosszabb a három műszak. Évtizede csináljuk, mégsem tudjuk megszokni az átállást: két hétig úgy élni, ahogy a természet rendje előírja, aztán a harmadikon mindent fejetetejére állítani! Nappal nem tudunk aludni, éjjel nem vagyunk képesek enni. Ha éjszakások vagyunk, nappal csak két-három órát alhatunk, mert nagy a lárma, mert ránk vár a bevásárlás, főzés, mosás, vasalás, takarítás.

— És a lárma!

A zajártalom, ahogy az újságok nevezik — fűzi hozzá Vajdáné. — Az ember nyolc órán át ordít, meg mutogat. Aztán kimegy a gyárkapun, és a fejében tovább zúgnak, csattog[illegible] gépek, de annyira, hogy otthon is kiabál. A gyerek meg dúzzog, hogy miért ordítok vele, amikor nem tett semmi rosszat? Én nem is tudom, *hogy fogjuk ezt birni ötvenöt éves korig.* A lármát, a napi harminc kilométer futkosást a gépek között, fájó talppal, dagadt bokával, meg a hőséget. Kánikulában negyven fok is van az üzemrészekben. Nem győzzük nyelni a szódavizet, étvágyunk nincs, csak innánk örökké... *Le kellene szállítani a nyugdíjkorhatárt* ötven évre. Vagy még jobb lenne, ha a férjünk annyit keresne, hogy otthon maradhassunk...

Bellusné tizennégy éve szakszervezeti bizalmi, a gyár mozgalmi életének tevékeny részvevője.

— Maga is szívesen otthon maradna?

— Már holnaptól is! — feleli őszintén. Aztán megtoldja: — Valahogy *a törzsgárdát is jobban meg kellene becsülni.* Aki tíz-húsz éve dolgozik a gyárban, miért nem kaphat harminc-negyven fillérrel többet, mint az, aki néhány hónapja lépett be? Nálunk teljesítménybérezés van. Hiába dolgozom tizenhat éve, én sem tudok többet kihozni a gépből, mint a féléve itt dolgozó, ha igyekszik...

Nyiri Éva

(Folytatjuk.)

Mindenkiről külön

Jól haladnak a népszámlálás elő

Már többször is tájékoztattuk olvasóinkat arról, hogyan készül megyénk az 1970. január elsején kezdődő országos népszámlálásra. Az elmúlt hetekben az előkészítés jelentősen előrehaladt. *Dr. Pocsai Gyulánét*, Pest megye népszámlálási felelősét most azért kerestük fel, hogy erről az előrehaladásról, illetve a még végrehajtandó intézkedésekről beszélgessünk vele.

Reprezentatív körzetek

[illegible]võben tehát mintegy 5000 ember esik át ilyen vagy olyan oktatáson. Itt jegyzem meg, hogy az összeírók, áttanulmányozás végett, tíz nappal oktatásuk megkezdése előtt megkapják az írásbeli utasítást és a kérdőívek egy fiktíven kitöltött mintakollekcióját, tehát nem teljesen tájékozatlanul hallgatják végig felvilágosítóikat. Igy több időt szentelhetnek a vitás kérdések tisztázására, felkészülésük alaposabbá

Barupán Béla
festő

Részt vett a tárlaton.

Losonci Miklós: A Dél-Pest megyei ...
Művészet, 1970. szeptember - 41 l. sp.

Bányász Béla festő

szerepel a megyei képzőművészet szentendrei tárlatán

Pestmegyei Hírlap 1968 december 1.
9. old.

Bányai Béla

Részfuvar a monori jub.-i kiállításra

d. g. Dél-Pestmegyei Képzőművészek szeregszemléje Monoron

Pestmegyei Hírlap, Bp. 1970. márc. 16.

Bányász Béla festő

szerepel az alábbi

táslaton

Prukner Pál: Kentendre. Megyei
képzőművészek táslata

Pestmegyei Hirlap 1968 XII 1

Bányász Béla

a Dél-Pest megyei Nagy István képzőművészeti csoport Tóalmáson rendezett kiállításán művei szerepeltek.

Sosonci Miklós: Kiállítás Tóalmáson.

Pest Megyei Hírlap, 1971. okt. 29.

Bányai Béla

a „Nagy István" képzőművészeti
csoport tagja, Tóalmás szerepel.
Vallétáson

Pestmegyei Hírlap 1971 október 24
12. old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

Bányász Béla

1972 JAN 25

Tárlat Tápiószentmártonban

1021

Száz éve, hogy 1870-ben megalakult Oroszországban *Sztaszov* és *Kramszkoj* elképzelése nyomán a peredvizsnyikek mozgalma, a Vándorkiállítási Társaság, mely a képzőművészetet a népművelés részévé tette.

Szerényebb méretben, de hasonló célkitűzést vállal a *Dél-Pest megyei Nagy István csoport*, mely a közművelődést festői eszközökkel szolgálja. Örvendetes e párhuzamosság, az, hogy a kiállító *Bányász Béla, Miklosovits László, Orczi József, Kiss Ernő, Platthy Iván* és társaik együtt munkálják saját fejlődésük közben s annak eredményeként a *monori, dabasi, ráckevei, tóalmási* közönség képzőművészi ízlésének fejlesztését.

Tápiószentmártonban is várakozás előzte meg bemutatkozásukat. Fiatalok, idősebbek álltak a képek előtt, s ünnepi hangulatban ismerkedtek *Varga László, Orbán Edit, Rónai Mátyás* műveivel. Hivatás ez a javából. Hajdan Déryné járt ekhós szekérrel távoli falvakban, hogy emberekhez érkezzen a színház öröme, most képekkel jut el a Dél-Pest megyei Nagy István csoport művészi készülődése a Tápióságba.

L. M.

Pontot szerze
a III.

A Dunakeszi Vasutas sportcsar-
nokban vasárnap játszották a Du-
nakanyar Kupáért kiírt terem-
kézilabda-torna harmadik fordu-
lóját. Meglepetésre a Dunakesz
Vasutas csak döntetlent ért el a
III. kerület ellen, s most már csu-
pán a 3. fordulóban szabadnapos
Csömör százszázalékos. Nagy küz-
delmet hozott a váci rangadó, a
megyebajnokság második helyez-
zettje, a Híradás visszavágott a
megyebajnok Spartacusnak. Vá-
ratlannak számít a nőknél az
MMG sikere a PENOMAH ellen.
Egyébként a múlt vasárnapinál
nagyobb volt a gólterméS, össze-
sen 216-szor zörgött a háló.

Férfiak

Váci Híradás—Váci Spartacus 17:16 (10:11), Váci Fonó—Verőce 20:14 (11:4), Váci Híradás—MMG

Többen az élvon
A 208-as ITSK

A Csepel Autógyár területé-
re beékelődik a 208. számú
iparitanuló-intézet, amely az
autógyár és a Pestvidéki Gép-
gyár szakmunkás-utánpótlá-
sát biztosítja. *Az intézet 847*
tanulója közül 570 a sportköri
tag. A fiatalok szeretik a spor-
tot, hat sportágban — atléti-

A Légiforgalmi és Repülőtéri Igazgatóság,
valamint a Ferihegyi Galéria
tisztelettel meghívja

Bányász Béla
festőművész
kiállításának megnyitójára

Megnyitja - **Dr. Losonci Miklós**
művészettörténész

Helye - **Ferihegyi Galéria** *(Budapest-Ferihegy 1 terminál)*

Időpont - 1996. szeptember 17. 15^{00} óra

A kiállítás október 1-ig tekinthető meg.

Meghívó

Bányárt Béla

Szerepel a Pestmegyei

Tárlaton, Szentendrén

Pestmegyei Hírlap 1969 május 11
9. old.

BÁNYÁSZ BÉLA /

szerepelt a 14. mezei találon
(Szentendre, 1968.)

Pest Megyei Hírlap, 1968. dec. 1.

/9

Bónyász Béla

Szentendre XIV. Megyei Tárlat. 49. alkotó-művész 80 mű a realizmustól a konstruktivizmusig. Sok tehetséges fiatal. B. B.

Pestmegyei Hírlap 1968. dec. 1., 9. o. Prukner Pál:, Megyei művészek Tárlata Szentendrén

Bányász Béla

A Szendrei Múzeum XIV. Megei Tárlatán Beszélgetőkjét megvásárolta a váci Jánási Tanács V.B.

Pestmegei Hírlap 1968. dec 13. 4.o. Pestmegei Képzőművésvek Kiállítása Szentendrén

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

Bányász Béla festő M.D.K.

Müve a képpresszóban

Ladányi István: Képpresszó nyilt Isaszegen

Pest megyei Hirlap 1964. október 20. 5.l.

Bányász Béla

Beszélgetők c. képe (eml.)

szerepel a Pest megyei kép-művének

14. kiállításán Szentendrén

Fekete Józsefné: Járásunk

képzőművészei Szentendrén

Pest megyei Hírlap 1968 XII. 13

Bányász Béla festő

Vecsésen él

Alvó; Este; Beszélgetők; Karlak;

Fam télen c. képe (eml.)

szerepel a Dél-Pestmegyei

Képzőművészek tárlatán

-pápay-: A moneri járás

Képzőművészei Dabason

Pestmegyei Hirlap 1969 II. 18

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

A monori járás képzőművészei — Dabason

BÁNYÁSZ BÉLA

Monor is követhetné a példát

Szombaton nyitották meg a Dabasi Járási Tanács vb díszteremében a Dél-Pest megyei képzőművészek tárlatát. Tárlatvezető *Bányász Béla* vecsési festőművész volt. A kiállításon részt vesznek a dabasi járás és két szomszédja: a monori és ráckevei járás képzőművészei is.

Ez a kiállítás — mint a meghívón olvasható — nemcsak felmérés, hanem *kiindulópont* is, nemcsak múltat zár, hanem jövőt is nyit. Valóban régóta szükségét érezte ennek, és az ehhez hasonló kiállításoknak nemcsak az, aki alkotni vágyik, hanem a szépért rajongó közönség is. Rangot is jelent ez a kiállítás, és ezt a rangot még értékesebbé teszi az, hogy a képzőművészeti lektorátus van elismerése mögött.

Monorról *Bakros Katalin* kerámikus művész állít ki különféle kerámiamunkákat. Címük: Pirogránit padlóváza, Falikép két csempéből, Maszk, Kis váza és Falitál. Vecsésről a festőművészek szerepelnek gazdag anyaggal. *Bányász Béla* képei: Alvó, Este, Beszélgetők, Kazlak, Falu télen, Szentendrei utca. *Gammel József* országosan ismert művész képeiből a következők kerültek kiállításra: Mátraszentimre, Falusi utca, Zöldséggel dolgozók, Szentendrei táj, Aggodalom, Őszi táj, Utas asszony, Gőg, Szentendre. *Papp Jenő* képe: Vecsési utca. *Palányi Mihály* jellegzetes szalmaképei fekete alapon: Öreg kapu, Szentendrei kép, Elhagyott barakk. Gyömrőről *Bodócs Béla* képe: A mi utcánk és *Unyi István:* Három fa, Téli táj, Tavasz, Fa tanulmány és Csendélet.

A kiállítás megtekinthető február 26-ig délelőtt 10 órától délután 4 óráig. A kiállított képek és tárgyak megvásárolhatók.

Ennyit a kiállításról. Hozzátennénk még annyit: *a monori járás képzőművészeinek alkotásait mikor láthatják a monoriak Monoron?*

(—pápai—)

sági-politikai feladata
azonban, hogy e felad
milyen módszerekkel,
kívánják megvalósítani
bízza azokra, akik —
is tudják ezt, hiszen ők
nak helyben, ők ismerik
jobban sajátosságaikat.

— Az említett változá
egyetlen epizód. Amiko
készítettük az új irá
rendszert, voltak, akik arról
beszéltek: új jelszó van, az *önállóság*. Nos, az eltelt több mint egy év bebizonyította, hogy *az önállóság nemcsak jelszó, hanem — egyre jobban — valóság.*

— Az önállóság napjainkban valóban sűrűn emlegetett fogalom. Miben vált tapinthatóvá a gyárban az eltelt esztendőben, s miben érzékelhető ma?

— Sok dolgot említhetek példaként. Így például az ún. véleményezési lista. Személyzeti kérdésekben — a meghatározott jogkör alapján — például teljesen önállóak a pártalapszervezetek, s jól is élnek ezzel. Az önállósághoz tartozik, hogy az ősszel lezajlott veze-

pontja. A részletek azonban nem mindig egyértelműek, sőt, sűrűn ellentmondásosak.

— Igen, a részleteket értve voltak, s bizonyára lesznek is viták. Így például személyi kérdéseknél, munkaszervezési ügyekben. Elég feszített tempóban dolgoztunk, s ez is egy-egy helyen vitákra vezetett, az összetorlódó munka idegessé teszi az embereket. Mégis sikerült a közös nevezőt megtalálni minden esetben, sikerült a nagy munkatempót is összeegyeztetni a kellő hangnemmel. Hozzáteszem, s ez önmagában sokat mond a változásokról: a végrehajtó bizottságnak egyre ritkábban kell „közbeszólnia" a pártalapszervezetek és az érintett gazdasági vezetők vitáiba. Tisztázzák maguk is, s ez jó dolog.

— Hozzátartozik ehhez, hogy javult az „információcsere",

Kitűnően sikerült a kulturális se

Budapesten a Törekvés művelődési házban rendezték meg szombaton a bejáró dol-

lássék le van eresztve, persze, csak azért, hogy nagyobb izgalmat keltsen. Fantasztikus, ki-kivillan egy-egy meztelen

H .D.4

BÁNYÁSZ Béla festő

A ceglédi Kossuth Muzeumnak ajándékozott képeiből kiállítás ugyanott.

Napló
Magyar Nemzet 1962. március 10. 4.l.

BÁNYÁSZ Béla festő M.D.K.

részvétel a kiállitáson

Magyar László: Tavaszi tárlat Vácott

Petmegyei H irlap 1962. junius 3. 5.1.

Bányán Béla

Különjutalmat nyert a Pest megyei művé-
szek kiállításán.

Pestmegyei Hírlap. 1965. aug. 24.

Bányász Béla / képzőművész

Részt vesz munkaival a szentendrei
Pest Megyei Tárlaton

(cikket l. ~~[illegible]~~ „Barcsay Jelő festő művész" cimszó alatt)

Losonci Miklós cikke: Pest Megyei Tárlat 1978" cimmel

Pest Megyei Hirlap 1978. X. 15

Bányász Béla

A Nagy István-csoport hagyományos őszi tárlata megnyílt Cegléden, melyen a művész jelesalkotásokkal szerepel. Bányász Béla megfontolt fegyelmezettségével a csoport egyik mértékel.

Lasonci Miklós: a Nagy István Csoport kiállítása Cegléden.
Pest Megyei Hírlap, 1948. okt. 24.

M.D.K.

Bányász Béla
festő

Vecsésen mutatta be művert

Hirch
Művészet, 1961. december, -42 l.

M.E.1

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

1021

Holnap nyílik Vecsésen

Bányász Béla és Gammel József képkiállítása

Járási szinten is jelentős kulturális eseményre kerül sor Vecsésen. Holnap, csütörtök este hat órakor nyílik meg a József Attila Művelődési Házban *Bányász Béla* és *Gammel József* festőművészek képkiállítása. Ünnepi megnyitót *dr. Ikvai Nándor*, a Pest megyei múzeumok igazgatója tart.

A kiállítás szeptember 27-ig tart nyitva naponta délelőtt 10—12-ig és délután 3—7 óráig. Belépés díjtalan.

katoli

Az Opus Pacis inté
sága és az Országo
nács katolikus bizott
den együttes ülést ta
lyen részt vett a mag
likus püspöki kar töb

Dr. Hamvas Endre kalocsai érseknek, a katolikus békeszervek elnökének nevében *dr. Brezanóczy Pál* püspök, a katolikus püspöki kar

véri csehszlovák népet a szo-

MOK.

Bányász Béla
festő

Kiállított az Egressy Klubban.

H.L. Pest megyei képzőművészek kiállítása.

Népszava, 89 évf 296 sz. 1961 dec 15-, 8 l.

Bányász Béla festő M.D.K.

Művei a pest megyei kiállitáson

Prokner Pál : Kiállitás- szépséghibákkal

Pest megyei Hirlap 1964. november 6. 3.l.

Bányára Béla

Érden megnyílt a Nagy István csoport jubileumi kiállítása. A művész az alapítók közé tartozik. Dunai táj-a szerepel a kiállításon. (említve)

Sosonci Miklós: A Nagy István csoport jubileumi kiállítása.
Pest Megyei Hírlap, 1977. jún. 22.

Bányász Béla

Az 1967-ben alakult Nagy István Csoport-ban Bányász Béla, Orci József és még többen képviselik az új kezdeményezéseket.

Lasonci Miklós: A Nagy István Csoport tíz éve. Pest Megyei Hírlap. 1977. szept. 21.

B ány ász Béla festő M.D.K.

A vecsés i képzőművészeti szakkör vezetője.

1954 óta szerepel Pest megyei képzőművészeti kiállitásokon.
1961. önálló gyüjteményes kiállitása.
Anyaság, Müszak után, Me rengő fiuk. Ha zatérő parsztok, Szentendrei utca, Szentendrei piac,

A vecs és i képzőművészeti szakkör kiállitása

Pest megyei H irla p 1964. nove m be r 4. 4.l.

Bányász Béla, festőművész

Az idei Bajai Nyár keretében megnyílt képzőművészeti kiállításon szerepel Bányász Béla képe, halászai bár reálisak, nem konkrét helyhez kötöttek, a táj, melyben haladnak, általános vidék. (említve).

Losonczi Miklós: Halászat a festészetben.

Békés Megyei Népújság, 1982. júl. 24.

Bányász Béla, festőművész

a Bajai Nyár keretében megnyílt képzőművészeti kiállításon szerepel Bányász Béla műve; hatásai bár reálisak, nem konkrét helyhez kötöttek, a táj, melyben haladnak, általános vidék./említve/.

L.M.: Hódolat a képzőművészetben.
Petőfi Népe, 1982. júl. 25.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748 / 340-726
Bányász Béla
HIRDETÉS
PEST MEGYEI
1982 JUN 8

lap
1982. JÚNIUS 8., KEDD

KIÁLLÍTÓTERMEKBŐL

Losonci Miklós

Gazdagodó műhelyek a megyében

A budai járás festői, szobrászai, grafikusai az érdi Bentavölgye Tsz kultúrtermében mutatkoztak be. Bányász Béla képei a vecsési József Attila Művelődési Házban várták vendégeiket.

Többé nem elszigetelten

Míg *Szentendrén, Nagymaroson, Vácott* és *Zebegényben* közös alkotóműhelyek jöttek létre az elmúlt évtizedekben, addig a budai járásban, az *Érd* környékén alkotó képzőművészek többnyire egymástól elszigetelten dolgoztak. Igaz, hogy az érdi művelődési központ évek óta szorgalmazta az egyéni bemutatkozásokat, de a festői, szobrászi magány most oldódik fel igazán e tárlattal és az összefogás igényével. Szerencsére Érd kultúrában is város akar lenni, erre inspirálja *Százhalombattát* is: a vizualitás tempógyorsítására. Ebben Érdnek van pótolnivalója, de lehetősége is, hiszen *Domonkos Béla* és *Eőry Emil* személyében olyan két országos hírű szobrásszal rendelkezik, akik szeretnék és tudnák is plasztikákkal benépesíteni Érd köztereit. *Somos Miklós, Lieber Éva* és társaik személyében a szövetségi tagok is a budai járás valamennyi alkotójának léptékévé válhatnak azzal, hogy együtt szerepelnek más festőkkel, amatőrökkel.

A *fényes elszigeteltség*, az elzárkózás helyett ez az igazi út, amikor a minőség vállalja a mérleg szerepét. Igen jó hatásfokkal szerepel *Szepes Gyula* és *Kéri Mihály:* két nemzedék, két stílus, két eredmény. Külön öröm, hogy a tárlat nesztoraként azt a *Varsányi Pált* üdvözölhetjük, akinek antifasiszta tevékenységére már Romain Rolland is felfigyelt az 1930-as években.

Folytatódó művészetpártolás

Komoly jelentősége van annak, hogy Pest megye képzőművészeti élete egyre inkább körkörössé válik. A szentendrei, váci értékrendet immár nemcsak a Dél-Pest megyei *Nagy István* csoport ellenpontozza, hanem a budai járás képi kultúrájának fellendülése is. Ezt jelzi az a tény, hogy e nagyszabású kiállításon megtalálható szinte minden műfaj, a tusrajztól, tűzzománctól, plakáttól, szitanyomattól a bronzszoborig, faplasztikáig, akvarellig, rézkarcig, olajfestményig. Jeles festők, művészjelöltek vonulnak fel *Diósdról, Biatorbágyról, Budaörsről, Solymárról, Tökről, Zsámbékról, Budakeszről, Pátyról, Pilisvörösvárról, Törökbálintról* és természetesen a budai járás két városából, Érdről és Százhalombattáról is. Köztük *Bajnok Béla, Bokody Lajos*, a német nemzetiségű *Karsch Manfréd*, a szovjet származású *Jurij Uszanov*, az egyéni hangvételű, Kárpát-Ukrajnából érkezett *Márton Béla*. A szemléleti tágasság jegyében igazi értéket képvisel *Radóczy Márta, Kovács Johanna, László Endre* is.

A kiállítást igazán nagyvonalúan és találékonyan rendezte meg Kéri Mihály a Benta-völgye Tsz kultúrtermében. Ez is a művészetpártolás fokozását, folytatását jelenti, hiszen a város és a tsz vezetői a következő közös kiállításra már díjakról és vásárlásokról is kívánnak gondoskodni, melyek méltán egészítenék ki a művészek ajándékozásait. Ebben Szepes Gyula, Domonkos Emil jár élen.

Bányász Béla: Bakonyi udvar

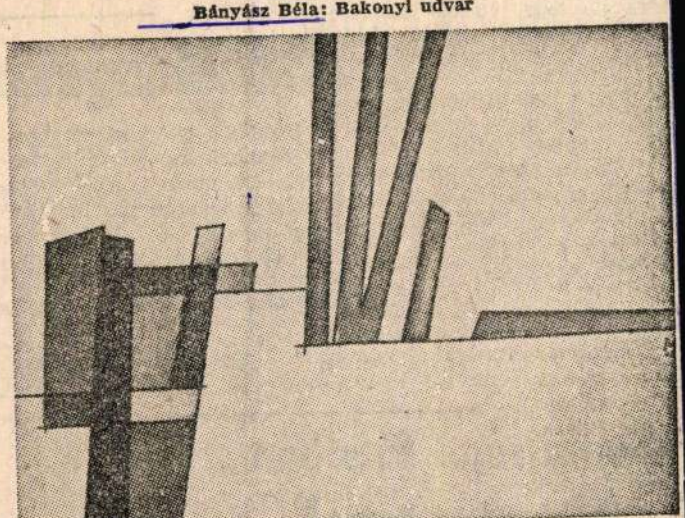

Karsch Manfréd: Temető letört fával

Melléküzemágban

Idegenforgalom

A mezőgazdasági, erdészeti nagyüzemek, vállalatok az *idegenforgalomban is mindinkább területük értő gazdáivá válnak.* Számos gazdaság — az idegenforgalmi vállalatok, a MAVAD, az Országos Lótenyésztési Felügyelőség stb. — közreműködésével valóságos melléküzemág-hálózatot alakított ki. Berendezkedtek a vendégfogadásra és igen *változatos, gazdag programokat* kínálnak a távolabbról érkezőknek. Hozzávetőleg 250 gazdaság és vállalat foglalkozik már valamilyen formában külföldi vendégekkel; kezdve a legegyszerűbbel, hogy tudniillik ebéddel, vacsorával várják őket. Egész sor gazdaság kínál több napos programot, lovastúrákat, vadászatokat vagy éppen termálvizes gyógyfürdőztetést, amikor is a vendég teljes ellátást élvez akár heteken át.

A MAVAD közvetítésével az idén mintegy 13 000 *vadász vendéget* várnak. Döntő többségük a nagyüzemek, erdészetek területén levő, országosan több mint 300 kisebb-nagyobb vadászházban, vendégházban tölt el néhány napot.

A Pegazus Tours közös vállalattá alakult, tagjai a kiskunfélegyházi Lenin, a kővágóörsi Béke és az ócsai Vörös Október termelőszövetkezet, valamint a felsőbabádi és a kiskunsági állami gazdaság együtt tevékenykednek a lovasturizmus továbbfejlesztésén.

Ipar, mezőgazdaság

Bizottsági tanácskozások

Ma délelőtt a Parlamentben az országgyűlés *ipari és mezőgazdasági bizottsága* tartott ülést. Mindkét testület — az országgyűlés nyári ülésszakára készülve — *megvitatta a tavalyi költségvetés végrehajtásáról szóló jelentést, az ágazat, helyzetét, feladatait.*

Az ipari bizottság ülésén a többi között megállapították: a múlt év legfontosabb feladata a népgazdaság egyensúlyi helyzetének helyreállítása, a nem rubel elszámolású külkereskedelmi áruforgalom egyenlegének javítása volt. A *szocialista ipar a tervezettnek megfelelően járult hozzá a nemzeti jövedelem emeléséhez.* Az átlagosnál gyorsabban nőtt a kevés anyagot és energiát felhasználó vállalatok termelése. A munka termelékenysége a termelést meghaladó ütemben nőtt.

A mezőgazdasági bizottság tanácskozásán elhangzott: a *mezőgazdasági termékek termelése a múlt évben nem érte el a tervezettet, ám egy százalékkal meghaladta az előző évit.* A növénytermelésben a gabona terméskiesését és a szőlőültetvényeket ért fagy- és jégkár következményeit a rekord kukoricatermelés sem tudta ellensúlyozni. Az állattenyésztés eredményei megfelelnek a várakozásnak: több mint két százalékkal többet adtak a népgazdaságnak az előző évinél.

Örvendetes eredmény, hogy a növekvő élelmiszerexport eddiginél nagyobb hatékonyságú munkával járult hozzá a külgazdasági egyensúly javításához.

Békelángmenet hazánkban

Hétfőn a győri városi sportcsarnokban rendezett ünnepségen búcsúzott el hazánktól a görög békeharcosokból álló, 45 tagú delegáció, amely az *ENSZ rendkívüli leszerelési ülésszak alkalmából békelángot visz Európa több országán át.*

A görög békelángmenet Bulgárián és Romániában át szombaton érkezett hazánkba, s útját Ausztriában folytatja. Részvevői az ENSZ-ülésszak megnyitójának napján Bécsből békére felhívó üzenetet adnak ki. A békeláng-delegációt, amely hétfőn a déli órákban Hegyeshalomnál elhagyta Magyarországot, a határon Sarkadi Nagy Barna, az Országos Béketanács főtitkára búcsúztatta.

Álom a saját sátorban

Napimádók szárazon és vízen

Forró vasárnap a tavaknál

Hány ember fér el hat négyzetméteren? Bajos lenne ezt a feladatot matematikai képlettel kiszámítani, mert a valóság olykor megcáfolja a pontosságra törekvő számításokat. A *ráckevei Duna-ág* vízre épült apró faházaiból egy kánikulai vasárnapon tíz-tizenkét fürdőruhás felnőtt és gyerek is előbukkan. Valamennyien ott aludtak, vagy már kora hajnalban útra keltek a fővárosból, hogy a reggel a víz mellett virradjon rájuk? A megfejtést csak ők tudják, de az kétségtelen, hogy a kis házak lakói roppant vendégszerető emberek.

ABC-áruház is épül az autóút mellett.

Jó lenne ebédelni

Egy óra felé jár az idő és körülnézünk, hogy hol lehetne ebédelni? Hosszú sor áll a *Rönkös* csárda előtt, ahol 30—40 forintért lehet egy tál ételt kapni. Aki szomjas, sörpöt vásárol, vagy dobozos sört, mert másféle nincs. Legalább fél órára becsüljük a sorbanállás idejét és így átpártolunk

tetején himbálózik *a szabálytalanul rögzített rakomány:* viszik a gumicsónakot, a babakocsit, a campingágyat és egyéb holmikat, amikkel majd jövő héten ismét útrakelnek.

G. J.

Derült égből villá

Véletlenen

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 310-726
Bányász Béla festőművész
PEST MEGYEI HÍRLAP
1982 JUN 8

...rlap 1982. JÚNIUS 8., KEDD

KIÁLLÍTÓTERMEKBŐL

Losonci Miklós:

Gazdagodó műhelyek a megyében

A budai járás festői, szobrászai, grafikusai az érdi Bentavölgye Tsz kultúrtermében mutatkoztak be. Bányász Béla képei a vecsési József Attila Művelődési Házban várták vendégeiket.

Bányász Béla: Bakonyi udvar

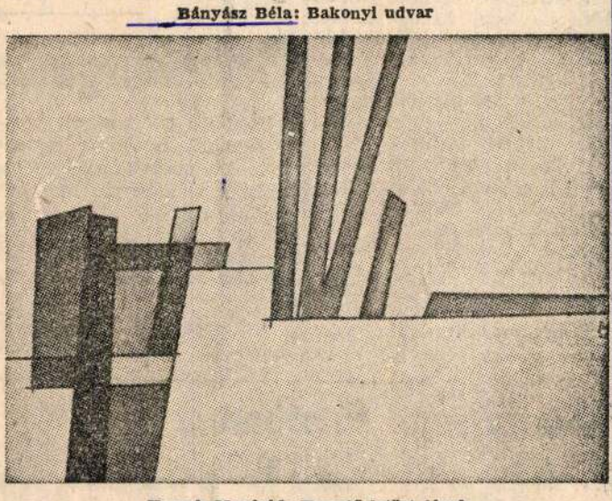

Karsch Manfréd: Temető letört fával

Többé nem elszigetelten

Míg *Szentendrén, Nagymaroson, Vácott* és *Zebegényben* közös alkotóműhelyek jöttek létre az elmúlt évtizedekben, addig a budai járásban, az *Érd* környékén alkotó képzőművészek többnyire egymástól elszigetelten dolgoztak. Igaz, hogy az érdi művelődési központ évek óta szorgalmazta az egyéni bemutatkozásokat, de a festői, szobrászi magány most oldódik fel igazán e tárlattal és az összefogás igényével. Szerencsére Érd kultúrában is város akar lenni, erre inspirálja *Százhalombattát* is: a vizualitás tempógyorsítására. Ebben Érdnek van pótolnivalója, de lehetősége is, hiszen *Domonkos Béla* és *Eőry Emil* személyében olyan két országos hírű szobrásszal rendelkezik, akik szeretnék és tudnák is plasztikákkal benépesíteni Érd köztereit. *Somos Miklós, Lieber Éva* és társaik személyében a szövetségi tagok is a budai járás valamennyi alkotójának léptékévé válhatnak azzal, hogy együtt szerepelnek más festőkkel, amatőrökkel.

A *fényes elszigeteltség*, az elzárkózás helyett ez az igazi út, amikor a minőség vállalja a mérleg szerepét. Igen jó hatásfokkal szerepel *Szepes Gyula* és *Kéri Mihály:* két nemzedék, két stílus, két eredmény. Külön öröm, hogy a tárlat nesztoraként azt a *Varsányi Pált* üdvözölhetjük, akinek antifasiszta tevékenységére már Romain Rolland is felfigyelt az 1930-as években.

Folytatódó művészetpártolás

Komoly jelentősége van annak, hogy Pest megye képzőművészeti élete egyre inkább körkörössé válik. A szentendrei, váci értékrendet immár nemcsak a Dél-Pest megyei *Nagy István* csoport ellenpontozza, hanem a budai járás képi kultúrájának fellendülése is. Ezt jelzi az a tény, hogy e nagyszabású kiállításon megtalálható szinte minden műfaj, a tusrajztól, tűzzománctól, plakáttól, szitanyomattól a bronzszoborig, faplasztikáig, akvarellig, rézkarcig, olajfestményig. Jeles festők, művészjelöltek vonulnak fel *Diósdról, Biatorbágyról, Budaörsről, Solymárról, Tökről, Zsámbékról, Budakesziről, Pátyról, Pilisvörösvárról, Törökbálintról* és természetesen a budai járás két városából, Érdről és Százhalombattáról is. Köztük *Bajnok Béla, Bokody Lajos*, a német nemzetiségű *Karsch Manfréd*, a szovjet származású *Jurij Uszanov*, az egyéni hangvételű, Kárpát-Ukrajnából érkezett *Márton Béla*. A szemléleti tágasság jegyében igazi értéket képvisel *Radóczy Márta, Kovács Johanna, László Endre* is.

A kiállítást igazán nagyvonalúan és találékonyan rendezte meg Kéri Mihály a Benta-völgye Tsz kultúrtermében. Ez is a művészetpártolás fokozását, folytatását jelenti, hiszen a város és a tsz vezetői a következő közös kiállításra már díjakról és vásárlásokról is kívánnak gondoskodni, melyek méltán egészítenék ki a művészek ajándékozásait. Ebben Szepes Gyula, Domonkos Béla, Eőry Emil jár élen.

Vizuális kutatások

Gammel József méltó utóda *Bányász Béla*, aki évtized óta él és alkot *Vecsésen*. Becsületes rajztudással, komoly szemlélettel rendelkező festő, aki nem tesz engedményt, mindig az általa elérhető optimális értékre törekszik. Külön erénye, hogy bakonyi tájai, *zebegényi* részletei mellett Vecsés vizuális felkutatására vállalkozik és igen mély lélekábrázolásokat felmutató portrékat fest, felismeréseit, tapasztalatait összegező csendéleteket. Újabb munkahelye, a vecsési tsz arra ösztönözheti, hogy sokszorozódhatnak művészetében a vecsési kertek aljához fűződő élményei. Kívánatos lenne, hogy a termelőszövetkezet érdeme szerint foglalkoztassa, támogassa a jövőben még inkább

Melléküzemágban

Idegenforgalom

A mezőgazdasági, erdészeti nagyüzemek, vállalatok az *idegenforgalomban is mindinkább területük értő gazdáivá válnak.* Számos gazdaság — az idegenforgalmi vállalatok, a MAVAD, az Országos Lótenyésztési Felügyelőség stb. — közreműködésével valóságos melléküzemág-hálózatot alakított ki. Berendezkedtek a vendégfogadásra és igen *változatos, gazdag programokat* kínálnak a távolabbról érkezőknek. Hozzávetőleg 250 gazdaság és vállalat foglalkozik már valamilyen formában külföldi vendégekkel; kezdve a legegyszerűbbel, hogy tudniillik ebéddel, vacsorával várják őket. Egész sor gazdaság kínál több napos programot, lovastúrákat, vadászatokat vagy éppen termálvizes gyógyfürdőztetést, amikor is a vendég teljes ellátást élvez akár heteken át.

A MAVAD közvetítésével az idén mintegy 13 000 *vadász vendéget* várnak. Döntő többségük a nagyüzemek, erdészetek területén levő, országosan több mint 300 kisebb-nagyobb vadászházban, vendégházban tölt el néhány napot.

A Pegazus Tours közös vállalattá alakult, tagjai a kiskunfélegyházi Lenin, a kővágóörsi Béke és az ócsai Vörös Október termelőszövetkezet, valamint a felsőbabádi és a kiskunsági állami gazdaság együtt tevékenykednek a lovasturizmus továbbfejlesztésén.

Ipar, mezőgazdaság

Bizottsági tanácskozások

Ma délelőtt a Parlamentben az országgyűlés *ipari és mezőgazdasági bizottsága* tartott ülést. Mindkét testület — az országgyűlés nyári ülésszakára készülve — *megvitatta a tavalyi költségvetés végrehajtásáról szóló jelentést, az ágazat, helyzetét, feladatait.*

Az ipari bizottság ülésén a többi között megállapították: a múlt év legfontosabb feladata a népgazdaság egyensúlyi helyzetének helyreállítása, a nem rubel elszámolású külkereskedelmi áruforgalom egyenlegének javítása volt. A *szocialista ipar a tervezettnek megfelelően járult hozzá a nemzeti jövedelem emeléséhez.* Az átlagosnál gyorsabban nőtt a kevés anyagot és energiát felhasználó vállalatok termelése. A munka termelékenysége a termelést meghaladó ütemben nőtt.

A mezőgazdasági bizottság tanácskozásán elhangzott: a *mezőgazdasági termékek termelése a múlt évben nem érte el a tervezettet, ám egy százalékkal meghaladta az előző évit.* A növénytermelésben a gabona terméskiesését és a szőlőültetvényeket ért fagy- és jégkár következményeit a rekord kukoricatermelés sem tudta ellensúlyozni. Az állattenyésztés eredményei megfelelnek a várakozásnak: több mint két százalékkal többet adtak a népgazdaságnak az előző évinél.

Örvendetes eredmény, hogy a növekvő élelmiszerexport eddiginél nagyobb hatékonyságú munkával járult hozzá a külgazdasági egyensúly javításához.

Békelángmenet hazánkban

Hétfőn a győri városi sportcsarnokban rendezett ünnepségen búcsúzott el hazánktól a görög békeharcosokból álló, 45 tagú delegáció, amely az *ENSZ rendkívüli leszerelési ülésszak alkalmából békelángot visz Európa több országán át.*

A görög békelángmenet Bulgárián és Románián át szombaton érkezett hazánkba, s útját Ausztriában folytatja. Részvevői az ENSZ-ülésszak megnyitójának napján Bécsből békére felhívó üzenetet adnak ki. A békeláng-delegációt, amely hétfőn a déli órákban Hegyeshalomnál elhagyta Magyarországot, a határon Sarkadi Nagy Barna, az Országos Béketanács főtitkára búcsúztatta.

Álom a saját sátorban

Napimádók szárazon és vízen

Forró vasárnap a tavaknál

Hány ember fér el hat négyzetméteren? Bajos lenne ezt a feladatot matematikai képlettel kiszámítani, mert a valóság olykor megcáfolja a pontosságra törekvő számításokat. A *rácskevei Duna-ág* vízre épült apró faházaiból egy kánikulai vasárnapon tíz-tizenkét fürdőruhás felnőtt és gyerek is előbukkan. Valamennyien ott aludtak, vagy már kora hajnalban útra keltek a fővárosból, hogy a reggel a víz mellett virradjon rájuk? A megfejtést csak ők tudják, de az kétségtelen, hogy a kis házak lakói roppant vendégszerető emberek.

Ki bírja tovább?

Délelőtt kilenc órakor már mindenfelé fürdőzőket, csónakázókat látni a vizen és az igazi horgászok ilyenkor átadják a terepet. Szól a táskarádió, a napimádók egymással versenyezve (ki bírja tovább?) fekszenek a parton. Igazi strandolásra alkalmas vasárnap, amikor aki csak teheti, a vízparton keres felüdülést.

A *dunavarsányi* tavakhoz indulunk, ahol a kempingben több száz felvert sátor áll: különböző méretű, formájú és színű lakóhelyek. Sehol egy felhő az égen és a meleg éjszaka is a szabadban víkendezőknek kedvezett. Akinek nincs rokona, ismerőse a környéken, annak csak sátorral ajánlatos errefelé kétnapos kirándulásra útrakelni.

A kempingben egyelőre öt [illegible] már pénzért, de ABC-áruház is épül az autóút mellett.

Jó lenne ebédelni

Egy óra felé jár az idő és körülnézünk, hogy hol lehetne ebédelni? Hosszú sor áll a *Rönkös* csárda előtt, ahol 30—40 forintért lehet egy tál ételt kapni. Aki szomjas, szörpöt vásárol, vagy dobozos sört, mert másféle nincs. Legalább fél órára becsüljük a sorbanállás idejét és így átpártolunk [illegible] tetején himbálózik *a szabálytalanul rögzített rakomány:* viszik a gumicsónakot, a babakocsit, a campingágyat és egyéb holmikat, amikkel majd jövő héten ismét útrakelnek.

G. J.

Derült égből villá

Váratlanul

MDG

Bányász Erzsébet textiltervező főiskolai hallgató

III. díjat nyert a Nemzeti Szalonban rendezett Ifjúsági Kiállításon.

300 művész több mint 600 alkotásából válogatták az Ifjúsági Kiállítás anyagát.

Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 22. sz. [4. l.]

Bányász Erzsébet [iparm.] MDK

Az iparmüvészet és népmüvészet harmadik díját kapták:

Bányász Erzsébet
Csekovszky Árpád
Illés Irén
Imre Julia és
Steiner Istvánné.

MK : Ifjusági kiállitás nyilt a Nemzeti Szalonban.

Esti Hirlap, II.évf.127.sz. 1957.jun.2.vas.
2.oldal

Bányász Béla, festőművész

Az egykori monori Vigadó ma már a Nagy István Galéria nevet viseli. Most ez többszörösen is jelentős értelmet kap. Egyrészt azért, mivel a névadással is igényli a képzőművészet térhódítását megyénk déli részében, másrészt a kiállító Bányász Béla Nagy István oldalági rokona, a klasszikus értékeket teremtő festő egyik szellemi örököse. Bányász Béla a hétköznapok emberi szertartásait gyűjti képpé úgy, hogy e mozzanatok költőisége fennmaradjon.

Képzeletének forrásvidéke jórészt Vecsésre korlátozódik, ez a terep számára majdnem elég ahhoz, hogy a csendet a fákkal, a hazatérés békés hangulatát lovakkal, a naplemente tüzes csodáját megörökítse. Gyerekarcok jelentik természetes környezetét, elsőként emberi értelemben, ezt követi a kép, az alkotás, így válik az élet festészetté.

Losonci Miklós: A köznapok művészi varázsa. Kiállításmegnyitón.

Pest Megyei Hírlap, 1980. ápr. 12.

Bányász Béla, festőművész

A ráckevei Savoyai-kastélyban megrendezett tárlat aug. 26-ig látható. Ünnepi pillanat tanúi lehetünk. A látott művek alapján megállapítható, hogy az elmúlt 15 év közös munkája nyomán e jubileum jelzi a művészi előrehaladást. — A Nagy István művészetével* jelzett alföldi valóságeszmény leginkább Nádasdy János, Bányász Béla, Kiss Ernő munkásságában dominál.

(* fényjelzett)

Losonczi Miklós: A Nagy István csoport jubileuma.
Pest Megyei Hírlap, 1984. aug. 8.

Bányász Éva

A (Józsefvárosi Kiállitóteremben szerepelt a Képeslap c. kamarátárlaton.

Magyar Hirlap 1980/12/24/6

Wagner: Küldjön képes levelezőlapot

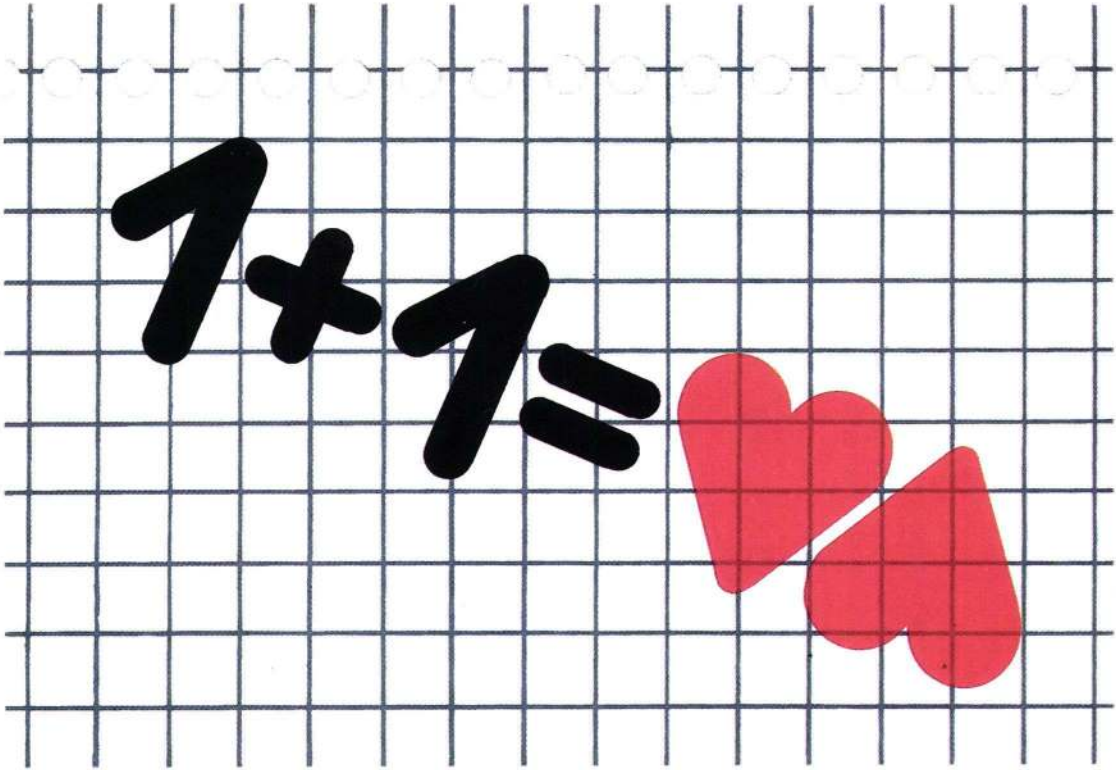
1+1=

Bányász Éva: Képeslap

MOZGÓ VILÁG, 1502 BUDAPEST PF. 205

Bányász Éva

Papp Julia: Mobilok

Művészet, 1983 julius

Bánjász Ivá

Acsay Judit: A vágy titokzatos tárgya

Művészet, 1983. február

Bányász Éva, iparművész

L: Tarr Béla

Vadas József: Ruhák, akasztó nélkül 12

Élet és Irodalom · BP. 1985. márc 22 XXIX/12

O Bányász Ildikó

III. éves középisk. tanárjelb

Képzm. Főisk. Évk

1936/37 74 P

Ferkèpzomfoiskèvk

Vézet

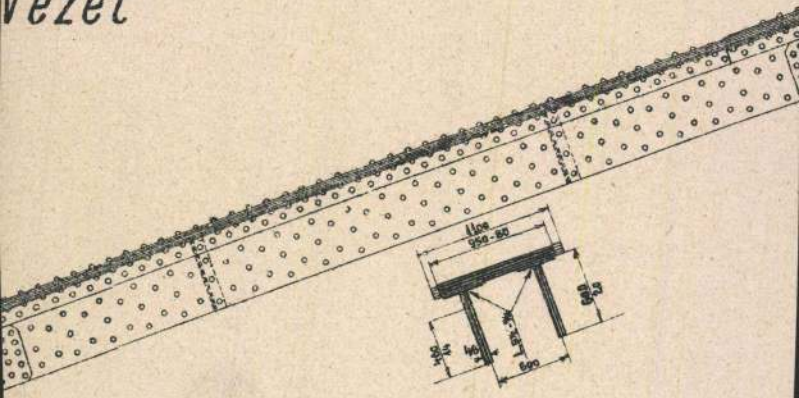

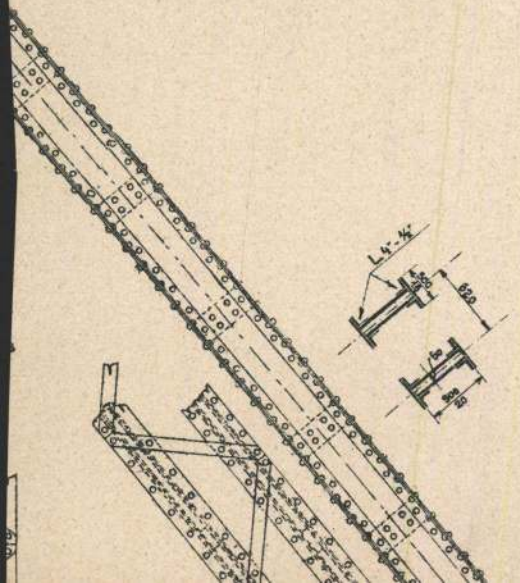

Bányász Ildikó

1938/39 tanév végén
középiskolai rajztanári
oklevelet nyert.
Elfogadott művészet-
történeti értekezése:
Művészet és lélek.
4 r.

Ferképzőmfőiskévk
1937/39 183, 186 l.

Bányász Ildikó

1939

Ki tud róla?

k vagy helyettesének bélyegtelen

zettsége mellett fizesse ki és tárcán

A m. kir. vallás- és közoktatá

7.948-1922. szám.

III/a.

A Műemlékek Országos Bizottságána

Budapest.

Hivatkozással 10/1922., i

tőleg 91/1922. sz. a. kelt felte

jesztésére, tudomás és további i

kedés végett másolatban megküldö

a t. Bizottságnak.

Budapest, 1922. május hó 10.

Vass

Bányász Ildikó

II. c.

tanári nak

Ferk'pzomfoisk'vk

1935-36. fol.

ternere utaljon kr. [illegible]
miniszter helyett: Kertész

A MAGYAR KIR

Bányász István festő, szinész ?

Pásztortűr, 1929. 2 sz.
46. l.

– fz – : Képzőmű vészeti szemle

Bányász István festő-?

Pásztortűr, 1929. 2 sz.
46. l.

– fz – : Képzőművészeti oremle

Kolozsvár (A Magyar Szinház tár-
salgójában hi állitást rendezett
Bányász István festő-, szinész.)

Pásztortűz, 1929. 2 sz.
46. l.

— fz — : Képzőmű vészeti szemle.

Kiállítás (Bányász Lajos kiállítása a kolozsvári magyar Színházban)

Pásztortűz, 1929. 2 sz.

46. l.

– fz – : Képzőművészeti szemle

Kiállítás (Bányász István, festő, szi-
nész, a kolozsvári Magyar Szinház
társalgójában kiállítást rendez.)
Pásztortűz, 1929. 2 sz.
46. l.

— fz — : Képzőművészeti szemle.

M. D. K

BÁNYÁSZ István

1924-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Máti: Nagybánya ... 336. l.

megjova

Bányász István

festő

1936. dec. 16-20.

koll. kiáll. a Déri Mú-

zeumban.

Evk. Déri 1936. 84. l.

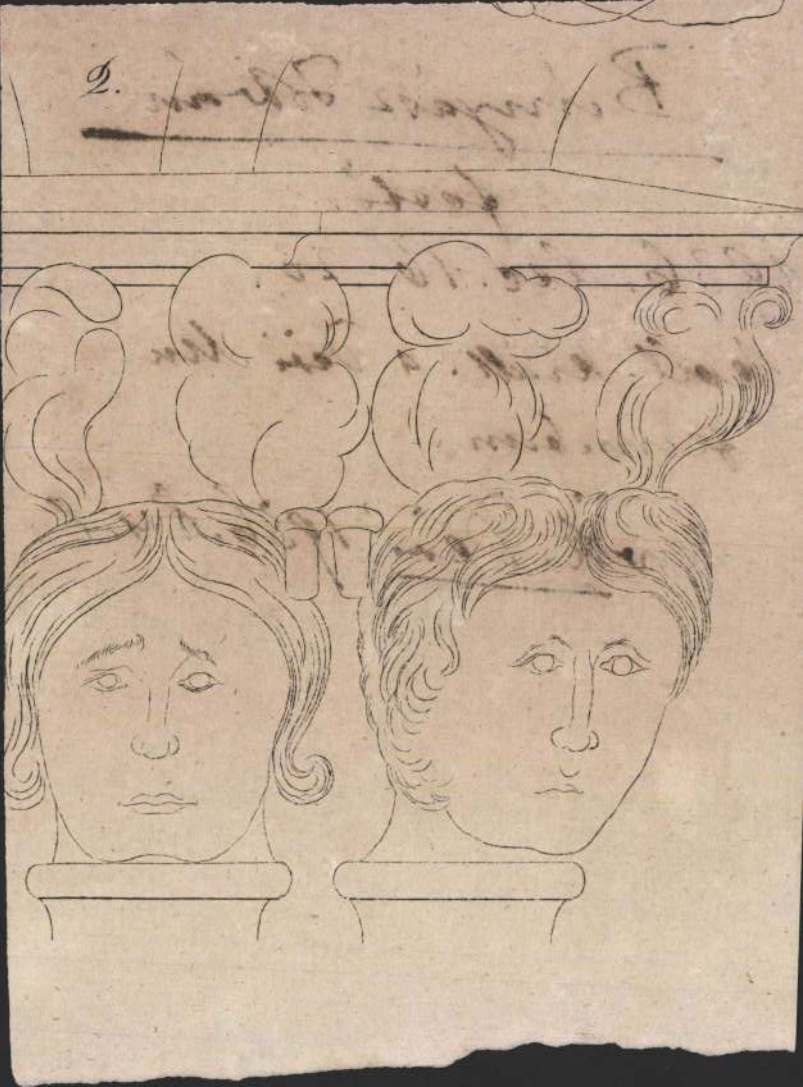
2.

n Dufy.

BB,

): Jean Dufy.

(Aus d. J.).
m.

d. J.).
m.

Emile, J. Charles, XIX. sz. (J

130. DIOCLETIANUS THERM
Charles Émile.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichn

Empoli, Jacopo Chimenti da (1

131. A KONYHÁBAN (In de
Vászon (Leinwand). 127×

Ender, Thomas megh. (gest.) 1

132. PALESZTINAI RÉSZLE
Karton. 12×18 cm.

Északnémet festő (norddeutsch)

133. EGY POLGÁRI NŐ AR
Vászon (Leinwand). 95×

Felsőolasz festő, XVII. sz. **(Ob**

134. KRISZTUS SIRBATÉTE
Vászon (Leinwand). 98×

Felsőolasz festő, XVII. sz. **(Ob**

135. LÁTOMÁS (Vision).
Vászon (Leinwand). 73×

Fényes Adolf, szül. (geb.) 1867

136. A REGGELI (Das Frühs

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1984 SEP 15
HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

Bányász István.
festőművész

A debreceni képzőművészet történetéből

Bányász István (1896-?)

1021

1896-ban született Debrecenben. A nagybányai művésztelepen kezdte meg tanulmányait, majd a Képzőművészeti Főiskolára jelentkezett, de a háború meggátolta fejlődését.

1926 körül tüdeje megbetegedett, Debrecenben kezelték az Auguszta Szanatóriumban.

Valószínű, hogy Debrecenben is volt 1926—28 között egy kiállítása, de biztosan csak az 1929 karácsonyán rendezett képkiállításáról tudunk, amelyet a Debreceni Első Takarékpénztár Somossy-féle üzletében rendezett. 1929-es kiállításán olajportrék és pasztellképek szerepeltek. Például Munkanélküliek, Gyomláló lányok, Krumplihámozó cigányok, Fiúk a dombon, Sárga házak, Híd estefelé, Rálátás a parkra, Női portré, Baghy Gyula-portré. Ekkor is az Auguszta Szanatóriumban feküdt, kezelő orvosa Kosztolányi Margit. Az orvosnő birtokában van egy 1929-es szignálású, róla készült pasztellportré és az Auguszta parkját ábrázoló színes pasztellkép.

1931-ben szintén megrendezte debreceni karácsonyi kiállítását a Piac utcai Szakál-féle fotóüzletben. Mint a kritika megállapította, pasztellképei egyszerűbbek, tisztábbak lettek. Több hónapon át a Magas-Tátrát festette dekoratív formában. Figurális kompozíciókat készített a szegény felvidéki koldusok és napszámosok életéből.

1932 július—augusztusában, majd 1935 május—júniusában ismét a tüdőszanatóriumban feküdt. Az országos betegápolási alap terhére volt itt, ez akkor életformát, szerény megélhetési lehetőséget jelentett a munkanélküliek számára. Ezt a lehetőséget vette igénybe Gallé Tibor festőművész is, akivel itt ismerkedett meg Bányász István.

A kórház orvosai: Kosztolányi Margit, Mándi László, Pongor Ferenc segítették a festőművészeket. Olajfestéket, vásznat, pasztellfestéket vettek számukra, s cserébe tájképeket, portrékat kaptak. Bányász a Nagyerdőt, a parkot ábrázolta nagy szeretettel, s gyakran festette a hegedülő Pittner fiút.

A város fiatal értelmisége is pártfogásába vette Bányászt. A harmincas években Marx pék üzletében rendezték meg kiállítását több társával együtt. Marx pékmester 20 pengőért megvette egy-egy képét, ennek összegéből a Tátrába küldték a fiatalembert, hogy gyógyuljon. Ugyancsak az ő kezdeményezésükre kapta meg a Déri Múzeum egyik termét 1936 karácsonyára: december 16—20. között rendezhette itt meg festmény- és karikatúrakiállítását. Ezt követően nem tudunk életéről, ismeretlen halálozási helye és ideje.

A városi tanács egy jellegzetes erdélyi tájképét őrzi. Debreceni magántulajdonban Öreg bányászember feje és Kaszáló férfi című pasztellje található, valamint a már említett pasztellképek.

Sz. Kürti Katalin

dankóztak farkukkal.

— Adtatok nekik valamit tegnap? — kérdezte a fiait, és rosszallóan szemügyre vette őket.

— Nem — válaszolta kis idő múlva a nagyobbik. — Hiszen vadászni mész.

— Jól van — mondta Kadir. — Indulok. Az idő is jó most.

A fiai egy szót sem szóltak. Folytatták foglalatosságukat a fatönk körül. Az egyik vékony ágakat huzigált elő komótosan, a másik pedig feldarabolta őket a tönkön.

Kadir álldogált még egy kicsit az udvaron, nézte fiainak erős hátát és karját, miközben kutyái lábánál hízelegtek — felsóhajtott, fogta a puskáját, és útnak indult.

Miközben leereszkedett a vízmosás felé, és kutyái cikcakkos sárga nyomokat szórtak szét őrült módjára a vékony havon, fejszéjének tompa csattanásai csöndesen melléje szegődtek.

Valami édes-kéjes érzés áradt szét benne, megállt, hátrafordult, hogy lássa a kutyáit, és rágyújtott egy cigarettára.

Gyötrelemmel is terhes volt — természetesen — a fiai iránt táplált szeretet és a róluk való gondoskodás. El akarták hagyni. Hogy a városba menjenek dolgozni. Tanulni. Lakótelepen élni, mint a többiek — hogy darabokra tépjék a szívét...

Átugrott a vízmosás másik partjára, a kutyák vele együtt — a lánc éles csörgése pedig a víz robajával szállt tova.

Megpróbált, természetesen, kevesebbet gondolni rá, a gondolat azonban lassan és vigasztalanul falta föl a lelkét — a vízcsöppek is bizonyára így falják föl a sziklát. Az anyjuk csak hallgatott és hallgatott, és csillogó szemét fájdalmasan Kadirra szegezte. Kadir önmagát kérdezte, kérdezte az istent is: jól teszem, ha visszatartom őket?

— Hej, Kadir, Kadir! Jól teszed?

Mindig ugyanúgy felelt önmagának — hiába, a gyötrelem ugyanolyan maradt. Ha elengedi őket, nyilvánvaló, hogy elveszett. Ha nem — továbbra is mellette kinlódnak, miközben szemük már a messzeségben jár.

Kadir felsóhajtott, eldobta a cigarettáját, és lehajolt, hogy megszabadítsa kutyáit a lánctól. A kutyák, mint az őrült, előrerohantak, pofájuk megnyúlt a hó fölött, és belefúródott a bozótba... Kis idő múlva Garasz kétszer felvonított.

Valaki lőtt egyet a távolban, egészen az erdő másik szélén. A visszhang belehasított a fehér reggeli csöndbe. Kemal is felvonított.

Kadir levette válláról a puskát, és hüvelykujjával lassan meghúzta a ravaszt. Megkezdődött a nap, meg-

Farkasokra v
jóval a balkán
már ezt sikerr
gerandára. Min
úgyanúgy bánt

Kadir csönde
éven keresztül
ámultak-bámult
megy oda az e
kiveszi a kölyk
ba, és kész. Ka
apró, végzetes
den elismert, v
nia kell.

Kadir például
dől el. A százt
sem lyukból húzott elő. A kölykök mindig a vackukban voltak, fent, a földön. De félelmes, áthatolhatatlan tüskés bozótban. Szederbokrok, kövek, gallyak hálójában. Messze földön híres művészetének fele vasakaratból és türelemből állt, abból, ahogy bekúszik a bokrok közé. Ami a másik felét illeti, ez abban a képességében rejlett, hogy megtalálja a kölyköket. És ebben megvolt Kadirnak a saját, nagyapái által századokon keresztül ráhagyományozott igazi titka.

Amit senki nem tudott pontosan, annak ellenére, hogy olyan egyszerű volt.

Senki nem figyelt arra, ami egynémely reggelen történik valahol az erdőben, és Kadir magához veszi a kosarat és a fejszéjét. Senki, csak ő, és elhatározta, hogy később a fiait is megtanítja erre. Fejből mesélte el nekik, úgy mutatta meg, hogy lássák: milyen egyszerű.

„Járod, fiam, az erdőt, és bozótos helyeket keresel. Sűrű cserjéket, tüske- és szederbokrokat. Rájuk lelsz, ne feledd, kivársz egy szép reggelt, amikor derűs az idő, és bő harmat lepi el az erdőt. Nézz figyelmesen a sűrű bokrok fölé! Látod azt a vékony párát, mely lassan fölemelkedik? Ott van a farkasok vacka".

„És az anyjuk?"

„Vagy a kölykök mellett van, vagy még nem tért vissza". (Kadir csöndesen mosolyog — miből tudod meg, merre van az anyjuk?)

„A harmat ezüstös-kövér, fiam — fordulj hátra, és nézd meg lépteid nyomát!"

„Igen, jól látom mögöttem".

„Rendben. Indulj most el erről a helyről, és jól figyelj! Tégy egy kört a vékony pára körül, míg ismét visszajutsz lépteid nyomához! Láttál farkasnyomot? Ugye nem? Akkor az anyjuk még nem tért vissza. Itt a kosár — indulj!"

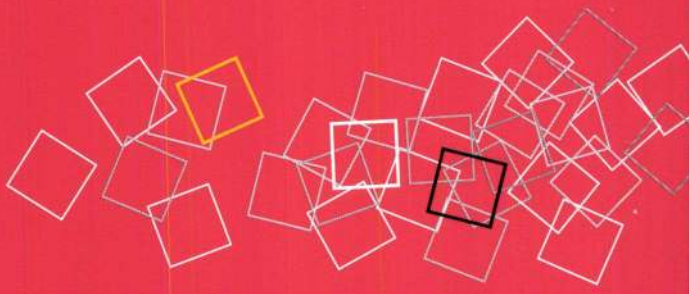

Megvalósult művek 2009

kiállító művészek:

Bányász Judit
Bicsár Vendel
Csókás Emese
Czebe István
Istenes Péterné Bein Klára
Jáger Margit Zsuzsanna
Karattur Katalin
Kelecsényi Csilla
Kocsorné Zelenák Katalin
Kondor Edit
Kókay Krisztina
Máté János
Nyerges Éva
Penkala Éva
Sipos Éva
Szűcs Edit
Vajda Péter István
Varga Anikó

A Nemzeti Kulturális Alap és
az Iparművészeti Múzeum tisztelettel
meghívja Önt a

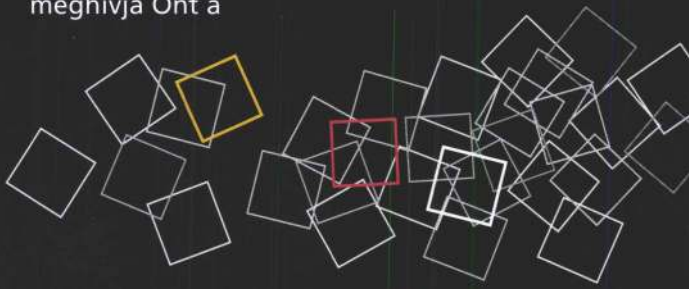

Megvalósult művek 2009

Az NKA által támogatott iparművészeti alkotások bemutatása

című kiállítás megnyitójára
2009. november 5-én 16 órára.

A vendégeket köszönti:
Renner Zsuzsanna
az Iparművészeti Múzeum főigazgatója
és
Harsányi László
a Nemzeti Kulturális Alap Bizottságának elnöke

A kiállítást megnyitja:
Tildi Béla
a Nemzeti Kulturális Alap
Iparművészeti Szakmai Kollégiumának vezetője

A kiállítás megtekinthető:
2009. november 6–29.

A múzeum kedden, szerdán, pénteken, szombaton
és vasárnap 10–18 óráig, csütörtökön 10–22 óráig tart nyitva.

Iparművészeti Múzeum,
1091 Budapest, Üllői út 33–37.
Információ: 456-5107

Iparművészeti Múzeum

Oktatási és Kulturális Minisztérium
OKM

nka
Nemzeti Kulturális Alap

Bányász Judit, iparművész

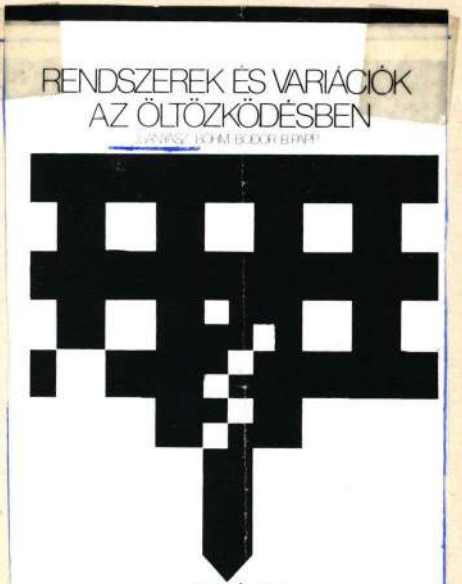

A kiállítás katalógusának borítója

Művészet, 1984. máj. 60.-old.

Bónyai Judit

Magyar Iparművészet az
ezredforduló 2003
95.e.

1560

megírva

Bányász K.

Fekvő női akt.

of

XVIII. aukc. Postatak

1923. május

Bányász J.

Fekvő női akt olf.

u. o

n a Magyar Földmívelésügyi Miniszter Címnek

egyében .....

..... tulajdonát képező

Bizottsága nyilvántartásában mint fenntartandó

zerencsém felhívni Címet az alábbiakra :

1946. F. M. sz. rendelete (megjelent a Magyar

ak (2) bekezdése értelmében : „A juttatásban

gyéb vagyontárgyak műemlékszerű fenntartásáról

z 1929 : XI. törvénycikben foglalt rendelkezések

műemlékvédelmi törvény, melynek utasítása

Bányász Kocsárd

Szentmiklóssy archépe,
cenzor.

Önarckép, olaff.

Árvereši Csarnok aukció kat.
31. 1926 febr.

32—41. nem szerepel

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1984 -11- 20

PEDAGÓGUSOK LAPJA
B. Barabás Katalin,
grafikusművész

1021

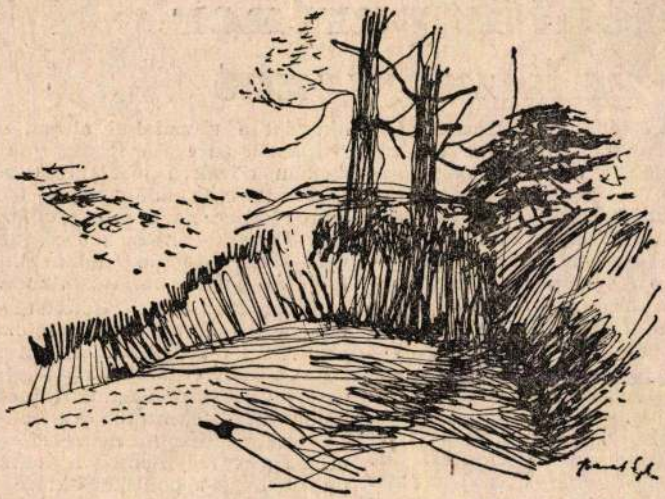

B. Barabás Katalin: Novemberi szélben

elsőoktatási tanácskozás, 1984.

Jelentős partner
a szakszervezet

Rétegképviselet, jogalkotás, felsőoktatás-politika. E három szóval jellemezhető az a hagyományos felsőoktatási szakszervezeti tanácskozás, amelyet központunk ifjúságnevelési és felsőoktatási osztálya november 1-én és 2-án rendezett a SZOT balatonfüredi oktatási intézményében. Kétnapos programunkra a Felsőoktatási Tanács tagjain kívül meghívót kaptak az intézményi szb-titkárok és szakszervezetünk megyei titkárai is.

Az első napon a *Felsőoktatási Tanács adott áttekintést az 1980-as választások óta végzett munkájáról*, majd a résztvevők diskurzusokban fűztek észrevételeket a közelmúltban vitára bocsátott oktatást a társadalmi alrendszerek közül az egyik legdinamikusabban növekvő területként vehettük számba, addig ma — összefüggésben az ország általános helyzetével és anyagi lehetőségeivel — egy hasonló dinamizmus forrásai jóval korlátozottabbak.

A hetvenes évek felsőoktatásában összegyűlt tapasztalatokat szintetizálta a Politikai Bizottság 1981-es határozata, amelyet minden jövőbeni döntésünk kiindulópontjának tekintünk. Az 1981—84. közötti időszakra némi bizonytalanság volt jellemző a tekintetben, hogy a politikai határozat nyomán megszületendő állami döntések átfogó totális reformszemléletet vagy pedig folyama-

Bányász László

Fajutasziátkal szekepel Győrött az alábbi Tárlaton

H. Bakát: Népi iparmüvészkör Győrött

Kisalföld 1970 VII. 26

BÁNYÁSZ LÁSZLÓ

„GYŐRI UTCARÉSZLET" ÉS „IKVAPART" CÍMŰ FAINTARZIÁI (ENC.) KIÁLLÍTVA A PANNONHALMI MŰVELŐDÉSI HÁZBAN.

KISALFÖLD, 1970. OKT. 25.

NAPLÓ - VESZPRÉM MEGYEI NAPILAPJA

Arccal a vasút felé Csajágon

Mint ahogy lapunk május 3-i számában hírt adtunk róla, a Nemzeti Mozgalom a Vasútért Egyesület és a helyi önkormányzat szervezésében szombaton nagyszabású országos rendezvénysorozat kezdődött Csajágon. Az ünnepség egy kialakítandó játszótéren szoboravatással kezdődött, ahol *Csiki Dénes*, a mozgalom vezetője *Bányász László* fafaragó művész Árpád apánk című alkotását ajándékozta a községnek. Népünk meghonosodásának illusztrálására a budakeszi erdészet által felajánlott vadcseresznyefa fő gyökérzetét is megmentették. Ünnepi beszédet *Prátzki István* hadtörténész-nyelvész mondott.

Ezt követően a művelődési házba vonult a közönség, ahol *Ács Istvánné* és *Nagy Imre* vezetésével helyi iskolás és felnőtt művészeti csoportok szórakoztatták a fővárosi, környékbeli és helyi érdeklődőket. *Varga Lajos* országgyűlési képviselő, a MÁV Dunakeszi Vagongyártó és Javító Kft. ügyvezető igazgatója vasúttörténeti kiállítást nyitott meg abból az alkalomból, hogy július 15-én lesz másfél évszázada a Vác és Pest közt közlekedő vonat első útjának. Utána *dr. Szakáll Ferenc*, aki ugyancsak parlamenti képviselő, és az Európa Tanács kelet–nyugati mezőgazdasági és vidékfejlesztési albizottságának elnöke, a vasút és a mezőgazdasági termelés kapcsolatáról, az európai szintű mezőgazdaság megteremtésének magyar lehetőségeiről tartott előadást. *Pápai József*, az NMVE vasúti szakértője az ország 150 éves vasútfejlesztését ismertette, *Sulyok Béla*, a Feltalálók Országos Szövetségének titkára a korszerűsítés távlatairól, *Vörös Gyula* helyi polgármester, a fent említett országos szervezet alelnöke pedig az egészség- és környezetbarát vasúti közlekedés, szállítás előnyeiről beszélt.

A szombaton felavatott Árpád-szobor bal oldalán Csiki Dénes, a Nemzeti Mozgalom a Vasútért Egyesület elnöke, jobb oldalán Vörös Gyula, Csajág polgármestere Fotó: Andrónyi

Délután három órától fővárosunk Budai Nagy Antal Gimnáziumának hatvantagú kórusa egyórás hangversenyt adott a zsúfolásig megtelt református templomban, *Sisak András* karnagy vezetésével.

Az NMVE a nyár folyamán az ország tizenhat más helységében tart hasonló rendezvényt, majd szeptemberben visszatérnek Csajágra, ahol a községnek ajándékozzák a kiállítás vándoroltatott anyagát, s az Árpád-szobrot a hét vezér megformált alakjával egészítik ki.

M. Z.

BÁNYÁSZ LÁSZLÓ

Európa-nap a csatlakozásért

Ez az esztendő még a felkészülés éve, a nagy döntéseket várhatóan jövőre hozza meg a magyar csatlakozásról az Európai Unió és a NATO – jelentette be *Kovács László* külügyminiszter a Magyar Páneurópa Unió tegnapi, a Budai Várban az MTA kongresszusi termében rendezett Európa-napon.

A millecentenáriumhoz kapcsolódó eseményen *Mécs Imre*, az Országgyűlés honvédelmi bizottságának elnöke, a magyar PeU alelnöke figyelmeztetett: amikor az Istvánokra emlékezünk, gondoljunk a Gézákra is, azokra, akik mindig előkészítették a fordulatokat. Most sem szabad elfelejteni az 1956-os forradalmat, igaz, több mint negyven évet kellett várni, hogy megvalósulhasson az akkori Európába készülő akarat. Mécs szerint nem volna szerencsés túlhangsúlyozni a csatlakozást, az arányokra vigyázni kell, nehogy megbomoljon a parlamentben és a társadalomban a kérdéssel kapcsolatban meglévő konszenzus.

Kovács László külügyminiszter előadásában hangsúlyozta, a kétpólusú világ megszűnése kizárta a hidegháború visszatérésének lehetőségét, viszont elképzelhető egy új megosztás: a virágzó Nyugat és egy bizonytalan, folyamatos válságokkal küszködő Kelet-Európa. A biztonság oszthatatlan, nem lehet a kontinens békéjéről beszélni, ha bármelyik államban háború dúl, más helyen pedig megsértik az emberi jogokat.

Nagy esélyt kaptunk most, hogy minőségileg változtassunk Európához fűződő ezeréves kapcsolatunkon, viszont tudomásul kell venni, sem az Európai Unió, sem a NATO politikusai az 1997-ben kezdődő tárgyalásokon nem honorálják történelmi érdemeinket, s nem ellensúlyozzák történelmi sérelmeinket. Ha sikerül a csatlakozás, az nem a mostani kormány érdeme, s a jelenlegi parlament érdeke, hanem egy hosszú, 1989-ben kezdődött folyamat eredménye – mondta a külügyminiszter.

(áj)

Suchman nem ígérgetett

Címert avatott fel szombaton Dudaron a privatizációs miniszter

A Himnusz hangjai mellett avatta fel szombaton délután *Suchman Tamás* privatizációs miniszter Dudaron, a Vörösmarty téren az első világháború áldozataira emlékező szoborral szemben a nagyközség címerét.

Az avatás előtt a térség [illegible] mesterei, valamint a párti országgyűlési képviselők felkérésére.

– Nem következhet be Dudaron az a tartós munkanélküliség, amely Ózdon jellemző – jelentette ki egyértelműen a megbeszélést követő sajtótájékoztatón Suchman Tamás.

Mindezt az is indokolja, hogy – amint lapunkban már többször is megírtuk – a világon szinte

Ugyanakkor a dudari bányát az előző kormányzat után a Horn-kabinet is felszámolásra ítélte. Mindeközben a felszámolás alatt álló Bányavagyonhasznosítási Társaság – felismerve a helyi kezdeményezések nyújtotta lehetőséget – korlátolt felelősségű társaságként élteti a dudari bányát.

– Ígérni nem ígérek semmit

A szent j

Vasárnap ünnepi szabadtéri Veszprémben a budapesti Szer szent jobb-ereklyét, első királyu

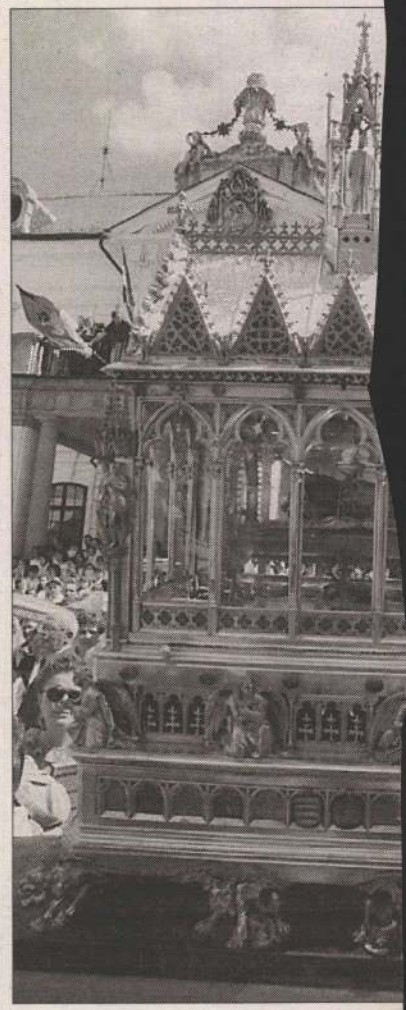

Bányász Mihály
rajztanár
Mezőtúr 1886.
helyettesített
l. Képesítése nem volt.

Faragó Bálint: A mezőtúri ref. egyház története 1530–1917 ig.
Mezőtúr é. n. 235. l.

974. Ismeretlen mü
A XIX. századból

974. I. Lajos.

~~látható~~

Mellig, jobbra fordu
~~daillon.~~ Fejét zárt korona di
laira omlik, bajusza hosszú,
felett palástot hord. Körirat
„I. P. H.", a hátlapon lévő 15 s
ANDEGAVENSI CAROLI HUNGARIAE
MIRI MAG: EX SORORE ELISABETH
LON: PLURIBUS PRIVILEGIIS ORN
AETAT: 66. REG: IN POLON: 12.

Vasérem, átmérői 4.4:

Vétetett 1905: IV. 30
(392-905)

Elszámoltatott 1905:

Az elszámolás elfogad
alatt (1035-905).

Bányász Péter, építész

cikk foglalkozik munkásságával

L.: Derdák T.

Vadász F.: Három mérnök három évtizede 5.

Népszabadság, Bp. 1978. márc. 17

M.N.G.

Bányavárosi festö

1480 körül

Szt. Benedek

Az Esztergomi Keresztény Muzeum Képtára, Bp. 1964.

131. l.

Bányay Edith iparművész

Munkával szerepelt a Sarolta kollégium 1938/39. évi növendékkiállításán.

Cikk: Kiállítás a Sarolta...

Művészet, 1939. IV.évf. 27.sz. 82.lap

Bányay Ferenc, amatőr képző-művész

Amatőr képző- és iparművészek kiállítása a Bajcsi Történeti Múzeumban.

Bányay Ferenc: A kedves kis család

Vizuális művészeti hónap,
Nép művelés, 1984. márc. 9. old.

Bányay Ferenc, amatőr képzőművész

A Budapesti Történeti Múzeumban a vizuális művészeti hónap alkalmából megrendezték az amatőr képző- és iparművészeti körök kiállítását. – Bányay Ferenc amatőr festő, elődjas munkái közül az életképek idillikus báját sugározza az „Esti csecsemőfürdetés" – a „Kórház kedvesnővérekkel" – a „Konyhai csendélet" c. (említve). Néha azonban nem elég mély az élményalap s ilyenkor a gicc veszélye fenyeget.

Pasqualatti Zsófia: Egy amatőr kiállítás kapcsán.
Népművelés, 1984. júl. 12–13 – old.

Bányay Péter

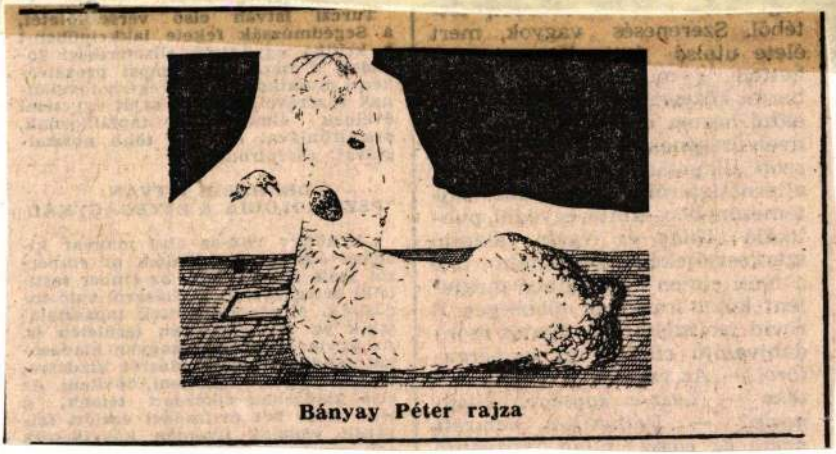

Bányay Péter rajza

Magyar Nemzet 1987. VII. 6.

MDK

Bányay Viktor

Ferde helyzetbe hozható cimbalom.Terv.: Jeney Jenő.Készitette Bányay Viktor.Repr.

Magy. Iparmüvészet, 1903. 121.l.

M.D.K.

Bányi Asztalos István

Csénger templom famennyezete, 1745.

Műemlékvédelem 1967/I.48.1.

Banyi Béla

festmény

Forrás 1973/2

Bányi László.

festőművész

„A magyar alföld a művészetben és a költészetben" c. aug. 20-án megnyíló vásárhelyi kiállítás rendezésében részt-vesz.

Viharsarok, 1951. Aug. 16.

MEK

Bányi Viktor, ip.müv.

széttolható tálaló asztalkája igen csinos.

Dienr Dénes József: A karácsonyi kiállitás.
Magyar Iparmüvészet. 1900 körül ?. 11-20.1.

Banyó Gyula.

Banyó Gyula: Beszélgetők

Budai Rózsa: amatőr képzőművészek kiállítása Celldömölkön.
Vas Népe, 1974. Júl. 9

Banyó Klotikó

Emlétre

B. L. A mecénás megjelenik társaskalmaz
Keletmagyarország, 1970. sep. 15.

M.D.K.

Baptista .... olasz kőműves

1551-ben dolgozik az egri várban.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 310 old.

Baptista kőműcsmester

1556-ban a lánzséri kastélyon dolgozott.

H. Takács Marianna: Magyarországi udvarházak és kastélyok, Budapest, 1970.

1561

Baptista olasz kőműves

Nápoly-i származású, 1544 körül Lékán dolgozott.

H. Takács Marianna: Magyar országi udvarházak és kastélyok, Budapest, 1970.

2101

Baptista olasz kőműves

1556-ban a Lorkompak-i kastélyon
dolgozott.

H. Takács Marianna: Magyarországi
udvarházak és kastélyok, Budapest, 1970

2091

Baptista olasz kőműves

1556-ban munkálatokat végzett
a lovkompaki várkastélyon.

H. Jakócs Marianna: Magyarországi
udvarházak és kastélyok, Budapest,
1970.

1540

Baptista olasz kőműves

1556-ban munkálatokat végzett
a lovkompaki várkastélyon.

H. Jakócs Marianna: Magyarországi
udvarházak és kastélyok, Budapest,
1970.

1540

M.D.K.

Baptista

Olasz kőmüves 1551-ben, már csak 6-12 ember dolgozik.

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein. I. közl. 175. o.

Az Egri Múz. Évkönyve. I. Eger, 1963

M.D.K.

Baptista

1563-ban itt dolgozik az itt maradtak mellett, egy másik Baptista nevü milanói kőmüves.

Détshy Mihaly:Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között ~~xxxxxxxxxxxx~~ T.közl.179.o.

Az Egri Múz.Evkonyve.I.Eger,1963

M.D.K.

Baptista

1563-ban itt dolgozik az itt maradtak mellett, egy hasmadik Baptista nevü milanói kőmüves.

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között. I. közl. 179. o.

Az Egri Múz. Evkönyve. I. Eger, 1963

M.D.K.

Baptista

1563-ban itt dolgozik az itt maradtak mellett, milanói kőmüves.

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között.I.közl.179.o.

Az Egri Múz.Evkonyve.I.Eger.1963

B aptista kőmüves M.D.K.

1563-ban dolgosik az egri vár épitkezésén

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között

Az Egri Muzeum Évkönyve 1964. I. Eger-1964 179.l.

M.D.K.

Frater Baptista, szerzetes, diár
miniátor

Narniból való származású, másolta Firenzében 1422-ben Johannes de Fleschoballis de Fiorentia számára, Boccacciónak: De casibus illustrium virorum c. könyvét, az egyetlen Magyarországon található olyan hiteles corvinát, amely jóval Mátyás uralkodása előtt, külföldön készült.

A magyar Corvinák. Összeáll. és bev.: Berkovits Ilona. Bp.1962. Magyar Helikon.

14. old. 1.K.

Baplista (Pueron) olasz lőmester

1562-ben lép az egri vár szolgálatába.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 310. old.

B[illegible]aptista / Pueron/ kőmüves M.D.K.

1562-ben az egri vár épitkezéséhél dolgozik

étshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár pitkezésein 1493 és 1596 között

Az Egri Muzeum Évkönyve 1964. I. Eger- 1964. 179.l.

M.D.K.

Baptista / Fueron /

1562 jún.8-an Damast mesterhez,mint kömüves
ér kezik.

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár
épitkezésein 1493 és 1596 közözz.I.közl.179.o.

Az Egri Xxx Múz.Évkönyve.I.Eger,1963

M.D.K.

Baptista Mantuanus, miniátor

lombardiai mesterner, Rotterdami Erasmus barátjának „Parthenice" c. Corvinája (OSZK Clmae 445) feltehetőleg Corvin János és Bianca Mária Sforza 1487-ben kötött házassága s az azzal erősödő lombardiai kapcsolatok révén került hazánkba. A címlap igen rossz, megcsonkított állapotban maradt reánk, Mátyás címere fölé a későbbi XII. Ince pápa címerét festették. ./.

A magyar Corvinák. Összeáll. és bev.: Berkovits Ilona. Bp.1962. Magyar Helikon. 56. old. 14. k.

M.D.K.

Baptista Mantuanus, miniátor

...Balogh Jolán meggyőző érvékkel azonosította e kódex mesterét a British Museumban őrzött Libro d'oro di Bona di Savoia-kódex mesterével, aziner személyére vonatkozó megállapitások egyes szálai egy. a bécsi Albertinában őrzött Missale egyik lapjához vezettek. Ennek a budapesti Mantuanus-Corvinával való hőrössége kétségtelen, de az idevágó kutatások még nem zárultak le.

A magyar Corvinák. Összeáll. és bev.: Berkovits Ilona. Bp.1962. Magyar Helikon. 56. old. 14. k.

B aptizta M.D.K.

Johann Maria Specacas olasz mesterrel dolgozott

~~155052xxxxxxtt~~ 1550-1552 között

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár

épitkezésein 1493- és 596 között 175.1.

Az Egri Muzeum Évkönyve I. 1963.

M.D.K.

Baptizta

1562 febr.-től újra szerepel egy ilyen nevü kömüvessegéd.

Bétshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között.I.közl.179.o.

Az Egri Múz.Évkönyve.I.Eger,1963

Bár Béla festö.

Uj Világ.1950. 36.sz.szept.7. 7.l.

Bár Pál festő

Magyar Művészet, 1926

539.0.
kiállítások.

Bara István

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAPTÖ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 FEB 7

MAGYAR HÍRLAP

Budapest

ALEXANDER ABUSCH, az NDK minisztertanácsának elnöke nyitotta meg tegnap az V. nemzetközi fotokiállítást Berlinben. A kiállításra 39 országból 550 felvétel érkezett. A magyar részvevők közül Bara István, Petrovics László és Görber Ferenc képei bronzérmet kaptak.

Bara István

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA

Budapest

1970 MÁR 8

Magyar fotoművészek nemzetközi sikere

A Berlinben rendezett V. nemzetközi fotókiállításon (BIFOFA) szép magyar siker született: Bara István, Görbe Ferenc és Petrovics László munkái bronzérmet nyertek. A díjnyertes alkotásokat 39 országból beérkezett félezer kép közül választották ki.

tól 20 óráig lesz utoljára nyitva a *Csiliben.*

A *Csepel Művek Munkásotthonában* március 8-án délelőtt 11 órakor új

Bara István

Szibéria – Szibéria c. fotoriál-

litása.

(Magyar Nemzet, 1967, XI. 1. 6. o. Napi Krónika

Bara István

fotókiállítása.

h.g.: Sibéria!.... Sibéria!....
Bara István fotókiállítása

Magyar Hírek, 1967.XI.18.4.o.

MDK

Bara István

Kiállitási hir

Müvészet 1967 dec.p.48.

Bara István

felvételei illusztrálják

a Budapest c. folyóirat 1971. 6. számát

7.l.

Bara István

felvételei illusztrálják

a Budapest c. fol óirat 1971. évi 2. számát

7. l.

M.D.V.

Bara István
fotós

A Vadas Ernő Terembe volt
tárlata.

Kiállítások: 1967. november – december

Művészet, 1967. december – 47 kap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1967 NOV 18

1021

Szibéria!... Szibéria!

Bara István fotókiállítása

Expedíciónak beillő szibériai utazás gazdag anyagából válogatta a Vadas Ernő teremben rendezett kiállítása képeit *Bara* István, a Magyar Távirati Iroda fiatal fotóriportere. Izgalmas riportképek és igényes művészfotók adnak érdekes, kettős arculatot a kiállításnak, amely drámai sűrítésben iparkodik ábrázolni e hatalmas, jórészt még föltáratlan földrész közelmúltját és jelenjét, belekomponálva a kibontakozó jövőt, amely a szovjet nép óriási erőfeszítései révén beláthatatlan fejlődést ígér.

Bara István képei a fotóművész sajátos, összetett látásmódjáról s kiváló szakmai felkészültségéről tanúskodnak. A bratszki vízierőmű immár sematikusnak ható látványosságában is megtalálja az újszerű ábrázolásmódot, amely a már elkészült mű lenyűgöző nyugalmát árasztja, míg az épülő krasznojarszki erőmű nagyméretű képe a vad természet leküzdésének pattanásig feszült pillanatát örökíti meg.

Szibéria általában egyet jelent a szigorú éghajlattal, a fenségesen kemény és rideg tájjal, a hősies munkával. Bara jó néhány képén Szibéria új vonása ütközik elő: a líra... Mandulaszemű szibériai őslakók gyermekeinek tiszta mosolya, családi körben elkapott, meghitt pillanatok, a szórakozás oldott percei arról tanúskodnak, hogy e zord és gazdag világot ember nem csupán meghódítja és kincseinek feltárására kényszeríti, nemcsak benépesíti káprázatos méretű alkotásaival, de magához is szelídíti.

Bara István kiállított — s ki nem állított — képei fontos dokumentumai annak az időszaknak, amelyben a forradalom évfordulóját ünneplő szovjet nép otthonosan berendezkedik a meghódított Szibériában.

b. g.

nem veszi figyelembe a használt földterület nagyságát és művelési ágát.

A kormány rendelete — megszüntetve ezeket az adózási aránytalanságokat — úgy intézkedik, hogy *a háztáji gazdaságok jövedelemadóját differenciáltan kell megállapítani*, figyelembe véve a ténylegesen használt földterület nagyságát — a töredékholdakat is — és a művelési ágat.

A háztáji gazdaságokra megállapított adótétel természetesen csak a termelőszövetkezeti törvény rendelkezéseinek megfelelő nagyságú háztáji területekre alkalmazható. Az ennél nagyobb háztáji gazdaság után az eddigiekhez hasonlóan a birtokcsoport szerinti egyéni tétellel kell adózni.

Adómentesség illeti meg háztáji gazdasága után azt a mezőgazdasági termelőszövetkezeti tagot, akit a tsz eltartásban, illetve öregségi vagy munkaképtelenségi járadékban részesít, valamint az állami tartalék-szőlők és tartalék-gyümölcsösök haszonbérlőjét.

A háztáji gazdaságok adózási szabályait kell megfelelő

legfeljebb 1000 forint adókedvezményben részesül, amennyiben a földhasználaton kívül más adóköteles jövedelmi forrása és vele együtt adózó munkaképes férfi családtagja nincs.

Az alapszabályszerűen működő termelőszövetkezeti csoport, szőlő- és gyümölcstermelő szakszövetkezet, szakcsoport és hegyközség tagját *20 százalékos kedvezmény* illeti meg annak a földterületnek az adójából, amely után a szövetkezeti alapokhoz hozzájárulást kell lerónia. Az adókedvezmény abban az esetben engedélyezhető, ha a tag anyagi hozzájárulási, valamint a közgyűlés határozatában foglalt egyéb — munkateljesítési stb. — kötelezettségének eleget tesz és gazdaságában idegen munkaerőt

Bara István

fotós

Bara István készítette a felvétele-
leket a „Magyar divat Kuvait-
ban" cimmi ákhlur.

A.A.: Magyar divat Kuvaitban.
Tükör, 1975. okt. 14 - 19 oldal

Bara István

fotós

Bara István kiszitette a felvéte-
leket a modellekről a „Pelerin"
ciminî ükkher.

A. A.: Pelerin

Tiehör, 1975. okt. 28 - 19 oldal

Bara István
fotós

Őszi nyaralás – vízparton
Ennü cikkhez Bara István lé-
szítette a felvételeket.

L. M.: Őszi nyaralás – vízparton.
Tükör, 1975. szept. 9 – 19 oldal.

Bara Gábor
fotós

Bara Gábor készítette a fel-
vételeket L. M. cikkéhez.

L. M.: Divat a kézimunka.
Tükör, 1975. szept. 2 – 19 oldal.

Bara
fotós

Épül a Felszabadulás téren a
földalatti közúti és gyalogos
aluljárója.

— : Fővárosi úpágok.

Tükör, 1975. jul. 22 - 7 old.

Para
fotós

3 hónappal a határidő előtt
befejezték a Klinikák mélyállo-
más szerkezeti építését a Metró
építői.

—: Munkaverseny.
Tükör, 1975. jul. 1. — 7 oldal.

Barca
fotós

Az Egyesült Izzó elektronikus
gyárában az idén 8 millióval
több elektronikust készítenek

—: Munka
Tudós, 1975. aug. 19 - 7 oldal

Bava
fotós

A Mitro elérte a Kalvin
teret.

— : Fővárosi
Tükör, 1975. aug. 5. – 6 oldal.

Bara
fotós

Az OKISZ kabor bemutatta
a tavasszi-nyári divatbrea-
ciót.

—: Divat.

Tükör, 1974. március 5 – 6 old.

Bara
fotóy

Kongresszusi trunkaversony-
ben van a Magyar Hajó is Dam-
gyar dam gyárigységének szocia-
lista bsigádja

—: Spar.

Tulior, 1974. ápr. 30 - 7 ola

Bara
fotós

8.500 autóbuszt készít az
idén az Ikarus gyár.

— : Bernhárás

Tulior, 1974. apr. 9 – 7 oldal.

Bara
foto's

A Szechenyi hegyen épül a
televizió új adótornya

—: Televízió :

Tükör, 1974. ápr. 2 – 7 lap.

Bara István
fotós

Bara István fotós kiszutette a
felvételeket L. M. kamrulában
című divatalkeher.

L. M.: Kamrulában.
Tükör, 1975. jul. 15 - 14 oldal.

Bara Gyula

fotos

Bara Gyula fotos készítette a felvételeket L. M.: „Milyen fürdőruhát?" című cikkhez.

L. M.: Milyen fürdőruhát
Tükör, 1975. jul. 22 – 18 oldal

Bara István
fotós

Bara István fotós hívzítette
a felvételeket Ledever Margit
az Uj ruha stílus armű ch-
kéhez.

Ledever Margit: Uj ruha stílus.
Tükör, 1975. jul. 1 – 18 oldal.

Bara István
fotós

Bara István fotós készítette
a felvételeket L.M. „Üdülés-
re" című dia-cikkhez.

L.M.: Üdülésre
Tükör, 1975. jul. 8 - 19 oldal.

Barabás István
fotós

L. M. divatcikkeket az „Őszi divathoz" Barabás István készítette a fotókat.

L. M.: Az őszi divat.
Tükör, 1975. aug. 19 - 19 oldal

Bana István
fotós

Bana István készítette a felvé-
telehet Lederer Margit ékkeher

Lederer Margit. Éjjelre és nappalra.
Tükör, 1975. aug. 5 - 19 oldal.

Bana István

Bana István felvételeit a Magyar Divat Intézet sajtó ~~[illegible]~~ szerintelédeser Margit akkéhez kisszitette.

Lédeser Margit: Otthoni pékmésher.
Tiller, 1975. aug. 26–19 oldal

Bara István
fotós

L. M. akkéhez a fotóhat
Bara István hesitette

L. M. Tovabbra is bekini,
Tükör, 1974. apr. 23 – 19 óldal

Bara István
fotós

Bara István hiszutette a fotóhat
a Magyar ruhák ismű célkhez.

L.M.: Magyar ruhák
Tükör, 1974. márc. 5-19 oldal.

Bara István
fotós

L.M. ahhéhez Bara István
készített fotókat.

L.M.: Ez más a nyár.
Tribüt, 1974. április 30 – 19 oldal.

Bara István
fotós

L. M. ahhoz a fotóhat
Bara István készítette

L. M.: Hétnőznap is csinosan.
Tükör, 1974. ápr. 16-19 oldal.

Bara
fotós

Sorozatban gyártják a „Sensorion"
nevű újtipusú televízókészüléket.

— : Újtermék.

Tükör, 1975. ápr. 1 - 7 oldal.

Bara
fotós

Kiváló vállalat lett a Mátrát
építő Közlekedési Építő Vállalat.

—: Socialista munkaverseny.
Tükör, 1975. május 13 — 6 oldal.

Bara
fotós

Az 1975-ös balatoni vitorlás
idényt megnyitották.

—: Nyár
Tükör, 1975. május 27 - 7 oldal.

Bara
fotás

A csepeli szabadkikötőben
növekszik a konténerfor-
galom.

– : Hajózás.
Tükör, 1975, ~~május~~ 24 – 6 oldal.
június

Bara
fotós

Az Orion nehemberei fejlesztették ki a szocialista országok egységes számítógépeiher szükséges műszert.

—: Számítástechnika
Tükör, 1974. jan. 22 – Goldal.

Bara
fotós

Megjavítják a Gellért, a
Rudas és a Rácfürdő ár-
ellátását

—: Fővárosi
Tükör, 1974. jan. 22. 7 oldal.

Bara
Lajos

A budai Várpalotába költözik
a Nemzeti Galéria

—: Főváros
Tükör, 1974. jan. 8. - 6 oldal

Bara
foto

135 méter magasban a Széchenyi
hegyi új tv- adótorony.

—: Új adó
Tükör, 1974. jan. 1 - 6oldal.

Bara
fotós

A „Richards" fenomposzlógyar elnyerte az Editorial Office spanyol kiadó 1973'ei nemzetközi díját.

—: Arúminőség
Tükör, 1974. jan. 1–9 oldal.

Bara
fotós

Restaurálják a garamszent-
benedeki úrhopársot.

— : Mükincs
Tiehór, 1974. jan. 29 - 7 oldal

Bara István

fotós

Bara István készítette a fotókat

Antal Arnóló cikkeher.

Antal Arnóló: Népe és szomszédjai

Tükör, 1975. ápr. 1 – 19 oldal.

Bara István

fotós

Bara István készített fotókat
Lederer Margit „Igari gyermek-
rajzok" című albumhoz.

Lederer Margit: Igari gyermekrajzok.
Tükör, 1975. oppr. 15 – 19 oldal.

Bara István
fotós

L. M. – Hétfőtől-péntekig című
cikkéhez Bara István készítette a
fotókat.

L. M.: Hétfőtől – péntekig.
Tükör. 1975. ápr. 22 – 19 oldal

Bara István
fotós

Bara István fotós készítette
a fotókat Lederer Margit
divatbemutató alkalmaz.

Lederer Margit: Alkalmazkodni egymáshoz
Tükör, 1975. május 20-18 oldal

Bara István

Az Év Képei pályázaton a művész dijat nyert ,melyet a Magyar Fotóművészek Szövetsége bírált el.

Magyar Hirlap 1979/4o/1o

Bara István
fotós

Bara István fotós készítette
a fotókat L.M. A megoldás
a biesu cirmi cikkéhez.

L.M.: A megoldás – a biesu.
Tükör, 1975. május 13-19 oldal.

Bara István
fotós

Bara István fotós készítette a
fotóhat a „Vizparti vihendher"
cimű cikkhez.

L. M.: Vizparti vihendher,
Tükör, 1975. jún. 17 – 19 oldal

Bara István
fotós

Bara István fotós készítette
a fotókat, Nemcsak a zokogya
hossza" című cikkhez

Lederer Margit: Nemcsak a zokogya hossza
Tükör, 1975. május 27 – 19 oldal

Bava
fotós

A Nagyvárad térnél építik
az észak-déli Metrovonal
állomását.

—: Belföldről

Tükör, 1975. dec. 23 - Goldal

Jelzet:

Év:

Felvette:

Épületrajz:

Leírás:

Rajzi tükör:

Mértékarány:

Technika:

Eredeti:

Jelzet:

Év:

Bara István
fotós

Bara István készítette a
fotókat a „Divat-KGST"
cikkhez.

L. M.: Divat KGST.
Nők Lapja, 1975. jún. 10–19 oldal

Bara István
fotós

Bara István fotóskiállítása
a fotókat L. M. „Farsangi bi-
zsu" című cikkben.

L. M.: Farsangi bizsu.
Tükör, 1974. jan. 22. - 19 oldal.

Bara István
fotós

Bara István fotós készetette
a fotókat L. M.: „Nyári alkal-
mi elegáns" akkeher

L. M.: Nyári, alkalmi, elegáns.
Tükör, 1975. ~~[illegible]~~ 24 - 19 oldal.
jennes

Bara István
fotós

Bara István készítette a fotókat
L. M. „Telen a hegyekben" című
ciklusher.

Kenessei András: Dechovits szülővárosában.
Tükör, 1974. jan. 8 – 17 oldal.

Bara István
fotós

Bara István fotós készítette
az illusztrációkat a „Vidám
divat" című cikkhez

I. M.: Vidám divat
Tükör, 1974. jan. 1 – 19 oldal.

Bara István
fotós

Bara István fotós készítette
a fotókat Lederer Margit
ütkéhez.

Lederer Margit: Kismannáknak.
Tükör, 1974. febr. 19 - 19 oldal.

Bara István

fotós

Bara István kiesztette a fotóhat

L.M. cikkeher.

L.M.: Ferfiak tavassa.

Tükör, 1974. febr. 26 – 19 oldal.

Bara
fotós

„Munkában a kábelsodró-
gép."

—: Kongresszusi verseny.
Tükör, 1975. febr. 4 – 6 oldal.

Bara István

fotós

Antal Anikó: Első bálosoknak
annú akkéhez Bara István hiszu-
tette a fotóhat.

Antal Anikó: Első bálosoknak.
Tükör, 1975. márc. 11-7 oldal.

Bara
fotós

A Felszabadulás tér alatt befejeztek
a Metro mélyállomás szerkezeti é-
pítését.

— : Közlekedés
Tudósít. 1975. márc. 4 - 6 oldal

Bana István
fotós

Bana István fotós készítette
a fotókat Antal Aniró
„Farmer, farmer" című ik-
lichez.

Antal Aniró: Farmer, farmer
Tiktor, 1975. márc. 25 - 14 oldal.

Bara István
fotós

Bara István készítette a fotókat
Antal Aniko divatbeszámolója-
hoz.

Antal Aniko: „Gyűrött"
Tükör, 1975. febr. 18 - 19 oldal

Bara István
fotós

Antal Anikó divatbeszámoló-
jához Bara István készített fotó-
kat.

Antal Anikó: Változatok egy témára
Tükör, 1975. márc. 4 – 19 oldal.

Bara István
fotós

Bara István fotós készített a fotókat
Antal Anikó: Fehér - fehér divat
című cikkhez.

Antal Anikó: Fehér - fehér divat
Tükör, 1975. márc. 18 - 19 oldal.

Bara István
fotós

Bara István készítette a fotóhat Antal Aniko a „Kötöttben" cí-mű ciklicher.

Antal Aniko: Kötöttben.
Tükör, 1975. febr. 25 - 19 oldal.

Bana István
fotós

Bana fotós készítette a felvételeket Antal Aniko „A tébető divatja" cimmi cikkhez.

Antal Aniko: A tébető divatja
Tükör, 1975. jan. 28-19 oldal.

Bara István
fotós

Bara István fotós készülette
a diodtbemutatóról a fel-
vételeket.

—: Jön a kosztüm ideje.
Nők Lapja, 1975. febr. 15. – 20 oldal.

Bara
fotós

Egy hónappal a határidő előtt
megépítik a Metro második vo-
nalának egyik szakaszát (repro)

—: Szocialista munka.

Tiehiot, 1974. nov. 5 - 6 lap.

Bana
fotós

A budapesti Anna hegyi
tárolóban gyűjti a zöldért
a főváros téli ellátáshoz sünk-
séges élelmiszert.

—: Ellátás

Tükör, 1974. okt. 29 – 5 lap

Barco
fotós

A Deák-téri aluljáró re-
kord gyorsasággal készült el.

—: Fővárosi képek.
Tükör, 1974. nov. 12. – 6 lap.

Bana István
fotós

Bana István kísérlete a
felvételeket a Magyar Divat
Intézet és az Iparművészeti
Vállalat modelljeiről.

L.M.: Szolnyi, blúz, pulóver,
ór, 1974. nov. 12 - 19 lap.

Bara Istvánné
fotós

Bara Istvánné fotós készítette a reprodukciót a „Bizsu is először" című cikkhez.

Lederer Margit: A bizsu is először
Tükör, 1974. okt. 29 - 19 lap

Bara István

fotós

Bara István készítette a fotókat
L.M. „Milyen kábátot" című ik-
kiher

L.M.: Milyen kábátot?
Tükör, 1974. okt. 8 - 19 lap

Bara
fotós

A Metro második vonalának épi-
tésében élen járó szocialista brigá-
dok.

—: Szocialista munka.
Tükör, 1974. nov. 5 - 6 lap.

(GD) 1202

Baca
Lajos

Építik a metro második
vonalát.

—: Fővárosi
Tükör, 1974. dec. 31 - 7 lap

Bara István
fotós

Bara István készítette a fotót az „Időjárásnak megfelelően" című cikkhez.

Onchal Anikó: Az időjárásnak megfelelően.
Tükör, 1974. nov. 26 - 19 lap.

Bara István
fotós

Bara István készítette a fotóhat
a „Hivatali öltözék" című akkor.

Ortal Anikó: Hivatali öltözék
Tükör, 1974. dec. 10 - 14 lap.

Bana István
fotós

Bana István készítette a fotókat az „Ünnepi estékre" című akkhoz.

Ovetal Ovidio: Ünnepi estékre.
Tükör, 1974. dec. 24 - 19 lap

Bara István
fokós

Bara István készítette
a fokóhat „Ugja divat
a régi 'csinü cikkhez.

Antal Anikó: Ugja divat – a régi
Tihát, 1974. dec. 31. – 30 lap

Bara István
fotós

Bara István hérítette az „Este"
Cimű akkhez.

— : Este
Nők Lapja, 1974. dec. 28 - 15 lap

Bana
fotós

A Szécheny hegyen befejeztek az
új tévé adósorony antenna tartó
szerkezetét. (repro)

—: Televízió
Tiehor, 1974. szept. 17 - 7 lap

Bara
fotós

Északi autópálya
(repro)

— : Közlekedés

Tükör, 1974. jul. 23 - 6 lap.

Bara
fotós

A Semmelweis Orvostudomá-
nyi Egyetemről készült fotója.

— Tudomány.
Tükör, 1974. aug 20 - 7 lap

Bara István
fotós

A kérmű ipari Vállalat
modelljeit Bara István fo-
tózta

— Kombináljunk.
Nők Lapja, 1974. szept. 7 – 19 lap

Bara István
fotós

Illusztráció

L.M.: Őszi divat – józan mértéktartással.
Tükör, 1974. September 17 – 19 lap.

Bara István
fotós

Illusztráció

L.M.: Üdén, fiatalosan.
Tükör, 1974. jul. 23 - 19 lap

Bana István
fotós

Bana István készítette az
Sparnúvészeti modellek
fotóit.

L.M.: Sparnúvészeti modellek – mindenkinek.
Tükör, 1974. junius 7h – 19 lap.

Bara István
fotós

Bara István készítette a fotókat
egy diavattudosításhoz.

L.M.: Könnyed és hiúgelmes.
Tükör, 1974. jun. 11. – 19 sap

Bara István
fotós

Div at bemut até ról
hérült liepée

A. A.: Vira goskert az én vulcan.
Tükör, 1976. febr. 24 – 19. oldal.

Bara
fotós

A Semmelweis Orvostudományi
Egyetemtömbje lesz az ország leg-
magasabb épülete.

—: Építherés
Tükör, 1976. márc. 9. – 7 oldal.

Bara István

Dwat fotók.

A.A.: Koszlim - minden módon
Tiekor, 1976. márc. 9 - 19 oldal

Bara
fotás

Tavaly óta repül a MALÉV
TU 154-es típusú repülógi-
pe.

— Repülés
Tükör, 1976. márc. 2 – 6 oldal

Bara
fotós

Befejeződött a Gázsár uszoda
műszaki átadása.

—: Sportlétesítmény.

Tükör, 1976. márc. 16 - 6 old. al.

Bara
fotós

Az OKISZ labor készül a
februári divatbemutatóra.

—: Divat
Tükör, 1976. febr. 3-7 oldal

Bara
fotós

126 millió forinttal nagyobb érté-
het gyártott fébveretőkből az Egyesült
Izzó tavaly a tervezetnél.

—: Spar
Tükör, 1976 febr. 3 - 6 oldal

Épületrajz:

Leírás:

Rajzi tükör:

Mértékarány:

Technika:

Eredeti:

Bara István

Modellek

Antal Aniko: Alkalmi mák – szépe dísszel

Tükör, 1976. január 6. – 19 oldal

Bara István

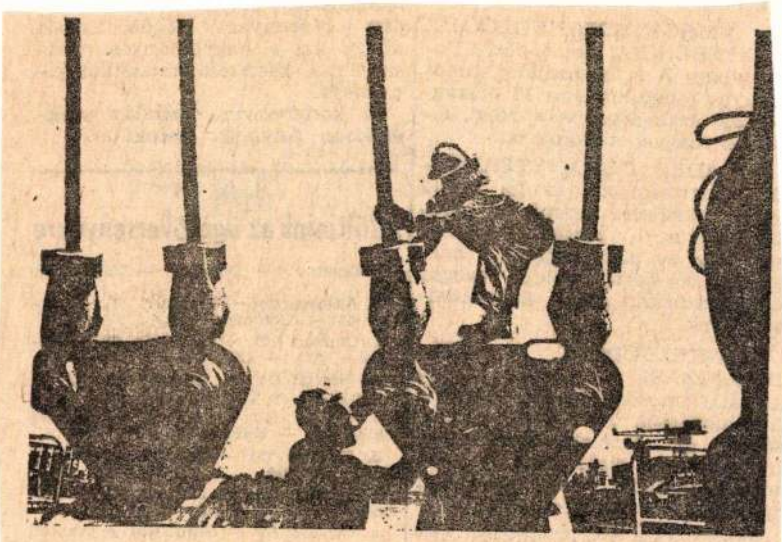

(MTI Fotó — Bara István felvétele.)

Bana
fotos

A Magyar Hajó- és Darúgyár
Angyalföldi egységében 100
tonnás úszódarut építenek
görögországi megrendelésre.

—: Ipar
Tükör, 1975. szept. 30-6 oldal

Bana
fotós

Kubai munkásnők ismerhednek
az Egyesült Szrótban a lámpa
és fénycső gyártással.

— : Kooperáció
Tükör, 1975. okt. 14-7 oldal.

Bara
fotós

Az Ősz BNV-en a bútoripari kiál-
lításon sok látogató volt.

— Vásárriport.

Tükör, 1975. okt. 28 - 6 old.

Bara
fotós

A Párt és az Állami Veretők
a kiállításon végigvizsgáltik a
csarnokokat.

—: Látogatás
Tükör, 1975. szept. 9 - 6 oldal.

Bara
fotós

A Hungarotex kuwaitban
tanulja magyar divat bemu-
tatóját.

— Divat
Tükör, 1975. nov. 9 - 4 oldal

Para
fotós

A Budapesti Történeti Múzeum munkatársai az óbudai lakótelep területén római kori tábor és kato-na város feltárásán dolgoznak.

— Régészet
Tulior, 1975. szept. 9 - 7 oldal.

Bara István

fotós

A. A. ciklicker készített felvételt Bara István.

A. A.: Újdonság: hurodonka, Tükör, 1975. szept. 23 – 19 oldal.

Bara István
fotós

Bara István bészítette a
felvételeket A.A cikkéhez

A.A.: Ferfi divat: majdnem zakó
Tükör, 1975. szept. 30 – 19 oldal.

MDK

Bara Leopold, sz. 1848

Szobabelsője

Ernst 11. sukc. 1920. ápr.

2 l.

Bara Nóra

akvarellel fog szerepelni a gödöllői
szedmyánky tánlo képzőművészeti kör
kiállításán

Képzőművészeti kiállítás Gödöllőn
Pest megyei Hirlap 1968. ápr. 24. 4.o

BARA Viola

BARA VIOARA

Sz: 1957. II. 4. Tasádfő (Tasad, Bihar-Bihor)

T: BKA 1983.

C: 3700 Oradea (Nagyvárad), str. Margeretei, nr. Tel.: 40.91.13194

M:

1. A nagy világegyetem megeszi a kicsi világegyetemet (ov. - 200/200 cm - 1990.)
2. Az Isten nagyon határozatlan velünk (ov. - 200/200 cm - 1990.)
3. Eltelt még egy nap (ov. - 200/100 cm - 1990.)